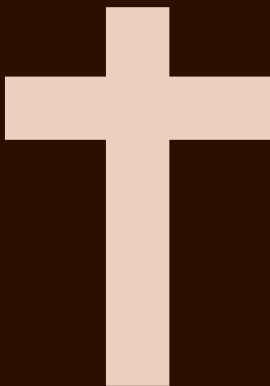

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

Yosë nanamën New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7

Contents

Mateo	1
Marcos	95
Lucas	148
Juan	237
Hechos	300
Romanos	381
1 Corintios	418
2 Corintios	456
Gálatas	481
Efesios	496
Filipenses	511
Colosenses	522
1 Tesalonicenses	532
2 Tesalonicenses	540
1 Timoteo	545
2 Timoteo	556
Tito	564
Filemón	569
Hebreos	571
Santiago	602
1 Pedro	613
2 Pedro	625
1 Juan	633
2 Juan	643
3 Juan	645
Judas	647
Apocalipsis	651

Matio ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Quisocristo shimashonënpita
(Lucas 3.23-38)

¹ Quisocristo nanamën sha'huitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin. Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin ina a'paimacaso marë'. Tapico chachin Quisocristo shimashonën. Apraan-conta' shimashonën chachin. Ya'ipi shimashonënpita iráca ya'huëpiso' sha'huichinquëma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quëran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' na'a hui'ninpita ya'huëtërin. A'naso' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisë, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huinpita inahuaso'. Ina quëran Parisë hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huëtouachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminatapo itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarëmon itopi. ⁵ Sarëmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huëtouachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quëran Oriasëco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasë itopi. Apiasënta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasë itopi. ⁹ Osiasënta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasë itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisë itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasë itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasë itopi. Iinpitanta' ya'huërin. Naporo' cotioro'saso', inimicoro'sari Papironia quëran huëcatona', canaipi. Minsërahuatona', napopinchin ya'huëpi'pa' quëpapi asacatacaiso marë'.

¹² Ina piquëran Quiconiasë hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriasaro itopi. Iriasaro hui'nin

Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷ Nani Quisocristo shimashonēnpita sha'huitēranquēma'. Apraan quēran Tapi copirno ya'conaquē huarē' shonca catapini shimashonēnpita ya'huētērin. Ina quēran Papironi-aquē quēpai huarē' shonca catapini shimashonēnpita ninshitantaranquēma'. Ina quēran Quisocristo nasitaquē huarē', shonca catapini chachin shimashonēnpita ninshitantaranquēma huachi.

Quisocristo nasitērinso'
(*Lucas 2.1-7*)

¹⁸ Apira Quisocristo nasitērinso' sha'huichinquēma', nito-toco'. Naporo tahuēri'sa' Cosiso', nani Maria nontērin maca-caso marē'. Napoaponahuē' co'huara mashatērasohuē', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹ Cosi nitotahuaton, pa'yanin. Noya quēmapi ni'ton, yonquiarin. “¿Ma'cha onpo'iya? Maria nani hua'hua ma'patērin. Co maca'huaso' ya'huērinhue'. Co piyapi'sa' sha'huitarahue', Maria tapan-pachin. Coisēichin sha'huitahuato, co masarahue',” ta'ton, yonquirárin. ²⁰ Huē'eso', Yosē anquēninēni ya'notimarin nontacaso marē'.

—Tashita Cosi. Carinquēn nohuitēranquēn. Quēmaso' Tapico' shinquēn. Pi'pian sha'huitaponquēn o'marahue. Maria noya maquē'. Co quēmapiri sē'huarinhue'. Ispirito Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquē'. ²¹ Huaicaso' nanihuachin, quēmapia'huaya nasitapon. Nasitohuachin, Quisoso itēquē'. Piyapinēnpita oshanēna' inquitaton, nicha'ēsarin ni'ton, ina nininēn acotēquē', itērin anquēniri. Itahuaton, panantarin huachi.

²² Iráca Yosē nohuanton, pēnēntona'pi ninorin. Ninoton, Yosē quiricanēnquē chachin ninshitērin:

²³ “A'na tahuēri nanon inaora cayoapon.

Co quēmapiri sē'huapirinhue', napoapon.

Quēmapia'huaya huaihuachin, Imanino itapi,” tēnin.

Yosē chachin o'maton, yacaparinpoa', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴ Cosiso' capayatahuaton, Siniro anquēninēn natēton, Maria manin huachi. ²⁵ Macaponahuē', co ichihuē'ērinhue'. Hua'huin nasitērin piquēran huarē' ichihuē'ērin. Quēmapia'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

2

Tayora nitotona'piro'sa' quēnanpiso'

¹ Quisososo' Pirinquë nasitërin. Cotia parti chachin nasitërin. Naporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquipi. Pi'i pipirinso parti quëran huë'pi. Canquihuachinara, Quirosarinquë, natantiipi:

² —¿Insëquëta' nasha copirno nasitërin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitërin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norinso' quënanai. Ina nicatoi: “Yosëri a'paimarinso' nasitërin huachi,” ta'toi, huë'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³ Ina natantahuaton, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarinquë ya'huëpisopitanta' pa'yanpi. ⁴ Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuaton, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarinso' nasitapon? itërin.

⁵ —Cotia parti chachin nasitapon. Pirinquë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanëinquë ninshitërin.

⁶ “Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahuë' niponahuë', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnoros'a' Cotia parti ya'huëpirinahuë', inaso' chini chiníquën nanantapon.

Ya'ipi piyapinëhuëpita israiro'sa' itopiso' hua'anëntapon,” tënin Yosë, itopi.

⁷ Copirnosos' natanahuaton, co a'ninquëchin yanatantërinhuë'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, itantarin:

⁸ —Pirin'pa' nasha copirno nasitërin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yoníco'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintaton.

⁹ Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirinahuë', a'nanaya tayora quënaantapi. Ya'huëpiquë ni'piso chachin inápaquë paaton, quëchitërarin. Hua'huasha yacapatërinquë chachin tayora chiniconin. ¹⁰⁻¹¹ Ina ni'sahuatona', pa'pi pa'yatopi. Capa cancantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita i'soatahuatona', ma'sha pa'ton nininso' quëtopi. Oro, yonarin pochin pimóchin nininso', yaqui' pimóchin nininso' inapita quëtopi. ¹² Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huitocosohuë', itërin anquëniri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

¹³ Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënuquë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tëpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaiso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aguë'. A'shinë chachin Iquipito'pa' quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huitantaranquën, itërin anquëniri.

¹⁴ Natanahuaton, a'naroáchin Cosi huënsëintarin. Tashi' nipirinhüë', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuatón, Iquipito'pa' pa'pi. ¹⁵ Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: “Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinhüë', ina quëran ocoiarahuë,” ténin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacapatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tëpapiso'

¹⁶ Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ni-narápirinhüë', co ya'nopihuë'. “Nonpintërinaco ipora,” ta'ton, chiníquën no'huitërin. No'huitaton, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tëpacaiso marë'. “I'huá chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tëpacaso' ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tëpaco',” itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinquë ya'huërinso'pita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tëpapi.

¹⁷⁻¹⁸ Iráca ninoton, Yosë quiricanënuquë Irimiasë ninshitërin:

“Namaquë na'nërinso' natanpi. Naquira na'nërárin, ayanárin. Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.

‘Ama sëtëquësohuë', itopirinhüë', nani chiminpi ni'ton, sëtárin,” ténin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tëpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹ Naporó' Cosiso' Iquipitoquë yacapatarin. Irotisë chiminpachina, Yosë anquëninëni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quënanin.

²⁰ —Hua'huasha tëpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huëpiquë panantaquë'. Hua'huasha a'shinë chachin quëpantaquë', itërin.

²¹ Ina natanahuaton, natërin. Quisoso a'shinë chachin quëparahuaton, inatohua' panantarin. ²² Canconahuaton, nanan natantërin. “Irotisë hui'nin ya'huë'rë' hua'anëntantarin.

Ariquirao itopisoari pa'pin ya'huërētërin," topi, natantërin. Ina të'huataton, co nohuantërinhuë' inatohua' ya'huëcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huërinquë chachin panantaquësokuë', itërin anquë'niri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huëcaso marë'. ²³ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Nasarito itopiso'. Inaquë ya'huërarin. Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "Cristo huë'pachin, Nasarito piyapi itapona'," topi. Napoaton Yosë nohuanton, inaquë ya'huaton, hui'napitërin huachi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Coansha Paotista pënëntarin. Co-tia parti pancana inotëro' ya'huërin. Co inaquë piyapi'sa' ya'huëpihuë'. Inaquë ya'huaton, Yosë nanamën sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi natanapona':

² —Yosë hua'anëntiinpoaso' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi, itarin. Nani tahuëri ina pochin pënënarin.

³ Iráca Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

"Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon: 'Sinioro o'macaso tahuëri naniriarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaiso marë'.

Inapochachin iporasó' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quëmapi, pënëntohuachin," tënin.

Coansha pënëntacaso' ninoton, naporin.

⁴ Coanshaso' co noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quëran nipiso'. Sha'huëtë quëran nitonporin. Séquëré pochin nininso' macaton, ca'nin. Ni-noi' quënanpachina, irorin. ⁵⁻⁶ Inaquë na'a piyapi'sa' huë'pi natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Co-tia parti quëran huëcatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quëraonta' huë'pi. A'naya a'naya huëcatona':

—Tëhuëinchachin co noyahuë' nicato, oshahuanahuë. Catahuaco Sinioro naporahuëso nanianchi, itopi Yosë nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquë aporintërin.

⁷ Ina quëran na'a parisioro'sa', satsioro'sa', inapitanta huë'pi.

—Quiyanta' aporintocoi, itopirinahuë', Coansha co nohuantërinhuë':

—¡Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanon-pinama! “Yosë isoro'pa' ana'intohuachin, cha'ëpoi,” topiramahuë'. Co topinan cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹ Ama canpitaora ninonpintocosohuë'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ¹⁰ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', a'nëre'. Itëquënpitarë chachin ocoirahuatë', pënquë të'yatëre' huiquitacaso marë'. ¹¹ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', i'quë aporintaranquëma'. Ca piquëranso nipirinhue' a'na quëmapi huë'sarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'to, co sapatën quëpaca'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue' pënquë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹² Cayarinso' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue', pënquë ahuiquitëre'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhue', tënín Coansha.

Quisoso aporihuaninso'

(Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22)

¹³ Ina quëran Quisoso Cariria quëran huë'nin. Cortaniquë canquirahuaton, Coansha nontërin aporintacaso marë'.

¹⁴ Napotopirinhue', co nohuantërinhuë'.

—¿Ma'marëta' napotiiranco? Co aporinta'huanquënso' ya'huërinhuë'. Quëma aporintoco tëhuënchinso', itërin.

¹⁵ Napotopirinhue', Quisosori itërin:

—Yosë nohuantërin ni'ton, ya'ipi natëca'huaso' ya'huërin. Napoaton noya quëma aporintoco, itërin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'quë aporintërin. ¹⁶ Ina quëran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin, ni'nin. Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹⁷ Naporo' inápa quëran Yosë noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuë chachin, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë, tënín.

4

Sopairi Quisoso tēnirinsō'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Ina quēran Ispirito Santori Quisoso quēparin inotēro parti sopairi tēnicaso marē'.

² Catapini shonca tahuēri tashirē chachin inaquē ya'huaponahuē', co manta' ca'ninhuē'. Ina piquēran tanarin huachi. ³ Naporō' sopairi huēcapiarin.

—Tēhuēnchachin Yosē hui'ninquēn nipatan, iso na'piro'sa quēran cosharo' atarantēquē', itopirinhūē',

⁴ —Inca, co nohuantērahuē'. Yosē quiricanēnquē pēnēninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhūē'. Ya'ipi Yosē noninsō' natēhuachin tēhuēchinso', nanpiarin,” tēnin, itērin.

⁵ Ina quēran Quirosarin'pa' sopairi quēparin. Yosē chinotopiso pēi' a'canpiso aipi quēpantarahuaton, itērin:

⁶ —Quēmaso' Yosē hui'ninquēn nipatan, no'paquē niiquē'. Quiricanēn quēran nani sha'huitērinquēn.

“Yosē anquēninēnpita a'patimarinquēn a'painenquēnsō marē' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuē'.

Imirina quēran masarinēnquēn

ama na'piquē tēranta' ya'quiamaso marēhuē',”

tēnin ni'ton, no'paquē niiquē' a'pai'inēnquēn, itērin sopairi.

⁷ —Inca co nohuantērahuē'. Yosē quiricanēnquē pēnēninpoa'.

“Ama Yosē tēniquēsōhuē'. Ama camaiquēsōhuē'. Ina nohuantērinsoáchin yonquicaso' ya'huērin,” tēnin quiricanēnquē, itērin Quisosori.

⁸ Ina quēran a'na motopi'pa' sopairi quēpantarin. Inatohua quēran ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanēnpita, inapita a'notērin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quēnanin.

⁹ —Natēhuatanco, carinquēn catahuaranquēn, ya'ipi isopita hua'anēntapon. Isonahuaton, chinotoco chiniquēn nanan quēchinquēn huachi, itērin sopairi.

¹⁰ —Inca co nohuantērahuē'. Quēmaso' sopai hua'anquēn. Patoco huachi. Yosē quiricanēn quēran sha'huitērinpoa': “Sinioroíchin chinotēquē'. Inasáchin natēcaso' ya'huērin,” tēnin, itērin Quisosori.

¹¹ Napotohuachina, sopairi patērin. Patohuachina, anquēniro'sari huēcapiamarahuatona', nocomaimapi.

Quisoso pēnētacaso' caniaritērinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Ina piquēran Coansha tashinan pēiquē po'mopi. Pēnētērinso marē' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³ Inatohua' pacaponahuē', co huachi Nasaritoquē ya'huērinhuē'. Sono' yonsanquē paaton,

Capinaomoquë yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huëpiquë yacapatonin. ¹⁴ Iráca chachin Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

¹⁵ “Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huëpiso', imasapi.

Inapitaso', Cortanii' aquëtëran ya'huëpi, marë Pancai' ya'cari'.

Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huëpi.

Inaquë inpioro'santa' ya'huëpi.

¹⁶ Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', tashi pochin cancantopi.

Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huëpirinhuë',

Yosëri a'pintërinso pochin nanamën anitotarin noya cancantacaiso marë'.

Tahuëri pochin a'pintarin huachi,” tënin iráca.

Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷ Naporo quëran huarë' Quisosori pënënarin.

—Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco huachi, itëra'piarin pënënaton.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita tē'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹ —Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

²¹ Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarin. Santiago, Coansha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itohuachina, ²² potinëna', pa'pina' inapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'

(Lucas 6.17-19)

²³ Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarin. Noya nanan a'chinatón: “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarin.

²⁴ Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarin. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Tocona'piro'sa',

apiaro'sa inapitanta' quëpapi Quisosori anoyatacaso marë'.
 Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarin.

²⁵ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi.
 Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia
 parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita huë'pi
 Quisoso natanacaiso marë'.

5

Panënuë a'chininso'

¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita
 quënanahuaton, Quisoso panënuë pa'sahuaton, huënsëconin.
 Imarinsopitari tancapitohuachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita

(Lucas 6.20-23)

³ "Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonënuë
 yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin.
 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco
 Sinioro,' topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton,
 noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin
 aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicancanarinquëma'. Oshanëma'
 yonquiatoma', cancanëma quëran huarë' sëtouhuatama', Yosë
 noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantaca-
 maso marë'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Napo-
 rahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë
 na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuan-
 tohuatama', noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina
 pochin cancantacamaso marë'. Sano cancantarama'.

⁷ A'napita nosorohuatama', Yosë nosoroarinquëma' can-
 pitanta'. Noya cancantarama'.

⁸ Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Yosë nohuitarama'.
 Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá
 nohuitarama'.

⁹ Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahuë', canpitari
 catahuaco' noya ninonchina'. Ina marë' Yosë noya
 ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cancantiarinquëma'.

¹⁰ Yosë natëramaso marë' aparisitohuachinënuëma',
 Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani
 aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

¹¹ Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënuëma',
 ahuëarinënuëma', pinosarinënuëma', nisha nisha
 nonpinapiarinënuëma'. Napotopirinënuëmahuë', ama
 sëtocosohuë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'

ni'ton, nóya cancantoco'. ¹² Iracanta' Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënuëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con acanaarinquëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco', itërin Quisosori.

Yamora pochin nininso'

(*Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*)

¹³ Ina quëran itantarín:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochin nicatoma' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoaponahuë', yamora chimipitë pochin nicatoma co a'napita catahuahuatamahuë', co huachi insonta natëarinquëmahuë'.

¹⁴ Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochin nisapirínahuë', canpitari a'pintatë pochin nitarama'. Ni'co' iyaro'sa'. Ninano' panënuë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi. ¹⁵ Nanparionta' i'chinpihuatëra, co cacónquë ocohuëtërehuë'. A'ninquëchin acorë' pëi' acoana a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi. ¹⁶ Inapochachin canpitanta' a'pininso pochin nicatoma', noyasáchin nico'. A'napita nicatënuëma': ‘Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,' tosapi,' tënin.

Iráca pënëntopiso'

¹⁷ Ina quëran itaantarín:

“Iráca Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënëntopi. Pënëntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Ya'ipi inapita ninopiso' nanicaso marë' o'marahuë. Ma'sona tapon naporinsopita no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁸ Tëhuëenchachin itëranquëma'. Isoro'pa' ta'huantaquë huarë' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso' naniarin huachi. ¹⁹ Napoaton pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarínquëmahuë'. Hua'anëntërinquë co acanarínquëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': ‘Ama natëquësóhuë', itohuatama', co noya a'chinaramahuë'. ‘Natëcaso' ya'huërin,' itohuatama', noya a'chinarama'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarínquëma'. Hua'anëntërinquë acanamiatarínquëma'. ²⁰ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita Yosë quiricanën noya nitotaponaríahuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Canpitanta' co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', tënin.

*Co no'huitacaso' ya'huërinhuë'**(Lucas 12.57-59)*²¹ Ina quëran itaantarín:

“Íráca pënëntopiso' nani nitotërama'. Mashocoro'sa' iráca pënëmpi. ‘Ama piyapi tēpacosohuë’. Tēpahuatama', hua'ano'sa' ana'intinquëmaso' ya'huërin,' topirinahuë'. ²² Co tēpatërëso marëáchin ana'intinpoaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. A'na piyapi no'huihuatama', ana'intarinquëma'. Pinotohuatamanta', co-tio ansiano'sa' ana'inchinquëma'. Cancanëma quëran huarë' no'huitoma', ‘Quëmaso' sopainquën,' itohuatama', pënquë chachin parisitacaso' ya'huërin, tēnahuë.

²³ Napoaton, iyaro'sa', a'naroáchin nanan anoyatacaso' ya'huërin. Yosë yachinotohuatama', yonquico'. Pi'pian tēranta' nanan ya'huëhuachin, ²⁴ a'naroáchin paatoma', anoyatoco'. Nani nanan anoyatohuatama', naporo huarë' Yosë pëinënuquë paantaco'. Yosë chinotatoma' ma'sha yaquëtëramaso', quëtoco huachi.

²⁵ Ni'co'. Nihuitëramaso marë' yaquëpahuachinënuquëma', a'naroáchin nanan anoyatoco'. Co anoyatohuatamahuë', coisëquë quëparinënuquëma'. Coisëquë quëpahuachinënuquëma', sontaro'saquë yo'coaninënuquëma', tashinan pëiquë po'moarinënuquëma'. ²⁶ Inaquë po'mohuachinënuquëmaso', ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiarama',” tēnin Quisoso.

*Monshihuaninso'*²⁷ Ina quëran itantarín:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘Sa'ama' ya'huëtöhuachinquëma', ama monshihuanacosohuë', tēnin iráca, natantërama'. ²⁸ Nipirinhuë', co monshihuanpiso marëáchin ana'intacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. A'na sanapi cancanëna quëran noyahuachina', ina marënta' oshahuanapi. Nani monshitërinso pochin Yosëri ni'sarin.

²⁹ Napoaton, ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato' quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë tē'yatohuachinënuquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. ³⁰ Imirama quëran pi'pian tēranta' co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëmiratërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Apia nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama' nishitëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco',” tēnin.

*Sa'ahuano'sa' pënëninso'**(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*³¹ Ina quëran itaantarín:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘A'na quëmapi sa'in yatè'yatohuachin, co topinan tè'yatacaso' ya'huërinhuë'. Coisèquë paaton, quirica aninshichin: “Iso sanapi nani tè'yatèrahuë huachi,” ta'caso aninshichin. Ina quëran sanapi quëtacaso' ya'huërin,' topi. ³² Caso nipirinhue' nisha pënënanquëma'. Co sa'ama monshihuanpachinahuë', co onporonta' tè'yatamaso' ya'huërinhuë', ténahuë. Topinan tè'yatohuatama', oshahuanarama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nisarín. Nasha so'ionta', monshin pochin nisarín. Co onporonta' tè'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë,” ténin.

No'tèquénáchin nonacaso' ya'huërinso'

³³ Ina quëran itaantarín:

“Isonta' shimashonëmapita iráca pënënpiso'. ‘Yoscoarè' no'tèquën nontaranquën, itohuatèra, no'tèquën nontacaso' ya'huërin, Yosè ana'intoahuachinpoa'. Ina pochin nonpatèra, sha'huitèranso chachin nicacaso' ya'huërin,' topi. ³⁴ Nipirinhue', carinquëma' sha'huichinquëma'. No'tèquénáchin nonpatèra, co Yoscoarè' ta'caso' ya'huërinhuë'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huërinhuë', ténahuë. A'naquënso' yanonpinatona', taponá: ‘Pi'iro'tè' ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontèranquën,' toconpi. ‘Ina pochin nontato, nonpintohuatèra, co Yosè ana'intarincohuë'; topirínahuë'. Pi'iro'tènta' Yosèri ninin. Inaquë ya'huaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁵ A'naquëonta' taponá: ‘Isoro'pa' ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontèranquën,' topi. Yanonpinatona', napopirínahuë'. Isoro'panta' Yosèri ninin. Chini chiniquën nanantaton, isèquënta' hua'anëntèrinpoa'. ‘Quirosarin ya'huërin ni'ton, no'tèquën nontèranquën,' toconpi a'naquëonta'. A'na tahuëri inaquë Yosèri a'paimarinso' hua'anëntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huërinhuë'. ³⁶ ‘Moto' ya'huëtèrinco ni'ton, no'tèquën nontèranquën,' topi a'naquëonta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohuë'. Acatohuatamara, co nanitèramahuë' a'na ainëma tèranta' ayararintantacaso'. Yoséichin nanitèrin. ³⁷ Ma'sona tèranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tèquénáchin nonco'. ‘Pa'sarahuë', topatama', paco'. ‘Co pa'sarahuë', topatama', ama pacosohuë'. No'tèquénáchin nonpatama', co Yoscoarè' ta'caso' ya'huërinhuë'. Pi'pisha tèranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', ténahuë,” ténin Quisoso.

Yai'huërëtopiso'

(Lucas 6.29-30)

³⁸ Ina quëran a'chintaantarín:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘A'na piyapi a'nari ahuëaton, tapirayahuachin, coisëquë quëpaquë'. Inaquë no'tëquën i'huërëchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huërin. Natëonta' nipantohuachin, coisëquë quëpaquë' i'huërëchin,' topi. ³⁹ Napopirinhüë', carima' sha'huichinquëma'. Co canpita capiniso' nii'huërëtacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Ma'sha onpotohuachinënquëma', ama no'huicosohüë'. Panpirayahuachinënquëma', ama manta' i'huërëtocosohüë'. Naquëranchin panpiantahuachinquëma', co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴⁰ A'naquën no'huitëinquëma', coisëquë quëparinënquëma'. ‘A'moranso quëtoco,' itohuachinënquëma', quëtoco'. Aipi a'moransonta' quëpatopirinënquëmahuë', co no'huicaso' ya'huërinhuë'. ⁴¹ Inso tëranta' camaiatëinquëma': ‘Pë'pëtonëhuë macaton, a'na quiromitro pochin quëpatoco,' itohuachinquëma', ama no'huicosohüë'. ‘Noyahua'. Nohuantohuatan, cato' quiromitro quëpachinquën,' itoco'. ⁴² A'naquën: ‘Ma'sha quëtoco,' itohuachinënquëma', ama apiratomahuë', quëtoco'. ‘Canta' ma'sha a'nanco, topirahuë', itohuachinënquëmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatë' catahuacaso' ya'huërin,' tënin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërinso'
(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ina quëran a'chintaantarin:

“Isonta' iráca pënëntopiso'. ‘Canpita capini ninosoroco'. Inimiconëmapitaso nipirinhuë', co nosorocaso' ya'huërinhuë', topi. ⁴⁴ Nipirinhuë' carima' sha'huichinquëma'. Inimiconëmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopirinënquëmaonta', nosorocaso' ya'huërin. Inapita marënta' noya Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵ Inapotohuatama', Yosë pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huërin noya nanopicaso marë'. Co imarinsopita marëáchin pi'i a'pininhuë'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintërin. Naporahuaton, o'naonta' napopianachin acotërinpoa' ma'sha apapotacaso marë'. ⁴⁶ Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina marë' Yosë acanaarinquëmahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. ⁴⁷ Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahuë'. Co Yosë nohuitopisopitahuënta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. ⁴⁸ Tata Yosë pochin cancantacaso' ya'huërin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico',” tënin.

6

A'napita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín:

“A'naquënso' piyapi'sari noya nicacaiso marë' noya Yosë imapisopita pochín ya'nopirinahuë', co tēhuënychachín cancanëna quëran huarë' Yosë yonquipihuë'. Ina pochín nipatama', co inápaquë Tata Yosë acanaarínquëmahuë'. Ama iyaro'sa' inapita pochín nicosohuë'. ² Ma'sha sa'ahuario'sa' quëtohuatama', ama a'nínquëchin quëtocosohuë'. A'naquën niyontónpiso pëiquë ya'conahuatona', coriqui sa'ahuario'sa' marë' quëtópirinahuë', a'nínquëchin quëtópi. 'Ina marë' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiquënta' coriqui quëtópi piyapi'sari nicacaiso marë'. Co tēhuënychachín nosoroaponaraihuë', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co noyahuë' ni'nín. Co inápaquë acanaarínhuë', tēnahuë. ³ Canpitaso nipirínhuë', sa'ahuario'sa' ma'sha quëtohuatama', ama a'nínquëchin quëtocosohuë'. Ama nipayaramaso tēranta' sha'huitocosohuë'. ⁴ Co piyapi'sa' nitótopirinahuë', Tata inápaquë ya'huërinso' ni'sarínquëma'. Ina acanaarínquëma',” itërin.

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quëran itaantarín:

“Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochín nicosohuë'. Inapitaso' niyontónpiso pëiquë huanirahuatona', na'con Yosë nontópirinahuë', co cancanëna quëran huarë' nontópihuë'. Cachiquënta' a'nínquëchin Yosë nontópirinahuë', piyapi'sari noya nicacaiso marë' napopi. Co tēhuënychachín Yosë yonquipihuë'. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', Yosëriso' co acanaarínhuë'. ⁶ Canpitaso nipirínhuë' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tēranta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Quëmaoraíchin Yosë nontëquë'. Co quënanpiránhuë', natanínquën. Co piyapi'sa' natanpirínënguënhuë', Yosëso' noya natanatënguën, acanaarínquën.

⁷ Yosë nontohuatama', ama inachín inachín nontocosohuë'. Co Yosë imapisopitahuë' ina pochín yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natanatonco catahuarínco,' topirinahuë'. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ⁸ Ama inapita pochín cancantocohuë'. Co'huara Yosë nonchátërasënguëmahuë', ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ⁹ Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochín nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahuë', natanancoi. Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinóchinënguën.

¹⁰ Chini chiníquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën. Inápaquë no'tëquën natërinëinquënso pochachin catahuacoi quëma nohuantëransoráchin nii.

¹¹ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

¹² Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin

oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacancantocoi.

¹³ Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nani-anchii.

Catahuacoi ama sopai minsëincoisohuë'. [Quëmasáchin hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitaparan. Ipora quëran huarë' ya'ipiya natëinëinquën. Amen,]' itoco' Yosë nontohuatama'.

¹⁴ A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitaringuëma'. ¹⁵ Co nanan anoyatohuatamahuë', Yosënta' co oshanëma' inquitaringuëmahuë'," itërin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

¹⁶ Ina quëran itaantaranin:

"Ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatërinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantaraninhuë'. Sëtërëso pochin ya'norin a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporin. Ni'pachinara: 'Ma noya Yosë chinotërin,' topi. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', co huachi Yosëri acanaarinhuë'.

¹⁷ Canpitaso nipirinhüë' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahuë', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'. ¹⁸ Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëíchin nitotarin. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë acanaaringuëma'," itërin.

Canamiatërëhuaso'
(Lucas 12.33-34)

¹⁹ Ina quëran itaantaranin:

"Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarin, chanatërin. No'soni pë'yarín. Chi'chirotërin. Ihuatëro'sa' ya'conatona', ihuarinënpoa'. Naporin. Napoaton, isoro'paquë ya'huërinsoyapita co ya'huëmiatërinhuë'. ²⁰ Inápaquë ya'huërinsoyapitaso nipirinhüë', ya'huëmiatarin. Yosë na'con yonquiatoma', noya nico'.

Ina marè' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pè'yaponhuë'. Co chi'chirotaaponhuë'. Co ihuatëro'sa' ya'conatona' ihuaponënpoahuë'. Napoapon. ²¹ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiararamahuë'. Nipirinhüë' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiararama'," ténin Quisoso.

Nitapicancaninso'

(Lucas 11.34-36)

²²⁻²³ Ina quëran a'chintaantarín:

"Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatërahuë', noya ni'tërë'. Nitapirayahuatëra, co manta' quënantërëhuë'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuatama', tahuëri pochín cancantarama'. Nipirinhüë', ma'sharáchin yonquihuatama', tashi pochín cancantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahuë' cancantarama huachi," itërin.

Coriquiráchin yonquipisopita

(Lucas 16.13)

²⁴ Ina quëran itaantarín:

"A'na piyapi cato' patron ya'huëtohuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachín natëcaso'. A'naso' nohuantaton, noya natëarin. A'naso nipirinhüë' co onpopinchín nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachín canpitanta' coriquiráchin cancantohuatama', co nani-taramahuë' Yosë natëcamaso'," ténin.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Lucas 12.22-31)

²⁵ Ina quëran itaantarín:

"A'naquënso' ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahuë huachi,' topirinahuë'. Ama iyaro'sa' ina pochín cancantocosohüë'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. A'mocasonta', co onpopinchín yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶ Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'pihuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopihuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya noya ni'ninquëma!
²⁷ Chiminacaso nanihuachín co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸ Nitapacamasonta', co aquëtë yonquicamaso ya'huërinhuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhüë',

noyápiachin yancotopi. ²⁹ Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¡Ma noyápiachincha a'morin paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhüé', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰ Pacatoro quëran huaré' Yosëri yonquirin. A'na tahuërichin ya'huëpirinhüé', ahuiquitérë huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhüé', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhüé'. ³¹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohüé'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohüé'. ³² Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüé' tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasáchin yonquicamaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma'. ³⁴ Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohüé'. Tashirayanta' ma'sha onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quëranchin ina yonquiatoma co napion ancantápamaso ya'huërinhué'," tënin Quisoso.

7

Nocantoro'sa' pënëninso'
(Lucas 6.37-38, 41-42)

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarín.

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohüé'. 'Paso' quëmapi co noyahué', ama tocosohüé', Yosë ana'intochinquëma'. ² A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahué' ni'sarínquëma'. Piyapi chiníquën nonapihuatama', Yosënta' chiníquën ana'intarínquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarínquëma'. ³⁻⁵ Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhué'. Inaso pi'pian co noyahué' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahué' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüé', naporan. Napoaton 'carínquën noya nicatënquën mo'shi ocoichínquën,' co itamaso ya'huërinhué'. Napotohuatan, nonpínan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huaré' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

⁶ Ina quëran itaantarín:

“Isonta' a'chinchinquëma'. Ni'niro'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton nininso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporini, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpitanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'niro'sa' pochin cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiníquën no'huiarinëinquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachinahuë', tananpítoco,' itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso'
(Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷ Ina quëran itaantarín:

“Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'inquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma'. ⁸ Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

⁹ Hui'nama' tanaton cosharo' natanpachinquëma', co na'pi quëtëramahuë'. ¹⁰ Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtërama'. ¹¹ Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahué', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', noya nininso' quëtarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

¹² Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpitaso' nohuantërama' a'napita nosoroinëinquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin inapitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuanton, Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirinëinquëmahuë', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', tënhuë,' itërin Quisosori.

Cato' ira ya'huërinso'
(Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ina quëran itaantarín:

“Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhue', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomiátápoma'. A'na iraso nipirinhue', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yamianasha'huaya. Caraíchin piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama', nanpimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosë imacaso'

niponahuë', chiníquën cancantatoma', imaco huachi," tënin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'

(Lucas 6.43-44)

¹⁵ Ina quëran itaantaranin:

"Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin-tochinënquëma'. 'Quiyanta' imarai,' itopirinënquëmahuë', co cancanëna quëran imapihuë'. Tanan ni'ni' yamapintërinso pochin cancantatona', yatapicancaninquëma'. Co no'tëquën a'chinpihuë'. ¹⁶ Napoaton noya yonquico'. Noya cancan-tohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chintarinënquëmahuë'. Ni'co'. Sharo'sa' nitërin quëran nohuitërëhua'. So'huanpiso', co misëra nitërinhuë'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'!
¹⁷ Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noyahuë' nipachina, co noya nitërinhuë', napoonin. ¹⁸ Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitërin. A'naso nipirinhuë', co nitacaso' narahuë' ni'ton, co onporonta' noya nitërinhuë'.
¹⁹ Co noya nitohuachinhuë', a'nëhuachinara pënquë ahuiqu-uitopi huachi. ²⁰ Nitërin quëran nara nohuitërëhua'. In-apochachin a'china'piro'sa' nohuitarëhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chinapihuë'," itërin.

Yosë huëntonënquë ya'conpisopita

(Lucas 13.25-27)

²¹ Ina quëran itaantaranin:

"Na'a piyapi'sa': 'Sinioro, Sinioro,' itopirinacohuë', a'naquën co cancanëna quëran imarinacohuë' ni'ton, co Yosë hua'anëntërinquë ya'conapihuë'. Yosë natëpisopitaráchin inatohua' ya'huëcontapi huachi. ²² Ayaro' tahuëri nanihuachin, na'a piyapi'sa' nontaponaco: 'Quëma nanamën Sinioro sha'huirai. Quisoso nanan quëtërincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochin sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso nipirinhuë' itapo: 'Yanonpintatomaco, napopiramahuë', co noyahuë' cancantërama'. Co piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Co onporonta' imaramacohuë'. ¡Paco huachi!' itapo," itërin Quisosori.

Cato' pëirinsó'

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ina quëran pënëntaantaranin:

"Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. Ina quëmapišo', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton,

inaquë noya pëirin. ²⁵ Chiníquën o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhue', co anotërinhue'. Chini' niponahuë', co tē'yatërinhue'. Panca ihuantaponahuë', na'pitëquë pëirin ni'ton, noya huanirin. Co tē'yatërinhue'. ²⁶ A'naquënso nipirinhue' yapëihuachina, co noya yonquirinhue'. 'Inotëquë tēranta' pëi'i,' ta'ton, inaquë pëipirinhue'. ²⁷ Ina quëran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri tē'yatërin. Panca ihuantohuachina, pëi' a'naroáchin tē'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi," itërin Quisosori.

²⁸ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! ²⁹ Co hua'anhuë' niponahuë', chiníquën nanantaton, a'chintërinpoa'. Co cotio maistro'saso' ina pochin a'chinpihuë'," topi.

8

Chana caniori maninso' (*Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16*)

¹ Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. ² Pa'sapirinhue', a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninso'. Nacapirahuaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuatan Siniro, quëma nanitëran anoyatan-coso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. ³ Quisosori sē'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

⁴ —Ama piyapi'sa' sha'huitëquësokuë'. Corto hua'an ya'huërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésē sha'huirinsō' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinën anoyatërinso' (*Lucas 7.1-10*)

⁵ Ina quëran Capinaomoquë paantarin. Canconpachina, a'na Noma capitani huëcapirahuaton:

⁶ —Piyapinëhuë Siniro chiníquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuënárin. Co huachi nanitërinhue' iratacaso'. Pa'pi parisi-tarin, itiirin.

⁷ —Noyapa', pa'sarahuë anoyatapo, itërin.

⁸ —Quëmaso' Siniro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincohuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhue'. Topinan camaiquë' noyachin, tēnahuë. ⁹ Caso' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. "Paquë'," itohuatëra, pa'nin. "Huëquë',"

itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatëquë'," itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë noyatarin ténahuë, itërin.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, pa'yatërin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco.

¹¹ Iporaso huachi nisha nisha parti quëran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponarahuë', imatona', Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nohuitapi. Inapitarë' huënsëapi coshatacaiso marë'.

Nóya ya'huërapi huachi, ténahuë. ¹² A'naquëmaso nipirinhüë', "Quiyanta' Yosë piyapinënpitacoi," topiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, co hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë tē'yatarinquëma'. Inaquë na'nëarama', chiníquën parisitarama huachi, itërin Quisosori.

¹³ Ina quëran capitan itantarín:

—¡Ya'huëranquë iyasha paantaquë! Natëranco ni'ton, api-ramiachin piyapinë noyatarin, itërin.

Naporo chachin piyapinë noyatërin. Paantahuachina, sano quënanconin huachi.

Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴ Ina quëran Pitro pëinënquë pa'pi. A'shatën chiníquën sapoton, quëhuénárin, quënanconpi. ¹⁵ Quisosori maimirarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. Co huachi saporinhüë'.

Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶ I'huanahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'.

A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhüë'. Quisosori topinan noncharapirinhüë', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁷ Iráca Isaiasë ninoton, ninshitërin.

"Canipirëhuahuë', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa'," ténin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Ya'ipi cancanëna quëran imacaiso' ya'huërinso'

(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanënpita itërin:

—Poti maconco'. Aquëtëran pa'ahua', itapirinhüë', ¹⁹ a'na cotio maistrori nontiirin.

—Canta' Maistro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

²⁰ —Sacai' imancoso' iyasha, tënahüë. Anashiro'sa', huë'ëshinantëna ya'huëtopi, inaquë huë'ëpi. Inairaro'santa' pë'pëtëna ya'huëtopi. Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

²¹ A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahuë', co apira nanitërahuë'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imamiataranquën, itopirinhüë'.

²² Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantopihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhüë' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴ Paaquëya', a'nanaya panca ihuani manin. Panca sono' ni'ton, co'sacairi poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhüë'. Ya'huë'rë Quisososo' huë'ërarin. ²⁵ Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuacoi Siniro! ¡Chimiitarihua' canpoaso'! itopi.

²⁶ —¿Onpoatomata' të'huaramaso'? ¿Co noya natëyatërramacohüë' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin.

²⁷ Ina nicatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantopiso'

(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Ina quëran aquëtëran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itopi. Inaquë cato' quëmapi ya'huëpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquipihuë'. Pa'pi hua'yantopi. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërapí. A'naroáchin yaahuëtopi ni'ton, co inataquëchin pa'pihuë'. Quisoso nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantërinso'pita na'pi nanin quëran pipirahuatona', huë'sapi nacapirin. ²⁹ Quisoso quënanahuatona', chiníquën nontapi.

—Nohuitërainquën Siniro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quëmaso' Yosë hui'ninquën ni'ton, co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohüë', ¿aparísitarancoi ti? itopi.

³⁰ Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Huëntonën coshatapi. ³¹ Inapita quënanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquë tëranta' a'pacoï ya'coanta'ii, itantapi.

³² —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conco', itohuachina, quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitahuatona', inaquë chimiitopi.

³³ Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ninano'pa' ta'api. Inaquë ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Napohuachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi.

³⁴ Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huë'pi Quisoso nicacaiso marë'. Nani ni'pachinara, të'huatatona':

—A'na parti paquë', itopi.

9

Apia anoyatërinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Napotohuachinara, potiquë ya'coantarahuatona', aquëtëran pëntoantapi. Quisoso ninanonënquë chachin paantapi. ² Inaquë catapini quëmapi'sari huëcatona', apia quëpi. Pë'sara'huaya pochin ninquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarin. “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itërin:

—¡Noya cancantëquë', apia'hua! Apiramiáchin quëma oshanën inquitaranquën, itërin.

³ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa' yonquipi. “¿Ma quëmapi'ta' isoso'? ‘Oshanën inquitaranquën,’ ta'ton, Yosë yaya'huëretërin,” topi, yonquiatona'. ⁴ Topinan yonquinëna quëran napoápirinahuë', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco?

⁵ Canpitaso naporama': “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': ‘Huanirahuaton, noya paquë huachi,’ itacasonta' co nanitaparëhuahuë’,” tënama'. ⁶ Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuasos marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, itërin. Ina quëran apia itantarin:

—Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

⁷ Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiniquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'
(*Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32*)

⁹ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

¹⁰ Naporó' tahuëri ina pëinënquë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' nohuitacaiso marë'. A'naquënsó' copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'. ¹¹ Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maiströnëma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹² Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tëhuënychachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhaüë', "Co caniorahuë'," topatëraso', co notoro nohuantërehuë'.

¹³ Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' co oshahuancoihuë'," topiso marë' co na'con a'chintërahuë'. Paatoma', Yosë quiricanën noya nitotoco' no'tëquën yonquicamaquë. Inaquë iráca ninshitopi: "A'naquën topinan quëran chinotatonaco oshanëna marë' ma'sha tëpapirinahuë', co a'napita nosoropihuë'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërahuë'," tënin Yosë, itërin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'
(*Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39*)

¹⁴ Ina quëran Coanshari a'chintërinso'pita huëcatona', Quisoso nontiipi:

—Quiyaso' a'na tahuëri co coshatatoihuë', Yosë nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhaüë', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinënhuë'? itiipi.

¹⁵ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtópihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, inapitarë' coshatatona', capa cancantapi. ¡Co sëtacaiso' ya'huërinhuë'! A'na tahuëriso nipirinhaüë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiapihuë'.

Sètapi huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarina-cosopita sètapi. Sètatona', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', itërin Quisosori.

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërehuë'. Nasha në'mëtëquë pa'pitërehë' naporiní, naquëranchin noshataton, aquëtë chachin napointonhuë'. ¹⁷ Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininguë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin, tënin Quisoso. (Íráca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon naporin.)

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarínso'
(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

¹⁸ A'chinaquëya', a'na cotio hua'an huë'nin. Quisoso notënanquë isonquirin.

—Hui'nahuë apira chiminin. Huëcaton, Sinioro, së'huaquiquë' nãpianta'in, topirahuë', itiirin.

¹⁹ —Noyapa', tosahuaton inarë chachin pa'nin. Ca'tano'sanënpitanta' pa'pi. ²⁰⁻²¹ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Parisítárin. “A'morínso tëranta' së'huatohuato, anoyataponco,” ta'ton pinën quëran imaquiarin. Imaquiton, a'morínso' huirotëínchin së'huaquirin. ²² Quisosori tahuëretahuaton, sanapi quënanin.

—Noya cancantëquë', imoya. Natëranco ni'ton, noyataran, itërin. Naporo chachin noyatërin. Huënai' no'narin huachi.

²³ Ina quëran hua'an pëinënquë canconpi. Na'a piyapi'sa' quënanconpi, na'nërápi, ayanápi. Quinatoro'santa' quënanconpi. Huinatacaiso marë' huë'pirinahue', ²⁴ Quisosori itapon:

—Ya'ipinquëma' pipico'. Co sanapia'hua chimininhuë'. Topinan huë'ësárin, itërin.

—Co huë'erínhuë'. Nani chiminin, itatona' tëhuapi. ²⁵ Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huërinquë ya'conin. Maimirarahuatón, ananpitaantarín. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶ Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatërinso'

²⁷ Ina quëran pipirahuaton pa'sapirínhuë', cato' somaraya' imaquia'pi. Co manta' quënantopihuë'. Quisoso imaratoná', chiniquë'n nontapi.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topirai-huë', itopi.

²⁸ Pëiquë canconahuatona', Quisoso ya'conin. Somarayo'santa' ya'compachinara, Quisosori itërin:

—Cari nanitato anoyatërahuëso' ¿natërama' ipora ti? itërin.

—Natërainquën mini Sinioro. Ya'ipiya nanitaparan tënai, itopi.

²⁹ Napotohuachinara, së'huarayarahuatón, itërin:

—Natëramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquëma', itërin.

³⁰ Napotohuachina a'naroáchin quënantopi.

—Anoyatëranquëmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohuë', itopirinhüë', ³¹ pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—Quisoso anoyarayatërincoi. Noya huachi quënantërai, itëra'piapi. Ya'ipi parti quëran natantopi.

Në'huëya anoyatërinso'

³² Ina quëran pa'pachina, a'napitanta' canquipi. Në'huëya quëpi. Sopai nohuantón, co nanitërinhuë' nonacaso'.

³³ Quisosori nosoroaton, sopai a'patërin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatërin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochin ni'chinëhuahuë'. Iráca quëran huarë' co insonta' isëquë naporinhüë', topi.

³⁴ Parisioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'tón, nanitërin sopairo'sa' a'pacaso', toconpi.

Piyapi'sa' nosororinso'

³⁵ Ina quëran Quisoso pa'sápatón, nisha nisha ninanoro'saquë a'chintëra'piarin. Niyontónpiso pëiro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin.

—Yosë yahua'anëntërinquëma', itëra'piarin. Insëquësona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatëra'piarin. Nisha nisha canio inquitërin. ³⁶ Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quënanin. Co Yosë yonquiatónahuë', co napion cancantopi. Ohuicaro'sa pochin inahuaso', co incari tëranta' a'pairinhüë'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquipi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷ Nosoroaton, ca'tano'sanënpita itërin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co incariso tëranta' catahuarinhüë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihuë', caraíchin pënëntapi Yosë imacaiso marë'. ³⁸ Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta'

a'pa'in pënëchina'. Ina sha'huitërinpoa' a'chinacaso marë', itërin Quisosori.

10

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'
(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Inapitaso', ca'tano'sanënpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² Shonca cato' acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. ³ Pinipi, Partoromi, Tomasë, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marë' ma'patopirinhüë', acorin ca'tanacaso marë'. Arpio hui'nionta' acorin, Santiaco itopiso'. ⁴ A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin huachi. Cotasë Iscariotinta' acopirinhüë', a'na tahuëri inari sha'huirapiarinso'.

A'chinacaiso marë' a'parinso'
(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵ Nani shonca catoya'pi acohuachina, sha'huitërin: "Paatoma' iyaro'sa' noya pënëntoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huëpique pacosohüë'. Samaria ninanoro'saquënta' ama pacosohüë'. ⁶ Israiro'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaros'a' chihuëpiso pochin ni'tona', co Yosë yonquipihüë'. Napoaton pënënacaso' ya'huërin. ⁷ Paatoma', a'chintoco': 'Iso tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarinpoa', itoco'. ⁸ Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaantaco'. Chana caniori maninsonta' quënanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yantopi. Quënanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa' noyachina'. Co manta' pahuërëtapomarahüë', Yosëso' inaora nohuanton, catahuarinquëma' ni'ton, ama pahuërë nitocosohüë'.

⁹ A'chinacamaso marë' pa'patama', ama manta' coriqui quëpacosohüë'. ¹⁰ Ama pë'pëto, pitana, sapatë', inapita quëpacosohüë'. Ama a'moramaso tëranta' cato' quëpacosohüë'. 'Asacatohuatëra, a'cacaso' ya'huërin,' topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinëinquëma', catahuaarinëinquëma' ama ma'sha pahuantinquëmaso marëhuë'.

¹¹ Nisha nisha ninanoquë a'chintoco'. Ninanoquë canconpatama', insosona noya natanpachinquëma', ina pëinëquë yacapaco'. Inaquë yacapatohuatama',

inaquësáchin ya'huëco'.¹² Pëinënaquë ya'conpatama', 'Yosë catahuainquëma'; itoco'.¹³ Noya nohuantohuachinënquëmaso', Yosëri catahuarin. Nipirinhüë', co noyahuë' nontohuachinënquëmaso', co Yosëri catahuarinhuë'.¹⁴ Insëquësona pa'patama', 'Ama isëquë huëcosohüë'. Co yanatanainquëmahuë', itohuachinënquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó'. 'Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama', itoco'. Ina quëran a'na parti paco huachi.¹⁵ Tëhuënchachin itëranquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiníquën parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën ana'intërin. Co natërincosopitasohüë' nipirinhüë', chini chiníquën ana'intarin huachi," itërin Quisosori.

Aparisitacaiso' ninorinso'

¹⁶ Ina quëran itaantarin:

"Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiarinënquëma'. Napoaton noya yonquico'. No'huipirinënquëmaonta', ama no'huicosohüë'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'.¹⁷ Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. A'naquën no'huitënënquëma', masarinënquëma'. Mapachinënquëma', coisëquë quëpaarinënquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuarinënquëma'.¹⁸ Imaramacoso marë' hua'ano'sa' ya'huërinquë sha'huirapiarinënquëma'. Copirnorosaquënta' quëpaarinënquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënquëma' nanamëhuë sha'huitacamaso marë'. Inaquë nisha piyapirosanta' a'chintarama'.¹⁹ Inaquëpita quëpahuachinënquëma', ama pa'yancosohüë'. '¿Ma'cha tono'poya?' ama tocosohüë'. Naporo' Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamaso marë'.²⁰ Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

²¹ A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohüë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. A'naquëonta' hui'nin niponahuë', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquëonta' a'shin chachin, pa'pin chachin niponahuë', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi.²² Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huiarinënquëma'. Nipirinhüë', co a'pohuatamacohüë', nicha'ësanarquëma huachi.

²³ Aparisitohuachinënquëma', a'na ninanoquë paantaco'. Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasënquëmahuë', canta' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë Yosë hua'anëntërinso' acoca'huaso marë'.

²⁴ Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini chiniquën nanantërinhuë'. Canta' canpita maiströnëmaco ni'ton, chini chiniquën nanantërahuë'. ²⁵ Napoaton no'huihuachinënquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhuë'. Nani no'huirinaco canta'. 'Sopainquën, itërinaco ni'ton, canpitanta ina pochachin nontarinënquëma', itërin Quisosori.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 12.2-9)

²⁶ Ina quëran itantarín:

“Piyapi'sa' no'huipirinënquëmahuë', ama iyaro'sa' të'huatocosohuë'. Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi. ²⁷ Iporaso' co ya'ipi piyapi'sa' a'chintarahuë'. Carayanquëma tëranta' canpitaora quëparahuatënquëma', na'con a'chintaranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipi piyapi a'ninquëchin sha'huitoco' nitochina'. ²⁸ Ama piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapirinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'. Yosë tëhuënchinso' të'huatacaso' ya'huërin, ténahuë. Ina nohuanton, chiminë'. Co noyahuë' nipachina', pënquë chachín a'paarin huachi. Inatohua' hua'yanënarë chachín parisitomatapi huachi. Napoaton Yosë na'con na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

²⁹ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. Cato nipirinhuë', a'na soroíchin pa'tërin. Napoapohuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Co ina nohuantohuachinhuë', co chimininhüë'. ³⁰⁻³¹ Canpoaso nipirinhuë' na'con na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' yonquirinpoa'. Ainënpoa' hua'huayátërahuë nipirinhuë', ya'ipiya pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinpoa'.

³² 'Quisoso imarahuë', topatama', ayaro' tahuëri carinquëmanta' nohuantaranquëma'. 'Imarinaco mini,' itarahuë Tata Yosë. ³³ Nipirinhuë', 'a'porahuë huachi,' topatamaso', carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co imarinacohuë', itarahuë Tata Yosë," ténin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quèran pënèantarín:

“ ‘Cristo o'mahuachín, ya'ípiya nohuantatona', noya ya'huapi,' topiramahuè', co ya'ípiya nohuantarínacohuè' ni'ton, nino'huiapi. ³⁵ Ipora quèran huarè' a'na pèiquè ya'huèpisopita nisha nisha yonquiapi. A'na pèiquè pa'pin nohuantarín. Hui'ninso nipirínhuè' co nohuantarínhuè'. A'na pèiquènta' hui'nin nohuantarín. Pa'pinso nipirínhuè' co nohuantarínhuè'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin co nohuantarínhuè'. Hua'huinso nipirínhuè' nohuantarín. A'shatèn nohuantapirínhuè', notainso' co nohuantarínhuè'. Napoapona'. ³⁶ Imaramacoso marè' quémopinéma chachín no'huiarínènguéma'. Co nishahuè' niponaraihuè', inimiconèn pochín ni'sarínènguéma'.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', hui'nama' inapita co onpopínchín nosorocaso' ya'huèrinhuè'. Co na'con na'con nosorohuatamacohuè', co tēhuèenchachín imaramacohuè' tēnahuè. ³⁸ Imapatamaco, a'napita aparísitarínènguéma'. Yatēpapirínènguémaonta', imamiatocó. Corosèquè chiníquèn parisitèrè'. Inapochachín canpitanta' imapatamaco, aparísitarínènguéma'. Co ahuantohuatamahuè', co tēhuèenchachín imaramacohuè'. ³⁹ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinán quèran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirínhuè', imaramacoso marè' aparísitohuachínènguéma', noya cancantoco'. Tēpapirínènguémaonta', noya noya nanpimiatontarama',” itèrin.

Yosèri acanarínso'
(*Marcos 9.41*)

⁴⁰ Ina quèran pënèantarín: “Insosona noya natanpachínquéma', noya natanarinaco canta'. Yosè a'páimarinco ni'ton, Yosè nanamèn chachín imasapi huachí. ⁴¹ A'chinamaso marè' Yosè noya ni'sarínquéma'. Inápaquè acanaarínquéma'. A'naquèn natanpachínènguéma', 'Yosè nanamèn chachín a'chintarinpoa', ta'tona', noya natanarinènguéma'. Ina marè' inapitanta' inápaquè canarapi. Tēhuèenchachín noya piyapi'sa' catahuacaso' ya'huèrin. 'Yosè imarín ni'ton, noya quémapi inaso', ta'toma', catahuaco'. Ina marè' Yosè acanaarínquéma'. ⁴² Inso tēranta' imaríncoso co chiníquèn nanantopirínhuè', inanta' nosorocaso' ya'huèrin. Imaríncoso marè' i'sha tēranta' o'shitohuatama', inápaquè Yosè acanaarínquéma'. Tēhuèenchachín noya i'huèrètarínquéma',” itèrin Quisosori.

11

Coansha Paotistari piyapi a'parínso'
(*Lucas 7.18-35*)

¹ Nani ca'tano'sanēnpita sha'huitahuaton, a'chinacaso marè' pa'nin huachi. Nisha nisha ninanoquē pa'sahuaton, a'china'piarin. Pēnēna'piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhue', naporos' tashinan pēiquē ya'huárin. Inaquē ya'ipi Quisoso naporinso' natantērin. Ina natantaton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marè'. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona':

—Coansha Paotista a'parincoi ni'ton, natana'huainquēnsos marè' huē'nai. I'huá chachin inaso', na'con sha'huitērincoi. "A'na tahuēri Cristo o'mararin, Yosēri a'paimarinso'," itērincoi. ¿Quēmaso' inanquēn nimara, ti? ¿Pahuanarin o'macaso' nica? Co nitotatoihuē', natanapoinquēn huē'nai. Sha'huitocoi quiyanta' Coansha sha'huitoanta'ii, itopi.

⁴⁻⁵ Napotohuachinara, Quisosori itērin:

—Nani ma'sha ni'nama', natanama'. Somaraya nininsopita huē'pachinara, ca nohuanto, ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatērahuē. Noya iratopi ni'nama'. A'naquēonta' chana caniori maninsopita anoyatērahuē. Nē'huērosanta' ca nohuanto, noya natantopi. Chimpinpisopitanta' ananpitaantarahuē. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosē nohuitatonaraihuē', nosorotápirinahuē', iporaso huachi noya nanan a'chintarahuē natanama'. Paatoma', ya'ipiya Coansha sha'huitonco' no'tēquēn nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanēna quēran natēmiatohuachinaco, nóya cancantapi, itērin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarin.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquēma'. I'hua inotēro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosē marē chiníquēn huanirin quēnanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhue'. ⁸ Co inaso ma'huano'sa' pochin noyápiachin a'morinhue'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros' pēinēnaquē ya'huēpi. Coanshaso nipirinhue', co nani ma'sha ya'huētērinhuē'. ⁹ Pēnētērinso' natanacamaso marè' pa'nama', tēnahuē. Coansha tēhuēnchachin nóya pēnētērin. Co topinan quēran pēnētērinhuē'. Yosēri chachin a'parin pēnētacaso marè'. ¹⁰ Iráca quiricanēnquē ninoton Yosēri hui'nin sha'huitērin.

"Co'huara pa'shamátērasēnquēnhue', comisionēnhue'ton a'pararahuē piyapi'sa' ayonquicaso marè'," itērin. Coansha ninoton, naporin.

¹¹ "Iráca quēran huarē' na'a piyapi'sa' pēnēntopirinahuē', Coansha Paotistaso' noya noya pēnētērin. Pēnētērinso' noya, nipirinhue', inso tēranta' imapachinaco, noya noya nisarin. Yosē hua'anētērinquē chachin ya'conarin huachi, tēnahuē.

¹² Coansha pënëntërin quëran huarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi natanacaiso marë'. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantopihüë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso'. Co nohuantatonaraihuë', nohuantopisopita aparisitopi. Chiniquën cancantopisopitaso nipirinhüë', onpopionta' ya'conapi. ¹³ Iráca quëran huarë' Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopi. 'Yosë yahua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri ina marë' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: 'Co'huara Sinioro tahuërinën naniyatërasohuë', Iniasë huëantarín pënëntacaso marë', topi. ¹⁴ Napopiso chachin Coansha pënëntarin huachi. Iniasë pochin cancantaton, pënëntarin, ténahuë. Nohuantohuatama', natëco'. ¹⁵ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

¹⁶ Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Hua'huaro'sa pochin cancantopi. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara, a'naquën taponá: 'Huëco' pita pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', ta'tona', ¹⁷ quinatapirinhüë', co a'napita nohuantopihüë' nansacaiso'. Ina quëran co nohuantohuachinarahuë', tantaponá: 'Inta nipachin, huëco' chimipi pa'pitopiso pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', nitantapi. Na'nëpirinhüë', co a'napita nohuantopihüë' na'nëcaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'. ¹⁸ Coansha Paotistaso' pënëntapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhüë'. Co noya coshatërinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhüë'. Napopirinhüë': 'Inaso' Sopairi ahua'yantërin ni'ton naporin,' tënama'. ¹⁹ Caso nipirinhüë', Yosë quëran quëmapico niporahuë' coshatërahuë', o'orahuë. Ina marë' pinoramaco canta'. 'Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sarënta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. A'naquënso nipirinhüë' noya yonquiatona', Yosë natëapi huachi. No'tëquën pënënahüë ni'ton, no'tëquën yonquiapi huachi,' ténin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'
(Lucas 10.13-15)

²⁰ Nisha nisha ninanoro'saquë nani pënëntërin. Inaquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Ya'huëhuano'saso' nicaponaraihuë', inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanëna' yaa'popihüë'. Napoaton chiniquën pënënin. ²¹ Corasinoquë ya'huëpisopita, Pitsaitaquë ya'huëpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

“¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohüë'. Ina marë'

parisitarama'. Na'con nitotopiramahuë', co yaimaramacohuë'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhüë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëchitonahuë'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuë'. Co noyahuë' yonquipisopitanta', nanianchitonahuë'. ²² Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarinhuë'. ²³ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' çtopiramahuë' ti? Co ina marë' inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë pa'miatarama huachi. Hua'qui' a'chintëranquëma'. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani nicapomarahuë', co yaimaramacohuë'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohuë'. Co oshanëna marë' Yosëri ata'huanchitonhuë'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuë'. ²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiniquën ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhüë', co onpopinchin ana'intarinhuë', tënahüë," itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'
(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporo' noya cancantaton, Yosë nontërin:

"¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë ya'huërinsopita, isoro'paquë ya'huërinsopita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquën Tata nani ma'sha nitotaponaraihuë': 'Quiyaora noya noya nitotarai,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhüë', co onpopinchin nitotaponaraihuë': 'Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë', topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquën,' itëranquën. ²⁶ Quëmaora nohuanton Tata naporan," itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín.

"Tata Yosë nohuanton, pënëntarahüë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marë'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noya nohuitërahuë. A'naquëonta' cari anohuito huato, nohuitapi anta'. ²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuë', co canpitaora nanitëramahuë' noya cancantacamaso'. Pë'pëto quëquën quëparamaso pochín ninatanama ni'ton, napion cancantërama'. Napoaton huëco' catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. ²⁹ Co carinquëma' nocananquëmahüë'. Sanoanan quëran

pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma' noya cancantacamaso marë'. Ina pochin imapatamaco, sano cancantarama huachi. ³⁰Ma'sona nicacaso sha'huitohuatënquëma', catahuanquëma' noya nicacamaso'. Catahuanquëma' ni'ton, co sacaihuë' imasaramaco huachi," itërin Quisosori.

12

Chinoto tahuëri naporinso'

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi. Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. ² Ina ni'sahuatona parisioro'saso':

—jNi'quë' Maistro! Chinoto tahuëri nipirihuë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

³ Napotohuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, ⁴ Yosë pëinënquë ya'conin. Inaquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirihuë', Tapi ca'nin. Ca'pirihuë', co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'. ⁵ Isonta' yonquico'. Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënquë sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaro'sa' tëpapi. Sacatopirinahuë', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta' nontëramahuë' ti? ⁶ Yosë pëinën noya nipirihuë', caso' chini chiníquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. ⁷ Yosë chachin naporin: “Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con nohuantërahuë. Ma'sha oshanëma marë' teparahuatoma ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë',” tënin quiricanënquë. Nontopiramahuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. No'tëquën yonquirama' naporini, co topinan quëran sha'huirapiitomahuë'. ⁸ Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë. Chinoto tahuëri ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacaso huë nininsonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹ Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰ Inaquë a'na quëmapi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë'

së'quëtacaso'. "Ipora tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhuë," ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona':

—Chinoto tahuëri nipirinhüë', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹ —Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaro'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tēranta' panca nanincatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhüë', masahuatoma', ocoirama'. ¹² Piyapi'saso nipirinhüë' noya noya ni'ton, na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³ Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noyatërin. A'na imirin pochachin niantarin.

¹⁴ Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatona', Quisoso tēpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iráca ninorinso'

¹⁵ Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

¹⁶ —Ama a'napita sha'huitocosohuë', itërin. ¹⁷ Iráca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

¹⁸ "Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Noya natëarinco.

Na'con nosoroato, nóya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuatón, anoyacancantarín.

¹⁹ Co no'huiarinhuë'. Co chiníquën nonsarinhuë'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhüë'.

²⁰ A'naquën piquira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiníquën cancantopihuë'. Inapitaso' achinicananarin.

Nanparin yatacopirinso pochin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huiarinhuë'.

No'tëquën a'chintahuatón, na'a piyapi'sa' anoyacancantarín. Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

²¹ Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': 'Inasáchin nicha'ësarínpoa', tosapi huachi," tēnin Yosë quiricanëñquë.

Iráca Isaiasë ninorinso chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran piyapi'sa' pënënarín.

Sopai hua'an minsërinso'

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²² Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta' nanitërinhuë'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin. Nonacasona' nanitërin huachi. ²³ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. "¡Ma'pitacha nanitaparín paya! Isoso' Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso' nimara ti?" nitopi.

²⁴ Parisioro'sariso nipirinhüë', co natëpihuë': "Sopairo'sa' hua'an Piirsipo* itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparín sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari catahuarinhüë' naporini, co nanichitonhuë'," topi.

²⁵ Topinan yonquirapirinhüë', inaora yonquinën quëran Quisosori nitotaton, itërin: "Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. Huëntonënuquë ya'huëpisopitanta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'an niitonhuë', co huachi piyapi'sa' hua'anëntacaso' nanichitonhuë'. ²⁷ 'Piirsipo catahuarinquën,' itopiramacohüë', co no'tëquën yonquiramahüë'. Co ina catahuarincohüë'. A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Satanasë catahuarinco ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Inapita natanco' macariso' catahuarinso' sha'huichinquëma'. ²⁸ Caso nipirinhüë', Ispirito Santo catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', tënahuë'.

²⁹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta ya'conaton ma'shanën mataponhuë'. A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëquirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin.

³⁰ Co imapatamacohüë', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohüë', sopai natëarama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosë imacaiso marëhuë'.

³¹ Napoaton itaranquëma': Co noyahuë' nipatama', oshahuanarama'. Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë oshanëma' inquitaringuëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita inquitaringuëma'. Ispirito Santoíchin pinotoma' oshahuanpatama' tëhuënchinso', co inquitaringuëmahuë'. ³² Caso' Yosë quëran quëmapi co nipirahuë pinopatamaco, ina marë' oshahuanpiramahüë', oshanëma marë' sëtohuatama', inquitaringuëma'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pinopatama', co oshanëma'

* 12:24 Piirsiposo': Satanasë tapon naporin.

inquitaringuëmahuë'. Co onporonta' inquitaringuëmahuë'," itërin Quisosori.

Nara pochin nininso'

(Lucas 6.43-45)

³³ Ina quëran itaantarín: " 'Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noya nitohuachinahuë', napoonin,' topi. Nitërin quëran nara nohuitëré'. Inapochachin piyapínpoanta' ninëhua'. Noya yonquihuatëhua', no'tëquën nonaríhua'. ³⁴ Canpitaso nipirínhuë', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahuë' yonquiatoma', co nanitëramahuë' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantëramaso', nonama quëran piyapi'sa anitotarama'. ³⁵ Noya cancantohuatëhua', noyasáchin nonaríhua'. Co noyahuë' cancantohuatëhua', co noyahuë' nonaríhua'. ³⁶⁻³⁷ Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuëri Yosë noya ni'sarínquëma'. Co noyahuë' cancantohuatama', co noyahuë' nonsarama'. Ina marë' ayaro' tahuëri ana'intarínquëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë nontarínquëma'. Ya'ípi nonamasopitanta' aipitarínquëma'. A'naquëma' co noyahuë' nonpatama', 'Co yonquiatohuë', naporahuë', itopiramahuë', ina marënta' ana'intarínquëma', ténahuë. Co noyahuë' cancantohuatama', no'tëquën ana'intarínquëma huachi," itërin Quisosori.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'

(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Ina quëran parisíoro'sa', cotío maistro'sa', inapita huë'pachinara, Quisoso nontiipi:

—Yosë pochin níquë' ni'ínquën. Ina ni'patoi, natëarínquën, itiipi.

³⁹ —Canpitaso' co noyahuë' cancantërama'. Co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. "Yosë pochin níquë' ni'ínquën," itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë'. Isoíchin anitotarínquëma'. A'na tahuëri Conasë pochin nisarahuë'. ⁴⁰ Iráca Conasë marëquë të'yaitohuachinara, panca sami pochin nininsoari mi'tërin. Cara tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huapirínhuë'. Ina quëran Yosë nohuanton, cha'ërin. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminpato, cara tahuëri tashirë chachin acoporo' ya'huaporahuë', cha'ësarahuë huachi. ⁴¹ Conasë cha'ërahuaton, Ninihuíquë pa'nin. Inaquë pënëntohuachina, co noyahuë' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuëri inapita nontarínënguëma'. "¿Onpoatomata' co canpitaso' natëramahuë'?" itaponënguëma'. Caso' chiníquën nanantato, noya noya pënënpíranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. Napoaton ayaro' tahuëri Yosë na'con ana'intarínquëma'. ⁴² Inapochachin iráca

Saromon hua'anëntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quëran huë'nin ina nontacaso marë'. "Ya'ipi nitotërin," ta'ton, huë'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuëri ina atapanarin-quëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë' ni'ton, Yosë chiníquën ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

Sopairi ya'coancantantarinso'

(Lucas 11.24-26)

⁴³ Ina quëran Quisosori a'chintaantarin. "A'na quëmapi sopairi ya'coancantopirinhüë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro' parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhüë', co quënaninhüë'." ⁴⁴ Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' maantarin. Aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Napoaton aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natëtona', co noyahuë' cancantopi. Ina quëran: 'Co huachi sopai natëarahüë', taponaraihuë', co Yosë yonquiatonahuë', oshaquëran aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaantapi huachi," itërin Quisosori.

Quisoso quëmopinënpita pochin nininsopita

(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhüë', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nani-topihüë' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinhüë', ⁴⁷ a'na quëmapi sha'huitërin:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuquën, itërin, ⁴⁸ Napotopirinhüë', Quisosoriso' itapon:

—Mamahuë, iyahuëpita, inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquën nitotëquë', itahuaton, ⁴⁹ imirin quëran tasatërin:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita pochin nicato, nosororahuë. ⁵⁰ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' Yosë imapachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

13

Pa'sarayarinso'

(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naporo' tahuëri pëi quëran pipirahuaton, sono' yonsanquë huënsëconin. ² Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Ii' yonsánshaquë huarë' piyapi'sa' yamorapi. ³ Nisha nisha pënënto nanan a'chintërin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso marë'.

A'chintaton, itapon: "A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' pa'sarayarin. Iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi huachi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Shimënschin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirinhüë'. ⁶ Pi'iri chiníquën pi'cahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanoquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'sarinta' papotërin. A'shinahuatona', imotërin huachi. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquën saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquën pasa, pasa nitërin. ⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpitari ya'caritahuatona', natanpi. "¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pënënto nanan quëran a'chintëran?" itopi.

¹¹ "Yosë hua'anëntërinso' co insonta' inaora yonquinën quëran nitotërinhuë'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquëma'. A'napitaso nipirinhüë' co ya'ipi a'chintarahüë'. Pënënto nanan quëransáchin a'chintarahüë. ¹² Insosona noya natanpachinaco, Yosëri catahuarin noya yonquicaiso marë'. Na'con na'con nitotapi. A'napitaso nipirinhüë' co yanatëhuachinacohüë', Yosëri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita huë'pachinara, sacai pochin a'chintërahuë. Natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. ¹⁴ Iráca Isaiasëri ninoton, naporin:

'Natanapomarahüë', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahüënta' co tēhuënchachin quënanaramahuë'.

¹⁵ Isopitaso' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënantopihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran nataintonahuë'.

Co noyahuë' yonquipsisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchitohuë'; ténin Yosë iráca.

Ipora huanta' na'a piyapi'sa' ina pochin cancantopi.

¹⁶ Canpitaso nipirinhüë', ma noya Yosë catahuarinquëma' ni'ton noya ni'namaco. Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. ¹⁷ Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë', itërin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'

(Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15)

¹⁸ Ina quëran catano'sanënpita a'chintaantarín. "Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochin nininso' a'chintanta'inquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁹ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chintërë'. 'Yosë yahua'anëntarinquëma'; topachina, a'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Nanamën natanpirinahuë', co yonquipihuë'. Inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipiso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Huë'sahuaton, Yosë nanamën natanpiso' osëretirín. Ananiantërin huachi. ²⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë', na'piro pochin niconpi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ²¹ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonaraihuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso marë' aparisitohuachinara, a'popi huachi. ²² A'naquën piyapi'santa' nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahuë', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, nóya cancantaraí,' topirinahuë', co ina quëran noya cancantacasohüë' nipirinhüë'. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²³ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë', noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huarë' natëpi. Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

24 Ina quëran a'chintaantarín: “A'nanta' iyaro'sa', a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin. 25 Ina quëran tashihuachina, huë'ësoi' inimico huë'nin. Huë'sahuaton, inaquë chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'. Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhuë'. 26 Inanta' pichopitahuaton, tricorë' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahuë', pacatëroso' co nitërinhuë'. Naporo huarë' nohuitopi huachi. 'Iso' co tricohuë', pacatëro', topi. 27 Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasachin asha'topiranhuë', ¿onporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?' itonpi. 28 'Inimiconëhuë naporin,' itërin patronë'nari. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuatan, paatoi hua'chi'i, topiraihuë', itopi. 29 'Ama napotocosohuë'. Ipora hua'tohuatama', tricon'ta' ocoiarama'. 30 Tananpítoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahuë'. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pënuë' ahuiquitacaso marë'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëinëhuëquë acotoco huachi, itarahuë,' tënin patron,' itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

31 Ina quëran itaantarín: “Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahuë', 32 iminquë sha'patëra papotihuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,' itërin. (Inapochachin caniaritapon, caraíchín piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Lucas 13.20-21)

33 “Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotaton, ahuëpocatërin huachi,' itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'

(Marcos 4.33-34)

34 Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, na'a pënënto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininsoáchin sha'huitërin. 35 Iráca pënëntona'píri ninoton, ninshitërin.

“Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahüë.

Isoro'pa' ninin quëran huarë' co piyapi'sa' nitotopirinahuë', a'chintarahüë huachi,” tënin iráca ninoton.

Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶ Ina quëran piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Inaquë ca'tano'sanënpitari itapona': “Achin sacai' pochin pënënto nanan a'chintopirancoihuë'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii,” itopi. ³⁷ “Inta nipachin, a'chinchinquëma'.

Patron asha'tërinso pochin piyapi'sa' a'chintërahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marë' o'marahüë. ³⁸ Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpisopitaso' noya ya'pirin pochin nipi. Sopai natëpisopitaso nipirinhüë', pacatëro' pochin niconpi. Co noyahuë' cancantatona', sopai natëpi. ³⁹ Inimico pacatëro' sha'ninso pochin sopai chachin nohuanton, co noyahuë' nipi. Nitërinso' manëso pochachin ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachin, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marë'.

⁴⁰ Pacatëro' ahuiquitëresó pochin ayaro' tahuëri pënquë ana'intacaso' ya'huërin. ⁴¹ Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahuë' nipsisopita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴² Inapita masahuatona', pënquë të'yatapi. Inaquë chiniquën parisitatona', na'nërápona'.

⁴³ Yosë natëpisopitaso nipirinhüë', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochin Yosë hua'anëntërinquë ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin Quisosori.

Oro pochin nininso'

⁴⁴ Ina quëran itaantarin: “Isonta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi ya'huëpirinhüë'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochin nininso' pa'pita quënanconin. Acoporo' ya'huëpirinhüë', quënanconin. Pa'yataton, imotantarahuaton, pa'nin huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarin quëran, ina no'pa' pa'anconin huachi. ‘Quënanahuëso' noya nóya, ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin,” tënin. (Inapochachin Yosë hua'anëntinque'maso' na'con na'con nohuantoco', tapon naporin.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: “A'nanta' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na quëmapi pa'sárin huirina'pi pa'ton nininso' yonicaso marë'.

46 A'na tahuëri noya noya nininso' quënanin huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarin quëran pa'anconin. 'Ina na'con na'con nohuantërahuë', ta'ton, pa'anin huachi," itërin.

Sami pochin nininso'

47 Ina quëran itaantarin: "A'nanta' a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. Sami manëso pochin ninin. Panca riti marëquë të'yatohuatëra, notohuaro' sami manë'. Nisha nisha manë'. 48 Na'a sami ya'compachina, yonsanquë oshirë'. Ina quëran sami camayoro'sa' huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquë po'morapi. Napoonin nininsopitaso nipirinhüë', të'yatopi. 49 Ayaro' tahuëri inapochachin nisarin. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosë yonquipisopita noya acoapi. A'naquënsö nipirinhüë', co noyahuë' cancantopi ni'ton, 50 pënuë' të'yatopi. Inaquë chiniquë'n parisitataona', na'nërâpona huachi," itërin Quisosori.

51 Ina quëran ca'tano'sanënpita natanin:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

52 —Yosë quiricanën nani nitotarama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochin nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinënuë' ya'huëpisopita noya nocomarin. Nani na'con a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Irâca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuaton, a'nanta' nashamiachin a'chintëranquëma'. Ya'ipiya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarinso'

(*Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30*)

53 Nani a'chintohuachina, pa'nin huachi. 54 Ya'huërinquë chachin paantarahuaton, niyontopiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiatona', ninontopi.

—¡Ma'pítacha nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparin nicaya? 55 Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiago, Cösi, Simon, Cotasë, inapita itopi. 56 Oshinpitanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso chiniquë'n nanantërinhuë'. ¿Onporahuatonta' nipachin ina pochin nitotërin? nitopi.

57 Co natëtonaraihuë' tëhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Íráca quëran huarë' napopi. “Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitaso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitari tëranta' yanatëpihuë',” topi íráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso.

⁵⁸ “Co Yosë quëran o'marinhuë',” ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraíchin cania'piro'sa' anoyatërin.

14

Coansha Paotista tēpapiso'
(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

¹ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. ² “Ma'pitacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin paya. Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ténahuë',” itërin piyapinënpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atëpataton, naporin.

³⁻⁴ I'hua chachin Coansha nanopiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osërëtatón, manin. Pinipi sa'in chachin osërëtërin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari chiníquën pënënin. “Yosë co nohuantërinhuë' iyaparin sa'in osërëtatón macamaso',” itërin. Napotihuachina, chiníquën no'huitatón, sontaro'sa' camairin macacaiso marë'. Masahuatona', tashinan pëiquë po'mopi.

⁵ Chiníquën no'huitón, yatëpapirinhüë', piyapi'sa' t'ë'huatërin. “Yosëri chachin Coansha a'parin pënëinpoaso marë',” ta'tona', noya ni'pi. Inapita t'ë'huataton, co atëpatërinhuë'.

⁶ Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Naporo' Irotiasa hua'huin ya'conahuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'tërantapaquë nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuaton, hua'ani pa'yatërin:

⁷ “Ma'sona tëranta', apia'hua, nohuantohuaton, nico quëchinquën. Yoscoarë' quëchinquën,” itërin. ⁸ Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha anishitëconotahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin a'shini. Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarín.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itoonin.

⁹ Natanahuaton, hua'an sëtërin. “Coansha noya quëmapi,” ta'ton, co huachi yonquirinhüë' tēpacaso'. Co yatëpapirinhüë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë',” ta'ton, sontaro'sa' a'parin tēpacaiso marë'. ¹⁰ Pa'sahuatona', tashinan pëiquë nishitëconotonpi. ¹¹ Motën sēnanquë acorahuatona', nanon quëtopi. Nanonta' a'shin quëtoonin.

12 Napotohuachinara, imarinsopita natantahuatona' huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitopi. Ina quëran Quisoso sha'huitonpi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

13 Coansha tëpapiso' natantahuaton, Quisoso piyapi'sa' patërin. Potiquë ya'conahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'ton canconpi. 14 Quisososo canconahuaton nonshipir-inhuë', notohuaro' piyapi'sa' quënanconin. Quënanconahuaton, na'con nosororin. Noya nontaton, ya'ipi cania'piro'sa' anoy-atërin. 15 I'huararahuasó', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' ninanoro'saquë pa'ina'. Inaquë cosharo' pa'anatona' ca'ina', itopirinahuë'.

16 —Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huërinhuë'. Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

17 —Capa isëquë capacaso'. A'natërapoíchin pan, catoíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

18 —Inaya tëranta' quëshico, itohuachina, quëshiipi.

19 Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin pastoquë huënsëcaiso marë'. Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuaton, inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Piyapi'sa' quëtonco' ca'ina', itohuachina, quëtëra'piapi.

20 Ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' mapi. Shonca cato' i'më' mëntatopi.

21 A'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi anta'.

I' aipi i'narinso'

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

22 Ina quëran ca'tano'sanënpita sha'huitërin. “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Nani piyapi'sa' nontohuato, canta' pa'sarahuë,” itohuachina, pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. 23 Nani nontohuachina, panënuë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. 24 Ca'tano'sanënpitaso nipirinhuë', sono' huancanai' tashitopi. Ya'ipi tashi' maitopirinahuë', panca ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën paacaiso'. Poti opoto opototarin. 25 Co tahuëriyátërasohuë', Quisoso huë'sapirinhuë', co nitotopihuë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. 26 Ca'tano'sanënpitari

quënanpirinahuë'. Ii' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan" ta'tona', "ëë" topi. Chiníquën pa'yanpirinahuë',²⁷ a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¡Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë! Chiníquën cancantoco', itërin.

²⁸ Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'inquën, itërin.

²⁹ —Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran nohuaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisosoíchin yonquiaton, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirinhüë'.³⁰ Ihuani chiníquën aco'sacaitërinso ni'sahuaton, të'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirinhüë':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹ A'naroáchin Quisosori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniiintarin:

—Co ya'ipi cancanën quëran natërancohuë' ni'ton, acopoi' pa'sapiranhüë'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohuë'? itërin.

³² Ina quëran potiquë quësahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin ihuan sanorin.³³ Napohuachina, na'con yonquipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuënhachin Yosë hui'ninquën, ta'tona' chinotopi.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Marcos 6.53-56)

³⁴ Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi.³⁵ Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. "Quisoso nani canquirin," topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso marë'. Nisha nisha parti quëran huë'pi.³⁶ "Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina," itopi. "Inta nipachin së'huaina'," topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi.

15

Shimashonënapita napopiso'
(Marcos 7.1-13)

¹ Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

² —¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipi-hüë'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'. "Co'huara coshachatërasëmahuë', i'shaquë pi'pian niopoi-miratoco' ama oshahuanacaso marëhuë'," topi iráca. Quëmaso nipirinhüë' co ina pochin nicacaso' a'chintëranhuë', itopi.

³ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonēnpoa' inachintērinso' natētoma', co Yosē pēnētērinso' natēramahuē'? ⁴ Quiricanēn quēran pēnēnipoa'. “Tatama', mamama', inapita noya nicatoma natēco',” tēnin. Naporahuaton, “Inso tēranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuē yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco',” tēnin Yosē iráca. ⁵ Canpitaso nipirinhüē' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huētērinco' nani acorahuē Yosē quēta'huaso marē',” topatēra, co tatanpo' quētacaso' ya'huērinhuē', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quētēramahuē'. ⁶ “Co quētacaso' ya'huērinhuē',” toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosē quiricanēn natēramahuē'. ⁷ “Yosē imarai,” topiramahuē', co imaramahuē'. ¡Canpitaso' nonpintēnquēma'! Iráca Isaiasē ninshitaton, no'tēquēn ninorinquēma'.

⁸ Yosē naporin: “Isopita piyapi'sa' nanamēna quēran noya nontopirinacohüē', co cancanēna quēran imarinacohüē'. Co ca pochin cancantopihuē'.

⁹ “Yosē pēnētērinso' a'chinarai,' topirinhüē', inahuara yonquinēna quēran a'chinpi. Napoaton topinan quēran chinotērinaco',” tēnin Yosē.

Iráca Isaiasē ninshitaton naporin, itērin Quisosori.

Onporahuatēhuasona oshahuanēhuaso'

(Marcos 7.14-23)

¹⁰ Ina quēran piyapi'sa' pērasahuaton, a'chintērin.

—Ya'ipinquēma' natanco no'tēquēn yonquicamaso marē'.

¹¹ Coshatērēso marē' co oshahuanēhuē'. Cancanēnpoa quēran yonquirēso marē' oshahuanēhuaso'. Tēhuēnchachin co noyahuē' nonpatēra, oshahuanē', itērin.

¹² Ina quēran ca'tano'sanēnpitari sha'huitiirin.

—Achin Maistro pēnēnancoi ni'ton, parisioro'sa' no'huirinēnquēn, itopi.

¹³⁻¹⁴ —Ama ina marē' pa'yancosohüē'. Oshaquēran Yosēri ana'intarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patēra, co pacatēro' pa'ararēhuē'. Ocoirahuatē' tē'yatērē'. Inapochachin co nanamēn imapisopitahuē' Yosēri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayaso' co nanitērinhuē' a'na somaraya noya quēpacaso'. Quēparin naporini, cato chachin panca naninquē anochitonahuē', itērin Quisosori.

¹⁵ —Achin Maistro a'chintērancoiso', a'chintaantacoi quiyanta' no'tēquēn nitochii, itērin Pitrori.

¹⁶ —¿Co canpita tēranta' yonquiyatēramahuē' ti? Inta nipachin, a'chinchinquēma'. ¹⁷ Nani ma'sha ca'nēhuaso marē', co ina marē' oshahuanēhuahuē'. Co cosharo' cancanēnpoaquē

ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquantarëhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁸ Napoaponahuë', cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. ¹⁹ Co noyahuë' yonquihuatomara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasoáchin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. ²⁰ Ina pochin cancantohuatamara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopoimiratarihuarahuënta', coshatohuatëhuara, co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Cancanënpoa quëran nóya yonquicaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Marcos 7.24-30)

²¹ Ina quëran Cotia parti quëran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin. ²² Naporo' a'na Canaan sanapi inaquë ya'huërinsoari huëcapairahuaton, chiníquën itapon:

—¡Nosoroco, Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, Yosë chachin acorinquën piyapi'sa' catahuamaso marë' tënahué. Hua'huahuë parisitärin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itërin.

²³ Quisososo' co a'panitaponahuë' pa'sapirinhüë', sanapiriso' imaraton:

—Nosoroco Sinioro, itërarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquë' pa'in. Imaqitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

²⁴ Napotohuachinara, sanapi itërin:

—Quëmaso' imoya nisha piyapinquën. Israiro'sa' catahua'huaso marë' Yosë a'parinco. Inahuaso Yosë piyapinënpita nipirinhüë', ohuica chihuërinso pochin nipi ni'ton, catahuarahuë, itërin.

²⁵ Sanapiso nipirinhüë', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuë', canta' Sinioro catahuaco, topirahuë', itërin.

²⁶ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë' ni'nira a'carëhuë', itërin Quisosori.

²⁷ —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', pi'pian tëranta' cosharo' atatohuachina, ni'nira'huayari capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco, topirahuë', tënin.

²⁸ —¡Ma noya imoya natëranco! Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëranco ni'ton, hua'huan anoyachinquën, itërin. Napotohuachina, a'naroáchin hua'huin noyatërin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatërinso'

²⁹ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, a'na panëinquë pantarin. Inaquë huënsëconin. ³⁰ Napohuachina,

notohuaro' piyapi'sa' huë'pi. Nisha nisha caniori maninso-pita quësapi. A'naquën sonpacha, a'naquën somaraya. Apiaro'sa', në'huëyaro'sa', inapita quësahuatona', Quisoso pirayan acoipi. Inaquë acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatërin.
³¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. "Ni'co'. Në'huëyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatopi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quënantopi. ¡Ma noyacha Yosëso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinënpitanpoa catahuar-inpoa paya!" topi.

Cosharo' ana'atantarinso'
 (Marcos 8.1-10)

³² Ina quëran ca'tano'sanënpita përasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' coshoro' ya'huëtöpihuë' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuë', tanari canahuachina', itërin.

³³ —Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha coshoro' macatë' isonapo' piyapi a'carë nicaya? Co pëi' isëquë ya'huërinhuë', itopi.

³⁴ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchisëichin pan, caraíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itopi.

³⁵ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'huitohuachinara, huënsëpi. ³⁶ Nani huënsëhuachinara, canchisë pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata," itërin. Ina quëran së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. ³⁷ Nani quëtöhuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. ³⁸ Catapini huaranca quëmapi'sa pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. ³⁹ Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

16

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
 (Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

¹ Ina quëran parisioro'sa', satorio'sa' inapita Quisoso nontacaiso marë' huë'pi. Nonpintatona', nontopi atëhuëcaiso marë'. "Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nicacaso nininso' niquë'. Quiyanta' ina nicatoi, natëinquën," itiipi.

² "¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tëquën yonquiramahuë'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huanahuanquë noyapihuayanchin nipachina, 'Tashiraya noyahuantapon,'

tënama'. ³ Tashiramiachin chistro yaratohuachinaso', 'Ipora tahuëri o'nanapon nimara,' tënama'. Ina nitotapomarahuë', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'? ⁴ Ipora ya'huëramasopita co noyahuë' cancantërama'. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantatoma', co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëramahuë'. 'Sacai' nicacaso nininso' niquë' natëiinquën,' itopiramacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotarinquëma'. A'na tahuëri canpita nitotacamaso marë', Conasë pochin nisarahuë" itërin. Ina quëran patërin huachi.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'
(Marcos 8.14-21)

⁵ Ca'tano'sanënpita sono aquëtëran pëntonpirinahuë', naniantopi pan quëpacaiso'. ⁶ Ina quëran Quisosori itërin:

—Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita, pan ahuëpocatërinso' pochin ya'huëtopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuë', itërin.

⁷ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tënin a'naso'.

—Ahuën. Capa pan. Co quënëhuahuë' ni'ton, napotërinpoa' nimara, tënin a'nanta'.

⁸ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' "capa pan," toconama? Tëhuëenchachin co noya natëyatëramacohuë'. ⁹ A'chintápiranquëmahuë', ¿ipora huanta' co yonquiramahuë' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natërápo painchin nipirinhüë' a'natërápo huaranca piyapi ananitërahuë. ¿Ina naniantërama' ti?

Naporo' pë'sotopiso' shonca cato' i'më' mëntatërama'.

¹⁰ Ina quëran canchisë painchin nipirinhüë', catapini huaranca quëmapi'sa' ananitërahuë. Naporo' canchisë i'më' pë'sotopiso' manama'.

¹¹ ¿Onpoatomata' co yonquiramahuë'? "Pan ahuëpocatërinso pochin ya'huëtópiso' ama nohuantocosohuë'," itohuatëinquëmara, co cosharo' yonquiato naporahuë', itërin.

¹² Naporo huarë' yonquipi huachi: "Co pan chachin yonquiaton, naporinhüë'. Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita a'chinpiso' yonquiaton, pënëninpoa'. Pi'pisha pan ahuëpocatërinso' së'yonpachinara, a'naroáchin së'cotërin. Inapochachin inapitanta' co no'tëquën a'chinatonaraihuë', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotërinpoa'," topi.

Pitro natëtërinso'
(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quëran Sisaria Pinipo parti pa'pi. Inaquë ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuëso marë', ¿inpochinta' piyapi'sa' cancantërinaco? itërin.

¹⁴ —Nisha nisha cancantiarinën: “Coansha Paotistaco' nantantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nantantamara,” topi a'naquëonta'. “Pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nantantarinso' nimara, tomantatona', Irmiasë nimara,” topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tënama'? itërin. Itohuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itërin:

—Quëmaso' Cristo. Yosë hui'nin chachinquën. Ina nanpiton, a'paimarinquën, itërin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosë catahuarinquën ni'ton, naporan. Napoaton noya cancantëran. Co quëmaora yonquinën quëran nitotëranhuë'. Tata Yosë chachin anitotërinquën. Quëmaso' Conasë hui'ninquën. Simon itopirinëinquënhuë', ¹⁸ nasha nininën acochinquën. Pitro itaranquën. Ca nohuanto, na'pitëquë noya pëipiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imainacoso marë'. A'chintohuatan, huëntonëhuëquë aya'conarahuë. Oshaquëran na'asarama huachi. Co chimirin tëranta' minsëarinquëmahuë'. ¹⁹ A'na tahuëri chiniquën nanan quëchinquën a'napita a'chintacamaso marë'. Yosë huëntonëinquë ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquë i'soatërëso pochin piyapi'sa' catahuaran ya'conacaiso marë'. Ina quëran ma'sona noya nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatëhuachinquënhuë', sha'huitëquë': “Tëhuëenchachin co Yosë ya'huërin'pa' pa'saranhuë'” itëquë'. Yosërinta' inachachin sha'huitarin. A'naquënso nipirinhuë', noya natanpi quëran cha'ësapi huachi. Yosërinta' noya ni'sarin. Natërinaco ni'ton, oshanëna' Yosëri inquitarin. Napoaton huëntonëinquë ya'conapi huachi, itërin.

²⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon: “Ca mini Cristoco. Yosë chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë'. Ina nitotapomarahuë', ama iporasos' a'napita sha'huitocoso'huë'” itërin.

Chiminacaso' ninorinso'
(Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27)

²¹ Naporo quëran huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

—Quirosarinquë pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaarinacohuë'. Tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin. ²² Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quëparahuaton, chiniquën pënënin:

—¡Ama Siniro napoquësohuë! Ama Yosë nohuanchinsohuë', itopirinhüë',

²³ Quisosori tahuërëtahuaton, itërin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. ¿Yaanishacancantëranco ti? Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin Quisosori.

²⁴ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itërin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantatoma', Yosë nohuantërinsoaráchin imaco'. Corosëquë chiniquën parisitëré'. Canpitanta' parisitapomarahüë', imamiatoco. ²⁵ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahüë' co topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüë' topinan quëran nizarin. ¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüë' cha'ëcaso! ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahüë. Tatahuë huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Anquëniro'sapitarë' co o'mantararahüë. Naporo' coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë huachi. Noya nipachina', noya acoarahüë. Co noyahüë' nipachina', ana'ntarahüë huachi. ²⁸ Tëhuëenchachin isoro'pa' hua'anëntapo. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënquëmahuë', hua'anëntarahüëso' ni'sarama', itërin.

17

Nisha pochin ya'norinso'

(Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36)

¹ Saota tahuëri quëran Quisoso pa'nin motopi'pa'. Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin quëparin. ² Inapitari nicasoi', nisha pochin ya'norin. Ya'ipi ya'pirin pi'i pochin a'pinin. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. ³ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinhüë', Yosë nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorë' ninontapi. ⁴ Ina ni'sahuaton, Pitrori itërin:

—¡Ma noya Siniro isëquë huë'nëhua! Nohuantohuatan, cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

⁵ Nonaquëya', chitorori imotërin. Huënaráchin huënaráchin ninin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërin: "Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë. Ina noya natanco'," itërin.

6 Ina natanahuatona', chiníquën pa'yanpi. Isonahuatona', nipa'copirayatopi. Monshoápirinahué', 7 Quisosori sè'huaquirahuaton:

—Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosohué'. Huaniantaco', itërin.

8 Napotohuachina në'pëtintapirinahué', Quisosoráchin quënanpi.

9 Ina quëran motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin:

—Achin ni'namaso', ama insonta' sha'huitocosohué'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanopiantarahué. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco', itërin.

10 —Pi'pian Siniro yanatanainquën. Maestro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohué', Iniasë'ton huëantarin,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itërin ca'taninsopitari.

11 —No'tëquën napopi. “Noya ayonquiantacaso marë' huëantapon,” tënin pënëntona'pi ninoton. 12 Carimaso nipirinhué' sha'huitaranquëma'. Nani mini huëantapirinhué', co nohuitopihué'. Co yanatëtonaraihuë', inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Canta' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inapochachin aparisitarinaco, itërin Quisosori.

13 Napotohuachina, ca'tano'sanënpita yonquipi huachi: “Tëhuëinchachin i'hua Coansha Paotista pënëntërin. Iniasë pënëntërinso pochachin pënëntopirinhué', co yanatëpihuë',” topi yonquiatona'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43)

14 Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quënanquimarin. A'na quëmapiso' huë'sahuaton, isonquirin.

15 —Hui'nahuë Siniro nosorotoco. Chiníquën paristarin. Sopai nohuanton, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pacorotarin. A'na tahuëri pënuë anotërin. A'na tahuëri i'quë nitë'yaitërin. Naporárin. 16 Ca'tano'sanënpita sha'huitato: “Sopai inquitoco',” itopirahuë', co nanitopihué', itërin.

17 —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natëtochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? itahuaton, —Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

18 Quëntahuachina, Quisosori sopai nontërin. “Iso hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itohuachina, a'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi.

19 Ina quëran inaora ya'huaso', ca'tano'sanënpitari natan-quirin.

—¿Onpoatonta' Siniro co quiyariso' nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

20 —Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëramacohuë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Natëramaco naporini, catahuaitëinquëmahuë'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. Pi'pian tëranta' ina natëtoma', nontohuatama', catahuarinquëma'. Nani ma'sha nanitaparama'. “Yosë nohuanton, iso motopi ya'huinca'in,” tënama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhuë'. Inapochachin ya'ipi cancanëma quëran natëramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitëinquëmahuë'. [²¹ Isanpi sopaiso nipirinhüë' sacai' inquitacaso'. Ayono nicatë chiniquéen Yosë nontaquë huarë', inquitërë', itërin.]

Chiminacaso' ninoantarinso'
(*Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45*)

²² Cariria parti papona pochin, Quisosori ca'tano'sanënpita sha'huitaantarin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinaco, masarinaco. ²³ Mapachinaco, tëpaarinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco huachi, itërin. Natanahuatona', pa'pi, sëtopi.

Coriqui Yosë pëinën marë' quëtopiso'

²⁴ Capinaomoguë canconpachinara, a'naquën Yosë pëinën marë' coriqui ma'patona'piro'sa' huë'pi. Huëcatona', Pitro itiipi:

—Yosë chinotopiso pëi' tapacaso marë' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quëtacaso' ya'huërin. ¿Quëma maiströnënso' co pahuërëtërinhuë' ti? itopi.

²⁵ —Pahuërëtërin mini, itërin Pitrori.

Ina quëran pëiquë ya'conpachina, inaquë Quisoso quënanconin. Co'huara sha'huichátërasohuë', inari ninoton, itërin:

—Pi'pian iyasha natainquën. Copirnoros' sa' coriqui nohuan-tohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quëmopinënpita quëran huarë' ma'parin to? itërin.

²⁶ —Co quëmopinënpitaso' ma'parinhüë'. Nisharo'saráchin ma'parin, itërin Pitrori.

—No'tëquën naporan. Napoaton co hui'ninpitariso' quëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin Yosë pëinënquë nicacaso' ya'huërin. Co caso' quëta'huasohuë' nipirahuë', ²⁷ ama no'huitacaiso marëhuë' carinta' quëchi. Sono' yonsanquë pa'sahuaton, yo'natëquë'. Ya'nan ohuararanso' sami nanamënquë ni'quë'. Inaquë coriqui quënanaran. Masahuaton, quëtönquë'. Catoënpo marë' naniarin, itërin.

Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorinso chachin quënanconin huachi.

18

Chini chiniquën nanantërinso'
(*Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48*)

¹ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi.

—A'na tahuëri Yosë isoro'paquë hua'anëntohuachin, ¿insota' chini chiniquën nanantarin? itopi.

² Ina natanahuaton, a'na hua'huasha përasahuaton, huancánachin ahuanirin.

³—Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquëma'. Co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiniquën nanan nohuantopihuë'. Co a'napita nocanpihuë'. Co inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. ⁴ Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quëran Yosë noya noya ni'sarinquëma huachi. ⁵ Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huërin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantopisopitanta', noya ni'co'.

Anishacancantërinso'
(*Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2*)

⁶ “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancanchatërapomahuë', marëquë chimitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', të'yaitërinëinquëma' naporini, co aquëtë' oshahuaintomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë'. ⁷ Isoro'paquë sacai' Yosë imacaso'. Nisha nisha ya'huërin piyapi'sa' anishacancantacaiso'. Ina marë' oshahuanpi. Anishacancantona'piso nipirinhüë', na'con na'con oshahuanin. Yosëri chiniquën ana'intarin ni'ton, jma'huantacha nizarin paya!

⁸ Napoaton imirama quëran, nantëma quëranhuë nipon co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama', ninishitërantëtërama', ninapotërama naporini, noya noya niitomahuë'. Tantoimira, tantorancha nipomarahuë', Yosë'pa' paatoma', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama', nantëma', inapita nishitëtëramaso pochin cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'. ⁹ Ya'pirama quëran quënanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co

noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahuë', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin noya ni'tapomarahuë' parisitopiquë të'yatohuachinënquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama',” itërin.

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Lucas 15.3-7)

¹⁰ Ina quëran Quisosori itaantarín: “Ama a'na hua'huasha tëranta' nocancosohuë'. Inahuanta' Yosëri nosororin. Nani anquëniro'sa' sha'huitërin a'naya a'naya a'paicaiso marë'. Tata Yosë'pa' ya'huatona', Yosë nontapi. [¹¹ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', chihuë'piso pochin nipi. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'marahuë inapita nicha'ëca'huaso marë'.]

¹² Ni'co'. A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuarin. Ya'ipiya nosororin. Pastroquë coshatacaiso marë' quëparinquë a'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'nin. A'napitaso' inaquëranchin patahuaton, hua'qui' yonissarin. ¹³ Quënanahuaton, pa'yatarin. Iscon shonca iscon ohuicanënpita co chihuëpirinahuë', co inapitaráchin yonquirinhuë'. A'naíchin chihuërinso' quënanahuaton, na'con na'con pa'yatërin. ¹⁴ Inapochachin Tata inápaquë ya'huërinso' nosororinquëma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co nohuantërinhuë' a'naya tëranta' parisitopiquë paacaiso',” tënin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Lucas 17.3)

¹⁵ Ina quëran Quisosori pënëantarín. “Imapatamaco, iyaparima pochin ninicamaso' ya'huërin. A'naquën ma'sha onpotohuachinquën, quëmaora paaton, nanan anoyatëquë'. Ina quëran oshaquëran pënënuquë' noya yonquianta'in. Noya natëhuachinquën, oshanën marë' tëhuënhachin sëtohuachin, noya cancantaantarín. Iyaparima pochin ninosoroantarama huachi. ¹⁶ Nipirinhuë', co yanatëhuachinquënhuë', a'na ya'pihuë nipon, catohuë nipon pënënanso natanacaiso marë' quëparahuaton, nontoantaquë'. Iyaro'sa' quëparansopitanta' noya nataina' ama pi'pian tëranta' nonpinacaso marëhuë'. Inapitarinta' pënëina'. ¹⁷ Co inapita tëranta' yanatëantahuachinhuë', ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitëquë' inahuarinta' nanan anoyachina'. Inapitarinta' pënëantapirinahuë', co inapita tëranta' yanatantahuachinhuë', ama huachi iyama pochin ni'cosohuë'. Co imarinso pochinhuë nipon, Noma copirno marë' coriqui ma'patona'pi pochin nipon ni'co huachi.

¹⁸ Oshahuanacaso' co yananiantohuachinhuë', sha'huitëquë': ‘Tëhuënhachin iyasha oshahuanan. Co

naniantëranhuë' ni'ton, co Yosë inquitaringuënhuë', itëquë'. Yosërinta' inachachin napotapon. Nipirinhüë', oshanën marë' sëtaton Yosë yonquiantahuachin, noyatapon. 'Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën,' itëquë'. Yosërinta' oshanën inquitaton, noya ni'sarin huachi.

¹⁹ Catoyanquëma tëranta' napopianachin yonquiatoma Yosë nontohuatama', Yosë natanatënguëma', catahuaringuëma'.

²⁰ Chinotamacoso marë' niyontonpatama', canpitaro'co ya'huarahuë. Carayanquëma tëranta' niyontonpatama', canta' inaquë ya'huërarahuë," ténin Quisoso.

²¹ Ina quëran Pitrori itërin:

—A'na iyahuë Siniro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, ténahuë. Nipirinhüë', naquëranchin naquëranchin ma'sha onpotohuachinco, ¿onpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchisëro' pochin nimara ti? itërin.

²² —Co canchisëroichin nanan anoyatacaso' ya'huërinhuë'. Canchisë shonca canchisëro'* anoyatoco', itërin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuë'

²³ Ina quëran itaantarín:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma', natanco'. A'na hua'an naporinso pochin ninin. Na'a piyapinpitarí nihuirín ni'ton, a'naya a'naya amatërin natanacaso marë'. ²⁴ Napohuachina, a'nara' quëntapi na'a huaranca nihuirínso'. Co apira pahuërëtochináchinhuë' nihuitërin.

²⁵ 'Hua'huayátërahuë nihuirínco ni'ton, co onporonta' nanitarinhüë' pahuërëincoso', ta'ton, inpriatonën itapon: 'Iso quëmapi co nanitërinhuë' pahuërëincoso'. Chiminaquë huarënta' sacatopirinhüë', co onporonta' pahuërarincohuë'. Napoaton ya'ipi ma'shanënpita matonquë'. Ina quëran inaora chachionta' pa'anquë'. Sa'in, hui'ninpitare chachin pa'anquë' pi'pian tëranta' cana'i,' itërin hua'ani.

²⁶ Ina natanahuaton, nihuitona'pi chiníquën pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. 'Nosoroco siniro oshaquëran ya'ipiya pahuërë'inquën. Ama pa'ancoisohuë', itërin. ²⁷ Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirínso' ayataton noya a'parin huachi.

²⁸ Nihuitona'piso nipirinhüë' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirínso' quënanconin. Pasa tahuëri sacatohuachina canarinsoichin nihuipirinhüë', maconorahuaton, chiníquën no'huirín. 'Ya'ipi nihuirancoso' apiramiáchin pahuërëco huachi,' itërin. ²⁹ Ina quëmapinta' isonahuaton, na'con mosharin. 'Nosoroco iyasha oshaquëran ya'ipi

* **18:22** Canchisë shonca canchisëro' topachina: Onponta nanan anoyatacaso' ya'huërin, tapon napotërin.

pahuëëaranquën, itopirinhüë', ³⁰ co pi'pian tēranta' nosororinhüë'. Tashinan pëiquë apo'motërin. 'Pahuëëëtaquë huarë' pipiin, itërin. ³¹ Hua'an piyapinënpitaso' ina ni'sahuatona', no'huitopi. '¡Ma'huantacha ninin paya! Co pi'pian tēranta' nosororinhüë', ta'tona', hua'anëna ya'ipiya sha'huitonpi. ³² Ina natanahuaton, nihuitona'pi amataantarin. '¡Quëmaso' pa'pi co noyahuë' cancantëran! "Nosoroco," itëranco ni'ton, hua'huayátërahuë nihuipirancohuë', ya'ipiya topinan ayatëranquën. ³³ Carinquën nosororinquënso pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhüë', ¿co pi'pian tēranta' nosororanhüë' ti?' itërin. ³⁴ Ina quëran chiníquën no'huiton, sontaro'sa' amatahuaton, tashinan pëiquë apo'motërin anta'. 'Pahuëëinco huarë' chiníquën aparisitëquë', itërin," tënin.

³⁵ Ina quëran itaantapon:

—Inapochachin Tata Yosë na'con nosoroatëinquëma', ya'ipi oshanëma' yainquitopirinquëmahuë', co canpita capini nanan anoyatohuatamahuë', co oshanëma' inquitarinquëmahuë'. Chiníquën parisitarama'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatacaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

19

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)

¹ Nani a'chinahuaton, Cariria quëran pipirin. Cortanii' aquëtëran paaton, Cotia parti cancoantarin huachi.

² Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatërin.

³ Ina quëran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atëhuëcaiso marë' nontiipi:

—¿Noya ipora sa'ango' tē'yatacaso' ti? itiipi.

⁴ —¿Ma'ta' Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'? Iráca ya'nan piyapi nipon, catoíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. ⁵ "Napoaton quëmapi sa'apachina, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," tënin. ⁶ Catoya'pi nipirinhüë', a'naíchin pochin ni'nin. Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' tē'yatacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë, itërin Quisosori.

⁷ —¿Onpoatonta' nipachin, iráca Moisësëso' pënëninpoa' sa'ango' tē'yatacaso'? "Sa'ango' yatē'yatohuatëra, coisëquë aninshitahuatë', tē'yatërë'," tënin, itopi parisioro'sari.

⁸ —Co tē'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, napotërinquëma'. "Coisëquë ninshitaquë huarë' tē'yatërë'," itopirinquëmahuë', ya'nan nipon quëran huarë' co Yosë nohuantërinhuë' sa'ama'

të'yatacaso'. ⁹ Napoaton carinquëma' pënëinquëma'. Co sa'ama' monshihuanpirinhuë', të'yatohuatama', oshahuanama'. Ina quëran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuë'. Monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin, itërin.

¹⁰ Ina natanahuatona', ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ina pochin ni'quëhuarë', co noyahuë' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹ —A'naquën mini Yosë nohuanton co sa'apihuë'. Na'con na'conso nipirinhue' noya sa'acaso'. ¹² A'naquën hua'huatapona quëran huarë' inachin co nanitopihuë' sa'acaiso'. A'naquëonta' a'napitari ma'sha onpotërin ni'ton, co huachi nanitopihuë'. A'naquëonta' na'con na'con Yosë marë' yasacatona', co sa'apihuë'. Ina pochin nicacamaso' nohuantohuatama', inapoco', itërin Quisosori.

Hua'huaro'santa' nosororinso'
(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Na'a hua'huaro'sa' quëntapirinhue', ca'tano'sanënpitari co nohuantopihuë':

—Ama napotocoso'huë'. Quisoso apinama', itopi.

¹⁴ Quisososo nipirinhue' tënin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' së'huamotorahuaton, Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'. Nani Yosë nontohuachina, pa'nin huachi.

Ma'huan yaimarinso'
(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶ Ina quëran a'na quëmapiri huëcapairin.

—¿Ma'ta' Maestro caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itërin.

¹⁷ —¿Ma'marëta' noya nininso' natananco? Yosëíchin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuantohuaton, pënëntërinso' natëquë', itërin.

¹⁸ —¿Insopitata' natëca'huaso' ya'huërin? itërin ma'huani.

—“Ama piyapi tēpaquësohuë'. Nani sa'an ya'huëtohuachinquën, ama monshihuanquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. ¹⁹ Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'. Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë'” itërin Quisosori.

²⁰ —Hua'huatapo quëran huarë' inapita natërahuë. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantaran ma'huani.

21 —Yosë pochachin cancantamaso' nohuantohuatan, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaros'a' quëtëquë'. Ina quëran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuë', inápaquë canamiataran, itërin Quisosori.

22 Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. "Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco," ta'ton, sëtërin. Sëtaton, pa'nin huachi.

23 Nani pa'pachina, ca'tano'sanënpita itërin:

—Sacai quëran ma'huanos'a' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. 24 Ni'co' iyaros'a'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ma'huanos'aso' ina quëran saca sacai Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

25 Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarë' ¿cha'ërë'po ta'ma a'naya tëranta nica? nitopi.

26 Ya'ipiya notëërahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

27 —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuato, imasarainquën. ¿Ma'ta' ina marë' canapoi? itërin Pitrori.

28 —Tëhuëenchachin iyaros'a' canaarama'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri ya'ipiya anoyatarahuë. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anëntacaso' shiraquë huënsëarahuë. Inaquë coisë pochin no'tëquën sha'huitarahuë. Canpitanta' acoaranquëma' ya'ipi israiro'sa' shonca cato' huënton chachin nininso' hua'anëntacamaso marë'. Shonca catonquëma' napoarama'. 29 A'naquëma mini imamacoso marë' ma'shanëma' patarama'. Ina marë' Yosë acanaarinquëma'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tataparima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panëma' inapita patarama' a'chinacaso marë'. Inapohuatama', a'naichin marë' pasa aquëtë canarëso pochin quëtërinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. 30 A'naquënsa ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochin nisapi. A'naquënsa nipirinhüë' ipora topinan piyapi pochin nicaponaraihuë', a'na tahuëri chiniquën nanantapi, itërin Quisosori.

20

Sacatoro'sa' canapiso'

1 "Natanco iyaros'a', Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. A'na quëmapí ya'huërin, pancana no'pa' hua'anëntërinso'. Inaquë opasáchin sha'nin.

Panca imin ya'huëtërin ni'ton, piyapi'sa' nohuantërin iminënquë asacatacaso marë'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon. ² A'naquën quënanconahuaton: 'Sacatoco,' itohuachina, natanpi. '¿Onpo marëta' asacatarancoi?' itohuachinara: 'A'napita canapiso nápo' pahuërëaranquëma', itërin. 'Noyahua'. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,' topachinara, iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. ³ Ina quëran yono pi'iriahuasó', cachiquë paantarin a'na sacatoro'sa' yoniantacaso marë'. A'naquën quënancoantarin. ⁴ 'Canpitanta' iminëhuëquë sacatoco' no'tëquën pahuërë'inquëma', itohuachina: 'Noyahua'. Sacachii nipachin,' ta'tona', inahuanta' paantapi sacataponá'. ⁵ Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuërënahuasó', inapotaantarin. ⁶ I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantarin. '¿Onpoatomata' topinan huaniarama? ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa?' itoonin. ⁷ 'Co sacachátëraraihuë'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai,' itopi. 'Inta nipachin, canpitanta' iminëhuëquë sacatoco,' itërin. A'na oraíchín pi'i ya'conacaso' nisapirinhüë', pa'pi sacataponá'.

⁸ Nani tashihuachina, hua'anëni inpriatonën sha'huitërin: 'Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuërëquë'. I'huaraya huarë' sacatërin sopita'ton pahuërëquë', itërin. ⁹ A'na oraíchín sacatopirinhüë', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërërin. ¹⁰ Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: 'Na'con na'con canpoaso' pahuërëarinpoa', ta'tona', huë'pirinhüë'. Ina nápo chachin pahuërërin anta'. ¹¹ Coriqui ma'pataponaraihuë', hua'anën no'huiconpi. ¹² 'Pasopitasó', a'na oraíchín sacatopi. Quiyaso nipirinhüë', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopiraihüë', napopianachin pahuërërancoi. Co no'tëquën pahuërërancoihuë', itërin a'nari. ¹³ 'Co'chi iyasha nonpintëranquëmahuë' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën pahuërëranquëma'. ¹⁴ Canaransó' masahuaton, paquë huachi. A'napitasó' co hua'qui' sacatopirinhüë', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërërahuë'. ¹⁵ Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuërëta'huaso' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuërërahuëso marë' ¿no'huiramaco ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶ Tëhuëenchachin a'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinhüë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhüë' ipora

piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë'," itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinsó'
(*Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34*)

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Papona pochin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantarin.

¹⁸ —Natanco iyaro'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maistro'sa', inapita masahuatonaco: "Tëpacaso' ya'huërin," tosapi. ¹⁹ Ina toshuatona', nisha piyapiro'sa' sha'huitapi aparisitnacoso marë'. Tëhuarahuatono, chiniquën huihuiarinaco. Huihuitono, pë'shaarino. Ina quëran corosëquë apatanantarino chimina'huaso marë'. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë huachi, itaantarin.

Santiago, Coansha inapita nohuantopiso'
(*Marcos 10.35-45*)

²⁰ Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaiso marë'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinsó' isonahuaton:

Pi'pian Siniro nonchinquën, topiraihuë', itërin.

²¹ —¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpatan, hua'huahuëpita chiniquën nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

²² —Canpitaso' co ya'ipi nitochátëramahuë' ni'ton, co no'tëquën yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë'. Canpitanta' aparisito huachinënuquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

²³ —Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahüë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso pita acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

²⁴ Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. "Chini chiniquën nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?" ta'tona', no'huipi. ²⁵ Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquën nanantatona', piyapinënpita no'huiana quëran camaipi. ²⁶ Canpitaso nipirinhüë' ama inapita pochin cancantocosohüë'. Yosë huëntonënuquë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërhüë'.

Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'.
 27 Piyapinën pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin
 yonquihuatama', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. 28 Canta'
 Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso
 marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë'
 o'marahuë. Chiminarahué na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso
 marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'

(*Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43*)

29 Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico
 itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari
 imasapi. 30 Cato' quëmapi'saso nipirinhüë', ira yonsanquë
 huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapì coriqui
 ma'patacaiso marë'. “Quisoso na'huërarin,” topachinara,
 chiniquën përapì.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë
 a'paimarinquën ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihuë', itopi.
 31 A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco',” itopiri-
 nahüë', aquëtë chachin chiniquën nontopi.

—¡Onpionta' Sinioro nosorocoi quiyanta' topiraihuë'! itan-
 tapi.

32 Napotihuachinara, Quisososo chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' huë'ina', itërin. Huë'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquëma'? itërin.

33 —Anoyarayatacoi Sinioro quiyanta' ni'chii, itopi.

34 Itohuachinara, nosoroaton, së'huarayarín. A'naroáchin
 noya ni'topi. Inapotihuachina, Quisososo imapi huachi.

21

Quirosarinquë canconinso'

(*Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19*)

1 Nani Quirosarinquë ya'caritahuatona', Oriposë panënuquë
 canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huërin, Pitipaqui
 itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënpita
 sha'huitërin:

2 —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natimarinquë
 canconpatama', mora hua'huinë chachin a'sonpínan
 quënanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin. Cato
 chachin i'quiritahuatoma', quëshico. 3 “¿Onpotaomata'
 i'quiritaramaso'?” itohuachinënuquëma', “Siniorori
 nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco'. “Quëpaquë'
 nipachin,” itohuachinënuquëma', quëshico, itërin.

4-5 Iráca Yosë nohuanton pënëntona'píri ninshítaton tapon:
 “Quirosarinquë ya'huëpisopita sha'huitëquë':

'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' huë'sarin catahuainquëmaso marë', Yosë a'patimarinquëmaso'.

Chiniquën nanantaponahuë', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huënsëriarin, itëquë', "tënin.

Iráca ninorinso chachin Quisoso mora aipi paacaso yonquirin.

⁶ Ca'tano'sanënpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi. ⁷ I'quiritahuatona', cato chachin quëntapi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. A'naquëonta' panpë mono pochin nininso' masahuatona', no'paquë huëtopi. Inaquë Quisoso pa'sarin huachi. ⁹ A'naquën quëchitërapí. A'naquëonta' imasapi. Paponá pochin chiniquën nonsapi:

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! itopi.

¹⁰ Quirosarinquë canconpachina, ya'huëhuano'sa' pa'yanatona', noncaroapi.

—¿Ma piyapita' isoso'? topachinara, ¹¹ —Co'ta Quisoso, Cariria parti ya'huërinso'. Nasarito quëran huëcaton, na'con pënëntërin, itopi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹² Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paaton, ya'conconin. Inaquë na'a nipa'antopisopita quënanconahuaton, a'parin. A'naquën coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënapitanta' pitara'piarin. Nëpë' pa'aninsopitanta' a'paton, huënsëpiso' pitarin.

¹³ —Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huërin piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori.

¹⁴ Ina quëran na'a cania'piro'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën somaraya nininso'. A'naquëonta' apiaro'sa'. Inapita huë'pachinara, a'naroáchin anoyatërin. ¹⁵ Cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhüë' pa'yatatona', chiniquën nonsapi. “¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. Yosë chachin a'patimarinpoaso',” tosapi. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi. ¹⁶ No'huitona', Quisoso itopi:

—Isopita napopiso' ¿co natananhuë' ti? itopi.

—Natanahuë mini. No'tëquën nonsapi. Yosë quiricanënquë naporin:

“Quëma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinënquën. Sho'shopia'huaro'sa' niponaraihuë', 'Ma noyanquëncha quëmaso paya,' itarinënquën,” ténin, itërin Quisosori.

17 Ina tosahuaton, Pitaniaquë pa'nin. Inaquë huë'ëpatërin.

Iquirá nara ahuirinso'

(Marcos 11.12-14, 20-26)

18 Tashiramiachin ninanoquë paantapon pochin, Quisoso tanarin. 19 Aquë quëran iquirá nara quënanin, ira yon-sanquë huanirinso'. “Inaya tëranta' nitërinso' ma'to ca'i,” ta'ton pa'pirinhuë'. Na'con monohuanaponahuë', co manta' nitërinhuë'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsohuë', ténin Quisoso. Napo-huachina, nara a'naroáchin ahuirin. 20 Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

21 —Tëhuëenchachin Yosë ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. “Co Yosë catahuarincohuë',” ama tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', sacai' nininso' nanitaparama' canpitanta'. “Yosë nohuanton, iso motopi nichihuincarahuatón marëquë niichin” tënama' naporini, ina nohuanton, inapo'itonhuë'. 22 Yosë nontohuatama', noya natëco'. “Tëhuëenchachin Yosë catahuarinco,” topatama', na'con catahuarinquëma'. Ma'sona tëranta' nipatama', acotarinquëma', ténin.

Chiníquën nanantërinso'

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

23 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarin piyapi'sa' a'chintantacaso marë'. A'chinaquëya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

—¿Onporahuatonta' chiníquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

24 —Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. 25 ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua? “Yosëri nanan quëtërin aporintacaso',” itohuatëhua', “¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'?” itar-inpoa'. ²⁶ Nipirinhue', “Co Yosëri nanan quëtërinhue'. Piyapiri quëtërin,” itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinënpoa'. “Yosëri a'parin pënëntacaso marë',” topi ya'ipiya, nitopi.

²⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihue'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihue', toconpi.

—I'yan, napohuarë' co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

²⁸ Ina quëran itaantaran:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquëma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' sha'huitërin: “Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë',” itopirinhue', ²⁹ “Inca tata, co yasacatërahuë',” itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. ³⁰ A'na hui'nionta' camairin iminquë sacatacaso'. “Noyahua'. Pa'i nipachin canta' sacachi,” itaponahuë', co pa'ninhue'. ³¹ Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhue', ¿insoarita' natërinso'? itërin Quisosori.

—Ya'nan camairinso' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquën naporama'. A'naso' “Pa'i nipachin,” taponahuë', co pa'ninhue'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahue' yonquipirinhue', iporaso' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuëinchachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso nipirinhue' co yaya'conamahuë'. ³² Coansha Paotista pënënpirinhue'mahuë', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinhue'mahuë', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso nipirinhue' a'naroáchin natëtona', noya cancantopi. Ina nicapomarahue', co yonquiramahuë'. Co natëtochináchinhue' cancantërama', itërin.

Inpriatoro'sa' co noyahue' yonquipiso'

(*Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19*)

³³ Ina quëran itaantaran: “A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquëma', natanco'. A'na quëmapi pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona' huino nicacaiso marë'. Naporahuaton, tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhuë'.

Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. 'Sacatëramaso marë' patoma nitërinso' canpitaoranquën marë' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. ³⁴ Ina quëran nani nitohuachina, aquë ya'huërin quëran piyapinënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso marë'. ³⁵ A'papurinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. A'naso' tëpapi. A'nanta' na'piquë të'yaratona', tëpapi. ³⁶ Naquëranchin hua'anëni a'napita a'paantarin. Na'a piyapinënpita a'paantapirinhuë', inachachin nitantapi. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapi.

³⁷ Ina quëran hua'anënso' yonquiantarin. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuë', co manta' quëtopihuë'. Hui'nahuë chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuënchinso' natëpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papurinhuë'. ³⁸ Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpi. 'Ni'cochi. Hui'nin chachin huë'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tëpa'ahua' ya'ipi ma'shanënpita matahua', nitopi. ³⁹ Naporahuatona', hua'anën hui'nin mapi. Masahuatona', aipiran të'yatopi. Ina quëran tëpapi huachi.

⁴⁰ Napotohuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anëni, hui'nin chachin tëpatopi ni'quëhuarë'?" itërin Quisosori.

⁴¹ —Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, chiniquën no'huiton, a'naroáchin tëpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantarin. Inapitaso' opa nitohuachin, no'tëquën quëtapipi huachi, itopi.

⁴² —Iráca Yosë quiricanënuë ninshitërinso' ¿co nontëramahuë' ti? Ninshitaton, naporin:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi quënanpirinahuë', pëina'piro'sa' co nohuantopihuë'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinahuë'.

Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin. Yosëri chachin inapotërin. Napoaton 'ma noya' tënëhua', tënin quiricanënuë.

⁴³ Napoaton itaranquëma', Yosë yahua'anëntopirinquëmahuë', co nohuantëramahuë' ni'ton, a'poarinquëma'. Nisha piyapiro'sa' piyapinënpita pochin ni'sarin. Inapitaso' noya natëapi. [⁴⁴ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'piri chachin anoantohuachin, a'naquën ni'sharian,] itërin Quisosori.

⁴⁵ Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. “Canpoa' chinotatonpoa' pënënarinpoa',” ta'tona', no'huipi. ⁴⁶ No'huitona' tashinan pëiquë yapo'mopirinahuë', piyapi'sa' të'huatona', co mapihuë'. Notohuaro' piyapi'sa'

Quisoso noya natanpi. “Yosëri chachin acorin pënëinpoaso marë,” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitopihuë' Quisoso macacaiso'.

22

Coshatacaso marë' amatërsopita
(Lucas 14.15-24)

¹ Ina quëran a'na pënënto nanan ya'huërë', sha'huitaantarin:

“Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. ² A'na copirno naporinso pochin ninin. Inaso', hua'huayátërahuë piyapi'sa' hua'anëntërin. Hui'nin yasa'apachina, panca pita nisarin. ³ Napoaton piyapinënpita a'parin piyapi'sa' sha'huitacaiso marë'. Sha'huitopirinahuë', co nohuantopihuë' huëcacaiso'. ⁴ Copirnosonatanahuaton, a'napita piyapinënpita a'paantarin: 'Sha'huitonco' manóton huë'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshin nipisopita atëpatërahuë capacaso marë'. Nani ya'ipi taparahuë. Huëco huachi ca'ahua', itonco,' itahuaton a'parin. ⁵ Pa'sahuatona', sha'huitaantapirinahuë'. 'Co'chi nanitëraihuë paya,' toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquë pa'nin. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nin. ⁶ A'naquëniso', piyapinënpita masahuatona ahuëpi. Inapotatona' tëpapi. ⁷ Copirnosonatanahuaton, chiniquën no'huitërin. Sontaro'sa' a'parin ana'intacaiso marë'. Piyapinënpita tëpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tëparin. Napotahuatona' pëinënapita ahuiquitopi. ⁸ Piyapinënpita amatantarahuatona, sha'huitërin. 'Pita marë' nani tapapirahuë'. Amatërahuësopitaso' co inashitopihuë' isëquë nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahuë. ⁹ A'na ira a'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quënanpatama', sha'huitonco' huë'ina'. Inso tëranta' quënanpatama', sha'huitoco' huë'ina'. Hui'nahuë sa'acaso marë' noya pita nisarahuë,' itërin. ¹⁰ Piyapinënpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. Noya nipisopita, co noyahuë' nipisopitanta' sha'huitëra'piapi. Pita pëi' noyá ya'sotopi.

¹¹ Ya'conahuaton copirnosonatanahuaton, a'naya a'naya noya nontërin. A'na quëmapiso nipirinhuë', co noya nitaparinhuë' pita pëiquë ya'conacaso marë'. ¹² Ina ni'sahuaton, copirnorin itërin: '¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahuë' ya'conan?' itërin. Napotopirinhuë', co manta' téninhuë'. Tapanaton, ta'tárin. ¹³ 'Iso quëmapi masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquën, inapita noyá tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashinanquë të'yatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nërapin, chiniquën parisitapi huachi,' itërin piyapinënpita. ¹⁴ Inapochachin notohuaro'

piyapi'sa' Yosëri amatërin huëntonënguë ya'conacaiso marë'. Na'a natanpirinahüë', caraíchín huayonín," itërin.

Coriqui ma'patërinso'

(*Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26*)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huëco' nonpintatëhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tëquën a'panihuachinpoahuë', sha'huirapiahua'," nitopi.

¹⁶ Napoaton a'naquën a'papi Quisoso natanacaiso marë'. Irotisë pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—Quëmaso' Maistro, noyanquën. Co onporonta' nonpinanhuë'. Yosë pënëninpoaso' no'tëquën a'chintërancoi. Piyapi'sa' no'huipirinënguëonta', co ina yonquiranhuë'. Co hua'an tëranta' tē'huatëranhuë'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosó' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso marë' comisionënpita a'parin. Huë'pachina, ¿noya ipora quëtacaso', ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërin:

—¿Canpitaso' nonpintënguëma! ¿Ma'marëta' yaatëhuëramaco?

¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'i, itërin. Napotohuachina, a'notopi.

²⁰ —¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itantarin.

²¹ —Noma copirno chachin, itopi.

—Copirno coriquinën ni'quëhuarë', quëtantaco'. Naporahuaton, Yosë nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²² Natanahuatona', pa'yanpi. "¿Ma noyacha a'panirinpoa paya!" ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(*Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40*)

²³ Naporo' tahuëri a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi, satorio'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. "Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nanpiantarihuahuë'," toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapaipi.

²⁴ —Íráca Maistro Moisésë pënëninpoa': "Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huëretacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita maantarin," tënin Moisésë. ²⁵ Canchisé iyaro'sa' íráca ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhüë'. Co hui'nin

ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ²⁶ Ina iini chachin maantarin. Moisésë téninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nina ya'huëchátërasohuë', ya'ipi taquipi. ²⁷ Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ²⁸ Canchisë chachin ina sanapiáchin mapirinahuë', nantiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

²⁹ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhüë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' co nitotëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. ³⁰ Chiminpisopita nantiantahuachina', co huachi sa'asapihuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. ³¹ Chiminpisopita tëhuëenchachin nantiantarapi. Moisésë nontohuachina, Yosëri chachin sha'huitërin. ³² “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin. Cara chachin iráca chiminpirinahuë', naporin. Nanpipisopitaráchin Yosë chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirinahuë', Yosë marëso nanpirápi, itërin Quisosori.

³³ Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya!” topi.

*Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Marcos 12.28-34)*

³⁴ Natanahuatona', parisioro'santa' niyontonpi. “Quisoso no'tëquën a'panitaton, satoro'sa' atapanin ni'ton, co huachi yanatanpihuë',” ta'tona', niyontonpi ina nontantacaiso marë'. ³⁵ A'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huë'sahuaton, Quisoso nontiiirin atëhuëcaso marë'.

³⁶ —Pi'pian Maistro yanatananquën. Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantërin nicacaso'? itiiirin.

³⁷ —Inta nipachin sha'huichinquën. Yosëso' Sinioro ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huërin. “Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco',” ténin. ³⁸ Ina na'con na'con nohuantërin. ³⁹ Isona' Yosë nohuantërin: “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” ténin. ⁴⁰ Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapitaso' na'con pënëntopirinhüë', nosorocaso' na'con na'con nohuan-topi. Napoaton nosorohuatama', Yosë yonquirinso chachin imasarama', itërin Quisosori.

*Yosëri a'paimarinso'**(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)*

⁴¹ Parisioro'sa' nani niyontonpi ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'tëquën ayonquicaso marë'.

⁴² —Iráca Yosë quiricanënquë sha'huitërinpoa'. “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo itopiso',” tënin Yosë. ¿Inta' shiin inaso'? itërin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

⁴³⁻⁴⁴ —Naporinchi paya. Inaso nipirinhüë', iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninoton, ninshitërin: “Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin. 'Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,' itërin Yosëri,” tënin Tapi.

⁴⁵ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori.

⁴⁶ Natanaponaraihuë', co manta' a'panitopihuë'. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, Tapiri Cristo chinotërin,” ta'caiso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton naporo quëran huarë' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' Quisoso natanacaiso'.

23*Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita chiniquën pënëninso'**(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)*

¹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi. ² “Tëhuëchachin iyaro'sa', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatënënuëma': 'Moisësë pënëninpoaso' no'tëquën a'chinchinquëma', topi. ³ Yosë nanamën a'chintohuachinënuëma', noya natëco'.

Nipirinhüë', ama inapita nonancosohüë'. Inahuaso' pënënpirinënuëmahüë', co cancanëna quëran imapihuë'.

⁴ Ni'co'. Panca pë'pëto quëpahuatëra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin a'chintërinënuëma'. Co Yosë quiricanënáchin a'chinpihuë'.

Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha nisha pënëntopi. Panca pë'pëto apë'pëtëreso pochin nitërinënuëma'. A'chintopirinënuëmahüë', inahuara chachionta' co natëpihuë'.

⁵ Pi'pian Yosë quiricanën ninshitahuatona', të'yainaquë achinpi piyapi'sari nicacaiso marë'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuitacaiso marë'. 'Inapohuatëhua', piyapi'sa' noya ni'sarinënpoa'; ta'tona', napopi. Napoaponaraihuë', co aquëtë' Yosë yonquipihuë'.

⁶ Pita nipachina, huancánachin yahuënsëconpi. Niyontonpiso pëiquë ya'compachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi.

⁷ Cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi.

8 Canpitaso nipirinhüè', ama maistro itiinëmaso nohuantocosohüè'. Ya'ipinquëma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tëquën a'chintëranquëma'. 9 Ama a'na piyapi na'con na'con pa'yatocosohüè'. 'Quëmaso' tata pochin ni'nanquën. Natëaranquën huachi,' ama itocosohüè'. Yoséichin natëcaso' ya'huërin. Inaso' tatanënpoa' inápaquë ya'huërinso'. 10 Ama hua'an pochin chiníquën nanan nohuantocosohüè'. 'Ca natëco,' ama tocosohüè'. A'naíchin hua'an ya'huëtërinquëma', Cristo itopiso'. 11 Yosë huëntonënuquë ya'conpatëra, co chiníquën nanantacaso' ya'huërinhuë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. 12 'Caso' noya noyaco,' topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüè', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë catahuaarinquëma'. Noya noya acoarinquëma', itërin.

13 Ina quëran Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa inapita pënënaton itapon:

"Cotio maistro'sanquëma', parisioro'sanquëma', canpitaso nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë' ni'ton, Yosë iranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënuquëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [14 Canpitaso nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyorono'sa' nonpintërama'. Noya nontapomarahuë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontopiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahuë', co cancanëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intarinquëma'.]

15 Canpitaso' nonpintënuquëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaiso marë'. Natëhuachinënuquëma', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Ya'ipinquëma' parisitopiquë pa'sarama huachi.

16 jMa'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuë', co no'tëquën yonquiatomahuë', somaraya pochin cancantërama'. Somaraya nininso' co pi'pian tëranta' nanitërinhuë' a'napita quëpacaso'. Inapochachin canpitaso' co Yosë nohuitatomahuë', co nanitëramahuë' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarë' topatëra, no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhüè' nisha nisha tënama'. 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,

itopiramahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Yosë chinotopiso pëiquë oro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporo huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'.
 17 Co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosë chinotopiso pëi' mini oro quëran noya noya ninin. Oro inaquë ya'huërinso' co aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co chinotopiso' pëiquë ya'huërinhuë' naporini, co Yosëri noya ni'itonhuë'.
 18 Yosë chinotopiso pëiquë artaro ya'huërin. Inaquë ma'sha acopi Yosë chinotacaiso marë'. 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' tapomarahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Ma'sha inaquë acopiso' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporo huarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. Yanonpinatoma', naporama'.
 19 Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ma'sha acopiso' aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Artaro mini ma'sha acopi quëran noya noya ninin. Artaroquë acopi ni'ton, Yosëri noya ni'nin.
 20 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', ya'ipi inaquë acopisopitanta' yonquicaso' ya'huërin.
 21 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', Yosë inaquë ya'huërinso' yonquicamaso' ya'huërin.
 22 Inapochachin 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatamanta', co pi'iro'tëachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë inaquë ya'huaton, hua'anëntarinpoa'. Inanta' yonquicamaso' ya'huërin.

23 Canpitaso nonpintënuëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisësë. Ina natëpiramahuë', nonpintënuëma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quëtërama'. Ya'ipi cosharo apimotacaso marë' sha'nama' quëran huarë' diesmo quëtërama'. Inaso' noya nipirinuë', Yosë na'con na'con nohuantërinso' naniantërama'. Co no'tëquën nonamahuë'. Co sa'ahuaros' nosororamahuë'. Naporahuaton, co cancanëma quëran huarë' Yosë natëramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'.
 24 Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën a'chinamahuë'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatamara, ama o'oso tëranta' o'ocamaso marëhuë' noyá panshairama'. Napoapomarahuë', camiyo a'naroáchin mi'tëramaso pochin ninama'. Yosë na'con na'con nohuantërinso', co natëramahuë'.

25 Canpitaso' nonpintënuëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Tëhuëinchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin

pa'mopi. Acoposo nipirihuë', në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainënuquëmasoachin yonquipiramahuë', acopo' cancanëma quëranso', co noya yonquiramahuë'. Nonpinatoma', yaihuatërama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosë nohuantërinso' ninamahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ²⁶ Canpitaso parisioro'sanquëma', somaraya pochin cancantërama'. ¿Onporahuatomacha co no'tëquën yonquiramahuë paya? Cancanëma'ton anoyatoco'. Ina quëran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

²⁷ Canpitaso' nonpintënuquëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Yosë quiricanën a'chinpiramahuë', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninquë po'mohuatëra, aipiran quëran huiríchinquë pashitëré'. Noyápiachin ya'nopirihuë', acoposo' nansë, nosha chandatërinso', inapita co nishinahuën' nizarin. ²⁸ Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicatënuquëma': 'Ma noya maistro'sa' Yosë natëpi,' topirihuë'. Acopo' cancanëma quëranso nonpinatoma', pa'pi co noyahuë' cancantërama'.

²⁹ Canpitaso' nonpintënuquëma ni'ton, ¡ma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari no'huitona', tëpapi. Ipora canpitaso', pa'pitopiquë pëirapirama'. Noya quëmapi'santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marëhuë' napotërama'. ³⁰ Inapotatoma' naporama': 'Iráca chachin ya'huërai naporini, co quiyariso' tëpa'itoihuë', topiramahuë', ³¹ shimashonëma' quëpatoma', canpitanta' tëpatona'piro'sa pochin cancantarama'. ³² Inapita pochin cancantatoma', co noyahuë' nisarama'. Na'con na'con oshahuanarama'.

³³ ¡Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahuë' nisarama! ¿Onporahuatomacha pën quëran cha'ërë'ponquëmaya? Co cha'ësaramahuë'. ³⁴ Napoaton pënëntona'piro'sa' a'pataranquëma'. No'tëquën yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquëma' a'chintinënuquëmaso marë'. No'tëquën pënënaponënuquëma' nipirihuë', no'huirarama'. A'chintopirinënuquëmahuë', a'naquën tëpaarama'. A'naquën niyontonpiso pëiquë chiniquën huihuirarama'. Nisha nisha ninanoquë imatoma', aparisitarama'. A'naquëonta' corosëquë patanantatoma', tëpaarama'. ³⁵ Iráca quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirihuë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirihuë', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirihuë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Piriquiasë hui'nin inaso'. Yosë chinotopiso pëi i'iratëquë artaro ya'huërinso

aquëcha tēpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Napoaton Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. ³⁶ Iráca quëran huarë' shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Ipora canpitan'ta' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosë na'con ana'intarinquëma huachi, tēnahuë," itërin.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, Quisoso sëtërinso'
(Lucas 13.34-35)

³⁷ Ina quëran taantarin: "¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatēnquëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinēnquëmaso marë'. A'papurinhuë', tēparama'. A'naquën na'piquë tē'yaratoma', tēparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatēnquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tēranta' nohuantëramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantëramacohuë'. ³⁸ Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Chinotëramaso pëinta' patarin. Co huachi catahuaarinquëmahuë' ni'ton, noquitarama huachi. ³⁹ Canta', co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco huachi," itërin Quisosori.

24

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'
(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, ca'tano'sanēnpitari itapona':

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin Yosë chinotopiso pëi', itopi.

² —Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëriso' ya'ipiya ohuatapi. Co a'na na'piya tēranta' niya'huiritarinhuë', itërin Quisosori.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oripösë panēnquë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanēnpitaráchin ya'huëpi. Inapitari huëcapairahuatona', itiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ¿ma'ta' onporahuachina' nitotapoi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁴ —Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinēnquëma'. ⁵ A'naquën huëcapona'. "Caso' Cristoco. Yosë chachin a'paimarinco," tosapí. Nonpintë' nipirinhue', na'a piyapi'sari imasapi.

⁶ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuë'. Yosë nohuanton, naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁷ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona', quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. Nisha nisha parti cosharo' pahuanpachin, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. ⁸ Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhuë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, piyapi'sa' parisitaponaraihuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ "Naporos' tahuëri'sa' co noya piyapi'sahuë' masarinënguëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënguëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huairinënguëma'. A'naquëma' tëpararinënguëma'. ¹⁰ Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirinacohuë', co ahuantatonaraihuë', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarinacosopita no'huitona', sha'huirapirapi. ¹¹ A'naquëonta' nonpin nanan pënëntapona'. Nonpinapirinahuë', na'a piyapi'sari natëtona', nonpin nanan imasapi huachi. ¹² Piyapi'sa' pa'pi co noyahuë' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuë'. ¹³ Canpitaso nipirinhüë' noya ahuantoco'. Co a'pohuatamacohuë', noya nicha'ë saranquëma huachi. ¹⁴ Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso' a'chintëranquëma'. Ina nanan chachin ya'ipi parti a'chinacaso' ya'huërin. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ipi parti a'chintohuachina', naporos' ayaro' tahuëri naniarin huachi.

¹⁵ Iráca Naniri ninoton, ninshitërin. 'A'na tahuëri inimicoros'sa' Yosë pëinënguë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë', tënin. No'tëquën ninorin ni'ton, ina quirica nontohuatama', noya yonquico'. ¹⁶ Naniri ninorinso' nanihuachin, Cotia parti ya'huëramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chiniquën aparisitochinënguëma'. ¹⁷ Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroáchin topinan ta'aco'. ¹⁸ Iminëmaquë sacatasënguëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁹ Naporos' tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapitaso' sacai quëran ta'arapi ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! ²⁰ Yosë nontoco' ama o'nápiquë ta'acaso' ya'huë'insohuë'. O'napiquëhuë nipon, chinoto tahuërihuë nipon, saca sacai' ta'acaso'. ²¹ Ina quëran piyapi'sa' chini chiniquën parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran

huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitantarapihuë'. ²² Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhuë', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²³ Naporó' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinëinquëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' ito-huachinëinquëma', ama natëcosohuë'. ²⁴ Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'. 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. ²⁵ Nani sha'huitëranquëma' ama naporó tahuëri nonpintinëinquëmaso marëhuë'. ²⁶ 'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,' ito-huachinëinquëma', ama pacosohuë'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín,' ito-huachinëinquëmanta', ama natëcosohuë'. ²⁷ Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahuë, ni'saramaco. ²⁸ Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naróchin tamëro'sari huëcapairín," itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(*Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33*)

²⁹ "Nani parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinsovitanta' nacon nacontapon. ³⁰ Naporó' o'mantararahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'mantararahuë huachi. Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'intarinpoa',' ta'tona' pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiníquën nanantato, chitoro' huáncana o'mantararahuë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ³¹ O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca tronpita pihuitona', ya'ipi parti pa'sapi huayonahuësopita ayontonacaiso marë'.

³² Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ³³ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarín huachi,' tosarama'. ³⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³⁵ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirinhuë' co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën

nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirinhüë', co in-sonta' nitotërinhuë'. Anquëniro'santa' co nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nanopiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co yonquipirinhüë', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporo' ya'ipiya chimiitopi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, a'nanaya o'mantararahuë. Na'a piyapi'sa' co yonquipirinhüë', o'mantararahuë. ⁴⁰ Naporo' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirinhüë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhüë' patarahuë. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shi'shi' pë'sanapirinhüë', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhüë' patarahuë.

⁴² Ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocoso'huë'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya huë'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicaso'huë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co pëinënuë ya'conacaso' nanichitonhuë'. ⁴⁴ Inapochachin canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co yao'marinhüë', ama tocoso'huë'. Co nitotasënuëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë," itërin.

Inpriato naporin quëran a'chininso'

(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarin: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochin nisarahüë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapinhüëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natëtarin. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarin. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁸ Nipirinhüë', inpriatonën co noyahuë' cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhuë', ta'ton, ⁴⁹ piyapinhüëpita ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohüë', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhuë' ni'ton, chiniquën

ana'intarin. Nonpintëro'sa' ana'intopiso pochin nitapon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërâpon," tënin Quisoso.

25

Sanapi nipayarinsopita

¹ Naquëranchin Quisosori pënëantarin:

"Yosë hua'anëntërinsò' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochin ninin. Inaso aquë quëran huë'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihuë'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacaso'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachin ninarapi. ²⁻⁴ A'natërâpo sanapiíchin noya yonquipi. Quirosin pochin orotërinsò' ta'pantatona', mëntaiquë huarë' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiriaquë quëpapi. A'natërâpo sanapi'saso nipirinhüë' co yonquiatonahuë', co aquëtë' quëpapihuë'. ⁵ Hua'an hua'quirin ni'ton, tashitopi. Yahuë'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶ Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiníquën noninsò' natanpi. '¡Ma'tana, huë'sarin huachi! ¡Huënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua!' nitopi. ⁷ A'naroáchin shonca nano'sa' chachin capayatahuatona', nanparinënapita taparapi noya orotacaso marë'. ⁸ Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'napitaso nipirinhüë' i'chinpitopirinhüë', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpi'i. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinhüë'. ⁹ 'Co'chi nanitëraihüë' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuatoi, co huachi quiyanta' orotarinhüë'. Ya'ipinpoa' tacopianarinhüë'. Manóton paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰ Napotohuachinara, a'natërâpo chachin manotona pa'pi quirosin pochin nininsò' pa'anapona'. Pa'pirinhüë', co'huara huëntayátërasoihuë', hua'an canquirin. A'natërâpo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso marë' pita nisapi. Nani ya'conpachinara, oncotopi. ¹¹ Ina quëran co yonquirinsopitasohüë' huënantatona': '¡I'soatocoi sinioro quiyanta' ya'coin!' itopirinhüë'. ¹² Hua'ani co nohuantërinhuë'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Co nohuitëranquëmahuë', ta'ton co aya'coninhüë'.

¹³ Napoaton canpitanta' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri ninaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahuë'. Ni'cona patontatëinquëma'," itërin.

Canacaso marë' coriqui quëtërinsò'

(Lucas 19.11-27)

¹⁴ Ina quëran itaantarin: "Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinsò' nitotamaso marë'. A'na quëmapi aquë

yapa'sarinso pochin ninin. Yapa'pachina, inpriatonēnpita amatērin camaicaso marē'. Huē'pachinara, itapon: 'Aquē pa'pato, oshaquēran huēnantarahūē. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quēchinquēma' ina quēran na'con na'con canaca'huaso marē'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquēran ana'atoco', itērin. ¹⁵ Itahuaton, a'naya a'naya quētēra'piarin. Co napopianachin quētērinhuē'. Nanitinpichin tantiaton, nisha nisha quētērin. A'naso' a'natērāpo huaranca coriqui oro quēran nininso' quētērin. A'naso' cato huaranca quētērin. A'nanta' huaranca quētērin. Nani inpriatonēnpita quētahuaton, pa'nin huachi. ¹⁶ A'natērāpo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natērin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quēran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuēri inapoaton, oshaquēran a'natērāpo huaranca aquētē' canaantarin. ¹⁷ Cato huaranca quētērinsonta' noya sacatērin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquētē' canantarin. ¹⁸ Huaranca ma'parinsoso' nipirinhūē', co yanatērinhuē'. No'paquē ihuatahuaton, coriquinēn pa'pitērin inaquē tapacaso marē'.

¹⁹ Hua'qui quēran hua'anēna huēnantarahuatōn, inpriatonēnpita amataantarin nontacaso marē'. ²⁰ A'natērāpo huaranca ma'patona'piso huē'sahuaton, coriqui a'notiirin. 'Ni'quē' sinioro, a'natērāpo huaranca quētopirancohuē', ina quēran a'natērāpo huaranca aquētē' nani canarahūē', itiirin. ²¹ '¡Ma noyacha sacatēran paya! Natēranco ni'quēhuarē', chiniquēn nanan quēchinquēn na'con hua'anēntamaso marē'. Pēinēhuēquē huēquē', noya cancantahua', itērin hua'anēni. ²² Ina quēran a'nanta' huē'nin: 'Ni'quē' sinioro, cato huaranca quētopirancohuē', nani cato huaranca aquētē' canarahūē', itiirin. ²³ '¡Ma noyacha quēmanta' sacatēran paya! Natēranco ni'quēhuarē', nanan quēchinquēn na'con hua'anēntacaso marē'. Pēinēhuēquē huēquē', noya cancantahua', itērin inanta' hua'anēni.

²⁴ Piquēran quētērinsoso nipirinhūē', huē'sahuaton itiirin: 'Quēmaso' sinioro co nosorancoihuē'. Co quēmaora shacaponahuē', nitērinso' manan. Co sacataponahuē', canaran. ²⁵ Napoaton tē'huatatēnquēn, co sacatērahuē'. Coriqui quētērancoso' acoporoquē po'orahuē. Ma'tana ya'huarin,' itahuaton, coriqui a'notērin. ²⁶ Napotohuachina, co noya ni'ninhūē'. 'Quēmaso' co noyanquēnhūē'. Chiroton, co natērancohuē'. Co no'tēquēn yonquiranhūē'. "Co sacataponahuē' canaran," ¿itēranco ti? ²⁷ ¿Onpoatonta' nipachin, co bancoquē acoranhūē'? Inaquē acoran naporini, pi'pian tērantā' canaitohūē', itērin. ²⁸ Ina quēran a'na

piyapinën sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Osërëtahuaton, paso' quëmapi na'con na'con canarinso', quëtëquë'.²⁹ Noya natërinco ni'ton, na'con na'con quëtantarahuë. Co manta' pahuantarinhüë'. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'ton, pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osërëtarahuë. ³⁰ Naporahuaton co noyahuë' ni'ton, aipiran tashinantërinquë tē'yatoco'. Inatohua co napion ancantaton na'nërápon, tēnin," itërin Quisosori.

Nisha nisha nananquë nonpisopita ana'intërinso'

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë quëran quëmapi co ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë hua'anënta'huaso marë'. Ya'ipi anquëniro'sapitarë' co chachin o'mantararahuë. Huënaráchin huënaráchin ya'norahuato, hua'anënta'huaso' shiraquë huënsëarahuë coisë pochin nica'huaso marë'.³² Yosë nohuanton, nisha nisha nananquë nonpisopita niyontónapi. Niyontónpachina', pë'tahuatona'pi pochin nisarahüë. Ni'co'. Tahuëri nipachina, ohuicaro'sa', chiporo'sa' napopianachin pa'sapi coshatacaiso marë'. Inaquëráchin ya'huëpirinahuë', tashihuachina, nisha nisha acorin huachi. ³³ Ohuicaro'sa' inchinanën quëran acorahuaton, chiporo'saso' ahuënanën quëran acorin. Inapochachin canta' ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha acoarahuë. Noya cancantopisopita inchinanëhuë quëran acoarahuë. Co noyahuë' cancantopisopitaso nipirinhüë', ahuënanëhuë quëran acoarahuë. ³⁴ Ina quëran inchinanëhuë quëran acorahuësopita itarahüë: 'Ya'ipinquëma' huëcatoma', Yosë hua'anëntërinquë ya'conquico'. ¡Ma noyacha Tata Yosë nosororinquëma paya! Isoro'pa' ninin quëran huarë' yonquirinquëma' hua'anëntërinquë aya'coinquëmaso marë'. ³⁵ Canpitaso' noya nosororamaco. Tanahuatëra, a'caramaco. Yamorohuatëra, o'shitëramaco. Ya'huëramataquëchi na'huëpatëra, noya nontëramaco. Pëinëmaquë chachin aya'conamaco. ³⁶ Capa a'moca'huaso' nipachina, quëtëramaco. Caniohuatërantá', huëcatoma', nosoroquiramaco. Tashinan pëiquë ya'huasoconta', ni'quiramaco. Napoaton huëco huachi, noya ya'hua'ahua', itarahüë. ³⁷ Naporo' inapitaso' natanarinaco: '¿Onporota' Siniro tanaran nicatëinquën, a'carainquën? ¿Onporota' yamororan ni'ton, o'shitërainquën? ³⁸ ¿Onporota' pëinëhuëiquë aya'conainquën? ¿Onporota' a'mocamaso' pahuantërinquën ni'ton, quëtërainquën? ³⁹ ¿Onporota' canioran ni'ton, nosoroquirainquën? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitëran, ni'conainquën? ¿Onpórochana napotërainquën nicaya? Co yonquiraihuë', itarinaco. ⁴⁰ 'Co'ta, imarínacosopita parisitohuachinara, catahuarama'. Topinan piyapi'sa', sa'ahuaró'sa', inapita ma'sha pahuantohuachinara,

quëtërama'. Imatomaco, a'napita catahuarama' ni'ton, canta' catahuaramacoso pochin ni'nahuë, itarahüë.

⁴¹ Ahuënanëhuë quëran acorahuësopitaso nipirinhüë', sha'huitarahuë: 'Ya'ipinguëma' paco huachi. Tata Yosë co noyahuë' ni'ninquëma' ni'ton, ana'intarinquëma huachi. Panca pën nani acorin sopairo'sa' ana'intacaso marë'. Inaquë pën co onporonta' tacopiarinhüë'. Inaquë paco' canpিতanta'. ⁴² Tanapirahuë', co a'caramacohüë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohüë'. ⁴³ Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohüë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohüë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohüë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohüë'; itarahüë. ⁴⁴ Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanapiranhüë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhüë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirinquënhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhüë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhüë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë', itarinaco. ⁴⁵ 'Co'ta imarinacosopita parisitopirinhüë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuario'sa' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohüë', itarahüë. Itahuato, a'pararahüë huachi. ⁴⁶ Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

26

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

² —Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nancaso', nani nitotërama'. Naporo' Yosë quëran quëmapico niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaraco, itërin.

³ Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinënuë niyontonpi. Inaso' corto hua'an, chini chiniquënnanantërin. ⁴⁻⁵ Inaquë niyontonahuatona', ninontapi Quisoso tēpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohüë', piyapi'sa' no'huihuachinēnpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinēnpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶ Quisososo nipirinhüè' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënquë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirinhüè', anoyatërinso'. ⁷ Misaquë coshataso', a'nara' sanapi huè'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisoso nosoroaton, opomototërin. ⁸ Ina nicatona ca'tano'sanënpitaso', no'huitopi. No'huitatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüè' chiniarin?
⁹ Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' ya'huërapí. Caso nipirinhüè', co hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahüë. ¹² Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'. ¹³ No'tëquën itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'so' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itoonin:

¹⁵ —Po'oana quëran Quisoso a'notohuatënquëma', ¿onpo coriquita' quëtaramaco? itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëchinquën, itopi. Itohuachinara:

—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi. ¹⁶ Naporó quëran huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohüè'. Ina tahuëri nanihuachina, ca'tano'sanënpitari huëcapaipi.

—¿Intohuata' Maestro paatoi, Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹⁸ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi quënanconarama'. Ina quënanconpatama', sha'huitoco'. “Maestro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinsó' nani naniriarin ni'ton, quëma pëinënquë Pascoa cosharo' ca'tano'sanëhuëpitarë'co chachin coshatarai, tënin, itonco,’” itërin Quisosori.

19 Pa'pachinara, Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Quëmapi quënanconahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

20 Nani tashihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. Huë'sahuatona', misaquë huënsëquipi. 21 Coshatapona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'naquëma' sha'huirapiramaco, itërin.

22 Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Siniro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahüë' ni-mara ti? itopi a'naya a'nayari.

23 —Tëhuëchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó. 24 Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin chimirahuë. Yasha'huirapirincoso nipirinhüë', ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

25 Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahüë' ni-mara ti? itohuachina, —Quëma chachin mini, itërin.

26 Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Siniro” itahuaton, së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin.

27 Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Siniro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. 28 Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chimirahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. 29 Co huachi opai' o'oantarahüë'. Chimirahuë huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, canpitaro'co nasha pochin o'oantarahüë. Naporo' noya noya cancantari-hua huachi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

30 Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipirahuatona', Oriposë panënuquë pa'pi huachi. 31 Inaquë Quisosori itërin:

—Íraca quiricanënuquë ninoton, Yosë naporin: “Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëërapi,” tēnin. Inapochachin yatēpahuachinaco, ya'ipinquëma' co chiniquën cancantatomahuë',

ta'ananpiaramaco. Ipora tashi chachin napoarama'.
 32 Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaan-
 tahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë. Inatohua'
 niqüënantarihua', itërin.

33 —A'napita ta'ananpipirinënuëonta', co caso' ta'arahuë',
 tënin Pitro.

34 —No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin
 co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco.
 "Co caso' Quisoso nohuitërahuë'," toconapon, itërin Quisosori.

35 —Co Sinioro napoarahuë'. Quëma imasaranquën ni'ton,
 yatëpapirinacohuënta' co onporonta' nonpinapiaranquënhuë',
 itaantarin Pitrori. Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)

36 Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë
 ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Isëquë huënsëtaco'. Pasëyáquë pa'sarahuë Yosë nontapo,
 itërin.

37 Caraíchín ca'tano'sanën amashamiachin quëparin. Pitro,
 Sipitio hui'ninpita inapitaíchín quëparin. Naporo' sëtaton, co
 napion cancantërin.

38 —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchin sëtërahuë. Isëquë
 huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

39 Amashamiachin pa'sahuaton, isonconin. No'paquë
 huarë' monshomarahuaton, Yosë nontërin: "Quëma nohuan-
 tohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main
 o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso'
 nohuantopirahuë', quëma nohuantohuatan, noya, tënahuë.
 No'tëquën yanatëranquën," itërin.

40 Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi
 quënanquintarin.

—Iya Pitro, ¿co a'na ora tëranta' nanitëramahuë' ni'tamaso'
 ti? 41 Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontoco' ama
 sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëranso
 mini Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën
 cancantaramahuë', itërin.

42 Ina quëran paantarahuaton, Yosë nontaantarín.

—Nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha
 onpo'isohuë'. Nipirinhuë' co nohuantohuatanhuë',
 ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tënahuë. No'tëquën
 yanatëranquën, itaantarín.

43 Ina quëran huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi,
 quënanquintarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi.

44 Tananpitahuaton, paantarín. Paantarahuaton, inachachin
 Yosë itantarín. Nani cararo' inachachin Yosë nontërin. 45 Ina
 quëran huënantahuaton, itërin:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani ora nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'. ⁴⁶ Huënsëco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirincoso' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(*Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*)

⁴⁷ Nontaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin. Inarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi, corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatona' huë'sapi. ⁴⁸ Co'huara canshatërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso nohuitacaiso marë'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itërin.

⁴⁹ Ina quëran ya'yoranquirahuaton:

—Tashita Maistro, itiirahuaton, apinorin.

⁵⁰ —Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton niqüë', itërin Quisosori. Ina quëran piyapi'sari chiníqüën masapi huachi.

⁵¹ Ca'tano'sanënpita inaquë huaniapi. A'nara' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Ahuëaton, nishitëhuëratëtërin. ⁵² Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëninën iyasha, po'moantaqüë'. Hua'naqüë tēpatohuatama', hua'na quëran chachin tēpainëmaso' ya'huërin.

⁵³ Tatahuë nontërahuë naporini, shonca cato huaranca anquëniro'sa' a'patimaitoncohuë'. A'naroáchin catahuaitonacohuë'. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? ⁵⁴ Napoaponahuë', co nohuantërahuë' cha'ëca'huaso'. Nicha'ërinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuë'. Yosë nohuanton, chiminarahuë, itërin ca'tano'sanënpita.

⁵⁵ Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatoma', huëcapairamaco. Tēpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chinárahüë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. ⁵⁶ Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(*Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24*)

⁵⁷ Nani masahuatona', corto hua'an chini chiníqüën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁸ Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin.

I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëquirin. “¿Ma'ta' onpotapona? Tëpapona' nimara,” ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonípi Quisoso sha'huirapicaiso marë'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapipi.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahuë anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' tēnanhuë' ti? ¿Ma'ta' tapona' isopita nonapiarinēnquën? itërin.

⁶³ Quisososo nipirinhüë' co manta' tēninhüë', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarin:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë',” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inápaquë pa'pato, Yosë inchinanën quëran ahuënsëarinco. Ina quëran chitoro' huancana o'mantararahuë niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiníquën no'huitërin. Inapoaton a'morinso osharin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tēnin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquëninta' tonporayatahuatona', chiníquën panpirayapi.

⁶⁸ —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninso' ca'tanan, itopirinhüë'.

⁷⁰ —¿Ma quëmapita' napotaranso'? Co caso' ina nohuitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

⁷¹ Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huaniso', a'na cosonarinta' quënanquiantarin. Quënanahuaton, huanipapiso-pita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaantapirinhüë'.

⁷² —¡Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co nohuitërahuë', taantarin Pitro.

⁷³ Ina quëran hua'quimiachin nisahuaso', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuëenchachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

⁷⁴ —¡Co'chi iyaro'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënuquëmaso', Yosë ana'inchinco, tënahüë, itërin.

Naporo chachin atari përarin. ⁷⁵ Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiníquën sëtatón, na'nërin.

27

Piratoquë quëpapiso'

(*Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32*)

¹ Tahuërianpitoahuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopianachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. ² Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inaso' hua'an, Noma copirnorí acorinso'.

Cotasë nitëparinso'

(*Hechos 1.18-19*)

³ Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. “Ma'tana tēpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë' paya?” ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpiquë paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtopiso' yayo'coantapirinhüë'.

⁴ —Co huachi iso coriqui nohuantërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nōya quëmapi nipirinhüë', sha'huirapirahuë. Ina marë' oshahuanahuë, itoonin.

—¿Ma'marëta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquirihüë'. Quëma naporanso', itopi.

⁵ Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui tē'yatonahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuënuquëconorahuaton, nitëparin.

⁶ Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona':

—Tëpacaiso marë' pahuërëtopiso' ni'ton, co Yosë marë' acocaso' ya'huërinhuë'. Inaquë acohuatëhua', co Yosë pënëntërinso' natëarihuahe', ta'tona', co inaquë acopihuë'.

⁷ —Iso coriquiquë no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marë', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquë no'pa' pa'anpi. “Tëshitona'pi no'panën,” itopiso' pa'anpi. Inaquë nisharo'sa chiminpachinara, pa'pitopi.

⁸ Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': “Huënai' No'pa',” itopi. ⁹ Iráca Irimiasë ninoton, Yosë quiricanënuë ninshitërin. “Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëtapí. Ina nápo' cotioro'sa' nohuantopi ni'ton, quëtapí. Ina coriqui chachin maantarahuatona', ¹⁰ tëshitona'pi no'panën pa'anapi. Yosë sha'huitërinco chachin napoapi,” ténin, ninshitaton. Naporinso chachin ina nápo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

Pirato naporinso'

(*Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38*)

¹¹ Quisososo' Pirato notënanquë huaniárin.

—¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin Quisosori.

¹² Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con non-pinapipirinahuë', co manta' téninhuë'.

¹³ —Na'con nonapirinënuë, ¿co natananhuë' ti? itopirinhuë' Piratori.

¹⁴ Co manta' téninhuë'. Co pi'pisha tëranta' a'panitërinhuë'. “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitërinhuë',” ténin Pirato yonquiaton.

Quisoso tëpacaiso' sha'huirinsó'

(*Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16*)

¹⁵ Nani Pascoa tahuëri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ¹⁶ Tashinan pëiquë a'na apina'pi ya'huarin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Ya'ipi parti nahuiantërinso'. Parapasë itopi. ¹⁷ Piyapi'sa' huë'pachinara, Piratori itërin:

—Ipora Pascoaquënta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuë'. ¿Insota' nohuantërama' ocoica'huaso'? Cato' ya'huapi. A'naso' Parapasë. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'. ¿Insochachinta' nohuantërama' ocoica'huaso'? Canpita huayonco', itërin.

¹⁸ “Cotio hua'ano'sari co quë'yatonahuë', Quisoso mapi,” ta'ton, Piratori napotërin.

¹⁹ Hua'an shiranënuë huënsëaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marë'. “Achin tashi' a'ninquëchin hua'narahuë. Quisoso hua'nato, chiniquën pa'yanahuë. Inaso' noya quëmapí. Co manta' onporinhuë' ni'ton,

nicha'ëquë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'," itërin sa'ini. Ina marënta' Piratori co yatëparinhuë'.

²⁰ Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhüë', a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi:

—“Parapasë ocoirahuaton, Quisoso atëpatëquë',” itoco', itëra'piapi. ²¹ Ina quëran Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarin. Napotaantahuachina:

—¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

²² —¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? ito-huachina:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

²³ —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhüë', aquëtë chachin chiniquën itantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

²⁴ Napotohuachinara, nisha yonquirin huachi. “Piyapi'sa' co yanatërinacohüë'. Chiniquën no'huitatona', yaahuërinaco,” ta'ton, co huachi yonquirinhüë' Quisoso ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tërantapaquë hui'sërin.

—Iso quëmapiso' noya. Co manta' onporinhüë', tënahüë. Co ca nohuanto, tëpaapihuë'. Co ina marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton, hui'sërin.

²⁵ —Tëhuëenchachin quiya yonquirai tëpaca'huaiso'. Yosë yaana'intoahuachincoi, hui'nahuëipitarë'coi chachin ana'inchincoi, topi.

²⁶ Napohuachinara, Pirato camaitërin Parapasë ocoicaiso'. Quisososo nipirinhüë' chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Nani huihuihuachinara, sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

²⁷ Sha'huitoahuachina, Pirato pëinënuë quëpapi. Inaquë notohuaro' sontaro'sa' niyontopi tëcariatona' tëhuacaiso marë'. ²⁸ Ai'nampiratahuatona', quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin nininso' a'motopi tëhuacaiso marë'. ²⁹ Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi. Ina quëran tëhuacaiso marë napotopi:

—Ma'tana huaranën maquë huachi, itatona', piquiranan asë'quëëpi. Naporahuatona' ina notënanquë isonpi:

—Hua'qui tahuëri nanpiton cotioro'sa' hua'anëntëquë', itopi.

³⁰ Ina quëran iraiquë ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahuëmotopi. ³¹ Inapotatona', tëhuapi. Nani tëhuahuachinara, a'motopiso' ocoitahuatona', a'morinso chachin a'motantapi. Ina quëran corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi huachi.

Corosëquë patanantopiso'

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

³² Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapipi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

³³ Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. ³⁴ Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshiinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

³⁵ Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. "Huëco', nicanatëhua' Quisoso a'morinsopita maahua'," nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. ³⁶ Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'. ³⁷ Onporinso marësona tëparapisonta' ninshitopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso', ninshitopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁸ Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahüënan quëran acopi. ³⁹ Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tëcariatona', tëhuaconpi.

⁴⁰ —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: "Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahüë'," tënan. Inta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuararahuaton cha'ëquë', itoonpi.

⁴¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tëhuatona', itapona':

⁴² —A'napitaso' yanicha'ëponahuë', inaora chachinso' co nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Israiro'sa' copirno nipachin, corosë quëran nohuarain nicatëhua' natëahua'. ⁴³ "Yosë hui'ninco chachin ni'ton, catahuarinco," topirinhuë'. Yacatahuahuachin, apiramiáchin nicha'ëin, nitopi.

⁴⁴ Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminonso'

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin nisarín. ⁴⁶ Naporo' Quisoso chiniquën nonin. *Iri, Iri, ¿nama sapacatani?* tënin. Inaora nananguë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

⁴⁷ A'naquën huanipapisopita natanahuatona':

—Iniasë përasamara, topi.

⁴⁸ A'naso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininso' maconin. Ina masahuaton, huino áin nininso' asë'cotëtahuaton,

piquirananquë achinpitërin. Achinpitahuaton, ihuëtërin o'ocaso marë'. ⁴⁹ A'napitariso nipirinhüë' itapona':

—Tananpitëquë' nia'ahua'. Iniasëri o'maton nicha'ëpon ni-mara, nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhüë' chiniquën nonsahuaton, chiminin huachi. ⁵¹ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatamarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. Na'piro'sa' inaora nopaatërin. ⁵² Nopaatohuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nii'soatërin. A'naquën Yosë imarinsopita iráca ayapirinhüë', nanopiantapi huachi. ⁵³ Quisoso nanopiantarinso' piquëran inapitanta' pa'pitopi quëran pipirahuatona', Quirosarinquë pa'sapi. Na'a piyapi'sari quënanpi.

⁵⁴ Quisoso chiminpachina, capitanso sontaronënpitarë chachin ni'sapi. Ocohua pa'ninso', na'piro'sa' nopaatërinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tëhuëchachin iso quëmapiso', Yosë hui'nin, topi.

⁵⁵ Sanapi'sa' Cariria quëran huë'pisopitanta', aquë quëran notëërapí. Inapitaso' Quisososo imaquipi nocomacaiso marë'. Iporaso' chimininso' ni'sapi anta'. ⁵⁶ A'naso' Maria Mactarina itopiso'. A'nanta' Maria. Inaso' Santiago, Cosi, inapita a'shin. A'nanta' Sipitio hui'ninpita a'shin. Inapitaso' aquë quëran notëërapí.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷ I'huararapaso', a'na ma'huan Cosi itopiso huë'nin. Inaso', Arimatiaquë ya'huërin. Quisososo imarin anta'. ⁵⁸ Pirato ya'huërinquë pa'nin Quisososo nonën natantacaso marë'. “Quëtoco cari quëpa'i,” itoonin. Napotohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë' nipachin,” itahuaton, sontaro'sa' a'parin nonën anohuaratacaiso marë'. Anohuararahuatona', quëtopi. ⁵⁹ Nonën masahuaton, noya morinquë so'quëëtahuatón, ⁶⁰ na'pi nanin nasha nininquë po'morin. Inaora marë' pa'anpirinhüë', inaquë po'morin. Ina quëran pancara'pi masho pitarahuatona', pa'copitopi. Pa'copitahuatona', patopi huachi. ⁶¹ Maria Mactarina, a'na Maria, inapitaso nipirinhüë' na'pi nanin notënanquë chachin huënsëapi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶² Tahuëririnquë chinoto tahuëri marë' nani tapahuachinara, corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita niyontónahuatona', pa'pi Pirato nontacaiso marë'.

⁶³—Siniro hua'an, Quisosocoso' nonpintë', tënai. Nani yonquirai. Co'huara chimiyantëraponhuë', piyapi'sa' sha'huitërin.

“Tëpahuachinaco, cara tahuëri quëran nanopiantarahuë,” toconin. ⁶⁴ Napoaton sontaro'sa' a'paquë' na'pi naninquë a'paicaiso marë'. Cara tahuëri chachin noya a'pai'ina', ama nonën quëpacaiso marëhuë'. Ca'taninsopitari quëpahuachina': “Nani nanopiantarin huachi,” toconapona'. Napohuachina', aquë aquëtë' piyapi'sa' nonpintapi, itopi.

⁶⁵ —Inta nipachin, sontaro'sa' ya'huarin. Canpitari chachin paatoma', inapita quëpaco' noya ni'ina'. Ama piyapi'sari huëcatona' quëpacaiso marëhuë' inapo'ina', itërin Piratori.

⁶⁶ Napohuachina, pa'pi. Pancara'pi to'ni pochin nininquë noyá pa'pirapitopi. Napotahuatona', sontaro'sa' acopi.

—Noya a'paico', itahuatona' patopi huachi.

28

Quisoso nanopiantarinso'

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, a'na Mariarë' naquëranchin paantapi po'mopiquë nicacaiso marë'. Tomio tahuëri tashíramiachin na'pi nanin'pa' pa'sapirinahuë'.

² A'nanaya panca ocohua pa'nin. Siniro anquëninëni inápa quëran o'marahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Chi'huincarahuatón, ina aipi huënsërin.

³ Huënaráchin huënaráchin o'cori pochin ya'norin. Huiríchin a'morin. Pi'shiro quëran huirí huiríchin. ⁴ Ina ni'sahuatona', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi të'huatopi. Ropa ropátahuatona', chimipi pochin no'paquë anotopi. ⁵ Ina quëran sanapi'santa' canquihuachinara, anquëniri itërin:

—Ama pa'yancosohuë'. Quisoso corosëquë patanantopiso' yonisaramaso', nitotërahuë. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin nani nanopiantarin. Huëco' ni'quirico' po'mopiquë. Capa huachi. ⁷ Manóton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco': “Nani nanopiantarin. Ina'ton Caririaquë pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco'. Nani sha'huitëranquëma', itërin anquëniri.

⁸ Natanahuatona', a'naroáchin na'pi nanin quëran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinahuë'. Nóya cancantatona' ta'api ca'tano'sanënpita sha'huitacaiso marë'. ⁹ Pa'sapirinahuë', a'nanaya iraquë chachin Quisosori ya'notërin.

—Huë'cama imoyaro'sa', itërin. Ina nohuitatona', ya'carionpi. Monshorahuatona', nantën iporantërahuatona', chinotopi.

¹⁰ —Ama huachi pa'yancosohuë'. Paatoma', iyahuëpita sha'huitonco' Cariria'pa' pa'ina'. Inatohua' quënancoantarínaco, itahuatón, pa'nin huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

11 Sanapi'sa' paaso', sontaro'santa' ninanoquë pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso marë'. “Quisoso pa'pitopiquë noya ni'sapiraihuë', a'nanaya panca ocohua pa'nin. Naporo' anquëni ya'norahuaton, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarín. Ni'piraihuë', Quisoso nonën capa huachi,” itonpi. 12 Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niyontonahuatona', ninontápi. Nani ninontohuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatona', na'con coriqui quëtopi.

13 —Piyapi'sa' sha'huitoco': “Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanënpita huë'pi. Huë'ësocoi, nonën quëpapi,” itoco'. 14 Hua'anëma' natantaton ina marë' no'huihuachinquëma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquëmaso marëhuë', itopi.

15 —Noyahua'. Napo'i nipachin, tosahuatona', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatona', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachin nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natëpi.

*Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' sha'huitërinso'
(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)*

16 Ina quëran shonca a'na ca'tano'sanënpitaso' pa'pi Cariria'pa'. A'na panënuquë pa'pi, Quisosori sha'huitërinquë chachin. 17 Inaquë Quisoso quënanconahuatona', chinotopi. A'naquënsó nipirinhüë' pi'pian co natërinhuë'. “Co inahuë' nimara,” topirinhüë'. 18 Quisosori ya'carirahuaton, itapon:

—Tata Yosë nohuanton, chini chiniquënanantërahüë. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya hua'anëntarahüë. 19 Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquë nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natëhuachinaco, i'quë aporintoco'. “Tata Yosë, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quëterincoi ni'ton, aporintaranquën,” itahuatoma', aporintoco'. 20 Ina quëran ya'ipi sha'huitëranquëmaso' a'chintoco' natëinaco. Insëquësona pa'patama', carinquëma' ca'tanaranquëma'. Nani tahuëri catahuanranquëma'. Ayaro' tahuëri naniquë huarë' ca'tanaranquëma'. Co onporonta' pataranquëmahüë', itërin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamën ninshitaranquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso marë'.

² Isaiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënquë ninshitërinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon: "Co'huara pa'shamátërasënquënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahuë piyapi'sa' ayonquicaso marë'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: 'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'an chiníquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Siniro o'main,' itarin," ténin ninshitaton.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso marë'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënënarín. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco'," itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin. ⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. "Tëhuëchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Catahuaco'i Siniro ina nanianchii," topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin. ⁶ Co inaso' noyápiachin a'morínhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ "Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiníquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiníquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipirínhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'," itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporo tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirínhuë', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰ Ii' quëran

nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹¹ Naporo' inápa quëran Yosëri itapon: "Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, noya ni'nanquën," itërin.

Sopairi tënirinsó'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin. ¹³ Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan ni'niro'sapitarë' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, tënirin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. "Inca, co nohuantërahuë'," tënin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

Noya nanan sha'huicaso' caniaritërinso'

(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)

¹⁴ Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natan-tahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë noninso' sha'huirarin: ¹⁵ "Nani tahuëri nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquíramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma'," itërarin.

Sami camayoro'sari imapiso'

(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)

¹⁶ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Inë' riti tē'yatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷ —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquema'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸ Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹ Amashamiachin Santiago, Coansha, inapitanta' quënancoantarin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi. ²⁰ "Huëco' pa'ahua', ca imaco," itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

Sopai a'parinso'

(Lucas 4.31-37)

²¹ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin. ²² Chiníquën nanantona'pi pochin

a'chinarin. Co cotio maistro'sa pochin a'chininhuë'. Napoaton a'chinsono' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: "¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!" topi. ²³ Naporos a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴ —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Nohuitërainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵ Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë! itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiniquën apa'tanin. Naporahuaton chiniquën "yai" ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chininhuë'. Chini chiniquën nanantaton, sopairo'sa quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'

(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)

²⁹ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi. Santiago, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰ Simon a'shatën chiniquën sapoton, quëhuënárin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha saporin ta'a," itopi. ³¹ Inaquë paaparahuaton, maimirarahuatón, opatërin. Naporos chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanahuanquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ya'coancantërin sopitanta' quëpi. ³³ Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'. ³⁴ Naporos notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërin sopitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'

(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuëririnquë co'huara noya huënihuayantërasohuë', Quisoso huënsërahuatón ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoraíchin

pa'nin. ³⁶ Simonso' capayatopirinhüè', co Quisoso quënanatonhuè', a'napitarè chachin pa'nin yonípon. ³⁷ Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinënguën, itopi. Itopirinhüè', Quisosori itërin:

³⁸ —Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marè' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahüè, itërin.

³⁹ Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyonton-piso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërin sopita inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporo' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuè', itërin. ⁴¹ Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴² Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴ Naporo chachin Quisosori chiniquën pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësokuë! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, Moisésë sha'huirinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marè', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhüè', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. “Quisoso anoyatërinco,” itëra'piarin. Ya'ipi naporinso' nahuinin. Napoaton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuè'. Co huachi nanitërinhuè' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacaso'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërärin. Ina niponahuè', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarin. “Pëinënguë Quisoso ya'huarin,” topi. ² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarè' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³ Naporo chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuè' huanicaso', quëhuënarin.

⁴ Quisosoquë yaquëpapurinhüè', hua'huayátërahuë piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona',

pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵ Quisosori ni'sahuaton, "Ma noya isopita natërinaco," ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶ A'naquën cotio maistro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran yonquirápi: ⁷ "¿Ma quëmapita' isoso' Yosë yaya'huërëterin? Co ínsonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso'," topi yonquiatona'. ⁸ Topinan yonquirapirinahuë', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco?

⁹ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahuë'. Apia camaiatë': 'Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahuë'," tënama'. ¹⁰ Caso nipirinhüë' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarin:

—¿Huaniquë' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¿Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahuë', topi.

Nihuri Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayátërahuë piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahua-ton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënuquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi coshatatona' Quisoso nohuitacaiso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

17 Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tēhuēnchachin nohuantērinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë’,” topatēraso', co notoro nohuantērēhuë'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pēnēna'huaso marē' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco',” itērahuë. A'napitaso nipirihuë': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marē' co na'con a'chintērahuë', itērin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

18 Naporo' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosē nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquēni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosē nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinēnsopitaso' co inapopihuë'? itopi.

19 —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sētopihuë'. Ni'co'. Quēmapi sa'acaso marē' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, coshatopi. 20 A'na tahuērīso nipirihuë' inimiconēnpitari sa'ana'pi masapi. Quēpatohuachina', sētapi huachi. Co huachi yonquiapihuë' coshatacaiso', tēnin.

21 Itahuaton: “Ni'co'. A'morēso noyá mocahuachina, co nasha nē'mētēquē pa'pitērēhuë'. Nasha nē'mētēquē pa'pitērē' naporini, naquēranchin panca panca noshataanta'itonhuë'.

22 Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huētē' morsa mocarō' ninqūē ta'panēhuë'. Inaquē ta'panē' naporini, a'narōáchin nopoitaton, nichinia'itonhuë'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuë'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquē ta'panē'. Huino, morsanta' noya nizarin huachi,” itērin Quisosori. (Irāca inachintopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huērin, tapon napotērin.)

Chinoto tahuēri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

23 Ina quēran a'na chinoto tahuēri nanihuachina, tricoro' Quisoso pēntontarin. Ca'tano'sanēnpitaso paponā pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi. 24 Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quē', Maistro! Chinoto tahuēri nipirihuë', ca'tano'sanēnpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuērīso' pi'pisha tēranta' sacatacasohuë' nipirihuë'. ¿Onpoatonta' co Moisésē pēnētērinso' natēpihuë'? itopi.

25-26 —Yosē quiricanēn ¿co nontēramahuë' ti? Irāca Tapi tanahuachina, Yosē pēinēnquē ya'conin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosē marē' acopiso'

ca'nin. Ca'taninsopitanta' quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhüé', co ina marë' Yosëri no'huirinhüé', itërin.

Ina quëran itantarin: ²⁷ —Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso marë'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhüé'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸ Yosë quëran caso quëmapico ni'to, chiniquën nanantërahuë. Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

3

Imirin tachitërinso'
(Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' sè'quëtacaso'. ² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ³ Naporo' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahüé'. Nipirinhüé', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, tēnahüé caso'. ¿Ma'ta' tēnama canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihuë', co manta' topihuë'. ⁵ Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhüé' cancantopi ni'ton, no'huirë pochin cancantaton, co noyahuë' ni'nin. “Co nosoropihuë',” ta'ton, pa'pi sëtërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisë piyapinēnpita quënanconahuatona', ninontopi Quisoso tēpacaiso marë'.

Sono'yonsanquë a'chininso'

⁷ Quisososo' panca sono' yonsanquë paantarin. Ca'tano'sanēnpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquën Cariria parti quëran huë'pi. ⁸ A'naquëonta' Cotia parti quëran huë'pi. Quirosarin quëran, Itomia quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, Tiro quëran, Siton quëran, ina quëranpita hua'huayátërahuë' huë'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' huë'pi. ⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatërin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' huë'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sëratërarahuatona', huë'sapi Quisoso

së'huacaiso marë'. “Së'huahuato, anoyatarinco,” ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanënpita itapon: “Poti amasha quëpaco' inaquë huënsëato a'chinchí. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quëëtohuachinaco,” itërin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantërsopitanta' huë'pi. Quisoso quënanahuatona', nocotapataquëchin isonquipi.

—¡Quëmaso' Yosë hui'ninquën! itopi chiníquën nontatona'.

¹² Inariso nipirinhüë', chiníquën pënënin: “¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohüë'!” itërin.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarín. No-huantërsopita përapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintërsopita ya'huëpirinahuë', shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, acorin. “Nani tahuëri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquëma'.

Ina quëran a'pararanquëma' piyapi'sa' pënënacamaso marë'.

¹⁵ Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë',” itërin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorin. A'naso'

Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. ¹⁷ Santiaco, Coan-

sha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha

nininën inapitanta' acotaantarín. Poaniquisë itërin. (“Huirapochin,” tapon napotërin.) ¹⁸ Antërisë, Pinipi, Partoromi, Ma-

tio, Tomasë, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiaco itopi.

Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno

no'huina'piro'sa' imapirinhüë', iporaso' Quisoso imasarin

huachi. ¹⁹ Cotasë Iscariotinta' acopirinhüë', a'na tahuëri inari

sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ina quëran a'na pëiquë pa'pi. Naquëranchin notohuaro'

piyapi'sari huëcapaiantapi ni'ton, co nanitopihüë' capacaiso

tëranta'. ²¹ Quisoso quëmopinënpitari natantahuatona', “Nani

hua'yantërin,” topi. Napoaton Quisoso quëpacaiso marë'

huëcapaipirinahuë'.

²² Cotio maestro'santa' Quirosarin quëran o'marahuatona',

tapona': “Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantërin

ni'ton, nani ma'sha nanitaparín. Inari chiníquën nanan

quëtërin sopairo'sa' a'pacaso marë',” toconpi.

²³ Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' përasahuaton, pënënto

nanan sha'huitërin ayonquicaso marë'. “Sopairo'sa capini co

onporonta nia'pacaiso ya'huërinhuë'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquë

ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'.

Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. ²⁵ Quëmopinëna

capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini,

co huachi hua'anëna niitonhuë'. Co huachi chiníquën nanan ya'huëchitonhuë'.

²⁷ Quëmapi chiníquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhuë' ya'conaton ma'shanënpita matacaso'. A'nariso nipirinhue' ina quëran chini chiníquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

²⁸ Oshanëma marë' sëtohuatama', Yosë ya'ipi oshanëma' inquitaringuëma'. Pinopatama', inanta' inquitaringuëma'. ²⁹ Nipirinhue', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitaringuëmahuë'. Onpopionta' ana'intinguëmaso' ya'huërin," itërin.

³⁰ "Sopairi ya'coancantërin," topiso marë' Quisoso napopënëntërin.

Quëmopinënpita pochin nininsopita

(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihuë', co ya'conpihuë'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuancanapitona', tahuishin miáchin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuquën, itopirinhue'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinguëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:

—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochin nicato nosororahuë. ³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

4

Pa'sarayarin quëran a'chininso'

(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huërë' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi. ² Nisha nisha pënënto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuaton, papotopirinhüë'. ⁶ Pi'iri chiniquën picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanuquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhüë', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhüë' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹ Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itaantarin.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihüë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohüë' ni'ton, co nitotopirinhüë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhüë' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahüë. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohüë' ni'ton, natanaponaraihüë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihüë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna' inquitahuato anoyacancanchohuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: "Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotëre'pëncuëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinhüë', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërétiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë

pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiníquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitari tēhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoguë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', ¹⁹ ma'sharáchin yonquipi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantarai,' topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Nanparin pochin nininso'

(Lucas 8.16-18)

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarín: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanguë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipiya nitotapi. ²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

²⁴ Ina quëran napotaantarín: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhue' nipon quëtarinquëma'. ²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhue', 'Nani nitotërahuë', topirinhue', co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarín. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶ Ina quëran napotaantarín:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin. ²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarín. Nani tahuëri raporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸ Sha'pachina, inaora

nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharatërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin. ²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi," tënin. (Inapochachin Yosë nanamën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'naquën natëtapì.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarin:

“¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quëranta' nanitëre' ina yonquicaso'?” ³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, inairaro'sa' na'iyatona', inaquë pëipi,” itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiari. Natantiinpichin a'chintarin.

³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:

—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napohuachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi.

³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhuë'. ³⁸ Ya'huëre Quisososo', huanconënuë motonan motoantahuaton, huë'ërarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¿Catahuacoi Maestro chimiitarihua'! ¿Co ina yonquiranhuë' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¿Sanoquë! ¿Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirin.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' të'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

5

Sopairo'sari ya'coancantërinso'
(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹ Ina quëran, sono' aquëtëran Quirasa parti itopiquë canconpi. ² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quëmapi na'pi nanin quëran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi noya yonquirinhuë'. Hua'yantërin. ³ Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërin. Pa'pi chiniquën ni'ton, co catinaquë tëranta' nanitopihuë' tonpocaiso'. ⁴ Na'aro' catinaquë tanpaquën tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Co incariso tëranta' nanitërinhuë' minsëcaso'. ⁵ Nani tashi', nani tahuëri iratárin. Na'pi naninquë, motopiquë inaquëpita pa'sápaton, chiniquën yaitárin. Na'piquë nipë'sharárin. ⁶ Quisoso aquë quëran quënanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquë isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontërin.

—¡Iso quëmapi quëran pipico huachi! itërin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquën a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën, Yosë hui'ninquën ni'ton, chini chiniquën nanantëran. Yosë marë' ama apira aparisitocoisohuë', itërin.

⁹ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itërinacoi. ¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohuë', tosapi. ¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panënuquë coshatapi.

¹² —A'pacoí coshiro'saquë tëranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³ —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conconco', itërin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Ina quëran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuë', hua'yantatona' ta'api. Tahun pa'tatona', sonoquë niitopi. Inapoatona', taquiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arë'nachin ninanoquë ya'huëpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'tona', pa'pi nicapona'. ¹⁵ Quisosoquë canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Nani a'moanaton, noya huënsërarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantërinhuë'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquë ya'conconpi. Inapohuachinara, tahun pa'tahuatona', sonoquë taquiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari.

17 Natanahuatona', piyapi'sa' të'huatopi: "A'na parti paquë'," itopi Quisoso nontatona'.

18 Quisoso potiquë ya'conaso', hua'yantërinsoari huëcapairahuaton, itapon: "Canta' imainquën," itërin.

19 Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Ya'huëranquë iyasha paantaquë'. Quëmopinënpita sha'huitonquë'. "Sinioro noyá anoyatërinco. Na'con nosororinco," itëquë', itërin Quisosori.

20 Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisë parti sha'huirap'piarin. "Quisoso nóya anoyatërinco," itëra'piarin. Natanahuatona', "¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!" topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'
(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

21 Quisososo' pëntonquiantarahuatón, na'a piyapi'sa' quënanquirin. Sono' yonsanguë huëcapairahuatona', tancapitopi. 22 Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huë'nin. Inaso', niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin:

23 —¡Hui'nahuë Sinioro, chiminarin! Huëquë'. Së'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

24 —Inta nipachin, toshuatón, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí. 25 Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhüë'. 26 Na'a notoro'sari nonënpirinhüë', na'con parisitárin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin. 27-28 Quisoso nahuininso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. "A'morinso tëranta' së'huahuato, anoyatarinco," ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërarahuaton, a'morinso' së'huatiirin. 29 Naporo' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. 30 Quisososo' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. "A'naso' natëtonco, së'huquirinco. Ca nohuanto noyatërin," ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' së'huatërinco? tënin.

31 —Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtápirinënquënhüë', "¿Inta' së'huarinco?" ¿tënan tí? itërin ca'tano'sanënpitari.

32 Itopirinhüë', Quisososo' a'naya a'naya ni'sarin. "¿Inta' së'huarinco?" ta'ton, ni'sárin. 33 Napohuachina, sanapiso' "Nani anoyatërinco," ta'ton, ropa ropatërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquën sha'huitërin. "Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Sinioro. Së'huatënuën, a'naroáchin noyatërahuë huachi," tënin.

³⁴ —Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquën. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë huachi, itërin.

³⁵ Ina nontaso chachin, Cairo pëinën quëran huë'sahuatona', sha'huitipi.

—Hui'nan nani chiminin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësan? itipi.

³⁶ Quisososo nipirinhüë' piyapi'sa' noninso' natanaponahuë', co ina yonquirinhüë'.

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, itërin.

³⁷ “Ama a'napitaso' huë'inasohüë',” topachina, Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiago iin.

³⁸ Cairo pëinënuë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiniquën na'nëtona', ayanápi. ³⁹ Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chimininhuë'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

⁴⁰ Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tēhuapirinhüë'. Quisosoriso' inapita ocoirahuatón, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. ⁴¹ Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin. ⁴² A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuatón, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin.

Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Ma'pítacha nitotaton, ananpitaantarín paya!” topi. ⁴³ Quisososo nipirinhüë', “Ama a'napita sha'huitocosohüë',” itahuatón, “Nanon a'caco',” itërin.

6

Nasaritoquë paantarínso'

(*Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30*)

¹ Ina quëran pipirahuatón, ya'huërin'pa' paantarín. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ² Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontónpiso pëiquë a'chinarín. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¿Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatóncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? ³ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpítanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpítanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisoso chiniquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachin inanta',

ta'tona', "¡Macari natëapon!" topi. ⁴ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitariso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënquë ya'huëpisopita, inapitanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso. ⁵ Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicacaso'. Caraíchín cania'piro'sa' sé'huarahuaton, anoyatërin. ⁶ "¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohüë' nicaya?" ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinso'
(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷ Naporahuaton, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuaton, sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiníquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸ —Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohüë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohüë'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹ Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ¹¹ A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huitënënquëma': "Ama isëquë huëcosohüë'. Co yanatanainquëmahuë'," itohuachinënquëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó': "Nani sha'huitopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama'," itoco'. Tēhuënchachin Yosëri chiníquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: "Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërétantaco huachi," itëra'piapi. ¹³ Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'
(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiipi. Cariria hua'aonta' natantërin, Irotisë itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronënpita camaiton, Coansha Paotista atëpatërin ni'ton, yonquiárin: "Ina quëmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuë', nanpíantarin. Napoaton nani ma'sha nanitaparin," ténin.

15 “Co inahuë'. Iniasë pënëntona'pi ipora,” topi a'naquëonta'.
 “Co inahuë'. Ninotona'pi iráca ya'huërinso' nimara,” topi a'naquëonta'.

16 Irotisëso nipirihuë', co nisha nisha yonquirinhuë'.

—Inaso' tēhuēnchachin Coansha. Anishitēconotopirahuë', nanpiantarin, tēnin.

17-19 I'hua chachin Coansha nanpiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osērētērin. Pinipi sa'in chachin osērētaton, manin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coanshari chiníquēn pēnēnin. “Co Yosë nohuantērinhuë' iyaparín sa'in osērētaton macamaso',” itērin. Napotērinso marē' Irotiasaso' co quēyatonhuë', onpopionta yatēparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marē'. Masahuatona tashinan pēiquē po'mopi. Inapotahuatona, catinaquētōpi.

20 Irotisēriso' Coansha noya natanin. “Nóya quēmapi inaso'. Co oshahuanhuë',” ta'ton, co nohuantērinhuë' atēpatacaso'. Coanshari pēnēnpachina, nisha nisha yonquiaponahuë', noya natanin. 21 Ina quēran hua'huatērinso' tahuēri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatērin. Coisēro'sa', capitano'sa', ma'huanos'a' Caririaquē ya'huēpisopita, inapita amatērin. Naporo' tahuēri Irotiasa chinotērin Coansha atēpatacaso'. 22 Coshatasoi', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quēran pa'yatōpi. Hua'an mashorinta' pa'yatērin.

—Ma'sona nohuantēranso' apia'hua, nico quēchinquēn. 23 Yoscoarē' quēchinquēn. Ma'sona tēranta' nipatanco, quētaranquēn. Pancana no'pa' hua'anēntērahuë. Patomaquē huarē' quētaranquēn, itērin hua'ani na'aro nontaton.

24 Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha nishitēconotahuaton, motēn quētoco,” itēquē', itērin.

25 Manorahuaton, hua'an ya'huērinquē paantarin.

—Coansha motēn nohuantērahuë. Sēnanquē acorahuaton, apiramiáchin quētoco, itērin.

26 Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sētērin. Napoaponahuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarē' itērahuë,” ta'ton, co yanonpintērinhuë'. 27 Ina quēran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motēn macacaso marē'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pēiquē nishitēconotērin. 28 Sēnanquē motēn acorahuaton, nanon quētērin. Nanonta' a'shin quētōnin.

29 Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonēn quēparahuatona', pa'pitōpi huachi.

*Cosharo' ana'atërinso'**(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)*

³⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. "Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoy-atërai. Noya natanpi," itiipi. ³¹ Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huërë' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitopi-huë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita. ³² Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'. ³³ Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëërapí. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi.

³⁴ Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. "Isopitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohuë pochin nisapi," ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarín. ³⁵ Nani i'huararahuasó', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itopi:

—Nani Maestro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton, ³⁶ piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahüë'. Inatohua' cosharo' pa'anatona', ca'ina', itopirinahuë'.

³⁷ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacatatë' coriqui canarëso pochin nininquë pan pa'anahuatoi, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchín ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹ Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huitërin pastoquë huënsëcaiso'. ⁴⁰ A'naquën a'natërápo shonca, a'natërápo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹ Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën, Tata," itahuaton, pan së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami së'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchín nipirinhuë', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴² Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³ Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi.

⁴⁴ A'natërápo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

*I aipi i'narinso'**(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)*

45 Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua',” itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. 46 Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. 47 Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinahuë', sono' huáncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin. 48 Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinahuë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiníquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyátërasohuë', Quisoso pa'nin. I aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarin. 49 I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topirinahuë'. 50 Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhuë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë'. Chiníquën cancantoco', itërin.

51 Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: “¿Onporahuatoncha nanitaparín nicaya?” topi yonquiatona'. 52 Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihuë', co ina yonquipihuë'.

Quinisariti parti pa'ninso'
(Mateo 14.34-36)

53 Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. 54 Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisoso nohuitopi. 55 Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. “Pasëquë Quisoso ya'huarin,” itohuachinara, inaquë quëpi. 56 Intohuaso tëranta' Quisoso pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caraíchin piyapi ya'huëpirinhuë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina',” tosapi. “Inta nipachin, së'huaina',” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'
(Mateo 15.1-9)

1 Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. 2-3 Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso', quënanquipi. A'naquën co niopoimirataponaraihuë' coshatapi.

Parisioro'saso' co'huara coshachatëraponahuë', pi'pian i'shaquë niopoimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquipi. "Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarigua'," tēcātona' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. ⁴ Mircatoquë pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopoimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huëtopi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi. ⁵ Napoaton parisioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopoimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpoa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

⁶ —Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. "Yosë imarai," topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuquëma'. Iráca Yosë quiricanënuquë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma': "Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya nontopirinacohuë',

co cancanëna quëran imarinacohuë'.

⁷ "Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë',

inahuara yonquipiso' nia'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco," tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton, naporin. ⁸ Inapochachin canpitanta' Yosë pënëninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

⁹ Naquëranchin itantarín:

—Tehuënhachin Yosë pënëntërinso' a'porama' shimashonëma' napopiso' natëcamaso marë'. ¹⁰ Ni'co'. Moisësë iráca pënëntaton, naporin: "Tatama', mamama', inapita noya natëtoma', catahuaco'. Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco," tënin. ¹¹ Canpitaso nipirinhuë' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': "A'naquën nanitërin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. 'Ma'sha ya'huëtërinco' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë', topatëra, co tatama', mamama' inapita quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'.

¹² "Co quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconatoma', co catahuaramahuë'. ¹³ Ina pochin nia'chintatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chintërama' inapochachin nicacaiso marë'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha nia'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'

(Mateo 15.10-20)

¹⁴ Naquëranchin piyapi'sa' përasahuaton, a'chintantarín.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹⁵ Co manta' ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanënpoaquëran pipirinsó' tëhuënchinso' aoshahuaninpoa'. [¹⁶ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin.]

¹⁷ Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: “Achin naporanso' co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?” itopi.

¹⁸⁻¹⁹ —¿Co canpita tëranta' nitochátëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquantarë'. Napoaton ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Coshatërehuaso marë' co oshahuanëhuahuë', itërin. ²⁰ Ina quëran itaantarín:

—Cancanëma quëran co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' ninama'. Ina marë' oshahuanama'. ²¹ Acopo' cancanëma quëran co noyahuë' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuë' yonquihuatama', monshihuanama', ihuatërama', tëpatërama'. ²² Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cancantërama'. A'napita ma'shanën noyaparama'. Co noyahuë' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuë' ninamaso' co yaa'poramahuë'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincóhuë'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinahuanhuë' ninama'. ²³ Co noyahuë' yonquihuatamara, ina pochin ninama'. Ina marë' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'

(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huë'nahuëso' a'napita sha'huitocosóhuë',” itopirinhuë', a'naroáchin ya'ipi nahuinin. ²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuë'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinsó' yonquirinhuë'. Quisoso huë'ninsó' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pirayan isonconin.

—Hua'huahuë Siniro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiníquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë', ni'nira a'carëhuë'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarë', itërin Quisosori.

28 —Naporin mini Siniro. Napoaponahuë', hua'huaro'sa' pi'pian tēranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitērin ni'ton, quiyanta' catahuacoi topirahuë', itērin.

29 —¡Naporinchi paya! Ma noya natēranco ni'ton, ya'huēran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quēran pipirin, itērin.

30 Sanapiso pēinēnquë canconahuaton, hua'huin noya quēhuēánin quēnanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Nē'huëro'sa' anatanterinso'

31 Quisoso Tiro quēran pipirahuaton, Sitontaquēchin na'huērin. Ina quēran Ticaporisēquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huērin. 32 Inaquë a'nara apia quēpi Quisosori anoyatacaso marë'. Noyá nē'huērin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quēmapi sē'huaquë' noyachin topiraihuë',” itopi. 33 Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quēparin. Quēparahuaton, imirin quēran icarahuēratērin. Ina quēran niipiimiratahuaton, nēnērāin sē'huatērin. 34 Inápaquë nē'pētahuaton, sētērin quēran panca nii o'huarin. Ina quēran Yosë nontahuaton: “¡Ipata!” itērin. “¡Nē'huērānso' iniquiquë'!” tapon napotērin.

35 Naporo' nē'huērinso' inquirin huachi. Nēnērionta' noy-atahuaton, noya nonin huachi. 36 Quisosori piyapi'sa' pēnēnin: “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itērin. Itopir-ihuë', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pēnēnpirinhuë', aquë aquëtë huarë' sha'huirapiapi. 37 “¡Ma'pitacha Quisoso nitotērin paya! Nē'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuēnta', a'naroáchin anoyatērin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!” topi.

8

Cosharo' ana'atantarinso'

(Mateo 15.32-39)

1 Naporo' tahuēri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa cosharo' nipachina, Quisosori ca'tano'sanēnpita pērarin. Huë'pachinara, itērin:

2 —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuēri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtopihuë'. 3 A'naquēn áquë quēran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina', itērin.

4 —Capa pēiro'sa' isēquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatēcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanēnpitari.

5 Napotohuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtērinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷ Caraíchin saminta' ya'huëtöpi. Ina marënta' “Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'. ⁸ Nani quëtöhuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pë'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi. ⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatöhuachinara, piyapi'sa' nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰ Nani nontöhuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitarë' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'

(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëiinquinën,” itopirinahuë'. ¹² Chiníquinën sëtaton, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'iinquën,” itopiramacöhuë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huanquëmaso', itërin.

¹³ Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paan-tarin.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi cosharo' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtöpi. ¹⁵ Quisosoriso nipirinhuë' pënënarin:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochin parisioro'sa' ya'huëtöpi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocösohuë', itërin.

¹⁶ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa',” nitopi.

¹⁷ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatonta “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahüë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë' ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸ Noya natanapomarahüë', ¿onpoatomata' co yonquiramahüë'? Nicapomarahüë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'? ¹⁹ I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhuë', a'natërápo huaranca piyapi'sa' ananitërahüë. ¿Onpo i'mëta' naporo' pë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

²⁰ —Panso' canchiséichin nipirinhüé', catapini huaranca piyapi ananitahuato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarín.

—Canchisé i'më', itopi.

²¹ —Napoaton co pan yonquiato, pënënaránquëmaso', ¿Co nitochátëramahué' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

²² Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Sinioro noyachin,” itopi. ²³ Itohuachinara, maimirarahuatón, ninano aipiran quëparin. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuatón:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴ —Piyapi ni'pirahué', co a'ninquëchin ni'nahué'. Pa'sapirinhüé', nararo'sa pochin ni'nahué, itërin.

²⁵ Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶ —Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësohué', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochin, ca'tano'sanënpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahué ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸ —Nisha nisha yonquirapirinënquën. “Coansha Paotistaco' nãpïantarínso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahué'. Iniasëco' nãpïantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhüé', nãpïantarínso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹ —Canpitaso nipirinhüé', ¿ma'ta' yonquirama'? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

³⁰ —Ama ina a'napita sha'huitocosohüé', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorínso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹ Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahué', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohüé'. Tëpararinaco. Chiminaporahué', cara tahuëri quëran nãpïantarahué, itërin Quisosori. ³² No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¡Ama, Siniro, napoquësohuë'! itërin. ³³ Quisososo nipirinhüë' tahuërërahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin.

³⁴ Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', ito-huachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërin soráchin imaco huachi. Corosëquë chiníquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahüë', imamiatoco. ³⁵ Noya nanpicamasoráchin yonquihuata ma', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuata ma', noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahüë', co topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa' nanpimiatarama huachi. ³⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', topinan quëran napoarama'. ³⁷ ¡Onponta' pahuërëtapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüë' cha'ëcaso'! ³⁸ Ipora tahuëri'sa' ya'huëpisopita co noyahuë' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carimanta' tapayatënuëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahüë'. Tatahuë pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahüë', itërin.

9

¹ Ina quëran itaantarín:

—Tëhuëncachin iyaro'sa' Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. Chiníquën nanantaton hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënuëmahuë', ni'sarama', itërin.

Quisososo nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuëri quëran Quisososo motopiquë pa'nin. Pitro, Santiago, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³ A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuë' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huirí huiríchin inaso'. ⁴ A'nanaya Iniasë, Moisésë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinhüë', Yosë nohuanton ya'noantapi. Quisosorë' ninontapi. ⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiago, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuë', a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', itërin. Napoaponahuë', co yonquiatonhuë' naporin.

⁷ Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. “Isoso' ca hui'nahuë', na'con nosororahuëso'. Ina natanco',” itërin. ⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinahuë', co a'napitaso' quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: “Achin ni'namaso' ama insonta' sha'huitocosohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nanpiantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco',” itërin. ¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopihuë'. Inahua capini ninontapi. “¿Onporahuatonta' nanpiantaponso'?” nitopi. ¹¹ Achin Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Sinioro yanatanainquën. Cotio maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. “Yosë nanamën ayonquiantacaso marë' huëantapon,” tënin pënëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinhuë', co nohuitopihuë'. Co yanatanatonahuë', inahua yonquinëna quëran no'huipi. Yosë quiricanënquë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosë quiricanënquë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maistro'sarë' chiníquën ninontapi. Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵ Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapipi. Pa'yatatona: “Thuata Maistro,” itoonpi.

¹⁶ Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin. ¹⁷ A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maistro quënanhuë, anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. ¹⁸ Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihuë', itërin.

19 —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

20 Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

21 —¿Onporo quëran huarëta' hui'nán naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. 22 Na'aro' pënque sopairi të'yatërin. I'quënta' të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Sinioro. Nanitohuatan, anoyatëquë', itërin.

23 —“Nanitohuatan,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

24 —Tëhuëenchachin Sinioro natëpiranquënhuë'. ¡Catahuaco noya noya natëinquën! itaantarín pa'pini.

25 Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësuhuë', itërin.

26 Napotohuachina, Sopai chiníquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarín. Inapotahuaton, chimipi pochín patërin. Napoaton: “Nani chiminín,” topirinahuë', 27 Quisosori maimirarahuaton, opatohuachina, huanirín huachi.

28 Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachín pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quiyariso' co nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

29 —Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiníquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarínso'
(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

30 Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa sha'huitocosuhuë',” ténin Quisoso.

31 Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nãpïantarahuë', itërin. 32 Natanaponaraihuë', co natëtacaiso' nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochín nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huatatona', co nohuan-topihuë' natanacaiso'.

Chini chiníquën nanantërinso'
(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? ito-huachina, ³⁴ co manta' topihuë'. “¿Inquënpocha ipora chini chiníquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'. ³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuaaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëinquëma'. Inquëmasona' chini chiníquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuaaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'
(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maistro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihüë'. “Ama inapotëquësöhüë',” itërai, tënin.

³⁹ —Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'. ⁴⁰ Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'. ⁴¹ Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinëinquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuëchachin noya i'huërëtarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'
(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërincoso' anishacancantohuatama', Yosë chiníquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohüë', co chiníquën cancan-chatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancan-chatërapomahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënëinquëma', marëquë të'yaitërinëinquëma' naporini, noya noya niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' tënahüë'. ⁴³⁻⁴⁴ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancan-tohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na

imirama quëran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëimiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahuë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhuë'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë'. Nipirinhüë', ma'sona marë tëranta' co noyahuë' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhuë'. Tantorantë' nipomarahuë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Catorantëre'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' niitonhuë'. ⁴⁷ Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso marë'. Nipirinhüë', ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahuë' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quëran somaraya nipomarahuë', Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin ni'tapomarahuë', parisitopiquë të'yatohuachinquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhuë'. ⁴⁸ Inaquë chiníquën parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhuë'. Pën co onporonta' tacopirarinhuë'.

⁴⁹ Pënuë ahuiquitëreso pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tëninarin noya noya cancantacaiso marë'. ⁵⁰ Yamora noya acashicaso' niponahuë', chiminpachina co huachi noyatërinhuë'. Canpitaso nipirinhüë', yamora cosharo' noya acashirinsó pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huëco', itërin.

10

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

¹ Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarín. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapaipi. Quisosori a'chintantarín. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin. ² Parisioro'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atëhuëcaiso marë' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'ango' të'yatacaso' ti? itiipi.

³ —¿Ma'ta' iráca Moisésë pënëntërin? itërin Quisosori.

⁴ —“Sa'ango' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': ‘Nani sa'ahuë të'yatarahuë, ta'caso' aninshitëre'. Ina quëran noya të'yatacaso huachi,” tënin Moisésë, itopi.

⁵ —Co të'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Canpitaso' co natantochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, Moisésë napopënëninquëma'. ⁶ Napoaponahuë' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapiíchín Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi,

inaíchin ninin. ⁷ Napoaton quémapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'iné' nichinpitacaso' ya'huérin. ⁸ Cato' piyapi nipirinhue', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi nipirinhue', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin. ⁹ Nani Yosëri asé'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁰ Nani pëiquë ya'compachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achin naporanso' a'chintantacoi nitochii, itopi.

¹¹ —Sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhue' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'. ¹² Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quémapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhue'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'
(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ¹⁵ Tëhuëenchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

¹⁶ Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'
(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

¹⁷ Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhue'. Anara quémapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁸ —¿Ma'marëta' "Quëmaso' noyanquën" itëranco? Yosëichin noyaso'. ¹⁹ Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. "Ama piyapi tēpacosohuë'. Ama nitëhuananpitocoso'huë'. Ama ihuatocoso'huë'. Ama ninonpinapicosohuë'. Ama nonpincoso'huë'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'," tēnin Yosë pënëntaton, itërin Quisosori.

²⁰ —Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²¹ Ina natanahuaton, nirayarin. “Tëhuënychachin noya yonquirin,” ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuatan, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²² Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. “Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton sëtërin. Sëtaton, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴ Ina natanahuatona': “¡Ma'pitacha naporin paya!” nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tëhuënychachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso'. ²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi. ²⁷ Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoi, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuënychachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', ténahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochín pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinëinquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹ A'naquën ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochín nisapi. A'naquënso nipirinhuë', ipora topinan piyapi pochín nicaponahuë', a'na tahuëri chiniquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarínso'
(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' të'huatopi. Quisososo nipirinhüë', quëchitërarín. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huitaantarín. ³³ "Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, 'Tëpacaso' ya'huërin,' tosapi. Ina toshuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴ Inapita tëhuarahuatonaco, ipitarínaco. Chiníquënhuihuiarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë'," itantarín.

Santiago, Coansha, inapita nohuantopiso'
(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansha, inapita Quisososo huëcapaipi. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquënn, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷ —A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiníquënnanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸ —Canpitaso' co no'tëquënnonquiátërramahüë'. Co ya'ipi nitochátërramahüë'. Chiníquënniyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso pochín pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëresso pochín aparisitarínaco. Canpitanta' aparisitohuachinënnquëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹ —Ahuantarai, itopi cato chachín.

—¿Naporínchi paya! Ca pochín mini canpitanta' main o'orëso pochín parisitarama'. I'quë ya'coitëresso pochín parisitarama'. ⁴⁰ Napoaponahuë', co caso' nanitërrahuë' chiníquënnanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëíchin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹ Chiníquënnanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi. ⁴² Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënnënn.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiníquënnanantacaiso' pa'yatopi. Hua'an ya'conpachinara, chiníquënnanantatona', yacamaitopi. Piyapínënpitanta' aparisitopi. ⁴³ Canpitaso nipirinhüë', ama inapita pochín cancantocosohüë'. Yosë

hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiníquën nanantacaso' nohuantërhue'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya nicatëinquëma', chiníquën nanan quëtarinquëma'. ⁴⁵ Canta' Yosë quëran quëmápicó niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin. ⁴⁷ "Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin," topi, natantërin. Ina natantaton:

—¡Nosoroco Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin chiníquën nontaton.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinahuë', aquë aquëtë chachin chiníquën nontantarin.

—¡Nosoroco canta'! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotihuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantëquë' iyasha. Nani përarinquën ni'ton, Quisoso nontiiquë', itopi. ⁵⁰ A'morinso' të'yatahuaton, a'naroáchin Quisosoquë pa'nin.

⁵¹ —¿Ma'ta' iyasha, onpochinquën? itërin Quisosori.

—Anoyaratatoco Maestro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵² —Inta nipachin, noya paquë'. Natëranco ni'ton, carinquën anoyataranquën, itërin. Napotihuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisoso imarin.

11

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Quirosarinquë ya'caritihuachinara, Pitipaquei'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huërin anta'. Oriposë panëinquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitahuaton, a'parin.

² —Paso' ninanoquë paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari

tëranta' huënsëchâtërarinhuë'. I'quiritahuatoma', quëshico.
 3 “¿Onpotaomata' i'quiritarama'?” itohuachinënquëma':
 “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco',
 itërin Quisosori.

4 Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquë quënanconpi.
 Cachi yonsanquë huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

5 —¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquë
 ni'sapisopitari.

6 “Siniorori nohuantërin,” itohuachina: “Inta nipachin,
 quëpaquë,” itopi. 7 Napotohuachinara, Quisosoquë
 quëpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huëtopi. Nani
 huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin.
 8 Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', cachiquë a'mopiso'
 huëtapi. A'napitanta', panpë mono pochin nininsopita
 nishitëtahuatona', no'paquë huëtërantapi. Inataquëchin
 Quisoso pa'sarin huachi.

9-10 Piyapi'sa' quëchitërapì. A'naquëonta' Quisoso imasapi.
 Ya'ipi piyapiri pa'yatatona', chiníquën nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya!
 Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiníquën nanan
 quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi!
 tosapi.

11 Quirosarinquë canconahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë
 no'tëërin. Ya'ipi ma'sha inaquë ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton,
 pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin Pita-
 nia'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marë' sha'huitërinso'
 (Mateo 21.18-19)

12 Tahuëririnquë Pitania quëran huënantarahuaton, Quisoso
 tanarin. 13 Aquëran iquira nara quënanin. Na'a monohuanin
 ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'i,” ta'ton, paahuapirin-
 huë', co manta' nitërinhuë'. Monoquënachin quënanconin. Co
 tahuërinën naniyatërarinhuë' ni'ton, co nitërinhuë'.

14 —Ama huachi iso nara nichinsohuë'. Co huachi
 insoari tëranta' nitërinso' caponhuë', tënin Quisoso.
 Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
 (Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

15 Ina quëran Quirosarinquë canconpi. Yosë chinotopiso
 pëiquë ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi.
 Quisosori quënanconahuaton, co noyahuë' ni'nin. Napoaton
 a'parin. A'naquën inaquë coriqui nicanpiarapirinahuë', mis-
 anënpita pitaton, ohuërëtëra'piarin. Nëpë' pa'anpisopitanta'
 a'parahuaton, huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi

piyapi'sa' pënënin. ¹⁶ “Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënquë quëntacosohuë’,” tënin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷ —Yosë quiricanënquë ninshitërinpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananquë nonpisopita nontiinacoso marëáchin acotëranquëma',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸ “¡Ma'pitacha nitotërin paya!” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', të'huatopi. “Ya'ipi piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso tēpacaiso' chinotopi. ¹⁹ Yatashirahuaso', Quisososo' ca'tano'sanēnpitarë chachin ninano quëran pipiantapi.

Iquira nara ahuirinso'

(Mateo 21.20-22)

²⁰ Tahuëririnquë tashiramiachin huënantarahuatona', iquira nara ni'quiantapirinahuë', nani ahuirin. Itën quëran huarë' ahuirin. ²¹ Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maistro. Iquira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²² —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³ Inaso', ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', chiniquën natëco': “Co Yosë catahuarincohuë’,” ama tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nichihuincaín,” tënama' naporini, ina nohuanton nichihuincaitonhuë'. ²⁴ Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. “Tëhuëenchachin Yosë catahuarinco,” topatama', catahuaarinquëma' tēnahuë.

²⁵ Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'sona tēranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tēranta' no'huihuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶ Co nanan anoyatohuatamahuë', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitaringuëmahuë',] itërin Quisosori.

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷ Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸ —¿Onporahuatonta' chiniquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁹ —Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ³⁰ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca,

piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tēnama' canpita? Sha'huitoco carinquēmanta' nanan quētērinco'so' sha'huichinquēma', itērin Quisosori.

³¹ Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninon-tapi. "¿Ma'ta' itahua?' 'Yosēri nanan quētērin,' itohuatēhua', a'paniarinpoa'. '¿Onpoatomata' nipachin co ina natēramahuē?' itarinpoa'. ³² Nipirinhue', 'Co Yosēri nanan quētērinhue'. Piyapiri quētērin,' itohuatēhua', na'a piyapi'sa' no'huiarinēnpoa'. 'Yosēri Coansha a'parin pēnētacaso', topi ya'ipi piyapi," nitopi. ³³ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuēn. Co quiyaso' nitotēraihuē'. ¿Incariso' Coansha nanan quētōmara? Co nitotēraihuē' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarē', co carinquēmanta' insosona nanan quētērinco'so' sha'huitaranquēmahuē', itērin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuē' yonquipiso'
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

¹ Ina quēran Quisosori pēnēnto nanan sha'huitaantarín:

"A'na quēmapi pancana iminatón, oparotērin. Nani pairapirahuatón, na'pi quēran nanpi ninín opa to'poitona', huino nicacaiso marē'. Naporahuatón, na'pi quēran chachin tori ninín. Inaquē piyapinēn ya'huatón, nocorarin ama ihuacaiso marēhuē'. Nani tiqihuachina, inpriatoro'sa' acorín a'paicaiso marē'. 'Sacatēramaso marē' nitērinso' patomachin canpitaora marē' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itērin. Itahuatón, a'na parti pa'nín. ² Nitērinso' nani cayahuachina, piyapinēn a'parín patoma nitērinso' ma'pacaiso marē'. ³ A'papirinhue', inpriatonēnpitari masahuatona', ahuepi. Ahuērahuatona', topinan a'paantapi. ⁴ Naquēranchin hua'anēni a'na piyapinēn a'paantapirinhue', inanta' motēn pē'shatahuatona', chiníquēn no'huipi. ⁵ Ina quēran a'nanta' a'paantapirinhue', inaso' huachi tēpapi. Ina quēran na'a a'paantapirinhue', a'naquēn ahuepi, a'naquēn tēpapi.

⁶ Napotohuachinara, hua'anēni yonquiantarín. '¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'pahirahuē', co manta' quētopihuē'. Hui'nahuē na'con nosoropirahuē', ina huachi a'paarahue. Ina tēhuēnchinso' natēpona' nimara,' ta'ton, hui'nín chachin a'parín. ⁷ Inpriatonēnpitaso nipirinhue', hui'nín quēnanahuatona' ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuēri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anēntarín huachi. Huēco' tēpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanēnpita canpoari matahua', nitopi.

8 Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tēpapi. Aipiran tē'yatopi.

9 Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tēpatopi ni'quēhuarē'? Chiníquēn no'huiton, inpriatonēnpita tēpapon. Ina quēran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tēnahuē.

10 Iráca Yosē nohuanton, ninorin. Quiricanēnquē ninshitērinso' ¿co nontēramahuē' ti? Ninshitaton, naporin: 'Na'pi quēran yapēihuachina, a'na na'pi ya'huēpirinhuē', sacatoro'sari co nohuantopihuē'. “Napoonin,” ta'tona', tē'yatopirinahuē'.

Hua'anēni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantērahuē pēica'huaso marē', ta'ton, noya acoantarin.

11 Yosē chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tēnēhua', tēnin quiricanēnquē,” itērin Quisosori.

12 Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiníquēn no'huipi. “Chinotatonpoa' pēnēnarinpoa',” ta'tona' Quisoso yamapirinahuē' tashinan pēiquē po'mocaiso marē'. Piyapi'sa' niyon-tonpisopita tē'huatona', co mapihuē'. Patopi huachi.

Copirno marē' coriqui ma'patērinso'

(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

13 Ina quēran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marē'. Napoaton a'naquēn parisioro'sa' a'papi. Caraíchin Irotisē imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': “Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tēquēn a'panihuachinquēmahuē', sha'huirapiahua',” itatona', a'papi.

14 Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marē'.

—No'tēquēn Maistro nontērancoi. Co piyapi'sa' pa'yatiinēnquēnsō marē' a'chinkanhuē'. Co hua'an tēranta' tē'huatēranhuē'. Yosē nohuantērinso' no'tēquēn a'chintērancoi. Napoaton yanatanainquēn. Noma copirno nisha piyapi niponahuē', ya'ipinpoa' hua'anētērinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marē' comisionēn a'parin. Huē'pachin, ¿noya ipora quētacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosē nohuantērin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

15 Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itērin:

—¿Canpitaso' nonpintēnquēma'! ¿Ma'marēta' yaatēhuēramaco? Noma coriqui quēshico ni'i, itērin.

16 Napotohuachina, quētopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininēonta' isēquē ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

17 —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtantaco'. Naporahuaton, Yosëso nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

Natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'panirinpoa paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nanopiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

18 Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huërë' huë'pi, satorio'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nanopiantarihuahuë',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpintatona', iráca napopiso' sha'huitiipi:

19 —Íráca, Maistro, Moisësë ninshitërin pënëinpoaso marë'. “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huërëtacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisësë.

20 Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. 21 Ina iini chachin maantarin. Moisësë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. 22 Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. Ina quëran sanapinta' chiminin. 23 Canchisë iinpita chachin nani mapirinahuë', nanopiantacaso tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

24 —¡Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë! Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhuë', co nohuitëramahuë'. Quiricanëonta' nontapomarahuë', co cancanëma quëran natëramahuë'. Napoaton co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Yosë ya'ipi nanitaparín. 25 Chiminpisopita nanopiantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuë'. Anquëniro'sa pochachin nisapi huachi. 26 Chiminpisopita tëhuëchachin nanopiantarapi. ¿Co'na ina Moisësë ninshitërinquë nontëramahuë'? Sarsa nara'huaya orotarínso' nicaso', Yosëri nontërin. “Caso' Yosëco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itërin Yosëri. 27 Nanpirëhuasopitaráchin Yosë chinotarëhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Cacopo, inapita nani chiminpirinahuë', nanopiantarapi. Canpitaso' co no'tëquën yonquiramahuë', itërin Quisosori.

Yosë na'con na'con nohuantërinso'
(Mateo 22.34-40)

²⁸ Satosioro'sarë' ninontaso', a'na cotio maistro huë'nin. Natanahuaton: “Ma noyacha Quisososo' nitotërin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosë na'con pënëninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con no-huantërin natëcaso'? itërin.

²⁹ —Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi israiro'sanquëma', natanco'. Yosëichin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërëhuaso'. ³⁰ Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. ³¹ Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

³² —Tëhuënychachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. ³³ Ya'ipi cancanënpoa quëran, ya'ipi yonquinënpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisésë pënëninpoa'. “Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco',” itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

³⁴ —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuan-topihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

³⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. ³⁶ Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitërin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

³⁷ Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë'” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhuë', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhuë', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhüë', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. "Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinënguëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochín a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi. ³⁹ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitarë' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachín yahuënsëpi. ⁴⁰ Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyoronos'a' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninacaiso marëhuë' hua'qui' Yosë nontopirinhüë', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin," ténin.

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorínso'

(Lucas 21.1-4)

⁴¹ Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë po'moquirapi. Na'a ma'huanos'aso' na'con coriqui po'morapirinhüë'. ⁴² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³ Ca'tano'sanënpita përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinhüë', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, tënahüë. ⁴⁴ Ma'huanos'aso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso sanapiso nipirinhüë', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi ya'huëtërinhuë'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahüë, itërin.

13

Yosë chinotopiso pëi'ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na ca'tano'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachín pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

² —Iporaso' noyápiachín ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

*Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'**(Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)*

³ Ina quëran Oripösë panënuquë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin. Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi' notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisë, inapitari itapona': ⁴ "¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata' nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii," itopi.

⁵ "Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuquëma'. ⁶ A'naquën huëcapona', 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tëcapona'. Nonpintë' nipirinhüë', na'a piyapi'sari imapona'.

⁷ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuëatona', quira nisapi. Ina natantohuatama', ama pa'yancosohüë'. Tëhuëenchachin nisha nisha parti naporapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'. ⁸ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. A'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirarin. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naroáchin huairinhüë'. Inapochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

⁹ Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuquëma'. Imaramacoso marë' coisëquë sha'huirapiarinënuquëma'. Cotio niyontonpiso pëiro'saquë huihuirarinënuquëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa' ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënuquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënuquëma' nanamëhuë sha'huitacaso marë'.

¹⁰ Co'huara isoro'pa' ta'huanchatërasohüë', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin. Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹ Mapachinënuquëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohüë'. Coisë'pa' quëpahuachinënuquëma', naporos' Yosë catahuaarinquëma' noya nonacamaso marë'. Co canpitaora nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

¹² Naporos' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën imasarinaco. A'naquënso nipirinhüë' co nohuantarinacohüë' ni'ton, quëmopinënënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tēpacaiso marë'. A'naquën hui'ninpita imapachinaco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'shinhuë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tēpacaiso marë' ¹³ Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinënuquëma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴ A'na tahuëri

inimicoro'sa' Yosë pëinënquë ya'conahuatona', pa'pi co noyahüë' nisapi ni'ton, tapiapona', co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporo' ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵ Pëinëma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohüë'. A'naroáchin topinan paco'. ¹⁶ Iminëmaquë sacatasënquëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohüë'. Manóton ta'aco'. ¹⁷ Naporo tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona'. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸ Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohüë'. ¹⁹ Naporo' tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'. ²⁰ Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhüë', piyapinpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi. ²¹ Naporo' tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinënquëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponá: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinënquëma', ama natëcosohüë'. ²² Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tëcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona': 'Ma'pitacha nitotërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona', na'a piyapi'sari imasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë' nonpintochinaichin nisapi. ²³ Canpitaso nipirinhüë' ni'cona nonpintochinënquëma'. Nani sha'huitëranquëma' ama naporo' tahuëri'sa' nonpintinënquëmaso marëhuë', itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina tosahuaton taantarín: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiníquën parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhüë'. ²⁵ Naporahuaton, na'a tayloraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pitanta' nacon nacontapon. ²⁶ Naporo' ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë. Chiníquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁷ O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahuë Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquira nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amënquë monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. ²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. ³⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³¹ Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nonahuëso nipirihuë', co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³³ Napoaton ama huë'erëso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'. ³⁴ A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nizarin. Yapa'pachina, inpriatonënpita camairin. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pëi' noya ni'quë', itërin. ³⁵ Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihuë'. 'I'huaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na' huëcapon nimara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitotatomahuë', nináco. ³⁶ Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuquëma' quënanquimatënuquëma'. ³⁷ Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'erëso pochin cancantatomarahuë', ninaco,' itarahuë ya'ipi piyapi'sa,'" itërin Quisosori.

14

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

² —Ama niyontonpiso tahuëri'sa chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Quisososo' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënquë coshat-
apatarin. Inaso' chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'.
Misaquë coshatasoi', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya
nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con
pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuaton, Quisoso
motënquë hua'sai' opomototërin. ⁴ A'naquën no'huitatona',
inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin?
⁵ Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso
pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaros'a' quëtacaso'
ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi
no'huipi.

⁶ Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con
nosoroatonco, inapotërinco. ⁷ Nani tahuëri sa'ahuaros'aso'
isëquë ya'huërapí. Nohuantohuatama', nosoroarama'.
Napoaponahuë', caso' co hua'qui' canpitáro'co ya'huarahuë'.
⁸ Iso sanapiso' cancanën quëran noya yonquiaton,
inapotërinco. Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco,
nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitinacoso marë'.
⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan
sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco' sha'huirapi anta'.
Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

¹⁰ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara'
corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Co-
tasë Iscarioti itopi. ¹¹ Natanahuatona', pa'yatopi: "Ina marë'
coriqui quëchinquën," itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin
po'oana quëran Quisoso a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

*(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios
11.23-26)*

¹² Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co
huëpocatërinsohuë'. Naporo' tahuëri chachin carniroa'hua
iráca tēpapiso pochin tēpaantapi capatona' yonquicaiso marë'.
Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanēnpitari
Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoi Pascoa cosharo' nii capacaso
marë'? itopi.

¹³ Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanēnpita nontërin:

—Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'.
Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. ¹⁴ Pëiquë
ya'concompachin, pëi' hua'anën natanconco'. "¿Insëquëta'
patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capa'huaiso'?" tënin

Maistro, itonco'. ¹⁵ Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininso' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë'. Nani taparin huachi. Inaquë coshoro' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

¹⁶ Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa coshoro' nipi capacaiso marë'.

¹⁷ Nani tashiro'porapaso', Quisoso shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. ¹⁸ Misaquë coshatasoi', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahüë', sha'huirapiramaco, itërin.

¹⁹ Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Siniro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahüë' ni-mara ti? topi a'naya a'naya.

²⁰ —Shonca catonquëma' ca'tanapomarahüë', a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincos. ²¹ Yosë quiricanënuquë ninorincoso chachin chiminarahuë. Yosë quëran quëmapico niporahuë', chiminarahuë. Napoaponahuë', quëmapi yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²² Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën Tata,” itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. ²³ Minëa'huanta' masahuaton, “Yosparinquën Tata,” itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtohuachina, ya'ipi o'opi.

²⁴ —Ca huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁵ No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahuë'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahuë. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

²⁶ Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuquë pa'pi. ²⁷ Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuëinchachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënuquë ninoton, Yosë naporin. “Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanënpita yanquëëra’pi,” tēnin. Ipora tashi chachin

napoarama'. ²⁸ Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

²⁹ —A'napita ta'ananpipirinënquëonta', co caso' ta'arahuë', itërin Pitrori.

³⁰ —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³¹ —Quëma imasaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta', co onporonta' nonpinapiaranquënhuë', itërin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

Quisoso sëtatón, Yosë nontërinso'
(Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)

³² Ina quëran nararoquë canconpi, Quisimani itopiquë.

—Isëquë iyaro'sa' huënsëtaco'. Yosë nontëri'i, itërin Quisosori.

³³ Pitro, Santiago, Coansha, inapitaíchin amashamiachin quëparin. Naporo' sëtatón, co napion cancantërin.

³⁴ —Pa'pi sëtërahuë'. Chiminchináchin sëtërahuë'. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁵⁻³⁶ Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquë huarë' monshomarin. Inaquë Yosë nontarin. “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, ténahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

³⁷ Ina quëran huënantapirinhuë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Simon, huë'ë saran paya? ¿Co a'na ora tëranta' nanitëranhuë' ni'tamaso' ti? ³⁸ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontáco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëran Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiníquën cancantëramahuë', itërin.

³⁹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Inachachin itantarahuaton, ⁴⁰ huënantapirinhuë', naquëranchin huë'ëantapi quënanquintarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. Tapanatona', co nanitopihuë' ma'sha ta'caiso'.

⁴¹ Naquëranchin paantarahuaton, Yosë nontantarin. Ina quëran huënantarahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marë'.

42 Huënsëco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarincoso' nani canquiarin, itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)

43 Nonaso chachin, Cotasë canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', sha'huirapiarin macacaiso marë'. No-tohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatona', huë'sapi. 44 Co'huara canshátërasoihuë', Cotasëri nani sha'huitërin Quisoso no-huitacaiso marë'. "Apinorahuë quëran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quëpaco', ta'ahuachin," itërin. 45 Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quëran:

—Tashita Maistro itahuaton, apinoirin. 46 Ina quëran Quisoso chiniquën masapi.

47 A'naso nipirinhüë' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Inapotaton, nishitëhuëratëtërin. 48 Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? 49 Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohüë', co manamacohüë'. Napoaponahuë', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

50 Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. 51 A'na hui'napiso' sahuanasaquëächin niso'quëëtahuaton Quisoso imasapirinhüë', mapi. Mapirinhüë', 52 sahuanasáchin mato-huachinara, i'nanpirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

53 Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapita nani niyontonpi. 54 Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinquë huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisiaro'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

55 Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso marë' yonípirinhüë', co quënanpihuë'. 56 Na'a nonpinapiaponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Co in-achachin nonpihuë'. 57 A'naquën huanirahuatona', taponá:

58 —I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoy-atantarahuë. Co piyapi'sari nipisohuë' acoantarahuë,” toconin, itopi.

59 Napoaponahuë', co inahua tëranta' inachachin nonpihuë'. Nisha nisha nonpi.

60 Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinënquën? ¿Co manta' tēnanhuë' ti? itërin.

61 Quisososo nipirinhüë', co manta' tēninhüë'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarín:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarín.

62 —Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiniquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahuë niantaramaco, itërin Quisosori.

63 Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiniquën no'huitërin. A'morínso osharahuaton tapon:

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'.

64 Nani huachi Yosë yaya'huërëtërinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tēnin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

65 Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisiaro'sarinta' chiniquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

66 Pitroso i'iratëquë ya'huëápirinhüë', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cosonanën inaso'. 67 Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

68 —¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarín. 69 Naquëranchin sanapiri quënaantarín. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

70 —¿Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarín. Ina quëran a'napitarinta' itaantapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

⁷¹ —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënquëmaso', Yosë ana'intarinco, itërin Pitrori.

⁷² Naporo chachin atari përaantarín. Atari natanahuatón, Quisosori napotërinso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiniquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

15

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Tahuërianpitohuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontónahuatóna', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatóna', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

² —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

³ Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' tëninhuë'.

⁴ —Nani ma'sha sha'huirapipirinënquënhuë', ¿co manta' tënanhuë' ti? itaantarín Piratori.

⁵ Quisososo nipirinhüë', co manta' tëninhuë'. Napo-huachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' tëninhuë',” tënin Pirato yonquiatón.

Tëpacaiso marë' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

⁶ Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya pipicaso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin.

⁷ Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. ⁸ Piyapi'sa' huë'sahuatóna', Pirato nontiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

⁹ —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

¹⁰ Corto hua'ano'sari apiratóna', Quisoso nani mapi. Ina nitotatón, Piratori naponontërin. ¹¹ Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

¹² —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

13 —¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiníquën non-tatona'.

14 —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinso'? itopirinhuë', aquëtë chachin chiníquën itaantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

15 Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhuë', chiníquën ahuihuitërin. Chiníquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

16 Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi.

17 Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tëhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

18 —¡Hua'qui tahuëri niconatoni cotioro'sa' hua'anëntëquë'! itoonpi.

19 Piquirananguë ahuëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi. 20 Inapotatona', tëhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinso chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisososo patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

21 Pa'sapirinahuë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Iminën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita itopiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisososo corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

22 Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. 23 Huino tanparo nimirio ayontahuatona', yao'shitopirinahuë', co o'orinhuë'. 24 Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatëhua', Quisososo a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

25 Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. 26 Onporinso marësona tëparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. 27 Quisososo pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [28 Iráca Yosë quiri-canënquë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tënin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

29 Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisososo tēcariatona', tëhuapi.

—“Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoy-atantarahuë,” tēnan pora. ³⁰ Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuaton, cha'ëquë', itoonpi.

³¹ Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisoso tēhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. ³² “Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco,” toconin. Inta nipachin, corosë quëran nohuarain nicatēhua' natēahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chimininsó'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

³³ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ³⁴ Naporo' Quisoso chiníquën nonin. “Iroi iroi ¿nama sapacatani?” tēnin. Inaora nananquë nonaton, naporin. “¿Onpoatonta' Tata patëranco?” tapon naporin.

³⁵ A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapiso' manorahuaton, pi'shiro pochin nininsó' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achin-pitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tēnin.

³⁷ Ina quëran Quisososó' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi. ³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. ³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chimininsó' capitani ni'sahuaton:

—Tēhuëchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tēnin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëërapí. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiaco, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimarinsó'.

⁴¹ Quisoso Caririaquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napita sanapi'santa' Quisoso notëërapí. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. ⁴³ I'huararahuaso', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinso'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. “A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë',” tēnin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso

marë'. ⁴⁴ “Co chimiyanteramarahuë',” ta'ton, capitan amatahuaton, natantërin. “¿Nani Quisoso chiminin?” itërin. ⁴⁵ “Nani mini chiminin,” itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: “Nonën quëpaquë' nipachin,” itërin. ⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napirahuatona', pa'copitopi. ⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininso'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiago a'shin nininso'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuaso', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³ Inahua capini ninontërapì.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporaso' chi'huincatërë'ponpoya? nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhüë', nani chi'huincapi ni'pi. ⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininso' ni'pi. Huiríchin a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶ Pa'yanaso', inari itërin:

—Ama pa'yancosohüë'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' yonisapiramahuë', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nanpiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. “Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátërapì. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'

(Juan 20.11-18)

[⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nanpiantarin. Nanpiantarahuatona', Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapiso-pita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

¹¹ “¿Quisoso nani nanpiantarin! Cari ni'nahuë,” itopirinhüë', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'
(Lucas 24.13-35)

¹² Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipi-
api. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³ Nani
nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë',
co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'
(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴ Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë
coshatasoi', Quisosori ya'notiirin. "¿Onpoatomata', iyaro'sa',
co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhuë' cancantërama
nica. 'Quisoso nani nãpïantarín. Cari ni'nahuë',
itopirinënquëmahuë', co natëtëramahuë'," itërin. ¹⁵ Ina
quëran itaantarín: "Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi
piyapi'sa' noya nanan carínquëma' sha'huitëranquëmaso'
sha'huitoco'. ¹⁶ Insosona noya nanan natëhuachina',
cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi
huachi. Co nanamëhuë natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin.
¹⁷ Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso
marë'. Chiníquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa'
a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'.
¹⁸ Ya'huan mapatama', co manta' onpotarínquëmahuë'.
Sonimaonta' nipirínhuë' o'opatama', co chiminaramahuë'.
Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona'," itërin
Quisosori.

Inápaquë panantarínso'
(Lucas 24.50-53)

¹⁹ Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Sin-
ioro Quisoso panantarín. Yosëri quëpantarahuaton, inchi-
nanën quëran ahuënsërin. ²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita
pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori
chachin catahuarin ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi. Yosë
nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nani-
tapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', "No'tëquën
nontërinpoa'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi.
² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi.
³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'qui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuiro ninshichinquën, ténahuë. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën.
⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinënuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa'huanënso', Apiasë huëntoa'hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'.
⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi.
⁷ Sa'inso nipirinhuë' co hua'huanapihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa'huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi sirihuitacaiso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaiso' ya'huërin.
⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'.
¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huani-rahuatona', Yosë nontapi.
¹¹ Naporo' acohuana Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin.
¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi t'ëhuarin.
¹³ Anquënriso nipirinhuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasënuë', nohuitëranquën. Hua'qui' hui'nahuanacaso' nohuan-topiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'.
¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi.
¹⁵ Inaso' nóya quëmapi nipon. Yosëri catahuuarin ni'ton, noya noya nisarín. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë',

Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natëarin.
 16 Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a
 israiro'sa' Yosë yonquiantapi. 17 Iráca Iniasë pënëntërinso
 pochin nóya pënëntarin. Ina pochin chiníquën nanantarin
 inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin,
 quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso'
 a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona',
 no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Siniro
 nohuantapona huachi, itërin anquëniri.

18 —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Ina-
 poro'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? ténin
 Sacariasë.

19 —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë'.
 Ina a'paimarinco nonta'huanquënso marë'. Noya nanan
 sha'huitopiranquënhuë'. 20 Co natërancohuë' ni'quëhuarë',
 hua'qui' co nonsaranhuë'. Hui'nán nasitaquë huarë' co
 nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën
 nontëranquën. Hui'nahanaran. Tahuërinën nanihuachin,
 sa'an huaíarin, itërin anquëniri.

21 Piyapi'saso nipirinhüë' Sacariasë ninatona':
 “¿Onpoatonta' hua'quiarin?” topi. 22 Ina quëran acohuana
 quëran pipipirinhüë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'.
 Iimirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa'
 nontacaso'. “Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton,
 hua'narëso pochin quënamara,” topi.

23 Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacari-
 asëso' ya'huërin'pa' paantarin. 24 Ina quëran co hua'quiya
 quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natërápo yoqui pochin co
 intoaso' pa'ninhüë'. Pëinënquë ya'huárin. 25 “Ma noyacha Yosë
 catahuarinco ni'ton, hua'huanarahuë' paya. Ina nohuanton,
 co huachi tapan ya'huëtarincohuë',” ténin yonquiaton.

Anquëniri Maria nontërinso'

26 Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni
 isoro'paquë o'mantarin, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri
 a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. 27 Inaquë a'nara
 nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin maca-
 caso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. 28 Anquëni
 o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Siniro noya ni'ninquën. Ina chachin
 catahuarinquën, itërin.

29 Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: “¿Ma'marëta'
 napotërinco'so'?” ténin yonquinënquë.

30 —Ama Maria, pa'yanquësohuë'. Yosë noya
 ni'ninquën. 31 Natanco sha'huichinquën. Quëmaso'
 hua'huanaran. Quëmapi'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'.

32-33 Mashotohuachin, chiníquën nanantarin. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iráca Tata masho Tapi israiro'sa' noya hua'anëntopirinhüè'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhüè' hua'huanani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhuè', itërin anquëñiri.

34 —¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi sè'huayátërarincohüè', itërin Mariari.

35 —Ispirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinquënhüè', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nisarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuè'. 36 Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuè', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuè' niponahuè', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. 37 Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquëñiri.

38 —Inta nipachin. Yosëichin caso' natëarahüè. Ina nohuanton, hua'huahuè ya'huè'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

39 Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, 40 Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. 41 Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nóya cancantërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, 42 pa'yataton, chiníquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin. 43 Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpóa'. Co caso' chiníquën nanantopirahuè', ¡ma noyacha ina a'shinquën nipiranhüè', nicaponco huè'nan paya! 44 Quëma nontohuatancora, a'naroáchin hua'huahuënta' yo'namëhuëquë to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. 45 “Yosë no'tëquën nontërinco,” tënanso marè' inaso' noya ni'ninquën. Sha'hitërinquënso chachin acotarinquën, itërin Isapirari.

46 Ina quëran Maria tapon:

“Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënhuè canta'.

47 Anoyacancantërinco ni'ton, nóya cancantërahuè.

48 Topinan piyapico nipirahuè', yonquirinco.

Ipora quëran huarè' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. ‘Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,’ tosapi.

49 Yosëso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco.

Noya noya ninin.

50 Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipora huanta' ina chinotohuatēhua', nosoroarinpoa'.

⁵¹ Chiníquēn nanantaton, nani ma'sha ninin.

Nocantopisopita atapanin.

⁵² Copirnorosanta' co noyahuē' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huērē' noya acorin.

⁵³ Pahuantērinsopita catahuarin nóya ya'huēcaiso marē'.

Ma'huano'saso nipirihuē', topinan a'parin.

⁵⁴ Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinēnpita ni'ton, nosororin.

⁵⁵ Iráca Apraan nontaton, 'Nosororanquēn. Quēma shiparin-pitanta' nosoroato, catahuaarahué', itērin Yosēri.

Ina yonquiaton, ipora catahuarinpoa huachi," tēnin Maria.

⁵⁶ Cara yoqui pochin inaquē yacapatērin. Ina quēran ya'huērin'pa' paantarin.

Coansha Paotista nasitērinso'

⁵⁷ Isapira nani tahuērinēn nanihuachina, huairin. Quēmapia'huaya huairin.

⁵⁸ Quēmopinēnpita, ya'cariya ya'huēpisopita, inapita natantopi. "¡Ma noya Yosēri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi.

⁵⁹ Hua'huasha posa tahuēritohuachina, marca yaacotopi.

"Niapoquē'. Sacariasē itēquē'," itopi a'naquēni. ⁶⁰ A'shinso nipirihuē', co nohuantērinhuē'.

—Coansha itarai, tēnin.

⁶¹ —Ama nisha nininēn acotēquēsohué'. Quēmopinēnáchin apoquē'. Ina noya, itopi.

⁶² Ina quēran pa'pin ipora huanta' nē'huē ni'ton, imirin quēran tasatopi nininēn nitotacaiso marē'. ⁶³ Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitērin. "Coansha itarahué," tēnin ninshitaton. Ina nicatona': "¡Ma'pitacha yonquirin paya!" topi.

⁶⁴ Naporo' nē'huērinso' inquirahuaton, a'naróachin noantarin huachi. "¡Ma noyacha Tata Yosēso' ni'ton, catahuarinco paya!" tēnin.

⁶⁵ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Co-tia parti nanan nahuinin. ⁶⁶ Ina natanatona', yonquiapi. "¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipora quēranchin Yosēri na'con na'con catahuararin?" topi.

Sacariasē ninorinso'

⁶⁷ Ina quēran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasēnta' tapon:

⁶⁸ "¡Ma noyacha Tata Yosēso' hua'anēntērinpoa paya!

Piyapinēnpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ēsarinpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ēsarinpoa'.

Inaso' chini chiníquēn nanantapon.

⁷⁰ Iráca quēran huarē' pēnēntona'piro'sa' ninopi.

Yosē nohuanton, sha'huitērinēnpoa':

71 'A'na tahuëri nicha'ësaranquëma'. Co huachi inimicoro'sa' minsëarinënquëmahuë'.

No'huipirinënquëmahuë', nicha'ësaranquëma', tënin Yosë, topi.

72 Iráca shimashonënpoapita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororinpoa'.

Sha'huitërinso' co Yosëri naniantërinhuë'.

73 Tata masho Apraan sha'huitërinso' yonquirárin.

74 Napoaton nicha'ësarínpoa'. Co huachi inimiconënpoapita' minsëarinënpoahuë'.

Ina quëran co të'huatatëhuahuë', Yosë chinotarihua'.

75 Ina pochin cancantatëhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquë huarë' nóya nisarihua'.

76 Quëmanta', conpa, Yosë a'paarinquën piyapínënpita pënënacaso marë'.

Sinioro isoro'paquë yao'marin ni'ton, pënëntaran piyapi'sari natëcaiso marë'.

77 Yosë piyapínënpita itapon:

'Oshanëma' inquitatënquëma',

Sinioro anoyacancantarinquëma', itaran.

78 Yosë nosoroatonpoa', inápa quëran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintërinpoaso pochin no'tëquën anitotërinpoa'.

79 Tashinan pochin cancantopirëhuahuë',

a'pintatë pochin nitarinpoa' noya nanpicaso marë'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cantantarihua'," tënin Sacariasë.

80 Ina quëran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosë yonquiarin ni'ton, chiniquën cancantarin. Inotëro parti ya'huëárin. Ina quëran oshaquëran Yosëri sha'huitërin israiro'sa' pënënacaso marë'.

2

Quisoso nasitërinso'

(Mateo 1.18-25)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipinquëma' paco'. Quiricaquë nininëma' niacotoco'," tënin. ² Naporo huarë' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinioso' Siria parti hua'anëntohuachina, naporin. ³ Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininëna' niacotacaso marë'. Hua'huatopiso' ninanonënaquë pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴ Cosiso' Cariria parti ya'huërin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', ina quëran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquë canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquë hua'huatërin. Ina shiin ni'ton, inaquë pa'nin nininën niacotacaso marë'. ⁵ Mariarë chachin pa'nin. Nani ina macacaso marë' nontaponahuë', Yosë

nohuanton, inaora cayorin. ⁶ Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷ Paninan huairin, quëmapia'huaya. Në'mëtërinquë so'quëëtahuaton, nona'huayaquë acorin, ohuaca coshatërinquë. Huë'ëcaiso' pëi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquë huë'ëpatërinhuë'. Napoaton nona'huayaquë hua'huin acorin.

Ohuica pë'tahuana'piro'sa' quënanpiso'

⁸ Naporo' tashi' ohuica pë'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapì. Pirin ya'cariya ya'huërapì. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapì. ⁹ Inaquë ni'soi', a'nanaya Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. ¹⁰ Anquëniriso' itapon: "¡Ama pa'yancosohuë! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marë'. ¹¹ Ipora tashi' a'nara quëmapia'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Sinioro ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. ¹² Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Në'mëtërinquë so'quëëtahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuitarama'," itërin.

¹³ Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona':

¹⁴ "¡Ma noyacha Yosëso paya! Inápaquë ya'huaponahuë', piyapinquëma' yonquirinquëma'.

Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquëniro'sari.

¹⁵ Nani inápaquë panantahuachinara, pë'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

—Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

¹⁶ Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Così, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëánin. ¹⁷ Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

"Quëmapia'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Anquëni sha'huitimarincoi," itëra'piapi. ¹⁸ Natanahuatona',

"Ma'pítacha itërinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. ¹⁹ Mariaso nipirinhüë' naporinso' na'con yonquirárin. ²⁰ Ina quëran pë'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!" topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

²¹ Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria

hua'huayantērasohuē', anquēniri sha'huitērin ina nininēn aco-caso' ni'ton, napotopi.

²² Moisésē iráca pēnētērin: “Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quēran Yosē chinotopiso pēiquē ya'coanta'in,” tēnin. Cotioro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pēnētērinso' natēcaso marē'. Naporo' hua'huin Yosē chinotopiso pēiquē quēpapi inaquē Yosē nontacaiso marē'. “Iso hua'huasha, Sinioro, noya a'paiquē' quēma piyap-inēn niin,” itopi. ²³ “Paninanso' quēmapi nipachin, Yosē piyapinēn ninin,” tēnin Moisésē iráca pēnētaton. Napoa-ton ina pochin nontērin. ²⁴ Naporo' cato' nēpēhuē nipon, cato' pē'tahua nēpēa'huahuē nipon atēpatopi Yosē chinotacaiso marē'. Inanta' Moisésē pēnētērin ni'ton, inapopi.

²⁵ Quirosarinquē chachin a'na quēmapi ya'huērin, Simion itopiso'. Nóya quēmapi inaso'. Nani tahuēri Yosē chinotērin. “A'na tahuēri Yosē nicha'ēsarinpoa',” ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantērin. ²⁶ Ina nohuanton, Simion nani ninorin. “Siniorori a'paimarinsó' nohuitapo. Co'huara chimiyantērapohuē', Cristo o'mararin, ni'sarahuē,” tēnin yonquiaton. ²⁷ Naporo' tahuēri Ispirito Santo nohuanton, Yosē chinotopiso pēiquē pa'nin anta'. Cosinta' sa'inē chachin inaquē nisapi. Pēnētopiso' natētona', inaquē Quisosoahuaaya quēpapi ni'ton, Simioni quēnanconin. ²⁸ Hua'huasha quēnanahuaton, Simion nóya cancantērin. Iporahuaton, Yosē nontērin.

²⁹ “¡Ma noyanquēncha quēmaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitēranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, tēnahuē. Sha'huitērancoso chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuē. Nicha'ēincoiso marē' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquē nonpisopita a'pintarin no'tēquēn yonquicaiso marē'.

Israiro'santa' catahuaarin. Piyapinēnpita ni'ton, noya noya acorarin,” itērin.

³³ Ina natanahuaton, “¡Ma'pítacha naporin paya!” tēnin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosē noya a'painquēma', itērin Simioni. Ina quēran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pēnēnarin. Natanahuatona', a'naquēn natētona', noya cancantapi. A'naquēnsó' nipirihuē' co nohuantapihuē' ni'ton, anotēreso pochin nisapi. Yosē nohuitacaiso marē' no'tēquēn

pënëntapirinhuë', chiníquën no'huiapi. ³⁵ Inahuara cancanëna quëran nisha nisha yonquiapirinahuë', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiníquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninënposo pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶ A'na sanapinta' inaquë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuan-ton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapiri manin. Canchisë pi'ipiachin niquëpasoi', ³⁷ so'ini ayanan-pirin ni'ton, nani hua'qui' quëyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhuë', Yosë nontárin. ³⁸ Naporó' inanta' huëcaton, Quisosoahuaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marë': “Yosparinquën Sinioro,” itëranquën, tënin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'huitërin.

—Yosë nohuan-ton, a'paimarinso' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpóa', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpisopita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi. ⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niyontonpiso tahuëri na'huëcaiso marë'. ⁴³ Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinahuë', Quisososo' co pa'marinhuë'. Hui'napi niponahuë', inaquë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhuë'. Cosinta' co nitotërinhuë'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, “Nisha huë'sarin,” ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinahuë'. I'huanahuanquë Quisoso yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinahuë', ⁴⁵ co quënanpachinarahuë', yonicaiso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarin anta'. ⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. “Ma noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin,” topi. ⁴⁸ Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhuë', ipora huarë' quënanainquënhuachi, itërin.

⁴⁹ —¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinënquë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰ Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopi-huë'.

⁵¹ Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarín. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵² Naporahuaton, Quisoso hui'napitarín huachi. Noya noya yonquirín. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹ Naporo tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërápo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. Iin Pinipi itopisonta', Itoria parti, Traconiti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipirinhuë', Apirinia parti hua'anëntarin. ² Anasë, Caihuasë, inapita corto hua'an chini chiníquënanantërinso' ya'conpi. Naporo' Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'.

³ Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarín. ⁴ Iráca Isaiasë ninorín. Ninshitaton, naporín:

“Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon.

'Siniro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiníquënanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parín ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarin. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëërin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachín iporasó co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Siniro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapínpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin, tapon ina quëmapi pënëntohuachín,” tënin Isaiasë iráca ninoton.

Naporinso chachín Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coan-shariso', co yaaporintërinhuë':

—Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanon-pinama'. “Yosë isoro'pa' ana'intoahuachin, cha'ëpoi quiyanta',” ¿topiramahuë ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocosoahuë'. “Quiyaso' Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosoahuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso

na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ⁹ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'intacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotërë'. Nicosotahuatë', pënquë të'yatërë' huiquitacaso marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiniquën ana'intarinquëma', tënin.

¹⁰ —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹ —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apirato-cosoahuë'. Cato' a'mocamaso ya'huëtohuachinquëma', a'nara' quëtoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itërin Coan-shari. ¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marë' huë'pi. Inapitaso' coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maistro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³ —No'tëquën coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosoahuë', itërin.

¹⁴ Sontaro'santa' huë'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahueatoma', coriqui matocosoahuë'. Ama canacaso marë' nonpinapicosoahuë'. Nani pahuërëhuachinquëma', ama na'con na'con nohuantocosoahuë', itërin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahuë'. “¡Ma noyacha Coan-shaso' pënëntërin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'ëinpoaso marë' ¿Yosëri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itërin:

—Aporintëranquëma mini nipirinhue', co caso' Cristocohue'. Ca piquëran inaso' huë'sarin. Inaso chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pisha tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhue', pënquë chiniquën ana'intarinquëma'. ¹⁷ Cayarinso' manëso pochin nizarin. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhue' pënquë ahuiquitërë'. Inapochachin ana'intoahuachinquëma',

co onporonta' pën tacopiarinhuë', ténin Coansha. ¹⁸ Nani tahuëri ina pochin piyapi'sa' pënénárin. Yosë nanamën a'chintárin.

¹⁹ Irotisënta' hua'an nipirinhue' pënénin. "Quëmaso' pa'pi co noyahuë' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osërëtatón, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itopiso'. Ina marë' oshahuanan," itërin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisëso' aguë aquëtë' co noyahuë' yonquiatón, Coansha tashinan pëiquë apo'motërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Co'huara apo'mochatërasohuë', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huë'nin aporihuanacaso marë'. Nani aporihuanahuaton, Yosë nontërin. Nontaso', pi'iro'të' ni'soatërin. ²² Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. Naporo' inápa quëran Yosëri itërin:

—Quëmaso' hui'nahuënquën chachin ninan. Na'con nosoroatënquën, nóya ni'nanquën, itërin.

Quisoso shimashonënpita ya'huërinso'

(Mateo 1.1-17)

²³ Ya'nan pënëntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitërin. Così hui'nin, topirinhue'. Così pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Così itopi. ²⁵ Così pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Amosë itopi. Amosë pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasë itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso' Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Così itopi. Così pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi.

Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

4

Sopairi tēnirinsō'

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëantarin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. ² Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huitopirinhüë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhüë'. Ina piquëran tanarin. ³ Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuënychachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhüë'.

⁴ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanëinquë pënëninpoa': "Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhüë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tëhuënychinsō' nanpiarin," tēnin, itërin.

⁵ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naroáchin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶ —Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiníquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'.

⁷ Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaaranquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanëinquë sha'huitërinpoa'. "Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'," tēnin, itërin Quisosori.

⁹ Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarin. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tëhuënychachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë ni-quë'. ¹⁰ Quiricanëinquë nani sha'huitërinquën:

“Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën,
co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹ Imirina quëran masarinënquën
ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',”
tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painënquën, itërin sopairi.

¹² —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënquë
pënëninpoa'. “Ama Yosë tëniquësokuë'. Ama camaiquësokuë'.
Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” tēnin, itërin
Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhüë', co
yanatërinhuë'. Napoaton patërin. “A'na tahuëri minsëapo
nimara,” ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'
(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito
Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, catahuarin nóya nica-
caso'. Ya'ipi naporinso' nahuinin. ¹⁵ Nisha nisha niyon-
tonpiso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina: “Ma noyacha
yonquirin paya,” topi.

Nasaritoquë paantarinso'
(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin.
Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'nin.
Nani simana inaquë pa'nin ni'ton, naporo' paantarin. Inaquë
ya'conahuaton, Yosë quiricanën nontacaso marë' huanirin.
¹⁷ Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin. Opori-
nahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸ “Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya
catahuarinco.

Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.
Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.
Sopairi minsëpirinhüë', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.
Somaraya nininsopita anoyatarahuë.
Parisitapisopita nicha'ësarahuë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatënuëma', nicha'ësarinquëma
huachi, tēnahuë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco,”
tēnin Isaiasë, itërin quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë
catahuatona'pi quëtaantarin. Ina quëran huënsëhuachina,
ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari ni'sápi. ²¹ —Tëhuëenchachin
iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë a'paimarinco
nicha'ëca'huanquëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya.
Nóya a'chintërinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhüë'? topi.

23 Ina quèran Quisosori itaantaranin:

—Iráca quèran huarè' napopi: “Nitoanoyatohuatan, quéma'ton nianoyatèquè' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' ténahuè. “Capinaomoquè na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèran ni'quèhuarè', isèquènta' anoyatèquè' ni'ii,” itaramaco, ténin. 24 Ina quèran itaantaranin:

—Co yanatètomacohuè', napotèramaco. Ni'co'. Pènèntona'pi pènèntohuachina, nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonènquè ya'huèpisopitariso nipirinhue', co noya natanpihuè'. 25 Tèhuèenchachin iráca Iniasè pènèntona'pi nanpipon, cara pi'ipi miria co pi'pian tèranta' o'naninhue'. Ya'ipi parti tanarotopi. Naporó' na'a quèyorono'sa' Israiroquè ya'huèpirinhue', 26 co Yosèri catahuarinhue'. A'na quèyoronso nipirinhue' Saripitaquè ya'huèrin, Siton parti ya'huèrinso'. Nisha sanapi niponahuè', Yosèri catahuarin. Inaquè Iniasè a'parin cosharonèn ana'atacaso marè'. 27 Irisio pènèntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquè ya'huèpirinhue', co a'naya tèranta' anoyatèrinhuè'. Namanoso' Siria piyapi niponahuè', Yosè nohuanton, anoyatèrin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

28 Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiníquèn no'huitopi. 29 Manorahuatona', ninano quèran quèpapi. Ina yonsanquè tahuan ya'huèrin. Inatohua' quèpapi tè'yatacaiso marè'. 30 Yatè'yatopirinhue', Quisososo' huancánachin paaton, noya cha'èrin.

Sopai a'parinso'
(*Marcos 1.21-28*)

31 Ina quèran Cariria parti paantaranin. Capinaomoquè paa-ton, chinoto tahuèri a'chiantarin. 32 Chiníquèn nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. “Ma noyacha a'chintèrinpoa paya,” topi.

33 Niyontonpiso pèiquè chachin a'na quèmapi ya'huèrin. Sopairi ya'coancantèrin ni'ton, pa'pi co noyahuè' yonquirin. Quisoso quènanahuaton, chiníquèn nontèrin. Sopairi chachin ichinonin.

34 —¡Tanapitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? Nohuitèrainquèn. Quèmaso' Quisostonquèn, Nasaritoquè ya'huèran. Yosè quèran o'maton, noya noya ninan, itèrin.

35 Itohuachina, Quisosori itèrin:

—¡Ta'tèquè'! Iso quèmapi quèran pipimiatèquè', itèrin.

Sopaiso' quèmapi no'paquè tè'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotèrinhuè'. 36 Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotèrin paya! Chiníquèn nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

37 Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'
(Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31)

38 Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënguë pa'nin. Simon a'shatën chiníquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha chiníquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihuë'," itopi. 39 Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34)

40 I'huanahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya së'huarahuaton, ya'ipiya anoyatërin. 41 Sopairi ya'coancantërinso'pitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiníquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: "Ta'tëquë'. Ama insonta' sha'huitëquësuhuë'," itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'
(Marcos 1.35-39)

42 Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', "Ama paquësuhuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi," itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

43 —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchí hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

44 Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso'
(Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

1 Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiníquën ya'quëëtopi. 2 Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. 3 A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, "Amasha paquë'," itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton,

piyapi'sa' a'chintaantarín. ⁴ Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵—Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopirahuë', co manta' manihuë'. Nipirihuë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitërin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapipi. ⁸⁻⁹ Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Sinioro nanitapan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Nani catahuanquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nipirihuë', catahuanquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuatón, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësuhuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵ Napotopirihuë', ya'ipi parti nahuinin. Ina quëran hua'huayatërahuë' piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Cania'piro'santa' huë'pi anoyatacaso marë'.

¹⁶ Quisososo nipirihuë', apira apira piyapi'sa' patërin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin Yosë nontacaso marë'.

*Apia anoyatërinso'**(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)*

¹⁷ A'na tahuëri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquë chachin huënsëapi. Inapitaso nisha nisha ninano quëran huë'pi. Cariria parti quëran, Cotia parti quëran, Quirosarin quëran, ina quëranpita huë'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¹⁸ Ina quëran catapini quëmapi'sa huëcatona', apia pë'sara'huaya pochin ninqüë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuëánin. Quisoso ya'huëarinqüë yapo'mopirinahuë'. ¹⁹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso' pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso pirayan acomapi. ²⁰ "Ma noya isopita natërinaco," ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën, itërin.

²¹ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. "¿Ma quëmapi'ta' isoso? Yosë yaya'huërëterin. Co insonta' nanitërinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso'," topi yonquiatona'.

²² Topinan yonquiarapirinahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco?

²³ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitëre'huahuë'. Apia camaiatë': 'Huani-rahua-ton, noya paquë', itacasonta' co nanitaparë'huahuë'," tënana'. ²⁴ Caso nipirinhaü', Yosë quëran quëmapi'co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, tënin.

Ina quëran apia itantapon:

—Huaniquë', apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!" tënin. Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huërinquë pa'nin. ²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya. Ma'pítacha ipora ni'nëhua paya, nitopi.

*Nihui Quisoso imarinso'**(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)*

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, a'na quëmapi quënanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.)

Coriqui Noma copirno marë' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patërinquë huënsëarin.

—Huëquë' iyasha imaco, itërin.

²⁸ Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanënpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quëran na'a amiconënpita amatërin pëinënuë coshatacaiso marë'. Quisoso nohuitacaiso marë' amatërin. Na'a copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' huë'pi.

³⁰ Ca'tano'sa' inaquë ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huitona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tēhuënhachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë',” topatëra, co notoro nohuantërehuë'. ³² Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquira-masopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco',” itërahuë. A'napitaso': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'
(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhuë', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina', noya coshatopi. ³⁵ A'na tahuëriso nipirinhuë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë' sëtapipi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sëtapona'. Sëtatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', tënin.

³⁶ Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarin.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pitohtuatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷ Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'.

Morsanta' tapirë'. ³⁸ Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin. ³⁹ Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. "Hua'qui' acopiso' noya noya," topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochin, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ² Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi:

—¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirihuë' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohuë' nipirihuë'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴ Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënuquë ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirihuë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵ Ina quëran itantarin:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, chiníquën nanantërahuë'. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyon-tonpiso pëiquë paantahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷ "Chinoto tahuëri nipirihuë', Quisosori anoyatapon nimara," ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸ Topinan yonquiarapirihuë', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹ Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tēpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tanan-pitohuatoso', co nosoroarahuë'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, tēnahuë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' tēnama'? itërin Quisosori.

¹⁰ Napotopirinhüè', co manta' topihüè'. Co a'panitohuachinarahuè', a'naya a'naya ni'sarin quèran apia itèrin:

—Imiran iyasha ihuèquè', itèrin. Natèton, ihuèhuachina, a'naroáchin noyatèrin. ¹¹ Ina marè' ni'sapisopitari chiniquèn no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuatonsona Quisoso ma'sha onpotacaiso'.

Shonca cato' ca'tano'sanènpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Ina quèran Quisoso a'na motopia'huaquè paantarín Yosè nontacaso marè'. Ya'ipi tashi' Yosè nontárin.

¹³ Tahuèrihuachina, imarinsopita pèrarin. Huè'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marè'. “A'chinacaso marè' a'parahuèsopita itaranquèma',” itèrin.

¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininèn acotèrin. Pitro itèrin. Iionta' acorin, Antèrisè itopiso'. Santiaco, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasè, inapitanta' acorin. A'na Santiacota' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüè', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶ Ina quèran cato' Cotasè acorin. A'naso' Santiaco hui'nin. A'nanta' Cotasè Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhüè', a'na tahuèri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaiso marè'.

Na'a piyapi'sa' a'chintèrinso'

(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarè' nohuaraimarahuaton, pastoquè huanirin. Na'a imarinsopita inaquè ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huè'pi Quisoso natanacaiso marè'. Quirosarin quèran huè'pi. Ya'ipi Cotia parti quèran huè'pi. Marè yonsan quèraonta' huè'pi. Tiro, Sion, inapita ya'cariya ya'huèpisopitanta' huècatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quèpi anoyatacaso marè'. ¹⁸ A'naquèonta' sopairi ya'coancantèrin ni'ton, parisitápirinahuè', inapitanta' anoyatèrin. ¹⁹ Ya'ipiya Quisoso sè'huacaiso' nohuantopi. Sè'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita

(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quèran ca'tano'sanènpita notèèrahuaton, a'chintèrin:

“Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huètopirinquèmahüè', Yosè noya ni'sarinquèma'. Catahuarinquèma' noya cancantacamaso'. Hua'anèntèrinquè chachin aya'conarinquèma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahüè', Yosè'pa' co onporonta' tanararamahuè'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquè na'nèpiramahuè', inapaquèsos' capa cancantarama'.

22 Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënquëma'. Co huachi quë'yarinënquëmahüë'. Pinosarinënquëma'. Nonpinapiarinënquëma'. Napotopirinënquëmahüë', ama sëtocosohüë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma ni'ton, nóya cancantoco'. 23 Iráca Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënquëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

24 A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopirinquëmahüë', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancantarëhua'; topiramahuë', Yosëso' co noya ni'sarinquëmahüë'.

25 Iporaso' noya coshatapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtarinquëmahüë'.

Iporaso' capa cancantapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' sëtatoma', na'nëarama'.

26 Noyasáchin nontinënquëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa pënëntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhüë' ana'intarinquëma', itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

27 Ina quëran itaantarín:

"Carinquëma' iyaro'sa, pënëinquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huërin, ténahuë. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipirinënquëmaonta', ama i'huërëtosohüë'. Catahuaco'. 28 Pinopirinënquëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinënquëmaonta', ama no'huicosohüë'. Yosë nontoco' inahuenta' catahuain. 29 Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huërëtequësohüë'. Naquëranchin panpíantahuachinquën, co naporó tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huíquësohüë'.

30 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinquën, ama apiraquësohüë'. Quëpatohuachinquën, ama ma'pataantaquësohüë'. 31 Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin a'napitanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

32 Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi.

33 Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini

nicatahuapi. ³⁴ No'tëquën pahuërëtopisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,' ta'tona', nia'nanpi. ³⁵ Canpitaso nipirinhüë' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huërëtaPONCOHUë' nimara,' tapomarahüenta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinhüë', catahuarin. ³⁶ Tata Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco'," itërin.

Nocantopisopita pënëninso'

(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quëran itaantarin:

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohüë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohüë', Yosë ana'intochinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapitëinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸ Ama a'napita apiratocosohüë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë'," tënin.

³⁹ Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaiso marë': "Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰ Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maistrone'na pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhüë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëinquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'," itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarin:

“Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhüë' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi,” itërin.

Cato' pëirinsó'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarin:

“A'naquëma' 'Sinioro, Sinioro,' itapomarmacohüë', ¿onpoatonta' co natëramacohüë'? ⁴⁷ Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. ⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhüë', co anotërinhuë'. Chinii' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹ A'naquënso nipirinhüë' yapëihuachina, co noya yonquirinhüë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i, ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniiri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamaco, co natëhuatamacohüë', co cha'ësaramahuë',” itërin.

7

Capitan piyapinën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

¹ Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoquë pa'nin. ² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapinën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin. ³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. “Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapinëhuë anoyachinco,” itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chimin-pachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapiipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. “Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: 'Caso' Sinioro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma

pochin noyacohuë'. Co pëinëhuëquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin. ⁸ Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. "Paco'," itohuatëra, pa'pi. "Huëco'," itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatoco'," itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën, tënin capitan," itiipi.

⁹ Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuëretahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachin piyapinë noyatarin, tënin.

¹⁰ Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinsó'

¹¹ Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹² Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapipi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaíchin hua'huin nipirinhüë', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³ Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

¹⁴ Napotahuaton, chimipi acopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵ Napotohuachina, nanopantarahuaton huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shin itapon: "Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë," itërin. ¹⁶ Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pënëinpoaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co naniantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷ Ananpitaantarinsó' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita (Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹ Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinsó' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquiárin. "Quisososo' Yosëri a'paimarinso' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?"

ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'.
²⁰ Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi natana'huainquënso marë'.
 ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co
 nitotëraihuë'. Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itiipi.

²¹ Naporu chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha
 caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin.
 Sopairo'sari ahua'yantërinso-pitanta' huë'pachinara, sopairo'sa'
 a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopita
 nita'ni'topi.

²² —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita
 ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya
 iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatërahuë.
 Në'huëro'santa' në'huëpiso' inquitërahuë. Chiminpisopita
 ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë
 nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya nanan
 a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'.
 Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. ²³ Ya'ipi
 cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co
 nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

²⁴ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi.
 Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. “Coansha
 yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina
 nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën
 huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso
 pochin niconinhuë'. ²⁵ Co inaso ma'huanos'a pochin
 noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa
 cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno
 pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin
 nininhuë'. ²⁶ Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'.
 Coansha tēhuëinchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran
 pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntacaso marë'.

²⁷ Iráca quiricanënuquë ninorin:

'Co'huara a'pamayátërasënuquënhuë', comisionëhuë
 a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainënuquënso marë', itërin
 Yosëri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. ²⁸ Iráca quëran huarë' na'a
 piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin.
 Inaso noya pënëntopirinahuë', inso tëranta' imapachinaco, ina
 quëran noya noya nisarín. Yosë hua'anëntërinquë chachin
 ya'conarin, tēnahuë,” itërin.

²⁹ Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno
 marë' coriqui ma'patona'piro'santa' “Yosë noninso' no'tëquën
 pënëninpoa',” ta'tona', aporihuanpi. ³⁰ Parisioro'saso

nipirinhüè', co nohuantopihuè' Yosè nanamèn natëcaiso'. Coansha no'tëquën pënëntopirinhüè', topinan quëran natanpi. Napoaton co aporihuanpihuè'. Cotio maistro'sarinta' co yanatëpihuè'.

³¹ Naquëranchin Quisoso taantarín: "Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ¿Ma pochinta' niconpi? ³² Hua'huaro'sa pochín cancantopi, ténahuè. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá: 'Huëco' pita pochín nicatëhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinatopirinhüè', co a'napitaso' nohuantopihuè' nansacaiso'. Ina quëran tantaponá: 'Inta nipachín, huëco', chimipi pa'pitopiso pochín nicatëhua' ya'nipiahua', nitantapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinhüè', co a'napitaso' nohuantopihuè' na'nëcaiso'. ³³ Inapochachín ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huëcapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhüè'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhüè'. Napopirinhüè', 'Sopai nohuanton, naporín,' toconama'. ³⁴ Ina quëran caso' Yosè quëran quëmapico ni'to, coshatërahuè, o'orahuè. Ina marë' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. ³⁵ A'naquënso nipirinhüè', noya yonquiatona', Yosè natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi," ténin Quisoso.

Sanapi co noyahuè' yonquirinsopita naniantërinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. "Pëinëhuëquë huëquë' coshatahua'," itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinënguë ya'conconahuaton, misaquë huënsëconin. ³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquë quënin. ³⁸ Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sëtaton na'nërin. Na'nëhuachina, na'nëinën quëran Quisoso nantëquën shipitërin. Ainën quëran amirantërahuaton, apinorantërin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantëtërin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuè' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. "Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuè'. Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuè'," ténin yonquiaton. ⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itërin inarinta.

⁴¹ —Cato' quëmapi ya'huëpirinhüè'. Cato chachín patron nihiupi. A'naso' a'natërápo pasa tahuëri canarëso' ni-huitërin. A'nanta' a'natërápo shonca tahuëri canarësoíchin nihuitërin. ⁴² Capa coriqui pahuërëtacaso' ni'ton, cato chachín nihuitopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën

na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

⁴³ —Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

⁴⁴ Ina tosahuaton, sanapi tahuëretahuaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinënquë ya'conpirahuë', co inachintërehuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirinhüë' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco.

⁴⁵ Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhüë' apinorantërinco. ⁴⁶ Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhüë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirinhüë' nóya nicatonco, pimo hua'saiquë pashirantëtërinco.

⁴⁷ Tëhuënhachin na'con oshahuanpirinhüë', oshanën inquitirahuë. Napoaton na'con na'con nosororinco, tënahüë. A'naquënso nipirinhüë', “Co aquëtë' oshahuanahuë',” ta'tona', co onpopinchin nosororinacohüë', tënin.

⁴⁸ Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

⁴⁹ A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin tí? nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhüë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

¹ Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. “Yosë yahua'anëntërinquëma',” itëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. ² A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinhüë', nani anoyatërin. A'naso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinhüë', Quisosori inquitërin.

³ Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'

(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huitërin.

⁵ —A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratatona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi. ⁶ A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', shimënsin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷ A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhuë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarin: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'

(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotihuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotërihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰ "Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhuë' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhuë' co ya'ipiya a'chintarahuë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'

(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarin: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochin ninëhua'. ¹² A'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërétiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴ A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin yonquiataona', co nanamën yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochin ma'sharáchin yonquiataona', Yosë nanamën

naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë' noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparin pochin nininso'

(Marcos 4.21-25)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarin:

"Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huitahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napoaton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirinhüë', 'Nani nitotërahuë', topirinhüë', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhüë', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nani-topihuë' ya'conacaiso'. ²⁰ Napoaton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huaniapi. Yanontërinënuquën, itopirinhüë', Quisososo' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴ Quisososo' nipirinhüë', huanconënuquë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirinhüë', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiitarihua'! Catahuacoi, itopi.

Quisososo' huënsërahuaaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirinhüë', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵ —¿Onpoatomata' co natëramacohuë? itërin. Inapitaso nipir-inhuë' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'
(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë. ²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapiri nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirinhuë'. Hua'qui' co manta' a'morinhuë'. Co huachi pëiquë ya'huërinhuë'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹ Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Sopai nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisoso quënanahuaton, nantëntaquë isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiniquën nonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohuë', itërin.

³⁰ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinacoi, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin ninihuanin.

³¹ “Ama parisitopiquë a'pacoisohuë',” itantapi. ³² Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panëinquë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'paco ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin. ³³ Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴ Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. ³⁵ Natanahuatona', “¿ma'ta' onpocaiso?” ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso' quënanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë'. Ina nicatona', pa'yanpi.

³⁶ “Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë',” topi ni'pisopitari. ³⁷ Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatatona', Quisoso itopi: “A'na parti paquë,” itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarin. ³⁸ Yapa'pachina,

quëmapi achin hua'yantërsori itërin: “Canta' imainquën, topirahuë’,” itërin.

—Ama huëquësokuë'. ³⁹ Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë': “Yosë noyá anoyatërinco,” itëquë', itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonënuquë sha'huitëra'piarin. “Quisoso noyá anoyatërinco,” itëra'piarin.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'
(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰ Quisoso aquëtëran pëntoantarahuatón, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, canconpachina nóya nontopi. ⁴¹ Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin. “A'naroáchin Siniro pëinëhuëquë huëquë'. ⁴² Hui'nahuë yachiminarin,” itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërinso' chiníquën caniorin. Shonca cato' pi'ipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

⁴³ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirinhahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. ⁴⁴ Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morinso' huirotëinchin së'huaquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵ —¿Inta' së'huarincó? ténin Quisoso. “Co carinquënso' së'huaranquënhuë',” topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maestro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtëpirinënuquënhuë': “¿Inta' së'huarincoso'?” ¿tënan ti? itërin Pitrori.

⁴⁶ —A'nasó' natëtonco, së'huarincó. Së'huahuachincora, nitotërahuë. Ca nohuanto, noyatërin, ténin.

⁴⁷ “Nani nitotërin,” ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropatëriarin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Siniro. Së'huahuatënuquëra, a'naroáchin noyatërahuë,” ténin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸ —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

⁴⁹ Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nan nani chiminín. Ama huachi Maestro apiquësokuë', itërin.

⁵⁰ Quisososo' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësokuë'. Natëco, hui'nan noyachin, itërin.

⁵¹ Pëinënuquë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansa, Santiaco, inapitaíchin quëparin. “Ama

a'napitaso' huë'inasohuë'," tēnin. ⁵² Na'a piyapi'sa' na'nētona', ayanápi.

—Ama na'nēcosohuë'. Co sanapia'hua chimininhue'. Huë'ēsárin, itērin Quisosori.

⁵³ —Co huë'ērinhuë'. Nani chiminin huachi, itatona', tēhuapi. ⁵⁴ Quisososo nipirinhue' sanapia'hua maimirarahuaton:

—Huënsēquë', apia'hua, itērin.

⁵⁵ A'naroáchin nanopiantarahuaton, huanirin. “Nanon a'caco',” tēnin Quisoso. ⁵⁶ A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantaran paya,” itopirinhue', “Ama a'napita sha'huitocosohuë',” itērin Quisosori.

9

A'chinacaso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹ Shonca cato' quëmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marë'. Ca'tano'sanēnpita itopi. Ayon-tonahuaton, chiniquēn nanan quëtērin sopairo'sa' a'pacaiso marë'. Ina nohuanton, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. ² “Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. ‘Yosë yahua'anēntarinquëma'. Huēntonēnquë ya'conpatama', noya catahuarinquëma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquëma catahuaranquëma' anoyatacamaso marë',” itērin. ³ —Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pitana, pë'pëto, pan, coriqui, inapita ama quëpacosohuë'. Ama a'moramaso tēranta' cato' quëpacosohuë'. ⁴ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ⁵ A'na ninanoquë pa'patama', “Ama isëquë huëcosohuë'. Co yanatanainquëmahuë',” itohuachinēnquëma', patoco'. Yapa'patama', pēnēnco'. “Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuanteramahuë' ni'ton, canpitaora tēhuēnēmaquë nina'intarama',” itoco'. Ina quëran a'na parti paco', itērin Quisosori.

⁶ Ina quëran ca'tano'sanēnpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquë pēnēna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷ Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantērin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo?” itohuachinara, “Coansha Paotista nanopiantarinso' nimara,” topi a'naquēn. ⁸ “Co inahuë'. Iniasë ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pēnēntona'pi iráca chiminpirinhue', nanopiantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹ Ina natanaton, hua'ani itërin:

—Cari Coanshaso' atëpatërahuë, nishitëconotopi. Ina quëmapišo nipirinhüë', nani ma'sha nanitaparín, natantërahuë. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuë yani'nin.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰ Ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisososha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatërai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huëco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua,” itërin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquë pa'pi. ¹¹ Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontërin. Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin.

¹² Nani i'huararahuasos', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pëiro'sa', inapita ya'huërin. Inaquë cosharo' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquë huë'ëpachina', itopi.

¹³ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Capa isëquë capacaso'. A'natërapoya pan, catoya sami, inaíchin ya'huëtërincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huërin. Quiya pa'anahuatoí, ¿ina nápo' ya'pi a'ca'ii ti? itopi.

¹⁴ A'natërápo huaranca pochín quëmapi'sa' ya'huëpi ni'ton, napopi. Ina quëran ca'tano'sanënpita itërin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina'. A'natërápo shonca, a'natërápo shonca pochín huënsë'ina', itërin.

¹⁵ Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huënsëpi. ¹⁶ Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'patërin. Inápaquë në'pëtahuaton, Yosë nontërin: “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin. “Piyapi'sa' quëtonco' ca'ina',” itërin. ¹⁷ Quëtohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquëhuarë' coshatopi. Ina quëran ca'tano'sanënpitari pë'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'më' amëntatopi.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ A'na tahuëri Quisososha'inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Ca'tano'sanënpitaráchin inaquë ya'huëpi. Nani Yosë nontohuachina, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, ¿in pochinta' piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

¹⁹ —“Coansha Paotistaco' nanopiantarinso',” topi a'naquën. “Co inahuë'. Tata Iniasëco' nanopiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca

chiminpirinhuë', nanpiantarinso' nimara," topi a'napitanta', itopi.

²⁰ —Canpitaso nipirinhuë' ¿ma'ta' yonquirama'? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

²¹ Pitrori napotopirinhuë': "Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohuë'," itahuaton, sha'huitërin: ²² —Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohuë'. Tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarinco, itërin.

²³ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinso'ráchin imaco huachi. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahuë', nani tahuëri imamiatoco. ²⁴ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanpiarama'. A'na tahuëri chminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahuë', co topinan quëran nanpiaramahuë'. Yosë'pa' nanpimiatarama'.

²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapiramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuë', co canamiataramahuë'. ¡Onponta' pahuëretapiramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuë' cha'ëcaso'! ²⁶ Imapatamaco, tēhuaponēnquēma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhuë' a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran quëmapico ni'to, o'mantararahuë. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahuë. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuë. ²⁷ No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasēnquëmahuë', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'

(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiago, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹ Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Huirí huiríchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. "Quirosarinquë pa'pato, tēpararinaco," itërin Quisosori. ³² Ca'tano'sanēnpitaso nipirinhuë' huë'ëi' iquitatona', yahuë'ëpirinahuë'. Capayatantahuachinara,

Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisësë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³ Inapitaso' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisësë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin. ³⁴ Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵ Chitoro' huan-cana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. “Isoso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco',” itërin.

³⁶ Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co manta' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporo tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'

(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Tahuëririnquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸ A'nariso' nontiirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Inaíchin hui'nahuë nipirinhüë', ³⁹ a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, “yai” toshuatón no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰ Ca'tano'sanënpita nontato: “Sopai inquitoco',” itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

⁴¹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? tënahüë. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

⁴² Inaquë quëntapirinhüë', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarín. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: “Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimiatëquë huachi,” itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. “Pëinënquë iyasha quëpantaquë',” itërin. ⁴³ Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!” topi.

Chiminacaso' ninoantarínso'

(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahuë', ca'tano'sanënpita itantarín:

⁴⁴ —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico nipo-rahüë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

45 Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaiso'. “¿On-poaonta' ina pochin nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)

46 Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', “¿Inquënpoacha chini chiniquën nanantë'rë'pëhuaya?” nitopi.
47 Co natanaponahuë', inaora yonquinën quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuatón, ya'cariya ahuanirin.

48 —Ama chiniquën nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

Pi'pian nisha imarinso'

(Marcos 9.38-40)

49 A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuantëraihüë'. “Ama inapoquësohüë',” itërai, itërin.

50 —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicoto-huachinpoahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënëninso'

51 Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton “Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahüë huachi,” tënin. 52 Yapaaton, catoya'pi a'parin. “Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' huë'ëpataquëhua',” itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi.
53 Natanahuatona', co Quisoso huëcacasos' nohuantopihuë'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihuë'. 54 Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huitopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topiraihuë', itopi.

55 Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohüë'. Tanan-pitoco', itërin. 56 Ina quëran a'na ninanoquë paantarín.

Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'

(Mateo 8.19-22)

57 Papona pochin a'na quëmapi nontiirin:

—Canta' Siniro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

58 —Sacai' imancoso', tēnahuē. Ma'sha tananquē ya'huērinsopita huē'ēshinantēna ya'huētopi huē'ēcaiso marē'. Inairanta' pē'pētēn ya'huētērin. Caso nipirinhue' Yosē quēran quēmapico niporahuē', co pēi' ya'huētērincohuē'. Pa'sápato, co ya'huēmiatērahuē', itērin.

59 A'nanta' huē'pachina: —Imaquico, itopirinhue'.

—Oshaquēran Siniro imainquēn. Tatahuē nani noyá mashotērin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuē. Ina quēran imainquēn, topirahuē', itērin.

60 —A'naquēn co nohuantopihuē' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', tēnahuē. Quēmaso nipirinhue', ca na'con na'con yonquiatonco Yosē yahua'anētērinpoaso' sha'huiquē', itērin Quisosori.

61 A'na quēmapinta' huēcaton:

—A'na tahuēri Siniro imasaranquēn, topirahuē'. Ipora quēmopinēhuēpita nontēri'i. Nani nontohuato imainquēn, itopirinhue', 62 Quisosori itērin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquēsohue'. Ni'quē'. A'nētohuatēra, noya nicatē' ahuēhuatēra, no'tēquēn ahuērē'. Niquē notētahuatē' ahuēhuatēraso', co noya ahuērēhuē'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nanitaramahuē' Yosē hua'anētērinso' no'tēquēn imacamaso', itērin.

10

Canchisē shonca catoya'pi a'parinso'

1 Ina quēran a'napitanta' sha'huitērin pēnētacaiso'. Canchisē shonca cato' quēmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquē a'parin. Oshaquēran ina ninanoro'saquē chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pēnētacaiso marē'. Yapa'pachinara itapon:

2 "Tēhuēnchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manēso pochachin piyapi'sa' manē' Yosē imacaiso marē'. Na'a piyapi'sa' ya'huēpirinahuē', caraíchín pēnēntarin. Napoaton Yosē nontoco' a'napitanta' a'pa'in pēnēnchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anēntarin.

3 Iporaso' a'paranquēma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuē' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquēn piyapi'sa' ni'niro'sa

pochin cancantatona', no'huiponēnquēma'. 4 Pa'patama', ama manta' quēpacosohue'. Pē'pēto, coriqui, sapatē co inapita tēranta' quēpacaso' ya'huērinhue'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohue'. Manóton paco'. 5 A'na pēiquē canconpatama', hua'anēn nontoco':

T'huata iya. Yosē catahuainquēma', itoco'. 6 Noya nontohuachinēnquēma', Yosēri catahuáarin mini. Co'so'

noya nontohuachinënquëmahuë', co Yosëri catahuaarinhuë'.
 7 Nohuantohuachinënquëma', ina pëinënquë yacahuaco'.
 A'cahuachinënquëma', ca'co'. O'shitohuachinënquëma',
 o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha
 nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohuë'. 8 A'na ninanoquë
 pa'patama', noya nontohuachinënquëma', inaquë a'chintoco'.
 Ma'sona a'cahuachinënquëma', ca'co'. 9 Cania'piro'sa'
 inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë
 yahua'anëntarinquëma', itoco'. 10 A'naquën piyapi'saso
 nipirinhüë' co nohuantarinënquëmahuë'. Ina ninanoquë
 canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. 11 'Nani
 sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton,
 canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama'. Co natëpiramahuë',
 Yosëso' yahua'anëntarinquëma', itoco'. 12 Ayaro' tahuëri
 nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, tēnahuë. Iráca
 Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën
 ana'intërin. Co natërinacosopitaso nipirinhüë', chini chiniquën
 ana'intarin huachi," itërin.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'
 (Mateo 11.20-24)

13 Ina quëran Quisoso taantarín: "Corasinoquë, Pitsaitaquë
 inaquëpita ya'huëramaso', jma'huantacha nisarama paya!
 Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina
 marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso
 nipirinhüë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa'
 a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini,
 oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahuë'.
 Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahuë'
 yonquipisopita nianianchitonahuë'. 14 Napoaton iyaro'sa'
 ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën
 ana'intarinquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin
 ana'intarinhuë'. 15 Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co
 no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,
 ¿topiramahuë' ti? Co inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë
 tēhuënchinso' pa'miatarama huachi,' tēnahuë," itërin.

16 Ina quëran yaa'parinsopita itaantarín:

"Iporaso' pënëntacamaso marë' a'pararanquëma'. Ca
 ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma',
 natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënquëmahuë',
 co canta' nohuantarinacohuë'. Co nohuantohuachinacohuë',
 co Yosënta' nohuantapihuë'," itërin Quisosori. Itohuachina,
 pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra'piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

17 Nani pënëntohuachinara, canchisë shonca catoya'pi
 chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Siniro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸ Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri tëtëyatërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë. ¹⁹ Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marë'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhuë' minsëarama'. Co manta' nanitarinhuë' minsëinquëmaso'. ²⁰ Sopairo'sa' a'papiramahuë', ama ina marëáchin noya cancantocosohuë'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tëhuënchinso' nóya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinpoaso'
(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponaraihuë', co nanamën nitotopihuë'. 'Quiyaora noya noya nitotarai,' topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhuë' catahuan. 'Catahuaco Siniro co caora nanitërahuë'; itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, 'Yosparinquën,' itëranquën,” tënin, Yosë nontaton.

²² Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuësáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴ Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piros'a', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë',” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵ Ina quëran a'na maestro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso tënicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marè'? itèrin.

²⁶ —Íráca Yosè quiricanèn quèran ninshitaton, pèneninpoa'. ¿Ma'ta' tènin? itèrin.

²⁷ —“Tata Yosè hua'anèntèrinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanèma quèran, ya'ipi hua'yanèma quèran, ya'ipi chini-rama quèran, ya'ipi yonquinèma quèran, ya'ipi inaquèranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosè nohuantèrin: Quèmaora ni-nosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tènin, itèrin.

²⁸ —No'tèquèn naporan. Ina pochin nipatan, Yosè pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itèrin Quisosori.

²⁹ —Ina nitotapora huè', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquè huarèta' nosoro'i? itaantarín.

³⁰ —Inta nipachin a'chinchinquèn. A'na cotio quèmapi Quirosarínquè ya'huèrin. A'na tahuèri Quiricoquè pa'sapirínhuè'. Paaso', tēpatoro'sari mapi. Ahuèatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. ³¹ Ina quèran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirínhuè'. Quèmapi quènanconaponahuè', pèshonanpirahuaton na'huètèrin. ³² Ina piquèran a'na quèmapinta' pa'sarin. Inaso' Nihui huènton quèmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quènanconaponahuè', inapotaantarín. ³³ Ina quèran Samaria quèmapirinta' quènancoantarín. Inaso' nisha quèmapi niponahuè', nosororin. ³⁴ Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pè'shapiso' tomaquè, huinoquè, inaquèpita pashitèrin. Inapotahuaton tonpotèrin. Ina quèran inaora moranènquè acorahuaton, huè'èpatacaso pèiquè quèparin. Inaquè a'pairin. ³⁵ Tahuèrínquè catotè' coriqui prata quèran nininso' pèi' hua'anèn quètèrin. “Paso' ninanoquè pa'sarahuè. Quèmari a'paiquè'. Coriqui pahuanpachin, quèmaora coriquinèn castaquè'. Huènantahuato, i'huèrèchinquèn,” itèrin. ³⁶ Ni'què' iyasha. Caraya'piri ahuèpiso' quènanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itèrin Quisosori.

³⁷ —Nisha piyapiri nosororinso', tènin.

—Ina mini. Paaton, quèmarinta' inapochachin nosoroquè', itèrin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸ Ina quèran paantahuaton, a'na ninanoquè canconin. Inaquè Marta ya'huèrin:

—Huèquè' Siniro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatèrin.

³⁹ Martaso' cain ya'huètèrin, Maria itopiso'. Quisoso huè'pachina, ya'cariya huènsèquirin. A'chininso' noya natanarin. ⁴⁰ Martaso nipirínhuè' cosharo niconatón sacatárin. Nisha nisha yonquiatón, Quisoso huècapairin:

—Caihuè Siniro topinan huènséárin. Caora cosharo' nis-arahuè. Sha'huitèquè' catahuainco, itèrin.

41 —Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuë'. 42 Casáchin natancoso' na'con na'con nohuantërahuë. Mariaso' natanatonco, noya noya nisarín. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarín tënahuë, itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

1 A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Siniro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

2 —Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën.

Chini chiníquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

3 Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

4 Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanhëhuëi inquitocoi.

A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahuë' yonquihuatoi, catahuacoi a'naroáchin nani-anchii,” itoco', Yosë nontohuatama', tënin.

5 Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirinhüë', ma'sha nitonë'. “Cara pan quëtoco iyasha. 6 Nipayaraiso' huë'pirinhüë', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohuë',” tënë'. 7 Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhuë' nimara. “Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' huë'ésápi. Co nanitërahuë' quëta'huanquënso',” tapon nimara. 8 Nipayarinso' niponahuë', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuatón, quëtapon. 9 Napoaton Yosë na'con nontoco'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' 10 Tëhuëenchachin ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

11 “Hui'nama' tanaton, ‘Sami nayarahüë,’ itohuach-inquëma', co ya'huan quëtaramahuë'. Co insonta' nohuantërinhuë' hui'nin inapotacaso'. 12 Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahuë'. Noya cosharo' quëtarama'. 13 Canpitaso' co noyahuë' yonquiapomarahüë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', ‘Ispirito Santo aya'coancantoco,’ itohuatama', aya'coancantarinquëma',” itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

14 Ina quëran a'na quëmapi huë'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!” topi. 15 A'naquënso nipirinhüë' nisha yonquiipi. “Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopai a'pacaso',” toconpi.

16 A'napitarinta' Quisoso itapona': “Yosë pochin niquë' ni'inquën,” itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. 17-18 Quisososo nipirinhüë' yonquipiso' nitotaton, itërin:

“Co Satanasë catahuarincohuë' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'huirinhüë'. Nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhuë'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. 19 A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahuë' naporamaso sha'huitarinquëma'. 20 Caso nipirinhüë', Yosë catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahuë. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', tënhuë.

21 Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta' nanitërinhuë' ma'shanënpita ihuacaso'. 22 A'naso nipirinhüë' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiquitërin.

23 Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuë', piyapi'sa' anishacancantarin ama Yosë imacaiso marëhuë'," itërin.

Sopairi ya'coancantaantarinso'
(Mateo 12.43-45)

24 Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon:

"A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhuë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhuë', co quënaninhuë'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. 25 Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarin. 26 Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi," itërin.

Noya cancantopisopita

27 Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, nóya canchinchin! tënahüë, tënin chiníquën nonaton.

28 Inaso napopirinhuë', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuënchinso', noya noya cancantapona' tënahüë, itërin.

Yosë pochin nicacaso' nohuantopiso'
(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

29 Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarin: "Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. 'Yosë pochin niquë' ni'ínquën. Ina ni'patoí natëarainquën,' itopirinacohüë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochin nica'huaso'. Isoíchin anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporinso pochin nisarahuë. 30 Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parin pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, pënënanranquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. 31-32 Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinënuëma'. 'Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoi, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirinhuë' noya noya nininso' natanpiramahuë', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama,' itarinënuëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. 'Ya'ípi nitotërin,' ta'ton,

natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohuë'. 'Ina marë' na'con na'con oshahuanama', itarinënuquëma', itërin.

A'pininso pochin nininso'

(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ "Nanparin i'chinpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparin aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi.

³⁴ Ya'piranpo' nanparin pochin ninin. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantërë'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërëhuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantërë'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochin cancantërë'.

³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochin cancantotama'. No'tëquën a'chintopiranquëmahuë', co noya natanpatamahuë', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahuë'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama', itërin.

Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso marë'. Ina pëinënuquë pa'sahuaton, coshatacaso marë' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoimiratopi. "Inapohuatëhua', oshanënpoa' inquirarëhua'," topi. Quisososo nipirinhuë' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhuë'. Ina marë' pëi' hua'anën pa'yanin. "¿Onpoatonta' topinan coshatarin?" ta'ton, yonquirarin.

³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahuë', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhuë' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahuë' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahuë' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquën yonquiramahuë'. Co nonënpoa'chin Yosë acotërinpoahuë'. Cancanënpoa' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huarë' sa'ahuaros' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² "Parisioro'sanquëma', ¡ma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', co noya ninamahuë'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso marë' sha'namaso manama quëran huarë', diesmo quëtërama'. Napoaponahuë', co Yosë

nosororamahuë'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipir-inhuë', nosorocaso' na'con na'con nohuantërin.

43 Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. 'Ma noyacha canpitaso' nitotërama', itohuachinënquëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama maistro,' itohuachinënquëmara, pa'yatërama'.

44 jMa'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotihuachinarahuë', acopo' co nishinahuën' nisarinsco co nitotatonaraihuë', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

45 A'na cotio maistrori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maistro, quiyanta' anatantarancoi, itërin.

46 Napotohuachina, cotio maistro'santa' pënënaton, itapon:

—jMa'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahuë', nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtërëso pochin ninatanpi. A'chintopiramahuë', co pi'pisha tëranta' catahuaramahuë' natëcaiso'.

47 "Iráca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinahuë', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihuë', tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahuë', co natëramahuë'. Ina marë' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 48 Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tëpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama'. Co natëramahuë'.

49 Yosë no'tëquën ninorinquëma'. Iráca chachin naporin: 'Na'a quëmapi'sa' a'pararahuë pënëinënquëmaso marë'. A'chintapirinënquëmahuë', no'huitoma', ahuëarama'. A'naquën tëpaarama', itërinquëma'. 50-51 Isoro'pa' ninin quëran huarë' noya quëmapi'sa' pënëntopirinahuë', na'a tëpapi. Apiri'ton noya quëmapi nipirinhue', iini tëparin. Ina piquëran a'naya a'naya noya pënëntopirinahuë', tëpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quëran Sacariasë tëpapi anta'. Yosë chinotopiso pëiquë chachin tëpapi. Canpitaso nipirinhue' ina nitotapomarahue', co natantochináchinhue' cancantërama'. Napoaton Yosë na'con na'con ana'intarinquëma'.

52 jMa'huantacha cotio maistro'sanquëma' nisarama paya! Niahui osërëtërëso pochin co Yosë nanamën no'tëquën a'chintëramahuë' ni'ton, piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Co canpita tëranta' Yosë huëntonënuë ya'conamahuë'.

A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co nohuantëramahuë'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' chiniquën no'huitopi. No'huitatona', nisha nisha Quisoso natanpi atëhuëcaiso marë'. ⁵⁴ "Co no'tëquën nonpach-inhuë', sha'huirapiahua'," nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marë'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quëtapi. Ca'tano'sanënpita a'chintaton, itapon: "Tëhuëenchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuëpocatërinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinëinquëma'. ² A'naquën po'oana quëran ma'sha nipi. Ma'sha po'orëso pochin nipirinahuënta', a'na tahuëriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuë', naporamaso' tahuëri anitotapi. Pëi' acoana nisacarotopiramahuë', a'na tahuëriso', naporamaso' a'ninquëchin sha'huitapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi," tënin.

Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quëran itaantarin: "Ama iyaro'sa', piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapirinëinquëmaonta', co hua'yanëma' matarinëinquëmahuë'. ⁵ Yosë tëhuëenchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Co noyahuë' nipatama', Yosë hua'yanëma' matahuatëinquëma', parisitopiquë a'pamiatarinquëma'. Napoaton ina na'con na'con të'huatoco'. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

⁶⁻⁷ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuë'. A'natëräpo nipirinhuë', catotë' coriquia'huaíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquëma'. Noya noya a'pairinquëma'. Noyá nohuitërinquëma'. Ainëma' hua'huayätërahuë nipirinhuë', ya'ipi pichirin. Napoaton ama të'huacosohuë'. Ni'sárinquëma'," itërin.

Quisocristo imarëhuaso' sha'huicaso' ya'huërinso'

(Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ina quëran taantarin: "Tëhuëenchachin iyaro'sa', 'Quisoso imarahuë', topatama', ayaro' tahuëri canta' nohuantëranquëma'. 'Imarinco mini,' itarahuë Yosë'pa'. Anquëniro'santa' natanapi. ⁹ Nipirinhuë', Yosë quëran quëmapico nipirahuë'

a'pohuatamaco, carinquëmanta' a'poaranquëma'. 'Co no-huitërinacohuë', itarahuë. Anquëniro'santa' natanapi.

¹⁰ A'naquën no'huitonaco, pinorinaco. Ina quëran oshanëna marë' sëtohuachina', Yosëri oshanëna' inquitarin. Nipirinhüë' Ispirito Santo pinotona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhüë'.

¹¹ A'na tahuëri mapachinëinquëma', cotio niyontonpiso pëiquë quëpaarinëinquëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitaquë sha'huirapihuachinëinquëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama to-cosohuë'. ¹² Naporo' Ispirito Santo catahuaarinquëma' noya a'panitacamaso', itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

¹³ Na'a piyapi'sa' natanaso', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', patërin. Iyahuëso' nipirinhüë' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huitëquë' patomachinco, itërin.

¹⁴ —Co coisë pochin nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

¹⁵ Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohuë'. Co nani ma'sha ya'huëtinquëma' huarë' noya nanpiaramahuë', itërin.

¹⁶ Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. "Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminëinquë sha'pachina,

hua'huayátërahuë nitërin. ¹⁷ Napoaton ya'ipi pëinënpita ya'sotërin huachi. '¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?' ta'ton, yonquiárin.

¹⁸ Yonquihuachina, tapon: 'Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahuë. Panca panca nisarahuë.

Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahuë. ¹⁹ Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahuë'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato,

nóya ya'huápo,' tënin yonquinën quëran. ²⁰ Napopirinhüë', Yosëri itërin: 'Quëmaso' co manta' yonquiranhüë'.

Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhüë', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin.

²¹ Canpitanta' nani ma'sha canapomarahüë', co Yosë yonquihuatomahuë', ina ma'huan pochin nisarama'.

Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahüë'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë', tënin Quisoso.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Mateo 6.25-34)

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "A'naquën ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtouachinco, nóya

ya'huarahuë', topirinahuë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë'. ²³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasonta' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. ²⁴ Ni'co'. Inairaro'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinso' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtopyirinahuë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtopyi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. ²⁵ Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohuë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nanpicaso' ya'huërinhuë'. ²⁶ Canpitaora co manta' nanitapapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

²⁷ Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopyihuë'. Co manta' a'mocaso nipyihuë'. Nipirinhuë', noyápiachin yancotopyi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. ²⁸ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëriíchin ya'huëpirinhuë', ahuihuachina, ahuiquitëre'. Co hua'qui' ya'huëpirinhuë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtërinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhuë'. ²⁹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohuë'. ³⁰ Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhuë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtërinquëma', itërin.

Canamiatërhüaso'
(Mateo 6.19-21)

³² Naquëranchin itaantarin:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'paiaranquëma'. Caraíchinquëma' nipomarahuë', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³ Ama na'con ma'sha yontocohuë'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuaros'a' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë

acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinënpoa'. Ma'sharí a'quirin. Inapaquëso nipirinhüë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiaramahuë'. Nipirinhüë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiarama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶ Ina quëran taantarín: "Noya yonquiatoma', capayatërëso pochín cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapínënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparín i'chinpirahuatona', ninarapi. Canquítón, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷ Piyapínënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachín nitaparahuatón, cosharo' acotarin piyapínënpita capacaiso marë'. ³⁸ Yono tashihuë nipón, tahuëri ya'carihuë nipón, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nanaya huëcatón, pëiquë ya'conín. Hua'anën co nicasohüë', ma'sha ihuarín. Onporosona huëcacasó' nitotërin naporíní, hua'anëni ninaitonhuë', co ma'shanënpita ihuaitonhuë'. ⁴⁰ Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co a'naroáchin o'mantararinhuë', tosapi a'naquën. Co nitotasënquëmahuë', a'nanaya o'mantararahüë,' itërin Quisosori.

Inpriato pochín nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitróri natanín:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Siníoro pënënanan? ¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴² Napotohuachina:

"Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochín nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën noya natërinso' sha'huitërin. 'Piyapínëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'píraquë', itahuatón pa'nin. ⁴³ Inpriatoso' noya yonquihuachín, no'tëquën natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natërin ni'tón, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁵ Nipirinhüë', inpriatonën nisha cancantohuachín, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huëntaponhuë', ta'tón, piyapínënpita ahuëapon. Cosonanënpitanta' ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶ Napoaso', a'nanaya patronëni quënanquiantapon. Co nitotasohüë',

a'nanaya canquipon. Co natërinhuë' ni'ton, ocoirahuaton, chiniquën ana'ntarin. Co natëtono'sahuëpitarë chachin ana'ntarin.

⁴⁷ A'na piyapinënso' patronëni sha'huitopirinhue', co yonquirinhue'. Noya nitotaponahuë', co natërinhuë'. Co ma'shanënpita noya tapatërinhuë' ni'ton, chini chiniquën ahuihuitarin. ⁴⁸ A'naso nipirinhue' co nitotërinhuë'. Co noyahuë' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhue'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintëranquëma' ni'ton, noya natëco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natëcaso' ya'huërin," itërin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'

(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ "Tëhuënchachin, iyaro'sa', pën matohuachina, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huiarinaco. Caso' chiniquën parisita'huaso' ya'huërin. Ina yonquiato, sëtërahuë. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹ 'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahuë' ti? Co ya'ipiya nohuantarincohue'. Pënënpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquën nohuantarincaco. A'naquënso nipirinhue', co nohuantarincohue'. ⁵² Ipora quëran huarë' a'na pëiquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhue' co nohuantarincohue' ni'ton, nino'huiapi. ⁵³ A'na pëiquë pa'pin nohuantarincaco. Hui'ninso nipirinhue' co nohuantarincohue'. A'na pëiquënta' hui'nin nohuantarincaco. Pa'pinso nipirinhue' co nohuantarincohue'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarincohue'. Hua'huinso nipirinhue' nohuantarincaco. A'shatën nohuantarincaco. Notainso nipirinhue' co nohuantarincohue'," tënin.

Ipora ma'sha onporëhuaso' yonquicaso' ya'huërin

(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon: "No'tëquën, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: 'O'nanapon,' tënama'. Ina quëran o'nanin. ⁵⁵ Sor parti quëran chiniquën ihuantohuachina, 'Huënoca ya'huëapon,' tënama'. Naporo' huënocatërin. ⁵⁶ Canpitaso' nonpintënuëma'. O'nan, sëhuën, inapita noya ninopiramahuë', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'?" itërin.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ "¿Onpoatomata' canpitaora cancanëma quëran co no'tëquën yonquiramahuë'? ⁵⁸ Ni'co'. Nihuitëranso marë'

yaquëpahuachinënquën, a'naroáchin nanan anoyatëquë'. Co anoyatohuatantuë', coisëquë quëpaarinënquën. Coisëquë quëpahuachinënquën, sontaroquë yo'coaninënquën ni'ton, tashinan pëiquë po'moarinënquën. ⁵⁹ Inaquë po'mohuachinënquën, ya'ipiya pahuërëtaquë huarë' pipiaran," ténin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosë ana'intochinquëma'.)

13

Co noyahuë' yonquipisopita naniantacaso' ya'huërinso'

¹ Naporo' a'naquën huë'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: "Caririario'sa' Yosë pëinënquë chinotatona', ma'sha tëparapirinahuë', Piratorí sontaro'sa' a'parin tëpacaiso marë'. Inaquë chachin tëpapi," itiipi.

² "A'napita caririario'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tëpapi, topiramahuë' ti? ³ Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'intarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. ⁴⁻⁵ Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: 'Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,' ¿topiramahuë' ti? Co naporinhuë', ténahuë caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama'," itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

⁶ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "A'na quëmapi iminënquë iquira naranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. ⁷ Ina quëran inpriatonën itërin: 'Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?' itopirinhuë', ⁸ 'Ama sinioro ipora a'nëquësokuë'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahüë. Apono acotarahuë noya nitacaso marë'. ⁹ Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuë', sha'huitoco a'nëchinquën,' itërin inpriatonëni," ténin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

¹⁰ Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ¹¹ Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanton, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. ¹² Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapaihuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

13 Sē'huapihuachina, a'naroáchin no'tēquēn huanirin. "¡Ma noyacha Yosēso' ni'ton, anoyatērinco paya!" tēnin.
 14 Niyontonpiso pēi' hua'anso nipirinhuē', no'huitērin. Chinoto tahuēri anoyatērin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuēri sacatacaso' ya'huērin. Naporo' huēco' anoyatinquēmaso marē'. Chinoto tahuēriso' co noyahuē' anoyatacaso', itērin.

15 Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintēnquēma'. Co no'tēquēn yonquiramahuē'. Ohuaca', mora, inapita pē'tahuahuatama', chinoto tahuērinta' i'quiritērama'. I'sha ya'huērinquē quēparahuatoma', o'shitērama'.
 16 Iso sanapiso nipirinhuē' Yosē piyapinēn niponahuē', hua'qui' parisitērin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasēri aparisitopirinhuē', ipora huarē' nicha'ērahuē. Chinoto tahuērinta' anoyatacaso' ya'huērin tēnahuē. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itērin.

17 Natanahuatona', inimiconēnpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhuē', pa'yatopi: "¡Ma noyacha Quisoso nanitaparín paya!" topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

18 "¿Ma pochinta' Yosē hua'anēntērinso'? topiramahuē'. A'na pēnēnto nanan sha'huitanta'inquēma' canpitanata' nitotacamaso marē'.
 19 Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuē', iminquē sha'patēra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huēcatona', inaquē pēirin," tēnin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchín piyapi Yosē imapirinahuē', a'na tahuēri hua'huayátērahuē imasapi huachi.)

Pan ahuēpocatērinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

20 Ina quēran itantarín: "¿Ma pochinta' Yosē hua'anēntērinso'?
 21 Pan ahuēpocatērinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tēranta' pan ahuēpocatērinso' ayontohuachina, ya'ipiya sē'cotērin, pan huēpocatērin huachi," tēnin Quisoso.

Ya'coana pochin nininso'

(Mateo 7.13-14, 21-23)

22 Ina quēran nisha nisha ninanoquē pa'sahuaton, a'chintēra'piarin. Quirosarínquē huarē' pa'sarin.

23 A'chintohuachina, a'na quēmapiri itapon:

—¿Onpo piyapita' cha'ēpona'? ¿Caraíchín nimara ti? itērin.

24 —Yosë huëntonën pëi pochin ninin. Ya'coananënso' yami-anasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinahuë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhüë' ipora chachin ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohuë'. 25 A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “T'soatocoi Sinioro,” tosapiramahuë', co nohuantarinhuë'. “Co nohuitëranquëmahuë'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itarinquëma'. 26 “Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'. 27 “Co' mini nohuitëranquëmahuë'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Paco huachi,” itahuatënuquëma', a'paarinquëma'. 28 Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiniquën parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapì, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhüë' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'. 29 Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapi. Inaquë noya coshatëresso pochin nóya ya'huërapì. 30 A'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso nipirinhüë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, sëtërinso'
(Mateo 23.37-39)

31 Naporo' a'naquën parisioro'sa' Quisosoquë huë'pi.

—A'naroáchin ta'aquë'. Irotisë yatëparinquën, itiipi.

32 —Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pi nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë'. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuë. Cara tahuëríchin pochin pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquë' nitochin.

33 Inaso napotopirahuë', ipora tahuëri chachin pipito tashira aquëtëran Quirosarinquë nincana'huaso' ya'huërin. Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' inaquë pënëntopirinahuë', tëpapi. Inaquë canta', tëpainacoso ya'huërin, tënin.

34 Ina quëran itantarin: “¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatënuquëma', chiniquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënëinënuquëmaso marë'. A'papurinhüë', tëparama'. A'naquën na'piquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipinquëma' nosoroatënuquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tëranta' nohuantëramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochin yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantëramacohuë'.

35 Napoaton Tata Yosë patarinquëma'. Co huachi

catahuararinquëmahuë'. Co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': '¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachin a'paimarinquën,' itaramaco," itërin Quisosori.

14

Chinoto tahuëri anoyatantarinso'

¹ A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaíso marë'. ² Naporo' a'na cania'pi Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'. ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notëerahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tënama' canpita? itërin.

⁴ Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi së'huarahuatón, a'naroáchin anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin. ⁵ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—¡Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhuë', a'naroáchin ocoirama'! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶ Parisioro'saso nipirinhuë' tapanatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷ Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiníquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸ —Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marë'. Inaquë amatohuachinquën, ama hua'ano'sa' pirayan huënsëquësohuë'. Taponá a'na quëmapi chini chiníquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹ Huë'pachin, hua'an itarinquën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰ Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huë'pachin, noya nontarinquën. “Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë',” itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquën. ¹¹ Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhuë', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹² Ina quëran pëi' hua'anën pënënatón, itantarin:

—Ca'painëinquënso marë' piyapi amatohuatan, ama quëmopinënpita, amiconënpita, inapitaráchin amatëquësohuë'.

Ma'huano'sa' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinënquën, i'huërëtarinënquën. ¹³ Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', sonpacharo'sa', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatëquë'. ¹⁴ Ina quëran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihuë' amatanta'inënquënso'. Co i'huërëtopirinënquënhuë', Yosëso' i'huërëtarinquën. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuëri ananpitaantahuachinquën, acanaarinquën huachi, itërin.

Yosëri amatërinsopita

(Mateo 22.1-10)

¹⁵ Inaquë coshatasoi', a'naso' natanahuaton, Quisoso itapon:

—Yosë chachin hua'anëntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itërin.

¹⁶ Napotohuachina, pënënto nanan sha'huitërin.

—A'na quëmapiri na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marë'. ¹⁷ Tahuëri nanihuachina, inpriatonën a'parin sha'huitantacaso marë'. “Huëco huachi. Nani cosharo' taparin,” itërin. ¹⁸ Nani amatopirinhue', co huachi nohuantopihuë'. “Co'chi nanitëraihuë paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahue'. Napoaton co nanitërahuë',” tënin a'na'. ¹⁹ “Shonca toro pa'anahuë asacata'huaso marë'. Inapita tënipo pa'sarahue'. Napoaton co ipora nanitërahuë',” tënin a'nanta'. ²⁰ “I'huara sa'arahue'. Napoaton co canta' nanitërahuë',” tënin a'nanta'. ²¹ Napotohuachinara, inpriatoso ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuantopihuë',” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahuario'sa', apiaro'sa', somaraya nininsopita, sonpacharo'sa' inapita maconquë',” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. ²² Huënantarahuaton, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso',” tënin inpriatonën. ²³ “Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuantërahuë'. ²⁴ Ya'nan amatërahuësopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuantërahuë' ni'ton, inapoco',” itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacaso'

(Mateo 10.37-38)

²⁵ Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinhue', tahuërëtahuaton, itapon: ²⁶ “Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Sa'ama',

hui'nama', iyaparima', oshiparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuantëramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tēhuënychachin imaramacohuë'.²⁷ Imapatamaco, a'napita aparisitarinēnquëma'. Yatëpapirinēnquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiníquën parisitërë'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinēnquëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tēhuënychachin imaramacohuë'.²⁸ Ni'co' iyaro'sa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin.²⁹ Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhuë', co pëirinhüë'. Patomaíchin a'canin naporini, a'napitari tēhuaitonahuë'.³⁰ 'Ni'co'. Panca yapëipirinhuë', co nanitërinhuë' a'canacaso',³¹ ichtonahuë'.³¹ Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirinhuë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahuëapon pa'sarinhuë': 'Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin.³² Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso marë'.³³ Inapochachin pënënanquëma'. Sacai' imamancoso', tēnahuë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatamaco, tēhuënychachin noya imasaramaco," tēnin Quisoso.

Yamora pochin nininso'

(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

³⁴⁻³⁵ Ina quëran taantarín: "Yamora noya acashicaso' niponahuë', chimpinachinaso co huachi cashirinhuë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noyatërinhuë'. Topinan tē'yatërë'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahuë', co Yosë nohuantarinquëmahuë' tapon naporin.)

15

Ohuica chihuërinso pochin nininso'

(Mateo 18.10-14)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatona', parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocasohuë' nipirinhuë', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënënto nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë': ⁴ "A'na quëmapi pasa

ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tēranta' chihuēhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquēranchin patahuaton, hua'qui' yonísarin. Quēnanaquē huarē' yonísarin. ⁵ Quēnanahuaton, pa'yatērin. Pitēnahuaton, quēmantaranin. ⁶ Pēinēnquē canquiantahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huēpisopita, inapita sha'huitērin. 'Ohuicanēhuē chihuēpirinhuē', quēnanahuē. Ina marē' nóya cancantahua,' itērin. ⁷ Inapochachin Yosē ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huēhuachin, Yosēri noya ni'sarin. Nipirinhue', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tēranta' co noyahuē' yonquirinso' naniantohuachin, Yosē ya'huērinquēnta' capa cancantomiatapi," itērin Quisosori.

Coriqui ayatērinso'

⁸ Ina quēran iso pēnēnto nanan sha'huitantarín: "A'na sanapi shonca coriqui prata quēran nininso' ya'huētopirinhue', a'nara' ayatērin. Nanparin i'chinpitahuaton, noyá huitētērin. Quēnanaquē huarē' yonísarin. ⁹ Quēnanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huēpisopita, inapita sha'huitērin. 'Coriquinēhuē ayatopirahuē', quēnanahuē. Ina marē' noya cancantahua,' itērin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tēranta' co noyahuē' yonquirinsopita naniantohuachin, anquēniro'santa' noya cancantapi," itērin.

Oshahuana'pi huēantarínso'

¹¹ Ina quēran Quisosori itaantarín: "A'na quēmapi cato' hui'ninpita ya'huētopirinhue', ¹² hua'hua nininsoari pa'pin itērin: 'A'na tahuēri ya'ipi ma'shanēnpita iyahuēro'co patomatarancoi. Caso nipirinhue' apira nohuantērahuē. Ipóra tata quētochanco, topirahuē,' itērin. Itohuachina, patoma ma'shanēnpita quētērin. ¹³ Cara tahuēri quēran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanēnpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquē pa'nin. Inaquē no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quēparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquēso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huērinhuē'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquē pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuē,' itērin. 'Noyahua'. Sacatēquē' nipachin,' itahuaton, pastoquē a'parin coshinēnpita a'paicaso marē'. ¹⁶ Inaquē paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tēranta' nayapirinhue', co incari quētērinhuē'. ¹⁷ Ina quēran yonquirin. '¡Ma'huántacha ninahuē paya! Tata piyapinēnpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhue' tana yatēparinco ta'a. ¹⁸ Paato, tatahuē nonchi: "Co noyahuē' tata ninahuē. Nonpintēranquēn. Co Yosē natētohuē',

oshahuanahuë. ¹⁹ Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nan pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tēranta' ni'co," ichi, tēnin yonquinēnquë. ²⁰ Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarin.

Ya'caritēriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹ 'Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintēranquën. Co Yosë natëtohuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nan pochin cancantancoso' ya'huërinhuë', itërin pa'pin. ²² Napotopirinhue', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinēnpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitērantā' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatēntā' matonquë' po'moin. ²³ Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tēpaco' ca'ahua'. Capa cancantatēhua', pita niahua'. ²⁴ Iso hui'nahuë chimin pochin niponahuë', iporasō' ya'noantarin. Ayatē pochin nipirinhue', iporasō' niantarahuë', itërin. Ina quëran pita nisapi.

²⁵ Paninanso nipirinhue', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritēriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶ Natanahuaton, piyapinën përarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itërin. ²⁷ 'Co'ta iya'hua huënantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatari pa'yatërin. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë', itërin. ²⁸ Ina natanahuaton, no'huitërin. No'huitaton, co yaya'coninhue'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: 'Huëquë' conpa capa cancantahua', itopirinhue'. ²⁹ 'Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiniquën sacatërahuë. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tēranta' quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancanta'huaiso marë'. ³⁰ Iso hui'nanso nipirinhue', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinën quëtëpiranhue', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nosoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

³¹ Napotohuachina, pa'pini itërin: 'Nosororanguën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuë'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarin.

³² Iya'huaso nipirinhue', nani huënantarin. Chimininso pochin niponahuë', ya'noantarin. Ayatërëso pochin nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin, itërin pa'pini," tēnin Quisoso.

16

Inpriatori nonpintërinso'

1 Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huän ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihiupiso' ninshitërin. Inaso nipirinhüë', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. 2 Ma'huanso' natantahuaton, amatërin. 'Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaranquën. Ya'ipi nihuirincoso' ninshitoco nitochi, itërin. 3 Inpriatonënso' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahuë' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. 4 Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihiupi. Iporaso' inapita catahuarahuë. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nanpica'huaso marë', tënin yonquiaton. 5 Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohüë', nihiuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itërin. 6 'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' nihuirahuë', itohuachina, 'Inta nipachin, nihiuitëranso quirica masahuaton, a'natërápo shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. 7 Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihiuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' nihuirahuë', tënin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuëretacaiso marëhuë'. 8 Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," tënahüë', itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipisopita noya yonquipi inaora canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohüë', co onpopinchin yonquiramahuë' noya nicacamaso marë'.

9 Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohüë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinquëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

10 Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinquëmahuë', natëhuatama', noya ni'sarinquëma'. Chini chiniquën nanan quëtëranquëma'. Co'so' natëhuatamahuë', co chiniquën nanan quëtëranquëmahuë'. 'Nonpintaranco,' ta'ton, co huachi natëranquëmahuë'. 11 Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta'

inápaquë acanarinquëmahué'. ¹² Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinquëma'. A'naninquëmaso pochin quëtërinquëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³ Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'nasio' nohuantatoma', noya natëarama'. A'nasio nipirinhue' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë'," itërin Quisosori.

¹⁴ Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. ¹⁵ Tëhuapirinhue', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochin nipomarahue', co tëhuëenchachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahue'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinquëmahue'," itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶ Ina quëran tantarin: "Iráca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë'pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpisopitaso' chiniquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷ Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinhue', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihue' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ Ina quëran Quisosori pënëntarin: "Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochin Yosë ni'sarinquëma'. Insosona ina sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochin Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochin nicaton, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro

itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin. Ma'huan pëinën aipiran acopi. Ya'coanaquë huënsëarin. Tanaton, ma'huan pë'sotërinso tëranta' nayapirinhüë', co manta' quëtopihüë'. Ta'taráchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huëcatona', irotiipi. ²² Napoin quëran Nasaro chiminin huachi. Chimpachina, Yosë'pa' anquëniro'sari quëparin. Apraan pantarinquë chachin pantarin. Ina quëran ma'huaonta' chiminipachina, pa'pitopi.

²³ Parisitopiquë paaton, parisitárin. Në'përahuaton, aquë quëran Nasaro quënanin. Tata Apraanë' ya'huëarin. ²⁴ Napoaton chiniquë përarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta! Pënuquë parisitárahüë. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tëranta' api'nichinco,' itopirinhüë'. ²⁵ 'Co'chi nanitërahüë paya. Ni'quë'. Quëmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huëtopirinquënhüë', inasáchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitáran. Nasaroso nipirinhüë' nanpipon, parisitápirinhüë', iporaso' noya ya'huarin huachi. ²⁶ Naporahuaton, Yosë'pa' pa'patëra, co onporonta' pipirëhuë'. Inapochachin parisitopiquënta' pa'patëra, co onporonta' Yosë'pa' pa'nëhuë'. Panca tahuan ya'copitërinso pochin ni'ton, co nanitërhüë' pëntonacaso', itërin.

²⁷⁻²⁸ Napotopirinhüë', itantarin: 'A'natërápo iyahuëpita ipora ya'huërapí. Nasaro a'paquë' tatahuë pëinënuquë iyahuëpita pëñënacaso marë'. Caso' parisitápató, co nohuantërahüë' isëquë huëcacaíso', itërin. ²⁹ Napotohuachina, Apraani itërin: 'Co'ta Yosë quiricanën ya'huëtopi. Inaquë Moisésë, pëñëntona'piro'sa', inapita ninshitopi nontatona' nitotacaiso marë'. Inapita natëina', itërin Apraani. ³⁰ 'Nani nontaponaraihuë', co natëpihuë'. Nipirinhüë', chimininsó' nantiantahuaton, pëñënconpachin, natëpona' nimara. Co noyahuë' yonquipisopita nantiantatona', Yosë tahuëretantapona' nimara, topirahuë', tënin. ³¹ 'Co Yosë quiricanën natëhuachinahuë', chimininsonta' nantiantapirinhüë', co onporonta' natëapihuë', itërin Apraani," tënin Quisoso.

17

Anishacancantopisopita

(Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita pëñëantarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huërin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhüë', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuë' ni'ton, ¡ma'huantacha nisarin paya! Ina marë' Yosëri chiniquë ana'intarin.

² Co'huara hua'huaro'sa tëranta' anishacancanchátërasohüë',

marëquë chimiitërin naporini, noya noya niitonhuë'. Pancara'piquë a'sonconotahuatona', tē'yaitopi naporini, co aquëtē' oshahuaintonhuë'. A'naquënta' imasapirinacohuë', co chiníquën cancanchatërapihuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopi. Inapita anishacancantohuachina', Yosëri ana'intarin. ³ Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', pënëncō'. Naporinso marë' sëtōhuachina, nanan anoyatoco'. ⁴ A'na tahuërimarëáchin canchisëro' napotopirinquëmahuë', canchisëro chachin: 'Co noyahuë' ninahuë ni'ton, sëtërahuë', itohuachinquëma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huërinhuë'," tënin.

Ya'ipi cancanënpoa quëran natëcaso' ya'huërin

⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpitari itopi:

—Catahuaco'i Siniro, Yosë noya noya natë'i, itopi.

⁶ —Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tëranta' Yosë natëtoma', nontohuatama', noya catahuarinquëma'. "Yosë nohuanton, iso nara no'pa quëran pipirahuaton, marëquë pa'in," tënama' naporini, pa'itonhuë'. "Yosë no'tëquën nontërinco," topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itërin.

Yosë marë' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷ Ina quëran itantarin: "Patron ya'huëhuachina, piyapinën camairin. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairin. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carin, ¿topiramahuë' ti? ⁸ Co naporinhuë'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapinën sha'huitërin. 'Cosharo' niquë'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huintoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporo huarë' piyapinënso' coshatërin. ⁹ Piyapinën camairin ni'ton, natërin. 'Ma noyanquën ni'ton, natëranco. Ina marë' "Yosparinquën," ' co itërinhuë'. ¹⁰ Canpitanta' iyaro'sa', Yosë sha'huitohuachinquëma', natëco'. Nani natëhuatama': 'Topinan piyapinënpoa' ni'tëhua', natërehua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin," itërin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatërinso'

¹¹ Ina quëran Cariria parti na'huëtahuaton, Quirosarinquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nin. ¹² Inaquë paa-ton, a'na ninanoquë canconin. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconin. Inapitaso' aquëmiáchin huanirahuatona', ¹³ chiníquën nontopi:

—¡Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihuë'!
itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin.
Napotohuachina, pa'pi.

Paasoi', a'nanaya canio iniquipi. Noyatopi. ¹⁵ A'nara':
“Nani noyatërahuë,” ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochin
“¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tosarín.
¹⁶ Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirin.
Isonquirahuaton, “Yosparinquën, Sinioro,” itërin. Samaria
piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸ —Shonca ya'pi anoyatopirahuë', a'naíchin
huënantahuaton, “Yosparinquën,” itërinco. Inaso' nisha piyapi
niponahuë', Yosë yonquirin. A'napitaso nipirinhüë' co
“Yosparinquën,” itërinacohüë', tënin.

¹⁹ Ina quëran itantarin:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosë natëran ni'ton,
noyatomiatëran huachi, itërin.

*Yosë hua'anëntarinso'
(Mateo 24.23-28, 36-41)*

²⁰ Ina quëran Parisioro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosë isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosë hua'anëntohuachin iyaro'sa', co a'ninquëchin
ya'noarinhuë'. ²¹ “Isëquë ya'huarin,” co taponahuë'. “Pasëquë
ya'huarin,” co taponahuë'. Yosë hua'anëntohuachinquëma',
ya'coancantarinquëma', itërin.

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarin:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahuë. Naporo'
nohuantaramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to,
o'mantararahuë. “Manóton o'manta'in,” tosapiramahuë',
co naporo' quënanaramacohüë'. ²³ A'naquën yanonpin-
tarinënquëma'. “Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin,”
itarinënquëma' a'naquën. “Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso'
nitotërai,” itarinënquëma' a'naquëonta'. Ina pochin
nontohuachinënquëma', ama natëcosohüë'. Ama inapita
imacosohüë'. ²⁴ A'nanaya o'mantararahuë. O'cori' huënsha'
topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na
tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵ Iporaso nipirinhüë'
chiníquën parisita'huaso' ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co
nohuantarinacohüë'. No'huiarinaco. ²⁶⁻²⁷ Iráca Noi
pënëntopirinhüë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan
ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi,
hui'ninpitanta' aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë
yonquipihuë'. Noiso nipirinhüë', Yosë natëton panca nancha
ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. A'napitaso' co

yonquipirinahuë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi. Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso', a'nanaya o'mantararahüë. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhuë'. Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi, ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinahuë', Noto pipihuachina, naporo tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya ta'huantopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'noantarahuë'.

³¹ "Ina tahuëri nanihuachin, co ma'shanëmapita yonquicaso' ya'huaponhuë'. Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë tëranta' ya'concosohuë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama pëinëmaquë paantacosohuë'. Topinan paco'. ³² Iráca Noto sa'in ma'shanënpita yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina yonquico'. ³³ Noya nanpicamasoáchin yonqui huatama', topinan quëran nanpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonqui huatamaco, tëpapurinënquëmaonta', noya noya nanpimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraquëáchin huë'ësapirinahuë', a'nara' imarinco ni'ton, anquëniri inápaquë quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhuë', a'nara' quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. [³⁶ Cato quëmapi ina iminquëáchin sacatapirinahuë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin,] ténin Quisoso.

³⁷ —¿Insëquëta' Sinioro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapaipi, itërin. (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

¹ "Chiniquën cancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin," ta'ton, pënënto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'. A'chintaton, itapon: ² "A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhuë'. ³ Ina ninanoquë chachin a'na quëyeron ya'huëpirinhuë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë quëtanta'inco. Ana'intëquë', itopirinhuë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴ Hua'qui' coisëri co natëpirinhuë', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahuë'. Piyapi'santa' co nosororahuë'. ⁵ Iso quëyeronso nipirinhuë'

apininco. Apira apira huëcapaihuachincora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahuë'. Napoaton inimiconën ana'intarahuë', tënin.

⁶ Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyoron catahuarin. ⁷ ¡Yosëso nipirinhüë' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con catahuarin! A'napitari aparisitohuachina', Yosëri no'tëquën ana'intarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuaarin. Co naniantarinhuë'. ⁸ Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin. Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënaimapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹ A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinahuë'. "Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë'," toconpi. Napopirinhüë', inapita pënënacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰ "Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: 'Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: "Yosparinquën," itëranquën. Co a'napita pochincohüë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhüë' co ina pochincohüë'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahüë. Ya'ipi canarahüë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë', itërin Yosë nontaton. ¹³ A'naso nipirinhüë' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. 'Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco,' itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso nipirinhüë', co noyahuë' ni'nin. A'napita nocanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë': 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', noya acoarinquëma'," tënin Quisoso.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'paporinhüë'.

—Ama napotocosohüë'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁶ Quisosoriso nipirinhüë' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohüë'. Hua'huaro'sa pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ¹⁷ Tëhuëenchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco.

Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quëran a'na hua'ani Quisoso huëcapairin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën, tënahüë. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹ —¿Ma'marëta' “Quëmaso' noyanquën” itëranco? Yosëichin noyaso'. ²⁰ Iráca pënëntërinso' nitotëran. “Ama sa'an tēhuananpitëquësohuë'. Ama piyapi tēpaquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë',” tēnin Yosë iráca pënëntaton, itërin.

²¹ —Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarín:

—Isonta' Yosë nohuanterin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuario'sa' quëtonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuaton, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. “Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco,” ta'ton, sëtërin. Sëtatón, pa'nin. ²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷ —Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparín, itërin Quisosori.

²⁸ —Ni'quë' Siniro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuatoti, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tēhuëenchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tēnahüë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰ Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarínso'

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarín: “Iporaso', Quirosarínquë

paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³² Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tëhuaarinaco, no'huiarinaco, ipitarinaco. ³³ Chiníquën huihuirahuatonaco, tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëriya quëran nanopiantarahuë'," itërin.

³⁴ Natanaponaraihuë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon naporinso' co yonquipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: "¿Inta' huë'sarin?" topachina, ³⁷ "Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin," itopi. ³⁸ Ina natanahuaton, chiníquën nontërin:

—¡Nosoroco Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimaringuën ni'ton, nosoroco canta', itërin.

³⁹ A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. "Ta'tëquë'," itopirinahuë', aguëtë chachin chiníquën nontërin.

—Nosoroco Siniro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopi-onta' catahuaco, itantarin.

⁴⁰ Quisoso' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaíso'. Quëshihuachinara:

⁴¹ —¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyaratoco Siniro canta' ni'chi, itërin.

⁴² —Noyapa'. Natëranco ni'ton, anoyarayataranquën, itërin.

⁴³ Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. "¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyaratërinco paya!" ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona', "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyaratërin paya," topi.

19

Saquio anoyacancantërinso'

¹ Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ² Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiníquën nanantërin. ³ Quisoso inaquë huë'pachina, na'a piyapi'sari yamotërapí. Saquionta': "Canta' Quisoso nohuichi," ta'ton, huë'pirinhuë'. Mo'copiya ni'ton, co nanitërinhuë' quënanacaso'. ⁴ Napoaton ta'arë'nachin piyapi'sa' na'huëtërahuaaton, naraquë nanpëconin. "Isëquëchin Quisoso huë'sarin," ta'ton, inaquë huënsëarin Quisoso nococaso marë'. ⁵ Quisoso' inaquë canconahuaton, në'pëconin.

—Iya Saquio, manóton nohuaraqüé'. Ipora tahuëri quëma pëinënguë yacahuaranquën, itërin.

⁶ Napotohuachina, manorahuatón, nohuaraimarin. Pa'yataton, “Noya Maistro. Huëquë' ni'quico,” itërin. Ina quëran pëinënguë quëparin. ⁷ Piyapi'sari quënanahuatona', ninontapi. “¿Onpoatonta' oshahuan pëinënguë yacahuatonin?” nitopi. ⁸ Saquioso nipirinhüé' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natërin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Sinioro ya'huëtërinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quëtarahuë. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuëso' na'con na'con quëtantarahuë. A'na marëíchin nipirinhüé', catapini quëtantarahuë, itërin.

⁹ Itohuachina, Quisosori itërin:

—Ipora tahuëri Yosë nicha'ërinquën. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'ërin. Apraan shinquën ni'ton, nicha'ërinquën. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë', chihuëpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marë' o'marahuë. Cancanëna' anoyacancanta'huaso marë' o'marahuë, tënin Quisoso.

Canacaso marë' coriqui quëtërinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquë ya'caritërapí. “Ipora tahuëri'sa' Yosë hua'anëntarínpoa huachi,” topi. Napoaton Quisosori a'na pënënto nanan sha'huitërin:

¹² “A'na quëmapi aquë pa'sarin hua'an ya'conacaso marë'. Yapa'pachina, piyapínënpita nontërin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiníquën nanan quëtarínco naro'pa' hua'anënta'huaso marë'. Oshaquëran chiníquën nanan quëtóhuachinco, huënantarahuë', tosahuaton, ¹³ shonca inpriatonën amatërin. Huë'pachinara, a'naya a'naya coriqui quëtërin. Napopináchin quëtëra'piarin. 'Iporaso' aquë pa'sarahuë. Iso coriqui quëchinquëma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marë', itërin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴ Piyapínënpitaso nipirinhüé' co nohuantópihuë'. No'huipi. Napoaton comisionënpita a'papi copirno sha'huitacaiso marë'. 'Ina quëmapi co nohuantëraihuë' hua'anëntiincoiso'. Ama acoquësohuë', itoonpi.

¹⁵ Copirnosó nipirinhüé' co comisionënpita natëtonhuë', chiníquën nanan quëtërin. Napotohuachina, ya'huërinquë huëantarín. Canquirahuaton, inpriatonënpita amataantarín. Huë'pachinara, ‘¿Onpota' canarama?’ itëra'piarin. ¹⁶ A'naso' huë'sahuaton, itërin: ‘Ina nápo' coriqui sinioro quëtëranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquëtë canarahuë', itërin. ¹⁷ ‘Ma noya sacatëran. Natëranco ni'quëhuaré', hua'an aco'inquën. Shonca ninanoro'sa' hua'anëntaran,’ itërin. ¹⁸ Ina

quëran a'na inpriatonën huë'pachina, itërin: 'Ina nápo' coriqui, sinioro, quëtëranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natëraporo' aquëtë canarahuë,' itërin. ¹⁹ 'Natëranco ni'quëhuarë', quëmanta' hua'an aco'inquën. A'natëräpo ninanoro'sa' hua'anëntaran,' itërin.

²⁰⁻²¹ A'nanta' nipirinhüë' huë'sahuaton, itërin: 'Quëmaso' sinioro, co nosororancoihuë' ni'ton, të'huatëranquën. Co sacataponahuë', canaran. Co sha'topiranhüë', nitërinso' manan. Canahuato, topinan osërëtarinco, ta'to, co sacatërahuë'. Ina nápo' coriqui quëtërancoso' panioquë so'pinahuato, taparahuë. Ma'tana ya'huarin,' toconin. ²² 'Quëmaso' co noyanquënhüë', chiroran. Co pi'pisha tëranta' natërancohuë'. Quëmaora nanamën quëran napotaranquën. Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti? ²³ ¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhüë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohüë', itërin. ²⁴ Ina quëran piyapinënpita sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë. Coriqui osërëtahuaton, paso' quëmapi quëtëquë', na'con na'con canarinso',' itërin. ²⁵ 'Co'ta, inaso' nani hua'huayätërahuë coriqui ya'huëtërin. ¿Naquëranchin quëtanta'i ti?' itërin piyapinëni. ²⁶ 'Ina mini quëtëquë'. Noya natërinco ni'ton, na'con ya'huëtarin. Na'con na'con quëtantarahuë. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'quëhuarë', pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osërëtarahuë. ²⁷ Co nohuantërinacosopitaso nipirinhüë' maconco'. Isëquë chachin tēpaco',' tēnin," itërin Quisosori.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina tosahuaton, paantarin. Quirosarinquë ya'caritëriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oriposë panënuquë canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huërin. A'naso' Pitipaquí itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitërin.

³⁰ —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natirinquë canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënsëchätëtarinhüë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³¹ "¿Onpotaomata' i'quiritarama'?" itohuachinquëma', "Sinioro nohuantërin," itoco', itërin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quënanconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi.

³³ I'quiritaquëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itërin hua'anëni.

³⁴ —Siniorori nohuantërin, itohuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

35 Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. 36 Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. Chiniquën hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. 37-38 Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquën nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuanton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiniquën nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. 39 Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maestro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

40 —Ta'topi naporini, na'piro'sa' tëranta' chiniquën nointonahuë', tënin Quisoso.

41 Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtatón, na'nërin. 42 “Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohuë'. Ipora tëranta' no'tëquën yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. Iporaso nipirinhüë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhüë' cancantërama'. 43 Napoaton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuquëma', tancapitarinënuquëma'. Ya'ipi parti quëran ahüëarinënuquëma'. Ninano pairapiramaso' inápa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapi ya'conacaiso marë'. 44 Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhüë'. Ya'ipinquëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huanquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma huachi,” tënin Quisoso.

*Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)*

45 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

46 —Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontiinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

47 Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapurinahuë'. 48 Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihüë' macacaiso'.

20

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

² —¿Onporahuatonta' chiniquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

³ —Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ⁴ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

⁵ Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso,’ itohuatëhua': ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'?’ itarinpoa'. ⁶ Nipirinhuë': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin, itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiniquën no'huiarinënpoa'. Na'piquë të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë’, topi ya'ipiya,” nitopi. ⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë',” toconpi.

⁸ —Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonqipiso'

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarin: “A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin. ¹⁰ Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhuë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuepi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. ¹¹ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhuë'. Inanta' chiniquën no'huitona', ahüëantapi. Ahüëatona', topinan a'paantapi. ¹² A'nanta' a'pantapirinhuë'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³ Napoin quëran hua'anëni yonquirin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papi'rahuë'. Ahuërahuatona',

topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropirahuë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papurinhuë'. ¹⁴ Inprietonenpitaso' hui'nin quënanahuatona', ninontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tēpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanēnpita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran tē'yatahuatona', tēpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tēpatopi ni'quëhuarë'? ¹⁶ A'naroáchin huëntarahuatón, inprietonenpita tēpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tēnahuë," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¿Ama onporonta' napoinsohuë'! topi.

¹⁷ Napohuachinara, nirayarahuatón, itantarin:

—Napopiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pēnēntona'pi iráca ninorinso'? Ninshitaton, tapon:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co nohuantopihuë'. 'Nagoonin,' ta'tona', tē'yatopirinahuë',

hua'anēni maantarahuatón, 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹⁸ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharian," itërin Quisosori.

¹⁹ Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' no'huitopi: “Chinotatonpoa', pēnënarinpoa',” ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' tē'huatatona', co mapihuë'.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰ Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': “Nonpintatoma', Quisosoquë paco'. Yaimaramaso pochin nicatoma', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë',” itopi. ²¹ Itohuachinara, pa'pi Quisoso nontapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' tē'huatëranhuë'. ²² Napoaton yanatanainquën.

Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisosososos' nipirinhuë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco? ²⁴ Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininëonta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶ Na'a piyapi'sari Quisoso yaatëhuëpirinahuë', co nanitopi-huë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natan-pihuë'.

Piyapi'sa' nãpïantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chimin-patëhua', co onporonta' nãpïantarihuahuë',” toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapaipi.

²⁸ —Íraca Maistro Moisësë pënëninpoa': “Quëmapi sa'aponahuë co hui'nin ya'huëyátërasohuë' sa'in ayanan-pihuachin, ina iini chachin imoroën maantacaso' ya'huërin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huërëtacaso marë'. Ina quëran mashotohuachin, ma'shanën, no'panën, inapita masarin,” tënin Moisësë ninshitaton. ²⁹ Canchisë iyaro'sa' ya'huërin. Paninanso' sa'apirinhuë'. Co hui'nin ya'huëyátërasohuë', sa'in ayananpirin. ³⁰ Ina iini chachin imoroën maantarin. Moisësë tëninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huëyátërasohuë', chimiantarin. ³¹ A'na iionta' inapoantarin. Canchisë iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tëranta' hui'nin ya'huëyátërasohuë', ya'ipi taquipi. ³² Ina quëran sanapinta' chiminin huachi. ³³ Canchisë iinpitari chachin mapirinahuë', nãpïantacaso' tahuëri nanihuachin, ¿inquën chachincha sa'in ninë'poya? itopi.

³⁴ —Co no'tëquën, iyaro'sa', yonquiramahuë'. Isoro'paquë piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quëran chiminpi.

³⁵ A'naquën Yosëri noya ni'ninsopita inápaquë pantarapi. Nãpïantahuachina', co huachi sa'aponahuë'. Sanapi'santa' co so'yaponahuë'.

³⁶ Co huachi chiminaponahuë'. Anquëniro'sa pochin nisapi. Nãpïantarapi ni'ton, Yosë hui'ninpita chachin nisapi.

³⁷ Chiminpisopita tëhuëenchachin nãpïantarapi. Ina a'chinchinquëma'. Moisësë chachin ninshitërinso'. Nara'huaya orotarinsó' nicaso', Yosëri nontërin: “Caso' Yosëco. Apraan chinotarincó.

Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarinaco," tēnin Yosē.
 38 Nanpirēhuasopitaráchin Yosē chinotarēhua'. Napoaton
 inapitanta' nani chiminpirinahué', nanpimiataantapi, itērin
 Quisosori.

39 Cotio maistro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha, Maistro, yonquiran paya! tēnin a'na'.

40 Ina quēran tē'huatatona', co huachi nohuantopihuē'
 nataantacaiso'.

Yosēri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

41 Ina quēran Quisosori itantapon:

—Íráca Yosē quiricanēnquē sha'huitērinpoa'. “A'na tahuēri
 a'na quēmapi acoarahuē piyapi'sa' nicha'écaso marē'. Inaso'
 Cristo,” tēnin íráca. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara:
 “Cristoso' Tapico' shiin,” topi. Napopirinahué',⁴² íráca Ispirito
 Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninorin. Sarmoquē
 ninshitaton, naporin:

Yosēri Sinioronēhuē sha'huitērin: “Inchinanēhuē quēran
 huēnsēquē'

43 inimiconēnpita cari minsēchinquēn,” itērin Yosēri, tēnin Tapi.

44 Shia'huain niponahuē', Cristo yonquiaton,
 “Sinioronēhuē,” tēnin Tapi. Piyapi chachin nipirinhué', Tapiri
 chinotērin. ¿Onpoatonta' naporin? itērin Quisosori.

Cotio maistro'sa' yanonpipiso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

45 Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquē, ca'tano'sanēnpita
 pēnēnaton, itapon: ⁴⁶ “Ni'cona cotio maistro'sa'
 nonpintochinēnquēma'. ‘Noya noyacoi,' ta'tona', naporopi
 a'mopi piyapi'sari nicacaiso marē'. Cachiquē pa'pachinara,
 na'a piyapi'sari nontopi. ‘Huē'cama maistro,' itohuachinara,
 pa'yatopi. Niyontonpiso pēiquē ya'conahuatona',
 hua'ano'sapitarē' yahuēnsēconpi. Pita nipachinara,
 huancánachin yahuēnsēconpi. ⁴⁷ Noya nonaponaraihuē',
 a'naya a'naya quēyorono'sa' nonpintatona', ma'shanēnpita
 matopi. Ama noninacaiso marēhuē' hua'qui' Yosē
 nontopirinahué', co cancanēna quēran natēpihuē'. Ina marē'
 aquē aquētē' Yosēri ana'intarin,” itērin.

21

Quēyoron Yosē marē' coriqui acorinso'

(Marcos 12.41-44)

1 Yosē chinotopiso pēiquē a'na cacon ya'huērin. Inaquē
 coriqui Yosē marē' po'mopi. Quisosori notēērahuaton,
 na'a ma'huano'sa' ni'nin. Na'con coriqui inaquē
 po'morapirinahué'. ² Ina quēran a'nara quēyoron huē'nin,

sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchin coriqui po'moquirin.
³Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso nipirinhue' na'con na'con po'moquirin. ⁴Ma'huanosaso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchin po'mopi. Iso sanapiso nipirinhue', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, tënahuë, tënin Quisoso.

Yosë pëinën ohuatapiso'

(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachin na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchin Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachin ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huitarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'

(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' nanirihuachin, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpin-tochinënuëma'. A'naquën huëcatona': 'Caso' Cristoco. Yosë chachin a'pairinco,' tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. 'Nani tahuëri naniriarin, nitotërai,' tosapi. Ama inapita imacosohue'. ⁹Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohue'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiniquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ipiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, ayonquicaiso marë' napoarin.

¹²Co'huara ma'sha onpoyatërasohue', co noya piyapi'sahuë' masarinënuëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënuëma'. Cotio niyontonpiso pëiquë sha'huirapiarinënuëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënuëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënuëma'. ¹³Naporo'

inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi.
¹⁴Mapachinënguëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohuë'.
¹⁵Catahuanquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto,
 noya yonquiarama'. Inimiconënpita co nanitapihuë'
 a'paniinquëmaso'. ¹⁶Tataparima' co imatonahuë',
 sha'huirapiarinënguëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita,
 amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënguëma'. A'naquëma'
 tëpararinënguëma'. ¹⁷Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa'
 no'huiarinënguëma'. ¹⁸Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma'
 Co inquëma tëranta' chimimiataramahuë'. ¹⁹Noya
 imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona',
 Quirosarin tancapitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri
 nanirinsó' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'.
²¹Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama',
 motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin
 pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë
 ayancontacosohuë'. ²²Ina tahuëri'sa' nanihuachin,
 na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanënguë ninorinsó
 chachin naporo huarë' Yosëri chiníquën ana'intarin.
²³Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran
 ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosëri no'huiton,
 cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴Inimicoro'sa' huëcatona', na'a
 piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari
 ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa'
 Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë
 ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton,
 pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi
 yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarín.
 Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi
 piyapi'sa' pa'yanapona'. ²⁶Inápaquë ya'huëriinsopitanta'
 nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiadona',
 të'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani
 yatëpapon. ²⁷Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran
 quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahuë'.
 Chiníquën nanantato, o'mantararahuë'. Huënaráchin
 huënaráchin ya'noarahuë. ²⁸Napoaton nisha nisha quira
 nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina',
 ama pa'yancosohuë'. O'manta'huaso' tahuëri naniriarin
 ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya
 nicha'ësaranquëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma', itërin
 Quisosori.

29 Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquirá nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'. 30 Nara ta'amënuquë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. 31 Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

32 No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohuë', nani ma'sha onporapi. 33 Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirínhuë' co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

34 Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ina pochín cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohuë'. Co noya ninahuatamacohuë', 35 huënson a'naróáchin ma'sha maninso pochín, a'nanaya o'mantararahuë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquëchin ni'sarinaco. 36 Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achinicancainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahuë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporó' tahuëri co tapanatomahuë', noya huaniparamaco," ténin Quisoso.

37 Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinín. Tashi' nipachina, Oriposë panënuquë huë'ëcaso marë' pa'nín. 38 Tashiramiachín na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

22

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)

1 Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporó' cotioro'sa' niyontonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan cá'pi, co ahuëpocatopisohuë'. 2 Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tëpacaiso'. Piyapi'sa' të'huatatona', co nanitopihuë' a'ninquëchin macacaiso'.

3 Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirínahuë', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, 4 corto hua'ano'saquë pa'nín. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. 5 Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

6 —Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

⁷ Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi yonquicaíso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸ Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin: —Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹ —¿Intohuata' paatoi tapaii? itopi.

¹⁰ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'conconpachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹ Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “ ‘¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?' ténin Maistro, ” itonco'. ¹² Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³ Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë'.

¹⁴ Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵ —Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitato'co ina capa'huaso'. Ipora tēranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶ Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarihua', itërin.

¹⁷ Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata, ” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸ Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹ Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata, ” itahuaton, së'panin. Inapotahuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

²⁰ Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantaranin.

—Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huënainëhuë quëran nicha'ësarinquëma'. ²¹ Napoaponahuë', a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco. ²² Yosë quëran quëmapiico niporahuë',

ina nohuanton, chiminarahuë. Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiníquën parisitapon. Yosëri ana'intarin, tënin Quisoso.

23 “¿Inquënpoacha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiníquën nanantacaso' nohuantopiso'

24 Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpoata' chini chiníquën nanantërë'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiníquën nanan nohuantopi. 25 Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'. Hua'anënapita chiníquën nanantatona', piyapinënpita camaipi. 'Caso' noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. 26 Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin yonquicosohüë'. Insosona chiníquën nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso' ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. 27 Ni'co'. Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinënpitaso nipirinhüë' sacatapi. Co hua'anën pochin chiníquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia pochin cancantërahuë'. Apira apira a'napita catahuarahuë'.

28 Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirinacohüë', co a'poramacohüë'. 29 Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, hua'anëntarahuë. Naporo' canpitanata' acoaranquëma' hua'an pochin nicamaso'. 30 Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatërëhuaso pochin nóya cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi israiro'sa' hua'anënta'huaso',” itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

31 Ina quëran Simon Pitro pënënin chiníquën cancantacaso marë'.

—Tëhuëncachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tëni'i, top-irahuë,” itërin. “Inta nipachin tëniriquë’,” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiníquën sha'huitarinquëma' naniantamacoso marë'. 32 Caso nipirinhüë' iyasha, nani Yosë nontërahuë ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiataran-cohuë'. Noya imaantahuatanco, iyanpita achinicancanquë', itërin.

33 —Sinioro, co caso' a'poaranquënhüë'. Tashinan pëiquë po'mohuachinënuquën, canta' ya'co'in. Yatëpapirinacohüënta', co të'huatarahuë', tënin Pitro.

34 —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara atari përasatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë’,” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

³⁵ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iráca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto, sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta' pahuantërinquëmahuë' ti? itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

³⁶ —Iporaso nipirihuë' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohuë'. Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni ya'huëtohuachinquëmahuë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'. ³⁷ Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarë' acorapi,” tënin. Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, tënin.

³⁸ —Ni'quë' Maistro. Cato' sahuëni ya'huëtërincoi, ito-huachina:

—Tatoco huachi pa'ahua', itërin Quisosori.

Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'

(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

³⁹ Ina quëran pipirahuaton, Oriposë panënuë pa'nin. Nani tashi' inaquë pa'nin. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. ⁴⁰ Inaquë canconpachinara:

—Yosë nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

⁴¹ Ina quëran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quëran, inaora Yosë nontërin: ⁴² “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochin parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantapohuë', quëma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatan-conta' noya, tënahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

[⁴³ Nani nontohuachina, anquëni inápa quëran o'marahuaton, achinirin. ⁴⁴ Ina quëran pa'pi sëtaton, chiníquën Yosë nontaantarín. Oncainën huënai pochin no'paquë hui'shirin.]

⁴⁵ Nani Yosë nontohuachina, ca'tano'sanënpita paahuantapirihuë'. Huë'ësápi quënanconin. Sëtatona', huë'ësápirinahuë'.

⁴⁶ —¿Onpoatomata' iyaro'sa' huë'ësárama'? Huënsëatoma' Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë', itërin.

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

⁴⁷ Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canquipi. Cotasë quëchitëriarin. Inanta' ca'tanaponahuë', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

48 —Iya Cotasë, Yosë quëran quëmapico nipirahuë', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itërin.

49 Ca'tano'sanënpitari quënanahuatona', "Quisoso yamasapi," ta'tona', yaahuëtopi.

—¿Sahuëniquë Siniro ahuëchi? itopirinahuë'.

50 Co'huara a'panichatërasohuë', a'naso' corto hua'an piyapinën ahuëaton, inchinan huëratën nishitëtërin.

51 —Tananpitëquë' iyasha. Ama ahuëquësohuë', itërin Quisosori.

Ina quëran së'huahuëratërahuaaton, a'naroáchin anoyatërin.

52 Naporahuaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quëërahuatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochin cancantatomaco,

¿yamanamaco ti? 53 Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanon, iporaso' masaramaco. Tashi pochin cancantërama' ni'ton, sopai camairinquëma' co noyahuë' nicacaso marë', itërin.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

54 Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' pëinënquë quëpapi. Pitrori aquë quëran imaquiarin.

55 I'iratëquë huarë' imaquirahuaton, pairaanaquë ya'conin. Inaquë ponisario'sa' nani a'pëtopi napëntacaiso marë'. Pana yonsanquë huënsërahuaaton, inanta' napëntarin. 56 Napëntaquëya', a'na cosonari quënanin. Noya ni'sahuaton:

—Iso quëmapinta' Quisoso imarin, tënin.

57 —¿Co imoya caso' ina nohuitërahuë'! itërin Pitrori.

58 Co hua'quiya quëranhuë' a'na quëmapiri niantarin.

—Quëmanta' Quisoso imaran topirahuë', itërin.

—Co'chi iyasha imarahuë' paya, itaantaranin.

59 A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënhuë, tënin.

60 —¿Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahuë', itaantaranin.

Nonaso', atari përarin. 61 Naporo chachin Quisosori tahuëretahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinsó' Pitrori yonquirin. "Ipora tashi chachin, co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco," ¿itërinco pora? ta'ton, 62 aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiníquën sëtaton, na'nërin.

Quisoso tēhuapiso'
(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Ina quëran ponisario'sari Quisoso tēhuapi. Tēhuarahuatona', ahuëpi. ⁶⁴ Tonporayatahuatona', panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tēhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'
(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontonpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatëinquëma', co natëaramacohuë'. ⁶⁸ Ma'sona tëranta' natanpatëinquëma', co a'paniantaramacohuë'. ⁶⁹ Nipirinhüë', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiniquën nanantarahuë', itërin.

⁷⁰ —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹ —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'
(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Ina quëran pipirahuatona', Piratoquë Quisoso quëpapi. ² Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë'” toshuaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarinco hua'anënta'huaso marë'” toconin, itopi.

³ —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴ Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapiso' noya, tēnahuë. Co manta' onporinhüë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhüë', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria

parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

⁶ Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. ⁷ “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacaso marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. ⁸ Inaquë canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. ⁹ Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. ¹⁰ Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiapirinahuë', co manta' tëninhuë'. ¹¹ Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'an a'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. ¹² Nani hua'qui' Pirato Irotisëre' nino'huipirinahuë', naporu quëran huarë' co huachi niinimicotopihuë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinso'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

¹³ Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitanta' ayontonahuaton, itërin:

¹⁴ —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë’,” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapiramahue', co manta' onporinhuë', tënahue'. ¹⁵ Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[¹⁷ Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] ¹⁸ Piyapi'sariso nipirinhuë' chiníquën nontopi.

—¿Quisososo' tēpaquë'! ¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

¹⁹ Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tēpatona'pi inaso'. Nianoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. ²⁰ Pirato co nohuanterinhuë' Quisoso tēpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

²¹ Naquëranchin chiníquën nontaantapi.

—¿Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

22 —¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahüë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tēnin. Nani cararo' inachachin itaan-tarin.

23 “¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin.
24 Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. 25 Parapasëso' tēpatona'pi nipirinhuë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososo nipirinhuë' co ocoirinhuë'. Tēpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

26 Ninano quëran quëpaso', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

27 Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

28 Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohüë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma' tēhuënchinso', sëtoco'. 29 Naporo' tahuëri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huiñpita yonquiatona', sëtapi. Co hua'huanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. 30 Piyapi'sa' chiniquën parisitapi ni'ton, “Motopi quëran na'piro'sa' notarintahuatona' imotërinpoa' naporini, noya niitonhuë',” tosapi. 31 Ni'co'. “Nanpimë' co huëyarinhüë', yanimëso nipirinhuë' a'naroáchin huëyarín,” topi. Caso' nanpimë pochin nipirahuë', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimë pochin ninama' ni'ton, chini chiniquën aparisitarinënquëma' tēnahüë, itërin Quisosori.

32 Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tēpacaiso marë'. 33 Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, “Nansë Moto',” itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahüënan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuancanapipi. [34 Patanantopirinahuë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësohüë'. Co nohuitatonacohüë', napotarinaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa' capini ninontopi. “Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morinso' maahua',” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. 35 Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tēhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayoninso' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tēhuatona'.

³⁶ Sontaro'sarinta' tēhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininso' ihuëtopi.

—O'oquë' Maistro. ³⁷ Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

³⁸ Onporinso marësona tēparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

³⁹ Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisoso no'huirin.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë'. Ina quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

⁴⁰ A'nariso nipirinhüë' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tēranta' Yosë tē'huatëranhuë' ti? Tēpararinën quëmanta'. ⁴¹ Canposo' co noyahuë' ninë'. Napoaton no'tëquën coisë ana'intarinpo'. Iso quëmapiso nipirinhüë' nóya. Co manta' onporinhüë', itërin.

⁴² Ina quëran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatan, yonquico Sinioro canta', itërin.

⁴³ —Tēhuë'nchachin iyasha ipora tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa' ya'huë'contaran, itërin.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

⁴⁴ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. ⁴⁵ Co huachi pi'i a'pininhüë'. Naporo' Yosë chinotopiso pëi' tanontën nē'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin. ⁴⁶ Napohuachina, Quisoso chiníquën nonin.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton, chiminin. ⁴⁷ Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tēhuë'nchachin iso quëmapi co manta' onporinhüë', tënin.

⁴⁸ Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininso' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiníquën sëtatona', yanquëëpi.

⁴⁹ Imarinsopitaso' nipirinhüë', aquë quëran notëërapí. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sápi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaquë ya'huërinso'. Cosi itopi. Cotio hua'an niponahuë', noya quëmapi. Yosë

no'tëquën chinotërin. "A'na tahuëri Yosë acorinso' isoro'paquë hua'anëntapon," ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, "Ama tēpacosohuë'," itopirinhuë', co yanatëpihuë'. ⁵² Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. "Quisoso nonën quëtoco quëpa'i," itohuachina, "Noyahua', quëpaquë'," itërin. ⁵³ Ina natanahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëetopi. So'quëetahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhuë'. Inaquë nonën po'mopi. ⁵⁴ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mopi.

⁵⁵ Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mopiso' ni'pi. ⁵⁶ Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininso' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotopi. Moisësë sha'huirinso chachin chinotopi.

24

Quisoso nanpiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

¹ Tomio tahuëri nanihuachina, tashíramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininso' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi. ² Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. ³ Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë'. ⁴ "¿Onporincha nicaya?" ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'piri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mopiso' huënaráchin huënaráchin ya'nopi. ⁵ Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatona', monshoapirinahuë', catoya'piri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mopiquë Quisoso yonirama'? Inaso' nanpiárin. ⁶ Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nanpiantarin. Cariaquë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? ⁷ "Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpapirinacohuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë'," itërinquëma', itopi.

⁸ Itohuachina, yonqui. ⁹ Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. "Quisoso nonën capa. 'Nanpiantarin,' itërinacoi," itoonpi. ¹⁰ Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiago a'shin nininso', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë',

co natëpihuë'. ¹¹ "Inahuara yonquinëna quëran napoapi," toconpi.

¹² Pitroso nipirinhüë', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuëconpirinhüë'. Morin so'pinpisoráchin quënanconin. "Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?" ta'ton, ya'huërin'pa' paantarin.

Catoya'pi iratapona pochin quënanpiso'
(Marcos 16.12-13)

¹³ Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonënquë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochin aquërinso'. ¹⁴ Papona pochin ninontapi.

"Quisoso tëpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopi. Napoaponahuë': 'Nani nanpiantarin,' tënin Maria. ¿Ma'ta' onpocaso'?" nitopi. ¹⁵ Ninontaso', Quisosori chachin ya'cariquirin. Inapitarë' pa'sapirinhüë', ¹⁶ Yosë nohuanton co nohuitopihuë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochin ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nani nitotopirinhüë', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhüë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarin Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tëpapi. Nóya quëmapi nipirinhüë', tëpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroaton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri nóya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirinhüë'. ²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacaiso marë'. Sha'huirapihuachinara, corosëquë apatanantërin. Nani chiminin. ²¹ Ina ta'ma' israiro'sacoi nicha'ësarincoi, topiraihuë'. Nani chiminin. Nani cara tahuëritërin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachin imapiso' nanan sha'huitatonacoi, a'payaninacoi. Tashíramiachin na'pi naninquë po'mopiquë pa'pirinhüë', ²³ co nonën quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiirinacoi. "Anquëniro'sa' quënanai. 'Quisoso nani nanpiantarin,' itërinacoi," topi. ²⁴ A'napitanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachin quënanconpirinhüë', co Quisoso quënanpihuë', itopi.

²⁵ —Canpitaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirinhüë', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo

parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporohuarë' Yosë'pa' noya noya acoarin huachi, itërin Quisosori.

27 Ina quëran Yosë quiricanënguë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisésë'ton ninoton, Yosë quiricanënguë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

28 Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirinhuë':

29 —Nani i'huarin. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. “Noyahua',” tosahuaton, ya'conconin.

30 Yacoshatohuachina', Quisosori pan manin. “Yosparinquën,” Yosë itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, quëtërin.

31 Pan së'panaso chachin Yosë nohuanton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirinahuë', ina quëran chachin ayarin.

32 Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochin Quisoso chachin nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë paya! nitopi.

33 A'naroáchin Quirosarinquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopitanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

34 —Tëhuëenchachin Siniro nanpiantarin. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

35 Ina quëran catoya'pi canquipisopitarinta' itapona': “Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai,” itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

36 Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huanacanachin huanirahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

37 Ina quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan,” ta'tona', pa'pi të'huatopi.

38 —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? 39 Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatoma', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

40 Ina tosahuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. 41 Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. “¿Tëhuëenchachin nanpiantarin ti?” topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴² “Ya'huarin,” toshuatona', sami chinpi sē'panpiso' quētopi.
⁴³ Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴ —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoquënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nanicaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' ina pochin ninahuë, itërin.

⁴⁵ Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

⁴⁶ —Iráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: “Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarin,” tënin. ⁴⁷ Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', oshanëma' inquitärinquëma',” itoco'. Quirosarínquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. ⁴⁸ Canpitaso' ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹ Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinquëmaso marë'. Quiricanën quëran tatahuë sha'huitërinquëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachínquëma', naporo huarë' nanitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachínquëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarínso'
(Marcos 16.19-20)

⁵⁰ Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparín. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. “Isopita Tata noya noya a'paiton, catahuaquë',” itërin.
⁵¹ Nonin quëran chachin inápaquë panantarín. ⁵² Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarínquë ayamantapi. ⁵³ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitérinpoa' Quisocristo nohuitatēhua' nanpimiatacaso marē'

Iráca Quisocristo Yosē'pa' ya'huërinso'

¹ Iráca quëran huarē' Yosë noninso' ya'huërin, Quisocristo itërehuaso'. Tata Yosërē' ya'huërin. Yosë pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë'pa' ya'huërin. ³ Naporo' Yosë yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tëranta' inaora ya'huërinhuë'. Co acorinhuë' naporini, co manta' ya'huë'itonhuë'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyapinpoanta' a'pintatë pochin a'chintërinpoa' ina nohuitatēhua' nanpimiatacaso marē'. ⁵ Tashinantërinso' a'pintohuatëra, a'naroáchin tahuëri pochin ninin. Co tashiri tacopitërinhuë'. Inapochachin Quisocristo a'pintërinpoa'. Co noyahuë' nininsopitari yaminsëpirinahuë', co nanitapapihuë'.

⁶ A'na quëmapi ya'huërin, Coansha itopiso'. Yosëri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitiinpoaso marē'. Ya'ipi piyapi'sari natëcaiso marē' sha'huirin. ⁸ Coanshaso' co a'pintërinpoahuë'. Yosëri a'parin a'pininso' anohuitiinpoaso marē'. ⁹ Sha'huitërinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuaton, ya'ipi piyapinpoa' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquë o'marin. Iráca Tata Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhuë', co piyapi'sari nohuitopihuë'. ¹¹ No'panënuquë chachin o'mapirinhuë', co piyapinënpitari nohuantopihuë'. Nipirinhuë', ¹² Quisocristo cancanën mapatēhua', hui'nin pochin Yosë ni'ninpoa'. Natërehuasopitarachin huëntonënuquë aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quëran nasitërehuaso nipirëhuahuë', co ina quëran Yosë huëntonënuquë ya'conëhuahuë'. Co piyapi nanitërinhuë' aya'co'inpoaso'. Co canpoara nohuanton, ya'conëhuahuë'. Yosëíchin aya'coninpoa'. Ina quëran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquë nasitimarin. Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitërin. Canpoarë chachin ya'huërin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, tēnai. Yosë pochachin ninin. Inaíchin hui'nin inaso'. Inaora nohuanton nosororinpoa'. No'tëquën nontërinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitërin: "Thua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran

chini chiníquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin huachi," itërin.

¹⁶ Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'ton, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirëhuahuë', ina imapatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa'. ¹⁷ Iráca Yosë nohuanton, Moisésë pënëntërin nani ma'sha natëcaso'. Pënëntopirinhüë', co ya'ipiya anitotërinpoahuë'. Quisocristoso nipurinhüë' nosororinpoa'. No'tëquën nonaton, ya'ipi nanamën anitotërinpoa'. ¹⁸ Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanëhuahuë'. Hui'niniso nipurinhüë' noyá nohuitërin. Yosë pochachin ni'ton, napopianachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosë anohuitërinpoa'.

Coansha Paotista sha'huirinsó'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

¹⁹ Coansha pënëntápachina, corto hua'ano'sa', nihuiro'sa', inapita pa'pi Coansha nontacaiso marë'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'ton, Quirosarin quëran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquënta' quëmaso'?" itoonpi.

²⁰ —Caso co Cristocohüë'. A'naquën napotopirinacohüë', co caso' inacohüë', itërin Coanshari.

²¹ —Quëmaso' Iniasënquën, iráca ayaponahuë', ¿ya'noantamaranquën ti? itopi.

—Co caso' inacohüë', tënin.

—¿Quëmaso' pënëntona'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

—Co inacohüë', tënin.

²² —¿Inquënta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marëta' pënëntaran? itaantapi.

²³ —Yosë nohuanton, pënëntarahüë. Iráca Isiasë nintonco, naporin: "A'na quëmapi inotëroquë pënëntaton, tapon: 'Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otëëquë' Sinioro o'main,' tënin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënënarahuë. 'Cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarahüë," itërin Coanshari.

²⁴ Ina quëran Parisioro'sari itaantapi:

²⁵ —Co quëmaso' Cristonquënhüë'. Co Iniasënquënhüë'. Co pënëntona'pi ninaraisonquënhüë' ni'quëhuarë', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quëtërinquën aporintamaso'? itërin.

²⁶ —I'quë mini aporintarahüë. Nipurinhüë', iporaso' a'na quëmapi ya'huërin, co nohuitëramasohüë'. ²⁷ Inaso' chini chiníquën nanantërin. Caso' co ina pochin chiníquën nanantërahüë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. Ca piquëran ina pënëntapon, itërin.

²⁸ Naporó' Cortanii' aquëtëran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquë. Inaquë paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitërinso'

²⁹ Tahuërinquë inaquë Quisoso huë'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itërin: "Paso' quëmapi ni'co'. Yosëri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminapon. ³⁰ I'hua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiniquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin. ³¹ Co carinta' nohuitopirahuë', nani nohuitërahuë. Yosë a'parinco ya'ipi piyapinënpita anohuita'huaso marë'. Ina marë' pënënato, i'quë aporintarahuë.

³²⁻³³ Co Quisoso nohuichatërapohuë', Yosë sha'huitërinco. 'A'na tahuëri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuaton, a'na quëmapi motoanshiranëinquë chachin huanitimarin, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintëran. Ina quëmapiso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma', itërinco Yosë. Ispirito Santo inápa quëran o'mahuachina, ni'nahuë. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranëinquë chachin huanitiimarin. ³⁴ Cari ni'nahuë. Napoaton nani nohuitato, sha'huitaranquëma'. Iso quëmapi Yosë hui'nin, tënahüë," itërin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

³⁵⁻³⁶ Tahuërinquë Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantararin. Quënaantarahuaton, catocoi imaraiso' itaponcoi: —Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosëri a'paimarinso', itërincoi.

³⁷ Natanahuato, Quisoso imarai. ³⁸ Ina quëran tahuëretahuaton, quënanincoi.

—¿Onpoapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquën Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹ —Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuato, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoi Coansha natanahuato, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëërahuaton, itërin:

—Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Simonquën. Coansha hui'ninquën. Nasha nininën acotaranquën. Pitro ichinquën, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Caririaquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Cosi hui'nin. Nasaritoquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶ —Nasaritoro'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? tënin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷ Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israiromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë', itërin Quisosori.

⁴⁸ —¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhuë', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹ —Quëmaso' Maistro, Yosë hui'ninquën. Israiro'sa' copirnonquën, tënahuë, itërin.

⁵⁰ —¿Ninoto quënananquënso marëáchin natëranco ti? saca sacai nininsopita ni'saran, itërin.

⁵¹ Ina quëran itaantarin:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'të' ni'soarin. Ni'soatohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporaso' Yosë quëran quëmapiço ni'to, o'marahuë Yosë anohuita'huanquëmaso marë'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

2*Canaquë Yosë pochin nininso'*

¹ Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nisarin sa'acaso marë'. Canaquë naporin, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nin. ² Quisosonta' amatopi. Pa'nin inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinacoi.

³ Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴ —¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarinhuë' nohuitiinacoso', itërin Quisosori.

⁵ Napotopirinhue', inpriatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitohuachinquëma', natëco', itërin.

⁶ Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orinanguëächin catapini rata pochin ya'conin. Moisësë pënëntërinso' natëtona' oshanëna iniquicaiso marë' acopiso'.

⁷ Ina quëran inpriatoro'sa' sha'huitërin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotënquë huarë' i'sha amëntaitopi.

⁸ —Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarín Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitooñpi. ⁹ Orinan quëran mapirinhue', pita hua'anso' co nitotërinhue'. Inpriatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinhue', nani huino taranin. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin.

¹⁰ Huë'pachina, itërin:

—¡Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashin yashin o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchin noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhue' ipora huarë' noya noya huino o'shitërancoi, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhue', naporin.

¹¹ Naporo' Quisoso caniaritërin Yosë pochin nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': "Tëhuëñchachin Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparín," topi. Ca'tano'sanëñpitacointa ni'sahuatoí: "Quisososo', Yosëri a'paimarinso'," tënai. Canaquë naporin. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹² Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachin pa'marin. Ca'tano'sanëñpitacointa' imarai. A'na simana pochin inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso marë'. Ina naniriahuachina, Quirosarinquë paantarai. ¹⁴ Yosë chinotopiso pëiquë pa'sahuatoí, i'iratëquë nipa'antopisopita quënanconai. Ohuaca', ohuica, nëpë', inapita nipa'antapi. Yosë chinotatona' tëpacaiso marë' pa'anapi. A'naquëonta' misanëñpitaquë huënsëatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵ Inapita quënanconahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin. Nonin masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huëñintaton, a'parin huachi. Pa'anpisopitanta' Yosë pëinën quëran a'parin. Coriqui nicanpiapisonta' misanëñpita quëran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuaton, misanëñpitanta' të'yatërin.

¹⁶ Nëpë' pa'anpisopita itapon:

—Isopitanta' quëpaco'. ¡Ama Tatahuë pëinën mircato pochin nitocosohuë! itërin Quisosori.

¹⁷ Yosë quiricanënquë ninshitopiso' yonquirai. “Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinënquën, ténahuë. Ina na'con yonquiato, quëma pëinën a'pitërahuë. Ina marë' no'huiarinaco,” tënin quiricaquë.

¹⁸ Ina quëran cotioro'sari huëcapaipi.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisaran? Chiníquën nanan-tohuatan, Yosë pochin niquë' quiyanta' nicatoi natëiinquën, itopi.

¹⁹ —Iso pëi' ata'huantohuatama', cara tahuëri quëran anoy-ataantarahuë, itërin Quisosori.

²⁰ —Yosë chinotopiso pëi' catapini shonca saota pi'ipi quëran tinipi. Cara tahuëri quëran naquëranchin ¿anoyataantaran ti? itopi cotioro'sari.

²¹ Quisososo nipirinhüë' co ina pëi chachin yonquirinhüë'. Inaora nonën pëi pochin tapon naporin. ²² Quisoso nantiantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuëriya quëran nantiantarin ni'ton, “Yosë quiricanën quëran no'tëquën ninorin,” tënai. Quisososo noninsonta' natërai.

Yonquipisonta' nitotërinso'

²³ Pascoa tahuëri inaquë ya'huasocoi, Quisoso Yosë pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. “Yosëri catahuarin,” ta'tona', a'naquën natëpi. ²⁴⁻²⁵ Quisososo nipirinhüë' ya'ipiya noyá nohuitërin. Co piyapiri sha'huitopirinhüë', yonquipiso chachin nitotërin. Napoaton “Co natëmiatërinacohüë',” ta'ton, co inapita natërinhuë'.

3

Nicotimo a'chintërinso'

¹⁻² Tashi' nisahuaso', a'na quëmapi huë'nin Quisoso nontacaso marë', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuë', Quisososo nontiirin.

—Maistro, Yosë a'pairinquën a'chintancoiso marë'. Sacai' nininsopita nicaton, Yosë pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquën, tënai. Co Yosë catahuarinquënhüë' naporini, co quëma nanitapaitonhuë', itiirin.

³ —No'tëquën iyasha sha'huitaranquën. Co nasitaantahuatanhuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaranhuë', itërin Quisosori.

⁴ —Nani mashotohuatëra, co huachi mamanpo yo'namënquë ya'conëhuë'. ¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itaantarin Nicotimorinta'.

⁵ Napotohuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tëquën sha'huitaranquën. I'quë amarëso pochin cancanëma' anoyatacaso' ya'huërin. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nisarama'. Naporo huarë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'.⁶ Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cancantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cancantarama'.⁷ Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina natanaton, pa'yanquësohuë'.⁸ Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahue', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërëhuahuë'. Co quënanpirëhuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

⁹—¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itantarin.

¹⁰—Quëmaso' Israiro maistronguën niponahuë', ¿co nitotëranhuë' ti? ¹¹No'tëquën itaranquën. Nitotatoi, a'chintarainquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhue' co natëramacoihuë'.¹² Isoro'paquë ya'huërinso' quëran a'chintopiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Inápaquë ya'huërinso' quëran a'chintohuatëinquëma', aquëtë huarë' co natëtaramahue'.

¹³Co inso piyapi tëranta' inápaquë pantarinhuë'. Casáchin ina quëran o'marahue. Yosë quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'marahue. Napoaton casáchin inápaquë ya'huërinso' a'chintaranquëma'.¹⁴ Iráca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancan-topi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Na'a ya'huano'sa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'na quëran nisahuaton, naraqüë achinpirin. Achinpirahuaton, inápaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco.¹⁵ Natëhuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achinpiarinaco, itërin Quisosori.

Yosë nosororinpoaso'

¹⁶Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naíchin hui'nin nipirinhue', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminin," topatëhua', co parisitopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'.¹⁷ Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

¹⁸Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaíchin

hui'nin nipirinhüé', co natëpihué'. Napoaton ana'intarin.
 19 Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochin os-
 hanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquënisó nipirinhüé', co nohuan-
 topihué' Quisoso nohuitacaiso'. Co noyahué' nicacaisoáchin
 pa'yatatona', tashi pochin cancantopi. Co yanatëpihué' ni'ton,
 Yosëri ana'intarin. 20 Co noyahué' nipisopita co tahuëri
 pochin nininso' nohuantopihué'. A'pinqüë a'ninqüëchin
 huanicaiso' co nohuantopihué'. Tahuëri nipachina, ma'sha
 co noya nipisohüé' quënanë'. 21 Nipirinhüé', no'tëquën yon-
 quihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nica-tona':
 "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquëranchin Coansha sha'huirinso'

22 Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin.
 Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiáchin
 ya'huëconahuatoi, piyapi'sa' aporintërai. 23 Coanshanta'
 Inoiiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a
 ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa'
 huë'pachinara, aporintarin. 24 Naporo' Coanshaso' noya
 pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyatërapihué'.

25 Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin.
 Napoaton a'na cotio quëmapi huëcaton, Coansha
 ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërinso'? itërin. Nisha nisha
 ninontopi. 26 Ina quëran Coansha sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maistro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë
 Quisosonta' nissarin ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta'
 aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina nápo quëmaso'
 imasarinënuquënhüé', itopi.

27 —Co Yosë nohuantërinhué' naporini, co napo'itonahué'.
 Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. 28 Nani
 sha'huitëranquëma'. "Co caso' Cristocohüé'," itëranquëma'.
 Co'huara ina huë'shatërasohüé', Yosë a'parinco piyapi'sa'
 pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë. 29 Ni'co'.
 Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya
 nipayapi ni'ton, naporinso' natantaton, nóya cancantërin. In-
 apochachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imas-
 api ni'ton, nóya cancantërahuë. 30 Co caso' nohuantërahuë'
 piyapi'sa' yonquiinacoso'. Quisoso na'con na'con yonqui-
 inaso', tënin.

Inápa quëran o'marinso'

31 Cristo inápa quëran o'maton, chini chiníquën nanantërin.
 Noya noya ninin. Piyapinpoaso nipirinhüé' isoro'paráchin
 nohuitërehua'. Inasáchin nohuitatëhua', nisha'huitërehua'.
 Cristoso nipirinhüé' inápa quëran o'maton, chini chiníquën

nanantërin. ³² Yosë'pa' ya'huërin sopita nohuitërin. Nani ni'nin. Yosëri nontërin sonta' natanin. Ina nohuitaton, sha'huitarinpoa'. Sha'huitopirinpoahuë', na'con na'con piyapi'saso', co yanatëtopihuë'. ³³ A'naquënpoaso nipirinhue' natëtërëhua'. “Yosë no'tëquën nonin. Inari a'paimarin,” ta'tëhua', natëtërëhua'. ³⁴ Quisososo' Yosë nanamën chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, no'tëquënáchin nonin. ³⁵ Tata Yosëri hui'nin pa'pi nosororin. Chini chiníquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. ³⁶ Hui'nin natëpisopitaso', Yosë nohuitatona' nanpimiatapi. Co natëpisopitasohue', co ina pochin nanpimiatapihuë'. Nani Yosëri yonquirin ana'intacaso marë'. A'na tahuëri ana'intomiatarin, parisitopiquë a'pararin huachi.

4

Samaria sanapi sha'huitërinso'

¹⁻² I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansha imapi. Na'a aporintërin. Iporaso' na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintërinhuë'. Ina sha'huitohuachincoi, ca'tano'sanënpitacoí aporintarai. Na'con na'con aporintarai. Parisioro'sarinta' natantopi. ³ Ina nitotaton, Quisoso pa'nin. Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti paantarin.

⁴ Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huëcaso' ya'huërin. ⁵ Inatohua' a'na ninano' ya'huërin, Sicarë itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panën ya'huërin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quëtërinso'. ⁶ Inaquë a'na poso ya'huërin. Cacopo posonën itopi. Camotëchin inaquë canconai. Quisoso canotaton, posoquë huënsëconin.

⁷⁻⁸ Ca'tano'sanënpitacoiso', ninanoquë pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso marë'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon huë'nin. Nani mapachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahuë, itërin.

⁹ —Caso' Samaria sanapico nipirahuë': “I'sha mananso canta' o'oi,” ¿itëranco ti? itërin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'sarë' co noya ninontopihuë' ni'ton, napotërin.

¹⁰ —Yosë yanicanapirinquënhue', co quëmaso' nitotëranhuë'. “I'sha mananso canta' o'oi,” itëranquën nipirinhue', co nohuitërancohuë'. Nohuitëranco naporini, quëma nataintoncohuë'. Carinquën nanpirin i'sha quëchitënhuë', itërin Quisosori.

¹¹ —Quëmaso' co manta' ya'huëtërinquënhue' i'sha macamaso'. I'shaso' acopo' ya'huërin. ¿Onporahuatoncha nanpirin i'sha manë'ponquënya? ¹² Iráca Tata Cacopo iso poso ninin. Isëquëran i'sha macaton, o'orin. Hui'ninpita, pë'tahuanënpita

inapitanta' isëquë o'opi. Inaso' chiníquën nanantërin, topi. ¿Ina quëran na'con na'con quëmaso' nanitaparan ti? itërin sanapiri.

13 —I'shambia imoya o'opatëra, naquëranchin yamoroan-tarë'. 14 Nisha i'sha carinquën quëtaranquën. Ina ya'huëtohuachinquën, co huachi yamororëso pochin cantaranhuë'. Ni'quë'. Pancai' no'pa quëran pipihuachina, noyápiachin pipirárin. Co onporonta' yanimarinhuë'. Inapochachin nanpirin i'sha quëtohuatënnquën, cancanënnquë chachin ya'huëtarinquën. Inaquë ya'huápon huachi. Yosë nohuitaton, nanpimiataran, itërin.

15 —Ina i'sha sinioro quëtoco ama yamoroto, i'sha masa'isohuë', itërin.

16 —Paaton imoya so'yan maconquë' huë'in, itërin.

17 —Co caso' so'yahuancohuë', itërin.

—No'tëquën naporan. Co so'yahuanquënnhuë'. 18 Nani a'natërápo quëmapi so'yataponahuë', iporaso' quëmapi yacaparanso' co so'yanhuë'. No'tëquën nonan, itërin.

19 —Quëmaso' sinioro ninotona'pinquën, tënnahuë'. 20 Shimashonëhuëipita paso motopiquë Yosë chinotopi. Ya'huërë cotioro'sanquëmaso': "Quirosarinquëráchin Yosë chinotacaso' ya'huërin," tënnama', itërin.

21 —Natanco imoya. Nani tahuëri naniarin. Yosë yachinotohuatama', co paso motopiquë pa'saramahuë'. Co Quirosarinquë tëranta' pacacaso ya'huërinhuë'. 22 Canpitaso' Yosë chinotopiramahuë', co nohuitëramahuë'. Cotioro'sacoiso', Yosë nohuitërai. Cotio quëmapi nicha'ësarinquëma' canpitanta'. 23 Ipora quëran huarë' Yosë yachinotohuatama', ya'ipi cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, no'tëquën yonquiatoma', Yosë chinotoco'. Ina pochin nohuantërin chinotacaso'. 24 Yosë co nonën ya'huëtërinhuë'. Co quënanarihuarahuë', ya'huërárin. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' no'tëquën yonquiatoma', ina chinotacaso', itërin Quisosori.

25 —A'na tahuëri Cristo huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina huë'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', tënin Samaria sanapi.

26 —Ca mini inaco, nontaranquënso', itërin.

27 Naporó chachin ca'tano'sanënpitacoi o'mantarai. Sanapi nontarin, quënanquimarai. "¿Ma'marëta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantërin?" ta'toi, yonquinëhuëi quëran pa'yanpiraihuë', co natanaihuë'. 28 Sanapiso nipirinhue' yonshanën patahuaton, ninanoquë pantarahuaton, piyapi'sa'sha'huitërin.

29 —Huëco' pa'ahua'. Pasëquë quëmapi nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuë', "Nani a'natëräpo so'yahuanquën," itërinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara ti? itërin.

30 Natanahuatona', na'a ya'huëhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'. 31 Co'huara canquiyatërasoihuë', Quisoso yaa'capiraihuë'.

—Ca'quë' Maistro, itopiraihuë', co nohuantërinhuë'.

32 —Cosharo pochin nininso' ya'huëtërinco, co nohuitëramasohuë', itërincoi.

33 —¿A'napitari coshara' quëtiimara? nitopiraihuë', co coshachatërarinhuë'.

34 —Yosë a'paimarinco nohuantërinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatërahuë. Ina yonquiato, co huachi coshara' yonquirahuë'. Coshara pochin achinirincó. 35 "Catapini yoqui pahuanarin cayarinso' macacaso'," topiramahuë'. Ipora chachin cayarinso pochin nininso' macacaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¡Ni'cochi! Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Ipora tahuëri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huërarin Yosë imacaiso marë'. Inapita a'chintacaso' ya'huërin. 36-37 Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosë'pa' canaarama'. Noya noya nanpimiatarama'. Cato' piyapi sacatërinso pochin nisarama'. "A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin," topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nóya cancantapi. 38 Na'a piyapi'sa' ya'huërin, co Yosë nohuitopisohuë'. A'naquëni nani a'chintopirinahuë', co yanatëpihuë'. Iporaso nipirinhüë' a'paranquëma' a'chintantacamaso marë'. Yosë huëntonënuquë ya'conacaiso marë' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itërincoi.

39 Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso natëpi. Sanapiri: "Ya'ipi ninorinco," itërinso marë' natëpi. 40 Quisoso ni'quihuachinara, "Huëquë' isëquë yacapatoncoi, a'chintocoi," itopi. Itohuachinara, cato' tahuëri a'chintacaso marë' inaquë i'huatërai. 41 A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natëpi. 42 Sanapi itapona':

—Quëma sha'huëtërancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natërai. Iporaso nipirinhüë' quiyaora chachin natanai. Nani nohuitatoi, cancanëhuëi quëran huarë' natërai huachi: "Tëhuëenchachin isoso' nicha'ërinpoa'. Insosona imapachina', oshanën inquitaton, anoyacancantarin, tënai," itopi.

Capitan hui'nin anoyatërinso'

43 Cato' tahuëri quëran paantarahuatoi, Cariria parti canconai. 44-45 Caririario'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua

chachin Pascoa tahuëri na'huëhuachina, inahuanta' Quirosarinquë pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosë pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonënquë chachinso nipirinhüë' co a'chininhüë'. "Ya'huërinquëso' pënëntona'pi co yanatëpihuë'," ta'ton, co inaquë a'chininhüë'.

⁴⁶ Ina quëran Canaquë cancoantarai. Inaquë i'hua i'sha huino atarantërin. Inaquë canconpatoira, a'na capitan copirno piyapinën nininsoari huëcapairin. Hui'nin quëmapia'hua nininso', Capinaomoquë chiniquën caniorin.

⁴⁷ "Quisoso Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti canquirin," topi, natantërin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huëquë' Maistro hui'nahuë anoyatiimaco. Nani yachiminin, itërin.

⁴⁸ —Canpitaso' co a'naroáchin natëramacohüë'. Co'so' Yosë pochin nipatohüë', co natëramacohüë', itërin inarinta'.

⁴⁹ —Manóton Siniro huëquë'. Hui'nahuë chiminpachin, itaantarin.

⁵⁰ Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nan co chiminaponhuë'. Noyatarin, itërin. Napotohuachina: "No'tëquën nontërinco," ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin. ⁵¹ Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nan nani noyatërin, itiipi.

⁵² —¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'hua pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

⁵³ "Naporo chachin Quisoso nontërinco. 'Hui'nan noyatarin,' itërinco," ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' natëpi.

⁵⁴ I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuaton, capitan hui'nin ya'huëre' a'naroáchin anoyatërin. Inapoaton catoro' huachi Caririaquë Yosë pochin nisarin piyapi'sari nohuitacaiso marë'.

5

Apia anoyatërinso'

¹ Ina quëran cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin. Naporo' Quisoso Quirosarinquë paantarin. ² Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Ninano ya'coana pirayan ya'huërin, ohuicaro'sa' ya'coananën itopiquë. I'sha pirayan a'natërápo imënamë pochin nininso' ya'huërin. ³⁻⁴ Inaquë na'a cania'piro'sa' quëhuënapi. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'. Inaquë ninarapi. ["Hua'qui quëran hua'qui quëran Siniro anquëninën o'maton,

i'sha aco'sacaitërin," topi. "Napohuachina, inso'ton i'quë ya'compachina, a'naroáchin noyatërin," ta'tona', ninarapi.]
⁵ Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicaso'.
⁶ Inaquë quëhuënápirinhuë', Quisosori quënanquirin. "Nani hua'qui' caniorin," itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso ti? itërin.

⁷ —Nohuantopirahuë' Sinioro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moincoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conin, itërin.

⁸ —Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

⁹ Napotohuachina, a'naroáchin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporin.

¹⁰ Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapaipi.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

¹¹ —Quëmapi anoyatërinco' nani sha'huitërinco. "Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë'," itërinco, tënin.

¹² —¿Ma quëmapita' napotërinquën? itopi. ¹³ "Ahuën. Co nohuitërahuë'," tënin. Hua'huayatërahuë' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. ¹⁴ Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarin.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuaantaquësohuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

¹⁵ Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'huitonin. "Quisoso anoyatërinco," itoonin. ¹⁶ Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso marë' co quë'yapihuë'. ¹⁷ Quisosorisipirinhuë' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huanta' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahuacaso marë'. Canta' co chinotërahuë'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë', tënin.

¹⁸ Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. " 'Yosëso' tatahuë chachin,' topachina, Yosë pochachin niconin," ta'tona', aquë aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiniquën nanantërinso'

¹⁹ Ina quëran Quisosori itantarin: "No'tëquën itaranquëma'. Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuëráchin nonanahuë. Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. ²⁰ Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroatonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuararincó saca sacai' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. ²¹ Tatahuë

chimipi ananpitaantarín. Inapochachín canta' insosona nohuantërahuëso' ananpitaantarahuë. ²² A'na tahuëri coisë pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahuë. Noya nipisopita noya acoarahuë. Oshahuano'saso nipirínhuë' no'tëquën ana'intarahuë. Co tatauëri ana'intarínhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'inta'huaso marë'. ²³ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatauë noya ni'piso pochachín ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohuë', Tatauënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

²⁴ No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachín a'paimarinco. Noya natanpatamaco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'intaranquëmahuë'. Chiminpatama', co parisitomiataramahuë'. Nani Yosë nohuitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. ²⁵ Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochín nipisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachinaco, Yosë anohuitarahuë. Ina nohuito huachina', nanpimiatapi. ²⁶ Tata Yosë inaora nohuanton, nanpirín. Inari piyapi'sa' nanpicaso' quëtërin. Inapochachín canta' ina nohuanton, nanpirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. ²⁷ Yosë quëran quëmápico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'inta'huaso marë'. ²⁸ Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohuë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpisopita natanarinaco. ²⁹ Natanpachinaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipisopita noya noya nanpiantarapi. Co noyahuë' nipisopitaso nipirínhuë', ana'intarahuë," ténin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

³⁰ Ina quëran Quisosori itantarín: "Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huito huachincora, inachachín sha'huirahuë. Co caso' nisha yonquirahuë'. Tata yonquirinsoráchin nohuantërahuë. Napoaton no'tëquën ana'intarahuë. ³¹ Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, ténahuë. Casáchin naporahuë naporini, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³² Nipirínhuë', Tata Yosënta' inachachín sha'huitarínquëma'. No'tëquën nonin, ténahuë. ³³ I'hua piyapi'sa' a'parama' Coansha natanacaiso marë'. 'Co caso' Cristocohuë'. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporin. ³⁴ Caso' co piyapi noninsoachín yonquirahuë'. Nipirínhuë', iso' sha'huitaránquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵ Coanshaso' noya quëmapi. Huaroro noya orotërinso pochín ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpatamara, hua'quimiachín pa'yatërama'. ³⁶ Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. 'Yosëri chachín

Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirinhüë', co inasáchin anitotërinquëmahuë'. Yosëso' chini chiniquën nanantaton, catahuarinco ni'ton, sacai' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Yosë nohuanton, ina pochin ninahuë. Ina marë' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin. ³⁷ Tatahuë a'paimarincosonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'. ³⁸ Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapirincuhuë' co natëramacohuë' ni'ton, naporama'. ³⁹ Yosë quiricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanpimiatacaiso marë' anitotarinpoa,' tënama'. Napopiramahuë', co tëhuëenchachin natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco. ⁴⁰ No'tëquën ninopirincacohuë', co yaimaramacohuë'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', co nohuantëramacohuë'.

⁴¹ Co canpita noya nicamacoso marë' napotëranquëmahuë'. ⁴² Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', tënahüë. ⁴³ Yosë chachin a'paimarinco ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohuë'. A'naquënso nipirinhüë' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'. ⁴⁴ Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohuë'. ⁴⁵ Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahuë'. Moisésë tëhuëinchinso' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoa,' ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'. ⁴⁶ Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitomacohuë'. ⁴⁷ Ninshitopirinhüë', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopirancuëmahuë', 'Co no'tëquën nonanhuë', itëramaco,' itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

6

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiriasë itopi anta'. ² Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Ina nicatona', imasapi. ³ Nonshirahuatoi, a'na motopia'huaquë pomosocontarai. Inaquë huënsëconai. ⁴ Pascoa tahuëri naniriarin. Naporos' cotioro'sa' niyontonpi Yosë yonquicaiso marë'. ⁵ Quisoso natanacaiso marë' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha cosharo' pa'anë isopita capacaiso marë' nicaya? itërin.

⁶ Nani yonquirin cosharo' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin tēnicaso marë'.

⁷ —Cato pasa tahuëri sacatatë' canarësoquë pa'anpirëhuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸ Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹ —Isëquë a'na quëmapia'hua ya'huërin. A'natërapoíchin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchin nipirinhue', ¿iso nápo' piyapi ta'ma' nanitë'rë'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huitohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërápo huaranca quëmapi'sa pochin ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoí itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chiniahuachina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuatoi, shonca cato' i'më' mëntatërai. ¹⁴ Ina nápo piyapi'sa' capacaiso marë' cosharo' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuëinchachin iso quëmapi Yosëri a'paimarin. Pënëinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinso chachin, nani o'marin, nitopi.

¹⁵ “Huëco' maahua', copirno acoa'ahua',” topi a'naquën. Co Quisosori natanaponahuë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panënuquë pantarin.

Ii' aipi iratërinso'

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶ I'huanahuanquë ca'tano'sanënpitacoiso', sono' yonsanquë pa'mantarai. ¹⁷⁻¹⁸ Potiquë ya'conahuatoi, Capinaomoquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë', huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca ihuan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. ¹⁹ Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitërai huë'. Ii' aipi i'narahuaton, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinso' ni'sahuatoi, pa'yanai.

²⁰ Napopiraihuë':

—¡Co'ta ca huë'sarahuë! ¡Ama pa'yancosohuë! itërincoi.

²¹ Ina quëran noya cancantatoi: “Ya'conquiquë',” itohuatoira, ya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípi'so'

22 Piyapi'saso nipirinhüè' ina quèranchin quèparitopi. Tahuèririnquè Quisoso yonisápirinahuè'. Co quènanatonahuè', ninontopi. “¿Intohuaso' pa'mara? I'huara a'naíchín poti ya'huèpirinhüè'. Inaquè ca'tano'sanènpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososo nipirinhüè' co pa'ninhüè',” nitopi. 23 Napoasoi, potiro'santa Tipiriasè quèran huè'piso' canquirapi quènanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinso' ya'cari nonshiipi. 24 Co ca'tano'sanènpitacoi tèranta' ya'huèraihüè' ni'ton, “Huèco' pa'ahua', Quisoso yoniahua',” nitatona', potiro'saquè ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomoquè pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochin nininso'

25 Inaquè nonshirahuatona', Quisoso quènanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isèquè huènan? itopirinhüè'.

26 —No'tèquèn sha'huitaranquèma'. I'huara cosharo' ana'atèrahuè nohuitamacoso marè' nipirinhüè', co yanohuitèramacohüè'. Natèaquè huarè' coshatèrama' ni'ton, yoniramaco. 27 Cosharomia a'naroáchin chanatèrin. Ama inasáchin nohuantocohüè'. Cosharo pochin nininso' ya'huèrin. Cancanèma marè' quètaranquèma'. Ina co onporonta' chanatarinhüè'. Ya'huètohuachinquèma', Yosè nohuitatoma' nanpimiatarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosè quèran quèmapico ni'to, quètaranquèma'. Ina marè' Tata Yosè acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuè nohuitamacoso marè', itèrin.

28 —¿Ma'ta' Yosè nohuantèrin nica'huaiso'? itopi.

29 —Tèhuèenchachin Yosè yanatèhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancanèma quèran huarè' imaco. Ina Yosè nohuantèrin, itèrin Quisosori.

30 —Inta nipachin, Yosè pochin niquè'. Ina nicatoi, natè'inquèn. Co topinan natèa'huainquènso' ya'huèrinhuè'. 31 Iráca shimashonènpoopita Moisésèri Iquipito quèran quècapon, noya cosharo' mana itopiso' quètèrin. “Cosharo' inápa quèran o'marinso' quètèrin capacaiso marè',” ténin Yosè quiricanènuè. Inotèro parti napopí, itopi.

32 —No'tèquèn itèranquèma'. Cosharo' inápa quèran o'marinso' co Moisésèri quètèrinhuè'. Tata Yosèri quètèrinso'. Iporaso' noya noya nininso' quètaranquèma'. 33 Inápa quèran a'patimarinquèma' piyapi'sa' ina pochin nanpicaíso marè', itèrin.

34 —Inanpi cosharo', Siniro, quètocoi nani tahuèri capatoi, noya nanpií, itopi.

35 —Ca inaco. Caso' cosharo pochinco ni'to, piyapi'sa' ananpitomiatarahuè. Imapatamaco, co huachi tanarèso pochin cancantaramahuè'. Natèhuatamaco, co

huachi yamororëso pochin cancantaramahuë'. Yosë nohuitohuatama', sano cancantarama'. ³⁶ Nipirinhüë', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahüë', co natëramacohüë'. ³⁷ A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahüë'. ³⁸ Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahüë Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco. ³⁹ A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'pairahuë, co a'poarinacohüë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahüë. Ina Yosë nohuantërin. ⁴⁰ "Quëmaso' tëhuëenchachin Yosë hui'ninquën," itatomaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantaranchüëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

⁴¹ Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. "Caso' coshoro pochin ninahuë. Inápa quëran o'marahüë," tëninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

⁴² —Co'ta inaso' Quisoso. Cosi hui'nin. A'shionta' no-huitërehua'. ¿Onpoatonta' "Inápa quëran o'marahüë," toconin? nitopi.

⁴³ —Ama huachi no'huitomaco, sacaro quëran ninontocoso-hüë'. ⁴⁴ Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayoninsopitaráchin imasarinaco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantararahüë. ⁴⁵ Pënëntona'piro'sa' iráca ninshitopi. "Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin," topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

⁴⁶ Co insonta' Tata Yosë quënaninhüë'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahüë. ⁴⁷ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁴⁸ Ca coshoro pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë. ⁴⁹ Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso', coshoro' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinhüë', nani iráca chiminpi. ⁵⁰ Insosona natëhuachinco inápa quëran coshoro' o'marinso capatë pochin nisarin. Napohuachin, Yosëre' ya'huëmiatapon. ⁵¹ Ca nanpirin coshoro pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpiaranquëma'. Ca nonëhuë chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuatamaco, ya'coancantaranquëma', nanpimiatarama huachi, itërin.

⁵² Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtëre'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³ —No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë',

huênainëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nanpimiataramahüë'.⁵⁴ Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huênainëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nanpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantarahuë.⁵⁵ Nonëhuë coshoro pochin ni'ton, achinicananaranquëma'. Huênainëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantaranguëma'.⁵⁶ Tëhuënchachin nonëhuë ca'nëso pochin nipatama', huênainëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranguëma' ni'ton, imamiataramaco.⁵⁷ Tatahuëso' nanpimiatarin. Ina a'paimarinco. Catahuarinco noya nanpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, coshoro pochin achinicananaranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' Yosë nohuitatoma' nanpimiatacaso marë'.⁵⁸ Ca coshoro pochinco. Inápa quëran o'marahüë. Shimashonëmapita coshoro' Yosëri a'patimarinso' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhuë', imamiatohuatamaco, nanpimiatarama', itërin.

⁵⁹ Capinaomo niyontonpiso pëiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nanpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰ Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinahuë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquipi.

—A'chininso' sacai' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natërë'poya? nitopi.

⁶¹ Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramaco ti? ⁶² Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantararahüë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'?

⁶³ Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huitëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

⁶⁴ Nipirinhuë', a'naquëma' co natëramacohüë', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinsopita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin.

⁶⁵ Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhuë', co insonta' nanitarinhuë' imaincoso', itërin.

⁶⁶ Naporo quëran huarë' na'amiáchin co huachi imapihuë'. A'popi huachi. ⁶⁷ Napohuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohüë' to? itërincoi.

⁶⁸ —Co Sinioro a'poarainquënhüë'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma nóya a'chintarancoi Yosë nohuitatoi nanpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹ Nani natërainquën. Quëmaso'

noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tēnai, itērin Simon Pitrori.

⁷⁰ —Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhüë', sopai pochin cancantērin, itērincoi. ⁷¹ Simon hui'nin Cotasë Iscarioti itopiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhüë', yasha'huirapirin.

7

Quisoso iinpita napopiso'

¹ Ina quëran hua'quimiáchin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotioro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhüë'. ² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³ Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinënquënsopita ni'ina'. ⁴ Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinënquënhüë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquëchin niquë' ya'ipi piyapi ni'inënquën, itopi.

⁵ Co iinpitari tēranta' natëyátërapihuë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

⁶ —Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüë' onporosona yapa'patama', noya paco'. ⁷ Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinënquëmahuë'. Caso nipirinhüë' no'huirinaco. “Co noyahuë' ninama,” itërahuëso marë' no'huirinaco. ⁸ Napoaton paatoma', niyontonpiso tahuëri na'huëco'. Co ipora pa'sarahuë'. Pahuanarin paca'huaso', itērin.

⁹ Ina tosahuaton, ina quëranchin ya'huërarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

¹⁰ Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyontonpiso tahuëri na'huëcaso marë'. Pa'pirinhüë', co piyapi'sa' ni'tërantapaquë pa'ninhüë'. Po'oana quëran pochin pa'nin. ¹¹ Inaquë cotioro'sari yonisápirinahuë'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapi.

¹² Nisha nisha yonquiatona', ninontopi. “Inaso' noya quëmapi,” topi a'naquën. A'napitaso nipirinhüë' taponas: “Co noyahuë'. Yanonpintërinpoa',” topi.

¹³ Napopirinhüë', hua'ano'sa' tē'huatatona', po'oana quëran ninontopi.

¹⁴ Simana huancana Quisoso Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin. Inaquë a'chinarin. ¹⁵ Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quëmapi co na'con quirica nitotaponahuë', noyá nitotërin? topi.

¹⁶ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinēhuē quēran a'chinahuē'. Tata Yosē a'paimarincoso' sha'huitohuachincora, canta' a'chinarahuē'.¹⁷ Cancanēma quēran huarē' Yosē yanatēhuatama', no'tēquēn anitotarinquēma': "Co inaora yonquinēn quēran a'chininhuē'. Yosē nanamēn chachin a'chinarin," tosarama'.¹⁸ A'naquēnso' inahuara yonquinēna quēran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso marē' napopi. Caso' nipirinhue' Yosēichin yonquiato, no'tēquēn a'chinahuē. Inaíchín pa'yatacaiso' ya'huērin, tēnahuē. Co nonpintēranquēmahuē'.¹⁹ Moisésē iráca pēnēntopirinhue', co a'nayanquēma tēranta' natēramahuē'. ¿Onpoatonta' yatēparamaco? itērin.

²⁰ —¡Quēmaso' sopai ya'coancantērinquēn ni'ton, hua'yantēran! ¿Inta' yatēparinquēn? itopi.

²¹ —Chinoto tahuēri a'na quēmapi anoyatērahuē. "Chinoto tahuēri nipirinhue', co chinotērinhuē'," ta'toma', canpitaso' pa'yanama'.²² Ni'cochi. Co canpita tēranta' ya'ipi chinoto tahuēri chinotēramahuē'. Iráca shimashonēma' sha'huitērinēnquēma' marca acocaso'. "Hui'nanpita posa tahuēritohuachina', marca acotoco'," itērinpoa' Moisésēnta'. Posa tahuēri nanihuachina, marca acotērama'. Chinoto tahuēri nisapirinhue', acotērama'.²³ Chinoto tahuēri niponahuē', marca niacotērama'. Moisésē pēnēntērinso' natēcaso marē' naporama'. Inapoapomarahue', ¿onpoatomata' nipachin chinoto tahuēri piyapi anoyatērahuēso marē' no'huiramacó? ²⁴ Ama quēnanamasoráchin yonquiato, sha'huirapicosohue'. Yonquinēnpoa quēran huarē' Yosē ni'sarinpoa'. Ina nitotatoma', no'tēquēn yonquico', itērin Quisosori.

Cristo inápa quēran o'marinso'

²⁵ Ina quēran ya'huēhuano'sari Quisoso quēnanahuatona', niontopi.

—¿Isona quēmapi yatēpapiso' ti? ²⁶ Ni'cochi. A'ninquēchin a'chinapirinhue', co incari tēranta' no'huirinhue'. Hua'ano'sarinta' natētona': "Inaso' Cristo, Yosēri a'paimarinso'," ¿tomarai huachi ti? nitopi.

²⁷ —Nepochináchin, nipirinhue' Quisoso intohua quērasona huē'ninso' nitotērehua'. Cristoso huē'pachin intohua quērasona huē'ninso', co insonta nitotarinhuē', nitopi.

²⁸ Quisososó nipirinhue', Yosē chinotopiso pēiquē chiníquēn itaantarín:

—¿Nohuitēramaco ti? Intohua quēranso' huē'nahuēso' nitotapomarahue', co tēhuēnchachin nohuitēramacohue'. Co caora nohuanto, o'marahue'. Yosē nohuanton, o'marahue'. Inaso' no'tēquēn nonin. Nipirinhue', inanta'

co nohuitëramahuë'. ²⁹ Caso nipirinhüë' ina nohuitërahuë. Inatohua' ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

³⁰ Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyátërarinhüë' ni'ton, co mápihuë'. ³¹ Hua'ano'sariso' no'huipirinhüë', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapi quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochin niquimarë'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³² Ina pochin ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natan-tahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisiaro'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'. ³³ Huë'pirinhüë', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohüë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaquë chachin panantarahuë.

³⁴ Naporo' yonípiramacohüenta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵ Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? “Co quënanaramacohüë'” tënin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paaton, nisha piyapi'sa' a'chintapon nimara. ³⁶ ¿Ma'ta' tapon naporin? “Yonípiramacohüenta', co quënanaramacohüë'. Insëquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso',” toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷ Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiníquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'. ³⁸ Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirinsó pochin cancanëmaquë ya'huërápon. Yosë quiricanënuquë naporin, itërin.

³⁹ Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pantayátërarinhüë'. Napoaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchátërarinhüë'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarihua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰ Quisoso naporinso' natanahuatona', nisha nisha yonquipi.

—Tëhuëenchachin isoso' pënëntona'pi ninarëhuaso', topi.

⁴¹ —Cristo mini tënahüë, tënin a'naquën.

—Co inahuë' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quëran huë'itonhuë'. ⁴² ¿Co'ta “Tapico' shiin ni'ton, ina ninanonënquë chachin nasitapon? Pirinquë nasitapon,” ténin Yosë quiri-canënquë, topi a'naquëonta'.

⁴³ Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi.
⁴⁴ A'naquëninta' tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', co mápihuë'.

Hua'ano'sa' co natëpisohuë'

⁴⁵ Ina marë' ponisiaro'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'papurinahuë', topinan huënantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuë'? itopi.

⁴⁶ —¿Co insonta' ina pochin a'chinchinhuë'! itopi.

⁴⁷ Ina quëran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintërinquëma' ni'ton, ¿canpitanta' natërama' pa'?
⁴⁸ Ni'cochi. Co inso hua'ano'sari tëranta' ina natërinhuë'. Parisioro'sacointa' co natëraihuë'. ⁴⁹ Topinan piyapi'sariachin natëpirinahuë', inapitaso' co Moisésë pënëntërinso' nitotopi-huë' ni'ton, Yosëri ana'intarin, tënai, itopi.

⁵⁰ Nicotimonta' inaquë ya'huërin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

⁵¹ —Moisésë pënëntërinso' natërehua'. Nani pënëninpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocoso huë'. No'tëquën nitotaquë huarë' ana'intacaso' ya'huërin,” ténin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininso' natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quëran ana'intacaso' ya'huërinhuë', tënahuë, itërin.

⁵² —¿Quëmanta' Cariria parti quëran huë'nan? Yosë quiri-canën nontëquë'. Pënëntona'pi co onporonta' Cariria quëran huëcaponhuë', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[⁵³ Ina quëran piyapi'sa' yanquëërahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

8

1 Quisoso nipurinhuë' Oriposë panënquë pa'nin.
2 Tahuëririnquë tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë paantarín. Na'a piyapi'sa' huë'pi ina natanacaiso marë'. Inaquë huënsërahuatón, a'chinapurinhuë', ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita huëcatona', a'na sanapi quëpi. So'yahuan nipirinhuë', nisha quëmapiri ichihuë'ërin. Nani quënanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoquë quëpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

4 —Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirinhuë', nisha quëmapiri ichihuë'ërin, quënanai. ⁵ Iráca Moisésë pënëninpoa'. “Monshihuanpisopita na'piquë tē'yaratoma', tēpaco'” ténin. ¿Ma'ta' tēnan quëma ipora? ¿Tēpa'li ti? itopi.

⁶ Quisoso atëhuërahuatona' sha'huirapicaíso marë' natanapi. Quisososo nipirinhüë' i'chorahuaton, imirin quëran no'paquë ninshitarin.

⁷ —¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoi, itantahuachinara, huaniantarin.

—Noyahua'. Insonquëma tëranta' co pi'pian tëranta' oshahuanpatamahuë', inari'ton na'piquë të'yarain, itërin.

⁸ Ina quëran i'choantarahuaton, no'paquë ninshitaantarín.

⁹ Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quëran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapiíchin huaniárin. ¹⁰ Quisoso huaniantarahuaton, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quëmapi'sa' yaana'intërinëinquënso'? ¿Co huachi yaana'intërinëinquënhüë'? itërin.

¹¹ —Nani pa'pi Sinioro, itërin.

—Co carinquëonta' yaana'intëranquënhüë'. Paaton, ama huachi aguëtë' oshahuaantaquësohuë'. Noya niquë huachi, itërin. Napotihuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintërinpoaso'

¹² Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarín.

—Caso' a'pintatë pochín nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotarahüë. Imapatamaco, co huachi tashinan pochín cancantaramahuë'. Tahuëri pochín cancantarama'. Ina pochín cancantohuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quëmaora yonquinën quëran naporan. Co natëca'huainquënso' ya'huërinhuë', itopi.

¹⁴ —Caora yonquinëhuë quëran napopirahuë', tëhuëinchachín no'tëquën nonahuë. Intohua quëransona o'marahüëso' nitotërahüë. A'na tahuëri inatohua chachín panantarahuë. Casáchin ina nitotërahüë. Canpitaso nipirinhüë' co nitotëramahuë'. Napoaton natëcamacoso' ya'huërin.

¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahuara yonquipiso pochín napoonín yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso nipirinhüë', co insonta ina pochín yonquirapito sha'huirahuë'.

¹⁶ Sha'huihuatëraso napoaponahuë', no'tëquën sha'huirahuë'. Co casáchin sha'huirahuë'. Tatahuënta' ina pocháchín yonquiaton sha'huitarinquëma'.

Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésë pënëntërinso' ya'huëtërinquëma'. Inaquë iráca ninshitërin. “A'na piyapiáchin sha'huihuachina, nonpiámara. Nipirinhüë', cato' piyapi inachachín sha'huihuachina', naporó huarë' natëtacaso' ya'huërin,” ténin. ¹⁸ Carinquëma' nani sha'huitarinquëma'. Tatahuënta' inachachín anitotarinquëma'. Ina a'paimarinco, itërin Quisosori.

¹⁹ —¿Insëquëta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitëramahuë'. Canta' co tëhuënchachin nohuitëramacohuë'. Nohuitëramaco naporini, tatahuënta' nohuichitomahuë', itërin.

²⁰ Yosë chinotopiso pëiquë a'chintaton, napotërin. Coriqui cacón notënanquë a'chintarin. Yosë nohuantón, co chiminacaso' naniyatërarinhuë'. Napoaton co insoari tëranta' maninhuë'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹ Ina quëran itantarin:

—A'na tahuëri pa'miatarahuë. Naporo' yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Oshanëmarë'quëma chachin chiminarama'. Insëquësona pa'pato, co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso', itërin. ²² Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninon-topi.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Insëquësona pa'pato, co nanitaramahuë' pacacamaso',” itërinpoa'. ¿Yanitëpamara ti? nitopi.

²³ —Canpitaso' isoro'paquë ya'huatoma', a'napita piyapi'sa pochin yonquirama'. Caso nipirinhue' inápa quëran o'marahuë ni'to, Yosë pochin yonquirahuë. ²⁴ Napoaton napotëranquëma'. Caso iráca quëran huarë' ya'huato, ya'huëmiatarahuë. Co natëhuatamacohuë', oshanëmarë'quëma chachin chiminarama', itërin.

²⁵ Napohuachina:

—¿Inquënta' quëmaso'? itopi.

—Nani iráca quëran huarë' sha'huitëranquëma'. Ca inaco tënahue. ²⁶ Canpitaso co noyahue' ninama ni'ton, na'con sha'huita'huanquëmaso ya'huërin. A'paimarincoso' no'tëquënáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquëma', ténin.

²⁷ Tata Yosë tapon naporinso' co nitotopihuë'.

²⁸ —Yosë quëran quëmapico niporahuë', corosëquë achinpiarinaco. Naporo huarë' ca ya'huëmiatarahuëso' nohuitaramaco. Naporahuaton: “Tëhuënchachin co inaora yonquinën quëran a'chininhue'. Pa'pini a'chintërinso chachin a'chinin,” tosarama'. ²⁹ Tatahuë a'paimarinco ni'ton, ca'taninco. Ina nohuantërinso'ráchin no'tëquën natërahuë ni'ton, co patarincohue', itërin.

³⁰ Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', natëpi.

Sopairi camairinso'

³¹ Ina quëran nasha imarinsopita itantarin:

—Carinquëma' a'chintëranquëmaso' noya natëhuatama', noya imasaramaco. ³² Imamiatohuatamaco, no'tëquën yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquëmahuë', itërin.

³³ —Quiyaso' Apraan shinpitacoi. Co onporonta' a'napita camairinacoihuë'. ¿Onpoatonta': "Co insonta' camaiarin-quëmahuë'," itërancoi? itopi.

³⁴ —No'tëquën itëranquëma'. Co noyahuë' nipatama', sopai hua'an camaiarinquëma'. Piyapinënpita pochin nisarama'. Co canpitaora nanitaramahuë' oshanëma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquëma', co noyahuë' nisarama'. ³⁵ Ni'co'. Patron ya'huërinquë piyapinën co ya'huëmiatërinhuë'. Patronëni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhüë' ya'huëmiatarin. ³⁶ Yosë hui'ninco ni'to, catahuahuatëinquëma', cha'ësarama'. Co huachi insonta' camaiantarinquëmahuë'. ³⁷ Canpitaso' Apraan shinpitanquëma' nipomarahüë', yatëparamaco. A'chintopiranquëmahuë', nonahuëso' co yanatëramahuë'. ³⁸ Tatahuë anitotërinco' natëto sha'huitaranquëma'. Canpitaso nipirinhüë', ma'sona tatanëma pochin nininso' camaihuachinquëmara, natërama', itërin Quisosori.

³⁹ —Apraan mini quiyaso tatanëhuëi, itopi.

—Apraan pochin cancantërama' naporini, ina pochin noya niitomahuë'. ⁴⁰ Yosë anitotërinco' chachin no'tëquën sha'huitopiranquëmahuë', yatëparamaco. Apraanso' co ina pochin yonquirinhüë'. Yosë nanamën noya natërin. ⁴¹ Canpitaso nipirinhüë' tatanëma pochin nininso' nonanama', itërin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacoihuë'. Yosë chachin tatanëhuëi. Inasáchin natërai, itaantapi.

⁴² Napotohuachinara:

—Yosëso' tatanëma' naporini, nosoro'itomacohüë'. Yosë quëran o'marahüë. Co caora nohuanto, o'marahüë'. Yosë a'paimarinco. ⁴³ A'chintopiranquëmahuë', ¿onpoatomata' co natanamacohüë'? Co natëtochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, co nanitëramahuë' natanamacoso' ténahuë. ⁴⁴ Sopai hua'an mini tataparinquëmaso'. Ina pochin cancantatoma', inasáchin natëarama'. Iráca quëran huaré' piyapi'sa' tëpana'pi inaso'. Co no'tëquën nitononinhüë' ni'ton, co pi'pisha tëranta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Pa'pi nonpintë' inaso'. Inachin, nonpinacaso'ráchin cancantërin. Ina nohuanton, nonpinë'. ⁴⁵ No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, co yanatëramacohüë'. ⁴⁶ ¿Inquëmata' nanitërama' no'tëquën sha'huirapiamacoso'? "Co noyahuë' nicon, oshahuanan," itohuatamaco, nonpinarama'. Caso' no'tëquën nontaranquëma', nipirinhüë', ¿onpoatomata' co natëramacohüë'? ténahuë. ⁴⁷ Yosë piyapinënpita ina nanamën noya natanpi. Canpitaso nipirinhüë' co Yosë

piyapinēnquēmahuē' ni'ton, co yanatanamahuē', itaantarin Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatērasohuē', Quisoso ya'huērinsō'

⁴⁸ Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quēmaso' Samaria piyapinquēn? tēnai. “Sopai ya'coancantērinquēn ni'ton, hua'yantēran,” topatēira, no'tēquēn napotērainquēn, itopi.

⁴⁹ —Co sopai ya'coancantērincohuē'. Tatahuē noya nicato natērahuē. Canpitaso nipirinhue' nocanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰ Co noya ni'piramacohuē', co ina yonquirahuē'. Yosēso' noya ni'ninco. Inaso' coisē pochin nicaton, no'tēquēnáchin yonquirin. ⁵¹ No'tēquēn itaranquēma'. Natēhuatamaco, co chiminaramahuē', itērin Quisosori.

⁵² —Sopai mini nani ya'coancantērinquēn. Co huachi yonquiranhue'. Apraan nani chiminin. Pēnēntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quēmaso nipirinhue': “Natēhuatamaco, co chiminaramahuē',” itērancoi. ⁵³ Tata Apraan, pēnēntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quēran quēmaso' chini chiniquēn nanantēran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itaantapi cotioro'sari.

⁵⁴ —Casáchin “Noyaco,” tēnahuē naporini, topinan quēran napo'itohue'. Nipirinhue', Tata Yosē noya ni'ninco. Canpitanta': “Ina chinotērai,” tēnamaso'. ⁵⁵ Co inaso' nohuitopiramahuē', caso' nohuitērahuē. Ya'ipi noninso' natērahuē. “Co nohuitērahuē',” tēnahuē naporini, canpita pochachin canta' nonpiintohue'. ⁵⁶ Tata Apraan yonquirinco. “A'na tahuēri Yosēri a'paimarinso' o'mamarin,” ta'ton, noya cancantērin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantērin, itērin Quisosori.

⁵⁷ —Co quēmaso' a'natērāpo shonca pi'ipichátēraponahuē', ¿Apraan ni'nan ti? itopi.

⁵⁸ —No'tēquēn sha'huitēranquēma'. Co'huara Apraan nasichatērasohuē', caso' ya'huárahue', itērin.

⁵⁹ Ina quēran na'piro'sa' masahuatona', yatē'yarapi. Quisososo nipirinhue' na'pirahuaton, Yosē chinotopiso pēi quēran pipirin.

9

Somaraya anoyatērinso'

¹ Quisoso pa'sahuaton, a'na quēmapi quēnanconin, somaraya nininso'. Hua'huatērin quēran huarē' co manta' ni'tērinhuē'. ² Ca'tano'sanēnpitacoi imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maestro iso quēmapi somaraya nasitērin? ¿Inaora oshanēn marē' nica? ¿A'shin, pa'pin, inapita oshanēna marē' nica? Sha'huitocoi nitochii, itērai.

³ —Co inso oshanën marë' ina pochin nasitërinhuë'. Yosë nohuanton, ina pochin hua'huatërin. Anoyatacaso marë' naporin. Piyapi'sa' ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' nanitaparín paya,” tosapi. ⁴ Ipora chachin catahuarahué. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochin ya'huërehua'. Shiarahuaton tashihuachin, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. ⁵ Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochin ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotërahuë, itërincoi.

⁶ Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashipirotërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

⁷ —Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': “A'parinso',” tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtopi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuitopi. Inapitari quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitopi.

⁹ —Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhüë' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohüë', tënin quëmapiso'.

¹⁰ —¿Onporahuatonta' iporasos' noya ni'tëran? itopi.

¹¹ —A'na quëmapi Quisoso itopiso' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: “Paaton Siroiquë nipa'morayaquë',” itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahuë, itërin.

¹² —¿Intohuata' ipora inaso'? itopi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahuë', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

¹³ Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. ¹⁴ Chinoto tahuëri nipirinhüë' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro ninquë pashirayatahuaton, anoyarayatërin ni'ton, inaquë quëpapi. ¹⁵ Parisioro'sari quënanahuatona', itopi:

—¿Onpotahuatëinquënta' anoyarayatërinquën? itopi.

—Shipiroquë pashirayatërinco. Nipa'morayarahuatëra, noya ni'tërahuë, itërin.

¹⁶ —Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhüë', co Quisoso chinotërinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhüë', topi a'naquën.

—¿Onporahuatonta' nipachin nanitërin somaraya a'naroáchin anoyatacaso'? Oshahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi

a'naquëonta'. Nisha nisha yonquipi. ¹⁷ Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatërinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itopi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' ténahuë, itërin.

¹⁸ Hua'ano'saso nipirinhüë' co natëpihuë'. “Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara,” topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatopi natanacaiso marë'. ¹⁹⁻²⁰ Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nan, somaraya hua'huatërinso'? itopi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë. Somaraya hua'huatërin, itërin.

—¿Onporahuatonta' iporasos' noya ni'tërin? itopi.

²¹ —Co quiyasos' nitotëraihuë'. ¿Incarisos' anoyarayatomara? Nani mashotërin. Ina natanco' sha'huichinquëma', ténin pa'pin.

²² Cotio hua'ano'sa' të'huataton, napotërin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninontopi Quisosos' imarinsopita ana'intacaiso marë'. “Quisosos' Cristo chachin,” topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatëhua', co huachi nanitapihuë' niyontonpiso pëiquë huëcacaico', nitopi. ²³ Napoaton: “Nani mashotërin. Ina natanco',” itërin pa'pini.

²⁴ Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisososos' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, ténai, itopi.

²⁵ —Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotërahuë'. Nipirinhüë', anoyarayatërinco. I'hua co manta' quënantopirahuë', nani noya ni'tërahuë. Inaíchin nitotërahuë, itërin.

²⁶ —¿Ma'ta' onpotahuatëinquën, anoyarayatërinquën? itaan-tapi.

²⁷ —Nani sha'huitopiranquëmahüë', co yanatëramacohüë'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisosos' yaimarama' ti? itërin.

²⁸ Napohuachina, chiníquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyasos' nohuantëraihuë'. Moisësë imarai. ²⁹ Yosëri iráca Moisësë nontërin. Quisososos' nipirinhüë' intohua quëransos' huë'mara. Co nitotëraihuë', itopi.

³⁰ —¡Ma'pitacha ténama paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso co nitotopiramahuë', caso' anoyarayatërinco. ³¹ Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, co natanatonhuë', co catahuarinhuë'. Nipirinhüë', Yosë chinotohuatëhua', noya natëhuatëhua', natanarinpoa'. Ina nitotërehua'.

³² Somaraya hua'huatohuachina, co onporonta' anoyarayatochinpihuë'. ³³ Co Yosë quëran o'marinhuë' naporini, co anoyarayachitoncohuë', ténahuë, itërin.

³⁴ —Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanapon-ahuë', ¿yaa'chintërancoi ti? itopi. Ina quëran ocoirahuatona', a'papi huachi.

Somaraya pochin nipiso'

³⁵ Hua'ano'sari ocoirinsó' natantahuaton, Quisoso pa'nin yonípon. Quënanconahuaton, itërin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marinsó' ¿natëran ti? itërin.

³⁶ —¿Inta' Sinioro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

³⁷ —Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

³⁸ —Natëranquën Sinioro, itahuaton, isonin quëran Quisoso chinotërin. ³⁹ Napotohuachina, Quisosori itërin:

—Isoro'paquë o'marahuë piyapi'sa' no'tëquën sha'huita'huaso marë'. Somarayaro'sa nipisopita anoyarayatarahuë. Napoaponahuë': "Quiyaso noya ni'tërai topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë," itërin.

⁴⁰ A'naquën parisioro'sa' inaquë huanirahuatona', Quisoso natanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayacoí? itopi.

⁴¹ —Somarayanquëma naporini, co oshahuaintomahuë'. Nipirinhue', "co quiyaso somarayacoíhuë'," tënamaso marë' oshahuanama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma', itërin.

10

Ohuicaro'sa pochin nininso'

¹ Ina quëran Quisosori a'chintaantarín.

—Ohuicaro'sa naporin quëran a'chinchinquëma' natanco'. Ohuicaro'sa' a'paicaiso marë' pairapipi. A'naíchin ya'coana ya'huërin. A'naquën huëcaton, co ya'coana quëran ya'coninhue'. Nanpërahuaton, ya'conin. Inaso' co hua'anënhue'. Ihuatë', matararo, inapita ina pochin ya'conpi ohuica ihuatacaiso marë'. ² Hua'anënso nipirinhue' ya'coana quëran ya'conahuaton, ohuicanënpita a'pairin. ³ Ina huë'pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitaton, i'soatërin. Ohuicanënpitarinta' natanahuatona', nohuanantopi. A'naya a'naya nininën përapachina, co të'huatatonahuë', a'naroáchin huë'pi. Huë'pachinara, quëparin panpatëro' capacaiso marë'. ⁴ Ohuicanënpita quëpahuachina, quëchitërarín. Noninso' nohuanantatona', imapi huachi. ⁵ Nisha piyapiri yaquëpahuachina, co yaimapihuë'. Co noninso' nohuanantatonahuë', ta'ananpípi, itërin Quisosori.

⁶ Iso pënënto nanan sha'huitopirinhue', co nitotopihuë'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisososo' ohuica hua'anën pochin ninin

⁷ Napoaton itaantarín:

—Tēhuēnchachin caso' ya'coana pochin ninahuē. Ohuica pairapipiquē yaya'conpatēra, ya'coana quēran ya'conē'. ⁸ Co'huara huē'shatērasocohuē', na'a piyapi'sa' a'chinpirinahuē', inapitaso' ihuatēro'sa pochin nipi. Anishacancantacaiso marē' a'chinpi. Imarinacosopitaso nipirinhūē', co inapita natēpihuē'. ⁹ Casáchin ya'coana pochin ninahuē. Ca quēran ya'conpatama', cha'ēsarama'. Ohuicaro'sa' pipirahuatona', noya coshatopi. Ina quēran ya'coantapi. Inapochachin imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰ Ihuatēro'sa' co noyahuē' yonquipi. Ihuatacaiso', tēpatacaiso', ata'huantacaiso inapita nicacaisoráchin yonquipi. Caso nipirinhūē' o'marahuē imarinacosopita Yosē nohuitacaiso marē'. Noya noya nanpicaiso marē' o'marahuē. ¹¹ Caso' ohuica hua'anēn pochin ninahuē. Imarinacosopita noya a'pairahuē. Hua'anēn noya nipachina, ohuicanēnpita a'paiton, co chiminacaso' tē'huatērinhuē'. Inapochachin canta' imarinacosopita marē' chiminarahuē. ¹² Inpriatoso nipirinhūē', pa'pini' huē'pachina, ohuicaro'sa' ta'ananpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaro'sa' yanquēpi. Inpriatoso' co hua'anēnhuē' ni'ton, co ohuicaro'sa' pa'poyatērinhuē'. ¹³ Canacaso marēáchin sacatērin ni'ton, co inapita yonquiatonhuē', ta'ananpirin.

¹⁴ Caso nipirinhūē' noya hua'anēn pochin ninahuē. Imarinacosopita nohuitērahuē. Canta' nohuitērinaco. ¹⁵ Tatahuērē'co ninohuitēraiso pochin nohuitērahuē. Nosoroato, inapita marē' chiminarahuē. ¹⁶ A'napita piyapi'santa' oshaquēran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuē', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantērahuē imainacoso marē'. A'chintacaso' ya'huērin. Nanamēhuē natanpachina', natēarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huēntoínchin nisapi. Carisachin hua'anēntarahuē.

¹⁷ Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuē noya noya nanopianta'huaso marē'. Napoaton Tatahuē nosororinco. ¹⁸ Caora nohuanto, imarinacosopita marē' chiminarahuē. Co nohuantērahuē' naporini, co tēpainacoso' nanchitonahuē'. Tatahuē sha'huitērinco ni'ton, chimina'huaso' nohuantērahuē. Ina nohuanton, nanopiantararahuē huachi, itērin.

¹⁹ Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha yonquipi.

²⁰ —Sopairi nani ya'coancantērin ni'ton, hua'yantērin. ¿Ma'marēta natanama'? topi a'naquēn.

²¹ A'naquēniso nipirinhūē' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantērinhuē'. Noya a'chintērinpoa'. Hua'yantona'piso' co ina pochin noninhūē'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitonhuē' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohuë'

²² Ina quëran a'na cotio niyontopiso tahuëri naniantarin. Naporo' Yosë chinotopiso' pëi' iráca anoyataantapiso' yonquiatona', "Yosparinquën Siniro," itopi. Ina marë' na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, ²³ ishpanamën pochin ninquë pa'sarin, inaso "ishpana, Saromon ishpananën," itopi nohuitatona'. ²⁴ Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuanapanipi.

—Na'aro' natanpirainquënhuë', ¿onporo huarëta' sha'huitaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

²⁵ —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. "Tata Yosë chachin catahuarinco," ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. ²⁶ Nipirinhüë', canpitaso' co ohuicanëhuë pochin ninamahuë' ni'ton, co natëramacohuë'. ²⁷ Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochin ninahuë. Imarinacosopita ohuicanëhuëpita pochin ni'nahuë. Nohuitërahuë. Noya nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. ²⁸ Ca nohuanto, nanpimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'paiarahuë. Co insonta' osëretarinacohuë'. ²⁹ Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Co insonta' nanitërinhuë' Yosë quëran osërecaiso'. ³⁰ Caso Tatahuëro'co napopináchin cancantërahuë, itërin Quisosori.

³¹ Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tëpacaiso marë' maantapirinhüë', ³² Quisosori itaantarin:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'piquë yatëparamaco? itërin.

³³ —Co ina marë' na'piquë yatëparainquënhuë'. Yosë pinoranso marë' napotarainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', "Caso' Yosëco," toconan. Ina pochin nonan ni'ton, Yosë yaya'huëretëran, itopi.

³⁴ Napotohuachinara, itantarin:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: "Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochin ninama'," tëninso' nontërama'. ³⁵ Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinso' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'tëquën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhüë'. ³⁶ Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. "Caso' Yosë hui'ninco," topatëra, ¿onpoatonta' ina marë' pinoramaco? tënahuë. ³⁷ Co tatahuë pochin nipatohüë', ama natëcosohuë' ³⁸ Co yanatëpiramacohuë', nani ma'sha Yosë pochin ninahuë ni'ton, natëco. Ina quëran nitotarama

Tata Yosë pochachin ninahuëso'. Tata Yosënta' ca pochachin ninin, itërin.

³⁹ Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinahuë', cha'ërin.

⁴⁰ Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarin. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huërarin. ⁴¹ Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshaso' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirinhüë', no'tëquën sha'huitërinpoa'. “Quisososo' Yosëri a'paimarinso',” itohuachinpoara, no'tëquën nonin, nitopi. ⁴² Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisoso natërapí.

11

Nasaro chimininso'

¹⁻² Pitaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshinpita ya'huëtërin, Maria, Marta inapita itopiso'. Ina Maria a'na tahuëri Quisoso pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaton, ainën quëran amirantërarin. Co'huaa inapoyátërasohüë', yo'in chiníquën caniorin. ³ Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisoso sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Siniro, chiníquën caniorin. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴ Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuëchachin yo'in chiníquën canioponahuë', co chiminacaso marë' caniorinhüë'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya,” tosapi. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorin, itërin.

⁵ Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororin.

⁶ Napoaponahuë', Nasaro caniorinso' natantaponahuë', cato' tahuëri inaquë chachin i'huataantarin. ⁷ Ina quëran ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoi.

⁸ —I'huamiáchin Maestro, inaquë ya'huëpisopita tëpainënuënso marë' na'piquë yatë'yarapirinënuënhüë', ¿inatohua chachin yapaantaran ti? itërai.

⁹ Napotohuatoira, Quisoso itaponcoi:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuëri iratohuatëra, co i'parëhuë'. Noya quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰ Tashiso nipirinhüë' iratohuatëra, i'parë'. Capa a'pininso' ni'ton, i'parë', itërincoi.

¹¹ Ina quëran itaantarincoi:

—Iya Nasaro huë'ërin. Nipirinhüë', paato ochinanconapo, itërincoi.

¹² —Huë'ërin ni'quëhuarë' Siniro, noyatapon, itërai.

¹³ Topinan huë'ërin, topiraihuë'. Nani chimininso' nitotaton, naporin. ¹⁴ Napoaton no'tëquën sha'huitërincoi:

—Nasaro nani chiminin. ¹⁵ I'huara aquëtëran co paatorahuë', co anoyatërahuë'. Canpita na'con na'con natëamacoso marë' isëquë ninarahuë. Inaso' noya tënahuë. Iporaso nipirinhüë', huëco' inatohua' pa'ahua', itërincoi.

¹⁶ —Huëco' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inarë'quënpoa' chiminacaso marë', itërincoi Tomasë, catopia'hua nininso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirinso'

¹⁷ Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaquë canconpiraihuë', nani Nasaro chiminin quënanconai. Nani catapini tahuëri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸ Pitanaso' Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochin aquërin. ¹⁹ Na'a cotioro'sa' nani huë'pi Marta, Maria, inapita achinicananapona'. Yo'ina' chimininso marë' nontapi ama aquëtë' sëtacaiso marëhuë'. ²⁰ “Quisoso nani huë'sarin,” topachinara, Marta pa'nin nacapiapon. Mariaso nipirinhüë' pëinënquë ya'huarin. ²¹ Quisoso nacapirahuaton, Martari itapon:

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohuë chimiintonhuë'. ²² Chiminpirinhüë', natëranquën Siniro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquën, tënahuë, itërin.

²³ —Yo'yoparin nantiantararin, itërin Quisosori.

²⁴ —Nantiantacaso tahuëri nanihuachin, nantiantararin, nitotërahuë, tënin Marta.

²⁵ —Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanpicaso' quëtërahuë. Insopitasona natëhuachinaco, chiminaponaraihuë', nantiantarapi. ²⁶ Natërinacosopita chiminpachina', co parisotomiatapihuë'. Co onporonta' ta'huantapihuë'. No'tëquën nontaranquën. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷ —Natëranquën mini Siniro. Tëhuëchachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquën. Isoro'paquë a'paimarinquënso', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸ Ina tosahuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran sha'huitërin.

—Nani Maistro huë'nin. Yanontërinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria a'naroáchin huanirahuaton, nontapon pa'nin. ³⁰ Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhüë'. Martari nacapirinquë quëparitërin. ³¹ Maria manorahuachina, cotioro'sa' huë'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon pa'samara,” ta'tona' imapi.

³² Mariaso' Quisosoque canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohuë co chimiintonhuë', itërin.

33 Ina tosahuaton, na'nērarin. Cotioro'santa' na'nērapi. Ina ni'sahuaton, Quisoso chiniquēn sētaton, co napion cantērin. 34 —¿Insēquēta' po'mopi? itērin.

—Huēquē' Siniro ni'quiquē', itopi.

35 Quisosonta' na'nērin. 36 Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitapona':

—Ni'co'. Na'nērin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

37 —Somaraya a'naroáchin anoyarayatērin ni'quēhuarē', ¿ina nohuanton Nasaronta co chimiintonhuē' nimara ti? topi a'naquēn.

Nasaro ananpitaantarinso'

38 Quisoso sētaton, na'pi naninquē Nasaro po'mopiquē pa'nin. Pancara'piquē nani pa'copitopi.

39 —Na'pi chi'huincaco', itērin Quisosori.

—Co', Siniro. Nani anarotarín. Nani catapini tahuēritērin, itērin oshini, Marta itopiso'.

40 —Ama imoya ina pochín yonquiquēsohuē'. Yosē ya'ipiya nanitaparín. Natēhuatanco, Yosē nōya nininso' ni'saran, itērin. 41 Ina quēran na'pi chí'huincatopi. Quisoso inápaquē nē'pētahuaton, Yosē nontērin:

—Nani Tata nontēranquēn catahuancoso marē'. Natanatonco, catahuaranco mini. Ina marē' "Yosparinquēn," itēranquēn. 42 Nani tahuēri natanatonco, catahuaranco noya nica'huaso marē'. Quēma chachín isoro'paquē a'paimaranco. Caso' nitotopirahuē', isopitaso' co nitotopihuē'. Inapita natēinacoso marē' a'ninquēchin nontaranquēn, tēnin.

43 Ina tosahuaton, chimipi chiniquēn itapon:

—¡Iya Nasaro, pipirahuaton huēquē'! itērin.

44 Napotohuachina, chimipi nanopiantarahuatón, pipirín. Pa'on, imirín, inapita nē'mētērinquē ya'ipi so'pinpinan pipirín. Ya'pirionta' panioquē tonporayatopinán. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'ton, ina pochín po'mopi.

—I'quiritoco' pa'in, itērin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaiso marē' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

45 Cotioro'sa' huē'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarinso' ni'sahuatona', na'a natēpi. "Tēhuēnchachín Yosēri catahuarin ni'ton, naporín," topi. 46 A'naquēnso nipirínhuē' paatona', parisioro'sa' sha'huitonpi. 47 Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayontonpi ninontacaiso marē'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quēmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarín. Iporanta' a'na piyapi

chiminpirinhuë', ananpitaantarin. “Yosëri chachin catahuarin,” topi. ⁴⁸ Tananpitothuatëhua', ya'ipi piyapi'sari natërapì. Napohuachina', Noma copirno no'huitaton, sontaro'sa' a'paiarin. Huë'pachina', Yosë chinotërehuaso pëi' ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huantarinënpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹ Ina quëran a'na corto hua'an Caihuasë itopisoari nontërin. Naporo pi'iquë inaso', chini chiniquën nanantërin. Inaso huanirahuaton, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotëramahuë'. ⁵⁰ Chiminacaso' ya'huërin, tënahuë. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in. Ina noya noya canpoa marë', itërin.

⁵¹ Napoaponahuë', co inaora yonquinën quëran naporinhuë'. Corto hua'an ni'ton, Yosë nohuanton, ninorin. Tëhuëenchachin Quisoso cotioro'sa marë' chiminarin. ⁵² Nipirinhuë', co cotioro'sa marë'achin chiminarinhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huërenamën chiminarin. Natëhuachina', Yosëri hui'ninpita pochin ni'sarin. A'naquën aquë ya'huëpirinahuë', imapachina', a'na huëntoíchin pochin nisapi. ⁵³ Naporo tahuëri quëran huare' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tëpacaiso marë'.

⁵⁴ Napoaton Quisoso co huachi nohuantërinhuë' a'ninquëchin cotio ninanoro'saquë paacaso'. Inotëro parti pirayan paaton, Iprainquë yacapatarin. Inaquë ca'tano'sanënpitacointa' yacapatonai.

⁵⁵ Pascoa tahuëri naniriahuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'pi. Co'huara Pascoa naniyatërasohuë', Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. “Moisësë camaitërinso' nipatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” ta'tona', pa'pi. ⁵⁶ Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', ninontápi.

—Pascoa na'huëcaso marë' ¿Quisoso huëcapon to? topi a'naquën.

⁵⁷ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: “Quisoso quënanpatama', sha'huitocoi maii,” itopi. Tashinan pëiquë po'mocaiso marë' napotopi.

12

Hua'saiquë oporantëtërinso'
(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo Quisoso Pitaniaquë paantarin. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarinsó'. ² Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoi ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' cosharo' o'huinarin. Nasaronta'

inaquë coshatarin. ³ Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huërinquë manin. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëterin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanin. ⁴ Cotasë Iscariotiso nipirinhüë', co noyahuë' ni'nin. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin.

⁵ —¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri sacatëresö marë' canarëso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuario'santa' quëchitonhuë', tënin Cotasë.

⁶ Nipirinhüë', co sa'ahuario'sa' yonquiaton naporinhüë'. Yaihuataton, naporin. Inari chachin coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarin. ⁷ Napopirinhüë', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarinco. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëterinco pa'pitinacoso marë'. ⁸ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' ya'huërarin. Caso nipirinhüë', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹ Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natantahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yani'pi. Quisosori ananpitaantarin ni'ton, yani'pi. ¹⁰⁻¹¹ Ananpitaantarinso marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Hua'huayätërahuë piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Pascoa na'huëcaiso marë' inatohua' pa'sapi. Tahuëririnquë Quisosonta' inatohua chachin pa'sarin. Ina natantahuatona', ¹³ mërëmë pochin nininso' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiniquën itapona':

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuan-ton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! tosapì.

¹⁴ Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisoso huënsërin. Iráca Yosë quiricanëinquë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵ “Quirosarinquë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohüë'.

Ni'co'. Hua'anëma' huë'sarin. Mora hui'napishin aipi huënsëriarin.

Inaquë ya'mitahuaton huë'sarin,” tënin ninshitaton.

16 Yosë quiricanën quëran ninorin. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirinhüè', co ina yonquiraihuè'. Quisoso nantantahuachina, naporo huarè' yonquirai. "Mora aipi chachin huënsërahuaton, Quirosarinquë huè'nin," tënai.

17 Nasaro ananpitaantarinsö' ni'pisopita sha'huirápi. "Tëhuëchachin chiminpirinhüè', catapini tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarin. Po'mopi quëran përarin quiyari ni'nai," tosapi. 18 Ina marè' notohuaro' piyapi'sa' Quisoso nacapiapona' pa'pi. 19 Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuè', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinënpöahuè'. ¡Ni'cochil! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisoso yanontopiso'

20 A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huè'pi. Nisha piyapi niponahuè', Yosë yonquiapi anta'. Niyontonpiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacaiso marè' huè'pi. 21 Quisoso yanohuitatona', Pinipi nontipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisoso yanohuitopiraihuè', itopi.

22 Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisoso sha'huitonpi. 23 Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco. 24 No'tëquën sha'huitëranquëma'. Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahuè', co na'arinhuè'. Anaíchin nisárin. Napoaponahuè', sha'patëra, chiminin pochin niponahuè', papotihuachina, na'a nitërin. 25 Canpitanta' isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquihuatama', topinan quëran nantantarama'. Nipirinhüè', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'. Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nantantantarama'. 26 Nohuantërahuësö' yanipatama', ca pochin cancantatoma' imaco. Insëquësöna pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca marè' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinsö'

27 Ina quëran itaantarin: "Iporaso' sëtöchinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? tënahüë, yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', 'Catahuaco Tata ama parisichisohüè', co itarahüè'. Chimina'huaso marè' o'marahüë," itahuaton, Yosë itapon: 28 "Catahuaco Tata nohuantëransö nii. Ina quëran piyapi'sa' nóya ni'sarinënuën,"

itërin, Yosë nontaton. Itohuachina, inápa quëran Yosëri itërin: “Nani catahuanquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' nóya ni'ninaco. Iporaso' catahuaantaranquën nohuantërahuëso nicacaso marë'. Napoaton noya noya ni'sarinaco,” itërin Yosëri.

²⁹ Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. “Huirátarin,” topi a'naquën.

—Co huirahuë'. Anquëniri nontërin nimara, topi a'naquëonta'.

³⁰ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca marë' inápa quëran nontërincohuë'. Canpita natëamacoso marë' nontërinco, natanama'. ³¹ Iporaso' co natëpisopitahuë' no'huiarinaco ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' camaipirihuë', cari minsërahuato, ocoiarahuë'. ³² Co hua'quiya quëranhuë' inápaquë achinpiarinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³ “Corosëquë chachin chiminapo,” tapon naporin. ³⁴ Ina quëran nataninsopitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhuë', tënai. Yosë quiricanënuë naporin, nontërai. Quëmaso nipirihuë' nisha nonan. “Yosë quëran quëmapico niporahuë', inápaquë achinpiarinaco,” tënan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quëmapinquënta' quëmaso'? itopi.

³⁵ —Iporáchin tahuëri pochin a'pintaranquëma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. A'pininso pochin no'tëquën anitotëranquëma'. Anitotohuatënuëma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquë iratohuatëra, chihuëre'. ³⁶ Carinquëma' a'pintaranquëma'. Co'huara pa'shantatërasocohuë', natëco. Natëhuatamaco, canpitanta' tahuëri pochin cancantarama', itërin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquëchin iratërinhuë'.

Tanshirëso pochin cancantopisopita

³⁷ Nani na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. Cosharo' ana'atërin. Yosë pochin nininso' nicaponaraihuë', co yanatëpihuë'. ³⁸ Iráca Isaiasë pënëntaton, tapon:

“Nani a'chintopiraihuë', Siniro. Quëma nohuanton, sacai' nininso' nani a'notopiraihuë'.

Na'con na'con piyapi'sa' co natërapihuë',” tënin.

³⁹ No'tëquën ninorin. Napoaton co nanitopihuë' natëtacaiso'. Isaiasë chachin itantarin:

⁴⁰ “Yosëri tananpitërin ni'ton, tanshirëso pochin cancantona',

co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Hua'qui' co yanatëpihuë' ni'ton, napotërin.

Noya ni'pi naporini, quënanchitonahuë'.

Noya natanpi naporini, natëchitonahuë'.

Imarinaco naporini, anoyacancanchitohuë'," ténin.

⁴¹ Iráca co'huara Quisoso isoro'paquë huë'shamátërasohuë', Isaiasëri hua'narëso pochin quënanin. Quisososo' Yosë pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

⁴² Napoaponahuë', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanënpitarë chachin natëpi. Napopirinahuë', parisioro'sa' tē'huatatoná', co a'ninquëchin sha'huipihuë'. "Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoihuachinënpoa'," ta'tona, ta'tápi. ⁴³ Yosëáchin pa'yatacaiso nipirinhüë', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuantatona napopi.

Co Quisoso a'chininso' natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërinso'

⁴⁴ Ina quëran Quisosori chiniquën nonaton, a'chintantarin ya'ipiya natanacaiso marë'. "No'tëquën a'chintëranquëma'. Natëhuatamaco, co casáchin natëaramacohuë'. Tata Yosënta' natëarama anta'. Ina a'paimarinco. ⁴⁵ Ca nohuitohuatamaco, Yosënta' nohuitarama'. ⁴⁶ Carinquëma' a'pintëranquëma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina marë' isoro'paquë o'marahuë.

⁴⁷ A'naquëma' natanpiramacohuë', co natëramacohuë'. Co natëhuatamacohuë', co carima' ana'intaranquëmahuë'. Co ina marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' o'marahuë. ⁴⁸ Co nohuantohuatamacohuë', a'chintëranquëmasonta' co natëhuatamahuë', canpitaora tēhuënëmaquë nina'intarama'. Nonahuëso chachin co natëramahuë' ni'ton, ayaro' tahuëri na'intarinquëma'.

⁴⁹ Co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Tata Yosë sha'huitërinco nani ma'sha a'china'huaso'. ⁵⁰ Yosë a'chininso' imapatama', ina nohuitatoma' nanpimiatarama huachi, tēnahuë. Sha'huitohuachincora, inachachin carinquëmantá' sha'huitaranquëma'," itërin.

13

Quisosori ca'tano'sanënpita pa'morantërinso'

¹ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisoso chminatón, Tata Yosë'pa' panantacaso'. Ina nitotërin. Ca'tano'sanënpitacoí na'con nosororincoí. Chimi-naquë huarë' nosoromiatërincoí.

² Inaro'coi coshatarai. Sopai hua'ani nani Cotasë ayonquirin Quisoso sha'huirapicaso marë'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³ Quisososo nipirinhüë' ya'ipi nitotërin. Yosë ya'huërin quëran nani o'marin. Co hua'quiya quëranhuë' naquëranchin inatohua' panantararin. Tata Yosëri chini

chiníquën nanan quëtërin ya'ipiya hua'anëntacaso marë'. Inanta' nitotaton, coshatasocoi, ⁴ Quisoso misa quëran huanirin. Aipi a'morinso' ocoirahuaton, paniocara masahuaton, niso'nantërin. ⁵ Ina quëran i'sha panticaquë oporahuaton, nantëhuëi pa'morantëra'piarincoi. A'naya a'naya pa'morantëatoncoi, paniocaraquë amirantërincoi.

⁶ Simon Pitronta' yapa'morantëpirinhuë', co no-huantërinhuë'.

—Quëma Sinioro, ¿yapa'morantëranco ti? itërin.

⁷ —Ma'marësona napotaranquënso', co ipora nitochätëraranhüë'. Oshaquëran nitotaran, itërin.

⁸ —Co onporonta' caso' pa'morantëarancohuë', itërin Pitrori.

—Co napotohuatënquënhüë', co ca pochin cancantaton imamiatarancohuë', itërin Quisosori.

⁹ —Napoahuarë', ama Sinioro nantëhuërachin pa'motocosohüë'. Imirahuë, motohüë, inapitanta' ya'ipi pa'motoco, itërin.

¹⁰ —Co ina nohuantërëhuë'. Nani amahuatëra, co huachi në'huëtërëhuë'. Nantëichin pa'morë'. Inapochachin nani anoyacancantëranquëma'. Ina piquëran co noyahuë' nipatama', inanta' inquitaantaranguëma'. Ina quëran noya cancantaantarama'. Canpitaso' noyápiachin cancantërama'. A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë', itërin.

¹¹ Cotasëri yasha'huirapirinso' ninoton, naporin. Napoaton "A'naichinquëma' co noyápiachin cancantërinhuë'," tënin.

¹² Nani ya'ipicoi pa'morantëra'piatoncoi, a'moantarahuaton, huënsëantarin. Huënsëantarahuaton, a'chintërincoi.

—Ma'ta' tapo napotëranquëmaso' iyaro'sa', ¿nitotërama' to? Ina a'chinchinquëma'. ¹³ Canpitaso' nontohuatamacora, "Maistro" itëramaco. "Sinioro" itëramaco anta'. No'tëquën yonquiatoma', napotëramaco. Canpita maiströnëmaco mini. Sinioroco ni'to, natëramaco. ¹⁴ Canpita maiströnëmaco nipo-rahüë', pa'morantëranquëma'. Napoaton canpita capininta' ina pochachin cancantoco'. ¹⁵ Nani pa'morantëranquëma' nonanamacoso marë'. Canpitanta' ca pochin cancantatoma', ninosoroatoma' nicatahuaco'. ¹⁶ Tëhuëenchachin iyaro'sa' patronso' chiníquën nanantërin. Piyapinënpitaso nipirinhuë' co ina pochin chiníquën nanantopihuë'. Comisionëonta' co hua'anën pochin chiníquën nanantërinhuë'. ¹⁷ Nani nitotërama' ipora. Ca pochin nipatama', nóya cancantarama'.

¹⁸ "Co ya'ipinquëma' noya cancantëramahuë'. Shonca catoya'pinquëma' huayonanquëma' ca'tanamacoso marë'. Ya'ipinquëma' noyá nohuitëranquëma'. Yosë quiricanënuquë iráca naporin: 'A'nara' carë' coshataponahuë', inimicotarinco,' tënin. Ipora huarë' ina pochin nisarin. ¹⁹ Apira

nitotato, sha'huitëranquëma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarama'. 'Inaso' tëhuënychachin Cristo ni'ton, ninorin,' tosarama'. ²⁰ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Carinquëma' a'paranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë'. Natëhuachinënguëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinënguëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco," itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Naporo' Quisoso sëtërin. Chiniquën sëtatón, co napion cancantërin.

—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

²² Ina natanahuatoi, a'naya a'nayacoi nini'nai. "¿Inquënpocha yasha'huirapirëhua' nicaya?" tënai, yonquiatoi. ²³ Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahuë'. Na'con nosororinco ni'ton, inapora huë'. ²⁴ Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, "nataniquë': ¿Incarita' sha'huirapiarin?" itërinco. ²⁵ Napotohuachincora, amasha ya'carirahuato, natanahuë'.

—¿Inta' Sinioro yasha'huirapirinquën? itërahuë'.

²⁶ —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtarahuë'. Insosona quëtohuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'.

²⁷ Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

²⁸ Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotëraihuë'. ²⁹ Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquën. Sa'ahuaros'a' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. ³⁰ Cotasëso nipirinhaüë', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocaso' pënëninso'

³¹ Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquën Yosë natërahuë'. Napoaton nóya ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin paya," tosapi. ³² Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiya quëranhuë' inapotarinco. ³³ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahuë', co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. Yonípiramacohuë', intohuaso'

pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamaso'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahuë. ³⁴ Iporaso' nasha pochin pënënanranquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma nosororanquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁵ Ninosorohuatama', tëhuëenchachin imaramacoso' nitotapi. "Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi," tosapì, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intohuata' Sinioro pa'saran? itërin.

—Intohuaso' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷ —¿Onpoatonta' Sinioro co apira nanitërahuë' ima'huanquënso'? ¡Imaranquën ni'ton, yatëpapirinacohuënta', imamiataranquën! itërin.

³⁸ —Yatëpapirinënuënhuënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. "Co Quisoso nohuitërahuë'," tosaran, itërin Quisosori.

14

Quisoso ira pochin nininso'

¹ Ina quëran a'chintaantarín: "Ama pa'yancosohuë'. Ama sëtocosohuë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. 'Co nani-antaríncoihuë', ta'toma', nani tahuëri natëco. ² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporini, nani sha'huichitënuëmahuë'. Inatohua' panantarahuë canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapatontahuatënuëma', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasona pa'sarahuëso' nitotërama'. Irinta' nani nohuitërama'," itërin.

⁵ —¿Intohuata' Sinioro pa'saranso'? Co nitotëraihuë'. ¿Onpohuatoita' ira nohuichii? itërin Tomasëri.

⁶ —Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nanpicaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachin Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitoatuamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

⁸ —Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoi, nóya cancantarai huachi, itopirinhüë' Pinipiri.

⁹ —Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërarancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta' nipachin, "Tata a'notocoi ni'ii," itëranco? ¹⁰ Caso Tata Yosë pochachin ninahuë. Tata Yosënta'

ca pochachin ninin. ¿Co ina iyasha, natëyatërranhuë' ti? A'chintohuatënquëmara, co caora yonquinëhuë quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirinso chachin yonquiato, a'chintaranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. ¹¹ Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachin ninin. Napoaton ya'ipinquëma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiato, natëco, itërincoi.

¹² —Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitaranquëma'. Tëhuënchachin imapatamaco, ca pochin nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' nininsonta' nanitapaarama'. ¹³ Ca pochin yonquihuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. “Hui'nanchachin nanan quëtërinco,” ta'toma', ina nontoco'. Ca pochin cancantatoma', ma'sona nipatamaco acotaranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë noya noya nicacaiso marë' inapoarahuë. Ina na'con nohuantërahuë. ¹⁴ Ca pochin yonquiato, ma'sona nipatamaco acotaranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

¹⁵ Ina quëran taantarin: “Nani pënënanquëma'. Nosorohuatamaco, natëaramaco. ¹⁶ Inápaquë panantahuato, Tata nontarahuë Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachin catahuarinquëma', achinicancanarinquëma'. Co onporonta' patarinquëmahuë'. ¹⁷ Ispirito Santosos' no'tëquënáchin nonin ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotarinquëma'. Co imarinacosopitasohuë' nipirinhüë' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhüë' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ya'coancantarinquëma'.

¹⁸ Co sa'ahuario'sa' pochin nitaranquëmahuë'. Co patomiataranquëmahuë'. Ca nohuanto, Ispirito Santo ya'coancantarinquëma'. Ca pochachin catahuarinquëma'. ¹⁹ Co hua'qui' isëquë ya'huapohuë'. Pa'pato, co imarinacosopitahuë' co huachi quënanarinacohuë'. Canpitaso nipirinhüë' quënantaramaco. Nanpiantarahuë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ²⁰ Nani nanpiantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuënchachin Tata Yosë pochin ninahuëso' nitotarama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co a'naíchin pochin nisarahuë. Ya'coancantaranquëma' ni'ton, nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani pënënanquëmaso' nitotatoma' natëhuatamaco, tëhuënchachin nosoroaramaco, ténahuë. Nosorohuatamaco, Tata Yosënta' nosoroarinquëma'. Carinquëmanta' nosoroaranquëma'. Inápaquë panantaporahuë', cancanëma

quëran nontaranquëma'. Noya noya nohuitaramaco," itërin Quisosori.

²² —¿Onpoatonta' Siniro, quiyariachin noyá nohuitarainquën? ¿Co ya'ipi piyapi'sa' nohuitarinënquënhuë' ti? itërin Cotasëri. A'na Cotasë inaso'. Co Cotasë Iscariotihuë'.

²³ Napotihuachina, Quisosori itërin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihuë' nohuitinacoso'. Insosona nosorohuachinaco, natëarinaco. Natëhuachinaco, Tata Yosëri nosoroarin. Inaro'co ya'coancantatoi, inaquë ya'huëarai.

²⁴ Co'so' nosorohuachinacohuë', co natëarinacohuë'. Co caora yonquinëhuë quëran sha'huitëranquëmahuë'. Tata Yosë sha'huitohuachincora, inachachin sha'huitëranquëma'. Ina a'paimarinco.

²⁵ Co'huara pantayatërasocohuë', sha'huitëranquëma'.

²⁶ Inápaquë pantahuato, tatahuë nontarahuë, Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Ca ya'huërenamëhuë o'mararin. Inaso' achinicananarinquëma'. Ya'ipi Yosë nanamën a'chintarinquëma'. Catahuaarinquëma' a'chintëranquëmaso' ama naniantacamaso marëhuë'. Catahuahuachinquëma', nóya yonquiantarama'.

²⁷ Pantaporahuë', asanocancanaranquëma'. Tata Yosë natëto, co manta' të'huatërahuë'. Catahuaaranquëma' ca pochachin cancantacamaso marë'. Piyapi'sa' inahuara co sano cancantopihuë'. A'naroáchin pa'yanpi. Carinquëmaso nipirinhüë' catahuaaranquëma' sano cancantacamaso marë'. Ama pa'yancosohuë'. Ama të'huacosohuë'.

²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Inápaquë pantaporahuë', ya'coancantimaranquëma'. Tëhuëenchachin nosororamaco naporini, Tatahuëtaquë panantarahuëso marë' noya cancanchitomahuë'. Inaso' chini chiniquën nanantërin.

²⁹ Co'huara pantayatërapohuë', sha'huitaranquëma'. Inápaquë pantahuato, yonquiarama'. “Tëhuëenchachin ninoton, sha'huitërinpoa'” ta'toma', noya noya natëaramaco. Ina marë' sha'huitaranquëma'.

³⁰ Co huachi hua'qui' nontaranquëmahuë'. Sopai hua'an nohuanton, masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani huë'sapi macainacoso marë'. Co caso' pi'pian tëranta' ina camaincosohuë' nipirinhüë', ³¹ co ta'arahuë'. Tata Yosë nosoroato, ina no'tëquën natëarahuë. Ina nohuanton, ma'sha onpoarahuë. Piyapi'sa' nicatonaco, “Tëhuëenchachin Yosë nosoroaton, natërin,” tosapi.

“Huëco' pa'ahua huachi,” itërincoi Quisoso.

15

Opa nara'huaya nitërinso pochin nininso'

1 Ina quëran itantarincoi: “Casáchin no'tëquën a'chintatënguëma', opa nara'huaya pochin ninahuë. Tata Yosëso' hua'anën pochin ninin. 2 A'na së'paquën co nitohuachinahuë', nishitëtërin. A'naquënso nipirinhüë' pi'pian nitërin. Ina së'para'huainpita pi'pian ni'quitërin na'con na'con nitacaso marë'. Co ni'quitohuatërahuë', co noya nitërinhuë'. 3 Carinquëma' nani anoyacancantëranquëma'. A'chintëranquëmaso' natërama' ni'ton, anoyacancantëranquëma'. 4 Imamiatatomaco, nani tahuëri yonquiráco catahuainquëma'. Noya nichinpitërinso pochin nico'. Nara së'pa' nohuishatohuachina, co nitërinhuë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', co nanitaparamahuë' noya nicacamaso'.

5 Ca opa ya'huë pochinco. Canpitaso' së'paquën pochinquëma'. Ya'coancantëranquëma'. Nani tahuëri yonquihuatomaco, catahuaaranquëma'. Opa noya nitërinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitaramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. 6 Nara së'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatona', pënuë të'yatopi ahuiquitacaiso marë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohüë', Yosë ana'intarinquëma'.

7 Casáchin yonquihuatomaco, na'con catahuaaranquëma'. A'chintëranquëmasonta' ama naniantocosohüë'. Ina yonquiatoma', Yosë nontoco'. Tëhuëenchachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinquëma'. 8 Opa na'con nitërinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quëran a'napitanta' nicatënenquëma', Yosë yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. 9 Tata Yosë nosororincoso pochachin nosororinquëma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquëma'. 10 Tata Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatomaco, carinquëmanta' pa'pi nosoroaranquëma'.

11 Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, nóya cancantërahuë. Natëhuatomaco, ca pochachin noya cancantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. 12 Nani pënenanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororinquëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuantërahuë nicacamaso'. 13 Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënguëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chimirahuë. Co insonta' ina pochin nosororinquëmahuë'. 14 Natëhuatomaco, tēhuēenchachin nipayarahuëso pochin ni'saranquëma'. 15 Co caso' patron pochin cancantërahuë'. Patronso' piyapinënpita camairin. Camaipirinhüë', yonquirinso

chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhüë' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piyapinhüë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahüëso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërinco sopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuanton imaramacohüë'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa së'paquën na'con nitërinso pochin nisápamaso marë'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quëtërinco,' ta'toma', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco', itëranquëma', tënin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohüë' no'huihuachinënquëma', ama pa'yancosohüë'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cancantërama' naporini, noya ni'itënënquëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhüë', nani huayonanquëma'. Ca nohuanto, co inapita pochin cancantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huiarinënquëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huiarinënquëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya ni'sarinënquëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta' aparisitarinënquëma'. A'chinahuëso' natëhuachina', canpitanta' natëarinënquëma'. ²¹ Napoaponahuë', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinënquëma'. Tata Yosë a'paimarincoso' co nohuitopihuë' ni'ton, no'huiarinënquëma'.

²² Co o'mato, a'chintërahuë' naporini, co a'porinacoso marë' oshahuaintonahuë'. Nani a'chintopirahuë'. Co natëtonacohüë', oshahuanpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosënta' no'huipi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani ma'sha Yosë pochin ninahuë. A'napita piyapi'saso' co nanitapapihuë'. Yosë anohuita'huaso marë' sacai' nininso' a'notërahuë. Co a'notërahuë' naporini, co ina marë' oshahuaintonahuë'. Nani nicaponaracohüë', no'huirinaco. Tata Yosënta' no'huipi. ²⁵ Iráca Yosë quiricanënuë ninshitopi. 'Topinan quëran no'huirinaco,' tënin ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quëran no'huiarinaco.

²⁶ Yosë'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquëma'. Inaso' achinicananarinquëma'. No'tëquënáchin nonin. Yosë quëran o'marahuatón, piyapi'sa' ayonquiarin. Nonahuëso chachin no'tëquëñ ayonquiarinquëma'. ²⁷ Canpitanta' a'chinarama' a'napitanta' nohuitinacoso marë'. Ya'nan

a'chinahuë quëran huarë' nohuitëramaco ni'ton, naporahuëso' sha'huitarama'.

16

¹ Co'huara ma'sha onpochátërasënguëmahuë', sha'huitaranquëma' ama pa'yanatoma' a'poamacoso marëhuë'. ² Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoiarinënguëma'. A'na tahuëri yatëparinënguëma'. 'Co noyahuë' nipi ni'ton, tëpahuatoi, Yosë noya ni'sarincoi,' ta'tona', a'naquëma' tëpaarinënguëma'. ³ Co Tata Yosë nohuitopihuë'. Canta' hui'ninco nipirahuë', co nohuitërinacohuë' ni'tona', aparisitarinënguëma'. ⁴ Napoaton iyaro'sa', ama pa'yancosohuë'. Nani sha'huitëranquëma'. A'na tahuëri aparisitohuachinënguëma', ina yonquiarama'. 'Tëhuëinchachin no'tëquën ninoton, sha'huitërinpoa', tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nan imapoma', co ina pochin sha'huitëranquëmahuë'. Canpitaro'co ya'huato, catahuaranquëma'. ⁵ Iporaso' 'Yosë'pa' paantarahuë,' itopiranquëmahuë': '¿Intohuata' pa'saran?' co itëramacohuë'. ⁶ Napotëranquëmaso marë' chiniquën sëtapiramahuë'. ⁷ No'tëquën itëranquëma'. Canpita marë' paanta'huaso' noya, tënahuë. Co paantahuatohuë', Ispirito Santo co o'marinhuë' catahuainquëmaso marë'. Nipirinhüë', paantahuato, ina a'patimaranquëma'. ⁸⁻¹¹ Ispirito Santo isoro'paquë o'mahuachin, oshahuano'sa' pa'pi co noyahuë nipiso', Yosë noya coisë pochin nininso', no'tëquën ana'intacaso ya'huërinso', inapita ayonquiarin: 'Co Quisoso natëramahuë' ni'ton, pa'pi oshahuanama'. Inaso' no'tëquënáchin Yosë natëton co tëhuërinhuë ni'ton, chiminpachina Tata Yosë ya'huërinquë pantarin. Napoaton co huachi quënanaramahuë'. Sopai hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anëntopirinhüë', Yosëri minsërahuaaton, ana'intarin,' itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

¹² Na'con yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitaramahuë' ya'ipiya yonquicamaso'. ¹³ Nipirinhüë', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamëhuë' a'chintarinquëma'. No'tëquën anitotarinquëma'. Co inaora yonquirinso' a'chintarinquëmahuë'. Yosë yonquirinso' chachin a'chintarinquëma'. A'na tahuëri ma'sha onpocaisonta' anitotarinquëma'. ¹⁴ Ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma' ni'ton, noya noya ni'saramaco. ¹⁵ Ya'ipi tatahuë yonquirinso' nitotërahuë. Ina pochin yonquirahuë canta'. Napoaton Ispirito Santo o'mahuachin, ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma'.

16 Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco," itërincoi.

Sëto inquitarinso'

17 Ca'tano'sanënpitacoi ninontërai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? "Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran quënaantaramaco," tënin. "Tatahuë ya'huërin'pa' paantarahuë," tënin anta'. 18 "Co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco," topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? tënai ninontatoi.

19 Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirinhüë' nitotërin. Napoaton itërincoi:

"¿Ma'ta' tapon naporin?" ta'toma', yanatanpiramacohuë', co natanamacohuë'. Tëhuëenchachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco. 20 No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohuë' nipirinhüë': "Nani chiminin huachi," ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirinhüë' sëtapiaramahuë', co hua'qui' sëtaramahuë'. A'naroáchin noya cancantantarama'. 21 Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuaihuachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naroáchin nóya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirinhüë'. "Hua'huahuë nani hua'huacharin," ta'ton nóya cancantërin. 22 Inapochachin canpitanta' ipora sëtapiaramahuë', naquëranchin quënaantaranquëma'. Naporo' nóya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhüë' asëtainëmaso'. Nóya cancantomiatarama'.

23 "Naporo' co huachi natanaramacohuë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'. 24 Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchátëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. 'Quisoso nanan quëtërincoi,' ta'toma', nani tahuëri nontáco' nóya cancantacamaso marë'," itërincoi.

Co noyahuë' nipisopita Quisosori minsërinso'

25 "Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' co huachi ina pochin a'chintaranquëmahuë'. A'ninquëchin tatahuë naporinso' sha'huitaranquëma'. 26 Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'. 27 Tatahuë chachin nosororinquëma'.

Nosororamaco ni'ton, nosororinguëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinguëma' canpitanta'. ²⁸ Tatahuë quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë," itërincoi.

²⁹ —Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitarancoihuë'. A'ninquëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai. ³⁰ Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, tënai. Co huachi natana'huainquënso tëranta' ya'huërinhuë', itërai.

³¹ —¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itaranquëma'. ³² Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó. ³³ Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatomaco, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinënguëmahuë', catahuanquëma' ni'ton, chiníquën cancantoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahuë' nipisopita nani minsëarahuë, itërincoi Quisoso.

17

Quisoso, imarinsopita marë' Yosë nontërinso'

¹ Ina toshuaton, inápaquë në'pëtërin Yosë nontacaso marë': "Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisitohuachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita niconaco, noya noya yonquiarinënguën. Quëma hui'nanco ni'to, napotaranquën. ² Nani chiníquën nanan quëtëranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuanton, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahuë quëma nohuitatënën nanpimiatacaiso marë'. ³ Quëmasáchin Yosënguën. Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuitahuatënënguën, canta' nohuitohuachinaco, nanpimiatapi.

⁴ Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitërancoso' natëarahuë. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natëranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinënguën. ⁵ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'i.

⁶ Quëma nohuanton, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahuë. Onpopinsona quëma cancantëranso' nani anitotërahuë ni'ton, nohuitërinënguën. Inapitaso' quëma piyapinënpita.

Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi. ⁷ Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitohuatancora, natëranquën. Ina nitotopi. ⁸ Sha'huitohuatancora, inachachin a'chintërahuë, natëtopi. Quëmá quëran o'marahuë. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹ Imarinacosopita marë' chiníquën nontaranquën. Hui'nanpita pochín ni'nan. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarinacohuë'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰ Ya'ipi imarinacosopita imarinënguën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochín cantantëran. Napopianachin imarinëngo'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' patarahuë. Imarinacosopitaso nipirínhuë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochín ninosoro'ina'. ¹² Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahuë, pënënahué, na'con catahuarahuë imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohuë'. A'naíchín pipirín, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiricanënguë ninoranso chachín nanirín.

¹³ Iporaso nipirínhuë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohué', isoro'pa quëran chachín, nontaranquën imarinacosopita noya cantacaiso marë'. Ya'ipi cancanëhuë quëran natëranquën ni'ton, noya cantantërahuë. Catahuaquë inapitanta' ca pochachín noya cancanchina'.

¹⁴ Quëma nanamën chachín nani a'chintërahuë. Co imarinacosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochín cantantopihuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochín cantantërahuë'.

¹⁵ Co nohuantërahuë' isoro'pa quëran ocoicamaso'. Isëquë ya'huëpirinahué', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohué'.

¹⁶ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirínahuë', co caso' inapita pochín cantantërahuë'. Imarinacosopitanta' co inapita pochín cantantopihuë'. ¹⁷ Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotëran. ¹⁸ Isoro'paquë a'paimaranco. Inapochachín inapitanta' a'parahuë piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. ¹⁹ Imarinacosopita nosoroato, ya'ipi cancanëhuë quëran quëmasáchin natëaranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiatona', nóya natëinënguën.

²⁰ Co isopita marëáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco.

21 Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë. Inapitanta' catahuaquë' canpo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. 22 Quëma nohuanton, noyápiachin cancantërahuë. Imarinacosopitanta' catahuarahué noyápiachin cancantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Canpo pochachin cancantapi. 23 Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë canpo pochachin yonquicaiso marë'. Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuëenchachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinso pochin imarinsopitanta' nosororin,' tosapi.

24 Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, nóya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë.

25 Quëmaso' Tata no'tëquënáchin yonquiato, noyasáchin ninan. Co imarinosopitahuë' co nohuitërinënguënhuë'. Caso nipirinhüë' nohuitëranquë. Quëma isoro'paquë a'paimaranco. Imarinosopita nitotopi.

26 Quëma nanamën nani a'chintërahuë nohuitinënguënsó marë'. Ipora huanta' a'chintarahué ni'ton, noya noya nohuitarinënguë. Quëma nosororancoso pochachin ninosorocaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiatarahuë,' itërin.

18

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

1 Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararoa'hua ya'huërin. 2 Inatohua' na'aro' niyontonai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinso'. 3 Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisiaro'sa', inapita a'papi Quisoso macacaiso marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashi' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin. 4 Quisososo' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapiapon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama?' itërin.

5 —Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶ —Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—¿Inta' yonisarama'? itantarin.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸ —Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tananpitoco' pa'ina', itërin. ⁹ Achin Yosë nontaton, itërin: “Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'paiarahuë. Co a'naya tëranta' a'poarinacohuë,” itërin. Ina nanicaso marë': “Tananpitoco' pa'ina',” itërin. ¹⁰ Napopirinhüë', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën Marco itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹ Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëni iyasha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanton, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënuë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisario'sa', inapita huë'sahuatona', Quisoso mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³ Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴ I'hua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: “Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, ténahuë,” itërin. Inaquë quëpapi natanacaiso marë'.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵ Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso nipirinhüë', Quisoso imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco ni'ton, Quisoso acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶ Pitroso' ya'coana aipiran huaniárin. Napohuachina, ya'coana a'pairinsó' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin anta'. ¹⁷ Pitro ya'compachina, sanapiri itërin:

—Quëmanta' mini Quisoso imaran, itërin.

—Co'chi caso' imarahuë paya, itërin Pitrori.

¹⁸ Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisario'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtópi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

Corto hua'ani nataninsó'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Ina quëran Quisososo' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënuë? itërin corto hua'ani.

20 —Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chinotopiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontonpachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinahuë'. ²¹ ¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

²² Itohuachina, ponisiari panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso nipirinhue', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiari.

23 —Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maquëta tëhuërahuë. Nipirinhue', no'tëquën nonahuë nipachinso', ¿onpoatonta' ahuëranco? itërin.

24 Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinsó'

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ Simon Pitroso nipirinhue' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiari.

—Co'chi imarahue' paya, itantarin.

26 Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratëtërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisoso mapiquë quënananquën pora? itërin.

27 —Co'chi cahuë paya, itaantarín Pitrori. Naporo' atari përarín, natanin.

Pirato quëtonpiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

28 Tashíramiachin nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nipirinhue' co inaquë ya'conpihuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanaríhua'. Ina quëran co nanitaríhuahuë' Pascoa cosharo' capacaso',” topi.

²⁹ Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporin iso quëmapi? itërin.

30 —Pa'pi co noyahuë'. Noya ninin naporini, co quëshiiitënquënhue', itopi.

31 —Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nipënenamaso' co natëhuachinhue', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tëpaca'huaiso', itopi.

32 I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirín: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarínaco,” ténin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tëpacaiso' naniarin. ³³ Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

³⁴ —¿Quëmaora yonquinën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huitërinquën nica? itërin.

³⁵ —“Cotio piyapi inanta,” ¿topiranhue' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirinënquën. Corto hua'ano'sa chachin yo'quirinën ana'inta'huanquënso marë'. ¿Ma'ta' onporan ni'ton, yatëparinënquën? itërin.

³⁶ —Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahue'. Ina nohuantërahuë naporini, imarinacosopita sontaro'sa pochin niitonahuë'. Ama cotioro'sa' macainacoso marëhuë' chiniquën ahuëchitonahuë'. Caso nipirinhue' nisha pochin hua'anëntarahue', itërin.

³⁷ —Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco mini. Ina marë' nasitimarahue'. O'marahue' no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquipisopita natëarinaco, itërin.

³⁸ —¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tēpacaso' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina tosahuaton, pipiantarahuatón, cotioro'sa' itantarin:

—Iso quëmapi noya, tënahue'. Co manta' onporinhue'. Co ana'intacaso' ya'huërinhue'. ³⁹ Napoaton sha'huichinquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirahuë pipicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin. ⁴⁰ Natanahuatona', chiniquën a'panitopi:

—¡Ama ina ocoiquësohue'! ¡Parapasë ocoiquë'! itopi. Inaso' matararo nipirinhue' napotopi.

19

¹ Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairin Quisoso huihuicaiso marë'. Napohuachina, chiniquën huihuitona' pë'sha pë'shatopi. ² Nahuan quëran yancotë' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanin. Naporahuaton, quëhuanën miáchin hua'an a'morinsó pochin a'motopi tēhuacaiso marë'.

³ —¡Nanpimiatatón israiro'sa hua'anëntëquë'! itopi. Napotahuatona', panpirayarápi. ⁴ Ina quëran Pirato pipiantarahuatón, piyapi'sa' nontantarin.

—Iso quëmapi a'notantaranquëma', ni'co'. Co manta' onporinhue', tënahue', itërin.

⁵ Naporo' Quisosonta' pëi quëran pipirin. Yancotë' nahuan quëran nipiso ayancotopi, quëhuanën miáchin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶ Corto hua'ano'sa', ponisiaro'sa', inapitari quënanahuatona', chiniquën noncarotopi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tëpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tëpa'huaso'. Co manta' onporinhuë', tënahuë' caso', itërin Piratori.

⁷ —Íraca pënëntërinso' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', “Yosë hui'ninco,” toconin, itopi.

⁸ Ina natanahuaton, Pirato chiníquën pa'yanin.
⁹ Ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëranta' huë'nan? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirínhuë', co manta' itërinhuë'.

¹⁰ —¿Onpoatonta' co yanontërancohuë'? Ca nohuantohuato, ocoiaranquën. Nohuantohuato, atëpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

¹¹ —Co Yosë nanan quëtërinquënhuë' naporini, co manta' quëma nanitapaitoncohuë'. Tëpahuatanco, ina marë' oshahuanaran. Nipirínhuë', yo'coninacosopita na'con na'con oshahuanapi, itërin. ¹² Naporo' quëran huarë' Piratori yao-coipirínhuë', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuatan, Noma copirno no'huiarínquën. “Caso' copirnoco,” téninso marë' copirnorini inimicotarin, itopi.

¹³ Ina natanahuaton, “Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya,” ta'ton, aipiran quëpantarin. Quëpantarahuaton, ana'intacaso' shiranënuquë huënsërin. “Shancori i'iratë,” itopiquë ya'huërin. Cotio nananquëso', Capata, itopi. ¹⁴ A'na tahuëríchin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

¹⁵ —Co quiyariso' nohuantëraihuë'. ¡A'naroáchin atëpatëquë'! ¡Corosëquë apatanantëquë' chimiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirínhuë', ¿atëpachi ti? itërin.

—¡Noma copirnoíchin natërai quiyanta'! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

¹⁶ Napotohuachinara, Piratori itërin: “Inta nipachin, Quisoso quëparahuatoma', corosëquë patanantoco',” itërin sontaro'sa'. Napotohuachina, masahuatona' quëpapi.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷ Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', “Nansë Moto',” panën itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi. ¹⁸ Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahuënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuancanapipi. ¹⁹ Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'.

Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSO NASARITOQUË YA'HUËrinso'. COTIORO'SA' COPIRNO tënin, ninshitaton. ²⁰ Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina nontopi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. ²¹ Corto hua'ano'saso nipirinhüë', co noyahuë' ni'pi.

—“Cotioro'sa' copirno,” ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. “Cotioro'sa' copirnoco toconinso',” ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

²² —Inca, co nohuantërahuë'. Nani ninshitërahuë huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

²³ Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhüë', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipitë' a'nanpiso'.

²⁴ —Ama oshahuasohüë'. Huëco' ya'nipitëhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inaporahuatona', a'nari manin.

Iráca Yosë quiricanënguë ninoton, tapon: “A'morahuëso' nipatomatopi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi,” tënin ninshitaton. Naporinso chachin mapi.

²⁵ Corosë ya'cari catapini sanapi'sa' huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisonta' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶ Canta' inaquë huaniarahüë. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'saringuën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷ Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco.

Napotohuachincora, naporo chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacapaincoso marë'.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸ Quisoso nontahuatoncoi: “Nani ya'ipi Yosë sha'huëtërinco' natërahuë,” tënin yonquinënguë. Ina quëran, Yosë quiricanënguë ninorinso nanicaso marë':

—Yamororahuë, tënin.

²⁹ Huino áin nininso' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achin-pipi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamënguë paquëanantërin.

³⁰ Pi'pian o'osahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori oahuaninso'

³¹ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patanantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. "Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso marë'. Chiminpachina', quëparahuatona', pa'pichina'," itopi hua'ano'sari. ³² Napotohuachinara: "Noyahua'," itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso marë'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonatopi. ³³ Ina quëran Quisoso huëcapaipirinahuë', nani chiminin quënanquiipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

³⁴ A'na sontaroso nipirinhue', nansaque nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shapitarë chachin pipirin. ³⁵ Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso marë'. ³⁶ Iráca Yosë quiricanënuë ninshitërin: "Co a'na nansëquën tëranta' nipantapihuë'," tënin. Naporinso chachin co inaso' nipantopihuë'. ³⁷ A'nanta' ninshitërin: "A'na tahuëri ohuanpiso' ni'sapi," tënin Yosë quiricanënuë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ Ina quëran Cosi Arimatiaquë ya'huërinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' të'huataton, co a'ninquëchin sha'huirinhue'. Inaso nipirinhue', chiniquëncancantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonën nohuantërahuë. Quëtoco cari quëpa'i, itërin. Itohuachina, "Noyahua'. Quëpaquë'," itërin. Napotohuachina, pa'nin nonën corosë quëran anohuaracaso marë'. Anohuararahuatona', quëpapi. ³⁹ Nicotimonta' huë'nin. Inaso' iráca Quisosoquë paaton, tashi' nontërin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpanantë ayontopinan, quënin nonën pashitacaso marë'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. ⁴⁰ Quisoso nonën masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asë'cotëtopi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pitohuachinara, chimipi tapapi na'pi naninquë po'mocaiso marë'. ⁴¹ Ina ya'cariya imia'huaya ya'huërin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huërin chimipi po'mocaiso marë'. Inaquëso', co chimipi po'moyátërapihuë'. ⁴² Nani i'huararin. Tahuëririnquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitopi.

20

Quisoso nanopiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

1 Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin Maria Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyátërasohuë', canconin. Canconahuaton ni'pirinhuë', na'pi pa'copitopiso' chi'huincapinan quënanconin. 2 “Quisoso nonën nani quëpapi,” ta'ton, ta'aquirin. Canquirahuaton, Simon Pitro'coi sha'huitirincoi.

—¿Sinioro nonën po'mopi quëran, nani quëpapi! Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itirincoi.

3 Napotohuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. 4 Napopianachin ta'apiraihuë', Pitro na'huëtërarahuato, ca'ton canconahuë. 5 Monshorahuato, nëhuëconahuë. Morinquë so'pinpisoachin quënanconahuë. Nipirinhuë', co ya'conahuë'. 6 Ca piquëran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. 7 Në'mëtë' so'pinayapisonta' quënanin. Inaso' nisha quëhuëänin. Inanta' so'pinpinan. 8 Ina quëran canta' ya'conahuë. Në'mëtë' so'pinpiso' ni'sahuato, natërahuë. “Tëhuëenchachin Quisoso nanopiantarin,” tëna huë. 9 Yosë quiricanënquë iráca ninshitatona': “Nanpiantararin,” topirinahuë', co yonquiyátëraraihuë'. 10 Nani ni'patëira, ya'huërai'pa' paantarai.

Maria Mactarina ya'notërinso'
(*Marcos 16.9-11*)

11 Mariaso nipirinhuë' huëantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chiniquën na'nërárin. Na'nëárin quëran monshorin na'pi naninquë nëhuëcaso marë'. 12 Nëhuëpirinhuë', cato' anquëniro'sa' quënanin, huiríchina a'mopiso'. Quisoso nonën acopiquë huënsëapi. A'na' motën quëran huënsëarin. A'nanta' nantën parti quëran huënsëarin.

13 —¿Onpoatonta' na'nëaran? itërin anquëniro'.

—Sinironëhuë nonën nani quëpapi. Intohuaso' quëpapiso' co nitotërahuë', itërin.

14 Tahuërëtahuaton, Quisoso chachin quënanaponahuë', co nohuitërinhuë'.

15 —¿Onpoatonta' imoya na'nëaran? ¿Inta' yonisanan? itërin Quisosori. Mariaso napoaponahuë': “Sacatona'pi ta'ma',” tëcaton:

—Quëmari imoya Quisoso nonën quëpahuatan, sha'huitoco maconta'i, itërin.

16 —¿Maria! itërin Quisosori. Tahuërëtahuaton, nohuitërin huachi. Inaora nananquë nontaton;

—¿Raponil itërin. Maistro tapon naporin.

17 —A'poco imoya. Co tatahuë ya'huërin'pa' pantayátërarahuë'. Apira paaton, iyahuëpita pochin ni'nahuësopita sha'huitonquë': “Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë. Inaso': ‘Tata, itato chinotërahuë. Canpitanta'

imaramaco ni'ton, 'Tata,' itatoma' chinotërama', tënin Quisoso, itonquë', itërin.

¹⁸ Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: "¡Sinioro chachin nani ni'nahuë!" itiirincoi. Ya'ipi sha'huitërinso chachin sha'huitërincoi.

Ca'tano'sanënpitacoi ya'notaantarinciso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39)

¹⁹ Naporo' tahuëri Tomio tahuëri. Tashihuachina, pëiquë ya'huarai. Cotioro'sa' të'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihuë', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁰ Itahuatoncoi, imirin a'notërincoi. Nininpitëonta' a'notërincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Sinioro chachin ni'sahuatoi, "Ina mini," ta'toi, nóya cancantërai.

²¹ —Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatahuë a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë', itërincoi.

²² Ina quëran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquëma huachi. Ina catahuarinquëma' no'tëquën pënëntacamaso'.

²³ Insosona natëhuachinquëma', "Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën," itoco'. Inquitarin mini. Nipirinhüë', co yanatëhuachinquëmahuë', "Co oshanën iyasha inquitaringuënhüë'," itoco'. Tëhuënhachin co inquitaringuë', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

²⁴ Naporo' shoncaýáchincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhuë'. Inaso': "Catopia'hua," itopi. ²⁵ Quisoso quënanahuatoi, Tomasë sha'huitonai:

—Sinioro ni'nai, itopiraihuë', co yanatërincoihuë'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huarë', nininpitëonta' ohuantopiso' së'huata huarë', natëarahüë', itërincoi Tomasë.

²⁶ Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarin. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihuë'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

²⁷ Ina quëran anquirahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahuë iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësuhüë'. Natëco huachi, itërin.

²⁸ —¡Quëma mini Sinioronëhuënguën! Natëranquën. Yosënhuënguën ni'ton, chinotaranquën, itërin Tomasëri.

²⁹ —Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohüë', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

³⁰ Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso marë'. Ca'tano'sanënpitacoi ni'piraihuë', co ya'ipiya isëquë ninshitëranquëmahuë'. ³¹ Iso quiricaquë ninshitërahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitërahuë: "Inaso' tēhuënchachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinsó'," ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'.

21*Yonsanquë ya'notantarincoiso'*

¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta' Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natanino, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³ —Riti tē'yatapo pa'sarahuë, itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuatoí, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti tē'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. ⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵ —¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶ —Inchinkan quëran tē'yatoco'. Inaquë tēhuënchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchinkan quëran tē'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporo' Siniro nohuitërahuë huachi.

—Pasoso' Siniro chachin, itërahuë Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinsó' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë ni-itërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai. Riti ohuararahuatoí, yon-sai'pa' quëparai. Co aquëyahüë'. Pasa mitro pochin aquërinso'. ⁹ Nonshiconahuatoí, pën quënanconai. Inaquë sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huërin.

¹⁰ —Sami manamaso' caraya mamaco', itërincoi Quisoso.

¹¹ Simon Pitro potiquë ya'conahuaton, riti yonsanquë os-hirin. Pasa a'natërápo shonca cara sami ya'huërin, panca samisachin. Ina nápo' niponahuë', co riti oquirinhuë'.

¹² —Huëco' iyaro'sa' coshatahua', itërincoi Quisoso. "¿Inquënta' quëmaso'?" co itapoirahuë', Siniro nohuitërai. ¹³ Pan masahuaton, quëtërincoi. Saminta' quëtërincoi ca'nai.

¹⁴ Nanpiantarin piquëran nani cararo' ca'tano'sanënpitacoi quënanai.

Simon Pitro nontërinso'

¹⁵ Nani coshatohuatoira, Quisosori itërin:

—Iya Simon, ¿isopita quëran na'con na'con nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën Sinioro ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuë. Patontahuato, co incariso' a'pairarinhuë'. Quëmari noya a'paiton, a'chintëquë', itërin. ¹⁶ Ina quëran itaantaran:

—¿Nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën mini, Sinioro, ina nitotëran, itantaran.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, a'paiquë' noya imamiachinaco, itërin. ¹⁷ Ina quëran naquëranchin itantaran:

—Iya Simon, ¿tëhuënychachin nosororanco ti? itantaran. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sëtërin.

—Ya'ipi Sinioro nitotëran. Nosororanquën mini, ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, noya a'paiquë'. ¹⁸ No'tëquën, iyasha, itaranquën. Quëmaso' hui'napitapon, quëmaora nohuanton, ma'sha ninan. Intohuaso' yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nan. Nipirinhue', a'na tahuëri mashotohuatan, ma'sha onpotarinënuquën. Cato quëran chachin anquiran'so' tonpoarinënuquën. Co nohuan-topiranhuë', quëpararinënuquën, itërin Pitro.

¹⁹ A'na tahuëri Yosë imarin ni'ton, inapotatona', tëparapi. Ina ni'pachina', na'a piyapi'sari Yosë nóya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quëran:

—Imamiatoco iyasha, itërin.

Tiquinamënuquë ninshitërahuëso'

²⁰ I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatërahuë. Naporor' "¿Inta' Sinioro sha'huirapiarinquënso'?" itërahuë Pitro nitotacaso marë'. Iporaso' sono' yonsanquë Pitro tahuërërahuaton, quënaninco. ²¹ Quënanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quëmapiso' Sinioro, ¿ma'ta' onpoapon? itërin Pitrori.

²² —¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquiran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin, co ina quëmaso' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Quëma imaco, itërin.

²³ Naporor' quëran huarë' imapisopita ninontopi. "Inaso' co onporonta' chiminarinhue'," nitopi. Quisoso nipirinhue' co naporinhue'. "Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin," topachina, "co chiminaponhuë'," co tapon naporinhue'.

²⁴ Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoi, nitotërai.

²⁵ Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhüë' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanënpita napopiso'

Quisoso nanpiantarahuaton, imapisopita ya'notërinso'

¹ Iya Tiohuero. Ca Nocasëco ninshitaantaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. A'na quiricaquë nani ninshitëranquën. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitëranquën. A'chininsonta' anitotëranquën. ² Ya'ipi inápaquë panantaquë huarë' naporinso' ninshitëranquën no'tëquën nitotamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantaranquën. Co'huara Quisoso inápaquë pantayátëraponhuë', ca'tano'sanënpita huayoninso' sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Ispirito Santo nohuanton, sha'huitërin. Inapita napopisonta' nitochin, ta'to, ninshitantaranquën. ³ Quisososo' tëhuëenchachin chiminpirinhuë', nanpiantarin. Ina piquëran catapini shonca tahuëri isoro'paquë ya'huëantarin. Ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin nanpiantarinso' natëcaiso marë'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintaantarin.

⁴ A'na tahuëri inapitarë' ni'so', sha'huitërin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quëran pipicosohuë'. Isëquë ninaco' Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquëma',” tënin Tata Yosë. I'hua chachin sha'huitëranquëmaso'. ⁵ Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Iporaso nipirinhue' Ispirito Santo aya'coancantaranquëma' catahuainquëmaso marë'. Co hua'qui quëranhuë' ya'coancantaranquëma', itërin ca'tano'sanënpita.

Quisoso inápaquë pantarinso'

⁶ Ina quëran niyontoantarahuatona', Quisoso natanpi:

—Iráca Sinioro isairi'sa' pancana hua'anëntopirinahuë'. ¿Ipora chachin chiníquën nanantaton, ina pochin acoantaran ti? itopi.

⁷ —Tata Yosëichin chini chiníquën nanantërin. Inaora nohuanton, ma'sha acorin. Ma tahuëriso' acoamara. Onporosona napoarinsó', co Yosë nohuantërinhuë' canpita nitotacamaso'. ⁸ Iporaso nipirinhue' Ispirito Santo na'con catahuarinquëma'. Ya'coancantohuachinquëma', nóya pënëntarama'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuëso' ni'nama', nani nitotërama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarinquë chachin sha'huitoco'. Ina quëran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitëra'piaco', itërin Quisosori.

9 Ina topachina, Yosëri inápaquë quëpantarin. Ca'tano'sanënpitari nicasoi', inápaquë pantarin. Në'përápirinahué', chitorori imotërin. Co huachi quënanpihuë'.
10 Inápaquë pantaquëya', në'përápirinahué', a'nanaya catoya'piri ya'notiimarin, huiríton a'mopiso'.

11 —¿Ma'marëta' caririario'sanquëma' inápaquë në'pëtërama'? Quisoso nani pantarin. Yosëri inápaquë quëpantapirinhué', ina chachin o'mantararin. Inápaquë pa'ninso pochachin a'na tahuëri o'mantararin, itërin.

Cotasë ya'huërënamën Matiasë acopiso'

12 Ina natanahuatona', Oriposë panën quëran nohuarama-
rahuatona', Quirosarinquë paantapi. Co aquëyahuë'. A'na quiromitro pochin aquërinso'.
13 Canconahuatona', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'ton, nanpëpi. Inaquë naporo' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiaco, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huërapí. A'nanta' Santiaco. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhué', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiaco hui'nin inaso'.
14 Inapitaso' nani tahuëri niyontonatona', Yosë nontápi. Quisoso iinpitanta' huë'pi Yosë nontacaiso marë'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatona', inaquë na'con Yosë nontápi.

15 Ina quëran na'a Quisoso imapisopita niyontonpi. Pasa cato shonca piyapi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huanirahuaton, itërin:

16-17 “Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'huaiso marë'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitarë' Quisoso ca'tanpirinhué', inimiconënpitari yamapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapi. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanënquë ninshitërin. Iráca ninorinso chachin naporin.
18 Sha'huirapirinso marë' coriqui quëtopi. Ina coriquinënquë no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'poirin. Chi'chirinamën pipirin.
19 Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantopi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatopi. Inahuara nananquë *Aquirama* itopi. Aquiramaso', 'Huënai' No'pa', tapon naporin.
20 Yosë quiricanënquë ninoton, ninshitërin:

'Ama insonta' pëinënquë ya'huë'insohué'.

No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërënamën a'na acoantaquë', tënin anta' Sarmo quir-
icaquë.

21-22 Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapi acoanta'ahua' Cotasë ya'huërëtacaso marë'. Iráca Coansha aporintaso', Sinioro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporo' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huarë' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanpiantarin. Canta' ni'nahuë', ta'caso marë' acoa'ahua'," ténin.

23 Ina marë' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itopi anta'. 24 Ina quëran Yosë nontopi. "Quëmasáchin Sinioro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran acoa'huaiso', 25 inanta' paaton, a'napita a'chintacaso marë'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquën ni'ton, parisitopiquë pa'nin," itopi.

26 Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitopi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantohuachinara, Matiasë nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahuë', iporaso huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantapi.

2

Ispirito Santo o'marinso'

1 Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquëráchin niyontonpi. 2 A'nanaya chiníquën irininso' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënëanahuanin. 3 Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chiniimarin. 4 Napohuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso marë'. Co nitotaponaraihuë', a'naroáchin nonpi huachi.

5 Ina ninanoquë chachin na'a cotioro'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso marë'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. 6 Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapiso' natanpi. Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. 7 Chiníquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitaráchin niponaraihuë', 8 ¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroáchin nonpi? topi. 9 Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotamiaquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiaro'sa', inapita natanapi. 10 PiriQuiario'sa', panpiriaro'sa', iquipitoro'sa', nipiario'sa',

Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapitanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. ¹¹ A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiaro'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. “Nisha nishanpoa' nicarihuarahuë', canpoa' nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'. Yosë pa'yápiro nininso' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. ¹² Ma'pitata' napopi,” ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' tëhuarahuatona':

—No'pitona', napoapi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

¹⁴ Shonca cato' ca'tano'saso nipirinhüë', co tē'huatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'. “Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁵ ‘Isopita no'pipi,’ topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyátërarinhüë'. Co tashiramiachin no'pirëhuë'. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. ¹⁶ Iráca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso'. Yosë noninso chachin ninshitaton, tapon:

¹⁷ ‘A'na tahuëri ispiritonëhuë' a'pamarahuë nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'. Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë sha'huirapi. Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi.

Mashoro'santa' hua'narapi.

¹⁸ Naporo' ya'ipi natërinacosopita ispiritonëhuëri ya'coancantarin.

Ina nohuanton, nanamëhuë sha'huirapi.

¹⁹ Inápaquë nani ma'sha acoarahuë. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi.

Isoro'paquënta', ma'sha acoarahuë piyapi'sa' yonquicaiso marë'. Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, ténin Yosë.

²⁰ Siniro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin.

Co'huara naniyatërasohuë', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarin.

Yoqui quëhuashin huënai pochin nisarín. Yosë yonquicaiso marë' inapoarin.

²¹ “Nicha'ëco Siniro,” topachina', nicha'ësarín.

Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi, ténin Coiro iráca ninshitaton.

²² Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' israiro'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamën anitotarinquëma'. Quisoso naporinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso' Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparín. Piyapi a'naroáchin anoyatërin. Co ina pochín ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarín ni'ton, naporín. Napoaton: 'Tëhuënychachín Yosë quëran o'marín,' topí. Canpitanta' nícátoma', nitotërama'. ²³ Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpíhuë' ni'ton, tëpapi. Iráca chachín Yosëri yonquirín hui'nín chiminacaso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminín. Co nohuantërinhuë' naporín, co macacamaso' nanichitomahuë'. Canpitari atëpatopiramahuë', ²⁴ Yosëri ananpitaantarín. Chimirín quëran nicha'ërin. Co chimirín minsërinhuë'. ²⁵ Ina yonquiáton, Tapi iráca tapon:

'Nani tahuëri Siníoro ca'tanarínco. Inchinanëhuë quëran ya'huërarín
achinicancaínco marë'. Catahuarínco ni'ton, co pa'yanahuë'.

²⁶ Napoaton noya cancantërahuë. Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënahüë.

Co naniantaríncohuë', ta'to, co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁷ Yosë yonquiáto, nontarahüë. Hua'yanëhuë, Siníoro, co chimipíro'sa ya'huërinquë të'yataranhuë'.

Quëmasáchin natëranquën ni'ton,
co nohuantaránhuë' nonëhuë chanatacaso'.

²⁸ Quëma iranën a'notëranco. A'chintëranco quëma nohuítatënquën nóya nánpíca'huaso'.

Nani tahuëri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuë', tënin Tapi, iráca ninshitáton.

²⁹ Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminín. Iráca nani pa'pítopi. Pa'pítopiso' ipora huanta' ya'huërarín.

³⁰ Co'huara chimiyantërasohüë', Yosëri itërin: 'A'na tahuëri quëma shiparínquën acoarahüë hua'anëntacaso marë'. Quëma ya'huërenamën hua'anëntarín. Caso' Yosëco ni'to, co nonpíntaranquënhuë', itërin. Napoaton shia'huain ninoton, ninshitërin. ³¹ Cristo nánpíantacaso' ninorín. 'Co chimipíro'sa ya'huërinquë patarancohuë'. Co nonëhuë chanatarínhuë', tënin iráca ninoton. ³² Iporaso' Quisoso chachín Yosëri ananpitaantarín. Quiyari ni'nai. ³³ Ina quëran Yosëri inápaquë quëpantarín. Chiníquën nanantërin ni'ton, inchinanën quëran ahuënsërin. Inapotahuáton, sha'huitërin:

'Ispíríto Santo a'pamaquë' piyapi'sa' ya'coancanchín. I'hua sha'huitëranquënso', itërin. Ina quëran Quisosori Ispíríto Santo a'paimarín, ya'coancantërincoi, ni'nama'. Napoaton

nisha nisha nananquë nonai, natanama'. ³⁴ Tapi co nantantaton, inápaquë pantarinhuë', nitotërëhua'. Napoaponahuë', ninshitaton, tapon:

'Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin:
"Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

³⁵ inimiconënpita cari minsëchinquën," itërin Yosëri,' tënin.

³⁶ Yosë hui'nin chachin iyaro'sa', corosëquë apatanantërama'. Inapotopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. 'Inaso' Cristo, a'paimarahuëso'. Sinioro ni'ton, natëcaso' ya'huërin,' tënin. No'tëquën iyaro'sa' nani sha'huitëranquëma'," itërin.

³⁷ Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sëtopi.

—Co noyahuë' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iiso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸ Napotohuachinara, Pitrori itaantarin:

—Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. "Quisocristo imarahuë'," ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama', Yosë oshanëma' inquitaringuëma'. Ina quëran Ispirito Santo aya'coancantaringuëma' canpitanta'. ³⁹ Yosë nohuanton, Ispirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantaringuëma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarin. A'naquëonta' aquë ya'huëpirinahuë', Yosë nohuanton, imasapi. Imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarin inahuanta', itërin.

⁴⁰ Itahuaton, na'con pënënin.

—Ipora ya'huëpisopita co manta' Yosë yanatëpihuë'. Ina marë no'tëquën ana'intarin. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin cancantocosohue'. Yosë nontoco' anoyacancanchinquëma'. Ina quëran cha'ësarama', itërin.

⁴¹ Napotohuachina, na'a natëtopi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi. ⁴² Ca'tano'sa' a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapí. Quisoso chimininso' yonquiataona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³ Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "Tëhuëinchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁴⁴ Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapí. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵ A'naquënso' ma'shanënapita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita

pahuantohuachinara, quëtopi. ⁴⁶ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontonpi. Quisoso chiminso' yonquiataona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Nóya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷ "Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanton, inapitanta' ya'conpi.

3

Apia anoyatërinso'

¹ A'na tahuëri pi'i tëhuërënahuasó', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë non-topi. Coansharé' pa'sapirinhüé'. ² Inaquë a'na quëmapi quënanconpi. Nasitërin quëran huarë' co nanitërinhué' iratacaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi. A'na ya'coanaquë acopi, "Noyápiachin," itopiquë. Inaquë acopi coriqui ma'patacaso marë'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, coriqui ma'patërin. ³ Pitro, Coansha, inapita ya'conasoí', apiari quënanin. Quënanahuaton, coriqui quëtacaiso' nohuantopirinhüé'. ⁴ Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':

—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵ "Coriqui quëtarinco," ta'ton, në'pëtarin. ⁶ Pitroriso nipirinhüé':

—Co coriqui ya'huëtopirincóhué', nanitato, anoyataranquën. Quisocristo Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton, anoyataranquën. Ina nohuanton, noyataran. Huanirahuaton, noya iratëquë', itërin.

⁷ Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantëre chachin chinirin. ⁸ Ina quëran pashitiquintarahuatón, huanirin. Iratarin. Pitro, Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, inapitaré chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. "Ma noyacha Yosëso paya," tosárin. ⁹ Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya," ta'ton, iratárin. ¹⁰ Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. "Isoso' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananëquë huënsërahuatón, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuatoncha noya iratërin nicaya?" nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquë Pitro pënëntërinso'

¹¹ Apia anoyatërinso': "Ama patocosóhué'," ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhüé'. Cara chachin "Saromon ishpananën," itopiquë pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquë niyontonpi. "Ma

noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya," ta'tona', pa'yanpi. ¹² Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: "¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama'? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramacoi? Co quiyaora nanitaparaihuë' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihuë'. Yosë nohuanton noyataton, iratarin. ¹³ Iráca shimashonënpoapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosë chinotopi. Ina Yosëri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimapirinhüë', canpitari masahuatoma', hua'ano'saquë yo'conama'. Piratori yaocopirinhüë', co canpita nohuantëramahuë'. ¹⁴ Quisososo' noyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhüë', co nohuantëramahuë'. '¿Inta' ocoichinquëma?' itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵ Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhüë', atëpatërama'. Tëpapurinhüë', Yosëri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶ 'Quisoso catahuarincoi,' ta'toi, iso apia nohuitëramaso' anoyatërai. Inanta': 'Inaso', catahuarinco mini,' ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷ Quisoso Yosë quëran o'mapirinhüë', co nitotëramahuë'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmanta' co nitotopihuë'. ¹⁸ Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. 'A'na tahuëri Cristo parisitapon,' topi. Yosë nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹ Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰ Quisocristo imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cancantarama'. A'na tahuërinta' ina chachin a'patimantarinquëma'. Canpita marë' nani Yosëri acorin. ²¹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. 'A'na tahuëri Yosëri ya'ipiya anoyatarin,' topi. Anoyataquë huarë' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisësëri ninoton, shimashonënpoapita sha'huitërin: 'A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Insosona co natëhuachinhüë', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' tënin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huarë' napopi. ²⁵ Yosë nohuanton, ninshitërinëinquëma', nitotërama'. Yosë chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita nontohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: 'Caora nohuanto, catahuaranquën. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cancantapi,' itërin Yosëri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatëinquëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co

noyahuë' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cancantarama'. Ina marë' Quisoso a'paimarin," itërin.

4

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coan-sharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canquiipi. Ponisiaro'sa' hua'anën, satorio'sa', inapitanta' canquiipi.

² Piyapi'sa' a'chintopiso marë' no'huipi. "Quisoso nantantantarin ni'ton, nantantacaso' ya'huërin," topiso marë' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. "Tashiraya natahuan'," ta'tona', napotopi. Naporo' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhue' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natëräpo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuëririnquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontonpi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maestro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontonpi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiniquën nanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto hua'ano'sa' quëmopinënpitarë chachin niyontonpi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuananapipi natanacaiso marë'.

—¿Onporahuatomata' chiniquën nanantatoma', apia anoyatërama'? ¿Inta' nanan quëtërinquëma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanguëma' ninamaso'. ⁹ Tëhuëenchachin co quiyaora nanitëraihue' apia anoyata'huaiso'. "¿Onporahuatomata' anoyatërama'?" itëramacoi ni'ton, ¹⁰ no'tëquën sha'huitaranquëma', nitotoco'. Ya'ipi israiro'sa' nitochina'. Quisocriso Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërincoi anoyata'huaiso'. Ina catahuarincoi ni'ton, anoyatërai. Yosëri a'paimapirinhue', canpitariso' corosëquë apatanantërama'. Tëpapuramahuë', Yosëri ananpitaantararin. Ina nohuanton iso quëmapi nani noyataton, isëquë huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosë quiricanënuquë naporin: "Pëi' nina'piro'sa' pëihuachina', a'na na'pira' quënanpirinhue', co nohuantopihue'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinhue'. Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahuë pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantararin," tënin. Quisocrisoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuë', Yosëri noya noya ni'nin. ¹² Quisocrisoíchin anoyacancantërinpoa'.

Co a'na nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'. Inaíchin nanitërin nicha'ëinpoaso', itërin Pitrori.

¹³ Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. "Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maistro'sahuë'. Co na'con quirica nitotaponaraihuë', co tē'huatërinënpoahuë'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi," nitopi. ¹⁴ Quëmapi nani noyatërinso' inaquë huanirarin ni'ton, co nanitopihuë' "Nonpinápi," ta'caiso'. ¹⁵ Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶ —¿Ma'ta' isopita onpotahua'? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitërehuahuë' "Nonpinápi," ta'caso'. ¹⁷ Nipirinhüë', ama aquëtë' piyapi'sari natëcaiso marëhuë' pënëanhuan'. "Ama huachi Quisoso nanamën sha'huicosohüë'," itahua', nitopi.

¹⁸ Ina quëran amatantarahuatona', pënënpi. "Ama aquëtë' a'chintantacosohüë'. Ama Quisoso nanamën sha'huitantacosohüë'," itopi. ¹⁹⁻²⁰ Napotopirinhüë', Pitro Coansharë chachin co yanatëtopihuë'.

—Yosë natëtoi, co nanitëraihuë' canpita natëca'huainquëmaso'. Co quiyaso' nanitëraihuë' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisona' sha'huirápoi. "Co Yosë natëcaso' ya'huërinhuë'," ¿tënama' ti? itopi.

²¹⁻²² "Co natëhuatamacoihuë', ana'intarainquëma'," itahuatona', a'papi. Apia anoyatërinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitërin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. "Yosëíchin nanitërin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosëso paya," topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopihuë' ana'intacaiso'.

Yosë nontopiso'

²³ Nani Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitatuquë paantarahuatona', sha'huiconpi. "Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiníquën pënëninacoi ama a'china'huaiso marëhuë'," itopi. ²⁴ Napotohuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosë nontopi: "Quëmasáchin Sinioro chini chiníquën nanantëran. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵ Quëma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitërin. Inaso' noya natërinquënso'. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, no'tëquën ninshitaton, itapon:

'Inpio naciono'saquë ya'huëpisopita, co no'tëquën yonquihuë'.

Sinioro co quë'yatonaraihuë' pinosapi:

"Huëco canpoari minsëahua',"

ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶ Copirnoros'a', hua'ano'sa', inapita niyontonpi.

Sinioro ahuëcaiso marë' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipirinhüë', co no-huantopihuë', tënin Tapi iráca ninshítaton.

²⁷ Iso ninanoquë chachin Sinioro, piyapi'sa' yonquipi hui'nan tēpacaiso marë'. Inaso' nóya nipirinhüë', tēpapi. Quëmari acoranso nipirinhüë', co quë'yapihuë'. Irotisë, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸ Quëmaso nipirinhüë' chini chiníquën nanantëran. Co nohuantëranhuë' naporini, co nanitapaitonahuë'. Iráca quëran huarë' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹ Iporaso' Sinioro, quiyanta' no'huirinaicoiso', nitotëran. Quëmasáchin yanatërainquën ni'ton, catahuacoí chiníquën cancantatoi, quëma nanamën sha'huii. ³⁰ Cania'piro'santa' quëmari anoyatëquë'. 'Yosë hui'nin chachin nanan quëtërincoi,' topatoi, catahuacoí piyapi'sa' noyachina'. Ina ni'pachina', yonquiapi huachi," itopi Yosë nontatona'.

³¹ Nani Yosë nontohuachinara, ina nohuanton, pëi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya noyá ya'coancantërin. Chiníquën cancantatona', Yosë nanamën sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³² Ya'ipi Quisoso natēpisopita noya nini'tona', ya'huëpi. Napopianachin yonquipi. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquëtopi. Co manta' niapiratopihuë'.

³³ Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. "Sinioro Quisoso nanopiantarin. Nani ni'nai," topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yosëri ya'ipiya catahuarin. ³⁴ Napohuachina, co a'naya tēranta' ma'sha pahuantërinhuë'. A'naya a'naya no'panën, pëinën, ma'shanën, inapita ya'huëtohuachinara, pa'anpi. ³⁵ Pa'anahuatona', coriqui canapiso' ca'tano'sa' quëtopi piyapi'sa' quëtacaiso marë'. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quëtopi. ³⁶ Naporo' a'na quëmapi ya'huërin. Cosi itopiso'. Ca'tano'sari nisha nininën acotopi. Pirnapi itopi. Pirnapiso': "Achinicancantona'pi," tapon naporin. Inaso' Nihui huënton quëmapi, Chipriquë hua'huatërinso'. ³⁷ Inanta' no'panën pa'anin. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarinso' ca'tano'sa' quëtërin pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

5

Ananiasë sa'inë chachin nonpininso'

¹ A'na quëmapi Ananiasë itopisoso' nipirinhüë' yanonpinin. Sa'inso' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panëna pa'anpirinahuë', co nohuantopihuë' ya'ipi canapiso' yocacaiso'. ² Napoaton ninontopi. "Coriqui yo'conpatë', onposona canarëso' ama sha'huitasohüë'. Ya'ipimiáchin quëtërešo pochin quëta

noya ni'inēnpo'," itērin sa'in. "Inta nipachin inapota," topachina, patoma coriqui canarinsō' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quētontarin. ³ Co Pitroso' sha'huitopirinhue', Yosē nohuanton, nitotērin. Nitotaton, Ananiasē itērin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natēran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaransō' quēmaora marē' taparan. ⁴ Co'huara pa'ayantēraponhue', no'paso' quēmaquēn. Quēmaora nohuanton pa'anan. Ina quēran nani pa'anpatana coriqui canaransonta', quēmaquēn. Co nohuantohuatanhue', co ya'ipi quētacaso' ya'huē'itonhue'. "Ya'ipimiáchin coriqui Yosē quētarahue'," tēcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhue'. Co piyapiáchin nonpintēranhue'. Yosēnta' yanonpintopiranhue', co inaso' nanitēranhue' nonpintamaso', itērin.

⁵ Ananiasē natanahuaton, a'naroáchin no'paquē anotaton, chiminin. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona', pa'pi tē'huatopi. ⁶ Ina quēran hui'napi'sari nonēnso' so'pinahuatona', quēpapi pa'pitacaiso marē'.

⁷ Cara ora quēran pochin, sa'ionta' huē'nin. So'in chimininsō' co nitochátērarinhue'. ⁸ Huē'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquēn. Achin so'yan isonapo' coriqui quētērincoi. ¿Isonápo marē' no'panēma' pa'anama' ti' itērin.

—Inanapo marē' mini pa'anai, tēnin sanapi.

⁹ —¿Onpoatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopiramahue'? "Co ina ana'intarinpohue'," ta'toma', napopiramahue'. Ni'quē'. Quēmapi'sa' so'yan pa'pitopisopita nani huēnantarapi. Quēma' ya'huērē quēpantarinēnquēn pa'pitinēnquēnsō marē', itērin Pitrori.

¹⁰ Itohuachina, a'naroáchin chiminaton, inaquē chachin anotērin anta'. Hui'napi'sa' huēantarahuatona', chimipi quēnanquinantapi. Inanta' quēpantarahuatona', so'in pirayan pa'pitopi. ¹¹ Ya'ipi Quisoso huēntonēnquē ya'conpisopita tē'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', "Ana'intohuachinpoa' canpoanta'," ta'tona' pa'pi tē'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

¹² Naporo' tahuēri'sa' Yosē nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' sē'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, "Tēhuēnchachin Yosēri catahuarin," topi. Ya'ipi imapisopita "Saromon ishpananēn," itopiquē niyontonapi. ¹³ Imapisopitaráchin inaquē niyontonpi. A'napitaso': "Ana'intohuachinpoa'," ta'tona', co inaquē niyontonpihue'. Napoaponahue', "Inapitaso' nóya piyapi'sa'," topi ya'ipiya. ¹⁴ Naporahuaton, na'con na'con piyapi'sari Quisoso natētona',

imasapi anta'. Na'a quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin ya'conachinpi. ¹⁵ “Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi,” ta'tona', na'a cania'piro'sa' quëntarahuatona', cachiquë acoonpi anoyatacaiso marë'. A'naquën nantëtërë chachin acoonpi. A'naquëonta' sahuanaquë tëranta' aquëhuënpi. “Pitro pa'pachin, hua'yanën tëranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara,” ta'tona', quëntapi. ¹⁶ Ya'cariya ninanoro'sa' quëraonta' huë'pi. Quirosaringuë huë'sahuatona', cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ahua'yantërsopitanta' quësapi. Yosë nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

¹⁷ Napohuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' no'huitërin huachi. “Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'ton, apiratërin. Satosioro'santa' no'huitopi. ¹⁸ Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pëiquë po'mopirinahuë'. ¹⁹ Yono tashi' Siniro anquëninën huë'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quëparahuaton, sha'huitërin: ²⁰ “Yosë chinotopiso peiquë paco'. Inaquë pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nampicaiso marë',” itërin anquëniiri. ²¹ Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso', satosioro'sa', inapitaso' co nitotatonahuë', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israiro ansiano'sa', inapita amatopi. Huë'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso marë'. ²² Ponisiaro'saso' tashinan pëiquë pa'pirinahuë', co insonta' quënanpihuë'. Huëntarahuatona', sha'huitiipi.

²³ —Tashinan pëi' noya niahuitopinän quënanconai. Ya'coanaquë ponisiaro'sa' a'pairápirinahuë'. I'soapiraihuë', capa piyapi huachi, itiipi.

²⁴ Natanahuatona', ponisiaro'sa' hua'anën, corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. “¿Intocha pacaiya? ¿Ma'ta' onpoapona napoapi?” nitopi. ²⁵ Naporo' a'na quëmapiri huë'sahuaton, sha'huitiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

²⁶ Ina quëran ponisiaro'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' të'huatatona', co ahuëpihuë'. “Na'piquë të'yarahuachinënpoa',” ta'tona', oshaquëran mapi. ²⁷ Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpahuachinara, hua'an chini chiniquën nanantërsori itapon:

28 —Nani pēnēnatēnquēma': "Ama huachi Quisoso nanamēn a'chincosohuē'," itopiranquēmahuē', aquē aquētē' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquē ya'huēpisopita natanapi. Inapoatoma', Quisoso chiminso marē' na'intaramacoi, itērin.

29 —Pēnēnpiramacoihuē', Yosē na'con na'con natēcaso' ya'huērin. Napoaton co nanitēraihuē' natēca'huainquēmaso'.
30 Tēhuēnchachin corosēquē patanantatoma', Quisoso tēpapiramahuē', shimashonēnpoapita chinotērinso Yosēri chachin ananpitaantar. 31 Inapotahuaton, inchinanēn quēran acorin. Inaso' hua'anēnpoa' ni'ton, natēcaso ya'huērin. Nóya nicaton ya'ipi isairo'sanpoa' nicha'ēinpoaso marē' acorin. Co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantohuatēhua', oshanēnpoa' inquitarinpoa'. 32 Ina nitotatoi sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotar. Yosē natēhuatēhua', Ispirito Santo aya'coancantaripoa', itērin Pitrori.

33 Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiníquēn no'huiantarahuatona', yatēpapirinahuē'. 34 A'na hua'an ya'huērin. Inaso' cotio maistro. Camariro itopi. Parisio quēmapi niponahuē': "Noya quēmapi inaso'," topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itērin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquēma'. Apira huēnanta'ina', itērin. 35 Nani ocoihuachinara, pēnēnin.

—Ni'cona iyaro'sa' tēhuētama'. Co isopita tēpacaso' ya'huērinhuē', tēnahuē. 36 Ni'cochi. Iráca Tiotasē ya'huērin. "Ca hua'an ya'coanahuē," topachina, catapini pasa pochin quēmapi'sari imapi. Imasapirinahuē', tēpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquēēpi huachi. 37 Ina piquēran copirno sha'huitērinpoa' nininēnpoa' niacotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huērin, Cotasē Caririaquē ya'huērinso'. Na'con miáchin piyapi'sari imasapirinahuē', inanta' tēpahuachinara, imapisopita yanquēēpi. 38 Napoaton ama isopita tēpacosohuē'. Tananpítoco', tēnahuē. Inahuara yonquinēna quēran a'chinahuachinaso', oshaquēran imapisopita pipimiatapi. 39 Nipirinhuē', Yosēri catahuahuachin, co canpitari acopitaramahuē'. Ni'cona Yosē chachin inimicototama', itērin.

Itohuachina, hua'ano'sari natētona', co tēpapihuē'.
40 Ca'tano'sa' naquēranchin amatantarahuatona', chiníquēn huihui. "Ama huachi insonta' Quisoso nanamēn sha'huitocosohuē'," itahuatona', a'papi huachi. 41 A'pahuachinara, pipipi. "Yosē noya ni'nincoi ni'toi, Quisoso marē' parisitērai," ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sētopihuē'. 42 Nani tahuēriya Yosē chinotopiso pēiquē

a'chinapi. Co ta'topihuë'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huirapiapi. "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," tosápi.

6

Canchisë quëmapi'sa' catahuacaiso marë' acopiso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nipirinhüë' cotioro'sa' niponaraihuë', Crico nananquë nonpi. Inapitaso' co noyahuë' cancantatona', taponá: "Nani tahuëriya quëyoro'no'sa' huë'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopirinahuë', co napopianachin quëtopihuë', apiratërinacoi. Crico quëyoro'no'sa' pahuantopi," topi. ² Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Yosë nanamën a'china'huaiso marë' Quisocristo acorincoi. Inaso nipirinhüë', nani tahuëri cosharo' yo'sápatoi, co nanitëraihuë' Yosë nanamën a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihuë', co noyahuë' nisarai, tënai. ³ Napoaton iyaro'sa', canchisë ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marë'. Ispirito Santori noyá ya'coancantërinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quëmapisáchin acoa'ahua' cosharo' yocacaiso marë'. ⁴ Quiyaso nipirinhüë' Yosë nonta'huaiso', nanamën a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵ Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua acoa'ahua', topi ya'ipiya. Ina quëran Istipan huayonpi. Inaso' Yosë nóya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Pinipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasë, Niconasë, inapitanta' huayonpi. Niconasëso' Antioquiaquë hua'huatërin. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', cotioro'sa pochin Yosë chinotërin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inanapo huayonpi. ⁶ Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquë quëpi. Yosë nontahuatona', së'huamotopi acocaiso marë'. Inapotatona', acopi huachi.

⁷ Ina quëran ca'tano'sa' nani tahuëri pënëntapi. Yosë nanamën a'chinapi. Aquë aquëtë' nahuinin. Quirosarinquë na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na'a corto hua'ano'santa' Quisoso nanamën natëpi.

Istipan mapiso'

⁸ "Istipanso' nóya pënëntërin," topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininso' nanitaparín. Cania'pi marë' Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatopi. Napoaton: "Tëhuë'nchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁹ A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', nisha niyontonpiso pëi quëran huëcatona', Istipan no'huipi. "Patron quëran pipipisopita,"

itopiso quëran huë'pi. Inapitaso' Sirini quëran, Aricantëria quëran, Sirisia parti quëran, Asia parti, inaquëranpita huëcatona', Quirosarinquë ya'huëpi. Inapitaso' Istipan no'huipi. Hua'qui' chiniquën ninontopi. ¹⁰ Istipanso nipirinhüë', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'të no'tëquën nonin. Co nanitopihüë' a'panicaiso'. ¹¹ Napoaton po'oana quëran quëmapi'sa' pahuërëpi sha'huirapicaiso marë'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quëmapi'so', co noyahuë'. Moisésë pinorin. Yosënta' pinorin natanai, tosápi. ¹² Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huitopi. Cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' ano'huitopi. Co huachi Istipan noya ni'pihuë'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quëpapi cotio hua'ano'sari natanacaiso marë'. ¹³ Nani niyontonpachinara, naquëranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'tëquën sha'huirapipihüë'.

—Yosë chinotopiso pëi' noya nipirinhüë', nonapirarin. “Moisésë iráca pënëntërinsona' co natëcaso' ya'huërinhuë',” toconin. ¹⁴ Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imaton, naporinso' a'chinarin. “A'na tahuëri Quisosori Yosë chinotopiso pëi' ata'huantarin. Moisésë pënëninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa',” toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵ Ina quëran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinhüë', ya'pirin anquëni pochin huënaráchin ni'tërin.

7

Istipan sha'huirinsó'

¹ Ina quëran Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari natanin.

—¿Tëhuëenchachin naporan nonapon? itërin.

² —Co onporonta' api Yosë pinorahuë'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' canpitanta' natanco no'tëquën sha'huichinquëma'. Iráca quëran huarë' shimashonënpoapita Yosë imapi. Canta' ina imarahuë. Tata Yosëso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquë ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquë pa'shátëraponhuë', nontërin. Misopotamia parti ya'huëpirinhüë', inaquë Yosëri itapon: ³ “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpitanta' patomiatëquë'. A'na parti paaton, inaquë ya'huëquë'. Carinquën a'notaranquën, inaquë ya'huëmiatëquë',” itërin Yosëri. ⁴ Natanahuaton, Apraan pipirín. Cartia parti quëran pipirahuaton, Aranquë pa'nin. Inaquë ya'huëantapirinhüë'. Ina quëran pa'pin chiminpachina, Yosë nohuanton, Canaan parti huë'nin. Ya'huërëhuaquë chachin huë'nin. ⁵ Huë'pirinhüë',

Yosë nohuanton, co no'pa' ya'huëtërinhuë'. Co pi'pisha tëranta' hua'anëntërinhuë'. “A'na tahuëri Canaan parti ya'huëmiatarama'. Quëma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'anëntapi,” itërin Yosëri. Co hui'nahuayantërasohuë', napotërin. ⁶ Ina quëran Yosëri itantarin: “A'na tahuëri quëma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquë nisha piyapi'sari chiniquën asacatapi. Co pahuërëaponaraihuë', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷ Nipirinhue', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'intarahuë'. Ina quëran shiparinpita pipirapi. Isëquë chachin huënantahuachina', chinotarinaco,” itërin Yosëri. ⁸ Ina quëran itantapon: “Caora nohuanto, catahuanquën. Hui'nanpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuanahuë. Napoaton marca niacotoco' imaramacoso' anitotacamaso marë',” itërin. Ina quëran Apraan hui'nin ya'huëtërin. Isaco itërin. Posa tahuëritohuachina, marca acotërin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huëtërin. Cacopo itopi. Ina quëran inanta' hui'ninpita ya'huëtantarin. Shonca cato' ya'huëtërin. Ya'ipiya marca niacotëra'piapi. Inapita quëran shonca cato' huënton cotioro'sa' ya'huërëhua'. Inapitaso' shimashonënpoa', tënëhua'.

⁹ A'nara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Iina chachin nipirinhue', co quë'yapihuë'. Napoaton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quëpapi. Yosëriso nipirinhue' catahuan. ¹⁰ Parisitopirinhue', nicha'ërin. Ina nohuanton, Iquipito copirnorin noya ni'nin. “Cosi noya quëmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiniquën nanan quëtërin. Ya'ipi copirno ma'shanënpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹ Naporo' Iquipito parti cosharo' co noya papotërinhuë'. Hua'qui' co manta' papotërinhuë' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa cosharo'. Shimashonënpoa' co manta' ya'huëtöpihuë' capacaiso'. Parisitápi. ¹² “Iquipito parti trico ya'huërin,” topiso marë' Cacoposo' hui'ninpita a'parin cosharo' pa'anacaiso marë'. Iina chachin ma'paponaraihuë', nani mashotërin ni'ton, co nohuitöpihuë'. Ina pa'anatona', ya'huëpi'pa' cosharo' quëpaantapi capacaiso marë'. Ina capatona', nanopipi. ¹³ Ina quëran pë'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huitërin. “Caso' co nishacohue'. Cosico. Iyaya, itoco,” itërin. Copirnonta' iinpita anohuitërin. ¹⁴ Ina quëran Cosiri pa'pin amatërin. Ya'ipi quëmopinënpitanta' amatërin. Ya'ipi quëran canchisë shonca a'natërápo piyapi ya'huërin. ¹⁵ “Huëquë', tata, isëquë ya'huëa'ahua',” itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cacopo chiminin. Ya'ipi shimashonënpoanta' inaquë ya'huërapi quëran

chiminpi. ¹⁶ Cacopo chiminpachina, nonën isëquë chachin quënantapi pa'pitacaiso marë'. Siquimoquë pa'pitopi. Ina no'pa chachin iráca Apraani, amororo'sa' pa'antërin.

¹⁷ Yosëri chachin nani iráca Apraan sha'huitërin Canaan parti hua'anëntacaso'. Nipirinhüë', shinpita co a'naroáchin panantapihuë'. Hua'qui' Iquipitoquë ya'huëpi. Inaquë na'api. Panantacaiso' tahuëri ya'caritohuachina, notohuaro' israro'sa' ya'huëpi.

¹⁸ Napoin quëran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iráca chiminin ni'ton, co nohuitërinhuë'. ¹⁹ Cosi naporinso' co nitotërinhuë' ni'ton, nonpintaton, israiro'sa' aparisitërin. Ahuihuitahuaton, chiniquën asacatërin. Naporahuaton: "Quëmapia'hua nasitohuachin, aipiran të'yatoco' chimiin," itërin. ²⁰ Naporo', iyaro'sa', Moisësë nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënquë acanopitopi. ²¹ Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanton copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'.

Hua'huin pochin ni'nin. ²² Iquipito maistro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotopiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³ Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israiro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴ Inaquë a'na Israiro quëmapi quënanconin. Co manta' onpopirinhüë', Iquipito quëmapiri ahuëaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, "cari i'huërëchi," tënin. Ina quëran Iquipito quëmapi ahuëaton, tëparin. ²⁵ "Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuar-inco inapita nicha'ëca'huaso'," tënin Moisësë yonquinënquë. Inapitaso nipirinhüë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'.

²⁶ Tahuërinquë cato' israiro'sa capini niahuërapi, Moisësëri quënanconin. "¿Onpoatomata' canpita capini niahuëarama? Nanan anoyatoco'," itërin. ²⁷ Ahuëtona'piso nipirinhüë' co nohuantërinhuë' natëcaso'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'.

²⁸ I'huara Iquipito quëmapi tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?" itërin. ²⁹ Ina natanahuaton, të'huatërin. "Copirno natantohuachin, no'huiarinco," ta'ton, pipimiatërin huachi. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰ Catapini shonca pi'ipi Moisësë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarinsó' quënanin. Inaquë chachin anquë'niri ya'notimarin. ³¹ Ina ni'sahuaton, pa'yanin. "¿Ma'ta' inaso' nimara?" ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³² "Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco," itërin. Moisësë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton,

co yani'ninhuë'. ³³ Ina quëran Yosëri itantarin: "Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, tënahüë. ³⁴ Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinahuë', parisitápi ni'nahuë. Chiníquën aparisitopi ni'ton, tarëtápi, natanahuë. Napoaton nicha'ësarahuë huachi. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë'," itantarin.

³⁵ Napoaton Moisësë inatohua chachin paantarin. Iráca israiro'sa' yacatahuapirinhuë', co yanatëpihuë'. "¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'," itopi. Yosëso nipirinhuë' Moisësë chachin hua'an acorin. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶ Ina quëran Iquipitoquë paantarahuatón, nani ma'sha Yosë pochin ninin, sacai' nininso-pita. Inapoaton, Iquipito quëran ocoirahuaton, nicha'ërin. Inapochachin Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochin ninin. Catapini shonca pi'ipi inaporin. ³⁷ Moisësëri chachin inapita itërin: "A'na tahuëri Yosë nohuantón, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inanta' Israiro quëmapi nisarin," tënin. ³⁸ Iráca inotëro parti shimashonënpoa' niyontónpachinara, Moisësëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëniri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nanpicaíso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin.

³⁹ Shimashonënpoaso nipirinhuë' co nohuantopihuë' Moisësë natëcaíso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huanatona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰ Napoaton Moisësë motopiquë ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. "Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisësë Iquipito quëran ocoipirinpoahuë', ¿intohuaso' pa'mara?" ta'tona', mamanshi nipi. ⁴¹ Ohuaca'huaya pochin nininso nipi. Ma'sha tēparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' niponahuë', pa'yatatona' pita nipi. ⁴² Napoaton Yosëri tananpitërin. Tananpitohuachina, ma'sha inápaquë ya'huërinso-pita moshapi. Pi'i, yoqui, tayora, inapita moshapi. Pënëntona'pi iráca Yosë quiricanënuquë ninshitatón, tapon:

"Israiro'sa' nontatón, Yosëri itërin:
'Catapini shonca pi'ipi inotëro parti paasëma' ma'sha
tēpahuatamara,
co chinotatomaco naporamahuë'.

⁴³ Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'.
Moroco artaronën quëparahuatoma', ina chinotërama'.
A'na tayoranta' mosharama', Nipan itopiso'.
Napoaton ana'intaranquëma'.

Ca nohuantón, inimicoro'sa' huë'sahuatona',
minsëarinënuquëma'.

Papironia aquëtë' quëpararinënquëma', itërin Yosëri," tënin.

⁴⁴ Shimashonënpapita iráca inotëro parti pacapona', Yosë chinotacaso në'mëtë' pëi quëparápi. Yosëri chachin Moisësë sha'huitërin ina pochin nicataona', chinotacaiso marë'. A'notërinso pochachin nipi. Inaquë Yosë pënëntërinso nanan ninshitërinso' ya'huërin. ⁴⁵ Ina quëran hui'ninpitanta' inachachin pëi' ya'huëtöpi. Nisha piyapi'sa' isëquë ya'huëpirinahüë', Yosë nohuanton, a'papi. Cosoiri minsëhuachina, a'papi isëquë ya'huëcaiso marë'. Ina pëi chachin isëquë quëpi Yosë chinotacaiso marë'. Tapi hua'an ya'conaquë huarë' ina pëiquë Yosë chinotöpi. ⁴⁶ Yosëri noya catahuarin ni'ton, Tapi noya hua'anëntërin. Inari pancana yapëitöpirinhuë', co Yosë nohuantërinhuë'. ⁴⁷ Ina quëran hui'nin Saromon itöpisö', panca pëi' na'pi quëran ninin inaquë chinotacaiso marë'. ⁴⁸ Nipirinhuë', Yosësö' chini chiniquën nanantërin. Co nipisö' pëiquërächin ya'huërinhuë'. Pënëntona'pi inachachin sha'huitërinpoa':

⁴⁹ "Yosëri itapon: Inápaquë huënsërahuë hua'anënta'huaso marë'.

Isoro'panta' nantëhuë aya'nanahuëquë pochin nitërahuë.

¿Onpopinta' yapëirapipiramacohüë'?

¿Insëquë chachinta' acotapomaco ya'huëca'huaso marë'? Co pëiquërächin ya'huarahuë'.

⁵⁰ Cari ya'ipi ma'sha ninahuë, itërin Yosëri," tënin.

⁵¹ Canpitaso nipirinhuë' co pi'pisha tëranta' yanatëtëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co onporonta' Ispirito Santo yanatëramahuë'. Iráca shimashonëmapita co noyahuë' cancantöpi. Inapita quëpatoma', inapochachin cancantërama'. ⁵² Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa' pënëntöpirinahüë', ¿insöta' shimashonëmapitari noya ni'pi? Ya'ipiya aparisitöpi. "A'na tahuëri noya noya nininso' o'mararin," topachinara, no'tëquën ninöpirinahüë', tëpapi. Ina quëran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atëpatërama'. ⁵³ Yosë iráca pënëntërinso' anquëniri chachin sha'huitöpirinquëmahuë', canpitasö' co natëramahuë', itërin Istipani.

Istipan tëpapisö'

⁵⁴ Natanahuatona', chiniquën no'huitona', yatëpapi.

⁵⁵ Istipansö nipirinhuë' Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, inápaquë në'pëtërin. Yosë ya'huërinso chachin ni'nin. Huënarächin huënarächin ya'norin. Quisoso Yosë inchinanën quëran huaniárin, ni'nin.

⁵⁶ —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'të nii'soatërin ni'nahuë. Quisoso chachin Yosë inchinanën quëran huaniarin, quënanahuë, itërin Istipani.

⁵⁷ Ina natantahuatona', nipicopihuëratëtopi. Chiníquën no'huitona', a'naroáchin maconpi. ⁵⁸ Ninano quëran quëparahuatona', na'piquë të'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napi Saono itopiso' quëtopi a'paicaso marë'. ⁵⁹ Të'yaraso', Istipanso' chiníquën parisitaponahuë', Quisoso nontërin: "Hua'yanëhuë Sinioro matahuatonco, quëpaquë'," itërin. ⁶⁰ Ina quëran isonahuaton, chiníquën itantarín: "Tëparinacoso marë', ama Sinioro isopita ana'intëquësuhuë'," itërin. Ina toshuaton, chiminin.

8

¹ Istipan tëpasoi', Saononta': "Tëpaco'," tënin.

Saonori aparisitërinso'

Naporo quëran huarë' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiníquën aparisitopi. Quirosarínquë napopi. Aparisitatona', ayanquëëpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquëpita yanquëëpi. Ca'tano'saráchin co pa'pihuë'. ² Nani Istipan tëpahuachinara, Yosë chinotopisopitari pa'pitopi. Sëtatona', na'nërápi. ³ Saonoso nipirínhuë' Quisoso imapisopita aparisiton, pëinënaquë huarë' ya'cona'piarín. Quëmapi'sa' masahuaton, ohuararahuaton, tashinan pëiquë po'morín. Sanapi'santa' inaquë po'morín.

Samaria parti noya nanan sha'huirínso'

⁴ A'naquënso nipirínhuë' yanquëërahuatona', pa'sapi. Yosë nanamën sha'huira'piapi. ⁵ Pinipiso' Samariaquë pa'nin. Inaquë Quisocristo naporínso' sha'huirarin: "Yosëri a'paimarinso' imaco' canpitanta'," itarin. ⁶ Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nóya natanpi. A'chintohuachina, cania'piro'santa' quëpi. Yosë nohuanton, Pinipiri anoyatërin. Ni'sahuatona', aquë aquëtë' yaimapi. "Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin," topi. ⁷ A'naquënso' sopairi ya'coancantërin ni'ton hua'yantopirínahuë', Pinipiri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiníquën nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquëonta' caniopi quëran co huachi nanitopihuë' iratacaiso', quëhuënápi. A'napitaso' apia ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huë'pachinara, anoyatërin. ⁸ Napoaton inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopi.

⁹ Inaquë a'na quëmapi Simon itopiso' ya'huërin. Co'huara Pinipi huë'shatërasohuë', na'con pënotërin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin. "Caso' chiníquën nanantërahuë'," tëninso marë' pa'yatopi. ¹⁰ Ya'ipi Samariaquë ya'huëpisopitari natëpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa quëran huarë' natëpi. "Iso quëmapi Yosë pochín ninín. Nani ma'sha nanitaparín," topi.

11 Hua'qui' pënotaton, piyapi'sa' nonpintërin. Napoaton natëpi. 12 Nipirinhüè', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. "Yosë yahua'anëntërinpoa'. Quisocristo inápa quëran a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imaco' canpitanta'," itohuachina, natëpi. Ina quëran quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin aporihuanpi. 13 Simonta' natëpirinhüè'. Aporihuanahuaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nani ma'sha nanitaparín. "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin," topi. Ina ni'sahuaton, Simon pa'yanin. "Ma'pitacha nanitaparín paya," ténin, yonquiaton.

14 Naporo' ca'tano'sa' Quirosarínquë ya'huëpi. "Samariaquë ya'huëpisopitanta' Yosë nanamën natëpi huachi," topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. 15-16 Na'a ya'huëhuano'sa' nani aporihuanpi. "Sinioro Quisoso imarai," ta'tona', aporihuanaponaraihuë', Ispirito Santori co ya'coancanchátërarinhüè'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosë nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marë'. 17 Ina quëran së'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantërin. 18-19 Simonta' nicaton: "Ca'tano'sari së'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi," ta'ton: —A'chintoco canta' canpita pochín nii. Ina marë' pahuëré'inquëma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuë', itërin. 20 Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marë' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marë' Yosë quëtërinpohuë'. Co inaso' pa'anëhuë'. Ina pochín yonquihuatan, parisitopiquë pa'saran. ¡Coriquirë'quën chachin inaquë pa'saran! 21 Co ya'ipi cancanën quëran imaranhuë' ni'ton, co Yosë noya ni'ninquënhüè'. 22-23 Pa'pi co noyahuë' yonquiran. Catinaguë tonporëso pochín ninan ni'ton, co pi'pian tëranta' Yosë yanatëranhuë'. Napoaton co noyahuë' yonquiran-sopita naniantaton, Yosë nontëquë' taponá oshanën yainquitápirinquënhüè', itërin.

24 —Canpitari Yosë nontoco' ama ina pochín ana'inchincosohuë', itërin. Chiníquën pa'yanaton, naporin.

25 Ina quëran Pitro Coansharë chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocristo naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosë nanamën sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huëpi'pa' yapaantapi. Samaria parti paatona', a'naya a'naya ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piapi. Inaporatona', Quirosarínquë cancoantapi.

26 Ina quëran Siniro anquëninëni ya'notimarahuaton, Pinipi sha'huitërin: "Huanirahuaton, Quirosarin quëran Casa'pa' ira pa'ninso pa'tëquë'," itërin. Inatohua' inotërachin ya'huërin. 27 Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirinhüë', a'na quëmapi quënanconin, Itiopiaquë ya'huërinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari nani acorin ya'ipi coriquinën a'paicaso marë'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquë pantarin Yosë chinotacaso marë'. 28 Nani o'mantaton, ya'huërin'pa' paantararin. Torona'hua cahuariori quëparinquë huënsëaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosë quiricanën iráca Isaiasë ninshitërinso' nontërarin.

29 Naporó' Ispirito Santori Pinipi sha'huitërin: "Manóton ya'yoranconahuaton, imaraaquë'," itërin.

30 Pinipiso' ta'arahuaton, ya'yoranconin. Isaiasë ninshitërinso' nontaquëya', natanin:

—Nontëranso' iyasha, ¿nitotëran ti? itërin.

31 —¡Co'chi iyasha, nitotërahuë paya! Co insonta' a'chintërincohuë' ni'ton, co nanitërahuë'. Huëquë' huënsëiquë'. Sha'huitoco nitochi, itërin. Napotohuachina, inaquë huënsërin. Papona pochin ninontërapí.

32 —Iso' iyasha nontápirahuë', ma'ta' tápon naporinso' co nitotërahuë', itahuaton, Yosë quiricanënquë nontërinso' a'notërin nontacaso marë'.

"Tëhuëchachin ohuica tëpacaiso marë' quëpahuachinara, co manta' téninhuë'.

Carniroa'huanta ya'ihuachinara, co na'nërinhuë'.

Inapochachin ina quëmapi yatëpahuachina', co manta' taponhuë'.

33 Nonpinapipi ni'ton, coisë co no'tëquën sha'huirinhüë'.

Tëpapi ni'ton, co a'na hui'nin tëranta' ya'huërinhuë'," ténin quiricanënquë.

34 —¿Ma quëmapi' yatëpapiso'? Isaiasë nica. A'na quëmapi nica. Co caso' nitotërahuë'. Sha'huitoco canta' nitochi, itërin hua'ani.

35 "Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin," itahuaton, ina quirica chachin nontaton, ya'ipi Quisoso nanamën a'chintërin. 36 Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin ii' quënanconpi.

—Ni'quë' iyasha. Ii' ya'huërin. Canta' aporintoco, topirahuë', itërin hua'ani.

[37 —Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëhuatan, aporintaranquën, itërin.

—Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin, ténahuë, ténin hua'an.]

38 “Noyahua,” itohuachina, torona'hua asanorin. No-huararahuatona', cato chachin i'quë pa'mapi. Inaquë apor-intërin. 39 Nonshipirinahuë', a'nanaya Pinipi ayarin. Ispirito Santori quëparin ni'ton, hua'ani co huachi quënaninhuë'. Co quënanaponahuë', noya cancantaton, pa'nin. 40 Pinipiso nipirinhuë', Asotoquë'pa ya'nochanin. Ina quëran pa'sahuaton, ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin. Sisariaquë huarë' sha'huira'piarin.

9

Saono imarinso'

1 Saonoso nipirinhuë' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatëparin. Napoaton corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nontonin. 2 “Quirica ninshitoco piyapi maca'huaso marë'. Tamascoquë quëparahuato, niyontonpiso pëi' hua'ano'sa' quëtarahuë. Inaquë nasha nanan imapisopita quënanpato, masarahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, isëquë chachin quësarahuë. Sanapi'saquë huarë' masarahuë,” tënin Saono. Napohuachina, quirica ninshitahuaton, quëtërin. 3 Ina quëran Tamascoquë pa'nin. Ya'caritërahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërin. 4 No'paquë anotahuaton, inápa quëran nontërinso' natanin.

“Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?” itërin.

5 “¿Inquënta' quëmaso', Sinioro?” itërin Saonori. “Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. 6 Iporaso' huanirahuaton, nianoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinënquën ma'sona nicamaso',” itërin.

7 Ca'taninsopitaso' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanaponaraihuë', co insonta' quënanpihuë'.

8 Saono huaniintarahuaton, ni'topirinhuë', co huachi quënantërinhuë'. Napoaton a'napitari së'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. 9 Cara tahuëri co quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhuë'. Co manta' o'orinhuë'.

10 Ina nianoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinso'. Ananiasë itopi. Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinsonata' natanin. “Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'huarahuë Sinioro,” itërin inarinta'.

11 “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin. Inaso' Saono itopi. Apira inaso' nontarinco. 12 Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari së'huarayaconpatan, quënantaantapon,” itërin Quisosori.

13 Ananiasëso nipirinhuë' co yapa'ninhuë'. “Ina quëmapi Sinioro, pa'pi co noyahuë', topi natantërahuë. Quirosarinquë quëma imarinënquënsopita chiniquën aparisitërin. 14 Corto

hua'ano'sa' chiníquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa' macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin," itërin Ananiasëri.

¹⁵ "I'hua mini co noyahuë' yonquipirinhüë', nani huayonahuë ca nanamëhuë a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'. Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'. ¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahüë," itërin Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinënquë ya'conconahuaton, Saono së'huaconin:

—Iya Saono. Sinioro Quisoso iraquë ya'notërinquënso sha'huitërinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, apira noya ni'taantaran. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin. A'naroáchin noya ni'taantaran. Ina quëran huaniintarahuatón, aporihuanin. ¹⁹ Nani coshatahuaton, chiníquën cancantaantaran. Hua'quimiachin inaquë Quisoso imapisopitataquë yacapatërin.

Saono ya'nan pënëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, pënëntarin. "Quisososo' Yosë hui'nin," itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina nohuitatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohüë' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiníquën aparisitërin? Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonoso' chiníquën cancantaton, nóya a'chinarin. "Tëhuëchachin Yosëri Cristo a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën anitotërinpoa'," ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

²³ Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tēpacaiso' yonquipi. ²⁴ Yatēpapiso' natanaton, Saono co huachi a'ninquëchin paacaso' nohuantërinhuë'. Nani tahuëri ninano' ya'coanaquë cotioro'sari ninarapi tēpacaiso marë'. Tashirë chachin ninarápi. ²⁵ A'na tashiso nipirinhüë', imapisopitari huëcatona' Saono quëpapi. Ninano pairapipi quëran anohuaramapi. Nantipi pochin nininquë anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinquë paantaraniso'

²⁶ Quirosarinquë canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huëpiquë pa'pirinhuë'. "Co tëhuënchachin Quisoso imama-
rahuë', sha'huirapihuachinpoa'," ta'tona', të'huatopi.

²⁷ Pirnapiso nipirinhüë' natërin. Natëton, Saono quëparin ca'tano'sa' nontacaso marë'. "Saono ira pa'taso', Quisoso quënanin. Nontërinsona' natanin. Tamascoquë chiniquën cancantaton, Quisoso nanamën sha'huirin," itërin. ²⁸ Ina quëran ca'tano'sataquë Saono yacapatarin. Imapisopitarë' nipayatona', pa'sapi. Inaquë co të'huatonhuë', Siniro nanamën sha'huirárin. ²⁹ A'naquën cotioro'saso' Crico nananquë nonpi. Saonori chiniquën pënënpachina, no'huitona', yatëpapi. ³⁰ Yatëpapiirahuë', imapisopita natanahuatona', Sisariaquë quëpapi. Inaquë quëparahuatona', Tarsoquë a'papi.

³¹ Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tëranta' aparisitërinhuë'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquëpita sano ya'huatona', noya noya imasapi. "Siniro chiniquën nanantërin," ta'tona', nóya natëpi. Espirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosë nohuanton Pitrori Iniasë anoyatërinso'

³² Pitroso nipirinhüë' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marë'. Nitaquë canconpachina, imapisopita ni'conin. ³³ Inaquë a'na quëmapi quënanconin, Iniasë itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quëhuënárin. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'.

³⁴ —Iya Iniasë, Quisocriso anoyatarinquën. Huanirahuaton, pë'sara'huaya tapaquë huachi, itërin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. ³⁵ Inaquë ya'huëpisopitari ni'pi. Saronaquë ya'huëpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquipisopita naniantatona', Quisocriso imapi.

Yosë nohuanton Tapita ananpitaantarinso'

³⁶ Copëquë a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huërin. Crico nananquë Torëcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuario'sa' nosoroaton, nani tahuëri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin. ³⁷ Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminin. Nonën pa'morahuatona', inapa pa'cotë' ninqüë acopi. ³⁸ Pitroso' Nitaquë ya'huarin, natantopi. Co aquëyahuë' ni'ton, cato' quëmapi a'papi. Canconahuatona', "Manóton huëquë'," itopi.

³⁹ Napoaton Pitro inapitarë' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotëquë quëpantapi. Inaquë na'a quëyoroño'sari tahuirapitahuatona', na'nëtopi. A'mopisopita Tapitaco' i'hua pipitërinso' sa'ahuario'sa' quëtacaso marë' a'notopi.

40 “Ya'ipinquëma' pipico' Yosë nontëri'i,” itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosë nontërin. Ina quëran nonën tahuërëtahuaton, itapon:

—Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. 41 Pitrori maimirarahuaton, ahuanirin. Ina quëran imapisopita, quëyorono'sa' inapita përarin. Huë'sahuatona', nanpirin quënanquipi. 42 Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi. 43 Inaquë hua'gui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinënquë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapana'pi.

10

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninso'

1 Sisariaquë a'na quëmapa ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. “Itariaro'sa'” itopiso sontaro huënton camairin. 2 Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. 3 Pi'i tējuërenahuaso', co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanin. Yosë anquëninëni huëcapaimarahuaton: “¡Cornirio!” itërin.

4 Anquëni ni'sahuaton, pa'pi tējuëhuatërin.

—¿Ma'ta' sinioro nohuantëran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquën. 5 Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. 6 Inaso', sha'huëtë' tapana'pi Simon itopiso' pëinënquë yacapatërin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

7 Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na sontaronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. 8 Anquëniri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

9 Tahuëririnquë yacamotëriahuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporo' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. 10 Tanaton, yacoshatopirinhue'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'narëso pochin quënanin. 11 Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. 12 Inaquë nani ma'sha ya'huërin. Tananquë ya'huërinsopita, pëhuara pochin nininso-pita, anpiantëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. 13 Ina quëran noninso' natinin. “Huanirahuaton Pitro, tējuëpaton ca'quë'” itërin.

14 —Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënënincoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

15 —Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari “sopai” itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso' ya'huërinhuë', itërin.

16 Cararo' inachachin sha'huitantarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inápaquë quëpantarin. 17 Pitroso' yonquirárin. “Yosë nohuanton hua'narëso pochin quënanahuë. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?” tënin yonquiaton. Naporo' Corniriori a'parinsopita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinën ya'coananënuë canquipi. 18 Canquirahuatona', natanpi: “¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?” topi.

19 Pitroso nipirinhüë' co nataninhüë'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: “Apira cara quëmapi yonisarinquën. 20 Nohuaramarahuatón, paquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', imaquë'. Ca nohuanton, huë'pi ni'ton, noya imaquë',” itërin.

21 Pitro nohuaramarahuatón, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' huë'namaso'? itërin.

22 —Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'huara ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuatón, sha'huitimarin. “Piyapi'sa' a'paquë' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquën, noya natanquë',” itërin ni'ton, a'parincoi huë'nai, itërin. 23 Napotohuachina, “Ya'cointaco' iyaro'sa',” itërin Pitrori. Napotohuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, huë'ëpatopi. Tahuëririnquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Quisoso imapisopita Pitro imapi.

24 Ina tashiraya Sisariaquë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinsopita, inapita amatohuachina, nani niyontonpi natanacaiso marë'. 25 Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuatón, moshapirinhüë'. 26 A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniquë' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhuë'. Piyapico canta', itërin.

27 Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontonpi quënanconpi. 28 Nani ninontohuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraiso', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihuë'. Co inapitaro'coi niyontónaihuë'. “Co Yosë nohuantërinhuë',” topiraihuë'. Iporaso nipirinhüë' Yosë nani anitotërinco. Insosona

Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopi-anachin noya nica'huaso' ya'huërin, ténahuë. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya huë'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco? itërin.

³⁰ Napotohuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinsó' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. ³¹ Ya'notirahuatonco, itërinco: “Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuario'sa' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina marë' Yosë noya yonquirinquën. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë' tapanapi pëinënquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin,” itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naroáchin amatëranquën. Ma noyanquën ni'ton, huë'nan. Iporaso' ya'ipicoi niyontónai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquën natëca'huaiso marë'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuëenchachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororincoihuë'. Cancanënpoaquë yonquirëhuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', ténahuë. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', cancanëma quëran huarë' ina chinotohuatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca israiro'sacoi noya nanan sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin nicatoncoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahuë', Quisocriso a'paimarin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'. ³⁷ Caririaquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton, canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coansha pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin. ³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocriso acorin, Nasaritoquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparín nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiníquën parisitopirinahuë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin. ³⁹ Quirosarínquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpiquënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tëpapi. Ya'ipiya quiyari ni'nai. ⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarin. Nanpiantahuachina, Yosë nohuanton,

ya'notërincoi. ⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'pihuë'. Yosë nohuanton, quiyarisó' ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nãpïantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocrïsto tëhuë'nchachin nãpïantarin, tënai. ⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoï pënënta'huaiso marë'. “Paatoma', ca nanamëhuë sha'huico' imatonaco noya cancanchina'. Yosë chachin acorinco ni'ton, a'na tahuëri coisë pochin nisarahuë. Nãpipisopita, chiminpisopitanta', ya'ipiya co noyahuë' nipachina', ana'intarahuë. Inanta' sha'huitoco' nitochina',” itërincoi ni'ton, sha'huirárai. ⁴³ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinënpoa' ina natëcaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina natëcaso' ya'huërin. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, imapatëhua', ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. “Ca oshanëhuë marë' mini Quisocrïsto chiminin,” topatëhua', inquitarinpoa', itërin Pitrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴ Noninso' natanahuatona', ya'ipiya natëpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonsapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. “Ma noyacha Yosëso paya,” tosapi. Natanahuatona', cotioro'sa' Pitro ca'tãnpisopita pa'yanpi: “Nisha piyapi'sa' nïponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin,” topi.

⁴⁷ —Isopitanta' canpoa pochin Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quëhuarë' aporihuaina', tënahuë. ⁴⁸ “Quisocrïsto imarai huachi,” topachinara, aporintëquë', itërin Pitrori. Napotohuachina, aporintopi.

—Isëquë iyaya yacapatoncoi, hua'quimiáchin a'chintocoi, itopi. Napotohuachinara, inaquë hua'quimiáchin yacapatërin.

11

Pitro Quirosarinquë natanpiso'

¹ Nisha piyapi'santa' Yosë nanamën natëpi ni'ton, Cotia parti a'naroáchin nahuinin. Ca'tano'santa' natantopi. Ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso' nitotopi. ² Napoaton Pitro Quirosarinquë huënantahuachina, a'naquën cotioro'sa' iráca nanan natëpisoari no'huipi. Quisoso imaponaraihuë', iráca nanaonta' nohuantopi.

³ —Nisha piyapi'sa' pëinënquë yacapataton, inapitarë'quën coshatëran. Co inapitaso' marca niacotopihuë'. ¿Onpoatonta' naporan? itërin.

⁴ Pitroso nïpirinhuë' ya'ipiya sha'huitërin.

5 —Natanco iyaro'sa', no'tëquën sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontárahüë. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë. Panca ta'na pochin nininso' inápa quëran o'mararin. Catapini cachinën quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. 6 Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë. Tananquë ya'huë'rinsopita, tanan ni'ni pochin nininso', pëhuara pochin nininso', nisha nisha anpiantëhuano'sa', inapita quënanahuë. 7 Nontërinco'sonta' natanahuë. "Huanirahuaton isopita tëpaton ca'quë'," itërinco. 8 "Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisésë pënënincoi ama ina pochin capa'huaiso marëhuë'," itohuatëra, 9 inápa quëran itantarinco: "Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohüë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë'" itërinco. 10 Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarin. 11 Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënquë canquipi. Sisaria quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. 12 Ispirito Santo sha'huitërinco: "Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë'," itërinco. Napoaton pa'nahuë. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënquë canconahuatoi, ya'conai. 13 Ya'conpatoira, Cornirio itërincoi: "Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirinco, ni'nahuë. 'Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. 14 Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantarinquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarin,' tënin anquëni," itërinco. 15 Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nan canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. 16 Naporo' Siniro sha'huitërincoiso' yonquirahuë. "Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nipirinhüë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' catahuainquëmaso marë'," itërincoi Quisoso. 17 Siniro Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, tënhüë. ¡Co caso' nanitërahüë' nisha yonquia'huaso'! itërin Pitrori.

18 Natanahuatona', co huachi no'huipihuë'.

—Tëhuë'nchachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nanpimiatapi. Ma noyacha Yosëso paya, itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹ I'hua chachin Istipan tēpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aquë yanquëëpi. A'naquën Pinisia parti pa'pi. A'naquëonta' Chipriquë pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponaraihuë', cotioro'saráchin sha'huitopi. ²⁰ A'naquënso nipirinhüë' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huitopi. Siniro Quisoso naporinso' a'chintopi. "Oshanëma' inquitatēnquëma', anoyacancantarinquëma'," itopi. Chipri quëran huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹ Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi.

²² Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita natan-tahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huëpisopita nica-caso marë'. ²³⁻²⁴ Inaquë canconahuaton, "Tëhuëenchachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin," ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënënin: "Ama Siniro a'pocosohüë'. Ya'ipi can-canëma quëran huarë' imamiatoco'," itërin. Pënënpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵ Ina quëran Pirnapi Tarsoquë pa'nin Saono yonípon. In-aquë yoniton, quënanin. ²⁶ "Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huëpisopita a'chinta," itohuachina, "Inta nipachin pa'a," ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaquë ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. In-aquë chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. "Cristo imaro'sa'," itopi.

²⁷ Naporo' tahuëri'sa' pënëntona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸ A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispir-ito Santo nohuanton, ninorin. "Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi," itërin ninoton. Ina quëran Craotio itopiso' Noma copirno ya'conaso', tēhuëenchachin tanarotopi. ²⁹ Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huëpisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi. Coriquihuano'saso' na'con quëtopi. Co coriquihuano'sahuë' nipisopitaso', pi'pian quëtopi. ³⁰ Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtopi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëtonpi pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

12*Irotisëri aparisitërinso'*

¹ Naporo' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparisitacaiso marë'. ² Santiago maconpi. Inaso' Coansha iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. ³ Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporo' cotioro'sa' niyontonapi pan co ahuëpocatopisohuë' capacaiso marë'. ⁴ Mapachinara, tashinan pëiquë apo'motërin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marë'. Catapini, catapini ya'piri ni'sapi. Niya'huëretatona', tashirë chachin a'pairapi. "Pascoa na'huëhuachin, piyapi'sa' ni'tërantapaiquë Pitro ana'intarahuë," ténin hua'an yonquiaton. ⁵ Pitro tashinan pëiquë ya'huapirinhüë', Quisoso imapisopita Yosë nontapi. Pitro marë' chiníquën Yosë nontapi.

Pitro tashinan pëi quëran cha'ërinso'

⁶ Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huë'ësárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapipi. Cato' catinaquë tonpopi. Ahuënan quëran a'na sontarori nitonpotanpatërin. Inchinan quëran a'narinta' nitonpotanpatërin. Inapotahuatona', ya'ipi huë'ësapi. Ya'coanaquë cato' sontaro'sa chachin tashinan pëi' a'pairápirinahuë'. ⁷ A'nanya Siniro anquëninën inaquë ya'notimarin. Huënaráchin a'pinin. Pitro pichianahuaton, ochinanin. "Manóton huënsëquë' pa'a," itërin. Napotihuachina, tanpain quëran catina inaora nii'quiritërin. Cato quëran chachin nii'quiritërin. ⁸ "A'moanahuaton, sapatë' po'moquë'," itërin. Itohuachina, inaporin. "Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico," itantarin.

⁹ Ina quëran pipihuachina, Pitrori imarin. "Co'ta'ma' anquëni ocoiarincohuë'. Topinan hua'narëso pochin ni'samarahuë," topirinhüë'. ¹⁰ Sontaro ya'natontarinso' na'huëtirin. Ina quëran a'nanta' na'cotiantarin. Pëianshinanquë huarë' canquirin. Inaquë panca ya'coana hua'na quëran nininso' ya'huëpirinhüë', inaora ni'soatërin. Pipirahuaton, a'na cachiquë pa'nin. Inaquë a'naroáchin anquëniri patërin.

¹¹ Naporo' Pitro no'tëquën yonquirin: "Co hua'narëso pochin ni'nahuë'. Siniro chachin anquëninën a'patimarinco nicha'ëincoso marë'. Irotisë, cotio hua'ano'sa', inapita yatëpapurinacohüë', nicha'ërinco," ténin.

¹² Ina yonquiaton, Maria pëinënquë pa'nin. Coansha Marco a'shin inaso'. Inaquë na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosë nontapi. ¹³ Paira tahuirinquë canconahuaton, ya'coananënuquë pi'nitonin. Pi'nitihuachina, a'na nanon

huë'nin, Rota itopiso'. ¹⁴ Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuë', ta'acontarahuatón, pëiquë ya'coantarín. Pitro aipiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵ —Quëmaso' hua'yantëran, itopirinahuë'.

—Co hua'yantërahuë'. Tëhuëenchachin Pitro inaquë huaniarin, itohuachina:

—Co inahuë'. Anquëninën nimara, itopi.

¹⁶ Napoaso', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporo huarë' i'soatopi. Pitro quënanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷ Inaso nipirinhuë' imirin quëran anquitërin ama noncarocaiso marëhuë'.

—Sinioro chachin anquëninën a'patimarinco. Tashinan pëiquëran ocoirínco. Iya Santiaco sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitoco', itërin.

Ina quëran a'na parti pa'nin.

¹⁸ Tahuërihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. “¿Intoacha Pitro pacaya?” nitopi. ¹⁹ Irotisëso nipirinhuë': “Pitro maconquë'” itopirinhuë'.

“Capa huachi,” itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotohuachinarahuë', tëpacaiso marë' camaitërin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tëpapi. Ina quëran Irotisë Cotia quëran pipirahuaton, Sisariaquë pa'nin ya'huapon.

Irotisë chimininso'

²⁰ Irotisi hua'an ya'huërinquë nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', cosharo' pa'anquiipi. A'naquënso' cosharo' yapa'ampirinahuë', chiníquën no'huiton, co nohuantërinhuë' quëtacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontónahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontipiipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huincoisohuë'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', toshuatón, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹ —Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontónpachinara, noyápiachin nitaparín. Hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsërahuaton, piyapi'sa' nontarin. ²² Natanahuatona', pa'yatapi: “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochín nontërancoihuë'. Yosë chachin pochín nontarancoi,” itopi chiníquën nontatona'. ²³ Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yosëichin chinotacaso nipirinhuë' naporinso marë', a'naroáchin Sinioro anquëninëni acaniorin. Chiníquën caniotón, shonari pë'yarin. Parisitërarín quëran chiminin.

²⁴ Yosë nanamënso nipirinhuë' nahuinarín. Nisha nisha parti sha'huirápi ní'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

25 Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

13

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

1 Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natërápo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënso' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nin. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinënquë so'sorinso'. 2 A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Siniro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: "Pirnapi, Saono inapita nohuantërahuë paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina'," itërin.

3 Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiniquën Yosë nontopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

4 Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. 5 Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nin catahuacaso marë'.

6 Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpin nanan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin. 7 Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. "Canta' Yosë nanamën nata'in," ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. 8 Pënotonso nipirinhüë' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. "Ama natëquësokuë'," toconin. 9 Saonoso' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

10 —Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhüë', yainimicotëran. Tëhuënhachin nonpintënquën,

pa'pi co noya quëmapinquënhuë'. Siniro no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', ¿onpoatonta' quëmari nonpintaton, a'napita anishacancantaran? ¹¹ Apiramiachin Yosë nohuanton, co manta' quënantaranhuë'. Hua'quimiachin co pi'i quënanaranhuë', itërin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoro pochin ni'tërin. Somaraya pochin nicaton, co manta' quënantërinhuë'. Si'pinantápirinhuë', a'na piyapi nohuantërin matanparahuaton, quëpacaso marë'. ¹² Hua'ani ni'sahuaton, "Yosëri mini napotërin," ta'ton, natërin. Siniro nanamën natanahuaton, pa'yanin. "Inaso' chiniquën nanan," tënin.

Pisitia parti pënëntërinso'

¹³ Ina quëran Paonosó', ca'taninsopitarë chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquë ya'conahuatona', marë pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano PiriQUI itopiquë pa'pi. Coansha Marcosó nipirinhuë', co huachi imátërinhuë'. Quirosarinquë ayamantarin. ¹⁴ Paonosó' Pirnapirë chachin paantapi. PiriQUI na'huëtahuatona', aquë iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquë canconpi, Pisitia parti ya'huërinso'. Chinoto tahuëri nipachina, cotio niyontopiso pëiquë pa'pi. Inaquë ya'conahuatona', huënsëpi. ¹⁵ Cotio ansiano'sa' quirica nontapi. Moisésë iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achinicanamacoiso marë' yapënënpatamacoí iyaro'sa', sha'huitocoi nata'in, itërin.

¹⁶ Napotohuachina:

—Noyapa', carinquëmanta' pënëinquëma', ta'ton Paono huanirin. Huanirahuaton, imirin quëran tasatërin piyapi'sari ta'tatona' natanacaiso marë'.

—Natanco iyaro'sa'. A'naquëmanta' nisha piyapinquëma' nipomarahuë', Yosë chinotërama'. Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quëran huarë' israiro'sanpoa' Yosë chinotërehua'. Iráca chachin shimashonënpoapita acorin piyapinënpita nica-caiso marë'. Iquipitoquë ya'huëapona', Yosë nohuanton, na'api. Ina quëran Yosëri chachin chiniquën nanantaton, catahuarin inatohua quëran cha'ëcaiso marë'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotëro parti pa'pachinara, Yosëri nosoroaton, co ata'huantërinhuë'. Co yanatëpirinahuë', na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha nisha piyapiro'sa' ya'huëpi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Canchisë huënton ya'huëpirinahuë', co Yosë natëpihuë' ni'ton, ina nohuanton minsëpi. Inaquë chachin shimashonënpoapita ya'huëpi. Yosëri catahuarin ni'ton, ina no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ya'ipi quëran catapini pasa a'natërápo shonca pi'ipi ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahuacaiso marë'. Samoiro ya'conaquë huarë' inapopi.
²¹ Inaso' noya pënëntopirinhüë': "Copirno nohuantërai huachi," topachinara, Yosëri Saono acorin. Inaso' Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono hua'anëntopirinhüë',
²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin inaso'. Noya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. "Tapiso' ca pochin cancantërin. Noya ni'nahuë'. No'tëquën natëarincó," ténin Yosë.
²³ Iráca chachin Yosëri sha'huitërin: "A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma'," itërin shimashonëmapita. Iporaso' iyaro'sa', nani Quisoso a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin.
²⁴ Co'huara Quisoso huë'shatërasohuë', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënënarin. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'. Ina quëran i'quë aporintaranquëma'," itërin.
²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiquihuachina, no'tëquën sha'huirín. " 'Quëmaso' Cristonquën,' itopiramacohuë', co caso' inacohuë'. Nipirinhüë', ca piquëran huë'sarin. Inaso' noya noya. Co caso' maquëyancohuë' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'," itërin.

²⁶ "Canpoaso' iyaro'sa', Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patirínpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nicha'ësarinquëma' canpitanta'. Napoaton ya'ipinquëma' sha'huitaranquëma'.
²⁷ Quirosarínquë ya'huëpisopitaso', co Quisoso nohuitopihuë': 'Yosëri a'paimarin,' co topihuë'. Co hua'ano'sa' tëranta' napopihuë'. Pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' nani chinoto tahuëri natanpirinhüë', co yonquihuë'. 'Quisoso tëpaquë', itopi. Iráca ninorínso chachin yatëpapi.
²⁸ Co ma'marë tëranta' tëpacasohuë' nipirinhüë', Pirato sha'huitopi: 'Tëpaquë', itopi.
²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanënuë ninorínso' nanihuachina, corosë quëran anohuararahuatona', na'pi naninquë po'mopi.
³⁰ Inaquë po'mopirinhüë', Yosëri ananpitaantarín.
³¹ Nanpíantarahuaton, a'na yoqui miria pochín ya'huantarahuaton, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarin. Co'huara chimiyantërasohuë', na'a Cariríaquë ya'huëpisopitari ca'tanpi. Quirosarínquë huarë' imapi. Quisoso nanpíantahuachina, inapítarínta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: 'Nanpíantarín miní. Quiyari ni'nai,' tosapi.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitarínquëma'. Iráca Yosëri shimashonënpopita nontaton, sha'huitërin.
³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarinpoa'. Shínpitanpoa' ni'tëhua', yonquirínpoa'. Quisoso ananpíantarahuaton,

catahuarinpoa' canpoanta'. Yosë quiricanënquë iráca ninshitérin. 'Quëmaso' hui'nahuënquën. Ipora chachin acoaranquën hua'anëntamaso marë', ténin Tapi. Sarmo catoquë naporin. ³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorin. Co nonën chanatarinhuë'. Iráca quiricanën quëran itërin: 'Tapi no'tëquën nontërahuë. Nosoroato, na'con catahuarahuë. Canpitanta' inapochachin catahuaranquëma', ténin Yosë. ³⁵ Napoaton Tapiri ninshitarin. 'Quëmasáchin natëranquën ni'ton, co nohuantaranhuë' nonëhuë chanatacaso', itërin, Yosë nontaton. Sarmo quiricaquë chachin naporin. ³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarin. Ina quëran chiminin. Shimashonënpita pirayan pa'pitopi. Nonën chanatërin. ³⁷ Quisososo nipirinhue' Yosëri ananpitaantar. Co nonën chanatërinhuë'. Quisososo nonën chachin ninoton, Tapi iráca ninshitérin. ³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichinquëma'. Quisosoiáchin nanitaparin oshanëma' inquitininquëmaso'. Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirinhue'. Ina imapatama', co oshanëma' inquitarinquëmahue'. Nipirinhue', Quisososo natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, inquitarinpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁴⁰ Nani natanamacó ni'ton, a'naróáchin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'intochinquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ 'Yosëri itërin: "Canpitaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso' sha'huitarinëinquëma'.

Natanapomarahue', co natëtaramahuë'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chiníquën ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama'," ténin Yosë, itopi.

Canpitanta' ni'cona inapochachin ana'intochinquëma', ténin Paono, pënëntaton.

⁴² Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipihuachinara, 'a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi.

⁴³ Piyapi'sa' noquitopirinhue', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin Yosë chinotopisopita imasapi. Imapachinara, Paono, Pirnapi catoari chachin a'chintantapi.

'Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa', ta'toma', imamia-toco'," itopi.

⁴⁴ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontonpi Yosë nanamën natanacaiso marë'. Caraíchin piyapi co pa'píhuë'. ⁴⁵ Cotioro'saso nipirinhue' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huitona', apiratopi.

“Isopitaso' nisha piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochin iráca pēnētērinso' natēpihuē',” ta'tona', no'huitopi.

“Paono co no'tēquēn a'chininhuē'. Inaso' nonpintē',” itopi. ⁴⁶ Paonoso nipirinhue' chiníquēn cancantaton, co tē'huarinhuē'. Pirnapinta' chiníquēn cancantērin.

—Canpita'ton Yosē nanamēn sha'huita'huanquēmaso' ya'huēpirinhue', a'porama' ni'ton, canpitaora tēhuēnēma quēran co nanpimiataramahue'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarai. ⁴⁷ Siniro sha'huitērincoi:

“Quēmaso' acoranquēn nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marē'.

A'pintērēso pochin nanamēhuē anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintēra'piapon cha'ēcaiso marē',” itērincoi, tēnin Paono.

⁴⁸ Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. “Ma noyacha Yosē sha'huitērinpoa paya,” topi. A'naquēn Yosēri huayonin ni'ton, natētona', Quisoso imasapi ina nohuitatona', nanpimiatacaiso marē'. ⁴⁹ Ya'ipi ina parti Siniro nanamēn nahuinin. ⁵⁰ Cotioro'saso nipirinhue' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiníquēn nanantopisopita nontopi, Yosē chinotopisopita nininso'. “Paono co noya quēmapihuē'. Pirnapinta' co noyahue'. Co isēquē nohuantēraihue',” toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi. ⁵¹ “Nani sha'huitopiranguēmahuē', co nohuantaramahuē' ni'ton, canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama',” itahuatona', Iconioquē pa'pi. ⁵² Patopirinhue', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantērin.

14

Iconioquē a'chinpiso'

¹ Paono, Pirnapi, inapita Iconioquē canconpachinara, inachachin niantapi. Inaquēnta' chinoto tahuēri nanihuachina, cotio niyontonpiso pēiquē ya'conpi. Noya a'chinpi ni'ton, na'a cotioro'sari natēpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ² A'naquēn cotioro'saso nipirinhue', co yanatēpihuē'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. “Quisoso imapisopita co noya piyapisahuē',” itopi. Napoaton a'naquēn co yaimatonahuē', imapisopita no'huipi. ³ Hua'qui' inaquē Paono yacapatērin. Pirnapirē chachin inaquē ya'huēpi. Chiníquēn cancantatona', Sinirori nosororinso' sha'huirápi. No'tēquēn sha'huipi ni'ton, Sinirori catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', “Tēhuēnchachin Yosē catahuarinquēma',” itopi. ⁴ Ya'huēhuano'saso' nisha nisha yonquipi. A'naquēn cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquēnso nipirinhue' Paono,

Pirnapi, inapita natëpi. ⁵ Cato chachin noya nipirinahuë', cotioro'saso' nisha piyapi'sarë' napopianachin yonquiatona', chinotopi ahuëcaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquë yatëpapurinahuë', ⁶ natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquë cato' panca ninanoro'sa ya'huërin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. ⁷ Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquë të'yarapiso'

⁸ Nistraquë apia ya'huërin. Co nanitërinhuë' iratacaso'. Nasitërin quëran huarë' co onporonta' huanirinhue'. ⁹ Paonori a'chintohuachina, nóya natanarin. Napohuachina, Paonori notëërin. "Iso quëmapi noya natëtërin. 'Quisocristo nanitërin anoyatiincoso',' tëninsó marë' anoyatarahuë,'" tënin yonquinënuquë. ¹⁰ Napoaton chiníquën itapon:

—No'tëquën huaniquë' iyasha, itërin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. ¹¹ Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquë ninontopi:

—Yosëro'sa' isëquë o'matona', piyapi taraimapi, topi.

¹² "Pirnapiso' Sioso chinotërëhuaso'," nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, "Inaso' Irimisë chinotërëhuaso'," nitopi. (Inahuara nananquë ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuë'.) ¹³ Ninano intonquë Sioso moshapiso pëi' ya'huërin. Ina hua'anënso', ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirin, apë'pëconotacaso marë'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquë quëparahuaton, inaquë yatëparin moshacaiso marë'. ¹⁴ Naporo huarë' Pirnapi, Paono, inapita nitotopi. Natanahuatona': "Tata Yosëichin chinotacaso' ya'huërin," ta'tona', a'mopiso oshapi. Huanacanachin ta'arahuatona', chiníquën nontopi.

¹⁵ —¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuë'. Tëhuëenchachin co quiyaso' moshamacoisó ya'huërinhuë'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita'huanquëmaso marë' huë'nai. Quisoso nanamën, iyaro'sa', a'chinchinquëma', natanco. Mamanshi topinan quëran mosharama'. Yosëso nipirinhue' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuë'. Inapita naniantatoma', Yosë imaco huachi. Isoro'pa', inápaquë ya'huërinsoyita, marëro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin. ¹⁶ Iráca piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin inahuara yonquipiso' imacaiso marë'. ¹⁷ Nipirinhue', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Ina nohuanton, o'nanin. Ina nohuanton, ma'sha papotërin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtërinpoa' ca'patëhua' noya cancantacaso marë'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotërinpoa', itopi.

18 Napotopirinahuë', co a'naroáchin natëtöpihuë'. Parisi quëran pochin natëtöna', co huachi ohuaca' tëpatona inapita moshapihuë'.

19 Napoaponahuë', cotioro'sari huëcapairahuatona', anishacancantopi. A'naquën Antioquia quëran huë'pi. A'napitanta' Iconio quëran huë'pi. Huë'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquë të'yarahuachinara, chiminpirinhuë'. Ohuararahuatona', ni-nano intonquë të'yatonpi. "Nani chiminin," ta'tona' inaquë patopi. 20 Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso'i, a'nanaya ni'tiintarahuatón, huaniantarin. Ninanoquë paantaran. Tahuëririnquë Tirpiquë pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

21 Inaquë noya nanan sha'huitohuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquë ayamantapi. Ina quëran Iconioquënta' paantarahuatona', Antioquiaquë cancoantapi. 22 Cara ninanoquë chachin Quisoso imapisopita pënëna'piapi. "Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuë'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinënpoa'. Parisitacaso' ya'huërin. Parisitatëhua', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarëhua'. Napoaton noya ahuantoco'," itopi. Pënënpachinara, achinicancanpi. 23 Yapa'pachinara, a'naya a'naya Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitaráchin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: "Ya'ipi isopita, Sinioro, noya natërinënquën. Noya a'paiquë'," itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpiquë paantapiso'

24 Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. 25 Piriquiquë Yosë nanamën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. 26-27 Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquipi. A'papi quëran chachin canquiantapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huitopi. "Thua chachin a'paramacoi. 'A'na parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huitonco'. Inséquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma', itohuatamacoira, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë nóya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtöna', Yosë huëntonënquë ya'conpi," itopi. 28 Inaquë hua'qui' ya'huëantapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

¹ Ina quëran a'naquën quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinson'ta' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquihuachinara, imapisopita nisha a'chintopi. "Íráca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahuë', co Yosë anoyacancantarinquëmahuë'," itopi. ² Paonosó', co ina pochin yonquirinhuë'. "Co niacotacaso' ya'huërinhuë'," ténin. Pirnapinta' inachachin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. "Co no'tëquën a'chinamahuë'," nitatona', chiníquën ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': "Quirosarinquë paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinëinquëmapa'?" ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarë' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pinisia parti, Samaria parti, inaquëpita pa'sahuatona', sha'huira'piapi. "Nisha piyapi'santa' iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi," itëra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', nóya cantantopi.

⁴ Quirosarinquë canconpachinara, ya'ipi Quisoso huëntonëinquë ya'conpispita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quëran Paonorí ya'ipi sha'huitërin: "Aquë iyaro'sa' pa'nai Quisoso nanamën sha'huita'huaiso marë'. Yosë noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonapi," itërin. ⁵ Ina natanahuatona', a'naquën parisioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', co noyahuë' natanpi. Napoaton huanirahuatona', tapona':

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huërin. Ya'ipi Moisésë iráca pënëntërinso' imacaiso' ya'huërin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶ Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontonpi nisha nisha yonquipiso' natanacaiso marë'. ⁷ Hua'qui' ninon-tohuachinara, Pitro huanirahuaton, itërin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Nani iráca Yosë acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso nanamën sha'huitërahuë'. Inapitanta' natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Ina nitotërama' canpitanta'. ⁸ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. "Inapitanta' cancanëna quëran noya natërinaco," ta'ton, Ispirito Santo aya'coancantërin. Canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin.

⁹ Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. "Quisocristoíchin imasarahüë," topachinara, cancanëna' anoyatërin. ¹⁰ Íráca Moisésë nisha nisha pënëntopirinhuë', shimashonënpoa' co nanitopihuë' ya'ipiya

no'tëquën natëcaiso'. Canpoanta' co nanitaparëhuahuë'. ¿Ma'marëta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina', iráca pënëntopiso' a'chinacaso' nohuantërama'? tënahuë. Yosëri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huërinhuë'. Quisoso imapisopita tananpitahua', Yosë ana'intoshuachinpoa'. ¹¹ Sinioro Quisoso natëhuatëhua', inaora nohuanton, nicha'ësarínpoa'. Nosoroatonpoa', oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantërin, tënin Pitro.

¹² Ina natanahuatona', "No'tëquën nonin," ta'tona', ta'tápi. Ina quëran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: "T'hua pa'patoira, Yosë na'con catahuarincoi. Quisoso nanamën sha'huitohuatoira, na'a nisha piyapi'sari natëpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosë nohuanton, anoyatëra'piarai. Ni'sahuatona', 'Tëhuëinchachin Yosëri catahuarin,' topi," tënin Paono.

¹³ Nani nontohuachina, Santiaconta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴ Iya Simon nani sha'huitërinpoa'. Yosë nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintërin. A'chintohuachina, a'naquën imasapi, Yosëri huëntonënuquë aya'conin. Inapitanta' piyapinënpita pochachin ni'sarin. ¹⁵ Inachachin pënëntona'piro'sa' ninshitërin. Iráca Yosë quiricanënuquë ninshitatón, tapon:

¹⁶ "Yosë chachin naporin:

'A'na tahuëri huëantarahuë.

Tapi shinpita catahuaantarahuë. Inapitaso' naniantërinaco ni'tona', pëi' mocarínso pochin nisapi.

Co noya cancantopirinahuë', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahuë.

¹⁷ A'napita piyapi'santa' nohuitiinacoso marë' napoarahuë.

Nisha piyapi'santa' nohuitohuachinaco, chinotarinaco.

Ca nohuanto, a'naquën imasarinaco,'

¹⁸ tënin Yosë. Iráca quëran huarë' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso'.

Ina yonquiatón, anitotërinpoa'," tënin pënëntona'pi.

¹⁹ "Napoaton nisha piyapi'sa' Yosë imapachina', noya nia'ahua', tënahuë. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' a'chintacaso ya'huërinhuë'. ²⁰ Nipirinhuë', pi'pian pënënacaso marë' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa' ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'.

Ina nosha Quisoso imapisopita tananpichina'. Naporahuatona', a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquitopihuë'. Ina noshanta' ama ca'inasohuë'. Naporahuatona', ama monshihuainasohuë', Inaíchín pënëanhuan'. ²¹ Iráca quëran huarë' Moisésë pënëntërinso'

ya'huërin. Na'a ninanoquë a'chintapi. Nani chinoto tahuëri niyontonpiso pëiquë nontopi. Napoaton ama inapita pinoinënpoaso marëhuë' ina pochin quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pënënacaso marë'," itërin.

Pënënacaiso marë' ninshitopiso'

²² "Noyahua'. Ina pochin ninshitahua'," topi ya'ipiya. Ina quëran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso marë'. "Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina'," topachinara, "Inanta' noya," topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quëmapi'sa' nóya nipisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso marë'. A'naso' Sirasë. A'nanta' Cotasë. Parsapasë itopi anta'. ²³ Ina quëran quirica ninshitopi Antioquiaquë ya'huëpisopita quëtontacaiso marë'.

"Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanënpitacoi ninshitarainquëma'. Ansiano'saro'coi chachin quirica a'patarainquëma', ni'co'. Co cotioro'sanquëmahue' nipomarahue', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuëipita pochin ni'nainquëma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquë, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huëramasopita iso nanan chachin a'patarainquëma' nitotacamaso marë'. ²⁴ I'hua a'naquën isëquëran pa'pachinara, nisha a'chintërinënuëma'. 'Co Moisësë pënëntërinso' natëhuatamahuë', co Yosë huëntonënuë ya'conaramahuë', itërinënuëma'. Co quiyari a'papiraihuë', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorë chachin huëcaton, nani sha'huitirincioi. Ipora huarë' nitotatoi, ninshitarainquëma'. ²⁵ Napoaton niyontonpatëira, catoya'pi sha'huitatoi, a'patarainquëma'. Pirnapi, Paonorë chachin ya'huëramaquë pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapi, Paono cato chachin nóya quëmapi'sa', tënai, noya nosororai. ²⁶ Sinioro Quisocriso nanamën sha'huipiso marë' na'con aparisitopi. A'naquëni no'huitona', pi'píshachin shitëpapi. ²⁷ Napoaton Cotasë, Sirasë inapita a'patarainquëma' yonquiraiso' sha'huitinquëmaso marë'. ²⁸ Nani iyaro'sa' ninontërai. Ispirito Santonta' no'tëquën anitotërincoi. Napopianachin yonquiatoi, ninshitarainquëma'. Co ya'ipi Moisësë pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhuë', tënai. Pi'pisha sha'huichinquëma' natëcamaso marë'. ²⁹ A'naquën ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco', tënai. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquipirinhue', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohue'.

Naporahuaton, ama monshihuancohuë'. Moisësë na'con pënëntopirinhuë', inaíchín natëcaso' ya'huërin, tënai. Cotasë, Sirasë, inapitanta' inachachin pënënarinënquëma'. Natëhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi," topi quiricatatona'.

³⁰ Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquë canconpi. Imapisopita niyontonpachinara, quirica quëtopi.

³¹ Nani nontohuachinara: "Ma noyacha pënëninpoa paya," ta'tona', nóya cancantopi. ³² Cotasë, Sirasë, inapitaso' pënëntona'piro'sa' ni'ton, hua'qui' Quisoso imapisopita pënëmpi. Noya pënëmpi ni'ton, noya noya imasapi.

³³ Hua'quimiáchin inaquë yacapatopi. Ina quëran ya'huëpi'pa' yapanantahuachinara: "Osharan paco'. Yosë noya catahuainquëma'," itopi. [³⁴ Sirasëso nipirinhuë': "Co caso' pa'shatërapohuë'," ta'ton, co pa'ninhuë'.]

Naquërachin a'chinacaso marë' paantapiso'

³⁵ Paonoso' Pirnapirë chachin hua'qui' Antioquiaquë ya'huëpi. Siniro nanamën sha'huirápi. A'napitarë chachin a'chinápi.

³⁶ Nani hua'quimiachin ya'huëhuachinara, Paonori itërin:

—Huëquë' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquë Siniro nanamën sha'huirë'. Paatë' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itërin.

³⁷ "Noyapa'. Pa'a nipachin. Coansha Marconta' quëpanta'a," itërin Pirnapiri.

³⁸ "Ama iya quëpa'asohuë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohuë'. Napoaton co nohuantërahuë'," itërin Paonori.

³⁹ Hua'qui' ninontopirinahuë', co napopianachin yonquiatonahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriquë canconpi.

⁴⁰ Paonoso nipirinhuë' Sirasë nontërin ca'tanacaso marë'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë nontopi: "Isopita pa'pachina' Siniro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina'," itahuatona', a'papi.

⁴¹ Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiníquën cancantacaiso marë'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicanconpi.

16

Timotionta' imatërinso'

¹ Ina quëran Tirpiquë pa'pi. Inaquë a'chinahuatona', paantapi. Paantarahuatona', Nistraquë canconpi. Inaquë

a'na hui'napi quënanconpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso nipirinhüè' Crico piyapi.

² "Timotio nóya quëmapi," topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë ya'huëpisopita, Iconioquë ya'huëpisopitanta' napopi.

³ "Huëquë' api imaquico," itërin Paonori.

"Noyahua', pa'i canta'," tënin anta'. Inaquë na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitohuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi. ⁴ A'na ninanoquë, a'na ninanoquë pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso marë'. ⁵ Napohuachina, Quisoso huëntonëinquë ya'conpisopita natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë aquëtë na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶ Asia parti Yosë nanamën yasha'huipirinhüè', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë a'chinacaiso'. Napoaton Piriquia parti, Carasia parti inapita na'huëtopi. ⁷ Misia parti ya'caritonahuatona', Pitinia parti yapa'sapirinhüè'. Naquëranchin Ispirito Santori ya'copirin. "Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë a'china'huaiso'," ta'tona', co inatohua' pa'pihuë'. ⁸ Napoaton Misia parti na'huërahuatona', Toroasëquë canconpi. ⁹ Inaquë Yosë nohuanton, tashi' Paono hua'narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huaniarin, quënanin. "Huëquë' isëquë. Nosoroatoncoi, catahuacoï," itërin. ¹⁰ Ina natanahuaton, "Yosë nohuantërincoi inatohua' noya nanan sha'huica'huaiso'," ta'toi, manorai inatohua' paca'huaiso'.

Piriposëquë a'chinpiso'

¹¹ Marë yonsanquë ya'huërai ni'ton, nanchaquë ya'conai paca'huaiso marë'. Ya'conahuatoï, pipirai. Panca so'ton huancoanai' nininquë canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë huë'ëpatërai. Tahuëririnquë pantarahuatoï, Niaporisëquë canconai. Inaquë nonshirai. ¹² Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa'tatoï, Piriposëquë canconai. Inaso' panca ninano'. Copirnorï acorinso' ni'ton, inaquë na'a Nomaro'sa' ya'huëpi. Hua'quimiáchin inaquë ya'huërai. ¹³ Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuatoï, ii' yonsanquë pa'nai. "Inaquë Yosë chinotapi," ta'toi, inaquë pa'nai. Sanapi'sa' nani niyontonpi, quënanconai. Inaquë huënsërahuatoï, a'chintërai. ¹⁴ A'na sanapi inaquë Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë'nin. Inaso' tintahuan. Ma'maro' në'mëtë' pa'ton nininso' pa'anin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni'ton,

Paonori a'chintohuachina, nóya natanin. Yosë nohuanton, a'naroáchin cancanën quëran huarë' yaimarin. ¹⁵ Quisocristo imarin ni'ton, aporintërin. Pëinënquë ya'huëpisopitarë chachin aporihuanpi.

—Canta' Sinioro imarahuë ni'ton, huëco' pëinëhuëquë yacacoi, itërincoi. Na'con sha'huitohuachincoira, inaquë huachi yacaparai.

¹⁶ A'na tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota'huaiso marë'. Paasocoi, a'na nanon quënanconai. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, ninotërin. Ina sanapiso' a'napitari pa'anpi asacatacaiso marë'. Ninorinso marë' hua'anënpitaso', na'con canapi. ¹⁷ Nanonso' quënanahuatoncoi, imaquiarincoi. Imaritoncoi, chiníquën nonsarin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapi'saso' Yosë piyapinënpita. Yosë chini chiníquën nanantërinso' nohuitatona', natëpi. A'chintarinënuëma' canpitanta' nitotatoma' cha'ëcamaso marë', itëriarin.

¹⁸ Na'a tahuëri imatoncoi, naporárin. Pinatanaton, Paonoso' no'huitëriporin. Tahuërëtahuaton, sopai itapon:

—Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, a'paaranquën. ¡Iso sanapi quëran pipimiatëquë! itërin. Naporo chachin pipimi-atërin.

¹⁹ Hua'anënpitaso nipirinhue' no'huitopi. “Co huachi ninorinhue' ni'ton, co huachi canarëhuahuë'” ta'tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi ninano hua'ano'sa' nontacaiso marë'. ²⁰ Inaquë quëparahuatona', coisëro'sa' itapona':

—Isopita quëmapi'saso' cotioro'sa' ni'ton, a'chinatona', niano' tapiapi. Nisha a'chintohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. ²¹ Canpoaso nipirinhue' Noma piyap-inpoa' ni'ton, co inachintopiso' natëcaso' ya'huërinhuë', itopi.

²² Huanipapisopitanta' no'huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro'sarinta' camaipi. “Ai'nanpiratahuatoma', naraquë ahuëpico'” itopi. Napohuachina inapotopi.

²³ Chiníquën ahuëpitona', tashinan pëiquë po'mopi. Po'mohuachinara, tashinan pëi' hua'an itapona': “Noya a'paiquë', ta'ahuachina'” itopi. ²⁴ Ina natanahuaton, huancánachin po'morin. Nantëna' nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

²⁵ Yono tashi' nisahuaso', parisitaponaraihuë', co sëtopihuë'. Cato chachin Yosë nontápi. Yosë chinotatona', cantarapi. Apiro'sa' natantapi. ²⁶ A'nanaya panca ocohua pa'nin. Tashinan pëi' achinicaso marë acotopiquë huarë', nacon nacontarin. Naporo' Yosë nohuanton, ya'coanaro'sa' nii'soatëra'piapi. Ya'ipi apiro'sa' catinanëna' nii'quiritopi.

27 Tashinan pèi' hua'an capayatohuachina. Ya'coanaro'sa' nii'soatopinan ni'nin. "Ya'ipi apiro'sa' capa, nani ta'api," ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin. 28 Paonoriso nipirinhüè' a'naroáchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësohüè'! ¡Co ta'araihuè'! itërin chiniquën nontaton.

29 Ina natanahuaton: "¿Naporin ti?" tosahuaton, pa'yanin. "Nanparin quëshico ni'i," itohuachina, piyapinënpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin. 30 Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo'i cha'ëca'huaso marë'? itërin.

31 —Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitarë'quën chachin cha'ësan. 32 Ina tosahuaton, Quisocristo nanamën a'chintërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita natanpi. 33 Tashinan pèi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhüè', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. 34 Nani aporihuanpachinara, pëinënquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosë natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

35 Coisëro'saso' nipirinhüè' co nitotopihuè'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: "Tashinan pèi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina'," itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. 36 Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso marë'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

37 Paonosonipirinhüè' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihuè'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihuè', naraqüë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihuè', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pëiquë po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoi'sohüè' nipirinhüè'. ¿Iporaso' po'oana quëran yaocoiantarinaracoi ti? ¡Co'chi nohuantëraihuè' paya! Sha'huitëquë' inahuara chachin huè'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

38 Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: "Inapitaso' Noma piyapi'sa'," topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohüè' nipirinhüè', ahuëpi. 39 Napoaton tashinan pëiquë pa'sahuatona', noya nontopi.

“¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?” itohuachina, “Inacoi mini,” ténin Paono. “Co'chi nitotëraihuë paya. Co nitotatohuë' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohuë' nipirihuë',” itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', “A'na parti paco',” itopi. ⁴⁰ Napotohuachinara, tashinan pëi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinënquë paantapi. Quisoso imapisopita niyontonpachinara, pi'pian pënëantapi: “Chiniquën cancantatoma', imamiatoco',” itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

17

Tisaronicaquë a'chininso marë' no'huipiso'

¹ Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cotioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ² Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³ —Quisocristo imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Chiminpirinhuë', Yosë nohuanton, nantantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', ténin.

⁴ A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita imasapi. ⁵ A'naquën cotioro'saso nipirinahuë', co yanatëpihuë'. “Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi,” ta'tona', apiratopi. Apiratatona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huitërayaro'sa', chirotëro'sa', inapita itapona': “Huëco' Paono, Sirasëre chachin macatëhua' ana'intahua',” ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huitëratona', Casono pëinënquë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marë' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinahuë', ⁶ co Paono ya'huërinhuë'. Co ina quënanatonahuë', Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacantarin. Sirasënta' inachachin nisarin. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷ Casonori pëinënquë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtonahuë', nisha imasapi. “A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso,” toconpi, itopi.

⁸ Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huitopi. Hua'ano'santa' no'huitatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiniquën pënëmpi. ⁹ Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marëhuë'. Nani pahuërëtohuachinara, a'papi.

Piriaquë Yosë quiricanën na'con nontopiso'

¹⁰ Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi. Naporo' tashi' Paono, Sirasë, inapita Piriaquë a'papi. Inaquë canconahuatona', cotioro'sa' niyontopiso pëiquë pa'pi a'chinacaiso marë'. ¹¹ Inaquë ya'huëpisopitaso nipirihuë' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquë ya'huëpisopita pochihuë'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. "Paonoso' no'tëquën a'chinamara," ta'tona', nani tahuëri Yosë quiricanën noyásha nontapi no'tëquën nitotacaiso marë'. ¹² Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natëpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita natëpi. A'naquën Crico quëmapi'santa' imasapi. ¹³ Napopiso', Tisaronicaquë nahuinin. Cotioro'saso' natantahuatona', "Piriaquënta' Paono Yosë nanamën a'chinarin," ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huitopi. ¹⁴ Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquëni ca'tanatona', marë yonsanquë'pa' quëpapi. Sirasë, Timotio, inapitaso nipirihuë' co pa'pihuë'. ¹⁵ Atinasë'pa' Paono ca'tanpi. Yapanantahuachinara, —Sirasë, Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton huë'ina', itërin Paonori. Napotohuachina, ya'huëpi'pa' panantapi.

Atinasëquë nisha nisha moshapiso'

¹⁶ Paonoso nipirihuë' Atinasëquë Sirasë, Timotio, inapita ninararin. Ninano' conitaton, notohuaro' mamanshi quënanin. Inapita quënanahuaton, sëtërin. Inapoaton, napion cancantërin. ¹⁷ Napoaton na'con pënëntërin. Niyontopiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cotioro'sa pochin chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamën a'chintohuachina, ninontápi. Naporahuaton, nani tahuëriya cachiquë pa'nin. Inaquë a'naya a'naya huë'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸ Inaquë nisha nisha yonquipiso' a'china'piro'santa' huë'pi. A'naquën ipicorioro'sa' itopi. A'naquëonta' istoicoro'sa' itopi. Paono quënanahuatona', ninontopi.

—Iso quëmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquën.

—Ahuën. Nisha yosëro'sa' imacaiso marë' a'chinamara, topi a'naquën. "Quisoso chiminin. Ina quëran nanopiantarin,"

tëninso marë' napotopi. ¹⁹ A'naquënso natanahuatona', Ar-iopaco itopiquë quëpapi. Inaso' hua'ano'sa niyontoyan-topiquë. Paono inaquë quëparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotërai quiyanta'. ²⁰ Co onporonta' natanchinaihuë'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹ Inaquë ya'huëpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huë'pisopitanta' yanatanpi.

²² Paono inaquë huanirahuaton, Atinasëquë ya'huëpisopita itërin:

“Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Canpitaso' ya'ipinquëma' na'con moshatërama', tënahüë. ²³ Cachiquë pa'patora, ya'ipi moshatëramaso' ni'nahuë. A'na artaro quënanahuë. Inaquë ninshitërama'. 'ISOSO YOSË CO NOHUITOPIRËhuahuë', MOSHAHUA', tënama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahüë', mosharama'. Apira carinquëma' a'chinchinquëma', nohuitoco'.

²⁴ Ina Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isëquë ya'huërinsona' acorin. Inaso' hua'anënpoa'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipimiáchin hua'anëntarin. Moshatopiso pëi' piyapi'sari nipiquë co Yosë ya'huërinhuë'. ²⁵ Co piyapi ma'shanënpita nohuantërinhuë'. Co manta' pahuantërinhuë'. Inariáchin ya'ipi ma'shanënpoa' quëtërinpoa'. Ina nohuanton, nanpirëhua'. Ina nohuanton, cosharo', ma'sha, inapita ya'huëtërinpoa'.

²⁶ Iráca a'na quëmapira' ninin. Inaya quëranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huëcaiso marë'. Co'huara ya'huëyatërasëhuahuë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huëcaso marë' acorinpoa'. Onporosona nanpicahuasonta' yonquirin. Ina nohuanton, nanpirëhua'. ²⁷ Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marë'. Co quënanarihuarahüë', ina na'con yonquicaso' ya'huërin. Co inaso' aquë patërinpoahuë'. Co naniantërinpoahuë'. ²⁸ Ina nohuanton nanpiarëhua', pa'nëhua', ya'huë'rëhua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tëquën naporin: 'Canpoaso' Yosë hui'nin'pita pochin ninëhua', tënin.

²⁹ Napoaton Yosënta' canpoa pochin nanpirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhuë'. Mamanshiso nipirinhuë' piyapi'sari inahuara yonquinëna quëran nipi. Oro quëran, prata quëran, na'pi quëran, ina quëranpita nipi. Ama Yosëso'

mamanshi pochin cancantocosohuë'. ³⁰ Iráca co Yosë no-huitopihuë' ni'ton, co ana'intërinhuë'. Iporaso nipirinhüë', ya'ipi piyapinpoa' pënëninpoa': 'Co noyahuë' yonquiramaso' naniantatoma', casáchin chinotoco,' itërinpoa' Yosë. ³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhüë', Yosëri ananpitaantaran. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua'," tënin Paono.

³² "Ananpitaantaran," tëninso marë', "Tëhuëenchachin ta'ma' ananpitëca," ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhüë' co tëhuapihuë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacoi, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhüë' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napitanta' imasapi.

18

Corintoquë Paono a'chininso'

¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapi Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'inso' Pirisira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahuë', copirno Craotiori camaitohuachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pëinënuë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonosos' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquironta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'. ⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: "Quisoso natëco' canpitanta'," itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiorë chachin Masitonia parti quëran canquipi. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quënaimapi. Nani tahuëri cotioro'sa' Quisoso nanamën a'chintárin. "Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso'," itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhüë' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuëenchachin Yosë ana'intarinquëma'. Nani ya'ipi a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënémaquë nina'intarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahüë huachi, tënin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërinhuë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pëinënuë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin.

Niyontonpiso pèi' pirayan ya'huèrin. Ina pèinènquè pa'nin a'chinacaso marè'.⁸ Cotio niyontonpiso pèi' hua'aonta' natanahuaton, natèrin, Crispo itopiso'. Ina pèinènquè ya'huèpisopitanta' Quisoso imasapi. Na'a ya'huèhuano'sa' Quisoso nanamèn natanahuatona', natèpi. Natèhuachinara, aporihuanpi.⁹ A'na tashi' Yosè nohuanton, Paono hua'narèso pochin niantarin. Siniorori chachin itapon: "Ama tè'huaton, copitèquèsosohuè'. A'chináquè'."¹⁰ Carinquèn catahuanquèn. A'naquèn no'huipirinènquèonta', noya a'paيرانquèn. Co insonta' nanitapaponhuè' ma'sha onpotinquènso'. Na'a piyapi'sa' isèquè yaimarinaco. Napoaton a'chintáquè'," itèrin.¹¹ Napotohuachina, inaquè a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosè nanamèn a'chinárin.

¹² Ina quèran Cariono Acaya parti hua'anèntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquè quèpapi ana'intacaiso marè'.

¹³ —Moisèsè iráca pènènincoiso pochin Yosè chinotèrai. Iso quèmapiso nipirinhue' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarin, itopi.

¹⁴ Paonori yanontapirinhue', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquèma' co yanatananquèmahuè'. Paso' quèmapi co noyahuè' ninin naporini, nata'into'huè'. Ihuatèrin, ahuètèrin, inaporin naporini tèhuènchinso', natanacaso' ya'huè'itonhuè'.¹⁵ Nipirinhue', nisha nisha nanan cotioro'sanquèma' ya'huètèrinquèma'. Nipènènamaso' quiricanta' ya'huètèrinquèma'. Co caso' nohuantèrahuè' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itèrin.

¹⁶ Itahuaton, a'parin. ¹⁷ Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontonpiso pèi' hua'an mapi, Sostinisè itopiso'. Masahuatona', inaquè chachin ahuèpi. Carionori nicaponahuè', co manta' téninhuè'. Co ina yonquirinhue'.

Antioquiaquè paantapiso'

¹⁸ Hua'qui' Paono inaquè ya'huantarin. Ina quèran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aquiro sa'inè chachin pa'pi anta'. Nanchaquè Siria parti yapantapirinhue'. Sincriaquè canconahuaton, Paono noyá niya'itèrin. Yosè sha'huitèrinso' nanirin ni'ton, naporin. Ina quèran nanchaquè ya'conpi. ¹⁹ Ipiisoquè canconpachinara, nonshipi. Aquiroso' sa'inè chachin inaquè quèparitèrin. Paonoso' ya-paantahuachina, cotio niyontonpiso pèiquè ya'conahuaton, a'chintèrin. Cotioro'sarè' ninontopi. ²⁰ "Hua'qui' ya'huaton, a'chintaantacoi," itopirinhue', co nanitèrinhuè'. ²¹ "A'na tahuèri Yosè nohuantohuachin, huèantarahuè'," ténin.

Ina quèran nanchaquè ya'coantarahuaton, paantarin. ²² Sisariaquè nonshiconahuaton, Quirosarinquè pa'nin.

Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarin. ²³ Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarin. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarin. A'naya a'naya ninanoro'saquë Quisoso imapisopita achinicanana'piarin. Achinicananpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipiquoë pënëntërinso'

²⁴ Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipiquoë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriaquë nasitërin. Noyá nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵ Siniroo iranën anitotopi ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuë', Coansa aporintërinso'ráchin nitotërin. ²⁶ Cotiuro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, chiníquën cancantaton, a'chinpirinhuë'. Pisisira, Aquiro, inapitari natanahuatona': "Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhuë'," ta'tona', pëinënquë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopi no'tëquën nitotaton, Yosë iranën pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷ Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. "Acaya parti a'chinchí, topirahuë'," topachina: "Noya iyasha. Noya paquë'," itopi Quisoso imapisopitari. Naporahuatona', quirica ninshitopi quëtontacaiso marë'. "I'huata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco'," itopi ninshitatona'. Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinicananarin. ²⁸ Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quiricanën a'chinárin. "Iráca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso," tënin. Quiricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotiuro'sa' co nanitopihuë': "Nonpiánin" ta'caiso'.

19

Ipiquoë Paono a'chininso'

¹ Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipiquoë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

² —Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihue'. Co ina a'chintërinacoihue', itopi.

³ —¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴ —Coanshaso pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita nianantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nipirinhue', co inasáchin sha'huirinhue'. “Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco',” itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵ Ina natanahuatona': “Sinioro Quisoso imasarai. Ina natëarai huachi,” ta'tona', aporihuanpi. ⁶ Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantimarin. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirinhue', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'. ⁷ Shonca catoya'pi pochin napopi.

⁸ Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochin cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co të'huatonhue', a'chintárin. “Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco',” itarin. ⁹ A'naquënso nipirinhue' co natantochináchinhue' cancantatona', co yanatëpihue'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'huitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhue', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoira pëiquë pa'nin. Tirano a'chinquë paaton, nani tahuëri a'chintárin. ¹⁰ Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Sinioro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natantopi. ¹¹ Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparin. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹² Panionën, a'morinso', inapita tëranta' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtonpachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴ A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihue', sopairi ya'coancantërinso' itapona': “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarin. Napoaton pipiquë huachi,” itopirinhue', ¹⁵ sopairi a'panirin: “Quisoso nohuitërahuë. Paononta' nohuitërahuë'. Canpitaso napoaponahuë', co nohuitëranquëmahuë',” itërin.

¹⁶ Ina tosahuaton, quëmapi hua'yantërinsoari pashita'parin Inapotaton, canchisëya'pi chachin manin. Chiniquën ahuëaton, pë'shara'piarin. A'naya'piáchin niponahuë',

canchisëya'pi minsërin. A'mopisonta' oshato oshatotërin. I'nanpirapi ta'api. ¹⁷ Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. "Sinioro Quisoso chini chiníquën nanantërin," topi.

¹⁸ Ina quëran na'amiáchin Quisoso imapisopita huë'pi. "Quiyanta' pënotopiraihuë'. Co noyahuë' ninaiso' a'poarai," itopi. ¹⁹ A'naquënso' pënoton quirica ya'huëtopi. Inapita a'porahuatona', quëntapi ahuiquitacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' nicasoi', ahuiquitopi. Pa'tërinso pichihuachinara: "A'natërápo shonca huaranca coriqui prata quëran nininso pa'tërin," topi. ²⁰ Pënotono'santa' pënotopiso' a'porahuatona', cancanëna quëran huarë' imasapi ni'ton, Sinioro nanamën ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹ Ina quëran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaso marë': "Masitonia parti ni'coantarahuë. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquë imapisopita niantarahuë. Nani pënëantahuato, Quirosarinquë paantarahuë. Ina quëran Nomaquë'pa' paca'huaso' ya'huërin," tënin. ²² Timotio, Irasito, inapitari inaquë catahuapirinahuë', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marë'. Inaso nipirinhüë', hua'quimiachin Asia parti quëparitantarin.

Artimisa moshapiso'

²³ Naporo' na'a piyapi'sa' Sinioro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huitopi. ²⁴ Inaquë moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huëpi. Mamanshi pëia'huaro'sa' prata quëran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵ Inari ya'ipi piyapinënpita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatërin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co', iyaro'sa'. Mamanshi ninëhua quëran na'con canarëhua". ²⁶ Paonosos nipirinhüë' isëquë huëcaton, pënëntarin. 'A'naíchin Yosë ya'huërin. Piyapi'sari nipiso' co inaso' Yosëhuë', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natëpi. Natëtona', mamanshi a'popi. ²⁷ Napohuachina', co huachi noya ni'sarinënpohuë'. Co onpopinchin canarihuahuë'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi asiario'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quëran nohuitopi. Aquëtë chachin Paono natëhuachina', co huachi moshato pëiquë huë'sapihuë'. Artimisa nóya nipirinhüë', co huachi moshaapihuë'," itërin.

²⁸ Natanahuatona', Paono chiníquën no'huipi. "¡Ma noyacha Artimisasos paya! Ina chinotërëhuaso'," tosapí chiníquën nonatona'.

²⁹ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huitatona', Paono ca'taninsopita mapi, Acayo, Aristarico inapita

itopiso'. Inapitaso' masitoniario'sa'. Chiníquën masahuatona', huëntëntërahuatona', niyontopiso i'iratëquë quëpapi.
³⁰ Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhuë', Quisoso imapisopitari to'shitëatona', ya'copipi. "Ama paquësohuë'," itopi.
³¹ A'naquën Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconënpita ni'ton, nanan a'patopi. "Ama niyontopiso i'iratëquë pa'insohuë'," itopi.
³² Piyapi'saso' noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihuë', "¿ma'marëcha niyontonëhua' nicaya?" topi.
³³ Ina quëran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camaipi piyapi'sa' nontacaso marë'. Napoaton huancánachin huanirahuaton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marë': "Co quiya tëhuëraihuë'," ta'caso' yonquipirinhüë',
³⁴ "inaso' cotio quëmapi," ta'tona', co yanatanpihuë'.

"¡Ma noyacha Artimisasi paya! Ina chinotërëhuaso'," tosapi chiníquën nonatona'. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quëran ninshitona'pi hua'ani atonirin. Atonirahuaton, itapon: "Tëhuëncachin iyaro'sa', Artimisasi' chini chiníquën nanantërin. Inaso ya'ipiya quëran nitotopi. Iráca inápa quëran anotimarin. Iso ninanonënpoaquë chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairëhua'.
³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huitocosohuë'. Ama topinan quëran ahuëtocosohuë'.
³⁷ Isopita quëmapi'sa' quëpiramahuë'. Co Artimisa sha'huirapipihuë'. Co moshato pëiquë ihuatopihuë'.
³⁸ Timitirio, mamanshi nina'piro'sa', inapitari yasha'huirapihuachina', coisëquë pa'ina'. Hua'ano'santa' ya'huëraipi. Inaquë quëparahuatona', sha'huirapiina'.
³⁹ Aquëtë huarë' nanan ya'huëhuachin, hua'ano'sa' niyontopiquë natanco'.
⁴⁰ Ipora tahuëri topinan quëran noncaroarama'. Co manta' onpocasohuë' nipirinhüë', naporama'. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa'.
⁴¹ Ya'huëramaquë paco'," topachina, yanquëëpi.

20

Masitonia parti, Crisia parti, inaquëpita a'chiantarinso'

¹ Piyapi'sa' nani yanquëëhuachinara, co huachi no'huitantapihuë'. Ina quëran Paono yapaantararin. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicancanin. Ina quëran "Pa'sarahuë huachi," topachina, "Osharan paquë'," itohuachinara, Masitoniaquë pa'nin.
² Masitonia parti pa'taton, pënëna'piarin achinicancanacaso marë'. Inapotaton, Crisia parti canconin.
³ Inaquë cara yoqui yacapatërin. Ina quëran Siria parti yapa'pirinhüë'. Nanchaquë yaya'conaso', cotioro'sari yatëpapiso' natantërin. Napoaton co inaquë pa'ninhüë'. "Masitonia parti paantarahuë'," ta'ton, ira

pa'tërin. ⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriaquë ya'huërinso'), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquë ya'huëpiso'), Acayo (Tirpiquë ya'huërinso'), Timotio, Tiquico, Tropimo (Asia parti ya'huëpiso') inapita Paono ca'tanpi. ⁵ Inapitaso' quëchitërahuatona', Troasëquë ninarinacoi. ⁶ Pita tahuëri nanihuachina, Piriposë quëran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuëpocatopisohuë'. Nanchaquë ya'conahuatoi, marë pa'tërai. A'natërápo tahuëri quëran Troasëquë canconahuatoi, inapita quënanconai. Inaquë a'na simana ya'huërai.

Hui'napi inapa quëran anotërinso'

⁷ Tomio tahuëri nanihuachina, niyontonai Quisoso chiminso' yonquiatoi coshata'huaiso marë'. Naporo' Paonori a'chintarin: "Tashiraya pa'sarai," ta'ton, yono tashiquë huarë' a'chinin. ⁸ Inapa pë'satë' pëiquë niyontonai. Inaquë na'a nanparin orotarin. ⁹ A'na hui'napi Iotico itopiso', huintanaquë huënsëápirinhuë', Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huë'ëi' iquitaton, iquëtërarin quëran anotërin. Cara pa'cotë quëran anotohuachina nohuararahuatona' nimapirinahuë', chiminin quënamapi. ¹⁰ Paononta nohuararahuaton, ipomarin.

—Ama pa'yancosohuë', nanpiarin, itërin piyapi'sa'.

¹¹ Ina quëran pëiquë nanpëonantarin. Quisoso chiminso' yonquiatoon, coshatopi. Nani coshatohuachinara, ninontona', tahuërianpitopi. Ina quëran pa'nin. ¹² Hui'napi nantantarinso' ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëtopihuë'. Noya cancantopi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³ Nani Paono sha'huitërincoi: "Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë ninataco," itohuachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhue' ira pa'tërin. ¹⁴ Asoquë canconahuatoi, ninarai. Paononta' canconpachina, nanchaquë ya'conahuarincoi. Ina quëran Mitiriniquë canconai. ¹⁵ Tahuëririnquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶ "Nanitohuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huërahuë," ta'ton, co Paono nohuantërinhuë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuatoi, co Ipiisoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipiisoquë ya'huëpisopita pënënahuaton, patërinso'

¹⁷ Miritoquë nonshirahuaton, Ipiisoquë nanan a'parin. "Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë' huë'ina'," itërin. Sha'huitonpachinara, a'naroáchin huë'pi Paono nicacaiso marë'. ¹⁸ Huë'pachinara, Paonori itapon: "Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya natanco. Ya'nan Asia

parti canquirahuë quëran huarë' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chiorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹ Quisocristoíchin natëto, Yosë marë' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. 'Caso' noya noyaco,' co tënahuë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chinotërinaco tëpainacoso marë'. Chiníquën aparisitërinaco. ²⁰ Napotopirinacohuë', ahuantato pënënanquëma'. Co të'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamën no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso marë'. Niyontonpatamara, a'chintëranquëma'. Naporahuaton, a'naya a'naya pëinëmaquënta' paato, a'chintantaranquëma'. ²¹ Co cotioro'saráchin pënënahuë'. Cricoro'santa' pënënahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Siniro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anoyacancantërinpoaso'; itëranquëma'. Ya'ipinquëma' a'chintëranquëma'. ²² Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahuë. Ma'sona onpotaponaco nimara, co caso' nitotërahuë'. ²³ Nisha nisha ninanoro'saquë pa'patora, Ispirito Santo nohuanton, sha'huitëra'piarinaco: 'Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarinënquën, chiníquën aparisitarinënquën,' itërinaco. ²⁴ Yatëpapurinacohuënta', co caso' të'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Siniro Quisoso natëa'huasoáchin cancantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso marë'. 'Yosëri ya'ipi piyapi nosoroaton, anoyacancantacaso' nohuantërin. Ina noya nanan chachin a'chintonquë'; itërinco. Napoaton paato, a'chintárahuë. Co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁵ Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápato, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintopiranquëmahuë', apira pa'sarahuë huachi. Co huachi quënanaramacohuë'. ²⁶⁻²⁷ Ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Insosona co natëhuachinahuë', ina marë' co Yosë ana'intarincohuë'. Inahuara tëhuënënaquë nina'intapi. ²⁸ Canpitanta' ni'cona pi'pian tëranta' Yosë naniantotama'. Quisoso imapisopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acorinquëma' hua'anën pochin nicacamaso marë'. Inapitanta' Yosë huëntonënquë ya'conpi. Quisoso chiminaton, aya'coninpoa'. ²⁹ Nani pa'pato, co noyahuë' quëmapi'sa' huë'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinënquëma'. Pa'sápatona', anishacancantapi. Co nosoroarinënquëmahuë'. Ina nani nitotërahuë. ³⁰ A'naquëonta' Quisoso imaponaraihuë', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinënquëma'. Inahua' imacamaso marë' napotarinënquëma'. ³¹ Napoaton iyaro'sa', ni'cona nonpintochinënquëma'. Cara pi'ipi

catahuanquëma'. Tahuërirë chachin, tashirë chachin pënënanquëma'. Na'con nosororanquëma' ni'ton, na'nëto, a'naya a'nayanquëma' pënënanquëma'. Ina yonquiatoma', nipënëncó', nicatahuaco'.

³² Pa'pato, Yosë noya a'painquëma'. Quiricanën quëran nontarinquëma'. Ina quëran nosororinpoaso' anitotaripoa'. Ina natëhuatama', achinicananarinquëma'. Oshaquëran noya noya cancantarama'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri ya'ipi sha'huitërinpoaso' noya acotaripoa'.

³³ A'chintohuatënuëmará, co aquëtë' coriqui yonquirahuë'. A'na piyapi coriquinën co nohuantaparahuë'.

Co a'mopiso tëranta' noyapatërahuë'. ³⁴ Caora sacatonëhuë quëran coshatërahuë, ma'sha pahuantërinco' pa'anahuë. Ca'tanincosopitanta' quëtërahuë. Ina nitotërama'.

³⁵ Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantërinso' ma'sha quëtoco'. Siniro Quisoso noninso' yonquico'. 'Anapita ma'sha topinan quëtöhuachinquëma', noya cancantërama'. Nipirinhüë', canpitarinta' nosoroatoma', topinan quëtöhuatama', noya noya cancantarama', tënin Quisoso," itërin Paonori.

³⁶ Ina tosahuaton, inapitarë chachin isonin. Napohuachinara, Yosë nontërin inapita catahuacaso marë'. ³⁷ Naporo' ya'ipiya sëtatona', na'nëpi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸ "Co huachi quënanaramacohüë'," tëninso marë' na'con sëtöpi. Ina quëran nanchaquë huarë' imapi.

21

Co të'huatonahuë', Quirosarinquë paantarinso'

¹ Imapisopita nani nontahuatoí, panca nanchaquë pipirai. Cosëquë no'tëërai. Tahuëririnquë Notasëquë canconai. Ina quëran Pataraquë canconahuatoí, nonshirai. ² Inaquë a'na nancha quënancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinso'. Inaquë ya'conahuatoí, paantarai. ³ Chipri so'ton notërahuatoí, ahuënan quëran na'huëtërai. Pa'sahuatoí, Siria parti canconai. Tiroquë ma'sha oshicaso' ni'ton, inaquë nonshirai. ⁴ Quisoso imapisopita quënanconahuatoí, inaquë a'na simana pochin yacapatonai. Ispirito Santo nohuanton, Paono pënëmpi: "Ama Quirosarinquë paquësöhuë', aparisitochinën," itopirinhüë'. ⁵ Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patëira, ninano yon-sanquë huarë' imarinacoí. Sa'inarë chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoí. Nonshinanquë isonconahuatoí, Yosë nontërai. ⁶ Ina quëran imapisopita nontahuatoí, nanchaquë ya'coantarai. Ya'huëhuano'saso nipirinhüë' ya'huëpi'pa' paan-tapi.

⁷ Tiro quëran pipirahuatoi, Torimaitaquë canconai. Imapisopita nontahuatoi, a'na tahuërira' i'huatonai. ⁸ Tahuëririnquë pipiantarahuatoi, Sisariaquë canconai. Inaquë nonshirahuatoi, Pinipi pëinëinquë yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinquë acopi ca'tano'sa' catahuacaso marë'. Canchisëya'pi acohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹ Catapini hui'ninpita ya'huëtërin. Nano'sa' niponaraihuë', co so'yapihuë'. Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso'. ¹⁰ Inaquë hua'quimiáchin ya'huasocoi, a'na pënëntona'pi Cotia parti quëran o'marin, Acapo itopiso'. ¹¹ Huë'sahuaton, Paono sintoronën ocoirahuaton, inaora tanpaquën nantënë chachin nitonporin.

—Ispirito Santo nohuanton iyasha, ninorahuë. Quirosarinquë pa'patan, sintoronëinquë nitonporahuëso pochachin cotioro'sa' tonpoarinëinquën. Nisha piyapi'saquë yo'coaninëinquën ana'intinëinquënso marë', itërin. ¹² Natanahuatoi: “Ama Quirosarinquë paquësohuë',” itopiraihuë'. Inaquë ya'huëpisopitarinta' inachachin napotopirinahuë', co yanatërincoihuë'.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nëtoma' asëtaramacó? Ama huachi na'nëcosohuë'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhuë', yapa'sarahuë. Siniro Quisoso imarahuëso marë' yatëpapirinacohuënta', pa'sarahuë, itërincoi. ¹⁴ Hua'qui' non-topiraihuë', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Siniro nohuantohuachin, paquë nipachin, itërai.

¹⁵ Ina quëran ma'shanëhuëipita taparahuatoi, Quirosarinquë paantarai. ¹⁶ Pa'patoira, a'naquën imapisopita ca'taninacoi. Mason pëinëinquë quëparinacoi yacapata'huaiso marë'. Inaso' Chipri quëran huë'nin, iráca imarinso'.

Santiago nontërinso'

¹⁷ Quirosarinquë canconpatoira, imapisopita nóya nontërinacoi. Huë'naiso marë' noya cancantopi. ¹⁸ Tahuëririnquë Paono pa'nin Santiago nicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquë nani niyontonpi. ¹⁹ “Huë'cama, iyaro'sa',” itahuaton, Paonori itantapon: “Nani hua'qui' Quisocristo nanamën a'chinahuë. Nisha piyapi'sa' a'chintëra'piarahuë. Yosë catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi,” itërin. Ya'ipi a'chininso' sha'huitërin.

²⁰ Natanahuatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya,” topi a'naya a'naya. Ina quëran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhüè', isëquë na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponaraihuë', Moisésë iráca pënëntërinso' yanatëpi anta'. “Inanta' natëcaso' ya'huërin,” topi. ²¹ Inapitaso' nonpin nanan natantopi. “Paono nisha piyapi'sa' ya'huërinquë paaton, cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha a'chintërin. ‘Moisésë pënëntërinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosohüè', ténin Paono pënëntaton. Co nohuantërinhuë' iráca napopiso' natëcaiso',” topi, natantopi. ²² ¿Ma'ta' iporaso' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natëcaiso marëhuë'? Huë'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³ Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquën ma'sona nicamaso'. Catapini quëmapi'sa' isëquë ya'huëpi. Nani Yosë nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴ Inapita quëparahuaton, catahuaquë' iráca pënëntërinso' natëcaiso marë'. Yosë chinotopiso pëiquë quëparahuaton, pahuërapitëquë' ma'sha Yosë marë' tēpacaiso'. Ina quëran niya'irapi. Inapotohuatan, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinëinquën. “Paononta' Moisésë pënëntërinso' natërin. Nonpin nanan natantërehua',” tosapi. ²⁵ Nisha piyapi'saso nipirinhüè' nani ninshitërai. “Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pënëntërinso' natëcamaso' ya'huërinhuë'. Isoíchin sha'huichinquëma' ama nicacamaso marëhuë'. A'naquën ma'sha tēpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpitoco'. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tēpapi. Co huënainën noya inquipirinhüè', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohüè'. Naporahuaton, ama monshihuancosohüè'. Cotioro'sacoi pënëntëraiso' na'con ya'huëpirinhüè', inaíchin natëcamaso' ya'huërin,” tēnai, nisha piyapi'sa' ninshitato, itërin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, “Noyahua'. Napo'i nipachin,” itërin Paonori. Tahuërinquë catapiniya'pi quëparin. Iráca pënëntërinso' natërahuatona', Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huitopi: “Canchisë tahuëri huë'sápoi Yosë camaitërinso' natëtoi oshanëhuëi inquica'huaiso marë'. Tahuëri nanihuachin, ma'sha quësarai canpitari tēpatoma' ahuiquitamaso marë',” itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri naniriahuachina, Yosë chinotopiso pëiquë paantapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', mapi. Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ “¡Huëco' iyaro'sa' catahua-coi! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. ‘Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuë'. Moisésë pënëntërinso' a'poco', ténin. Naporahuaton, Yosë chinotopiso pëi' co huachi noya ni'ninhüè'. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin

ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhüë'," toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuaton, ninano' pa'tërin, cotioro'sari quënanpi. Ipiisoquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. "Nisha piyapi nipirinhüë', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin," tëcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono mapi. Masahuatona', ocoicaiso marë' ohuararachinpi. Nani ocoihuachinara, ya'coana oncotopi. ³¹ Paono yatëparapiso', capitan hua'anso' natantërin. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita yaniahuërapì, natantërin. ³² Natantahuaton, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpiquë pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritërahuachinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuë'. ³³ Capitan hua'ani canconahuaton, Paono maconin. "Cato' catinaquë tonpotanpatëquë'," itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatërin. A'na tanpain quëraonta' a'na sontarori inapotërin. Inapotohuachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: "¿Ma'ninta' iso quëmapi? ¿Ma'ta' onporinso?" tënin. ³⁴ Napoaponahuë', chiniquën nonatona', nisha nisha sha'huitopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitërinhuë' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: "Sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaco'," itërin. ³⁵⁻³⁶ Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. "Tëpachinaco'," itërapì. Pëi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huitona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitëtërahuatona', quëpapi.

No'huitona'piro'sa' nontërinso'

³⁷ Pëiquë yaya'compachinara, Paonori capitan itapon:

—Sinioro capitan, pi'pian nonchinquën topirahuë', itërin.

—¿Crico nananquë nonan ti? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë, itërin.

³⁸ —Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huiton, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro parti quëparin, itërin.

³⁹ —Co inacohuë'. Caso' cotio quëmapi. Tarsoquë nasitërahuë. Inaso' panca ninano', Sirisia parti ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuitopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

⁴⁰ "Inta nipachin, nontëquë'," itërin. Paono nanpënanquë huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copia topi huachi. Napohuachinara, Paonori cotio nananquë itapon:

22

¹ “Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontëranquëma'. Caso co manta' onporahuë',” tënin. ² Cotio nananquë non-sarinsò natanahuatona', aquë aquëtë ta'topi. Napohuachinara, itaantarin:

³ “Canta' iyaro'sa' cotio piyapico. Tarsoquë nasitërahuë. Sirisia parti nasitopirahuë', isëquë huëcato, hui'napitërahuë. Maistro Camariro a'chintërinco. Shimashonënpoa' pënëntërinso chachin ya'ipi a'chintërinco. Hua'huatapo quëran huarë' chiniquën Yosë yonquirahuë. A'naya tëranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuë. ⁴ Iráca na'a Quisoso imapisopita aparisitërahuë. Yatëparahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, tashinan pëiquë po'morahuë. Sanapi'sa quëran huarë' inaquë po'morahuë. ⁵ Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiniquën nanantërinsonata' inachachin sha'huitarinquëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitërinaco iyaro'sa' Tamascoquë ya'huëpisopita quëtona'huaso marë'. Inatohua' pa'nahuë Quisoso imapisopita maca'huaso marë'. 'Tonporahuato, Quirosarinquë quëmaarahuë ana'intacaiso marë', ta'to, pa'nahuë.

Quisosori ya'notërinso' sha'huiantarinsò'
(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Pa'sápatoi Tamascoquë ya'caritërarai. Camotëchin nisahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërinco. ⁷ No'paquë anotahuato, inápa quëran nontërinco' natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?' itërinco. ⁸ '¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, Nasaritoquë ya'huërahuëso'. Aparisitaranco,' itërinco. ⁹ Ca'taninacosopitanta' a'pininsò' ni'pi. Nipirinhüë', nontërinco' co natanpihuë'. ¹⁰ '¿Ma'ta' Sinioro onpo'iso?' itërahuë. 'Huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë a'na quëmapi sha'huitarinquën ma'sona nicamaso', itërinco. ¹¹ Huënaráchin huënaráchin a'pintërinco ni'ton, co manta' quënantërahuë'. Napoaton ca'tanincosopita matanparahuatonaco, Tamascoquë quëparinaco.

¹² Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Yosë noya chinotërinso'. Ananiasë itopi. Moisësë iráca pënëntërinso' no'tëquën natërin. 'Inaso' noya quëmapi,' topi ya'ipi cotioro'sa'. ¹³ Huëcapairahuatonco, nontiirinco. 'Iya Saono. ¿Sinioro nohuanton, noya ni'tantaquë!' itërinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quënanahuë. ¹⁴ Ina quëran itaantarinco: 'Yosë chinotërëhuaso' nani huayoninquën nohuantërinso chachin nitotamaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso ya'notërinquën. Noya noya inaso'. Nontërinquënso'

natanan. ¹⁵ Yosë acorinquën ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Ni'nanso', natananso', inapita sha'huiaran. Ina marë' ya'notërinquën. ¹⁶ Napoaton ama hua'quiquësohuë'. Api-ramiáchin huaniquë'. "Quisoso imasarahuë huachi," ta'ton, aporihuanquë'. Ina nontohuatan, oshanën inquitaringuën, itërinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë' a'parinso'

¹⁷ Ina quëran Quirosaringuë paantahuatëra, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Inaquë Yosë nontasoco, hua'narëso pochin ni'nahuë. ¹⁸ Quisoso nontaantarinco. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuatan, co natëarinënguënhuë', itërinco. ¹⁹ 'Inapita Sinioro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontopiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinënguënsopita ahuërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰ Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tēpahuachinara, canta' ni'nahuë. "Tēpaco'," itërahuë carinta'. Tēpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco, itërahuë. ²¹ 'Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranquën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë', itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahuë," tēnin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²² Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. "Nisha piyapi'sa' a'chintarahuë," topachina, no'huitaantapi.

"Tēpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quëmapihüë'! ¡Chiminchina'in!" itopi. ²³ Chiniquën nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona', inápaquë mo'shiquëpita pa'satapi. Chiniquën no'huitohuachinara, cotioro'sa' inachintopiso'. ²⁴ Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa' itapon: "Sontaro'sanpoa ya'huërëhuaquë quëparahuatoma', huihuico'. Ma'marësona no'huipiso', sha'huichinpoa,'" itërin. ²⁵ Inaquë quëparahuatona', tonpopi huihuicaíso marë'. Tonpopirinhüë', capitan inaquë huaniarin ni'ton, Paonori itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuë', yahuihuiramaco. Co napotamacoso ya'huërinhuë'. Co coisë nitotopirinhüë', ¿yahuihuiramaco ti? itërin Paonori.

²⁶ Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quëmapi Noma piyapi nipirinhüë', yahuihuitëran. Ni'quëna copirno no'huihuachinquën, itërin.

²⁷ Napotohuachina, capitan hua'ani huëcapairahuaton:

—¿Quëmaso' Noma piyapinquën ti? itiirin.

—Inaco mini, itërin Paonori.

28 —Na'con pahuërétato, Noma piyapi ya'conahuë, itërin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhüë' nasitërahuë quëran huarë' Noma piyapico. Tatahuë Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuë, tënin Paono.

29 Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuë'. Capitan hua'aonta' pa'yanaton, të'huarin. Noma piyapi nipirinhüë', catinaquë tonporinso marë' copirno të'huatërin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitërinso'

30 Tahuëririnquë capitan hua'ani yanatantërin. “¿Ma'marëta' cotioro'sari sha'huirapipi?” ta'ton, sontaro'sa' sha'huitërin Paono ocoicaiso marë'. Naporahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisonta' amatërin. Nani niyontonpachinara, inaquë Paono quëparin natanacaiso marë'.

23

1 Paono ya'conahuaton, hua'ano'sa' notëërahuaton, itapon:

—Ipora iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma' natanco. Hua'huatapo quëran huarë' noya ninahuë. Yosë ni'sárinco, co manta' onporahuë', itërin.

2 Naporo tahuëri'sa' Ananiasë itopiso', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nisarin. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuëananco', itërin. Napohuachina, huaniparinsoari ahüëananin. Napotohuachina, Paonori itapon:

3 —Quëmaso' nonpintëinquën. ¡Yosë ahüëarinquën quëmanta'! “Moisësë pënëntërinso' natëto, ana'intarahuë,” taponahuë', ¿onpoatonta' sha'huitëran ahüëincoso'? Moisësë chachin pënëninpoa' ama topinan quëran piyapi ahüëcaso marëhuë', itërin.

4 —Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nipirinhüë', ¿no'huiton, nonapiran ti? itopi.

5 —Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuë', naporahuë paya. Tëhuëinchachin Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Co hua'anënpoa' nonapicaso' ya'huërinhuë',” tënin, itërin Paonori.

6 Cotio hua'ano'sa' huë'pisopita co napopianachin yonquipihuë'. Patoma satoro'sa', patomaso', parisioro'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarin:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonëhuëpitanta' parisioro'sa' chachin. “Yosë ananpitaantaripoa',” tēnahuëso marë' isopita sha'huirapirinaco, itërin.

7 Ina natanahuatona', parisioro'sa', satoro'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. 8 Satoro'saso' co natëtona'piro'sahuë'. “Co Yosë ananpitaantaripoahuë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa' tēranta'

ya'huëpihuë'” toconpi. Parisioro'saso nipirinhüë' natëpi. “Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarinpoa'. Anquëniro'santa' ya'huërin,” topi. ⁹ Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiníquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhüë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satsioro'sa' no'huitopi.

¹⁰ Chiníquën nino'huitona', niahuërapi. Napoaton capitan hua'ani sontaro'sa' camairin.

—Maconco' tëpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osërëconahuatona', sontaro'sa' ya'huëpiquë quëpaantapi.

¹¹ Naporo' tashi' Siniorori ya'notimarahuaton, Paono itapon: “¡Ama të'huatonhuë', chiníquën cancantëquë'! Quirosarinquë nanamëhuë nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huiantamaso' ya'huërin,” itërin.

Paono yatëpapiso'

¹² Tahuëririnquë a'naquën cotioro'sa' chinotopi Paono tëpacaiso'. “Ama huachi ca'ahuasohüë'. Ama o'oahuasohüë'. Paono tëpaquë huarë' ca'ahua'. Co tëparihuarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa',” nitopi. ¹³ Catapini shoncaya'pi pochin napopi. ¹⁴ Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tëpaquë huarë' coshataantarai. Yoscarë' tëpaarai, tënai. ¹⁵ Napoaton capitan hua'an sha'huitoco' Paono quënta'in. “Tashiraya yanontantarai no'tëquën nitota'huaiso marë',” itoco'. Quiyaso nipirinhüë' na'pitato, ninaarai. Ya'caritohuachin, a'naroáchin masahuato, tëpaarai, itopi.

¹⁶ Paono apia'huainso nipirinhüë', yatëpapiso' natantërin. Inaso', oshin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huëpiquë paaton, Paono sha'huitërin. ¹⁷ Sha'huitohuachina, a'na capitan amatërin.

—Iso hui'napi hua'anënuquë quëpaquë' nanan sha'huichin, itërin.

¹⁸ Napohuachina, hua'anënuquë quëparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huëpiquë Paono amatërinco. “Iso hui'napi hua'anënuquë quëpaquë' nanan sha'huichin,” itërinco ni'ton, quënahüë, itërin.

¹⁹ Capitan hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quëparin ama piyapi'sari natanacaiso marëhuë'.

—¿Ma'ta' yasha'huitërancoso'? itërin.

20 —Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marë'. "Tashiraya Paono quënantaquë' nontanta'ii. Naporinso', aquëtë huarë' yanitotërai," itarinënquën. ²¹ Nipirinhüë', ama natëquësohüë'. Catapini shonca na'con piyapi'sari chinotopi tēpacaiso marë'. Po'oana quëran ninarapi tēpacaiso marë'. Co huachi coshatapihuë'. Co o'osapihuë'. Paono tēpai huarë' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quëma ninarinën nohuanpiso chachin nitamaso', itërin.

22 —Sha'huitërancoso' api, ama insonta' sha'huitëquësohüë', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quëpapiso'

23 Ina quëran cato' capitano'sa' amatërin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquë pacacamaso marë'. Cato pasa sontaro'sa' sha'huitonquë' pa'ina'. Cahuarioquë pa'na'piro'santa' canchisë shonca quëpaquë'. Nansahuano'sa' cato pasa quëpaquë'. Ya'ipi tapatëquë' yayonotashirahuaso' pacacamaquëma'. ²⁴ Cato' cahuario quëpaco' Paono paacaso marë'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisë quëtonco', itërin. ²⁵ Ina quëran quirica ninshitërin hua'an quëtacaiso marë'.

²⁶ "Sinioro hua'an Huirisë. ¿Noyanquën quëmanta'? Ca Craotio Nisiasëco ninshitaranquën, ni'quë'. Quëmaso' chiniquën nanantëran ni'ton, pi'pian sha'huichinquën.

²⁷ Iso quëmapi a'pataranquën, cotioro'sari mapiso'. Yatëpapirinhüë', quënanahuato, sontaro'sa' a'parahuë osërëtacaiso marë'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osërëterahuë.

²⁸ ¿Ma'marëta' sha'huirapipiso'?' ta'to, cotio hua'ano'saquë quëparahuë nitota'huaso marë'.

²⁹ 'Cotio pënëntërinso' co natërinhuë', toconpi. Inaíchín sha'huirapipi. Co manta' onporinhüë'. Co chiminacaso' ya'huërinhuë'.

Coni tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë'.

³⁰ Ina quëran cotioro'sa' chinotopi tēpacaiso', natantërahuë.

Napoaton a'naroáchin a'patëranquën. Cotioro'santa' nani sha'huitërahuë ya'huëranquë paatona' sha'huirapicaiso marë'. Nani huachi," itërin, ninshitaton.

³¹ Ina quëran sontaro'saso' natërahuatona', Paono quëpapi. Tashi' nipirinhüë', Antipatërisë'pa' quëpapi.

³² Tahuëririnquë sontaro'saso' ya'huëpique' panantapi. Cahuarioquë pa'na'piro'saichin Paono quëpapi. ³³ Sisariaquë canconahuatona', quirica hua'an quëtonpi. Paononta' yo'conpi. ³⁴ Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: "¿Inso partita' hua'huatëranso'?" itërin. "Sirisia parti hua'huatërahuë," itërin Paonori.

³⁵ —Sha'huirapirinënsopita canquihuachina', ya'ipiya natanarahuë, itërin. Ina tosahuaton, sontaro'sa' camairin Paono quëpacaiso marë'.

—Hua'an Irotisë pëinënquë quëparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itërin.

24

Hua'an Huirisëquë sha'huirapipiso'

¹ A'natërápo tahuëri nanihuachina, corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' canquirin, Ananiasë itopiso'. A'naquën cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' huë'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisë ya'huërinquë huë'sahuatona', Paono sha'huirapipi. ² Paono quëntahuachinara, Tirotorori itërin:

—Ipora sinioro hua'an, pi'pian nonchinquën natanco. Ma noya quëmaso' hua'anëntërancoi. Noya yonquiaton, na'con catahuancoi ni'ton, sano ya'huërai. ³ Ina marë' ya'ipicoi noya ni'nainquën. “Yosparinquën,” itërainquën. Quëmaso' tēhuënhachin chiníquën nanantëran. ⁴ Apira pi'pisha yanontaranquën, noya natanco. Co hua'qui' nontaranquënhuë'. ⁵ Iso quëmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahuë', tēnai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinpachina, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaiso marë'. ⁶ Yosë chinotopiso pëinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquë ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhue'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coisëquë yaquëpapiraihuë' ana'intacaso marë'. ⁷ Capitan hua'an Nisiasëso nipirinhue', notohuaro' sontaro'sa' quësahuaton manin. Osërëtërincoi. ⁸ “Noma hua'an ya'huërin'pa' paatoma', sha'huirapico,” itërincoi. Napoaton isëquë huë'nai.] No'tëquën sha'huirapiarai. Quëmari Paono natanquë' inachachin sha'huichinquën, itërin Tirotorori.

⁹ Cotioro'sa' huë'pisopitanta' inachachin napotopi. “No'tëquën sha'huitërinquën,” itopi. ¹⁰ Ina quëran hua'ani imirin quëran tasatërin Paono nontacaso marë'. Napotohuachina, Paonori itërin:

—Na'a pi'ipi sinioro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontaranquën. ¹¹ I'huamiáchin Quirosarinquë paantarahuë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinëinquën. Co hua'quiyatërarahuë'. ¹² Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insonta' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tēranta' chiníquën

a'chinahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërahuë' nino'huicaiso'.¹³ Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohuë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'.¹⁴ "Nisha imarin," topi. Inaíchín no'tëquën nonpi. Tëhuënychachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhüë', Yosë no'tëquën chinotërahuë. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërahuë canta'. Ya'ipi Yosë quiricanën natërahuë. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita yonquirahuë.¹⁵ "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," ta'to natërahuë. "A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë," ténin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahuë. Isopitanta' ina ninarapi.¹⁶ Napoaton nani tahuëriya Yosë no'tëquën yanatërahuë. Piyapi'santa' co yanonpintërahuë'.

¹⁷ Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiáchin inaquë paantarahuë. Sa'ahuario'sa' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë.¹⁸ Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpirahuë', co manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co ca nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco.¹⁹ Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'.²⁰ I'hua cotio hua'ano'sa' niyontonpachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën.²¹ Naporo' isoíchin napotërahuë. "Yosë ananpitaantarinpoa' ténahuëso marë' ipora sha'huirapirinaco," itërahuë, ténin Paono.

²² Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquën. Capitan hua'an Nisiasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', ténin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aquëtë' yanataninhüë'.

²³ Ina quëran capitan sha'huitërin: "Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhüë', ama tonpoquësuhuë'. Nipayarinsopita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuantohuachin, quëchina'," itërin.

²⁴ Hua'quimiáchin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarín. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

"Quisocristo imaranso' sha'huitocoi noya nitochii," itohuachina, "Tëhuënychachin Quisocristo imarahuë.²⁵ Yosë sha'huitërinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina catahuarinpoo' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochín nicaton, ya'ipi piyapi'sa' natanarin.

Co noyahuë' nipsisopita ana'intarin," ténin Paono. Napotohuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaan-tahuatênquën, amataantaranquën, itërin.

²⁶ “Paono pahuërëaponco pipicaso marë' nimara,” ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarin nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirinhüë'. ²⁷ Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarin, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirin huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirinhüë'. “Cotioro'sa' no'huihuachinaco,” ta'ton, co ocoirinhüë'.

25

Hua'an Pistoquë sha'huirapiantapiso'

¹ Nasha hua'an canquirin huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarinquë pa'nin. ² Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³ “Quirosarinquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë'” itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tēpacaiso marë'. ⁴ Napotopirinhüë', co hua'an nohuantërinhuë'.

“Inca. Co yaquëntarahüë'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë,” ténin. ⁵ —Napoaton pa'pato, caraíchín hua'anquëma' huëco' pa'ahua', tēnahüë'. Paono co noyahuë' nipachin, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶ Inaquë shonca tahuëri pochin i'huatantarahuaton, Sisariaquë paantarin. Tahuëririnquë coisë shiranênquë huënsërahuaton, Paono amatërin. ⁷ Cotioro'sa' Quirosarinquëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuan-canapirahuatona', na'con sha'huirapiapi. Nisha nisha sha'huirapipirinhüë', co ni'ninso chachin ya'huërinhuë'. ⁸ Ina quëran Paonori itërin:

—Íraca quëran huarë', siniro hua'an, noya ninahuë'. Co manta' onporahuë'. Moisésë pēnētërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'. Yosë chinotopiso pēinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirnonta' natërahuë. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahuë' ina no'huicaiso'. Topinan quëran sha'huirapirinaco, itërin.

⁹ Noya natanpirinhüë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaiso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarinquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰ —Co nohuantërahuë'. Quëmaso' Noma copirno acorinquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirinacoso'

isëquë anoyatacaso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahuësohuë', nitotëran. ¹¹ Tëpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tëpacaso' ya'huërin. Ina pochinco canta' naporini, tëpainacoso' nohuanchitohuë'. Nipirinhüë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinhuë', tënahüë. Noma copirno chachin yanontarahüë. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹² “Noma copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëhuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani non-tohuachina, Paono itantarin:

—Noma copirno chachin yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³ Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiniquën nanantërinso' canquirin, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'. ¹⁴ Hua'qui' inaquë yacapatarin ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Iráca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵ I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapipi. “Chiniquën ana'intëquë',” itërinaco. ¹⁶ Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëraihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tëhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë. ¹⁷ Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirahuë'. Tahuëririnquë coisë shiranëinquë huënsërahuato, Paono amatërahuë'. ¹⁸ Ina quëran cotioro'sari sha'huirapipi. Panca tëhuëmara ni'ton, sha'huirapiapi, topirahuë', co ina pochin sha'huirapihuë'. ¹⁹ “Paono co quiya pochin Yosë chinotërinhuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponahuë', nani nanopiantarin,” toconin, topi. Inaíchin sha'huirapipi. ²⁰ Cotioro'sa' moshapiso' co pi'pisha tëranta' nitotërahuë'. Napoaton Quirosarinquë yaquëpapirahuë' aquëtë' natanta'huaso marë'. “Inaquë sha'huirapiinën,” itopirahuë', co nohuantërinhuë' ²¹ “Noma copirno chachin yanontarahüë. Ina nataincoso' ya'huërin,” tënin. Napoaton tashinan pëiquë po'moantarahüë. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marë' a'paarahüë, tënin Pisto.

²² —Carinta' nata'in, tënin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itërin Pistori.

²³ Tahuëririnquë Acripaso' Pirinisarë chachin huë'pi. Noyasha nitaparahuatona', natanacaiso pëiquë ya'conpi. Capitano'sa', ninano' hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi. ²⁴ Huë'pachina, Pistori itapon:

—Noya sinioro hua'an huë'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huë'nama'. Ya'ipinquëma' yanontaranquëma', natanco. Iso quëmapi ni'co'. Ma'sona onpomara. Ya'ipi cotioro'sari no'huipi. Quirosarinquë sha'huirapipi, isëquënta huëcatona', sha'huirapipi, chiniquéen nonapitona'. “Co noya quëmapihuë'. Atëpatëquë'” itërinaco. ²⁵ Natanpirahuë', co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. “Noma copirno chachin yanontarahuë,” itërinco marë' inaquë yaa'pahirahuë', co nanitërahuë' topinan a'paca'huaso'. ²⁶ Quiricanta' yaa'pahirahuë'. Co nitotërahuë' ma'sona onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatërahuë natanamaso marë'. Quëmarinta', sinioro hua'an, noya natantariquë'. Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuë'. ²⁷ Co topinan a'pacaso' ya'huërinhuë'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huërin, tënahuë, itërin.

26

Hua'an Acriparinta' Paono nataninso'

¹ Ina quëran hua'an Acripari Paono itapon:

—Inta noniquë nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi pa'poyainquën, itërin.

Itihuachina, Paonori anquithuaton, itapon: ² “Noya sinioro hua'anpa', noya cancantato, nonchinquën natanco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapirinaco ni'ton, cari no'tëquën sha'huitaranquën. ³ Quëmaso' cotioro'sa' a'chininso' noyá nitotëran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotëran. Ama no'huitatonhuë', noya natanco.

Co'huara imashatëraponhuë', Paono naporinso'

⁴ Hua'huatapo quëran huarë' ya'huërahuëso', Quirosarinquënta' ya'huërahuëso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. ⁵ Caso' Parisioco. Quiyaso' cotioro'sa' imapiso', no'të no'tëquën natërai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitënenquënhuë'. ⁶⁻⁷ Iráca shimashonënpoapita nontaton, Yosëri itërin: ‘A'na tahuëri nicha'ësaranguëma', nanpimiatarama', itërin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huënton chachin ninarapi. Nani tahuëri tashirë chachin ina chinotatona', naporapi. Canta' ina ninarahuë. Ina marë' sinioro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapirinaco. ⁸ A'na tahuëri Yosë

ananpitaantarinpoa', tēnai. ¿Onpoatomata' canpitaso' co ina yanatēramahuē? tēnahuē.

Paonori Quisoso imapisopita aparisitērinso'

⁹ Canta' iráca co Quisoso Nasaritoquē ya'huērinso' imarahué'. Ina imapisopitanta' no'huirahuē. Aparisita'huaso' ya'huērin, topirahuē'. ¹⁰ Quirosarinquē ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pēiquē po'morahuē. Cotio hua'ano'sa' nanan quētērinaco po'moa'huaso marē'. Yatēpahuachinara, carinta': 'Tēpaco'; itērahuē. ¹¹ Niyontonpiso pēiro'saquē ya'conahuato, na'aro' aparisitērahuē. Quisoso a'pocaiso marē' naporahuē. Chiníquēn no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huēpiquē huarē' paato, aparisitērahuē.

Paono ya'nan imarinso'

(Hechos 9.1-19; 22.6-16)

¹² A'na tahuēri cotio hua'ano'sa' nanan quētērinaco Tamascoquē paca'huaso marē'. Quisoso imapisopita maca'huaso marē' pa'sapirahuē', ¹³ camotēchin iratērasoco, inápa quēran chiníquēn a'pintimarincoi. Pi'i quēran chini chiníquēn a'pintērincoi. Huēnaráchin huēnaráchin ni'nahuē. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. ¹⁴ Ya'ipicoi no'paquē anotasocoi, Quisoso nontērinco. Cotio nananquē nontērinco, natanahuē. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quē'. Cahuario yaa'pahuatēra, nara'huaya inēshin niniinquē ohuanē'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquē aquētē' iquitērin. Inapochachin quēmanta' no'huiranco ni'ton, aquē aquētē' co noyahuē' cancantaran,' itērinco. ¹⁵ '¿Inquēnta' quēmaso' Sinioro?' itērahuē. 'Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. ¹⁶ Iporaso nipirinhué' huaniquē'. Nani acoranquēn piyapi'sa' sha'huitamaso marē'. Nani ni'nanco. A'na tahuēri nohuantērahuēso' a'notaranquēn. Ya'ipi sha'huiráquē'. ¹⁷ Cotioro'sa' yatēpahuachinēnquēn, nicha'ēsaranquēn. Nisha piyapi'sa' ya'huēpiquē a'paaranquēn. Inapitanta' yatēpahuachinēnquēn, nicha'ēsaranquēn. ¹⁸ Nisha piyapi'santa' a'chintēquē' nanamēhuē nitochina'. Somaraya pochin cancantatona', co nohuitērinacohué'. Nanamēhuē a'chintohuatan, nohuitarinaco. Iporaso' tashi pochin cancantopi. Nohuitoahuachinaco, tahuēri pochin cancantapi. Iporaso' sopai hua'ani camaihuachina, natēpi. A'na tahuēriso' Yosē natērapí. Natētonaco, imapachinaco, oshanēna' Yosēri inquitarin. Ya'ipi natērinacosopita nasha cancan quētarahuē. Yosē piyapinēnpita chachin nisapi,' itērinco.

Paonori natērinso'

19 Napoaton, sinioro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarinco ni'ton, a'naroáchin imarahüë. Ya'ipi sha'huitohuachincora, no'tëquën natërahuë. 20 Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahüë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahüë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco'. Tëhuënchachin imapatama', noya nisarama', itërahuë. 21 Ina marë' cotioro'sa' no'huirinaco. Yosë chinotopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapirinacohüë', 22 Yosëso' catahuarinco, cha'ërahuë. Napoaton ipora huanta' natërahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahüë. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: 23 Yosë nohuanton, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Ina'ton nanpiantarin. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cancantacaiso marë'. Co cotioro'saráchin nicha'ësarínhuë'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitona',” ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuantërinso'

24 Ina pochin nontahuachina, Pistori chiníquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

25 —Co'chi sinioro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. 26 Ya'ipi sha'huitëranquëmaso' hua'an Acripa nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani natantërin. Napoaton co tē'huatohüë', ina nontarahüë. 27 ¿Quëmanta' sinioro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran tēnahuë caso', itërin Paonori.

28 —Pi'pian nontopirancohuë' a'naromaréáchin quëma pochin canta' Cristo ima'i, ¿topiranhuë' ti? itërin Acripari.

29 —Pa'pi nohuantërahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natanamacosopita ca pochachin nicacamaso' nohuantopirahuë'. Catinaquëachin tonpoinëmaso' co nohuantërahuë'. A'naroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

30 Ina natanahuaton, hua'an huanirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. 31 Pipirahuatona', inahuara capini ninontopi.

—Iso quëmapi co manta' onporínhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tēranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

32 Ina quëran Acripari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'ninhuë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

27

Nomaquë Paono a'papiso'

¹ Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitan Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. “Paono, apiro'sa', inapita quëpaco',” itohuachina, “Noyahua'. Quëpa'i nipachin,” tënin.

² Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuatoï, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaronicaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'. ³ Tahuërinquë Sitonquë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: “Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë',” itërin. Pa'patoira, pahuantërincoisopita quëtërinacoï. ⁴ Ina quëran pipirahuatoï, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoï ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵ Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapoatoï, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶ Inaquë capitan a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoï. Panca nancha inaso'. ⁷ Pipirahuatoï, sacai' pa'nai. Oshaquëran paatoï, na'a tahuëri quëran Quintoquë canconai. Ihuan nacapiatoï, panca so'ton Crita itopiso' tahuitonai. Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸ Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuatoï, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹ Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huarë' huëhuëpiro' marë pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰ —Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', ténahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'sharo'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimi-tochináchin, itërin.

¹¹ Capitanso nipirinhüë' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua', pa'ahua' nipachin,” tënin capitan. ¹² “Iso nonshinanquë co noyahuë' o'napi na'huëanatacaso'. Pinisiquë tëranta' canconamarëhua'. Inaquë o'napi na'huëanatahua',” topi. Napoaton manorapi. Pinisiso' Crita parti ya'huërin. Nonshinanën quëran pi'i pipirinso parti notëërin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuan ahuënan quëran huisohuantahuachina, "Iporaso' noya pacacaso'," topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tërai. Noya pa'sapiraihuë', ¹⁴ shiarahuaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinso parti quëran huëcaponahuë', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiniquën mapachincoira, co nanitëraihuë' no'tëca'huaiso'. Ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁶ Marë huancoanai' so'ton ya'huërin, Caota itopiso'. Co pancanayahuë'. Inataquëchin co ihuan chiniquën pa'ninhuë' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuë', poti quëparaiso' a'sonai ama ihuani oshitëcaso marëhuë'. ¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquë po'mopi. Ina quëran caporinquë nancha so'quëtopi ama ya'quirapicaso marëhuë'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huërin. Inotërachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquë pacacaso marëhuë' panca në'mëtë' ótënpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁸ Tahuëririnquë co'sacairi chiniquën ayanpon yanpontárin. Chiniquën ihuai' ni'ton, pë'pëtoro'sa' quëpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanënpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quëran na'a tahuëri co pi'i quënanaihuë'. Tayoranta' co ya'norinhuë'. Intohuaso' quëparincoi nimara. Co nitotëraihuë'. Chiniquën ihuantarin ni'ton: "Tëhuëenchachin chimiitarihua'; co cha'ësarihua'huë'," topiraihuë'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatëraihuë'. Chiniquën ihuan manincoi ni'ton, co nanitëraihuë'. Co huachi chiniraihuë'. Paonosos' huancánachin huanirahuaton, itapon:

—Natanco iyaro'sa' no'tëquën sha'huichinquëma'. Ni'co'. Critaquë quëparitacaso marë' sha'huitopiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'ton, huë'nëhua'. Co huë'nëhuahuë' naporini, co ma'sha onpo'itërihuahuë'. Co ma'sha aya'itonhuë'. ²² Iporaso nipirinhüë' chiniquën cancantoco'. Co inquënpoa tëranta' chimiitarihua'huë'. Nanchasáchin ayatarihua'. ²³ Caso' Yosë natërahuë. Inasáchin imarahuë. Ina nohuanton, achin tashi' anquëninën ya'notimarinco. ²⁴ Ya'notimarahuatonco, itërinco: "Ama Paono tē'huaquësohuë'. Co chimiitaranhuë'. Yosë nohuanton, a'na tahuëri Noma copirno ya'huërin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso marë'. Yosë nontëran ni'ton, ya'ipi nanchaquë nisaramasopita nanpiarama'. Co a'nayanquëma tëranta' chiminapomahuë'," itërinco anquëni. ²⁵ Napoaton iyaro'sa' chiniquën cancantoco'. Tëhuëenchachin Yosë natërahuë. Co inaso' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinco chachin co a'nayanpoa tëranta' chimiitarihua'huë'. ²⁶ Nipirinhüë', a'na so'tonquë ihuai' tē'yatarinpoa', itërincoi Paono.

27 Nani cato' simana nanirihuaso', Atriatico marëquë yanponarai. Ipora huanta' ihuai' quëparárincoi. Yono tashi pochin nisahuaso': "No'pa' ya'cariarëhua'," topi nancha quëpana'piro'sa'. 28 Napoaton caporin quëran tantiarin. "Cara shonca saota mitro anpotërinso'," ténin. Amashamiachin pa'sahuatoi, inapochachin tantiantarin. "Cato shonca canchisë mitroíchin anpotërinso'," ténin. 29 "Na'piquë ya'parapihuatëhua'," ta'tona', huanconën quëran catapini hua'na moto' të'yaitopi ama pacacaso marëhuë'. "¿Onporohuarëcha tahuërirë'poya?" ta'tona', moshatopi. 30 Nancha quëpana'piro'saso nipirinhue' yata'ananpitonacoi: "Hui'nimotën quëran a'na hua'na moto' të'yaitahua'," niitatona', ta'acaiso marë' poti i'quë yatë'yatantapi. 31 Napohuachinara, Paonori nicaton, capitan, sontaro'sa', inapita itapon:

—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ëpomahuë', itërin.

32 Napotohuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitëtopi. Inapotohuachinara, poti i'quë anotërin huachi.

33 Tahuëri ya'caritohuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatëramahuë'. 34 Napoaton coshatoco huachi chiniamaquëma'. Co chimiitarihuahuë'. Co manta' onpoarihuahuë', itërincoi.

35 Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tërantapaiquë, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Ina quëran coshatarin. 36 Napohuachina, ya'ipicoi chiniquën cancantatoi, coshatërai. 37 Cato pasa canchisë shonca saotaya'picoi nanchaquë ya'huërai. 38 Nani ya'ipiya natëhuachinara, trico quëparaiso' inquitopi. Inapotohuachinara, nancha niotëintarin.

Nancha quëran cha'ëpiso'

39 Tahuërihuachina, no'pa' quënanpirinahuë', co nohuitopi huë'. Coninanquë inotë' quënanpi. "Nanitohuatëhua', paso' inotëquë chinpia'ahua'," nitopi. 40 Napoaton hua'na moto' nishitëtatona', i'quë a'paitopi huachi. Naporo chachin no'soratën i'shiritopi. Ina quëran hui'nin quëran panca në'mëtë' inapaquë pë'tënpi. Ihuan quëpahuachincoira, inotëquë pa'sarai. 41 Pa'sapiraihuë', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quëran ya'tararin. Co huachi yapa'ninhuë'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaatërin huachi.

42 "Huëco' apiro'sa' tëpa'ahua', yonatona' ta'ahuachina'," topi sontaro'sa'. 43 Capitanso nipirinhue' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton "Ama tëpacosohuë'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma',

yonsaiquë paco'. ⁴⁴ Ina quëran a'naquëmanta' nontë' së'quërahuatoma', yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanënpitaquë tëranta' së'quërahuatoma', paco huachi," itërin capitani. Naporahuato, cha'ërai. Ya'ipicoi yonsaiquë canconai.

28

Paono Martaquë naporinso'

¹ Ya'ipicoi cha'ërahuato, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa natanato: "¿Ma'ninta' iso parti?" itohuatëira, "Marta," itopi, itërinacoi. ² Ya'huëhuano'sa' noya nosororinacoi. O'natato, sëhuënai ni'ton, a'pëtopi. "Huëco' napëntiico'," itërinacoi. ³ Paono ihuë masahuaton pënquë acoapirinhüë', ya'huan pipirahuaton quëtëimirarin. ⁴ Naquëimirarinso', ya'huëhuano'sari ni'pi. "Iso quëmapi tëpatona'pi ipora. Napoaton yosëro'sa' nohuanton, ma'sha onpoarin i'huëretacaso marë'. Marë quëran cha'ëponahuë', chimianin," nitopi.

⁵ Paonosonipirinhüë' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pënquë të'yatërin. Co manta' onporinhüë'.

⁶ "Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon," tëcatona' hua'qui' ni'sapirinhüë', co manta' onporinhüë'. Napoaton "Co ipora tëpatona'pihuë'. Yosë pochin niponahuë', piyapi taramara," nitopi.

⁷ Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huërin, Popirio itopiso'. Noya quëmapi ni'ton, pëinënquë ahuë'ëtërincoi. Noya nontërincoi. Cara tahuëri cosharo' quëtërincoi. ⁸ Pa'pinso nipirinhüë' chiniquën caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chi'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Së'huamotorahuaton Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatërin. ⁹ Napohuachina, na'acania'piro'sa' huë'pi. Inapitanta' anoyatërin. ¹⁰ Ina marë' nóya ni'ninacoi. Naporahuaton, ma'sha nicanarinacoi. Hua'qui' inaquë ya'huërai. Yapa'patëira, pahuantërincoiso' quëtërinacoi.

Nomaquë canconinso'

¹¹ Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquë nisha nancha ya'huërin. Aricantria quëran huë'pirinhüë', inatohua' o'napi na'huëanatërin. Ina hui'nin motënquë catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huërin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹² Inaquë ya'conahuato, paantarai. Siracosaquë nonshirahuato, cara tahuëri inaquë i'huatërai. ¹³ Ina quëran yonsai' pa'tahuato, Niquioquë canconai. Tahuëririnquë pinëhuëi parti quëran ihuan huë'sahuaton, quëparincoi. Cato' tahuëri quëran Potioriquë canconpatëira, nonshirai. ¹⁴ Inaquë imapisopita quënanconai. "Huëco' ni'quicoi," itohuachinacoira, inaquë a'na simana

yacaparai. Naporahuatoi, Nomaquë ya'caritërai huachi.
¹⁵ Ya'caritohuatëira, Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' natantahuatona', huë'pi. "Apio niyontonpiso," itopiquë a'naquën nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinasëquë canconpatëira, a'napitanta' quënancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponacoi huë'pi. Inapita Paono quënanahuaton, Yosë nontërin: "Yosparinquën," itërin. Naporahuaton, chiniquën cancantërin. ¹⁶ Ina quëran Nomaquë chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quëparin tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Paonosonipirinhüë' co inaquë po'mopihüë'. "Nohuantohuatan, quëmaora ya'huëquë'," itopi. Napoaton a'na pëiquë ya'huërin. Nipirinhüë', a'na sontarori a'pairarin ama ta'acaso marëhuë'.

Nomaquë Paono pënëntërinso'

¹⁷ Cara tahuëri quëran cotio hua'ano'sa' amatërin. Inaquë huë'pachinara, Paonori itërin:

—Nani iyaro'sa' isëquë huë'nahuë. Pi'pian nonchinquëma', ta'to, amatëranquëma' huë'nama'. Topinan quëran iyaro'sa' sha'huirapirinaco. Canta' cotio quëmapico ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuë'. Shimashonënpoapita napopiso' yonquiato, co pinorahuë'. Nipirinhüë', Quirosarinquë pa'patora, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquë yo'coninaco ana'intinacoso marë'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, "Co manta' onporinhüë' ni'ton, co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Ocoi'i," topi. ¹⁹ Cotioro'saso nipirinhüë' co nohuantopihüë'. Napoaton "Noma copirno chachin yanontërahuë," itërahuë. Co yaocoirinacohüë' ni'ton, isëquë huarë' huëca'huaso' ya'huërin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marë' huë'nahuë. Co no'huirahuë'. ²⁰ Napoaton amatëranquëma'. Yanohuitëranquëma'. Huëco' ninontahua'. Ya'ipi israiro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpoimiratërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihuë' quiyaso paya. Cotia parti ya'huëpispita co quirica a'patiirinacoihuë'. Huë'pachinaranta', co a'naya tëranta' nonapirinënquënhüë'. ²² Nipirinhüë', yanatanainquën. "Quisoso imapisopita co noyahuë'," topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huënantahuatoi, sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Noya iyaro'sapa'. Naporo' tahuëri huënantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontonpi natanacaiso marë'. Tashiramiachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonëinquë chachin aya'coinpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisësë pënëntërinso' ninshitaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiníquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin. ²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirinhüé' co natëpihué'. ²⁵ Nisha nisha yonquiatona', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarín:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënënacaso marë'. Ina nohuanton, Isaiasë ninshitaton, naporin:

²⁶ “Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

'Natanapomarahüé', co natëtaramahué'.

Nicapomarahüenta', co tēhuënchachin quënanaramahué', itëquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhüé' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatantopihué'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihué'.

Noya ni'pi naporini, quënantonahué'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahué'.

Co noyahué' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini,

anoyacancanchitohüé', itërin Yosëri,” tënin.

²⁸ Napoaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërapí, tënin Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' hué'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ “Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta',” itërin. Siniro Quisocriso naporinso' a'chintárin. Co tē'huatonhué', na'con a'chinin. A'chinpirinhüé', co insoari tēranta' atonirinhüé' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinin. Nani ninshitëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahüë.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohüë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³ “Hui'nahuë a'paimarahuë,” ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Tapi shiin inaso'. ⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. “Inaso' tēhuēnchachin Yosë hui'nin. Chini chiníquēn nanantarín,” tēnhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërēhua'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, “Sinioro” itërēhua'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', “Quisocristoso' noya noya,” tosapi. ⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷ Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinēnpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸ Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, “Yosparinquēn Sinioro,” itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarinco ina pochin Yosë nonta'huaso marë'. ⁹ Yosë ni'sárinco, no'tëquēn nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahüë. Hui'nin nanamën a'chinárahüë. Nani tahuëriya canpita yonquiatēnquëma', ¹⁰ Yosë nontarahüë. “Noya catahuaquë',” itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapēnquëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. “Quëma nohuantohuatan, Sinioro, catahuaco onpopionta' pa'i,” tēnahuë, Yosë nontato. ¹¹ Yani'nanguëma'. Yacatahuaranquëma' chiníquēn cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'.

12 Canpitanta' noya imapatama', achinicancanaramaco canta'. Noya ninontatēhua', noya noya cancantarihua'.

13 Tēhuēnchachin iyaro'sa', iráca quēran huarē' nicapēnquēma' yapa'pirahuē'. Ipora huanta' co nanitērahuē' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatēra, piyapi'sa' natētona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintēranquēma' noya noya imacamaso marē'. 14 Ya'ipi piyapi'sa' pēnēna'huaso' ya'huērin. Quisocristo sha'huitērinco. "Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquē nonpisopita a'chintēquē'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuē', ya'ipiya pēnēnquē'," itērinco. 15 Napoaton canpitanta' yaa'chintēranquēma'. Nomaquē ya'huēramasopitanta' Quisocristo nanamēn a'chinchinquēma' tēnahuē'.

Quisocristo nanamēn

16 Co caso' tapanahuē' Quisocristo nanamēn a'china'huaso marē'. Piyapi'sa' natēhuachina', Yosēri anoyacancantarín. Inaíchín nanitaparín nicha'ēinpoaso'. Cotioro'sari'ton natēhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatērahuē' nanamēn sha'huica'huaso'. 17 "Yosēíchín anoyacancantērinpoa'," topatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'. Oshanēnpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarínhuē'. Quiricanēn quēran ina anitotērinpoa'. "Cancanēnpoa quēran huarē' Yosē natēhuatēhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiataríhua'," tēnín Yosē quiricanēnquē. Co canpoara nanitērehuahuē' noya cancantacaso'.

Íraca quēran huarē' oshahuanpiso'

18 Yosē inápaquē ya'huaponahuē', cancanēnpoa quēran anitotērinpoa'. "Piyapi'sa' co noyahuē' nipi. Co ca pochín cancantopíhuē'. Ina marē' no'huito, ana'íntarahué huachi," tēnín Yosē. No'tēn nanan nitotaponaríhuē', co nohuantopíhuē' natēcaiso'. 19 Cancanēna quēran Yosē nohuitochínachín acopirínhuē', co yanohuitopíhuē'. 20 Isoro'pa' ninín quēran huarē' piyapi'sa' nitotopi. Yosēso' co quēnanpirēhuahuē', nani ma'sha ninín. Ina nicatona', "Tēhuēnchachín Yosē ya'huērin. Ya'ipiya nanitaparín ni'ton, ina chinotahua'," ta'caso nipirínhuē', co nohuantopíhuē'. Napoaton na'inpi. 21 Yosē ya'huērinso' nitotaponaríhuē', co ina chinotopíhuē'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huētopirínahuē', co ina marē' "Yosparínquēn Sinioro," co itopíhuē'. Nisha nisha yonquiatona', chihuērinso pochín nipi. Tashi pochín cancantopi. 22 "Ya'ipiya nitotērai," topirínahuē', co noya yonquipíhuē'.

²³ Yosëso' noyasáchin ninin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirinhüë', co ina yonquipihüë'. Ina nanianta-tona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirinhüë', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquën anpiantëhuano'sa', a'naquën no'paquë niohuaratërsopita, inapita moshapi.

²⁴ Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipiso-pita nicacaiso marë'. A'porin. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochin nisë'huacasohüë' nipirinhüë'. ²⁵ Yosëri no'tëquën anitotopirinhüë', ina a'porahuatona', nonpin nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërsopita moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninin nipirinhüë', co inaso' chinotopihüë'. Tëhuënhachin inasáchin chinotacaso' ya'huërin, tënahüë. Amen.

²⁶ Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihüë'. Sanapi capini nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochin nicasasohüë' nipirinhüë'. ²⁷ Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihüë'. Quëmapi capini nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tëquën yonquiatonaraihuë', nitapicancanpi. Nonënantá' tapipi.

²⁸ Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porin co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹ Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshitacaisoráchin yonquipi. Na'con oshahuanpi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tëpatopi. Nino'huipi. Nonpinápi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰ Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita tëranta' natëpihuë'. ³¹ Co huachi noya yonquipihüë'. Nonpinápi. Co quëmopinënpita tëranta' nosoropihüë'. No'huitochinachin cancantopi. ³² "Co noyahuë' nipsisopita chiminpachinara, ana'intacaso' ya'huërin," tënin Yosë. Ina nitotaponaraihuë', inachachin niantapi. Naporahuatona', a'napitanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

2

Yosëri no'tëquën ana'intërinso'

¹ A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quëmapi co noyahuë' ninin," tënama'. Napoapomarahüë', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. ² "Co noyahuë' nipatama',

ana'intaranquëma'," ténin Yosë. No'tëquën inaso' ana'intarin, nitotërhua'. ³ "Pasopita oshahuanpi," tënama'. Nipirinhüë', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'. ⁴ Yosë nosororinpoaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. "Co a'naroáchin no'huirinpoahuë'," ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuëenchachin co a'naroáchin ana'intërinquëmahüë'. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantapona' nimara," ta'ton, ninarárin. ⁵ Canpitaso nipirinhüë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiníquën ana'intarinquëma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. ⁶ Ya'ipi ninëhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'. ⁷ Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ⁸ Nipirinhüë', canpoara nohuantërhëhuasoráchin nipatëhua', no'huiarinpoa'. No'tëquën anitotopirinpoahuë' co natëhuatëhuahuë', ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa'. ⁹ Ya'ipi co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Naporo' chiníquën parisitapi. Cotioro'sa' no'tëquën chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahuë' nipachina, inapochachin ana'intarin. ¹⁰ Noya nipsisopitaso nipirinhüë', noya ni'sarin. Noya noya acorarin. Asanocancanarin. Cotioro'sa' no'tëquën chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatëhua', nicha'ësaripoa'.

¹¹ Yosëso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. ¹² Iráca Moisësëri cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso'. Cotioro'saráchin pënënin. Co ina natëhuachinahuë', oshahuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intarin. A'napitaso nipirinhüë' co pënëntërinso' nitotopihüë'. Co nitotatonahuë', co ina natëcaiso' ya'huëpirinhüë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'. ¹³ Cotioro'saso' Moisësë pënëntërinso' natanaponaraihuë', co natëtopihüë'. Napoaton co Yosëri noya ni'ninhüë'. No'tëquën natëpi naporini, Yosëri noya ni'itonhuë'. ¹⁴ Nisha piyapi'saso' co Moisësë pënëntërinso' nitotopihüë'. Co nitotaponaraihuë', a'naquën noya nipi. Inahuara cancanëna quëran nitotopi ni'ton, napopi. ¹⁵ Cancanëna quëran Yosëri anitotërin noya nicacaiso'. Co noyahuë' nipachinara, inahuara nitotopi. "Co inapocaso nipirinhüë', inaporëhua'," topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanëna quëran nitotopi. ¹⁶ Ayaro' tahuëri ya'ipi co noyahuë'

yonquirēhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quēran ma'sona tēranta' onporēhuasopita a'ninquēchin anitotarinpoa'. Naporo' tahuēri Tata Yosē nohuanton, Quisocristo no'tēquēn sha'huitarinpoa'. Co noyahuē' nipatēhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahuē'.

Co cotioro'sa' tēranta Yosē pēnētērinso' natēpisohuē'

17 A'naquēma' cotioro'sanquēma' ni'ton, a'napita nocanama': "Moisēsē pēnētērinso' natēhuatoi, cha'ēsaraí," tēnama'. "Yosē na'con na'con nosororincoi," tomantatoma', a'napita nocanama'. 18 Yosē nohuantērinso' nani nitotērama'. Yosē quiricanēn a'chintērinēnquēma' ni'ton, nitotērama' noya nicacamaso'. 19 Nisha piyapi'santa' yaa'chintērama'. Inapitaso' co Yosē nohuitatonaraihuē', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi. 20 Co Yosē nanamēn nitotopihuē' ni'ton, yaa'chintērama'. "Yosē no'tēquēn pēnēnincoi ni'ton, noya noya nitotērai. A'napitaso' co quiya pochin nitochátērapihuē'," tēnama'. 21 A'napita a'chintopiramahuē', ¿onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahuē? "Ama ihuatocosohuē'," tapomarahuē', ¿onpoatomata' ihuatērama'? 22 "Ama a'na quēmapi sa'in monshitocosohuē'," tapomarahuē', ¿onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. "Yosēichin chinotacaso nipirinhue'," tēnama'. Napoapomarahuē', ¿onpoatomata' co cancanēma quēran huarē' chinotēramahuē'? Co mamanshi moshapiramahuē', moshatopiso pēiquē ihuatērama'. 23 "Quiyasáchin Moisēsē pēnētērinso' nitotērai," tēnama'. Napoapomarahuē', co natēramahuē'. Ina marē' a'napitari Yosē pinopi. 24 Co noyahuē' cancantērama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosē noya ni'sapihuē'. Quiricanēnquē chachin naporin:

25 "Quiyaso' Yosē piyapinēnpitacoi," ta'toma', marca niacotērama'. Moisēsē pēnētērinso' noya natēhuatama', no'tēquēn niacotērama'. Nipirinhue', co natēhuatamahuē', topinan quēran marca niacotērama'. 26 Nisha piyapi'santa' niponaraihuē', Yosē natēhuachina', piyapinēnpita pochin ni'sarin. 27 Co marca niacotaponaraihuē', Yosē natēhuachina', sha'huirapiaponēnquēma'. Canpitaso' pēnētērinso' nitotapomarahuē', co natēhuatamahuē', Yosē ana'intarinquēma'. 28 Cotioro'sanquēma' nipiramahuē', co ina marē' piyapinēnpita pochin ni'ninquēmahuē'. Inapochachin Yosē marcanēta' co topinan nonēnpoaquē niacotacaso' ya'huērinhuē'. 29 Ya'ipi cancanēnpoa quēran Yosē imapatēhua', tēhuēnchachin piyapinēnpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanēn cancanēnpoaquē acotērinpoa'. Co nonēnpoaquē acotērinpoahuē'. Ispirito Santo anoyacancantērinpoa'. Ina

quëran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinënpoahuë', Yosëso' noya ni'sarinpoa'.

3

¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marë' canapi? ² Na'con canapi tënahuë. Yosëri na'con catahuarin. Inahua'ton iráca nontërin. Nanamën chachin aninshitërin ya'huëmiatacaso marë'. ³ A'naquënso' co huachi ina natëpihuë'. Ina niponahuë', co nanitërëhuë': "Yosëso' co no'tëquën sha'huitërinhuë'," ta'caso'. ⁴ Yosëriso' co onporonta nonpintarinhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Quiricanën quëran naporin:

"No'tëquënáchin nontërancoi ni'ton, a'naquën nonpinapipirinënquënhuë',

co onporonta' minsëarinënquënhuë'," tënin.

⁵ A'naquën po'pin yonquipi: "Canpoa co noyahuë ninëhua ni'ton, Yosë noyasáchin nininso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton ana'intoahuachinpoa', co no'tëquën ana'intërinpoahuë'," toconpi. ⁶ ¿Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhuë'! Yosëso' noya ni'ton, no'tëquën ana'intiinpoaso' ya'huërin. Co ana'intiinpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co ayaro' tahuëri no'tëquën sha'huichitonpoahuë'.

⁷ A'naquëonta' taponá: "Caso' nonpinpirahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Nonpinahuë ni'ton, Yosë no'tëquënáchin noninso a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosë ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Co no'tëquën yonquipihuë'.

⁸ A'naquënta napopi: "Huëco' manta tëranta' niahua' Yosë na'con na'con catahuainpoaso marë'. Paono chachionta' ina pochin a'chintërinpoa'," topi pinotonaco. Co no'tëquën yonquipihuë' ni'ton, napopisopita no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin.

Ya'ipinpoa' oshahuanëhuaso'

⁹ ¿Onpopinta' iporaso' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa noya noya ninëhua', ¿tëcarihua ti? ¿Co naporinhuë'! Nani sha'huitëranquëma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. ¹⁰ Yosë quiricanënquë tapon:

"Ya'ipi piyapi'sa' co noyahuë' nipi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹¹ Co no'tëquën yonquipihuë'.

Co inahuara nohuantopihuë Yosë chinotacaiso'.

¹² Co Yosë iranën pa'topihuë', pëshonpi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

14 No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

15 A'naroáchin yaahuëtopi, yatëpatopi.

16 Insëquësona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asëtopi.

17 Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huëpihuë'. Co sano cancantopihuë'.

18 Yosë të'huatacaso' ya'huëpirinhuë', co ina yonquipihuë'," tënin iráca Yosë quiricanënquë ninshitatona'.

19 Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatëhua', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Yosë pënëntërinso' nitotopirëhuahuë',

co natërëhuahuë' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin.

20 "Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'.

Pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' anitotërinpoa'.

Ina natanpatëhuara, "Tëhuëenchachin oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhua'," tënëhua'.

Quisocristo imapatëhua', anoyacancantërinpoaso'

21 Iporaso nipirinhuë' Yosë anitotërinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntërinso' natërëhua quëran

noya cancantarihuahuë'. Moisësë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitërinënpoa'.

22 Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantarín.

Co nisha nisha nontërinpoahuë'. 23 Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tëranta' Yosë pochin cancantërëhuahuë'.

24 Nipirinhuë', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocristo a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'.

Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. 25 Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin.

"Ca marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarínpoa'.

Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahuë', Yosëri co a'naroáchin ana'intërinhuë'. "A'na tahuëri Quisocristo chiminpachin, oshanëna' inquitarahuë'," ta'ton, co ana'intërinhuë'.

26 Iporaso huachi Quisocristo chachin a'paimarin ya'huërënamënpoa' chiminacaso marë'.

"Quisocristo oshanënpoa marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Noyápiachin cancan quëtarínpoa'.

Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahuë'.

27 Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhuë', tënahuë'. Co pënëntërinso' natërëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'.

Quisocristo naporínso' natërëhuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'.

28 Nani sha'huitëranquëma'. Quisocristo imarëhuaso marë'

anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirëhuahuë', noya ni'ninpoa'.

²⁹ Yosë ya'ipi piyapinpoa' nohuantërinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhüë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ya'ipinpoa' nosororinpoa'. ³⁰ A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororinpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarín. ³¹ Quisocristoíchin anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhuë pochin nitërehua ti? ¿Co naporinhüë! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëtërinso'

¹ Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin?

² Apraan inaora co nanitërinhuë' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, "Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë," chitonhuë'. Napoaponahuë', co ina pochin Yosëri ni'ninhüë'.

³ Yosë quiricanënquë naporin: " 'Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,' topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin," tënin quiricanënquë.

⁴ Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërecaso' ya'huërin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'.

⁵ Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. "Co caora noya nipirahuë', Yosë chachin anoyacancantarínco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'.

⁶ Co noyahuë' nipirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóya cancantërehua'.

⁷ Iráca Tapi inachachin naporin. Quiricanënquë ninshitërin:

"Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'.

Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

⁸ ¿Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahuë'!

Napoaton noya cancantarihua'," tënin.

⁹ ¿Inpitata' ina pochin noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochin noya cancantacaso' ya'huëtopihuë'. Co marca niacotopirínahuënta' noya cancantapi. Apraan yonquico'.

"Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco," topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huitëranquëma'.

¹⁰ ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporin naporinhüë'. Co'huara marca niacochatërasohüë', noya ni'nin.

¹¹ Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin.

Co'huara marca niacochatērasohuē', piyapinēn pochachin ni'nin. Ina piquēran marca niacotērin imarinso' anitotacaso marē'. “No'tēquēn nontērinco,” topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natētohuachinara, Apraan pochin cancantopi. Co marca niacotopirinahuē', Apraan hui'ninpita pochin nipi. ¹² Cotioro'santa' Apraan pochin natētohuachinara, hui'ninpita pochin nipi anta'. Co marca niacotopiso marē' noya cancantopihuē'. Co'huara marca niacochatērasohuē', Apraanso' natētērin. A'napitanta' ina pochin cancantohuachinara, Yosēri noya ni'sarin.

Yosēri Apraan sha'huitērinso'

¹³ Iráca Yosēri Apraan itapon: “Nosoroatēnquēn, páncaro'pa' quēchinquēn. Piyapinēhuē pochin ni'saranquēn. Quēma shinparinpitanta' noya catahuaarahuē. A'na tahuēri ya'ipiro'pa' hua'anēntapona',” itērin. “Yosē co onporonta' nonpintarincohuē’,” tēninso marē' Yosēri noya ni'nin. Co naporos' Moisésē pēnēnchátērarinhuē'. Napoaton co ina natērinso marē' Apraan noya ni'ninhuē'. ¹⁴ Pēnētērinso' natēpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanēnpoa quēran natērēhuasopitaso' co noya nicainpoaso' ya'huē'itonhuē'. Topinan quēran Yosēri Apraan sha'huichitonhuē'. ¹⁵ Moisésē pēnētērinso' co natēhuachinarahuē', ana'intacaso' ya'huērin. Co pēnētērinso' ya'huērinhuē' naporini, co natēcaso' ya'huē'itonhuē'. Co ina marē' oshahuaintērihuahuē'.

¹⁶ Napoaton Apraaniso natēton: “Yosē no'tēquēn nontērinco,” topachina, Yosēri itērin: “Oshahuanpiranhuē', caora nohuanto, nosoroatēnquēn catahuanranquēn. Hui'nanpitanta' catahuaarahuē,” itērin Yosēri. Co cotioro'saráchin nosororinhuē'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninēhua'. ¹⁷ Iráca Yosēri Apraan itērin: “Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huētariinquēn. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quēma pochachin cancantapi,” tēnin Yosē. Quiricanēnquē naporin. “Yosē no'tēquēn nontērinco. Ya'ipiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitērin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huēpirinhuē', nani ya'huērinso pochin sha'huichanin,” ta'ton, Apraan natētērin.

¹⁸ “Quēma shiparinpita notohuaro' na'asapi,” itērin Yosēri. Hua'qui' co a'na hui'nin tēranta' ya'huētērinhuē'. Sacai' natētacaso nipirinhue', Apraan natētērin. “Yosē nohuanton, oshaquēran hui'nahuē ya'huētariinco. Shihuēpitanta' na'asapi,” tēnin Apraan. ¹⁹ Pasa pi'ipitaponahuē', co hui'nin ya'huēchatērarinhuē'. Co huachi chinirinhue'. Sa'ionta' co hua'huana'pihuē'. Nani paiya. Napoaponahuē', Yosē natērin.

20 “Yosë nonpintërinco,” co tēninhuë'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. “No'tëquën nontërinco,” ta'ton, chiniquën cancantërin. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincohuë'. 21 Yosë ya'ipiya nanitaparín. Sacai' niponahuë', nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërinco chachin ya'huapon,” tēnin. 22 Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nóya ni'nin.

23 Apraan naporinsopita Yosë quiricanēnquë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi. 24 Ina pochin cancantohuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chimipirinhue', Yosëri ananpitaantarín. Ina hua'anēntërinpoa', tēnhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. 25 Yosë nohuanton, oshanēnpoa marë' chiminín. Inari chachin ananpitaantarín oshanēnpoa' inquitatonpoa', noya nicainpoaso marë'.

5

Yosë anoyacancantërinpoaso'

1 “Siniro Quisocristoíchin nicha'ësarínpoa',” ta'tēhua', imarēhua'. Oshanēnpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconēnpita pochin ni'ninpoahuë'. 2 Quisocristo cancanēnpoa quëran natēhuatēhua', nicha'ësarínpoa'. Nosoroatonpoa', ipora huanta' catahuarínpoa' noya imacaso marë'. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patēhua', Yosë pochin nisarēhua'. Ina yonquiatēhua', nóya cancantarihua'. 3 Iporaso' parisitarihuarahue', noya cancantarihua'. “Parisitohuatēhua', Yosë catahuarínpoa' imamiatacaso marë',” ta'tēhua', co sëtarihuahuë'. Chiniquën cancantatēhua', noya ahuantarihua'. 4 Noya ahuantohuatēhua', chini chiniquën cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. “Co naniantarínpoahuë',” ta'tēhua', inasáchin ninarihua'. 5 Inasáchin ninahuatēhua', tēhuēnchachin co naniantarínpoahuë' ni'ton, co tapanarihuahuë'. Ispirito Santo a'patimarínpoa'. Ya'coancantohuachinpoa': “Ma noyacha Yosë nosororínpoa paya,” tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororínpoaso' anitotërinpoa'.

6 Canpoara co nanitërhua' cha'ëcaso'. Nipirinhue', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, oshahuano'sa marë' chiminín. 7 Ni'co'. Piyapi noya niponahuë', co insonta' ya'huërenamën chiminacaso' nohuantërinhuë'. Noya noya nipachin, nicha'ëcaso marë' a'nara' ya'huëretapon nimara. 8 Quisocristoso nipirinhue' oshahuano'sa marë' chiminín. Oshahuanpirēhuahuë', ya'huëretërinpoa'. Yosë nohuanton, canpoa marë' chiminín. Napoaton: “Ma noyacha Yosë nosororínpoa paya,” tēnhua'.

⁹ “Corosëquë huënainën pa'nin. Oshanënpoa marë' chiminín,” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuërinta' catahuarinpoa'. Naporo' tahuëri co noyahuë' nipisopita chiníquën ana'intarin. Imarëhuasopitaso nipirinhüë', co ana'intarinpoahuë'. Quisocristo chachin nicha'ësarinpoa'.
¹⁰ Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë', hui'nin chiminín ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iporaso' noya ni-payarëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpiantarin ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'ëcahuaso marë'.
¹¹ Naporahuaton, “Yosë nosororinpoa',” ta'tëhua', ina pa'yatërehua'. Hui'nin chachin nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya cancantërehua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

¹² Atan'ton co noyahuë' nicaton, oshahuanin. Ina marë' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', chiminëhua'.
¹³ Co'huara Moisésë pënëchatërasohuë', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahüë', co pënëntërinso' ya'huëyátërarinhüë' ni'ton, co ina marë' ana'intacaso' ya'huë'itonhuë'.
¹⁴ Nipirinhüë', Atan quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisésë ya'huëaquë huarënta' chimina'piapi. Ya'nan isoro'pa' nipon, Yosëri pënënpirinhüë', Atan co natëtonhuë', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahuë' nicatona', oshahuanpi. Co Yosëri chachin pënënpirinhüë', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocristoso nipirinhüë' nanan anoyatinpoaso marë' o'marin.

¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhüë' co ina pochin nininhüë'. Co natërinso marëhuë' oshanën ya'huëtërin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhüë' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquënpoa' anoyacancantinpaso marë'.
¹⁶ Atan co natërinhuë' ni'ton, osha ya'huërin. A'naíchín pënëninso' co natërinhuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', Yosë nosororinpaso' co ina pochin nininhüë'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', Quisocristo chiminín ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'.
¹⁷ A'na ya'piíchín tëhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtë huarë' Yosëso', inaora nohuanton nosoroatonpoa' Quisocristo quëran nicha'ërinpoa' ni'ton, inarë'quënpoa' nanpimiatatëhua' hua'anëntarihua'.

¹⁸ Atan co noyahuë' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinpaso' ya'huëpirinhüë'. Quisocristo chiminín ni'ton,

ya'ipinpoa' nanitërëhua' nanpimiatacaso'. Imapatëhua', co ana'intarinpoahuë'. ¹⁹ A'naíchin co Yosë natërinhuë' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. A'naso nipirinhue' Yosë natëton, chiminin. Ina marë' na'aquënpoa' anoyacancantërinpoa'.

²⁰ Iráca Moisésë pënëntërin oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë'. Ina quëran na'con oshahuanëhuaso' nitotërëhua'. Na'con oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹ Oshahuanëhua' ni'ton, chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhue'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Sinioro Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'

¹ Yosë inaora nohuanton nosororinpoa ni'ton, manta tëranta' niahua' inaora nohuanton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' ¿tëcarihua ti? ² ¡Co naporinhue'! Quisocristo imapatëhua', chiminëhuaso pochin cancantatëhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ³ “Quisocristo imarahue huachi,” ta'tëhua', aporihuanëhua'. Ina noya chinpitacaso marë' aporihuanëhua'. Aporihuanpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua'. Ina chimininso pochachin co noyahuë' yonquirëhuasopita a'porëhua'. Nani ina nitotërama'. ⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinënpoara, canpoanta' pa'pitërinënpoaso pochin co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantërëhua'. Tata Yosë chiniquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantarín. Canpoanta' nasha cancan quëtërinpoa' nasha pochin nanopicaso marë'. Ina yonquiatëhua', aporihuanëhua'.

⁵ Quisocristo chiminaponahuë', nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', nanopiantarëso pochin noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatërin. Quisocristo imarëhua' ni'ton, co noyahuë' cancantërehuaso' corosëquë patanantërešo pochin nitërëhua'. Ama huachi sopai natëcaso marëhuë' napotërëhua'. Co noyahuë' cancantërehuaso' chimininso pochin nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhue' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatëhua', co huachi oshanënpoa hua'anëntërinpoahuë'. ⁸ Co noyahuë' cancanso' naniantohuatëhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatëhua', noya noya nanopiarëhua'. ⁹ Inaso' nanopiantahuachina,

co huachi chimianinhué'. Chimirin nani minsëaton, nanpimiataantarín. ¹⁰ Chiminpachina, oshanënpoa maré' chiminin. Naporo' oshanënpoa' minsërin. Iporaso' Yoséichin natëcaso maré' nanpimiataantarín. ¹¹ Inapochachin canpitanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohué'. Quisocriso imarama' ni'ton, Yoséichin natëco'.

¹² Ama oshanëma hua'anëntatë pochín nitatëinquëma' camayápainquëmaso nohuantocosohué'. Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantëma', ya'pirama', huëratëma', nanamëma', inapita ya'huëtërinquëma'. Inapita quëran co noyahué' nicacaso ya'huëpirinhué'. Ama nohuantocosohué'. Yosë natëcamasoáchin yonquico'. Chiminama quëran nanopiantëramaso pochín cancantatoma', ya'ipi nonëma quëran huaré' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanëma hua'anëntatë pochín nitarinquëmahué'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpiramahué', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' noya nicacamaso maré'.

Hua'anënpoa pochín nininso'

¹⁵ Tëhuëinchachin co huachi iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhué'. Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. A'naquënsó nipurinhué' ina natanatona', co manta' yanatëpihué'. "Noya oshahuanacaso'," toconpi. ¡Co ina pochín yonquicaso ya'huërinhué'! ¹⁶ Insosona natëhuatëhua', inaso' hua'anëntarinpoa'. ¡Nani nitotërama' ipora! Oshanënpoa natëhuatëhua', ina hua'anëntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahué' ninëhua'. Oshanënpoa' co a'poasëhuahué' chiminpatëhua', parisitopiquë pa'sarëhua'. Nipurinhué', Yosë natëhuatëhua', noya nicarihua'. ¹⁷ Iráca oshanëma natëtoma', co noyahué' nipuramahué'. Quisocriso nanamën a'chintohuachinëinquëmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanëma quëran noya natërama'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën" itërehua' Yosë. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanëma camaiarinquëmahué'. Nasha hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Quisocriso natëtoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochín a'chintaranquëma' noya noya nitotacamaso maré'. Canpitaora co nitotëramahué'. Iracaso' ya'ipi nonëma quëran huaré' oshahuanacasoáchin pa'yatërama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahuën' cancantërama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahué' ninama'. Co yonquiramahué' noya nicacamaso'.

²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina maré' canarama'? Co ina

marë' canamiataramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahuë', iporaso ina marë' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhüë' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahuë'. Yosë nicha'ërinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marëhuë'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatëra, pahuërërë'. Inapochachin co noyahuë' nipatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarihua'. Yosëso nipirinhüë', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarihua. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natërehua'.

7

Sa'arinso pochin nininso'

¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpispitaráchin camaitërinso' natërapí. ²⁻³ Ni'co'. Sanapí so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtopirinhüë', a'na quëmapiri së'huahuachin, monshihuanin. Ina marë' oshahuanarin. Nipirinhüë', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marë' oshahuaninhüë'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuë', nani nanpiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarigua' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuë' cancantërehua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Ina marë' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin.

⁶ Iráca nisha nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitërinso'. “Co ya'ipiya natëhuatëhuahuë', co onporonta' cha'ësarëhuahuë'” topí. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuë'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuë'. Quisocristorë'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarë', “Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuë',” ¿tëcarigua' ti? ¡Co naporinhüë'!

Napoaponahuë', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërhua'. Iso pochin yonquia'ahua'. “Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocosohuë',” ténin iráca pënëntaton. Caso' ina natanato, “Tëhuënychachin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuë' yonquirahuë. Ina marë' oshahuanahuë,” ténahuë. ⁸ “Ama ma'sha noyapatocosohuë',” itërinco. Ina natanato, aquë aquëtë' a'napita ma'shanëna' noyapatërahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntërinso' nitochatërasocohuë', oshahuanahuëso' co nitotërahuë'. ⁹ Co'huara pënëntërinso' natayantërasocohuë', “Caso' noya piyapico,” topirahuë'. Pënëntërinso' natanpatëra, “Tëhuënychachin oshahuanco. Chiminpató, Yosë ana'intarinco,” ténahuë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso marë' pënënpirincóhuë'. Co ina natëtorahuë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiquë paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pënëntërinso' natëhuato, noya cancantarahuë, topirahuë'. Co ina natërahuë' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpató, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosë chachin pënëninpoa'. Sha'huitërinpoaso' nóya. No'tëquën nonin. ¹³ Napoahuarë' pënëntërinso' noya nipirinhüë', ina marë' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¡Co pënëntërinso marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'! Oshahuanahuë ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntërinso' noya nipirinhüë' natanahuë quëran aquë aquëtë' co noyahuë' yonquiato, co noyahuë' ninahuë. Pënëninpoa quëran oshahuanahuëso' nitotërahuë. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, ténahuë.

¹⁴ Noya yonquicaso marë' pënënpirincóhuë'. Caso' co noya yonquiatohuë', oshahuanahuë. Oshahuanahuëso' hua'anëntatë pochin nitërinco. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahüë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. Onpoatoso' napomaraco, co nitotërahuë'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina marë' co noya cancantërahuë'. Yonquinëhuë quëran nitotërahuë. Tëhuënychachin pënëntërinso' noya, ténahuë. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cancantërahuë. Co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosë yanatëpirahuë', caora co nanitërahuë' natëca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantërahuëso' canarinco.

21 Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë'.
 22 Cancanëhuë' quëran Yosë pënëninpoaso' pa'yatato, yanatëpirahuë'. 23 A'na cancan nohuantërin. A'na cancanso nipirinhüë', co nohuantërinhuë'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë'.

24 ¡Ma'huantacha caso' ninahuë' paya! ¿Incha ipora nicha'ëinco co noyahuë' yonquirahuë'so' nanianta'huaso marë'? ténahuë'. 25 ¡Yosëíchin nanitaparín! Sinioro Quisocristo imarahuë' ni'ton, ina catahuarinco. Ina marë': "Yosparinquën Tata Yosë," itërahuë'. Tëhuë'nchachin cancanëhuë' quëran Yosë yanatëpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë'.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

1 Napoaton iporaso' Quisocristo imapatëhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. 2 Oshanënpoa natëhuatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Inapohuatëhua', chiminpatëhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhüë', Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanpimiatacaso marë'. Naporahuaton, co huachi oshanënpoa natëcaso' ya'huërinhuë'. 3 Iráca Yosë pënënpirinpoahuë'. Co noyahuë' cancantatëhua', co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso'. Ina quëran hui'nin chachin isoro'paquë' a'paimarin. Piyapi chachin nasitimarin. Co oshahuanaponahuë', oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Inapoaton, nicha'ërinpoa' ama huachi ana'intinpoaso marëhuë'. 4 Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

5 Co noyahuë' yonquihuatëhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatërehua'. Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuantërinsoáchin pa'yatarëhua'. 6 Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitërehuahuë'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cancantarihua'. 7 Co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntërinso' natëcaso' nohuantarëhuahuë'. Co nanitarëhuahuë' ina natëcaso'. 8 Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

9 Canpitaso nipirinhüë' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantërinso' nisarama'. Co Ispirito Santo

ya'coancantohuachinquëmahüè', co tëhuënchachin Quisocristo imaramahuè'.¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahuè Quisocristo ya'coancantatëinquëma', anoyacancantërinquëma'. Napoaton Yosë noya nicatëinquëma ispiritonëma ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'.¹¹ Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosë hua'yanën chachin ni'ton, achinicancaninpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarinpoa'. Quisocristo ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhuè', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, nantantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahuè' yonquirëhuasopitaso' naniantahua'.¹³ Co noyahuè' ninëhuasopita co a'poasëhuahuè', chiminpatëhua' parisitomi-atacaso' ya'huërin. Nipirinhuè', co noyahuè' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatëhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahuè' ninëhuasopita tëpatë pochin nita-caso marë'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuantërinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'.¹⁵ Iráca Yosë të'huatërama'. Iporaso nipirinhuè' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' të'huatacaso' ya'huërinhuè'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itërehua'.¹⁶ Ispirito Santo chachin cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itërinpoa'.¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpohuè', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahüè', ama ina yonquia'ahuasohüè'. Ama ina marë' sëtahuasohüè'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantahua' ténahuë.¹⁹ Naporo' Quisocristo imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pitananta' ina tahuëri ninarapi.²⁰ Iporaso nipirinhuè' sharo'sa' co noyatopihuè'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhuè', co inahuara nohuanton, napopihuè'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin.²¹ Naporo' co huachi ma'sha chanatarinhuè'. Yosë hui'ninpitantpoa ninëhuasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahuè'.²² Iráca quëran huarë'

ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhue', co noyatërinhuë', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquitohuachina, iquitërinso pochin chiníquën parisitapi. ²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinpoahuë', parisitërhua'. Parisitatëhua', manorëhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Ina ninarëhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co huachi chiminarihuahuë'. Naporo' Yosë hui'ninpita chachin nisarëhua'. ²⁴ Tata Yosë noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatërarinhue': "A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninarëhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁵ "Tëhuëenchachin noyá nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua', co sëtërhëhuahuë'. Noya cancantatëhua', ninarihua'.

²⁶ Iporaso' co chiníquën cancantopirëhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë nontohuatëhuara, co nitotërhëhuahuë' ma'sona itacaso nipirinhue', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosë nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpirëhuahuë', Yosëriso' natanin. ²⁷ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. Ispirito Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya nontërin.

Yosë nosororinpoaso'

²⁸ Yosë nosorohuatëhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatëhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirëhuahuë', ina nohuanton, parisitërhëhua quëran noya noya pipiarëhua'. Achinicananinpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantërinso' nicacaso marë'. ²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitërinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocristo pochachin cancantacaso marë'. Quisocristoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aquënpoa' imapatëhua', ina pochin cancantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'. ³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaquë noya noya acoarinpoa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë minsëinpoaso'. ³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocristo imarëhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarínpoa'. ³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë sha'huirapinpoaso'.

Yosë chachin noya ni'ninpoa'. ³⁴ Yosë noya ni'ninpoa ni'ton, co insonta nanitërinhuë ana'intinpoaso'. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nanpiantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin. ³⁵ Tëhuënchachin Quisocristo nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë ina quëran osërëinpoaso'. A'na tahuëri parisitërehua'. Parisitatëhua', co napion cancantërehua'. Piyapi'sa' aparisitërinënpoa'. Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapopirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocristo quëran osërëinpoaso!' ³⁶ Yosë quiricanënquë naporin:

“Imarainquënso marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi. Co manta' onpopiraihuë', ohuicaro'sa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi,” ténin.

³⁷ Ina nipirinhüë', Quisocristo nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nóya cantarëhua'. ³⁸ Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpihuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta', co patarinpohuë'. Anquëniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. Ipora tahuëri'sa' ma'sha onpotopirinënpoahuë', co patarinpohuë'. A'na tahuërinta' ma'sha onpotohuachinënpoa', co Yosë naniantarinpohuë'. ³⁹ Ma'sha inápaquë ya'huërinso, aco-poroquë ya'huërinso inapita co nanitopihuë' Yosë quëran osërëinpoaso'. ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë aniantinpoaso!' Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Ina imarëhua' ni'ton, Yosë nosoromiatërinpoa'.

9

Yosëri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocristo imato, no'tëquën nonahuë. Co nonpinahuë'. Ispirito Santo ya'coancantërinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma', ténahuë. ² Tëhuënchachin israiro'sa' yonquiato, sëtërahuë. Cancanëhuë quëran huarë' sëtárahüë. ³ Inapitaso' quëmopinëhuëpita. Co Quisocristo imapihuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nanitërahuë naporini, inapita ya'huërenamën parisitopiquë pa'itohüë'. Cha'ëcaiso marë' inaquë parisichitohüë'. ⁴ Piyapinënpita nicacaiso marë' Yosëri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quëran huarë' Yosëri nohuantërin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso marë' acorin. Huënaráchin huënaráchin a'pintohuachina, shimashonënpitari quënanpi. Iráca chachin piyapinënpita nicacaiso marë' inapitarë' anoyatërin. Naporahuaton, pënëntërinso nanan sha'huitërin. Noya chinotacaiso

marënta' a'chintërin. Na'con sha'huitërin nicha'ëcaso marë'.
⁵ Shimashonënpitaso' Yosëri chachin huayonin. Ina quëran
 Cristo isoro'paquë o'mahuachina, Israiro sanapi quëran
 nasitërin. Inaso' Yosë chachin. Ya'ipiya hua'anëntërinpoa'. ¡Ma
 noyacha inaso paya! tënëhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihuë', notohuaro' israiro'sa' co
 Yosë natëpihuë'. Napoaponahuë', Yosëri co topinan
 quëran sha'huitërinhuë' nicha'ëcaso marë'. Co ya'ipi
 israiro'sa' piyapinënpita pochin ni'ninhuë'. ⁷ Apraan cato'
 hui'ninpita ya'huëtopirinhue', a'naíchin Yosëri acorin Apraan
 ya'huërëtasaco marë'. “Isaco huayonahuë. Shinpitanta'
 piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë,” tënin Yosë. ⁸ Napoaton
 co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosë piyapinënpita nipihuë'.
 Yosëri sha'huitërinso chachin nasitohuachina, piyapinë
 pochin ni'nin. ⁹ Iráca Yosëri Apraan itapon: “A'na pi'ipi
 quëran nicaponquën huëantarahuë. Naporo' ca nohuanto,
 sa'an hua'huanarin,” itërin. Naporinso chachin tahuëri
 nanihuachina, Isaco nasitërin, Yosëri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahuanin. Sa'in
 Nipica itopiso' yahuaihuachina, Yosëri itapon: ¹¹⁻¹³ “Hua'hua
 nininso' chini chiniquën nanantarin. Paninanso' co on-
 popinchin chiniquën nanantaponhuë,” itërin. Ina quëran itan-
 tarin: “Cacopo nosoroato, huayonahuë. Isaoso nipirinhue'
 co onpopinchin nohuantërahuë,” tënin Yosë quiricanënguë.
 Co'huara nasichátërasoihuë', naporin. Co ya'huëyátërasoihuë',
 yonquiaton, huayonin. “Noya nininso marë' Yosëri huay-
 onin,” topiramahuë', co ina marë' huayoninhue'. Inaora
 nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quëhuarë' ¿ma'ta' tēcarihua'? “Yosëso' co
 napopináchin ni'ninpoahuë’,” ¿tēcarihua ti? ¿Co naporinhue'!
¹⁵ Iráca Yosëri Moisésë itërin: “Caora nohuanto, nosororahuë.
 Insosona nohuantohuato, huayonahuë,” itërin. ¹⁶ Napoaton
 co canpoara nohuanton, Yosë huëntonënguë ya'conëhuahuë'.
 Noya nipirëhuahuënta', co canpoara nanitërehuahuë'
 ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosë aya'coninpoa'.
 Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iquipito copirnososo' co
 noyahuë' cancantopirinhue', Yosëri huayonin hua'anëntacaso
 marë'. “Piyapinëhuëpita hua'anëntopiranhue', nicha'ësarahuë
 noya pipicaiso marë'. Ina quëran na'a piyapi'sa' nicatona',
 ‘Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya. Copirno co
 nohuantopirinhue', piyapinënpita nicha'ërin, tosapi,” tënin.
 Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton,
 a'naquën nosororin. A'naquënso nipirinhue' tananpitërin.
 Tananpitoahuachina, co natantochináchinhuë' cancantopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquëma' co noyahuë' yonquirama':
 “Yosë nohuanton, a'naquën natëpi. Co ya'ipiya natëpihuë'.

Ma'sona Yosë nohuantërinsoichin nipirëhuahuë'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¡Co insonta' nanitërinhuë' Yosë nohuantërinso' canpiacaso!' toconama'.²⁰ ¿Maquëma cháchinta' ni'toma', nanitërama' Yosë chachin pinocamaso'? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minë', huë'ëta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anën no'huirinhüë'. “¿Onpoatonta' naponin ninanco?” co itërinhuë'.²¹ ¡Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquën ninshirayarin. A'naquënso' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

²² A'naquën co natëpihuë' ni'ton, Yosëri no'huirín. No'huipiro' nipirinhüë', co a'naroáchin ana'intërinhuë', ninararin. Co a'naroáchin ana'into huachinahuë', co ina marë' Yosë no'huicaso' ya'huërinhuë'. Oshaquëran ana'intarin. Ina ni'pachina', “Tëhuëenchachin Yosë no'tëquën yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhüë', iporaso' no'tëquën ana'intërin. Chini chiniquën nanantërin inaso',” tosapi.²³ A'naquënpoaso nipirinhüë', nosoroatonpoa' nicha'ësarínpoa'. Inaora nohuanton, nosororínpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha catahuarin paya,” tosapi.²⁴ A'naquën cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquëma' nisha piyapi'sanquëmanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'.²⁵ Inapochachin iráca Osiasë ninshitërin.

“A'naquën iráca co piyapinëhuëpitahuë' nipirinhüë', iporaso' piyapinëhuëpita pochin ni'nahuë.

Iráca co nosoropirahuë', iporaso' nosororahuë huachi,” ténin Yosë, itërin.

²⁶ Ina quëran itantarin: “Canpitaso' co piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itopirinhüë', iporaso' inaquë itapona': “Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimiatarin,” tosapi.

²⁷ Isaiasënta' ninoton, ninshitërin. “Hua'huayatërahuë' is-rairo'sa' ya'huëpirinhüë', co ya'ipiya cha'ësapihuë'. Marë yonsanquë inotëra'huaya ya'huërinso nápo' ya'huëpirinhüë', caraíchín Yosëri nicha'ësarín.²⁸ Co hua'quiya quëranhuë' na'a piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin,” ténin.²⁹ Co'huara ina ninshichatërasohüë', Isaiasë ninoton, tapon:

“Sinioro ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquë ya'huëpisopitanta' ta'huantopi.

Canpoanta' caraíchín nipirëhuahuë' nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co nosororínpoahuë' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë',” ténin.

Israiro'santa' noya nanan natëcaso' ya'huërinso'

³⁰ Napoahuarë' ¿ma'ta' təcarihua'? tēnahüë yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosë yonquipirinahuë', inari anoyacancantërin. "Yosë no'tëquën nonin," ta'tona' natëpi. Napoaton noya ni'nin. ³¹ Israiro'saso nipirinhüë' tapona': "Moisësë pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë'. Co nanitopihüë' no'tëquën natëcaiso' ni'ton, co Yosëri noya ni'ninhüë'. ³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhüë'? "Pënëntërinso' nanan no'tëquën natëhuatëhua', nóya cancantarëhua'," topirinahuë', co nanitopihüë'. "Yosëíchin nanitërin anoyacancantinpoaso'," ta'caiso nipirinhüë', co Quisocristo nohuantopihüë'. Inapoatona', pancara'pi i'patërëso pochin ni'pi. Ina marë' Yosëri co noyahüë' ni'nin. ³³ Yosë quiricanën quëran naporin:

"Sionquë Cristo a'pahirahuë', co nohuantopihüë'.

Inapoatona' pancara'piquë i'parëso pochin ni'pi. Co nohuantopihüë' ni'ton, anotërëso pochin nipi.

Nipirinhüë', insosona Cristo nohuantohuachin, co onporonta' atapanarahüë'. Noya ni'sarahüë huachi," tēnin Yosë.

10

¹ Pa'pi nohuantërahuë israiro'sa' cha'ëcaiso'. Ina marë' iyaro'sa', chiniquën Yosë nontárahüë. ² Tëhuëenchachin Yosë yachinotopirinahuë', co nanamën no'tëquën yonquipihüë'. ³ Yosëíchin anoyacancantërinpoa'. Nipirinhüë', co nohuantopihüë' ina nanan imacaiso'. "Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," toconpi. "Quëma Siniro anoyacancantocoi," co itopihüë'. ⁴ Iráca Moisësë pënëntërin. Iporaso nipirinhüë' co ina natërëhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo nani o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. "Quisocristoíchin anoyacancantarinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁵ Moisësëri ninshitërin pënëntërinso nanan imacaiso marë'. "No'tëquën natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ya'ipiya natëcaso' ya'huërin," tēnin ninshitaton. ⁶ Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanamënso' co sacaiyahuë' nitotacaso'. "¿Inta inápaquë pantapon Quisocristo quëmacaso marë'?" co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani o'marin. ⁷ "¿Inta' chimipiro'sa' ya'huëpiquë papon ina quëran Cristo quënantacaso marë'?" co ta'caso' ya'huërinhuë'. Nani nanopiantarin.

⁸ ¿Ma'ta' quiricanën quëran anitotërinpoa'? "Ina nananso', co sacaihuë' nitotacaso'. Nanamënpoa quëran sha'huicaso ya'huërin. Cancanënpoa quërantá', natëcaso ya'huërin," itërinpoa'. Inasáchin natëco', itëranquëma' canta'. ⁹ Tata

Yosë nohuanton, Quisocristo tëhuënychachin nanpiantarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', "Quisocristoíchin imarahüë," topatëhua', Yosë anoyacancantaripoa'.
 10 "Yosë co onporonta' nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. "Caso' Quisocristo imarahüë," topatëhua', naporo chachin anoyacancantaripoa'.

11 "Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhuë'. Co a'poarahüë'," tënin Yosë quiricanënquë. 12 A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhuë'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ina nontohuatëhua', nóya catahuarinpoa'. 13 "Oshanëhuë Sinioro inquitoco," topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësaripoa'. 14 Napoaponahuë', co a'chintohuatëhuahuë', co nitotapihuë'. Co nitotohuachinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. Co natëtohuachinahuë', co nanitapihuë' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huërin. 15 Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhuë', ¿onpo nitotaponata'? Yosë quiricanën quëran naporin: "Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' huë'sarin paya," tënin.

16 A'naquënsó nipirinhuë', noya nanan natanpirinahuë', co nanitapihuë' natëtacaiso'. "Nanamën Sinioro, sha'huitopirahuë' co insonta natëtërinhuë'," tënin Isaiasë iráca. 17 Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin. Natanpatëhua': "No'tëquënonin," topatëhua', natëtarihua'.

18 ¿Co natanpihuë' ti? ¡Nani mini natanpi! tënahuë. Yosë quiricanënquë naporin:

"Nisha nisha parti nanamën sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuinin," tënin Yosë quiricanënquë.

19 Naquëranchin natainquëma'. Isairio'saso' natanaponarahüë', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihuë' ti? Nitotaponarahüë', co natëpihuë'. Moisésë ninshitaton, naporin:

"Nisha piyapi'sa' co yonquipirinacohüë' catahuararahüë ni'ton, canpitariso' a'pitarama'.

Ina marë' no'huitarama', tënin Yosë," itërin.

20 Isaiasënta' co të'huatonhuë', Yosë noninso' sha'huirin.

"Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinacohüë', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinacohüë', iporaso' nohuitarinaco, tënin Yosë," itërin.

21 Isairio'saso' nipirinhuë' co yanatëpihuë'. Inapita yonquiaton, Isaiasë quëran taantarin: "Íráca quëran huarë' ya-catahuarahuë. Imirahuë ihuëtatë pochin nitato: 'Huëco' catahuainquëma', itopirahuë', co yanatërinacohüë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantopi, tënin Yosë," itërin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

1 Napoaton natananquëma': ¿Israiro'sa' co natëtopiso marëhuë' Yosëri a'pomiaterin ti? Co a'porinhuë'. Ipora huanta' piyapinënpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonëhuë. Mincamin huëntonquë nasitërahuë. 2 Inapitaso', iráca Yosëri huayonahuaton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Co a'porinhuë'. Iráca Iniasë naporinso' Yosë quiricanënquë ninshitopiso' nitotërama'. Inariso pënënpirinhüë', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosë nontohuachina, inapita sha'huirapirin. 3 "Na'amiachincoi Siniro pënëntopiraihuë'. Co nohuantatonaraihuë', a'naquëncoi tëparinacoi. Artaroro'sa' chinota'huainquënso marë' a'mitëraisonta' të'yatopi. Casáchin pënëntapirahuë', yatëparinaco canta'," itërin. 4 Napotopirinhüë', ¿ma'ta' Yosëri itantarin? "A'naquën mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhüë', ca nohuanto, canchisë huaranca quëmapi'sa' chinotarinaco. Co mamanshi moshapihuë'," itërin. Nani ina nitotërama'. 5 Inapochachin iporanta' caraya pochin Yosë huëntonënquë ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosëri aya'conin. 6 Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso marë' catahuarinhüë'. Noya nipiso marë' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'huë'itonhuë'. 7 Napoahuarë', ¿ma'ta' nipachin tëcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosë huëntonënquë yaya'conpirinahuë', co inahuara nani-topihuë' noya cancantacaiso'. A'naquën huayoninsopitaso' Yosë nohuanton, ya'conpi. A'napitaso' nipirinhüë' co natan-tochináchinhüë' cancantopi. 8 "Yosëri tananpitërin ni'ton, huë'erëso pochin cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihuë', co quënantërëso pochin nipihuë'. Huëratëhuanaponaraihuë', co natantërëso pochin nipihuë'. Ipora huanta' ina pochin nisapi," tënin Yosë quiricanënquë. 9 Iráca Tapinta' tapon: "Yosë no'huipi ni'quëhuarë', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', co Yosë yonquipihuë'. Coshatatona', capa cancantapirinhüë', ina quëran chachin nitapicancaina'. Yosëri ana'inchin. 10 Somaraya pochin cancantopi ni'quëhuarë', ama quënantërëso pochin cancanchinasohüë'. Yosë nohuanton, chiniquën parisitomiachina'," tënin iráca. Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

11 Napoaton natanaranquëma'. ¿Israiro'sa' co yanatëpihuë' ni'quëhuarë' Yosëri a'pomiaterin ti? Co Yosëri a'pomiaterinhüë'. Nipirinhüë', co imapihuë' ni'ton,

nisha piyapi'santa' Yosëri anoyacancantarín. Ina quëran israiro'saso', apiratona' yonquiapi: "Canpoanta' inapita pochín cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," tosapi. ¹² Inapita co imatonahuë' tëhuëpiso marë', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosë huëntonënquë ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosëri noya ni'sarin. A'na tahuëri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquëmaso' nisha piyapi'sanquëma'. Yosë a'parinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Ina marë' noya cancantërahuë. Pa'sápato, a'chintaranquëma'. ¹⁴ Na'aquëma' imapatama', a'naquën israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosëri anoyacancantarín. ¹⁵ Iporaso Yosëri tananpitërin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuëriso nipirínhuë' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nãpíantarínso pochín nisapi, tënahuë. ¹⁶ Ni'co'. Pan nipachinara, ya'nã nipiso' Yosë marë' acohuachina, ya'ipi chachín noya ninín. Nara itënta' noya nipachina, së'paquëonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quëran a'chinchinquëma'. Oripo nara së'pa' co noya nitohuachinahuë', nishitëtahuatë', të'yatëré'. Ina quëran apinapínso' oripo së'paquën tëranta' achínpitëré' papotacaso marë'. A'naquën israiro'saso' oripo nara së'pa pochín nipi. Co natëpíhuë' ni'ton, Yosëri tananpitërin. Canpitaso' nisha piyapínquëma' nipíramahuë', huëntonënquë aya'conínquëma'. Piyapínënpita pochín ni'nínquëma'. ¹⁸ Nipirínhuë', ama israiro'sa' nocancosohuë'. Ama: "Quiyaso' noya noyacoí," tocosohuë'. Së'paquëni co nara achínirínhuë'. Itëni achínirínso'.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marë' israiro'sa' tananpitërin," tënama' nimara. ²⁰ Yosëri tananpitërin míní. Nipirínhuë', co ina marë' tananpitërinhuë'. Co Quisocrísto nohuantopíhuë' ni'ton, tananpitërin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'nínquëma'. Napoaton ama inapita nocancosohuë'. Ni'cona canpitanta' Quisocrísto naníantotama'. ²¹ Israiro'sa'ton piyapínënpita pochín ni'pírinhuë', ana'intërin. Quisocrísto naníantohuatama', ana'intarínquëma' canpitanta'.

²² Ma noyacha Yosëso' nosororínpoa paya. Co natëpíspítasohuë' nipirínhuë', chiníquën ana'intarin. Inasáchin imapatama', nosoromíatarínquëma'. Nipirínhuë' naníantohuatama', ana'intarínquëma' canpitanta'. ²³ Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosëri piyapínënpita pochín níantarín. Nara së'para'huain achínpitantarëso pochín acoantarín. Yosë ni'ton, nanítaparin. ²⁴ Nani a'chintëranquëma'. Canpitaso' apinapín nara pochín ninama'. Apinapínso' nara

së'para'huain nishitëtahuatë', oripo nara së'para'huain achinpihuatëra, papotërin. Aquëtë huarë' së'para'huain chachinso' achinpitaantahuatëra, a'naroáchin papotaantarín. Inapochachin israiro'sa' noya imapachina', Yosëri noya niantarin.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

²⁵ Yosë yonquirinso' iyaro'sa' sha'huichinquëma', no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napita co nitotopirinahuë', ama nocantamaso marëhuë' sha'huitaranquëma'. “Quiyasáchin no'tëquën yonquirai,” ama tocosohuë'. Iporaso' na'a nisha piyapinquëma' Yosë huëntonënquë ya'conarama'. Ya'ipi Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natantochináchinhuë' cancantapi. ²⁶ A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënquë ninorinso pochachin imaantapi. Iráca ninshitaton, naporin: “A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapi Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷ Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahuë.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahuë,” tënín Yosë.

²⁸ Iporaso' israiro'sa' co Quisocriso nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinahuë', canpitaso' imarama'. Napoaponahuë', israiro'sa'ton acorin piyapinënpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹ Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nisarin. Co onporonta' nisha nontarinhuë'. Huëntonënquë aya'conpachin, co onporonta' naniantarinhuë'. ³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahüë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënquëma', catahuarinquëma'. ³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantarín. ³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroipoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhuë' ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nanitarihuahuë'. ³⁴ “Co insona inaora Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'. ¡Co incari tëranta' nanitërinhuë' noya noya ayonquicaso'! ³⁵ ¿Incarita' ma'sha Yosë quëtërin ni'ton, i'huërëtacaso' ya'huërin? Co incari tëranta',” tënín quiricanënquë. ³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahuë'. Yosëíchin

pa'yatacaso marë' ya'huërëhua'. Inaora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua'! Amen.

12

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'. Iráca Yosë chinotohuachinara, ma'sha tëpapi. Canpitaso nipirinhüë' Yosë marë' nanpitoma', nohuantërin soráchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantërin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'. ² Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquipihuë'. Ama inapita nonancosohüë'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso chachin quëchinquëma'. Ina yonquihuatama', nohuantërinso chachin anitotaringuëma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'.

³ Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuarinco. Napoaton pënënanranquëma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohüë'. Yosë nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. No'tëquën yonquiatoma', ma'marësona acorinquëmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquëma' anitotaringuëma'. ⁴ Ni'co'. Imira, nantë', ya'pira, inapita ya'huëtërinpoa'. Imira ya'huëtërinpoa' së'quëtacaso marë'. Nantë' ya'huëtërinpoa' iratacaso marë'. Nisha nisha ya'huëtërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Co ya'ipiya inachachin nipihuë'. ⁵ Inapochachin ya'ipi Quisocriso imarëhuasopita a'naíchin nonënpoa pochin ninëhua'. Ya'ipinpoa' ina imarëhua' ni'ton, ina pochin ninëhua'. Nisha nisha nitotërëhuaso' niriuhuarahuë', nicatahuarëhua'. A'na huëntonaca ninëhua'.

⁶ Yosë nosoroatonpoa', acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marësona acohuachinpoa', noya niahua'. A'naquën, yonquirinso chachin anitotërin sha'huicaiso marë'. Anitotohuachinquëma', ya'ipiya no'tëquën sha'huico'. ⁷ Ina nohuanton, a'naquën nitotërin catahuatacaso'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquën nitotërin a'chinacaso'. Nitoa'chinpatama', noya a'chincó'. ⁸ A'naquëonta' nitotopi achinicanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicananco' imamiachina'. A'naquëonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtópi. A'napita quëtóhuatama', ama piyapi'sa' noya nicainënuquëmaso marë' quëtocosohüë'.

Yosë yonquiatoma', quëtoco'. "Ina nosororinco ni'ton, carinta' nosoro'i," ta'toma', quëtoco'. A'naquëonta' ina nohuan-ton chachin, chiniquën nanan ya'huëtopi. Ansianohuë nipon, hua'anhuë nipon ya'conpatama', ama chirotomarahuë', noya pënëntoco'. Noya nonco'. A'naquëonta' ina nohuan-ton, cania'piro'sa', sa'ahuario'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huërinso'

⁹ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanëma quëran huarë' nosoroco'. Co noyahuë' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'. ¹⁰ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ¹¹ Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancanëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'. ¹² "Yosë ananpitaantarinpoa'," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'. ¹³ Imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinënquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitohuachinënquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohuë'. ¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora ninatanamaso pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sëtoco'. ¹⁶ Noya ninicatoma' ya'huëco'. Ama a'na piyapi tëranta' nocancosohuë'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nitotërahuë," tocosohuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', ama i'huërëtosohuë'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'. ¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohuë'. No'huihuachinënquëma', ama canpitariso' no'huicosohuë'. Onpopionta' nanan anoyatoco'. ¹⁹ Nosoroatënquëma' iyaro'sa', oshaquëran pënënanquëma'. Ama i'huërëtosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanën quëran naporin: "Co noyahuë' nipisopita cari ana'intarahuë. No'tëquën ana'intarahuë," tënin Yosë. ²⁰ Napoaton "Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapotohuatama', inimiconëma' atapanarama'," tënin anta'. ²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13

¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuanton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huërin. Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'. ² Co copirno acorinsopita natëhuatamahuë', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'. ³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huiarinëinquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', no'huiarinëinquëma' ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. ¿Nohuantërama' hua'ano'sa' noya nicainëinquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inëinquëma'. ⁴ Yosëri acorin a'painënpaso marë'. Nipirinhüë', co noyahuë' nipatama', të'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'. ⁵ Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinëinquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: "Yosëri acorin natëcaso marë'," ta'toma', natëco'. ⁶ Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuërëtacaso' camaitërinso' pahuërëtarama'.

⁷ Ya'ipiya no'tëquën pahuërëtoco'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuërëtacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatora', natëco'.

⁸ Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuërëtoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'. ⁹ Iráca pënëntohuachina, itërin: "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi së'huacosohuë'. Ama tëpatocosohuë'. Ama manta' ihuatocosohuë'. Ama nonpinapicosohuë'. Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapatocosohuë'," tënin. Ninosorohuatëhua', ya'ipi Yosë pënëninpoaso' natëarëhua'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë'," tënin Yosë. ¹⁰ A'napita nosorohuatama', co no'huiaramahuë'. Co pinosaramahuë'. Nóya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë nóya natëarama huachi.

¹¹ Ya'nan imarihua': "Pahuanarin Quisocriso o'mantacaso'," tënëhua'. Iporaso nipirinhüë' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Naporo' nicha'ësarínpoa'. Napoaton ama huë'ërëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tëquën natëco'. ¹² Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nicatora', tashi pochin cancantopirínahuë'. Iporaso' Sinioro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'. ¹³ Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënso nipirinhüë' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso'

pa'yatocosohuë'. Ama no'piscosohuë'. Ama pi'pisha tēranta' nimonshitacamaso' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'. ¹⁴ Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocristo ya'copirinpoa' ama sopai minsēinpoaso marēhuë'. Napoaton Quisocristo na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natētoma', ama pi'pian tēranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marē'.

14

Co ninocanacaso' ya'huërinsohuë'

¹ A'naquēnsō' Quisocristo imasapirinahuë', co ya'ipi cancanēna quēran natēyātērapihuë'. “Pēnētērinsonta' natēcaso' ya'huërin,” topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. “Huëco' iyaro'sa' Yosē chinotahua',” itatoma', cortoque ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marē' ninontocosohuë'. ² A'naquēnsō' “Quisocristoíchin nicha'ērinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso',” ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nipirinhue', “Nosha ca'patēhua', oshahuanēhua',” ta'tona' ya'ipi nosha a'popi. ³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohuë'. Nosha a'pohuatamanta' “Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahuë' ninama',” ama itocosohuë'. Cato chachinquēma' Yosē noya ni'ninquēma' ni'ton, ama ninapotocosohuë'. ⁴ Co a'napita piyapinēn nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapinēn noya nipachina, co noyahuë' nipachinanta' hua'anēni nitotarinsō'. Yosēichin ya'ipinpoa' hua'anētērinpoa' ni'ton, no'tēquēn sha'huitarinpoa'. Inasáchin nanitērin achinicancaínpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquēn: “Cotio chinoto tahuēri noya noya,” topi. Naporo' tahuēri chinotatona', Yosē chinotopi. A'napitaso nipirinhue' “Nani tahuēri noya Yosē chinotacaso',” topi. Co tahuēri imarēhuahuë'. Quisocristo imarēhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naya a'nayanquēma' cancanēma quēran na'con yonquico' noya nicacamaso marē'. ⁶ Ma tahuērisona chinotohuatama', Yosē yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosē yonquiatoma', coshatērama'. “Yosparinquēn, Sinioro,” itērama'. Co nosha ca'na'pinquēmahuēnta' Yosē yonquiatoma', coshatērama'. “Yosparinquēn, Sinioro,” itērama' canpitanta'. ⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marē' ya'huërehuahuë'. Chiminpatēhuanta' co canpoara marē' chiminarihuahuë'. ⁸ Sinioro piyapinēnpoa' ninēhua'. Ina natēcaso marē' nanpitēhua', ya'huërehua'. Ina yonquinpita chiminarihua'. Nanpihuatēhuanta',

inasáchin hua'anéntarinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chiminarihua'. Inasáchin imarëhua'. ⁹ Ya'ipinpoa' hua'anéntinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Nani chimirin minsërahuaton, chini chiniquën nanantaton, nanopiantarin. Napoaton nanopirëhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anéntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosëichin no'tëquën anitotarinpoa'. ¹¹ Iráca quiricanënquë naporin: "Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarinaco. 'Quëmasáchin Yosëinquën,' itarinaco," ténin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Sinioro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahuë. A'naquënso nipirinhüë': "Co Yosë nohuantërinhuë' nosha capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', tëhuënychachin oshahuanpi. ¹⁵ Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquënso nipirinhüë' co nosha ca'pihuë'. "Huëco' ina ca'ahua'," itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. "Co noyahuë' capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. Inapita marënta' Quisocristo chiminin. ¹⁶ Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhüë', a'napita co noyahuë' ni'pachinënquëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë' nicatënënquëma' nonapichinënquëma'. ¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua', noya nisarëhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso', ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhüë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' noya cancantahuaso'. Catahuahuachinpoa', capa cancantarihua'. ¹⁸ Ina pochin Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya ninicatëhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marë'. ²⁰ Ama ca'namaso marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë',

a'naquën co ina natëtonahuë', ca'pachina', co noyahuë' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuë', naporo' canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹ Ama manta' a'napita anishacancantacamaso' yonquicosohuë'. Ca'namaso marë', o'oramaso marë', ama inapita marë' a'napita anishacancantocosohuë'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaiso marë'. ²² Ma'sona tëranta' nipatama', "Yosë nohuantërinso' nisarahuë," ta'toma', noya nico'. Cancanënpoa quëran huarë': "Noya nisarahuë," topatëhua', noya cancantarihua'. ²³ Napoaponahuë': "Co Yosë nohuantërinhuë' iso cosharo capacahuaso'," tarihuarahuë', ca'patëhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahuë' ma'sona tëranta nipatëhua', oshahuanarihua'. Nipirinhüë', "iso cosharo noya capacaso'," tëcaton ca'patan, co oshahuanaranhuë'.

15

Nicatahuacaso' ya'huërinso'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanënpoa quëran imarëhua'. "Quisocristoíchin nisha'ërinpoa'," ta'tëhua', co nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'naquënso nipirinhüë' co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' oshaquëran pënënatëhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantërëhuasoráchin yonquia'huasohuë'. ² A'napita yonquiatëhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatëhua', noya noya imasapi. ³ Quisocristoso' co inaora nohuantërinso' yonquirinhüë'. Yosëíchin natërin. Ina nontaton, itërin: "Quëma inimiconënpita Tata, no'huirinënquën. Natëranquën ni'ton, no'huirinaco canta'," itërin. Quiricanënquë naporinso chachin ninin. ⁴ Iráca Yosë quiricanënquë na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marë' napopi. "Iráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponaraihuë', Yosë yonquiatona', ahuantopi. Yosëri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosë noya catahuarinpoa' canpoanta'," ta'caso marë' ninshitopi. ⁵ Yosëso' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicananinpoa', ina pochin cancantacaso marë'. Ina catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso marë'. Quisocristo naporinso pochachin nico'. ⁶ Ina quëran co nisha nisha yonquiamahuë'. Napopináchin cancantatoma', nóya Yosë chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anëntërinpoa', Quisocristo imarëhuaso'. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa' paga," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosë imacaiso ya'huërinso'

⁷ Quisocristo co nocaninpoahuë'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatoma', ama ninocancosohuë'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tëhua', pi'pisha nisha inachintërëhua'. Nisha nisha niri-huarahuë', noya ninontahua'. Ina quëran "Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapi. ⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonëna' nontaton, Yosëri itërin: "A'na tahuëri Cristo a'paimarahuë," itërin. Napoaton Quisocristo a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marë'. Sha'huitërin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhuë'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' o'marin. A'chintohuachinara, inahuanta' Yosë chinotapi. "Ma noyacha nosororinpoa paya," tosapi. Quiricanënguë ninshitopi.

"Nisha nisha piyapi'sa' ya'huërinquë, Sinioro, chinotaranquën.

Yonquiatënguën, cantararahuë," tënin.

¹⁰ Ina quëran taantarín:

"Cotioro'sa' Yosë chinotatona', noya cancantopi. Canpitanta' nisha piyapi'sanguëma' nipomarahuë', jina chinotatoma', noya cancantoco'!" tënin.

¹¹ Naquëranchin taantarín:

"Tata Yosë chinotatoma': 'Ma noyanquëncha quëmaso paya,' itoco'.

Nisha nisha piyapi'saquëmanta' ina chinotoco'," tënin.

¹² Isaiasënta' Quisocristo ninoton, ninshitërin.

"A'na tahuëri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuë', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natëtona', ninarapi," tënin.

¹³ Yosëichin tëhuënhachin catahuarinpoa' chiníquën cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquëma' nóya cancantacamaso marë'. Asanocancainquëma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuarinquëma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparin. Catahuahuachinquëma', chini chiníquën cancantatoma', noya ninarama'.

¹⁴ Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquëma'. Yosë nanamën noya nitotërama'. Napoaton nipënënamaso' nanitarama', ténahuë. ¹⁵ Napoaponahuë', chiníquën miachin pënënatënguëma', ninshitaranquëma' na'con na'con ayonquica'huanquëmaso marë'. Yosë nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. ¹⁶ Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Nanamën a'chintarahuë inapitanta' imacaiso marë'. A'chinato, Yosë marë' sacatarahuë. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarín. Noyápiachin cancan quëtarín. Ina marë' Yosëri noya ni'sarin.

17 Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuë. Napoaton noya cancantërahuë. 18 Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintërahuë. Ina nohuanton, noya ninahuë ni'ton, natëpi. Co catahuarincohuë' naporini, co imaitonahuë'. Napoaton inasáchin sha'huitaranquëma'. 19 Tëhuëenchachin Ispirito Santo ananitërinco ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë Yosë natëcaiso marë'. Ina ni'sahuatona', natëpi. Ispirito Santori ya'coancantërin ni'ton, imapi. Quirosarinquë a'chintërahuë. Ina quëran pa'sápato, Iriricoquë huarë' Quisocristo nanamën a'chintëra'piarahuë. Ya'ipi parti pënëntërahuë. 20 Insëquësona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquëso' a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuitopiquëhuë' pa'nahuë. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinquëráchin a'china'huaso' nohuantërahuë. 21 Yosë quiricanënuë ninorin: "Nisha nisha parti co Yosë nanamën natanaponaraihuë', natanapi.

Co nitotopirinahuë', a'na tahuëri nitotapi," ténin. Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintërahuë.

Nomaquë yapa'ninso'

22 Napoaton hua'qui' nicapënuëma' yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitërahuë'. 23 Isëquë nani ya'ipi a'chintërahuë. Naporahuaton, ya'nipishahuë' yani'nanquëma ni'ton, iporaso' nicapënuëma' pa'sarahuë. 24 Nani yonquirahuë Ispania'pa' a'china'huaso marë'. Inatohua' pa'pato, nirapënuëma'. Naporo huarë' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatënuëma', pi'pian tëranta' a'chintaranquëma'. Ina quëran yapa'pato, catahuaco noya pa'i, topirahuë'. 25-26 Iporaso nipirinuë' Quirosarinquë'ton pa'sarahuë. Inatohua' na'a imapisopita ya'huëpirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniaquë imapisopitari inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquë imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantërinso'pita nosoroatona', coriqui yontonpiso' quëtërinaco. Ina quëtonta'huaso marë' pa'sarahuë. 27 Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpao' nipirëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë'," nitopi. 28 Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahuë. Huënantahuato, nicapënuëma' pa'sarahuë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahuë. 29 Canpitataquë pa'pato, Quisocristo

noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tënahuë.

³⁰ Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹ Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³² Ina quëran Yosë nohuanon, canpitataquë pa'sarahüë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahuë. ³³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tënahuë. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹ Imoya Huipi noya sanapi, tënahuë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ² Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuarinco.

³ Pirisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴ Iráca a'napita yatëpapurinacohüë', inapita co chimirin të'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'pishachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë'. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquën," itopi inahuarinta'. ⁵ Aquiro pëinënuquë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahuë. Ipinitonta' saludos a'patarahuë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶ Marianta' saludos a'patarahuë. Na'con catahuarinquëma'. ⁷ Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahuë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanon, iráca inahuinta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohüë', imapi.

⁸ Anpriasënta' saludos a'patarahuë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹ Orpanonta' saludos a'patarahuë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹⁰ Apirisënta' saludos a'patarahuë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo

natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. ¹¹ Irotiononta' saludos a'patarahuë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahuë. ¹² Imoya Tripina, Imoya Triposa, inapitanta' saludos a'patarahuë. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisitanta' noya ni'nahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹³ Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁵ Piromoconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquiarahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë.

¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo imarinsopitanta' nisha nisha parti ya'huëpisopita saludos a'patarinënquëma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nóya a'chintërinënquëma'. A'naquënso nipirinhüë' co no'tëquën a'chinpihuë'. Yaan-ishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinënquëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natancosohüë'. Tananpitoco' pa'ina'.

¹⁸ Quisocristoso' hua'anënpoa' nipirinhüë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiapi. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi.

¹⁹ Canpitaso nipirinhüë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahuë. Na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohüë'.

²⁰ Yosëíchin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopirinquëmahuë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma', ténahuë.

²¹ Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosio, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinënquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa'.

²² Ca Tirsioco iso quirica ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³ Acayonta' yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënquë yacapatërahuë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë

chinota'huaiso marë'. Irasitonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapanapi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, tēnahuë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵ Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparín. Ina achinicancaninquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën tēnínso pochachín catahuarinquëma'. Ina nanan chachín a'chintēranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinahuë', iporaso' Yosë anitotērinpoa'. ²⁶ Quiricanën quëran anitotērinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarín. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷ Yosëichín chinotacaso' ya'huërin. Inaíchin ya'ipi nitotērin. Quisocristo catahuarínpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani ninshitēranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'.
² Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonënguë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'.
³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴ Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatënguëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinquën," itërahuë Yosë.
⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'.
⁶ Quisocristo nanamën a'chintohuatënguëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'.
⁷ Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhüë', Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahuë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya cancantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'.
⁸ O'mantaquë huarë' inaso' achinicananarinquëma'. Oshanëma' inquitatënguëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imamiatarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'intarinquëmahuë'.
⁹ Yosë co naniantarinquëmahuë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰ Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na'

a'na' imacosohuë'. Napopináchin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹ A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiririco. ¹² Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhüë': "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³ A'naíchin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¿Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohuë'? Aporintohuachinënuëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahuë," co tënamahuë pora. ¹⁴ Co na'aquëma' aporintëranquëmahuë'. Crispo, Acayo, inaíchinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵ Na'aquëma' aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'huaiso marë'," ichitomacohuë'. Co napotamacoso' nohuantërahuë'. ¹⁶ I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë. Inaíchin aporintërahuëso', topirahuë'. Co huachi a'na yonquirahuë'. ¹⁷ Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincohuë'. A'chintohuatënuëmara, co na'con nitotoro'sa pochin nontëranquëmahuë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', tënahüë. Inaíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë. Nisha nisha a'chinahuë naporini, Quisocristo nanianchitomahuë'. Inaíchin yonquihuatëhua', tëhuëchachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiniquën nanantaton, nicha'ërinpoaso'

¹⁸ A'chinpatëra, "Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë'," itërahuë. A'naquën natanpachinara, tëhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatapi. Canpoaso nipirinhüë' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. ¹⁹ Quiricanën quëran itapon:

"A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihuë', co noya yonquipihuë'. Inahuara cha'ëcaiso' yonquipirinhüë', co nanitapihuë'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihuë', napoonin yonquipi," tënin Yosë.

²⁰ A'naquën inahuara yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nitoa'chinapi. A'naquëonta' míso nonpi. Inapopirinhüë', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihuë'. "Co nanamëhuë' imatomahuë', napoonin yonquirama'," itërin Yosëri. ²¹ Ina nohuanton, piyapi inahuara yonquinëna

quëran co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Quisocristo chiminso' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tëhuapi. Canpoaso nipirinhüë' natëhuatëhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuantërin.

²² Cotioro'saso' co yanatëtopihuë'. “Yosë pochin niquë'. Ina ni'patoi, natëarainquën,” toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihuë'. Na'con na'con nitotacadoráchin yonquipi. “Quiyaora yonquinëhuëi quëran nitotarai,” topi. ²³ Quiyaso nipirinhüë' Quisocristo nanamënáchin a'chinai: “Corosëquë canpoa marë' chiminin,” tënai. Cotioro'saso' co natëtopihuë': “Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë',” toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihuë', tëhuapi. ²⁴ Canpoaso nipirinhüë' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarëhua'. Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ipiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparín anoyacancantínpoaso', tënëhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipiraihuë', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Yosë nohuanton, imarëhua'. ²⁵ A'naquën Quisocristo nanamën tëhuapi. “Quiyaso' na'con na'con nitotërai,” topirinahuë', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tëquën anitotërinpoa'. A'naquëonta' “Co inaso' chiniquën nanantërinhuë',” ta'tona', co natëtopirinahuë'. Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁶ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiniquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuantërinquëma'. Caraíchin ma'huanosaso' imasapi. ²⁷ Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso nipirinhüë' na'con nitotaponaraihuë' co imapihuë'. Chiniquën nanantopirinahuë', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸ Iporaso' a'naquën nocaninënpoa'. “Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotëramahuë'. Napoonama’,” itopirinënpoahuë', Yosëso' nohuantërinpoa'. Inapitaso' chiniquën nanantaponaraihuë', co imapihuë' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹ Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatëhua', co inquënpoa tëranta' nanitarihuahuë': “Caso' noyaco,” ta'caso'. ³⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantërinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Oshanënpoa' inquitohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'. Nasha cancan quëtërinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. ³¹ “ ‘Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya,’ nitahua’. ‘Quiyaso' noya

noyacoí, ' ama tocosohuë', tènin Yosë quiricanênquë.

2

Quisocristo nanamën sha'huirinso'

¹ Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Co iyaro'sa' míso nona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Co na'con na'con nitotërinso pochin a'chintëranquëmahuë'. ² Co'huara pa'shatërapohuë', yonquirahuë. "Quisocristo naporinsoáchin a'chinarahuë. Corosëquë oshanënpoa marë' chimininsó' a'chinchí," ta'to, inaíchin sha'huitëranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'. ³ Canpitataquë ya'huasoco, co chiníquën cancantërahuë'. "Co caora nanitërahuë' noya a'china'huaso'," ta'to, naporahuë'. ⁴ Co na'con nitotona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën nóya a'china'huaso marë'. Inaso' ya'ipi nanitaparin. Natanpatama', "Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁵ Napoaton co piyapi yonquirinso' imaramahuë'. "Yosëíchin ya'ipi nanitaparin," ta'toma', natërama'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Napoaponahuë', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoi, ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' a'chintërai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihuë'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tëranta a'chinaihuë'. Inapitaso' inahuara yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosë pochin yonquipihuë' ni'ton, ta'huantapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihuë'. Yosë yonquirinso chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantopiaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahuë', iporasó huachi Yosë anitotërinpoa' ni'ton, a'chintërainquëma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihuë'. Nitotopi naporini, co Quisocristo tēpa'itonahuë'. Inaso' Yosë chachin. Noya noya nipirinhüë', tēpapi. ⁹ Napoaponahuë', Yosë quiricanênquë naporin:

"Yosë nosorohuatëhua', noya noya catahuarinpoa'. Noya nininsopita nani tapatërinpoa'.

Co inso tēranta' ina pochin ni'chininhüë'. Co incari tēranta' nataninhüë'.

Yosë noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotërinhuë'," tènin quiricanênquë.

¹⁰ Imarëhuasopitaso nipirinhüë', nitotërehua'. Yosë nohuan-ton, Ispirito Santo anitotërinpoa'. Ya'ipi Yosë yonquirinsopita Ispirito Santo nitotërin.

11 Co insonta' piyapi yonquirinso' nitotërinhuë'. Ispiritonën tëhuënchinso nitotërin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosë ispiritonën ni'ton, yonquirinso chachin nitotërin. 12 Imarëhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarëhuahuë'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. A'chintinpoaso marë' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosë yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. 13 Quiyanta' ina nitotatoi, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chinaihuë'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso marë'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

14 A'naquënso nipirinhüë' piyapi yonquirinsoráchin nitotona', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natanacaiso' ni'ton, tëhuaconpi. Ispirito Santoráchin catahuarinpoa' natëtacaso'. Napoaton co imarinsopitasohüë' natanaponaraihuë', co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. 15 Ispirito Santo catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihuë'. Co nitotatonaraihuë': "¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama?" itërinënpoa'. 16 Quiricanënquë naporin: "¿Co insonta' Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'! ¿Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina a'chintacaso'!" tënin. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imapatëhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

3

Inpriatoro'sa pochin nipiso'

1 Ya'ipi Yosë nanamën iyaro'sa' yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitërahuë'. Ispirito Santo cancanëma quëran huarë' natërama' naporini, na'con a'chinchitënquëmahuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita co nianichátëramahuë'. Quisocristo imapiramahuë', hua'huishin pochin cancantërama'. 2 Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanpitërin. Co coshachatërarinhüë'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nan a'chintaponquëma', pi'pian a'chintëranquëma'. Aquëtë' yaa'chintopiranquëmahuë', co nanichátëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitëramahuë'. 3 Co noyahuë' yonquiramasopita co nianichátëramahuë'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantëramasoachin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co imapisopitahuë pochin cancantërama'. 4 "Paono imarai quiyaso'," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëmanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahuë pochin yonquirama'.

⁵ Co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihuë', Yosë sha'huitërincoi ni'ton, a'chintërainquëma'. Natanpatama', Yosë imasarama'. ⁶ Ni'co'. Iminpatëra, a'naso' sha'tërin. Ina quëran a'nanta' pacarapiton, i'shaquë oporapitërin noya papotacaso marë'. Nipirinhüë', Yosëriüchin apapotërin. Inapochachin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Ina quëran Aporosënta' a'chintantarinquëma'. A'chintopirainquëmahuë', Yosëso' anoyacancantërinquëma'. ⁷ Napoaton co ca imamacoso' ya'huërinhuë'. Aporosënta' co imacaiso' ya'huërinhuë'. Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huërin. ⁸ Sha'tërëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. A'nari i'shaquë oporapitërinso pochin Aporosënta' a'chintantarinquëma'. Catocoi chachin Yosë inpriatonën pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anëni pahuëërin. Onpopinsona sacatohuachinara, no'tëquën pahuëërin. Inapochachin quiyaso' Yosë marë' sacatarai ni'ton, ina acanarincoi. ⁹ Quiyaso' Yosë a'parincoi ina marë' sacata'huaiso'. Canpitaso nipirinhüë' Yosë sha'tërinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë pëinën pochin ninama'.

¹⁰ Natëricho quëran yapëihuatëra, acopo' ihu-atahuatë', siminto acorë'. Ina'ton acorëso pochin carinquëma'ton a'chintëranquëma'. Yosë catahuarincó no'tëquën a'china'huaso'. Ina quëran a'napitanta' a'chintantarinënuëma'. Napoaponahuë', a'naya a'naya noya yonquiaton pëirinso pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huërin. ¹¹ Quisocristoso' ina siminto pochin ninin. Yosë nohuanton, ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. Co ina imapatëhuahuë', co onporonta' Yosë nohuitarihuahuë'. ¹² Siminto nani acohuachina, nisha nisha quëran pëipi. A'naquën oro, prata, inapita quëran pëipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quëran pëipi. A'naquënso nipirinhüë' nara, panpë, piquira, inapita quëran pëipi. ¹³ Tachiton nininso quëran pëipatëra, noya ninin, co huiquitërinhuë'. Nipirinhüë', nara, panpë, piquira inapita quëran pëipatëra, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin ayaro' tahuëri Yosë ya'ipinpoa' ninëhuasopita pën quëran tëniarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' nitotapi. ¹⁴ Noya nipatëhua', tachiton quëran pëirinso pochin nisarëhua'. Inaso' co huiquitërinhuë' ni'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarëhua' noya imacaiso marë'. Napoaton inápaquë acanaarinpoa'. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë' Yosë imaponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran imapihuë'. Co a'napita catahuapihuë' noya imacaiso marë'. Napoaton pëi'

huiquitërinso pochin nisapi. Yosë'pa' paponaraihuë', co ina marë' sacatopihuë' ni'ton, inápaquë co manta' canaapihuë'.

16 Yosë imapatëhua', ina pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanënpoaquë ya'huërarin. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? 17 Canpitaso' Yosë pëinën pochin ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquëma', Yosëri chiniquën ana'intarin. Yosë pëinënquëso' noyasáchin nicacaso' ya'huërin.

18 Ama inquëma tëranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpintocsohuë'. “Caora noya noya nitotërahuë,” co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'. “Caora co no'tëquën yonquirahuë'. Catahuaco Sinioro noya yonqui'i,” topatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicaso'. 19 Co imapisopitasohuë' nani ma'sha nitotaponaraihuë': “Co no'tëquën yonquipihuë',” tënin Yosë. Quiricanën quëran anitotërinpoa'. “Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinahuë', co nanitopihuë' Yosëso' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsëarin,” tënin. 20 Yosëso' ya'ipi nitotërin. “Piyapi'sa' na'con yonquipirinahuë', napoonin yonquipi,” tënin anta'. Quiricanën quëran naporin. 21 Napoaton ama piyapi'sa' pa'yatocsohuë'. “Paso' quëmapi noya noya a'chintërincoi,” ama tocosohuë'. Yosëichin pa'yatacaso' ya'huërin. Inari ya'ipi acorin canpita marë'. 22 Ina nohuanton, carinquëma' a'chintëranquëma'. Aporosë, Pitro, inapitanta' Yosëri a'parin a'chintinquëmaso marë'. Nani ma'sha isoro'paquë quëtërinpoa' noya ya'huëcaso marë'. Anoyacancantërinpoa' Yosë nohuitatëhua' noya noya nanpicaso marë'. Chiminpatëhua', ya'huërin'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ipora tahuëri'sa' noya catahuarinpooa'. O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpooahuë'. Noyasáchin yonquirinpooa'. 23 Quisocriso anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

4

Yosë marë' sacatëraiso'

1 Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, Yosë a'parincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocriso inpriatonën pochin ninai. Ina yonquico'. 2 Inpriatonpo' nipatëra, hua'anënpo' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. Inapochachin Yosë hua'anëntërincoi ni'ton, inasáchin natëcaso' ya'huërin. 3 Napoaton sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tëranta' nisha'huirapica'huaso' yonquirahuë'. 4 Noya

mini natërahuë, topirahuë', co caso' Yosë pochin nitotërahuë'. "Noyaco," tënahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaíchín ya'ipi nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'.⁵ Napoaton iporaso' ama nisha'huirapiahuasohuë'. A'na tahuëri Sinioro o'mantahuachin, ya'ipi piyapinpoa' tëniarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita anitotarinpoa'. Po'oana quëran ninëhuasopitanta' a'ninquëchin sha'huitarinpoa'. Yonquirëhuasopitanta' nitotërin. Ma'marësona tëranta' naporëhuaso' anitotarinpoa'. Naporo' ya'ipinpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Noya nipatëhua', noya ni'sarinpoa'.

⁶ A'chintohuatëinquëmara iyaro'sa', Yosëíchín yonquirai. Aporosëré'coi a'chintërainquëmaso' ninshitéranquëma' canpitanta' quiya pochin yonquicamaso marë'. Yosë quiricanënáchin natëcaso' ya'huërin. A'na quëmapi noya noya a'chintohuachinquëma', ama inasáchin pa'yatocosohuë'.⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha nitotërëhua'. Co canpoara nohuanton, nitotërëhuahuë'. Yosëíchín catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuë' naporini, co manta' nitochitërihuahuë'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'.

⁸ Canpitaso' naporama': "Nani ya'ipi nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë' noya cancanta'huaiso marë'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiníquën nanantërai," topiramahuë'. ¡Tëhuëenchachin chiníquën nanantërama' naporini, quiyanta' isoro'paquë chachin chiníquën nananchitoihuë'!⁹ Co ina tahuëri naniyatërarinhuë'. Yosë nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuë'. Nanamën a'china'huaiso marë' a'papurincoihuë', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuë'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitërinacoi. A'ninquëchin aparisitërinacoi ni'ton, anquëniro'santa' nicatona', pa'yanpi.¹⁰ Quisocristo natëtoi, nanamën a'chinarai. Ina marë' quiyaso' tëhuarinacoi. Canpitaso nipirinhue' noya nitotona'piro'sa pochin nicatënëinquëma', co tëhuarinëinquëmahuë'. Quiyaso' co chiníquën nanantëraihuë'. Canpitaso nipirinhue' chiníquën nanantërama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinëinquëmahuë', quiyaso' co noyahuë' ni'ninacoi.¹¹ Iporahuanta' parisitarai. A'na tahuëri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantërincoi. Ahuërinacoi. Pa'sápatoi, co huachi ya'huëmiatëraihuë'.¹² Chiníquën sacatatoi, canotërai. No'huipirinacoihuënta', noya nontërai. Aparisitohuachinacoiranta', co no'huiraihuë'. Ahuantërai.¹³ Pinopachinacoiranta', sanoanan quëran nontërai. "Nanan anoyachi," ta'toi, noya nontërai. No'huitonacoi, iporahuanta' co quë'yarinacoihuë'. Amoro pochin ni'ninacoi.

¹⁴ Co no'huiranquëmahuë'. Nosororanquëma'. Co

nohuantërahuë' atapana'huanquëmaso'. Pënëna'huanquëmaso marë' ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënquëma', napotaranquëma' noya yonquicamaso marë'. ¹⁵ Notohuaro' piyapi'sa' Quisocristo nanamën a'chintopirinënquëmahüë', carima'ton pënënanquëma' ni'ton, imarama'. Quisocristo nanamën sha'huitohuatënquëmara, natërama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. ¹⁶ Ina pochin cancantatomaco, nonanco, tënahüë.

¹⁷ Ina marë' Timotio a'patëranquëma'. Inaso' noya ni'nahuë. A'chintohuatëra, Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë. Nóya Siniro imarin. Ya'ipi naporahuëso' ayonquiarinquëma' noya noya imacamaso marë'. Insëquësona pa'patëra, Quisocristo nanamënsáchin a'chinahuë. Imapisopita niyontonpachinara, a'chintërahuë. ¹⁸ A'naquëmaso nipirinhüë' nocanatomaco, "Quiyaso' Paono quëran na'con na'con nitotërai. Napoaton co huachi yahuë'ninhüë'," topiramahuë'. ¹⁹ Tëhuënychachin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Yosë nohuanton, co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahuë. Na'con nonpirinahuë', co nimara nanitapapihuë' Yosë marë' noya sacatacaiso'. ²⁰ Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë'. Yosë hua'anëntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarëhua' noya noya imacaiso'. ²¹ Nosororanquëma' ni'ton, sanoanan quëran yapënënpiranquëmahüë'. Co Yosë natëhuatamahuë', pa'pato ana'inta'huanquëmaso' ya'huërin. Canconpato, ¿ma'cha onpochinquëma nicaya? tënahüë.

5

Quisocristo imaponahuë', oshahuaninso'

¹ A'naquënsó' co noyahuë' nica-ton, monshihuanin, topi natantërahuë. Inaso' pa'pin sa'in monshitërin. Inapoa-ton, pa'pi co noyahuë' ninin. Co imapisopitahuë tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuë'. ² Canpitanta' nitotapomarahüë', co ina marë' tapanamahuë'. Ina oshanën yonquiatoma' sëtacamaso nipirinhüë', iporahuanta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirinhüë', co ocoiramahuë'. ³ Co canpitataquë ya'huaporahuë', canpitataquë ya'huëarahuëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tënahüë. ⁴⁻⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiníquën pënëncó'. "Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsóhuë', tënai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuë' yonquiarahuëso'

naniantato, Yosë imanta'i," tapon nimara. Napohuachin, Siniro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

⁶ Iporaso nipirínhuë' "Nóya imarai," topiramahuë', co ya'ipínquëma' noya ninamahuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi së'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'nayanquëma tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', ya'ipínquëma' nitapicancanarama'.

⁷ Iráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahuëpocatërinso' nohuantopihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocristo nani chiminín canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha cancan quëtërinquëma'. ⁸ Pascoa pita na'huasoí', ya'ipi ahuëpocatërinso' të'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita a'poatëhua', noyasáchin niahua'. Ama huachí co noyahuë' niahuasohuë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquënáchin yonquia'ahua'.

⁹ I'huanta' nani ninshítëranquëma'. "Ama monshihuaninsopitarë'quëma' nipayacosohuë'. Ama inapita noya ni'cosohuë'," itëranquëma'. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahuë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacaso' ya'huërin. Co nontërehuahuë' naporini, co nanichitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'.

¹¹ A'naquënsó nipirínhuë'. "Canta' imarahuë'," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquëonta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocosohuë'. ¹²⁻¹³ Co Yosë imapisopitasohuë' co canpoari ana'intacaso' ya'huërinhuë'. Tananpítahua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirínhuë' nipënëahuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', tënahuë'.

6

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

¹ Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosohuë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso' imarínhuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tëquën pënëncó' nanan anoyachina'. ² A'na tahuëri Quisocristo o'mahuachin, imarëhuasopita acoarinpoa' inarë'quënpoa' hua'anëntacaso marë'. Coisë pochin nicatëhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarihua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotatoma',

ipora nanan ya'huëhuachin, anoyatacaso ya'huërin. ³ Ayaro' tahuëri anquëniro'santa' hua'anëntatëhua', coisë pochin no'tëquën sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotërama'. ¡Nanan isëquë co onpopinchin sacaihuë' anoyatacaso! ⁴ Napoaton nanan ya'huëhuachina, co coisëquë nisha'huirapicamaso ya'huërinhuë'. Co inaso' Yosë imana'pihuë' ni'ton, co canpoa pochin no'tëquën yonquirinhuë'. ⁵ Tapanacamaso marë' pënënaranguëma'. ¿Co a'naya tëranta' niyontonamaquë noya yonquina'pi ya'huërinhuë' ti? ¡Ya'huërin mini, tënahuë! Nanan ya'huëhuachin, inari anoyachin. ⁶ Canpitaso nipirinhuë' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coisëso' co Yosë natëpirinhuë', inaquë niquëpahuatamara, co noyahuë' ninama'.

⁷ Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuë pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinënquëma', ¿onpoatonta' co ahuantëramahuë'? Ma'shanëma' matohuachinënquëma', tananpitërama' naporini, noya noya niitomahuë'. ⁸ Canpitaso nipirinhuë' co noyahuë' cancantatoma', imaramasopita capini niihuarama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', ni'huëretërama'.

⁹ Co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¡Nani ina nitotërama' ipora! Ama ninonpin-tocoso huë'. A'naquën co Yosë natëtonahuë', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huëtopirinahuë', a'na sanapi së'huapi. Quëmapi capini nisë'huapi. Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipisopitaso', co Yosë'pa' pa'sapihuë'. ¹⁰ A'naquëonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pinotopi. A'naquën a'napita ahueatona', ma'shanëna' matopi. Ya'ipi co noyahuë' nipisopita co Yosë hua'anëntërinquë ya'coanpihuë'. ¹¹ Iráca a'naquëma' ina pochin nipiramahuë'. Sinioro Quisocristo imapatamara, oshanëma' inquitërinquëma'. Nani anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' noya cancantacaso'.

Ma'marësona nonënpoa' Yosë acotërinpoaso'

¹² “Ma'sona tëranta' yanipatëhua', noya nicacaso',” topi a'naquën. Napoaponahuë', co ya'ipi ninëhuasopita catahuarinpoahuë' noya cancantacaso marë'. Napoaton ma'sona tëranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuë'. Ano'quihuachinco. ¹³ A'naquën napopi: “Cosharo' ya'huërin anpopitë marë'. Anpopitënta' ya'huërin coshoro marë',” topi. Inaso nipirinhuë', a'na tahuëri Yosë nohuanton, coshoro', anpopitë', inapita ta'huantarín. Ni'ton, co coshatërehuaso marë' oshahuanëhuahuë'. Napoaponahuë', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuë'. Co Yosë nohuantërinhuë' monshihuanacaso'. Co ina

marë' nonënpoa' acotërinpoahuë'. Siniro natëcaso marë' acotërinpoa'. Nonënpoanta' nicha'ërin. ¹⁴ Yosë nohuanton, Siniro Quisoso nanpiantarin. Inari chachin chiníquën nanantaton, nonënpoa' ananpitaantaripoa'.

¹⁵ Quisocristo imapatëhua', ina nonën pochin ninëhua'. Nani ina nitotërama'. Ina nitotapomarahuë', ¿noya ipora monshihuana'pi monshitacaso' to? ¡Co onporonta! ¹⁶ Yosë quiricanënguë naporin: "Quëmapiri sanapi mapachina, cato' piyapi niponahuë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," ténin. Canpitaso' monshihuana'pi ichihuë'ëpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocristo imamiataramahuë'. ¹⁷ Quisocristoíchin imapatëhua', ina pochin cancantarëhua'.

¹⁸ Napoaton ama pi'pisha tëranta' monshihuanosohuë'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuë', nipirinhüë', co atapicancaninpoahuë'. Monshihuanpatama', nitapicancanarama'. Nonëmanta' tapiarama'. ¹⁹ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Nani ina nitotërama'. Yosë a'patimarinpoa' ni'ton, cancanënpoaquë chachin ya'huërarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantërehuasopita nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocristo chiníquën parisitaton, chiminin nicha'ëinpoaso marë'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi nonënpoa quëran huarë' hua'anëntinpoaso' ya'huërin. Napoaton noyasáchin nico' a'napitanta' nicatënënguëma' Yosë chinochina'.

7

Yasa'arinsopita pënëninso'

¹ I'hua chachin ninshitomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Quëmapi co yasa'apachinhuë', noya inaora ya'huëcaso', ténahuë. ² Napoaponahuë', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quëmapi'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marëhuë' sa'aina'. Quëmapi'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. ³ Quëmapi'sa' sa'ina' noya nosoroatona', ichihuë'ëina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huë'ëpaina'. ⁴ Sanapi nani so'yahuachina, co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. So'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. Quëmapinta' co inaora nohuantërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in nohuantërinsona' yonquicaso' ya'huërin. ⁵ Ama nia'po'inasohuë', niichihuë'ëina'. A'na tahuëriso nipirinhüë' quëmapi sa'inë chachin inahuara yonquinëna quëran nohuantohuachina', na'con na'con Yosë nontacaiso marë' nisha huë'ëina'. Ina quëran naquëranchin

nihuë'ëpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marëhuë'. Ama hua'qui' nisha huë'ëcosohuë', Satanasë minsëchinquëma'.

6 Napoaton yasa'apatama', sa'aco', tënahuë. Co yasa'apatamahuë', noyatapon. Co Yosë ina pochin camaipirinpoahuë', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquëma'. 7 Caso nipirinhüë' co sa'ahuancohuë'. Co manta' sanapi së'huarahuë'. Yosë catahuarinco ahuanta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahüë. Na'a quëmapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuë', topirahuë'. Co ya'ipi nanitopihuë' ca pochin nicacaiso'. Yosë catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. A'naquën ina nohuanton, sa'arin. A'naquënso nipirinhüë' ina nohuanton, noya inaora ya'huërin.

8 Co yasa'apatamahuë', noya nisarama'. Inapochachin quëyorono'sa' co yaso'yantahuachinahuë', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahuë. 9 Napoaponahuë', sanapi nohuantohuata'ama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquën co sa'apachinahuë', nisha nisha yonquipi. Sanapi së'huacaisoachin nohuantopi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, tënahuë.

10 Nani sanapi mapatama', inarë'quëmáchin ya'huëco', tënahuë. Co casáchin naporahuë'. Quisocristo sha'huitërinpoa' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huërin. 11 Nipirinhüë', co chinpitoahuachinhuë', ama huachi a'na quëmapi so'yachinsohuë'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarin. Quëmapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' të'yachinasohuë'.

12 Isonta' pënëantaranquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipon, co napopirinhüë', noya pënënaranquëma', tënahuë. A'naquëma' co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuë', sa'amaso' co yaimarinhuë'. Noya yacapahuachinquëma', ama të'yatocosohuë'. 13 Canpitanta', imoyaro'sa', a'naquëma' imapomarahüë', co so'yamaso' yaimarinhuë'. Co yatë'yatohuachinquëmahuë', ama ta'ananpicosohuë'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. 14 A'naíchin imaponahuë', noya ichiya'huë'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Oshaquëran imapon nimara. Inapochachin quëmapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta' noya yonquiarin. Co ichiya'huëhuachinhuë', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuë' nimara. 15 Nichinpitacaso' noya noya nipirinhüë', quëmapihuë' nipon, co imatonhuë' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuë' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. 16 Sanapi noya imaponahuë', so'inso' co onporonta'

imaponhuë' nimara. Quëmapinta' noya imaponahuë', sa'inso' co imaponhuë' nimara. Co nitotërëhuahuë'.

17 Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuë'. Onpopinsona nicasëhua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'. Ya'huërëhuaquë chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapisopita inachachin pënënarahuë. 18 A'naquëma' co'huara imashatërapomahuë', marca acotërinënuquëma'. Quisocristo imapatama', ama ina marë' tapancosohuë'. Naporahuaton, co marca ya'huëtohuachinquëmahuë', ama niacotocosohuë'. 19 Co marca yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë natëcasorachin yonquico'. 20 Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohuë'. 21 A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marë' sëtocosohuë'. Nipirinhuë' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marë' sacatoco'. 22 Patron marë' sacatapomarahuë', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatënuquëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahuë'. Yosë nicha'ërinquëma' ni'ton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. 23 Quisocristo chiminatón, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marëáchin sacatatoma', Yosë naniantocosohuë'. 24 Napoaton iyaro'sa' ya'nan imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

25 Iporaso' co sa'arinsopitahuë', co so'yarinsopitahuë', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquëma'. Quisocristo isoro'paquë nipón, co ina a'chinpirinhuë', catahuarinco no'tëquën pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', ténahuë. 26 Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. 27 Sa'ahuanpatama', ama të'yatocosohuë'. Co sa'ahuanpatamahuë', noya canpitaora ya'huëco'. 28 Napoaponahuë', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina marë' oshahuanapihuë'. Nipirinhuë', sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huapona'. Co nohuantërahuë' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

29 Ni'co', iyaro'sa'. Yosë nohuanton, co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohuë'. Yosë na'con na'con yonquico'.

30 A'na tahuëri sêtapomarahuë', ama sêtacamasorachin yonquicosohuë'. Yosë yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'. Ma'sha pa'anacasona' ya'huëtopirinquëmahuë', ama inasáchin yonquicosohuë'.
 31 Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërin sopita a'na tahuëri ta'huantarín. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', ama inapita na'con na'con yonquicosohuë'.

32 Nani ma'sha yonquihuatëra, sacai' Yosë marë' sacatacaso'. Co nohuantërahuë' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancantamaso'. Quëmapi co sa'in ya'huëtohuachinhuë', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhuë'. Nanitërin Sinioroáchin yonquicaso'.
 33 Sa'ahuano'saso nipirinhüë' nani ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaiso marë' na'con yonquiapi. 34 Co nanitopihuë' Yosëáchin yonquicaiso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahuë', nanitopi ya'ipi cancanëna quëran Yosëíchin yonquicaiso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosë marë' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhüë', na'con ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

35 Ina pochin a'chintëranquëma' yonquicamaso marë'. Co caso' camairanquëmahuë'. Noya yonquico' Yosë nohuantërinso' ayonqui'inquëma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë na'con na'con yonquiatoma', ina marë' sacatoco'.

36 Hui'nama' nani nanontohuachin, quëmapiri nohuantohuachin, ama apiratocosohuë'. Noya macacaso' nipachina', "Maquë'," itoco'. Noya so'yain. Co ina marë' oshahuaninhuë'. 37 Nipirinhüë', co quëtacaso' nohuantohuatamahuë', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhuë', quëma pëinënuquë chachin ya'huë'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'.
 38 Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahuë', inanta' noya. Co so'yahuachinhuë', noya noya, topirahuë'.

39 Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahuë', so'ini ayananpihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosë imana'pi so'yachin. 40 Co huachi so'yantahuachinhuë', noya inanta'. Noya noya cancantarín, topirahuë'. Ispirito Santo catahuarinco no'tëquën pënënta'huaso' ténahuë.

8

Cosharo' mamanshi marë' acopiso'

¹ A'naquën ma'sha tēparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso marë'. "¿Noya ipora ina nosha pa'angatē' capacaso' ti?" itēramaco ni'ton, sha'huichinquēma'. Tēhuēnchachin iyaro'sa' co mamanshisō' nanpirinhuē', nitotērēhua'. Nani na'con nitotarihuarahuē', co a'napita nosorohuatēhuahuē', topinan quēran nitotatēhua', ninocanarihua'. Nipirinhuē', piyapi nosorohuatēhua', catahuarēhua' noya noya Yosē imacaiso marë'. ² A'naquēnsō': "Ya'ipi nitotērai" topirinahuē', na'con pahuantarin no'tēquēn yonquicaiso'. ³ Napoaponahuē', Yosē nosorohuatēhua', ina pochin cancantarihua'. Ina quēran Yosē nohuitatonpoa', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso marë' acopiso' a'chinchinquēma' nitotoco'. Co mamanshi nanpirinhuē'. Co ina chinotacaso' ya'huērinhue'. Tata Yosēichin chinotacaso' ya'huērin, tēnhue'. ⁵ A'naquēnsō' nipirinhuē' nisha nisha ma'sha isoro'paquē ya'huērinsopita moshapi. Inápaquē ya'huērinsopitanta' moshapi. Nisha nisha ya'huērin, "yosē" ta'tona', moshapi. "Inapita natēcaso' ya'huērin," topi. ⁶ Canpoaso nipirinhuē' Tata Yosēichin chinotērēhua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoíchin hua'anēntērinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ērinpoa' ina nohuitatēhua' nanopicaso marë'.

⁷ Napoaponahuē', a'naquēnsō' co ina nitochátērapihuē'. Iráca mamanshi chinotopirinahuē', Quisocristo imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinahuē', ipora huanta' co cancanēna quēran natēyátērapihuē'. "Nosha mamanshi marë' tēpapiso' ca'patēhua', mamanshi chachin chinotarēhua'," taponaraihuē' ca'pachina': "Oshahuanēhua'," ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihuē'. ⁸ Tēhuēnchachin ca'patēhua', co ina marë' oshahuanēhuahuē'. Apohuatēhua', co ina marë' Yosē noya noya ni'ninpoahuē'. Co inaso' cosharo' yonquirinhuē'. Cancanēnpoa quēran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantērin. ⁹ Nipirinhuē', ya'ipi nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquēn imasapirinahuē', co Quisocristoíchin natēyátērapihuē'. Nisha nisha tē'huatapi. ¹⁰ "Ya'ipi nosha noya capacaso'," ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuēriso nipirinhuē' mamanshi moshapiso' pēiquē pa'patama', inaquē coshatarama'. Inaquē coshatasēma', tē'huatona'pi nicatēnquēma': "Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso'," tapon nimara. Ina quēran: "Canta' nipachin ca'i," ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, "Oshahuanahuē' caso huachi," ta'ton, co noyahuē' cancantarin. ¹¹ Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahuē', tē'huatona'pi atapicancanarama'. Ina marēnta'

Quisocristo chiminin. ¹² Të'huatona'pinta' imaponahuë', co ya'ipi cancanën quëran imarinhuë' ni'ton, nisha nisha të'huatarin. Nonanatënquëma', ca'pachin, co noyahuë' cancantapon. "Ma'cha onpo'iya. Co noyahuë' ninahuë'," tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahuë' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'. ¹³ Ya'ipi cosharo' noya capacaso nipirinhüë', a'na tahuëri nosha capasoco iyahuë niconco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahuë'. Iyahuë nosoroato, co pi'pian tëranta' nohuantërahuë' anishacancanta'huaso'.

9

Quisocristori acorinsopita

¹ Co inso piyapi tëranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinsó' piquëran cari ni'nahuë. Ina catahuarinco a'china'huaso'. A'chintohuatënquëmara, canpitanta' imarama'. ² "Co Quisocristo chachin acorinquënhüë'," itërinaco a'naquën. Canpitaso nipirinhüë' co napotaramacohüë'. A'chintohuatënquëmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorincoso' nitotërama'.

³ Nocanpachinacora, no'tëquën iso pochin sha'huitërahuë': ⁴ A'chintohuatëinquëmara, a'camacoiso' ya'huërin. Yamorohuatoi, o'shitamacoisonta' ya'huërin. Nohuantërai naporini, noya ma'paitëinquëmahuë'. ⁵ A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inarë' iratopi. Nanamën a'chinacaiso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pïtro, inapitanta' inapopi. Nohuantërai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinso' macatoi, inaro'coi chachin irachitohüë'. ⁶ Pirnapirë'co a'chintarainquëma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huëpirinhüë'. Quiyaora sacatatoi, coshatërai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinëinquëma'. ⁷ Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'conpachinara, co cosharonën pa'anacaso' ya'huërinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quëtopi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anëni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuëretacaso' ya'huërinhuë'. Ohuica pë'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin. ⁸ Co piyapi'saráchin ina pochin yonquipihuë'. Yosë quiricanëinquënta' Moisésë naporin: ⁹ "Toro asacatohuatama', a'caco'. I'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohüë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," tënin iráca ninshiaton. Co toroáchin yonquiaton, Yosë naporinhüë'. ¹⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', quiricanëinquë aninshitërin. Quëmapi iminpachina, co topinan sha'ninhüë'. "Nitohuachin,

masarahüë," ta'ton, sha'nin. Ina quëran sha'ninso' cayahuachina, manin. ¹¹ Inapochachin quiyanta' Yosë nanamën a'chintërainquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha pahuantohuachincoi, topinan quëtëramacoi naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquëmara, ma'sha topinan quëtërama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintërainquëma' ni'ton, na'con na'con quëtamacoiso' ya'huëpirinhuë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquëmahuë'. Ma'sha pahuantopirincoihuënta', ahuantërai. Piyapi'sa' noya noya Quisocriso nanamën natanacaiso marë' co manta' ma'patëraihuë'. A'chinahuë quëran canarahüë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' nimara, tënahüë. ¹³ Iráca a'naquën Yosë chinotopiso pëiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tëpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quëtohuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotërama'. ¹⁴ Inapochachin Quisocrisonta' sha'huitërinpoa'. "Nani tahuëri nani tahuëri Yosë nanamën a'chinpachina', natanpisopitari ma'sha quëchina' nanpicaico marë'," tënin. ¹⁵ Ina nipirinhuë', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ina marë' ninshitëranquëmahuë'. Co manta' nohuantërahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantërahuë. A'chintëranquëmaso marë' pahuëërëamacoso' ya'huërin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuantato, a'chintaranquëma', tënahüë.

¹⁶ A'naquën: "Yosë nanamën a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco," topi. Caso nipirinhuë' co caora nohuanto a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyacohüë'. Quisocriso acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohüë', jma'huantacha nisarahuë paya! ¹⁷ Caora nohuanto, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohüë'. Nipirinhuë', ina sha'huitërinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huërin. ¹⁸ Napoaton nanamën a'chinpatëra, co manta' ina marë' ma'patërahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quëtinacoso' ya'huëpirinhuë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' noya cancantërahuë.

¹⁹ Co insonta' pahuëërërincohuë' ni'ton, co insonta' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', caora nohuanto, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahuë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocriso imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰ Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moisësë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtopirincohuë', cotioro'sa pochin ninahuë nainacoso marë'. Inapitanta' Quisocriso natëcaico' nohuantërahuë. ²¹ Nisha piyapi'saso' co Moisësë pënëntërinso' natëpihuë'.

Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moisësë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënáchin a'chintërahuë. ²² A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. “Caso' noya noya imarahuë,” co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintarahuë caraya tëranta' cha'ëcaiso marë'. ²³ Ina pochin Yosë nanamën a'chinpató, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë'.

²⁴ Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naíchin canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiniquën ta'atonahuë', co canatopihuë'. Canpitanta' chiniquën ta'apiso pochin cancantatoma', na'con yonquico' noya noya cancantamaso marë'. ²⁵ Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaiso marë'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinhue', inaso' a'naroáchin ahuirin. Canpoaso nipirinhue' noya nipatëhua', Yosë'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' mocsarinhuë'. ²⁶ Caso' co nisha nisha yonquirahuë'. Noya ni'tatë' ta'arëso pochin Yosë natëca'huasoráchin yonquirahuë. Co topinan ya'huërahuë'. Co papinanquë ahuëtërëso pochin ninahuë'. Yosë nohuantërinso'ráchin ninahuë. ²⁷ Co noyahuë' yonquihuatëra, a'naroáchin naniantërahuë. Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosë marë' sacatarahuë. A'napita na'con pënënpirahuë', co caso' noya nipatohue', co Yosë noya ni'sarincohuë', co acanaarincohuë', tënahue'.

10

Ama mamanshi moshacaiso marëhuë' pënëninso'

¹ Iráca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iráca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisësë imapi. Yosë nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marë'. Naporahuatona', Quëhuai' marë pëntonahuatona', ya'ipiya cha'ëpi. ² Marë quëran cha'ërahuatona', Moisësë imapi. Chitoronta' quëchitërarin. (Inapochachin iporasó' Quisocristo natërehua' ni'ton, aporihuanatëhua', imarëhua'.) ³ Iráca inotëro parti pa'pachinara, Yosë nohuanton, nani tahuëri no'paquë cosharo' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴ Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinhue', Yosë nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocristoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quënanpirinhue', inari na'con

catahuarin cha'ëcaiso marë'. ⁵ Inapotopirinhue', cotioro'saso' co noyahuë' cancantopi. Na'con na'con co natëpihuë' ni'ton, Yosëri co noyahuë' nicaton, ana'intërin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶ Pënëinpoaso marë' iráca ina ninshitërin. Inapitaso' co noyahuë' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohue'. ⁷ Inapitaso' mamanshi moshapi. "Moshatacaiso marë' pita nipi. Huënsërahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi," tënin Yosë quiricanënuquë. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin nicosohue'. ⁸ Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intërin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëriichin nipirinhue', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohue'. ⁹ Naporahuatona' Sinioronta tënipi: "Co nimara ana'intarinpoahuë'," ta'tona', co noyahuë' nipi. Ina marë' ya'huanatona', na'a chiminpi. ¹⁰ Ama Yosë no'huitëhua' tarëtahuasohue'. "Co Yosë noya catahuarinpoahuë'," topi a'naquën. Napoaton Yosëri anquëni a'paimarin inapita tëpacaso marë'.

¹¹ Yosë nohuanton, iráca napopisopita quiricanënuquë ninshitopi pënëinpoaso marë'. Inapita pochin nipatëhua', ana'intarinpoa' canpoanta'. Nani ana'intacaso' tahuëri naniriarin. ¹² A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. "Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosë a'poarahue'," ama tocosohue'. ¹³ Sopai ya'ipi piyapinpoa' sha'huitërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Yosëso nipirinhue' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitërehuasohue' nitotaton, ni'sarinpoa'. "Tananpitëquë'," itohuachina, co sopai nanitërinhuë' aquëtë' tëniinpoaso'. Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', co sopai minsëarinpoahuë'. Ma'sha onpopirëhuahuënta', Yosë ananitarinpoa' ahuantacaso'. Yosë chachin catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ama pi'pisha tëranta' mamanshi moshacosohue'. Nosororanquëma' ni'ton, pënënaranquëma'. ¹⁵ Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitëranquëmaso' yonquico' no'tëquën nitotacamaso marë'. ¹⁶ Niyontonpatëhuara, Quisocriso chiminso' yonquirëhua'. "Quiya marë' Sinioro huënainën pa'nin ni'ton, 'Yosparinquën' tënai," itatëhua', huënainën pochin nininso' o'orëhua'. Cancanënpoa quëran huarë' yonquiatëhua', o'opatëhua', huënainën napopináchin yonquirëhua'. Ina quëran cosharo' ina nonën pochin nininso' së'panahuatëhua', ca'nëhua'. "Tëhuëchachin canpoa marë' Quisocriso nonën ohuanpi," ta'tëhua', napopináchin yonquirëhua'. ¹⁷ Quisocriso yonquiatëhua', ina cosharo'

ca'nēhua'. Na'aquēnpoa' niriuharahuē', Quisocristo imarēhua' ni'ton, a'na huēntona pochin ninēhua'. Napopináchin yonquirēhua'.

18 Israiro'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosē chinotacaso marē' tēparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosē yonquiatona', coshatopi. Inapoatona', Yosē chinotopi. 19 Mamanshiso' co nanpirinhuē'. Co chinotacaso huē' nipirinhuē', a'naquēni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marē' tēpahuachinara, topinan quēran napopirinahuē', co mamanshiri ni'ninhuē', co nataninhuē'. 20 Nisha piyapi'saso nipirinhuē' mamanshi moshacaiso marē' ma'sha tēpahuachinara, co Yosē yonquipihuē'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuantērahuē' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. 21 A'naquēn mamanshi moshacaiso marē' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Siniro yonquihuatama', co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huērinhuē'. Napoaton amatohuachinēnquēma', ama pacosohuē'. Quisocristo chininso' yonquiatoma', coshatērama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocosohuē', o'ocosohuē'.

22 Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosē a'pitatēnquēma', no'huiarinquēma'. ¿Ina nohuantērama' ti? ¡Inaso' chini chiniquēn nanantērin! Canpoaso' co ina pochin chiniquēn nanantērehuahuē'.

A'napita nosorocaso' ya'huērinso'

23 “Ma'sona tēranta' yanipatēhua', noya nicacaso',” topi. Napoaponahuē', co ya'ipi ninēhuasopita catahuarinpoahuē' noya cancantacaso'. Tēhuēnchachin ya'ipi noya nicacaso nipirinhuē', co ya'ipi catahuarinpoahuē' a'napita achinicanacaso'. 24 Napoaton a'napitanta' noya noya imacaiso marē' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquētē' yonquicosohuē'. A'napita na'con na'con yonquico'.

25 Nosha mircatoquē ya'huēhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapomarahuē', ca'co'. “¿Mamanshi chinotopiso pēiquē ma'patēran?” ama itocosohuē'. Ama nisha nisha yonquiapomarahuē', ca'co'. 26 Tata Yosēri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

27 A'na tahuēri coshatapatarama'. Co imarinsohuē' amatohuachinquēma', nohuantohuatama' paco'. Nosha acotohuachinēnquēma', “Mamanshi marē' acopiso' nimara,” ama tapomarahuē', ca'co'. 28 Nipirinhuē', a'na piyapi sha'huitohuachinquēma', “Iso nosha mamanshi chinotacaso marē' acopiso',” itohuachinquēma', ama ca'cosohuē'. Sha'huitērinquēmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohuē'. 29 Ca'patama', co ina marē' oshahuanaramahuē'. A'naquēnso

nipirinhüè' ni'pachinënquëma', nisha nisha yonquiamara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohüè'.

A'naquëmaso nipirinhüè', itaramaco: “¿Ma'marëta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huërin?
³⁰ ‘Yosparinquën Sinioro,’ itahuato, noya caso' ca'nahuë. ¿Onpoatonta' ina marë' co noyahuë' ni'ninaco?” topiramahuë'.
³¹ Ma'sona tëranta' nipatama', Yosë yonquiatoma', noya nico' a'napitanta' Yosë noya yonquicaiso marë'. Napoaton coshatohuatama', o'opatama', ma'sona tëranta' nipatama', ina yonquico'.
³² Ama insonta' anishacancantocosohüè'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapisopita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin.
³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahuëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11

¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, noya natëramaco.
³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuënychachin natëcaso' ya'huërin, ténahuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin.
⁴ Quëmapinpoa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohüè'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërëhuahuë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohüè'.
⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtoma', niimomototoco'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomototoco'. Co niimomototohuatamahuë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'.
⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa' pochin niya'itopihuë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomototoco'.
⁷ Quëmapinpoaso nipirinhüè' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohüè'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi.
⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahuë'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi

ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiníquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina' natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santá' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporo quëran huarë' quëmapinpoanta' sanapi'sa quëran nasitërehua'. Yosë nohuanton naporin.

¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nicacamaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co niimomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapinpoa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuantërehuahue'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhue' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomototacaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihuatama', isoíchin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷ Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhue', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'. Napoaton pënënanarquëma'. ¹⁸ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatoma', nino'huirama', natantërahuë. No'tëquën sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹ Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahuë', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiaramahuë'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'napitaso nipirinhue' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰ Quisocristo yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatapomarahue', co tēhuëinchachin chimininsó' yonquiramahuë'. ²¹ A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatomatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'naquën tanapi. A'naquënso nipirinhue' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocristo chimininsó' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²² ¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahuë' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso'pita atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'.

Quisocristo chimininsó' yonquiatēhua', ca'nēhuaso'
(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³ Siniro sha'huitērinco chachin nani sha'huitēranquēma'. Iráca Cotasēri Quisocristo sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporo' tashi' ca'tano'sanēnpitarē' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴ "Yosparinquēn Tata Yosē," itahuaton, sē'panin. Sē'panahuaton, a'naya a'naya quētērin. "Ca nonēhuē pochin iso'. Ca'co'. Canpita marē' chiminarahuē. Niyontopatama', chiminahuēso' yonquiatomaco, pi'pian cosharo' ca'co'," itērin. ²⁵ Nani coshatohuachinara, minēa'hua manin. "Huēnainēhuē pochin iso'. Huēnainēhuē pa'sarin ni'ton, nasha quēran canpitarē' Yosē anoyatērinso' sha'huichinquēma' imacamaso marē'. Chiminarahuē ni'ton, anoyacancantaranquēma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quēran huarē' inapoatoma', yonquico," itērin Quisosori. ²⁶ Onporosona cosharo' ina nonēn pochin nininsó' ca'patama', huēnainēn pochin nininsonta' o'opatama', Quisoso chimininsó' a'napita anitotarama'. Siniro o'mantaquē huarē' inapoarama'.

Onpopinsona Quisoso chimininsó' yonquicaso' ya'huērin

²⁷ Ina marē' niyontopatama', ama topinan quēran ca'cosohuē'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohuē'. Co Siniro nonēn, huēnainēn inapita noya yonquihuatomahuē', oshahuanarama'. ²⁸ Napoaton canpitaora yonquinēma quēran no'tēquēn yonquico'. Pi'pisha tēranta' co noyahuē' yonquihuatomama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cancantatoma', ca'co', o'oco'. ²⁹ Quisoso chimininsó' no'tēquēn yonquicaso' ya'huērin. Topinan quēran ca'patama', topinan quēran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marē' Yosē ana'intarinquēma'. ³⁰ Napoaton na'anquēma' caniorama'. A'naquēmanta' co chiniramahuē'. A'naquēnsó' ina marē' chiminin. ³¹ Ya'ipi cancanēnpoa quēran huarē' nitantiacaso' ya'huērin ni'ton, yonquia'ahua'. Co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantohuatēhua', co Yosē ana'intarinpoahuē'. ³² A'na tahuēri oshahuano'sa' ana'intomiatarin. Imarēhuasopitaso nipirinhué', ipora chachin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marē'. Ina quēran ayaro' tahuēri co ana'intomiatarinpoahuē'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chimininsó' yonquicaso marē' niyontonco'. Ina marē' niyontopatama', ama a'naroáchin ca'cosohuē'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatomama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'naquēn tanahuachina', inahuara pēinēnaquē coshachina'. Ina quēran noya niyontopatama', co

Yosë ana'intarinquëmahuë'. A'na tahuëri pa'sarahuë nicaponquëma'. Naporo' na'con na'con a'chinchinquëma'.

12

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

¹ Apira Ispirito Santo naporinso' iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. Ina tëhuëchachin catahuarinpoa' nohuantërinso' nicacaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iráca co Yosë natëyatërapomahuë', nisha nisha yonquiatoma', mamanshi mosharama'. Co nanpiton natanpirinquëmahuë', sopai nohuanton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuanta' a'naquëni co noyahuë' yonquirapitona' Quisocristo no'huipi. Inapitaso' co Ispirito Santo natëpihuë'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristoíchín natërahuë. Inaso' hua'anëntërinco," tënëhua'. Ispirito Santo nohuanton, naporëhua'.

⁴ Yosë acorinpoa' nisha nisha nitotacaso marë'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Siniro nohuanton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso marë'. Nisha nisha nirihuarahuë', ya'ipinpoa' Siniro natërehua'. ⁶ A'naya a'nayanpoa' ananitërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahuë', Ispirito Santo ananitërinpoa' ma'sona ina nohuantërinso' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso marë'. ⁸ Ispirito Santo nohuanton, a'naquën noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquën yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiníquën Yosë natëcaso marë'. "Yosë ya'ipiya nanitaparin," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. ¹⁰ Ispirito Santo nohuanton, a'naquëonta' nanitërin sacai nininso' nicacaso'. A'naquën Yosë yonquirinso chachin cancanën quëran anitotërin a'napita sha'huitacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, macarisona catahuarinso' nitoninorin. Co Ispirito Santoachin yacatahuarinpoahuë'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso marë'. Napoaton a'napita pënënpachinpoa', ninocaso' ya'huërin. Nonpin nanan nipachina, sha'huitërinpoa' ama natëcaso marëhuë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquë topiso' sha'huicaiso'. ¹¹ Ya'ipi

imarēhuasopita catahuarinpoa'. A'naíchin Ispirito Santo niponahué', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuantērinso' ananitērinpoa'.

A'na huēntona pochin ninēhuaso'

¹² Nonēnpoa' a'naíchin nipirihué', nisha nisha ya'huētērin. Ya'piranpoa', nantēnpoa', imiranpoa', inapita ya'huētērinpoa'. Inapochachin Quisocriso imarēhuasopita nisha nisha nirihuarahué', a'na huēntoínchin ninēhua'. Nonēn pochin Quisocriso ni'ninpoa'. ¹³ Ispirito Santo chachin Quisocriso huēntonēnquē aya'coninpoa'. Cotioro'sahué nipon, nisha piyapi'sahué nipon, napopináchin Yosē ni'ninpoa'. A'naquēma' canpitaora maré' sacatērama'. A'naquēma' nani tahuēri patronēma' asacatērinēnquēma'. Nisha nishanpoa' nipirihuahué', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocriso imarēhua' ni'ton, huēntonēnquē aya'coninpoa'. Aporintohuachinēnpoara, a'na huēntoínchin ninēhua'. Ya'ipi imarēhuasopita Ispirito Santo ya'coancantērinpoa'.

¹⁴ Nonēnpoa' a'naíchin nipirihué', nisha nisha ya'huētērin. Nantēnpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochin nininsopita ya'huētērinpoa'. ¹⁵ Nantēhué nontērinco naporini, "Caso' co imirancohué". Napoaton co nohuantancoso' ya'huērinhué'," itērinco naporini, co no'tēquēn nonchitoncohué'. Nantēhuēnta' nohuantērahué. ¹⁶ Huēratēhuēnta' nontērinco naporini, "Caso' quēma huēratēnco. Co ya'pirancohué'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huērinhué'," itērinco naporini, co no'tēquēn nonchitoncohué'. Huēratēhuēnta' nohuantērahué. ¹⁷ Ya'piranpoáchin ya'huērin naporini, ¿ma quēranta' natanchitērihuahué'? Huēratēnpoáchin ya'huērin naporini, ¿ma quēranta' imēchitērihuahué'? tēnahué. ¹⁸ Yosēso nipirihué' nisha nisha acotērinpoa'. Ina nohuanton, imiranpoa', nantēnpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huētērinpoa'. A'naya a'naya nohuantērinquē chachin acotērinpoa'. ¹⁹ A'naíchin ya'huētērinpoa' naporini, co nonēnpoa' inaichitonhué'. Napoaton nisha nisha acotērinpoa'. ²⁰ Nisha nisha ya'huētopirinpoahué', a'naíchin nonēnpoa' ya'huērin.

²¹ Isonta' yonquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quēmaso' napoonan. Co nohuantēranquēnhué'," itērin naporini, co no'tēquēn nonchitonhué'. Motēnpoanta' co nantēnpoa' nocanacaso' ya'huērinhué'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motēnpoa', nantēnpoa', ya'ipi nohuantērēhua'. ²² Ni'co'. Ninopinēnpoa', sa'poronēnpoa', inapita pochin nininsopita co a'ninquēchin ya'noponahué', na'con na'con nohuantērēhua' nanopicaso maré'. Inapitaso' noya noya ananpirinpoa'. Co inapita ya'huētērinpoahué' naporini,

chimiintërihuahuë'. ²³ A'naquën nonënpoaquë ya'huërinso' co onpopinchin pa'yatërëhuahuë'. Nipirinhue', inaso' noya noya a'motërëhua'. Taparonënpoapitanta' noya imotërëhua'. ²⁴ Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotërëhuahuë'. Nisha nisha ya'huëtopirinpoahuë', ya'ipi nohuantërëhua'. Yosë nohuanton, co a'ninquëchin nininsopitahuë' na'con na'con yonquirëhua'. ²⁵ Nonënpoa' a'naíchin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Co nino'huitonahuë', nicatahuapi. ²⁶ Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatanë'. Inapochachin maquënpoa tëranta' pa'yatohuachinënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷ Canpoanta' imarëhua' ni'ton, a'na huëntoínchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸ Yosë nisha nisha acorinpoa' imarëhuasopita capini nicatahuacaso marë'. Quisocristo isoro'paquë nipon, a'naquën acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso marë'. Naporahuaton, a'naquëonta' acorin Quisocristo nanamën a'chinacaiso marë'. Yosë nohuanton, a'naquën sacai' nininso' nanitaparín. A'naquën acorin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. A'naquën acorin a'napita catahuacaso marë'. A'naquën acorín hua'an pochin nicacaso marë'. A'naquën Yosë nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonin. ²⁹ Co ya'ipinpoa' acorinpoahuë' paatëhua' a'chinacaso marë'. Co ya'ipinpoa' nitopënëntërëhuahuë'. Co ya'ipinpoa' Quisocristo nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahuë'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahuë'. ³⁰ Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahuë' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananquë nonëhuahuë'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitërëhuahuë' ma'sona tëninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachin nicacaso' acorinpoahuë'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninëhua'. ³¹ Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso marë'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahuë', piyapi nosorocaso' noya nóya tënahué. Ina a'chinchinquëma'.

13

¹ Nisha nananquë nonpiso pochin nitononarihuarahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nonarihua'. Anquëni pochachin nonarihuarahuënta', co nosorohuatëhuahuë', hua'na, canpana inapita irininso pochin Yosë nataninpoa'. ² A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachin

nitotatēhua', sha'huitarēhua'. Ya'ipi nitotarihuarahuē', co piyapi'sa' nosorohuatēhuahuē', topinan quēran nitotarihua', co Yosē noya ni'sarinpoahuē'. Yosē chiniquēn natētēhua', nontohuatēhua', motopi chi'huincacaso pochin nanitapapirēhuahuē', co piyapi'sa' nosorohuatēhuahuē', topinan quēran natērēhua', co Yosē noya ni'sarinpoahuē'.³ Ya'ipi ma'shanēnpoa' sa'ahuario'sa' quētopirēhuahuē', co tēhuēnchachin nosorohuatēhuahuē', topinan quēran quētarihua'. "Pēn quēran yatēpapurinacohuēnta', imamiatarahuē," tarihuarahuē', co piyapi'sa' nosorohuatēhuahuē', co manta' Yosē'pa' canarihuahuē'.

⁴ Piyapi'sa' nosorohuatēhua', co yano'huirihuahuē'. Noya nontatēhua', catahuarigua'. Piyapi'sa' nosorohuatēhua', co noyapatēhua', no'huirihuahuē'. Co nocantarihuahuē'. "Caso' noya noyaco," co tarihuahuē'.⁵ Piyapi'sa' nosorohuatēhua', co pi'pisha tēranta' atapanarihuahuē'. Co canpoara nohuantērēhuasoachin yonquarihuahuē'. Tēhuēnchachin nosorohuatēhua', no'huipirinēnpohuēnta' co no'huirihuahuē'. Pinopirinēnpohuēnta', co ina yonquarihuahuē', naniantarihua'.⁶ Piyapi'sa' co noyahuē' nipachina', tēhuēnchachin sētarihua'. No'tēquēn yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'.⁷ Co noyahuē' nanan natantohuatēhua', co a'naroáchin natētarihuahuē'. Noya yonquiatēhua', natēarihua'. "Yosē nohuanton, oshaquēran noya cancantapon," ta'tēhua', ninarēhua'. Ma'sha onpotopirinēnpohuēnta', ya'ipi ahuantarihua'.

⁸ Ipora quēran huarē' ninosoromiatacaso' ya'huērin. A'naquēn ipora Yosē yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahuē', a'na tahuēriso' co huachi ina sha'huitacaso' ya'huaponhuē'. A'naquēnta' nisha nananquē nonpiso pochin nonpi. A'na tahuēriso' nipirinhuē' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhuē'. Iporaso' a'naquēn nitotērin a'chinacaso'. A'na tahuēri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhuē'. Inapitaso' co ya'huēmiatarinhuē'. Nipirinhuē', ninosorocasoso' ya'huēmiatarin.⁹ Iporaso' co ya'ipi nitotērēhuahuē'. Co inquēnpoa tēranta' no'tēquēnáchin nitopēnētērēhuahuē'.¹⁰ A'na tahuēriso' nipirinhuē' Yosē'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhuē'. Co huachi nipēnēnacaso' ya'huaponhuē'. Ya'ipi noya nisapi.

¹¹ Iráca hua'huatarigua', hua'huasha pochin nonēhua', hua'huasha pochin yonquirēhua'. Iporaso' nipirinhuē' nani mashotērēhua'. Co huachi hua'huasha pochin nonēhuahuē'. Co huachi hua'huasha pochin ninēhuahuē'.¹² Hua'na huēnaratērinquē sacóshin hua'yanēnpa' quēnanē'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosē nohuitērēhua'. Yosē'paso

nipirinhüè' a'ningüèchin Yosè nohuitarihua'. Iporaso' co Yosè pochin ya'ipi nitotarihuahuè'. Inatohuaso nipirinhüè' ya'ipiya nitotarihua'. Yosè noyá nohuitèrinpoa'. A'na tahuèri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitontarihua'.¹³ Cancanënpoa quèran huarè' Yosè natècaso' ya'huèrin. "Co onporonta' nonpintarinpoahuè'." ta'tèhua', inasáchin ninacaso' ya'huèrin. Ninosorocasonta' ya'huèrin. Yosèso' na'con na'con nohuantèrin ninosorocaso'.

14

Nisha nisha nananquè nonpiso'

¹ Napoaton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quèran Yosè nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' ma'sona nohuantèrinso' nicacamaso'. Yosè nanamën sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'.² A'naquën Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquè nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhuè' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihuè'. Yoséichin natanin. Yosèri ayonquirinso' nonsapirinhüè', co a'napitari natanpihuè'.³ Napoaponahuè', Yosè nanamën sha'huitohuatèhuaso', noya nataninënpoa'. Ina yonquihuachina', noya noya imasapi. Sha'huitohuatèhua', achinicancanarihua'. Sètopirinhüè', natanatënënpoa', chiniquën cancantapi.⁴ Nisha nananquè nonpiso pochin nonpachina', inahuara Yosè yonquiatona', chiniquën cancantapi. Nipirinhüè', Yosè nanamën sha'huitohuachinënpoa', ya'ipi imarèhuasopita natanpatèhua', chini chiniquën cancantarihua'.

⁵ Nisha nananquè pochin nonacaso' noya nipirinhüè', Yosè nanamën sha'huicaso' noya noya, ténahuè. Ina na'con na'con Yosè nohuantèrin. Nisha nananquè nonpachina, ina piquèran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinënquëma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso marè' sha'huichinënquëma'.⁶ Yosè a'chintohuachincora, inachachin iyaro'sa' sha'huitèranquëma'. Ina anitotohuachincora, nanamën chachin a'chintèranquëma'. Inapotato, catahuananquëma' noya noya imacamaso marè'. Nisha nananquè nonpiso pochin nontèranquëma' naporini, co nataintomacohüè'. Co ina quèran noya noya imaitomahuè'. Canpita nananquè chachin no'tèn nanan pènènpatènquëma', tèhuèenchachin catahuananquëma'.

⁷ Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinahuè', napoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinahuè', napoonin natanpi.⁸ Tronpitanta' nisha nisha pihuiipi sontaro'sa' nitotacaiso marè'. A'na tahuèri inimicoro'sa' huè'pachinara, tronpita pihuiipi sontaro'sa' pèracaiso marè'. Co no'tèquën pihuihuachinahuè', co sontaro'sa' niyontoanpihuè' inimicoro'sa'

ahuëcaiso marë'. ⁹ Inapochachin canpitanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpatama', co natanarinënuquëmahuë'. Topinan quëran nonsarama'. ¹⁰ Tëhuëenchachin iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huërin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso marë' ya'huëpirinhuë', ¹¹ co nitotohuatëhuahuë', co natanarihuahuë'. “Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquë nonin,” tënëhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuë'. ¹² Na'con nohuanterama' Ispirito Santo catahuainquëmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuanterama' ni'quëhuarë' ma'sona tëranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cancantacaiso marë'.

¹³ Napoaton nisha nananquë nonpiso pochin yanonpatama', Yosë nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquë. Ina quëran nitotatoma', canpita nananquë chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴ Nisha nananquë Yosë nontohuato, ispiritonëhuë quëran nontopirahuë', ma'sona tapo naporahuëso' co nitotërahuë'. ¹⁵ Napoahuarë', ¿onpocasota ya'huërin? Ispiritonëhuë quëran Yosë nontarahuë', cantarahuë, napoarahuë. Napoaporahuë', ma'sona tapo naporahuësonta' yonquiato, Yosë nontarahuë, cantarahuë napoarahuë, tënahuë. ¹⁶ Niyontonpatama', a'naquëma' Yosë chinotatoma', “Yosparinquën,” itohuachina, napopináchin yonquiato, “Amen,” tënama'. Napoaponahuë', nisha nananquë nonpiso pochin nontërama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuë', co “Amen” ta'caiso' nanichitonahuë'. ¹⁷ Noya Yosë nontopiramahuë', a'napitaso' topinan quëran natanpi ni'ton, co catahuaramahuë'. ¹⁸ Canta' nisha nananquë nonpiso pochin nitononahuë. Canpita quëran na'con na'con nitotërahuë. Ina marë' “Yosparinquën” itërahuë Yosë. ¹⁹ Napoaponahuë', Yosë chinotacaso marë' niyontonpatëhua', a'chinacaso' noya noya tënahuë. Nisha nananquë pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahuë naporini, topinan quëran nointohuë'. Canpoa' nananquë cara nanaínchin tëranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tënahuë.

²⁰ Canpitaso' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohuë'. Napoaponahuë', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cancantatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatërapihuë' oshahuanacaiso'. ²¹ Yosë quiricanënuquë iráca ninshitërin: “Cotioro'sa' hua'qui' pënënpirahuë', co yanatërinacohuë'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquë a'parahuë. Nisha nananquë nontapirinahuënta', co natëarinacohuë',” tënin Yosë. ²² A'naquën nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. Co imapisopitasohuë' ayonquicaiso marë' napopi. “Yosë nohuanon, naporin,” ta'tona', yonquiapona' nimara.

Imarëhuasopitaso nipirinhüè', canpoara nanamënpoaquë chachin Yosë nanamën sha'huitohuachinënpoa', noya cancantarihua': "Ma noyacha catahuarinpoa paya," tarihua'.²³ Yosë chinotacaso marè' niyontonëhuaquë, a'naquën co Yosë imana'piro'sahuënta' ya'conpi. Nisha nananquërachin nonpatama', co natanatonaraihuë': "Hua'yantomarai'," tapona'.²⁴ Nipirinhüè', Yosë nanamën a'chintohuatama', co imarinsopitahuënta' noya natanapi. Pënëntërinsö' natanahuatona', yonquiapi: "Tëhuënychachin canta' co noyahuë' nicato, oshahuanahuë," tosapi.²⁵ Cancanëna quëran yonquipisopita a'ninquëchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiatona', oshanëna marè' sëtapi. Isonahuatona', Yosë chinotapi: "Tëhuënychachin Yosë catahuarinquëma'," itarinënuëma'.

Niyontompachinara Yosë chinotopiso'

²⁶ Napoaton iyaro'sa' niyontompatama', noyasáchin yonquico'. A'naquëma' cantarama'. A'naquëma' Yosë nanamën a'chinarama'. A'naquëma' Yosë anitotërinquëmaso' sha'huitarama'. A'naquëmanta' nisha nananquë nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquëran a'naquëmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquë sha'huitarama'. Ma'sona tëranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquëma' noya noya imacamaso marè'.²⁷ Nisha nananquë pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inaíchin noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huiin.²⁸ Co insoari tëranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhüè', niyontonpiquë ama ina pochin noinasohüè'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosëíchin natanacaso marè'.²⁹ Niyontompatama', catoya, caraya nimara Yosëri anitotërinso' sha'huiina'. A'napitaso' nataina'. No'tën nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tëquën natëcamaso marè'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.³⁰ A'nanta' inaquë huënsërinsö' Yosëri nanan anitotohuachin, inanta' sha'huiin. Yasha'huihuachin, ya'nan nona'pi ta'taton, nata'in.³¹ Inapoatoma', a'naya a'nayanquëma' pënëntoco'. Ya'ipinquëma' noya noya yonquicamaso marè' nipënëncö'. Napohuatama', canpita capini niachinicancanarama'.³² Nipënënpatëhua', a'naya a'nayanpoa' pënëntacaso' ya'huërin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pënëntanta'in. Ina toniantahuachin, a'nanta' pënëntanta'in.³³ Yosëso' co nisha nisha ayonquirinpoahuë'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonëhuaquënta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pënëntatëhua' noya Yosë chinotacaso marè'.

Ya'ipi Yosë imarëhuasopita nisha nisha niyontonëhuaquë,
³⁴ sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pënëncinasohuë'.
 “Quëmapi'sa' natëina',” ténin Yosë pënëntërinquë. ³⁵ Ma'sona
 yanitotihuachina', pëinënaquë so'ina' nataina'. Yosë chino-
 tacaso marë' niyontonpatama', sanapi'saso' co nonacaiso'
 ya'huërinhuë'.

³⁶ Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën
 nitotëramahuë'. Naporahuaton, co canpitaráchin
 a'chintërainquëmahuë'. ³⁷ Yosë nanamën chachin no'tëquën
 a'chintëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Insosona
 yapënëntohuachin, natëinco. Ispirito Santo tēhuëncachin
 catahuahuachinquëma', ina nanan chachin natëarama'.
³⁸ Nisha a'chintohuachinëinquëma', ama natëtocosohuë',
 tēnahuë'.

³⁹ Napoaton iyaro'sa', Yosë anitotërinquëmaso'
 sha'huicamaso' na'con na'con nohuantoco'. A'naquën nisha
 nananquë nonpiso pochin yanonpachina, tananpítoco' noin.
⁴⁰ Nipirinhüë', ama noncarocosohuë'. A'naya a'nayanquëma'
 nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

15

Quisocristo nanpiantarinso'

¹ Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'.
 “No'tëquën nontërincoi,” ta'toma' natërama'. Natëtoma',
 imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranquëma'
 yonquicamaso marë'. ² Ina natëmiatohuatama', Yosë
 nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhüë': “Imarahuë’
 taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran
 natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhuë'.

³ Ya'nan a'chintaponquëma', Yosë anitotërincooso chachin
 sha'huitëranquëma': “Oshanënpoa' inquitinpoaso marë'
 Quisocristo chiminin,” itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën
 quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴ “Chiminpachina,
 pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinhüë', cara tahuëri quëran
 nanpiantarin,” itëranquëma'. Quiricanëinquë ninorinso
 chachin nanpiantarin: ⁵ Nanpiantarahuaton, Pitro
 ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶ Ina quëran
 na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantaran. A'natërápo
 pasa na'con ni'pi. Ipora huanta' nanpirapi. Caraíchín nani
 chiminpi. ⁷ Santiaconta' ya'notërin. Naporahuaton, ya'ipi
 a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantaran. Ina quëran
 inápaquë panantaran.

⁸ Piquëran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochin
 nipirahuë', inápa quëran ya'notimarinco. Naporo huarë'
 imarahuë'. ⁹ Imapisopita aparisitërahuë' ni'ton, co

acoincoso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorinco paato a'china'huaso marë'. ¹⁰ Inaora nohuanton, Yosë catahuarinco. Co catahuarincohuë' naporini, co manta' nanichitohuë'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinan quëran catahuarincohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahuë. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahuë'. Yosë achinicancaninco a'china'huaso marë'. Ina catahuarinco ni'ton, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi. ¹¹ Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchin a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocristo imarëhuasopita nanpiantacaso' ya'huërinso'

¹² “Quisocristo nanpiantarin huachi,” itërainquëma' ni'ton, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahuë'? “Co Yosë ananpitaantaripoahuë',” toconama'. ¹³ Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁴ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran a'chinchitënuquëmahuë'. Canpitanta' topinan quëran natëitomahuë'. ¹⁵ Co nanpiantarinhuë' naporini, nani nonpinchitënuquëmahuë'. Nipirinhüë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. “Yosëri chachin ananpitaantararin,” itohuatëinquëmara, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶ Co ananpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁷ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquitonpoahuë'. ¹⁸ Co nanpiantarinhuë' naporini, a'naquën imapisopita nani chiminpi ni'ton, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹ Isoro'pa marëáchin Quisocristo imarëhua' naporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰ Nipirinhüë', Quisocristo tëhuënychachin nani nanpiantarin. Ya'nan cayarinso' sënarëso pochin ina'ton nanpiantaton, nanpimiatarin. Ina quëran canpoanta' chiminarihuarahüë', nanpiantarihua'. ²¹ Atan'ton co Yosë natëtonhuë', chiminin ni'ton, canpoanta' chiminëhua'. Inapochachin Quisocristosó' chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, canpoanta' nanpiantarihua'. ²² Atan pochin cancantatëhua', ya'ipinpoa' chiminëhua'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' ananpitaantarinpoa'. ²³ Co napopináchin nanpiantarihuahuë'. Quisocristo'ton nanpiantarin. A'na tahuëri o'mantahuachin, imarëhuasopitanta' ananpitaantarinpoa'. ²⁴ Ina quëran ya'ipiya naniarin. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoró'sa', inapita chiniquën nanantatona', camairinënpoa'. Sopaíro'santa'

yacamairinēnpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachin, Tata Yosëichin ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²⁵ Ina nohuanton, Quisocristo chiniquēn nanantarin. Ya'ipi hua'anëntarin. A'na tahuëri ya'ipi inimicoro'sa' minsëarin. ²⁶ Ina quëran huachi chimirionta' ayatarin. Ananpitaantahuachinpoa', chimirin minsëarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ²⁷ "Yosë nohuanton, ya'ipiya minsëarin huachi," tēnin Yosë quiricanēnquë. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Tata Yosëichin co hua'anëntarinhuë'. Inari Quisocristo chiniquēn nanan quëtërin. ²⁸ Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachina, inanta' Yosë hui'nin ni'ton, pa'pin natëmiatarin. Naporo quëran huarë' Yosëáchin ya'ipiya hua'anëntomiatarin.

²⁹ ¿Onpoatomata' ipora huanta' a'naquëma' co natëyatëramahuë'? "Co Yosë ananpitaantaripoahuë'," toconama'. Co no'tëquēn yonquiramahuë'. A'naquēn chiminpisopita yonquiatona', inapita ya'huërënamën aporihuanpi. Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, ¿ma'marëta' inapitanta' napo'itonahuë'? ³⁰ ¿Ma'marëta' quiyanta' parisitaporaihuë', a'chinárai? Nani tahuëri yaahuërinacoi. Co nanpiantahuatëhuahuë', topinan quëran parisitërai. ³¹ A'naquēn yatëparinaco. Nani tahuëri "Chiminapo nimara," tēnahuë. Tëhuëenchachin no'tëquēn nontëranquëma'. Quisocristo catahuarinco ni'ton, a'chintohuatēnquëmara, noya imarama'. Ina marë' nóya cancantërahue'. ³² Ipiisoquë a'chinahuëso marë' chiniquēn no'huirinaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatëparinaco. Ahuantaporahuë', ¿ma'ta' ina marë' canarahuë'? Isoro'paquëráchin ya'huërëhua' naporini, co manta' canaitërihuahuë'. Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Yosë yonquicaso' ya'huë'itonhuë'. "¡Huëco' coshatahua'. Huëco' o'oahua'. Co hua'quiya quëranhuë' chiminarihua' ni'ton, capa cancantahua'!" topiso pochin nichitërihuahuë'.

³³ Ama ina pochin yonquicosohuë'. Ni'cona a'napita anishacancantochinēnquëma'. "Co noyahuë' nipisopitarë'quëma' nipayahuatama', canpitanta' nitapicananarama'. Inapita nonanpatama', co huachi noyápiachin cancantaramahuë'," topi iráca. No'tëquēn napopi. ³⁴ No'tëquēn yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tēhuëcosohuë'. A'naquëma' co Yosë nohuichátëramahuë'. Ina yonquiatoma', tapanacamaso' ya'huërin, tēnahuë.

Nasha nonēnpoa' quëtarinpoaso'

³⁵ A'naquëma' yanitotërama'. "Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nanpiantarihua'?" ¿Onpopinta'

nonënpoa' ya'huëtañonpoaso'?" tēnama'. ³⁶ ¡Co canpitaso' nitoyonquiramahuë! Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chiminso' pochin ninin. Acopo' ya'pira'huainso' nipirinhüë', noya papotërin. ³⁷ Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhuë'. Ya'pira'huain papotohuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸ Yosë nohuanton, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhuë'. Yosë nohuanton, naporin. ³⁹ Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoanta' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërehuahuë'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰ Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihuë'. ⁴¹ Pi'iso' huënaráchin huënaráchin a'pinin. Yoquinta' nisha a'pinin. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihuë'.

⁴² Inapochachin canpoanta' nanpiantahuatëhua', nisha ya'noarihua'. Chiminpatëhuara, nonënpoa' chanatopirinhüë', nanpiantahuatëhua', nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhüë'. ⁴³ Iporaso' nonënpoa' co onpopinchin noyahuë'. Chiminpatëhua', pa'pitarinënpoa'. A'na tahuëriso' nipirinhüë', noyápiachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirëhuahuë'. Nanpiantahuatëhua', chiniarihua'. ⁴⁴ Isoro'pa marëáchin nonënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, chiminëhua'. Pa'pitopirinhüë', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonënpoa' quëtarinpoa' Yosë'pa' ya'huëcaso marë'. Iporaso' nonënpoa' Yosë acotërinpoa' isoro'paquë ya'huëcaso marë'. A'na tahuëriso' nipirinhüë' noya noya nonënpoa' quëtarinpoa' inápaquë ya'huëcontacaso marë'.

⁴⁵ Yosë quiricanënquë tapon: "Íráca Yosëri ya'nan quëmapi nininso' Atan itërin. Inaso' nonën quëtërin isoro'paquë nanpicaso marë'," tēnin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochin nicaponahuë', Yosë chachin ni'ton, catahuarinpoa' canpoanta' Yosë pochin nanpicaso marë'. ⁴⁶ Napoaponahuë', ya'nan nipon, nonënpoa' quëtërinpoa' isoro'paquë nanpicaso marë'. Ina piquëran nasha nonënpoanta' quëtarinpoa' inápaquë nanpimiatacaso marë'. ⁴⁷ Atanso' no'pa quëran ninin isoro'paquë nanpicaso marë'. Quisocristoso nipirinhüë' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'ton, noya noya ninin. ⁴⁸ Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochin nicatëhua', ina nonën pochin ya'huëtërinpoa'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri ina nonën pochachin ya'huëtarinpoa'. ⁴⁹ Iporaso' Atan pochin ya'norëhua'. A'na tahuëriso' nipirinhüë' Quisocristo pochin ya'noarihua'.

⁵⁰ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' co nanitërinhuë' Yosë hua'anëntërinquë paacaso'. Chiminpatëhua', nonënpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhuë'. ⁵¹ Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinhue', sha'huitaranquëma'. Co ya'ipi imarëhuasopita chiminarihuahuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, ya'ipi imarëhuasopita nisha ya'noarihua'. ⁵² A'nanaya nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tronpita pihuirarin. Pihuihuachin, chiminpisopita nanopiantarapi. Quisocristo imapi ni'ton, ananpitaantarin huachi. Naporo' ya'ipi imarëhuasopita nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵³ Nonënpoa' ipora ya'huëtërinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso nipirinhue' nisha nonënpoa' ya'huëtohuachinpoa', co chanatarinhue'. Nasha a'morëso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵⁴ Nisha nonënpoa' quëtohuachinpoa', nanopiantarihua'. Yosë quiricanën quëran ninoton, naporin: "A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ⁵⁵ ¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhue'. Ya'huan quëtëhuachinpora chiminëso pochin chiminacaso' ya'huëpirinhue', co huachi chiminacaso' të'huatarihuahuë'," tënin. ⁵⁶ Yosë iráca pënëntërinso' co natëtätëhuahuë', oshahuanëhua'. Oshahuanëhua' ni'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷ Ya'huëpirinhue', jma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya! Ina nohuanton, Quisocristo ya'huëretërinpoa'. Corosëquë chiminatón, sopai minsërin. Nanpiantarahuatón, chimirionta' minsërin. Ina marë: "Yosparinquën," itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiniquën cancantoco'. Nosoro-ranquëma' ni'ton, pënënanranquëma': Ama nisha nisha yonquicosohue'. Naporahuatón, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Sinioro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahuë'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërinso'pita imasapi huachi.

16

Pahuantërinso'pita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin ni'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso marë' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahue' coriqui yontonacaiso marë'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontónpatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'.

Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahuë. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso marë'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso marë'. Nani quiricatahuato, inarë chachin huayonamasopita a'paarahuë. Quirosarinquë quëparapi pahuantërsopita quëtacaiso marë'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahuë', iporaso' co nanitërahuë'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani ni'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahuë. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacaparanquëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahuë'. ⁷ Co topinan niraponquëmahüë'. A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, hua'qui' yacaparanquëma'. ⁸ Iporaso nipirinhüë' Ipiisoquë ya'huato, a'chinárahüë. Pinticostisë tahuëri huarë' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi ni'ton, a'chintárahüë. A'naquënso' no'huipirinacohüë', pënëntárahüë. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirinhüë', ama nocancosohüë', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahuë. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, tënahüë.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahuë'. "Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë'," itopirahuë', co ipora nohuantërinhuë'. Nanitohuachin, nicaponquëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënëninso'

¹³ Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', chiníquën cancantoco'. Niachinicancanco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpatëra, inapita'ton Quisocristo imapi. Pëinënquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuarinënquëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi. ¹⁶ Inapitaso' noya natëco', tënahüë. A'napitanta' chiníquën catahuarinquëma' noya imacamaso marë'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷ Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahuë. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohüë'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona',

catahuarinaco. ¹⁸ Noya nontatonaco, achinicancaninaco. Canpitanta' achinicancaninënquëma', ténahuë. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹ Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatënquëma', saludos a'patarinënquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinënquë niyontonpisopitanta' yonquirinënquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinënquëma'. ²⁰ Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', ténai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹ Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'.

²² Insosona co Siniro Quisocriso nosorohuachinhuë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë!' ténahuë.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'.

²⁴ Ya'ipinquëma' Quisocriso imarama' ni'ton, nosororanquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitantaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahué. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënquë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninanoro'saquë imaramasopita yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicananinsó'

³ —Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiniquën cancantahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicananinpoa'. ⁴ Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicananinpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicananarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵ Quisocristo imarëhuaso marë' a'napita aparisitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoara, Quisocristo chachin achinicananinpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶ Canpitanta' Yosë nohuítacamaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparisitërinacoi. Parisitapiraihuë', Yosë achinicananincoi ahuinta'huaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicananarinquëma' quiya pochachin ahuintamaso marë'. ⁷ Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', Yosë catahuarinquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiniquën cancantatoma', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸ Parisitëraiso' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinacoi. Co ahuan-tochináchinhuë' cancantërai: ⁹ “Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyaora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuacoi Siniro, co quiyaso'

nanitëraihuë' itërai. Yosëichin ya'ipi nanitaparín. Chimin-pisopitanta' ananpitaantarín, tënai. ¹⁰ Pi'pishachin shichim-ípiraihuë', Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, cha'ërai. Nani tahuëri ni'sárincoi. "Co onporonta' naniantaríncoihuë'. A'na tahuëri parisitaantapiraihuë', nicha'ësaríncoi," ta'toi noya cancantërai. ¹¹ Canpitanta' quiya marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuaincoi. Na'anguëma' quiya marë' Yosë nontohuatama', Yosë catahuarincoi. Ina quëran canpitanta' noya cancantarama'. "Ma noyacha Yosëri catahuarín paya," ta'toma', "Yosparinquën Sinioro," tosarama'.

Paono Corintoquë yapa'ninso'

¹² Yosë ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën sha'huitarainquëma'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Noyápiachin cancantatoi, ya'ipi parti a'chinai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Yosë inaora nohuanton, catahuarincoi ni'ton, noya ninai. Ina marë' noya cancantërai. ¹³ No'tëquënáchin ninshitërainquëma'. Co nisha nisha yonquiraihuë'. Co yanonpintërainquëmahuë'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachin nitotarama'. Oshaquëran ya'ipi nitotarama huachi, tënahüë. ¹⁴ Ipora noyamiachin nitotërama'. Sinioro Quisoso o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, noya cancantatoi, noya ni'sarainquëma'. Naporo tahuëri canpitanta' noya ni'saramacoi, tënai. "Paono noya a'chintërincoi ni'ton, imarai," tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuantërai.

¹⁵⁻¹⁶ "Noya ni'sarinaco," ta'to, i'hua nicaponquëma' yapa'pirahuë'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquëma'. Ina quëran o'mantahuato, nirimanta'inquëma', topirahuë'. Inaporahuë naporini, canpita catahuaitomacohüë' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nanquëma' naporini, noya noya cancanchitomahuë', tënahüë yonquiato. Napopirahuë', co pa'nahuë'. ¹⁷ Napoaton: "Paono nisha nisha yonquirin," ¿topiramahuë' ti? Co nisha nisha yonquirahuë'. A'naquënso' ma'sona tëranta' sha'huipirínhuë', co tëhuëchachin naporínhuë'. Co caso' ina pochin cancantërahuë'. ¹⁸ Yosë ni'sárinco no'tëquën nontëranquëma'. Yosë no'tëquënáchin nonin ni'ton, canta' co nonpintëranquëmahuë'. Co nisha nisha nonahuë'. ¹⁹ Iráca Siripano, Timotio, ca, caracoi a'chintërainquëma'. Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Co onporonta' nonpintërinpoahuë'. No'tëquën nontërinpoa'. ²⁰ Ya'ipi Yosë sha'huitërinpoaso' Quisocristo acotarínpoa'. Napoaton "Quisocristoso' no'tëquën nonaton, catahuarínpoa'. Ma noyacha Yosëso paya," tënëhua'. ²¹ Yosë chachin huëntonënuquë aya'conínpoa' Quisocristo imacaso marë'. Huayonatonpoa',

acorinpoa' piyapinēnpita nicacaso marē'. ²² Hui'nin pochin niconpoa', sichoquē marca acorēso pochin Ispirito Santo aya'coancantērinpoa'. Hua'yanēn chachin aya'coancantērinpoa' ni'ton, anitotērinpoa'. “Ya'ipi sha'huitērinpoaso' chachin quētarinpoa',” tēnhua'.

²³ Ya'ipi yonquirahuēso' Yosē nitotērin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tequēn nontaranquēma'. Co nohuantērahuē' canpitataquē chiníquēn pēnēna'huanquēmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquēmahuē'. Naporo' pa'nahuē naporini, co noyahuē' ninamaso marē' chiníquēn pēnēna'huanquēmaso' ya'huē'itonhuē'. ²⁴ Co quiyaso' hua'an pochin chiníquēn pēnētēraihuē'. Sanoanan quēran pēnēnainquēma'. Yosē nanamēn noya natērama'. Yacatahuarainquēma' noya cancantacamaso marē'.

2

¹ I'hua nicaponquēma' yapantapirahuē', co pa'nahuē'. Pa'nahuē naporini, asēchitēnquēmahuē'. ² Chiníquēn pēnēnpatēnquēma', sētarama'. Co nohuantērahuē' asēta'huanquēmaso'. Canpita sētohuatama', co huachi nanitaramahuē' acapacancanamacoso', tēnahuē yonquiato. ³ Napoaton i'hua ninshitēranquēma' pēnēna'huanquēmaso marē'. Ina quēran canpitataquē pa'pato, co sētarahuē'. Noya imaantahuatama', noya cancantarahuē. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', tēnahuē. ⁴ Chiníquēn sētato, i'hua ninshitēranquēma'. “Co yanatērinacohuē’,” ta'to, sētērahuē. Na'nēchináchin cancantērahuē. Co nohuantērahuē' chiníquēn asēta'huanquēmaso'. Co no'huiranquēmahuē'. Na'con nosororanquēma'. Ina nitotacamaso marē' ninshitēranquēma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huērinso'

⁵ I'hua a'nara' co noyahuē' nininso marē' sētērahuē. Co casáchin sētērahuē'. Canpitanta' pancamiachin sētērama'. Nipirinhue', co nohuantērahuē' nanan apancatacaso' ni'ton, napotēranquēma'. ⁶ Tēhuēna'pi nani ana'intērama'. Na'anquēma' ana'intērama' ni'ton, co noyahuē' nininso marē' inanta' sētárin. Co huachi aquētē' ana'intacaso' ya'huērinhuē'. ⁷ Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiníquēn cancanchin. Iporahuanta' sētárin. Napoaton catahuaco' ama aquētē' sēchinsohuē', sētōri ya'coancantohuachin. ⁸ Niyontonahuatoma', noya nontoco'. “Nosoroatēnquēn iyasha nanan anoyatarainquēn,” itoco'. Ina quēran tēhuēnchachin nosoroatoma', noya nontaantaco'. ⁹ Napoaton i'hua ninshitēranquēma'. “Ya'ipi natēarinaco,” ta'to, pēnēnanquēma'. Tēnia'huanquēmaso marē' ninshitēranquēma'.

10 Nanan anoyatohuatama', canta' nanan anoyatërahuë pochin cancantarahuë. Canpita yonquiatënquëma', nanan anoyatërahuë. "Quisocristo nani tahuëri ni'sarinpoa'," ta'to, cancanëhuë quëran huarë' nanan anoyatërahuë. 11 Co nanan anoyatohuatëhuahuë', Satanasë minsëarinpoa'. Inaso' nisha nisha yanonpintërinpoaso' nitotërehua'.

Troasëquë Paono na'con yonquirinso'

12 I'hua Troasëquë pa'nahuë Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintërahuë. 13 Napoaponahuë', i'hua chachin iya Tito canpitataquë a'papurahuë'. Co huënantarinhuë ni'ton, co sano cancantërahuë'. "¿Onpoatoncha co iyasha huëntarinhuë nicaya?" ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoniaquë pa'nahuë.

Quisocristo catahuarinpoa' minsëtacaso'

14 Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënëhua'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpoapita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuantopihuë' Quisocristo nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinahuë', nisha nisha parti paatoï, nanamën a'chinárai. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocristo nanamën nahuinarin. A'chintatoï, na'a piyapi'sa' anitotërai. 15 Quisocristoso' pimóchin nininso' a'përahuaton, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinso pita noya natanpi ni'ton, nicha'ësarín. Co nohuantërinso pitahuënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi. 16 Inapitaso' chimipi anarinso pochin nicatonacoi, co natëtopihuë' ni'ton, chimpinpachina', parisitomiatapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imëreso pochin nicatonacoi, cha'ësahuatona', nanpimiatapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', tënëhuë. 17 A'naquën nonpinatona', inahuara canacaiso marë' a'chinapi. "Yosë nanamën a'chintërainquëma'," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huitërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocristoíchin natëarai.

3

Nasha quëran anoyatërinso'

1 "Ina pochin nonpatama', naquëranchin a'napita nocanarama'," ¿itëramacoi ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napitari ninshitërinso'

a'notërinquëma' nohuitacaso marë'. "Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco'," tënin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahüë'. Co ina pochin nohuantëraihuë'. Nani noyá nohuitëramacoi. ² Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiquë Quisocristori ninshitërinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmara, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninëinquëma'. "Paono ca'taninsopitarë chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi," ta'tona', noya ni'ninacoi. ³ A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napisëquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nanpimiatarin ni'ton, Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' nóya nicacamaso marë'.

⁴ Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, tënai. ⁵ Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitëraihuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëichin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. ⁶ Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Iráca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua, co onporonta' noya cancantërehuahuë'. "Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin," tënin. Co ina a'chintërainquëmahüë'.

⁷ Iráca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënaráchin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co israiro'sa' nanitopihuë' hua'qui' nirayacaiso'. Huënarataponahuë', oshaquëran sacorayarin. Pënëntërinso' noya niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. ⁸ Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¡Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! ⁹ Iráca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo nanamënso nipirinhuë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, tënahüë'. ¹⁰ Iráca Moisésë noya pënëntopirinhuë', iporaso' noya noya ya'huëtërinpoa'. ¹¹ Iráca pënëntërinso' sha'huitohuachina, huënaráchin pochin ya'nopirinhuë', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhuë'. Iporaso' nasha quëran anoyatërinso', ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhuë' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

12 “Inaso co ta'huantarinhüè,” ta'toi, inasáchin a'chinarai. Co të'huatoihuè', ya'ipi parti a'chinarai. 13 Iráca Moisësè pënëntohuachina, ya'pirin huënaratopirinhüè', oshaquëran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatërin ama sacorayarinsó' quënanacaiso marëhuè'. Quiyaso' co ina pochin a'chintërainquëmahuè'. 14 Israiro'saso nipirinhüè' co natantochináchinhuè' cancantopi. Ipora huanta' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' nontopirinhüè', co no'tëquën yonquipihuè'. Nipa'copirayatërinso pochin cancantatona', co nanitopihuè' Yosë quiricanën no'tëquën nitotacaiso'. Quisocristoíchin catahuarinpoa' no'tëquën nitotacaso'. 15 Ipora huanta' Moisësè ninshitërinso' nontopirinhüè', co no'tëquën yonquipihuè'. 16 Quisocristo imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëreso pochin cancantarihuahuè'. Siniro noya nohuitarihua'. 17 “Siniro” topatëhua', Ispirito Santo tapon naporëhua'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huërinhuè'. Ispirito Santo nicha'ërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. 18 Siniro imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëreso pochin cancantarihuahuè'. Isihuicoquë ma'sha a'notëreso pochin ninëhua'. Yosë nóya nininso' piyapi'sa' anitotërehua'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'.

4

1 Yosë nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamën a'china'huaiso marë'. Ina yonquiatoi, co yaa'poraihuè'. 2 A'naquënso' co noyahuè' yonquiataona', a'chinapi. Noyasha nonpirinhüè', nonpinacaiso marë' napopi. Quiyaso nipirinhüè' co manta' po'oana quëran ninaihuè' ni'ton, co tapana'huaiso' ya'huërinhuè'. Co nisha nisha a'chinaihuè'. Ya'ipi Yosë nanamën no'tëquën a'chintarainquëma'. Yosë ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquëchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaiso marë'. 3 Quisocristo nanamën noya a'chintopiraihuè', a'naquën co yanatëtopihuè'. Parisitopiquë pacacaiso nipisopita co nohuantopihuè' natëtacaiso'. 4 Sopai nohuanton, co nanitopihuè' no'tëquën yonquicaiso'. Ma'sha a'pintëreso pochin nanamën quëran Yosë anitotërinpoa' Quisocristo nohuitacaso marë'. Inaso' Yosë chachin ninin. Inapitaso nipirinhüè' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihuè' natëtacaiso'. 5 Co quiya imancoiso marë' a'chintërainquëmahuè'. Quisocristo nanamënáchin sha'huitërainquëma'. “Siniro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin,” tënai. Quiyanta' ina natëtoi, nani tahuëri yacatahuarainquëma'. 6 Ya'nan isoro'pa' acoapon

ya'ipi parti tashipirinhüè': "Nii'sohuanchin huachi," tënin Yosë. Napohuachina, tahuëri ya'huërin. Inapochachin iporaso' cancanënpoaquë a'pintërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Inaso' noya noya. Quisocristo ya'pirin quëran a'pintërinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatëhua', Yosë chachin anohuitarinpoa huachi.

Yosë natëtona', chiniquën cancantopiso'

⁷ Co quiyaso' chiniquën nanantopiraihuë', Yosë nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marë'. Ni'co'. Yonsha, huë'ëta, inapita no'pa quëran nipi ni'ton, co ya'huëmiatërinhuë'. A'naroáchin ya'quihuachina, co noyatërinhuë'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiniquën cancantopiraihuë', Yosë catahuarincoi nanamën a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonaco, yonquiapi. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya. Co catahuarinhüè' naporini, co ina pochin nanichitonahuë'," tosapi. ⁸ Nani ma'sha onpopiraihuë', Yosë catahuarincoi ahuanta'huaiso marë'. "Oshaquëran nicha'ësarincoi," ta'toi, imarai. "¿Onpoatoicha ma'sha onporai paya?" tapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁹ A'chinoiso marë' chiniquën no'huipirinacoihuë', co Yosë naniantërincoihuë'. Aparisitopirinacoihuë', co ata'huantërinacoihuë'. ¹⁰ Iráca Quisocristo chiniquën aparisitahuatona', tëpapi. Quiyanta' Quisocristo marë' parisitarai. A'naquën yatëparinacoi. Napoaponahuë' Quisocristo nanpiantarin ni'ton, catahuarincoi ina pochin nica'huaiso marë'. ¹¹ Quisocristo nanamën a'chinoiso marë' yatëparinacoi. Quiyaora co nanitopiraihuë', nani tahuëri ina achinicananincoi ina pochachin yonquica'huaiso marë'. Ipora huanta' nanpitoi, Quisocristo pochin cancantarai. ¹² A'chintërainquëmaso marë' aparisiatonaco, yatëpaporinacoihuë', canpitaso' imarama'. Quisocristo anoyacancantërinquëma' ni'ton, nanpimiatarama', ténahuë.

¹³ Yosë quiricanënquë ninshitopi. "Yosë natërahuë ni'ton, sha'huirahuë," tënin. Quiyanta' inapochachin cancantërai. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, nanamën a'chinarai. ¹⁴ Tëpaporinacoihuënta', Quisocristo imarai ni'toi, Yosë ananpitaantarincoi, ténai. Iráca Quisocristo ananpitaantarinsó' pochin quiyanta' ananpitaantarincoi. Yosë'pa' quëpantarincoi. Canpitaro'coi chachin ya'huëcontarihua huachi. ¹⁵ Canpitanta' imacamaso marë' parisitërai. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororincoi. Na'con na'con piyapi'sa' ina nohuitoahuachina', noya cancantatona', Yosë nontapi. "Ma noyanquëncha, Siniro, paya. Nosoroatoncoi, nicha'ësarancoi ni'ton, 'Yosparinquën, Siniro," itapi.

¹⁶ Napoaton co a'pochináchinhuë' cancantërai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihuë', nani tahuëri achinicananincoi noya noya cancanta'huaiso marë'. ¹⁷ Tëhuënychachin iporaso' pi'pian parisitapirëhuahuë', co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Yosë'pa' pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'. Imarëhuaso marë' parisitapirëhuahuë', inapaquëso' noya noya cancantarihua'. Yosë pochachin cancantarihua'. ¹⁸ Isoro'paquë ya'huërinso'pita co na'con na'con yonquirëhuahuë'. Iporaso' parisitarihuarahue', co ina marë' sëtarihuahuë'. Yosë na'con na'con yonquiarëhua'. Ina nohuitacasoáchin cancantarihua'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita quënanpirëhuahuë', co ya'huëmiatarinhuë'. Ta'huantarin. Yosë noya yonquirinpoasoso' co quënanpirëhuahuë', ya'huëmiatarin.

5

¹ Ni'co'. Pëi' në'mëtë quëran nipachinara, co hua'quirinhuë'. Inapochachin nonënpoanta' co ya'huëmiatarinhuë'. Chiminpatëhua', Yosë'pa' pa'patëhua', nasha nonënpoa' Yosë quëtarinpoa'. Noya noya nininso' quëtarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhuë'. ² Iporaso' parisitapirëhuahuë', a'na tahuëri nasha a'morëhuaso pochin nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Ina na'con nohuantërëhua'. ³ Chiminpatëhua', co hua'yanënpoarachin inápaquë ya'huëmiatarinhuë'. Nasha nonënpoa' quëtarinpoa'. ⁴ Iporaso' isoro'paquë ya'huatëhua', co chinirëhuahuë', sëtërhua', naporëhua'. Napopirëhuahuë', co chiminacaso' nohuantërëhuahuë'. Nasha nonënpoa' tëhuënychinso' na'con nohuantërëhua'. Isoro'paquë ta'huantopirëhuahuë', Yosë'pa' noya noya nanpimiatarihua'. ⁵ Yosë acorinpoa' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Tëhuënychachin inápaquë noya ananpitaantarinpoa', tënëhua'. Sichoquë marca acorëso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantërinpoa' ni'ton, nitotërëhua'.

⁶ Napoaton chiníquën cancantërëhua'. "A'na tahuëri Yosë'pa' pa'sarëhua'," ta'tëhua', noya cancantarëhua'. Tëhuënychachin isoro'paquë nanpihuatëhua', co Quisocriso nirayarihuahuë'. ⁷ Co ipora quënanpirëhuahuë', "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," ta'tëhua', natërëhua'. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë'," tënëhua'. ⁸ Napoaton chiníquën cancantërëhua'. "Chiminpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'. Inaso' noya noya," tënëhua'. ⁹ Ma'sona tëranta' nipatëhua', Yosëíchin natërëhua' noya nicainpoaso marë'. Nanpihuatëhua', chiminpatëhuanta', Sinioro nohuantërinsoáchin nohuantërëhua'. ¹⁰ A'na tahuëri Quisocriso o'mantahuachin, ya'ipinpoa' coisë pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita yonquiaton,

a'naya a'nayanpoa' no'tëquën nontarinpoa'. Co noya nipatëhuahuë', co Yosë'pa' acanaarinpoahuë'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anoyatërinpoaso'

11 Napoaton Yosë të'huatacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoi, ya'ipi piyapi'sa' pënénarai. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahué'. Yosë ni'sárincoi ni'toi, no'tëquën nontërainquëma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotërama', topiraihuë'. 12 "Quiyaso' noya noyacoi," co ténaihuë'. Co a'napita nocanaihuë'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihuë', co cancanëna quëran huarë' imapihuë'. Pinopachincoi, sha'huitoco': "Paono tëhuënhachin no'tëquën nontërincoi. Ya'ipi cancanën quëran huarë' Quisocriso imarin," itoco'. Ina pochin a'panicamaso marë' sha'huitaranquëma'. 13 A'naquën na'con pënënpatëira, "Hua'yantopi," itërinacoi. Napopirinahuë', Yosë yonquiatoi, naporai. A'na tahuërinta' sanoanan quëran pënënnainquëma'. Yosë yonquicamaso marë' ina pochin nontërainquëma'. 14 "Quisocriso na'con nosororinpoa'," ta'toi, nanamën a'chinárai. Canpoa marë' inaso' chiminin. Ina imapatëhua', canpoanta' chiminëhuaso pochin ni'ninpoa'. 15 Tëhuënhachin canpoa marë' chiminin noya noya cancantacaso marë'. Co huachi canpoara costarëhuaso' pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin yonquicaso marë' chiminin. Chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, inasáchin yonquirëhua'. 16 Iráca quiyaora yonquinëhuëi quëran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocrisonta' iráca co no'tëquën yonquirapiraihuë'. "Co inaso' Yosë hui'ninhuë'," topiraihuë', iporaso' no'tëquën yonquirai. 17 Quisocriso imapatëhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. Nasha cancan ya'huëtarinpoa huachi. Iráca yonquirëhuasopita naniantërehua'. Nashamiachin pochin cancantatëhua', noya noya yonquiarhua huachi.

18 Co canpoara noya cancantërehuahuë'. Yosëichin anoyacancantërinpoa'. Iráca oshahuanatëhua', Yosë inimicotopirëhuahuë', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquë a'paimarin chiminatón nanan anoyatinpoaso marë'. Ina quëran quiyanta' acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Insosona natëhuachin, nanan anoyatarin. 19 Yosë nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantínpoaso marë'. Anoyacancantóhuachinpoa', co huachi oshanënpoa' yonquirinhuë', inquitërinpoa huachi. Nani nanan anoyatóhuachinpoara, quiyanta' acorincoi paatoí a'napita sha'huita'huaiso marë'. 20 Quisocriso chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marë'. Ina ya'huërenamën

pochin sha'huitarainquëma'. "Yosë nontoco' nanan anoyachinquëma'," itárainquëma'. ²¹ Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuë', Yosë nohuanton, ya'huërëterinpoa'. Oshahuan pochin nicon, Yosëri chiníquën ana'intërin. Canpoa marë' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', Yosë nóya ni'sarinpoa'.

6

¹ Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincoi a'chinta'huainquëmaso marë'. "Yosë nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'," itërainquëma'. Ama topinan quëran natancosohuë'. Imaco huachi. ² Iráca quiricanën quëran Yosë naporin:

"Ipora chachin yacatahuanranquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'.

Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuanranquëma' cha'ëcamaso marë'," ténin.

Ipora tahuëri chachin yacatahuanrinpoa'. Nontohuatëhua', anoyacancantarinpoa', ténahuë.

³ Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi tëranta' nisha cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' niconaco, co Yosë imaitonahuë'. ⁴ Ma'sona tëranta' nipatoira, Yosëichin natërai piyapi'sa' niconaco ina yonquicaiso marë'. Aparisitopirinacoihuë', co i'huërëtëraihuë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirinacoihuë', ahuantatoi, chiníquën cancantërai.

Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁵ A'chinoiso marë' tëhuënchachin huihuirinacoi, tashinan pëiquë po'morinacoi. Chiníquën no'huitatona', ahüërinacoi. A'chinapoi pa'sápatoi, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápatoi, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai.

⁶ "Quisocristo imarai," ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotërai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantërai. Ya'ipi piyapi'sa' nóya nontatoi, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, catahuarincoi noya nica'huaiso'. Tëhuënchachin cancanëhuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai.

⁷ No'tëquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa' natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'. Inapochachin Yosë achinirincoi ama sopai minsëincoiso marëhuë'.

Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincoi ni'ton, sopai minsëarai. ⁸ A'naquën noya ni'ninacoi. A'naquënso nipirinhuë' no'huirinacoi. A'na tahuëri:

“Paono nóya a'chinin,” topi. A'na tahuëriso nipirinhüè' pinorinacoi. No'tëquën a'chintopiraihuè': “Nonpiánpi,” topi a'naquënta'. ⁹ Na'a piyapi'sa' nohuitopirinacoihuè', a'naquënso' nisha pochin niconacoi, co yanataninacoihuè'. Pi'pianchin shichiminpiraihuè', nanpiárai. Chiníquën aparisitopirinacoihuè', co tēparinacoihuè'. ¹⁰ Sētopiraihuè', Yosē yonquiatoi, noya cancantērai. Co na'con ma'sha ya'huētopirincoihuè', Yosē nanamēn a'chintērai ni'ton, na'a piyapi'sa' natētonacoi, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huētopirincoihuè', Yosē nohuitatoi, sano cancantērai. Co manta' noya nininso' pahuantērincoihuè'.

¹¹ Corintoquē ya'huēramasopita, na'con ninshitarainquēma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huitērainquēma'. Na'con nosororainquēma'. ¹² Quiyaso' ya'ipi cancanēhuēi quēran nosoromiatērainquēma'. Noyasáchin yonquipirainquēmahuè', canpitaso' co a'na nosororamacoihuè' nimara, tēnai. ¹³ Hui'nahuēpita pochin ni'nanquēma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuè'. Ina na'con nohuantērai.

Nipayarēhuasopita

¹⁴ Co Yosē imapisopitasohuè' nipirinhüè', ama inapitarè'quēma' na'con na'con nipayacosohuè'. Co canpita pochin cancantopihuè'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahuè' oshahuanacamaso'. Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhüè'. Nisha nisha ya'nopi. ¹⁵ Quisocristo sopairè' co napopináchin yonquipihuè'. Naporahuaton, canpoaso' Quisocristo imarēhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin cancantērēhuahuè'. ¹⁶ Yosē chinotērēhuaquē noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Co inaquēso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuè'. Inapochachin canpoanta' Yosē imapatēhua', ya'coancantarinpoa' ni'ton, ina pēinēn pochin ninēhua'. Yosēso' nanpiárin. Quiricanēn quēran naporin:

“Imapatamaco, ya'coancantaranquēma'. Canpitaro'co ya'huarahuè.

Chinotohuatamaco, noya a'paiaranquēma'.

Piyapinhüēpita pochin ni'saranquēma',” tēnin.

¹⁷ Ina quēran Siniorori itantarin:

“A'naquën co noyahuè' cancantohuachina', ama inapitarè'quēma' nipayacosohuè'.

Co noyahuè' yonquipiso' tananpitoco'.

Inapotohuatama', noya ni'saranquēma'.

¹⁸ Tataparinquēma pochachin noya nosoroaranquēma'.

Hui'nahuēpita pochin cancantēranquēma',

itērinpoa' Tata Yosē. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anētērin,” tēnin quiricanēnquē.

7

¹ Iyaro'sa na'con nosororanguëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpoa ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopitanta' a'poa'ahua'. Yosë t'huatatëhua', noyasáchin niahua'.

Noya cancantantapiso'

² Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tëranta' ma'sha onpotërainquëmahuë'. Co anishacancantërainquëmahuë'. Co nonpintërainquëmahuë'. ³ Co nocanatënguëma' pënënanquëmahuë'. Na'con nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë' nosoromiatarainquëma'. ⁴ Tëhuëenchachin nóya ni'nanquëma'. "Corintoquë ya'huëpisopita noya imapi," itërahuë ya'ipi piyapi'sa'. Parisitaporahuë', canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë'.

⁵ Masitoniaquë canconpatoira, na'con ma'sha onpoatoi napion cancantërai. Na'a piyapi'sa' no'huirinaçoi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton, cancanehuëi quëran na'con yonquirápatëinguëma', sëtërai. ⁶ Sëtohuatëhua', Yosë achinicançaninpoa' ni'ton, quiyanta' achinicançaninçoi. Ina nohuanton, Tito huë'nin. ⁷ Napoaton noya cancantërai. Noya nanan sha'huitiirinçoi. Noya yonquiantarama' ni'ton, inanta' noya cancantërin. I'hua ni'conpachinquëmara, napotërama': "Hua'qui' co Paono ni'ninçoihuë'. Sha'huitëquë' manóton huë'in. Co noyahuë' ninaiso marë' sëtërai. Paono pënënpachinçoi, noya natanai," tënama', itërinçoi. Ina natanato, nóya cancantërahuë'.

⁸⁻⁹ I'hua quirica ninshitatënguëma', chiníquën pënënanquëma'. Ina quirica nontohuatamara, pa'pi sëtërama'. Ina natanato, canta' sëtöpirahuë'. Co nohuantërahuë' chiníquën asëta'huanquëmaso'. Iporaso nipirinhüë' noya cancantërahuë'. Co hua'qui' sëtëramahuë'. Oshanëma marë' sëtatoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Co noyahuë' ninamasopita a'porama'. Pënënanquëma' ni'ton, co ana'intinquëmaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Oshanënpoa marë' sëtatëhua', Yosë nontohuatëhua', catahuarinpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ina pochin sëtacaso' noya, tënahüë. Ina quëran anoyacancantarinpoa'. Co imapisopitasohüë' nipirinhüë' topinan quëran sëtöpi. Co oshanëna' naniantohuachinahuë', chiminpachina', Yosëri ana'intarin. ¹¹ Canpitaso' sëtatoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Ina quëran "Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'. Co noyahuë' ninëhuasopita naniantahua', Yosë ana'into huachinpoa'," tënama'. Canta' noya yonquiramaco. "Manóton Paono huë'in catahuainpoaso

marë'. Chiniquën cancantatëhua', no'tëquën natëahua'," tënama'. Oshahuana'pi co noyahuë' nininso marë' ana'intërama' noya nicacaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'.¹² I'hua ninshitaponquëma', co tëhuëna'pi yonquiato, ninshitëranquëmahuë'. Co inari aparisitërinso tëranta' yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' noya yonquiantamacoiso' nohuantërahuë. "Paonoso catahuarinsopitarë chachin, no'tëquën pënëninpoa'. Yosë ni'sarinpoa' ni'quëhuarë', natëahua'," ta'camaso marë' ninshitëranquëma'.¹³ Naporama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'.

Tito cantonpachinquëmara, co pi'pian tëranta' no'huiramahuë'. Noya nontërama' ni'ton, noya cancantërin. Quiyanta' ina natanatoi, nóya cancantërai.¹⁴ Co'huara Tito pa'shátërasohuë', sha'huitërahuë: "Corintoquë ya'huëpisopita noya imatona', natëarinënuquën," itërahuë. Canpita no'tëquën nontërainquëmaso pochachin Titonta' no'tëquën nontërahuë. Pa'pachina, tëhuënychachin noya natërama' ni'ton, co tapanahuë'.¹⁵ Pënënpachinquëmara, itërama': "No'tëquën pënënancoi. Tëhuënychachin co noyahuë' ninai. Yosë të'huata'huaiso' ya'huërin," ta'toma', natërama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquëma'.¹⁶ Carinquëmanta' yonquiatënuquëma', nóya cancantërahuë. Noya noya imasarama huachi, tënahuë'.

8

Pahuantërinso'catahuacaso'ya'huërinso'

¹ Isonta' iyaro'sa' yasha'huitëranquëma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocriso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonatona', Yosë chinotapi. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosëri chachin catahuarin ina pochin cancantacaiso marë'.² Ma'sha onpotohuachinara, chiniquën parisitaponaraihuë', noya cancantopi. Naporahuaton, pi'pisha ya'huëtopirinahuë', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quëtopi.³ Co apiratonahuë', na'con quëtopi. Pahuantaiquëhuarë' quëtopi, cari ni'nahuë. Co sha'huitopiraihuë', inahuara nohuantatona', quëterinacoi pahuantërinso'catahuacaso' huaiso marë'.⁴ "Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuë'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui quëtonquë'," itërinacoi. Na'con ina pochin nontërinacoi.⁵ Co coriqui quëtacasoachin yonquipihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso' noya noya, tënahuë. Ina quëran coriqui, ma'sha, inapita quëtopi. Quiyanta' yanatërinacoi. "Ma'sona Yosë nohuantohuachin,

sha'huitocoi natè'i," itèrinacoi. ⁶ I'hua chachin Tito sha'huitèrinquëma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso'. "Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua," tënema'. Napoaton i'huamiachin Tito itërai: "Naquëranchin paantaton, pënëantaquë' ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananiina'," itërai. ⁷ Canpitaso' nóya imarama' ni'ton, Quisocriso natërama'. Na'con nitotatoma', a'chinama'. A'napita yacatahuarama'. A'chintëranquëmaso pochachin a'napita nosoroarama'. Napoaton iporaso' pahuantopisopita nosoroatoma', catahuaco', tënahüë.

⁸ Co camairanquëmahuë'. A'napita na'con Yosë marë' acopiso' sha'huitëranquëma' yonquicamaso marë'. Tëhuëenchachin a'napita nosorohuatama', ama topinan quëran nontocosohüë'. Catahuaco' ama pahuanchinasohüë'. ⁹ Siniro Quisocriso nosoroatonpoa', catahuarinpoaso' nani nitotërama'. Iráca noya noya inápaquë ya'huëpirinhuë', isoro'paquë o'marin nicha'ëinquëmaso marë'. Co manta' isëquë ya'huëtërinhuë'. Parisitërin quëran nicha'ërinquëma' noya noya noya cancantacaso marë'. Parisitaton, na'con catahuarinquëma'.

¹⁰ I'hua pi'iquë yonquirama' a'napita catahuacamaso'. Naporo' caniaritërama' coriqui yontonacaso'. Iporaso' naquëranchin yontoantaco', tënahüë. Inapohuatama', noya nisarama'. ¹¹ Naporo' pa'pi nohuantopiramahuë', iporaso' coriqui ya'huëtohuachinquëma', noya cancantatoma', yontonco' ananicaso marë'. ¹² Ya'ipi cancanëma quëran quëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Co na'a coriquihuanpatamahuë', Yosë nitotërin. Co nanitëramahuë' na'a quëtacaso'. Co apiratomahuë', pi'pian tëranta' quëtohuatama', noya ni'sarinquëma'.

¹³ Nanitinpichin acocaso' ya'huërin. Co nohuantërahuë' pahuantinquëmaso'. ¹⁴ Noya nicatahuacaso' nohuantahua'. Iporaso' ya'huëtarinquëma' ni'ton, pahuantërinso' quëtoco'. A'na tahuëriso' canpita ya'huëre' ma'sha pahuantohuachinquëma', inahuanta' i'huëretarinëinquëma'. Ninapotohuatëhua', ya'ipi imarëhuasopita noya ya'huarigua'. Co pahuantarinpoahuë'. ¹⁵ Iráca Yosë quiricanëinquë naporin: "Mana mapachinara, a'naquënso' na'a maponaraihuë', co ya'sotopihuë'. A'naquënso nipirinhüë' pi'pian maponaraihuë', co pahuantopihuë'," tënin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶ Titonta' na'con yonquirinquëma'. Ina marë' noya cancantato, "Yosparinquën, Siniro," itërahuë. ¹⁷ "Naquëranchin paantaquë'," itohuatëra, "Noyahua'. Nani canta' yonquirahuë paanta'huaso'. Na'con nohuantërahuë'," itërinco.

18 A'na iyayanta' a'paarai. Titorë' pa'sarin. "Inanta' nóya imaton, Quisocristo nanamën noya a'chinin," topi ya'ipi imapisopita. 19 Nisha nisha ninano quëran imapisopita niyontonahuatona', ina quëmapi chachin huayonahuatona', acopi ca'tanaincoiso marë'. Coriqui yoca'huaiso marë' pa'patoi, inanta' pa'sarin. Coriqui quëtonpatoi, noya cancantapona huachi. "Ma noyacha Tata Yosë nosororinpoa paya. Ina nohuanton, iyaro'sa' noya cancantatona', catahuarinënpoa'," taponá'. 20 Na'a coriqui quëparai ni'ton, co nohuantëraihuë' a'napita pinoinacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. 21 Noyasáchin nisarai Yosë noya nicaincoiso marë'. Piyapi'santa' noya nicainacoiso' nohuantërai.

22 A'na iyayanta' a'parai nicainquëmaso marë'. Inanta' na'con catahuarincoi' a'china'huaiso marë'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintërin, naporin. Noya quëmapi, tënai. Ipora canpitataquë pa'sarin. "Corintoquë imapisopita na'con nohuantopi pahuantërinso'catahuacaiso'," ta'ton, pa'sarin catahuainquëmaso marë'.

23 "¿Inta' Titoso?" itohuachinënquëma', sha'huitoco'. "Co'ta Paonorë' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marë'," itoco'. "¿Ma'marëta' a'napitanta' huë'pi?" itohuachinënquëma', "Nisha nisha ninano quëran a'paipiso'. Quisocristo noya imapi inapitanta'," itoco'. 24 Inapita cantonpachinquëma', noya nontoco'. Ina quëran coriqui pahuantërinso'catahuacaiso' quëtohuatama', noya ni'sarinënquëma'. "Paono no'tëquën nontërinpoa'. Corintoquë imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini," tosapi. Ina quëran ya'huëpiquë chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

9

Imapisopita catahuacaso marë' coriqui yontonpiso'

1 Tëhuëenchachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nani nitotërama' ni'ton, co na'con ninshitaranquëmahuë'. 2 Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotërahuë. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huitëra'piarahuë. "I'hua pi'iquë chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantërinso'catahuacaiso'," itërahuë. Masitoniario'sa' natantahuatona', inahuanta' nohuantopi. "Inapita pochin quiyanta' catahuachi, topiraihuë'," itërinaco na'aya'pi. 3 Nipirihuë', "Co ya'ipi coriqui yontonchätërapihuë'," ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquëma' nontinquëmaso marë'. "Nani yontonapi huëshirahuë," itopirahuë', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quëran napota'huaso' ya'huërinhuë', tënahüë. 4 Co hua'quiya

quëranhuë' canpitataquë pa'sarahuë. A'naquën Masitoniaquë ya'huëpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquë canconpatoi, nani coriqui yontontopinan quënanconarai, topirahuë'. Co ya'huëhuachinhuë', tapanarahuë. "Corintoquë imapisopitaso' noyaro'sa'," itërahuëso marë', co coriqui ya'huëhuachinhuë', tapanarama' canpitanta'. ⁵ Napoaton iyaro'sa' aquëchitërahuë. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinënguëma' coriqui yontonacamaso marë'. Nani yontonpatama', noya quënanconarai. Canpitaora nohuanton, quëtoco'. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquëmahuë'.

⁶ Isonta' yonquico': "Pi'pian sha'tohuatëra, pi'pian manë'. Pancana sha'tohuatëra, na'con manë'," topi. ⁷ Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quëtahua'. Onposona yaquëtohuachin, quëchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohuë'. Co apiquëran quëtacaso' ya'huërinhuë'. Noya cancantatëhua', quëtahua'. Ina pochin quëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁸ Yosë ya'ipi nanitaparin. Nosoroatënguëma', na'con catahuarinquëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtarinquëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. ⁹ Iráca Yosë quiricanënguë naporin:

"Noya cancantopisopita co apirapihuë'. Sa'ahuaros'a' pahuantohuachina', quëtapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin," tënin.

¹⁰ Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'patëra, ina nohuanton, na'a papotërin capacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtohuatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya cancantacamaso marë'. ¹¹ Noya catahuahuachinquëma', a'napitanta' catahuarama'. Co apiratatomahuë', quëtarama'. Pahuantërinsoyita quëtonpatoi, "Yosparinquën, Siniro," tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. "Yosparinquën, Siniro," itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancantapi. "Ma noya Quisocristo nanamën natëtona', catahuarinënpoa'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya," tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororama' ni'ton, inapitanta' nosoroatënguëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso' nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, "Yosparinquën, Siniro," itahua'.

Yosëri nanan quëtërinso'

¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'naquën napopi: "Paono aquë quëran ninshitohuachinpoara, chiniquën nanan a'patirinpoo'. Isëquë chachin ya'huapon, të'huatatonpoo', co chiniquën pënëninpoahuë'," topi natantërahüë. Quisocristoso' chiniquën nanantaponahuë', co no'huirinpooahuë'. Sanoanan quëran pënëninpoo'. Ina pochin cancantato, canta' sanoanan quëran pënënanquëma'.

² A'naquënso' pinorinaco. "Paonoso' co Yosë pochin yonquirinhuë'. Inaora nohuantërinsoáchin yonquirin," topirinahuë'. Pa'pato, inapita chiniquën pënënarahuë'. Canpitaso nipirinhüë', noya yonquihuatama', co chiniquën pënëna'huanquëmaso' ya'huaponhuë', ténahuë. ³ Piyapicoi quiyanta' nipiraihuë', co a'napita pochin yonquiraihuë'. Co natëpisopitahuëso' inimicotopirinacoihuë', co quiyaora yonquinëhuëi quëran yaminsëraihuë'.

⁴ A'naquënso' inimiconënpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuipi. Quiyaso nipirinhüë' co quiyaora yonquinëhuëi quëran minsëtaraihuë'. Sacai' nipirinhüë', Yosë ananitërincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'. ⁵ A'naquën nisha nanan imasapi. "Quiyaora noya nitotërai," toconpi ni'ton, co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Nipirinhüë', Yosë catahuarincoi inapitanta' minsëca'huaiso'. No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocristoíchin natëcaiso marë'. Ya'ipinpoo' co noyahuë' yonquipirëhuahuë', Yosë nanitërin ananiantinpoaso' Quisocristoíchin natëcaso marë'. ⁶ Canpita noya natëhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpatoi, co natëpisopitahuë' no'tëquën ana'intarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huarë' yonquiramahuë'. A'naquën "Quisocristo chachin imarai," topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocristo imarai mini.

⁸ Yosë chachin chiniquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuatëinquëmara, co ina marë' tapanahuë'. Noya noya imacamaso marë' a'chintërainquëma'. Co nisha cancantamaso marë' a'chintërainquëmahuë'.

⁹ Chiniquën nanantopirahuë', co apa'yana'huanquëmaso marë' ninshitaranquëmahuë'.

¹⁰ A'naquën itërinëinquëma': "Paono na'con ninshitatonpoo', chiniquën pënënpirinpooahuë'. Huë'pachinaso', co chiniquën nanantona'pi pochin nontërinpooahuë'. Sanoanayan quëran a'chintërinpoo' ni'ton, co chiniquën nanantërinhuë'," toconpi.

¹¹ Napopirinahuë', co nisha nisha nontaraihuë'. Inapitanta' sha'huitoco' nitochina'. Ninshitohuatëinquëmara, chiniquën pënënanquëma mini. Canpitataquë canconpatoi, inachachin

nontarainquëma'. Insosona co yanatëhuachinhuë', chiníquën pënënatoi, ana'intarai huachi.

¹² Inapitaso' co no'tëquën yonquipihuë'. “Quiyaso' noya noyacoí. A'napita quëran noya noya nitotërai,” toconpi. Co ina pochin nonacasohuë' nipirinhüë', napopi. Inahua capini ninocanatoná', ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantëraihuë'. ¹³ Co quiyaora nohuanton, chiníquën nanantëraihuë'. Yosë chachin acorincoi na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso marë'. Insëquësona a'china'huaisonta' sha'huitërincoi. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintërainquëma'.

¹⁴ Yosë sha'huitërincoisoráchin natërai. Ina nohuanton, canpitataquë pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. ¹⁵ Co a'na piyapi a'chinquë paatoi, a'chinaihuë'. Yosë a'parincoi noya a'chinta'huainquëmaso marë'. Na'con nohuantërai noya noya imacamaso'. Noya noya natëhuatama', aquëtë huarë' a'chintarainquëma'. ¹⁶ Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'chinai. Inapitanta' Yosë imacaiso marë' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantëraihuë' a'china'huaiso'.

¹⁷ Yosë quiricanënnquë naporin: “ ‘Noya noya ninahuë,' co ta'caso' ya'huërinhuë'. ‘Ma noyacha Yosë catahuarinco paya,' ta'caso' ya'huërin,’ ténin. ¹⁸ “Caso' noyaco,” topatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Noya cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquia'ahua'.

11

Nisha a'china'piro'sa'yanonpinpiso'

¹ Noya nipatëhua', co ina marë' a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'. Nipirinhüë', pi'pian hua'yantërinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso marë' sha'huitaranquëma'. ² Yosë nohuanton, na'con nosororranquëma'. Nosoroatënnquëma', a'pitëranquëma'. Co nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapiri mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintëranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso marë'. ³ A'naquënso nipirinhüë' yaanishacancantërinënnquëma'. Iráca ya'huani Ipa nonpintërinso pochin yanonpintërinënnquëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë'. ⁴ Quisocristo imacaso' a'chintëranquëma'. Natëhuatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapitaso nipirinhüë' nisha a'chintërinënnquëma'. “Quisocristo nanamën chachin a'chintarainquëma',” itopirinënnquëmahuë', nisha nanan a'chintërinënnquëma'. Nisha ispiritonta'

ya'huërin, itërinëinquëma'. Nisha nisha natëcaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'.
 5 "Quiyaso' noya noyacoí," itopirinëinquëmahuë', inapitaso' co ca quëran noya noyahuë', tënhuë. 6 Co míso nona'picohuë' niporahuë', noya noya nitotërahuë. Ya'ipi no'tëquën a'chintëranquëmaso' nani nitotërama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

7 Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahuë'. Sacatato, ma'sha pahuantërinco' pa'anahuë. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso marë'. ¿Ina marë' co noyahuë' ni'namaco tí? 8 A'chintëranquëmaso marë' co manta' ma'paranquëmahuë'. A'napita imapisopita coriqui a'patërinaco catahua'huanquëmaso marë'. Naporo' co inapita a'chintopirahuë', a'patërinaco. 9 Canpitataquë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincohuë', co pi'pisha tëranta' ma'paranquëmahuë'. Masitonia parti quëran huëcatona', quëtirinaco. Quisocristo imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtirinaco nanpica'huaso marë'. Canpita ma'shanëma' co ma'paranquëmahuë'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahuë'. 10 Quisocristo catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a'chinato canarahuë'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahuë. Napoaton noya cancantërahuë. Co insonta' nanitarinhuë' nisha ayonquiincoso'. 11 "Co nosororinquëmahuë' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquëmahuë'," itopirinëinquëmahuë', co no'tëquën nonpihuë'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororanquëma', tënhuë.

12 Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinëinquëmara, coriqui ma'parinëinquëma'. Caso nipirinhuë' a'chinahuëso marë' co coriqui ma'patërahuë'. Ipora huanta' topinan a'chinárahue' ama pinoinacoso marëhuë'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, "Paono pochachin a'chintërainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta'," ichitënenquëmahuë'. 13 Inapitaso nipirinhuë' na'con nonpintërinëinquëma'. "Quisocristo a'parincoi," itopirinëinquëmahuë', co tëhuëenchachin a'parinhuë'. Nonpintatënenquëma', a'chintarinëinquëma'. 14 Co ina marë' pa'yanacaso' ya'huërinhuë'. Ni'co'. Satanasënta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. 15 Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. "Yosë a'parincoi. No'tëquën natëcamaso marë' a'chintarainquëma'," topirinahuë'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'ntarin.

Paono parisitërinso'

16 Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. "Paonoso' hua'yantërin," toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohuë'. Nipirinhüë', pi'pian ina pochin nontohuatëinquëma', ahuantatoma', natanco, topirahuë'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marë'.
 17 Co Siniro nohuantërinhuë' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'.
 18 Nipirinhüë', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'.
 19 Inapitaso' nocanpirinëinquëmahüë', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tëranta' natanco, topirahuë'.
 20 Inapitaso' chiníquën camairinëinquëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninëinquëma', yaahuërinëinquëma'. Inapotopirinëinquëmahüë', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? tënahüë, yonquiato. 21 Quiyaso nipirinhüë' co ina pochin ninaihuë'. Co chiníquën nontërainquëmahüë'. Ina marë' tapanai.

Nipirinhüë', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuë.
 22 "Quiyaso' Iprio piyapicoi," topachinara, canta' mini Iprio. "Israiro piyapicoi," topachinara, canta' inachachin ninahuë. "Apraanso' shimashonëhuëi chachin," topachinara, inaso' shimashonëhuë canta'. 23 "Quisocristo sha'huitërincoi ni'toi, natërai," itopirinëinquëmahüë'. ¿Caso' na'con na'con natërahuë! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. Yosë marë' caso' chini chiníquën sacatërahuë. Pa'sápato, Yosë nanamën a'chinahuë. Ina marë' na'con na'con parisitaporahuë', ahuantërahuë. Inanta' sha'huichinquëma'. A'chinahuëso marë' na'aro' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'aro' ahuërinaco. Shitëparinaco. 24 Cotio hua'ano'sa' ana'intatonaco, chiníquën huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquë a'natëraporo' inapotëra'piarinaco. 25 Copirno sontaro'sanënpita naraquë chiníquën ahuërinaco. Cararo' inapotatonaco, ana'intërinaco. A'na tahuëri na'piquë të'yararinaco tëpainacoso marë'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitërahuë. Nanchaquë marë pa'taporahuë', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuë. A'na tashi' nara yanponinquë matato, marëquë chachin tahuërianpitërahuë. I'huaraya huarë' cha'ërahuë. 26 A'chinaca'huaso marë' pa'sárahüë. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitërahuë. Ihuatëro'santa' yatëparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuë', cotioro'sa'

no'huitonaco, yaahuërinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquë a'naquën yaahuërinaco. Co piyapi ya'huërinquëonta' ma'sha onporahuë. Marë pa'tohuatëra, parisitërahuë. A'naquën: "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', chiniquën no'huirinaco. ²⁷ Chiniquën sacatápato, parisitërahuë. Tashinta' co huë'ëtorahuë', ni'tárahue'. Na'a tahuëri capa cosharo' ni'ton, tanarahuë, yamororahuë. Co coshataporahuë', a'chinárahue'. A'moca'huaso' pahuantërinco ni'ton, sëhuën natanahuë.

²⁸ Yosë nohuanton, ina pochin parisitárahue'. Naporahuaton, ya'ipi imaramasopita nosoroatëinquëma', yonquiáranquëma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantërahuë. Nani tahuëri yonquiátëinquëma' napion cancantërahuë. ²⁹ A'naquën co chiniquën cancantohuachinahuë', canta' ina pochin ninatanahuë. A'na piyapi anishacancantohuachinquëmara, nosororanquëma' ni'ton, ina no'huirë pochin cancantërahuë. ³⁰ A'naquënso' na'con nonsapi. "Quiyaso' noya noyacoï," topi. Caso nipirinhue' co ina pochin nonahuë'. Co caora nanitërahuëso' sha'huichinquëma'. Na'con ma'sha onpotopirinacohue', Yosëichin achinicananinco ahuanta'huaso marë'. ³¹ Yosë ni'sárinco, co nonpintaranquëmahuë'. Inaso' Quisocristo pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. ³² Iráca Tamascoquë ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasëri acorinso'. Tashinan pëiquë yapo'morinco ni'ton, sontaro'sa' a'parin. Nani tahuëri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marë'. ³³ Yamapirinacohue', imapisopita catahuarinaco cha'ëca'huaso marë'. Inapa pairatopiquë huintana ya'huërin. Ina quëran nantipiquë anohuaraimarinaco. Napotohuachinacora, cha'ërahuë. Co caora nanitopirahuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë.

12

Paono inápaquë quënaninso'

¹ Co nohuantërahuë' a'napita nocana'huaso'. "Caso' noya noya piyapico," co taporahuë', pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. Iráca Yosë nohuanton, hua'narëso pochin ma'sha ni'nahuë. Quisocristo chachin anitotërinco'. ² Naporo' inápaquë Yosë ya'huërinquë chachin quëparinco. Nani shonca catapini pi'ipitarin quëparinco'. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërin. ³ Tëhuënchachin pantarahuë. Hua'yanëhuëichin a'na' pa'mara. Nonëhuëro'co chachin a'na' pa'maraco. Co

caso' nitotërahuë'. Yosëíchin nitotërin. ⁴ Yosë'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuë', co nanitërahuë' sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵ Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton, nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë'. Co caora nohuanto, chiníquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tënahuë. ⁶ "Na'con na'con nitotërahuë'," itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitëinquëmahuë', co nonpinchitëinquëmahuë'. Nipirinhüë', co ina pochin nontëranquëmahuë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatëinquëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Inaíchin yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁷ Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita nocana'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan acoposha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahuanaporahuë', Satanasë na'con aparisitërinco. ⁸ Ina marë' chiníquën Siniro nontërahuë. "Catahuaco ama parisichisohüë'," itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹ Siniro sha'huitërinco: "Ca nohuanto, ipora huanta' parisitapiranhuë', nosoroatëinquën, na'con catahuanquën. Carinquën achinicancanaranquën noya ahuantamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatanhüë', na'con na'con catahuanquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhüë'," itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. "Co caora nanitohuatërahuë', Quisocriso na'con na'con catahuaninco," ta'to, noya cancantërahuë. ¹⁰ Napoaton co chiníquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha pahuantopirincohüë', co ina yonquirahuë'. Quisocriso imarahüëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantërahuë. Sacai' nipirinhüë', nóya cancantërahuë. "Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuaninco," ta'to, chini chiníquën cancantërahuë.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹ Nisha a'china'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. "Paono nóya a'chintërincoi," itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. "Quiyaso' noya noyacoí," itopirinëinquëmahuë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocriso catahuaninco ni'ton, noya ninahuë. ¹² Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuanin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita nohuitërehüa'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin

catahuarinco. Canpitataquë ya'huapo, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Aparisitopirinacohuë', ahuantato, a'chintëranquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," ta'toma', imarama'. ¹³ A'naquënso nipirinhüë' sha'huitërinënuëma'. "A'napita imapisopita noya noya ni'nin," itopirinënuëmahüë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpató, cosháro', coriqui, inapita ma'patërahuë capato, nãpica'huaso marë'. Canpitaíchin co ma'pachinãnuëmahüë'. ¿Ina marë' no'huiramaco ti? No'huihuatamaco, ¡nãniantoco!

¹⁴ Nani catoro' ni'conãnuëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapa'sarahuë. Cantonpatënuëma', co manta' ma'paaranquëmahüë'. Co ma'shanëma' nohuantërahuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuantërahuë. Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacaso' ya'huërin. ¹⁵ Napoaton co manta' ma'parãnuëmahüë'. Noya cancantato, sacatarahuë cosháro' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintaranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahüë', canpitaso' co onpopinchin nosororamaco huë' topirahuë'.

¹⁶ A'naquëonta' nonpinãpirinaco. "Paono co ma'sha ma'papirinquëmahüë', nonpintatënuëma', canarin," itërinënuëma'. Co napopirahuë', napotërinënuëma'. ¹⁷ I'hua mini a'naquën a'papirahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. ¹⁸ "Inta, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa'," itahuato, Tito a'parahuë. Inarë' a'na iyayanta' a'parahuë. Cantonpãchinquëma', co Tito nonpintërinquëmahüë'. Canta' ina pochachin cancantërahuë. Co pi'pisha tëranta' canaraihuë'.

¹⁹ Co noya nicamacóiso marë' ninshitarãnuëmahüë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororãnuëma' iyaro'sa'. Noya noya noya imacamaso marë' ninshitarãnuëma'. Quisocrísto imarai ni'ton, Yosëíchin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën ninshitarãnuëma'. ²⁰ Canconpato, co noya ni'saranquëmahüë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohüë' nimara. Napoaton sëtato, yonquiáranquëma'. Ipora huanta' a'naquëma' nimara nino'huiarama', nia'pitarama', iquianan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, tënahüë yonquiato. ²¹ Iráca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanãpirachin yonquirama'. Ipora huanta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina nãniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sëtarahuë.

Carinquëma' a'chintëranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarinco. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiníquën asëtaramaco.

13

Piquëran pënëntërinso'

¹ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' pa'sarahuë. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. “Ama topinan quëran ana'intocosohe'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitohuachinpoa', naporohuarë' ana'intacaso' ya'huërin,” topi. Napoaton pa'pato, inapochin natantarahuë no'tëquën nitota'huaso marë'. ² I'hua ni'conpatënuquëmara, pënënanquëma'. “Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'tëquën ana'intaranquëma huachi,” itëranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pënëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pënëntaranquëma'. ³ “Chiníquën nanantëranso' a'notocoi nitochii,” itopiramacohuë'. Pa'pato, no'tëquën ana'intohuatënuquëma', nitotarama'. “Quisocristori a'parin ni'ton, chiníquën nanantërin,” tosarama'. Quisocristo co topinan quëran nontërinpoahuë'. Chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. ⁴ Isoro'paquë nipon, co aquëtë' chinirihuë'. Corosëquë patanantopi. Chiminaponahuë', Tata Yosëri chiníquën nanantaton, ananpitaantarin. Quiyanta' Quisocristo pochin cancantatoi, co quiyaora chiniraihuë'. Ina acorincoi ni'ton, Yosë achinicananincoi no'tëquën pënëna'huainquëmaso marë'.

⁵ Canpitaso nipirihuë' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatëramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocristo ya'coancantërinquëma'. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? A'naquëmaso nipirihuë' co tēhuëncachin imamaranquëmahuë'. ⁶ Tēhuëncachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', tēnahuë. Ina quëran canpitanta' inachachin yonquiarama'. “Tēhuëncachin Quisocristori acorin pënëninpoaso marë’,” tosarama'. ⁷ Canpita marë' Yosë nontarai. “Catahuaquë' noyasáchin niina',” itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirinacoihuë', co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tënanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuantërai huë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiníquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë' sëtërai huë'. Noya imapatama', noya cancantarai. Ipora

huanta' Yosë nontarai. "Catahuaquë', Sinioro, noya noya cancanchina'," itërai. ¹⁰ Napoaton co inaquë ya'huaporahuë', ninshitaranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huanquëmaso' ya'huaponhuë'. Sinioro chachin chiniquën nanan quëtërinco catahua'huanquëmaso marë'. Co anishacancanta'huanquëmaso marë' napotaranquëmahuë'. Noya noya imacamaso marë' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaro'sa' ninshitëranquëma'. Noya cancantoco', tënahuë. Ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaco'. Pënënanquëmaso' noya natëtoma', niachinicancanco'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huëco'. Inapohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpoa' sano cancantacaso marë'. ¹² Noya ninosoroatoma', imaramasopita capini nisë'quëco'. ¹³ Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso', saludos a'patarinënuëma'.

¹⁴ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo catahuainquëma'. Tata Yosë nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuëri noya ayonquiinquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Carasiaquë imapisopita quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co piyapi'sa' inahuara nohuanton a'parinacohuë' a'china'huaso marë'. Co inapita acorinacohuë'. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nanopiantarin huachi. Nani nanopiantohuachina, ina chachin nanan quëtërinco a'china'huaso marë'. ² Ya'ipicoi isëquë imaraisopitaro'coi chachin nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Carasia parti ya'huëramasopita imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. ⁴ Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya'huërëtërinpoa'. Notohuaro' piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. Ama inapita pochin cancantacaso marëhuë' chiminatón, anoyacancantërinpoa'. Tata Yosë nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁵ “¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

Quisocristoíchin imacaso' ya'huërinso'

⁶ Yosë ayonquirinquëma' imacamaso marë'. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ni'ton, imarama'. Imapiramahuë', a'naroáchin ina naniantatoma', nisha nanan yaimarama'. Ina yonquiato, pa'yanahuë. ⁷ Co a'na nanan, iyaro'sa', ya'huërinhuë' chá'ëcaso marë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Inasáchin yonquipiramahuë', a'napita huëcatona', nisha nanan a'chintarinëinquëma'. Napoaton nisha nisha yonquiarama'. Yanonpintërinëinquëma'. “Co Quisocristoráchin yonquicaso' ya'huërinhuë'” itërinëinquëma'. ⁸ Quiyanta' nisha nanan a'chinai naporini, Yosë ana'inchitoncoihuë'. Anquëni tëranta' nisha nanan a'chinin naporini, Yosëri ana'inchitonhuë'. “Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'” itëranquëma'. ⁹ Iráca inachachin sha'huitërainquëma'. Iporaso' naquëranchin sha'huitantaranquëma'. “Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'” ta'toma', imarama'. Inso tëranta' nisha nanan a'chintohuachinquëma', Yosëri chiniquën ana'inchin, ténahuë.

¹⁰ Co piyapi'sa' noya nicainacoso marë' a'chinahuë'. Yosë noya nicainacoso marë' a'chinahuë. Piyapi'sa' pa'yatinacoso marë' na'con na'con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohuë'.

Paono ya'nan imarinso'

¹¹ No'tëquën iyaro'sa' sha'huitaranquëma'. Iráca quëran huarë' co piyapi yonquirinso' a'chintëranquëmahuë'.
¹² Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a'na piyapi sha'huitërincohuë'. Co insonta' ina nanamën a'chintërincohuë'. Inaora chachin anitotërinco.

¹³ Iráca naporahuëso' nani natantërama'. Co'huara Quisocristo imashatërapohuë', cotio nanan imarahuë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no'huirahuë. Chiníquën aparisitërahüë. Ata'huanta'huaso' yonquipirahuë'.

¹⁴ Cotioro'sa' napopiso' chiníquën imato, inasáchin yonquirahuë. Carë' napopináchin pi'ipitopiso' noya natëpirinahuë', caso' na'con na'con natërahüë. Nani ma'sha shimashonëhuëpita a'chinpiso' yanatëpirahuë'.

¹⁵⁻¹⁶ Yosë nosoroatonco, nohuantërinco hui'nin imaca'huaso marë'. Co'huara nasichátërapohuë', yonquirinco nanamën a'china'huaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinco ni'ton, hui'nin anohuitërinco nisha piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina marë' acohuachincora, co piyapi'sa' paaparahuë' a'chintinacoso marë'.

¹⁷ Ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpirinahuë', co inatohua' pa'nahuë' nonta'huaso marë'. Inapita'ton acopirinhüë', Yosë nani sha'huitërinco ni'ton, co inapita tëranta' natanconahuë'. Co hua'qui quëranhuë' Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë.

¹⁸ Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënuë yacaparahuë.
¹⁹ Naporo' Santiaconta' nohuitërahüë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahüë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'.
²⁰ Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahuë'.

²¹ Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë.
²² Cotia parti ya'huëpisopitaso nipirinhüë' co nohuichatërarinacohüë'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinahuë', co nohuitërinacohüë'.

²³ Topinan natantërinaco. "Íráca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapurinpoahuë', iporaso' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, natantopi.
²⁴ Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

2

Quisoso ca'tano'sanēnpitarē' ninontopiso'

¹ Shonca catapini pi'ipi quēran naquēranchin Quirosarinquē paantarahuē. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quēparai. ² Yosē ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuē imapisopita nonta'huaso marē'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitērahuē. “Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristoíchin imacaiso' ya'huērin, tēnahuē. Iráca pēnētērinso' imacaiso' co a'chintērahuē,” itērahuē. “Co no'tēquēn a'chinahuē,” itērinaco naporini, topinan quēran a'chinchitēnquēmahuē', tēnahuē yonquiato. Ansiano'saso nipirinhue' “Noya a'chinan,” itērinaco. ³ Titonta' nisha piyapi nipirinhue', inatohua' quēparahuē. Co marca ya'huētopirinhue', ansiano'sari noya ni'pi. “Marca niacotēquē,” co itopihuē'. ⁴ A'naquēn cotioro'saso nipirinhue', “Quiyanta' imarai,” taponaraihuē', co Quisocristoráchin imapihuē'. Iráca pēnētērinsonta' imapi. Yasha'huirapitonacoi, niyontonpiso pēiquē ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marē'. “Iráca pēnētērinsonta' natēcaso' ya'huērin,” ta'tona', yaanishacancantērinacoi nisha nisha natēca'huaiso marē'. ⁵ Napotopirinacoihuē', co pi'pian tēranta' nohuantēraihuē'. “Quisocristoíchin anoyacancantērinpoa',” itērai. Canpitanta' no'tēquēn yonquicamaso' nohuantērai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natēraihuē'.

⁶ Ansiano hua'ano'saso' nipirinhue', co nisha sha'huitērinacohue'. Chiníquēn nanantopirinhue', co tē'huatērahuē'. Napopináchin Yosē ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸ “No'tēquēn a'chinan,” itērinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosē nohuanton, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta' a'chintohuato, Yosē nohuanton, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuē', imasapi inahuanta'. Napoaton ansiano'santa' noya nontērinaco. “Yosēri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marē'. Quēmaso nipirinhue' acorinquēn nisha piyapi'sa' a'chintacaso marē',” itērinaco.

⁹ Santiaco, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiníquēn nanantopi ni'ton, sha'huitērinacoi. “Yosē na'con catahuarinquēn. Ina acorinquēn nisha piyapi'sa' a'chintacaso marē',” ta'tona', sē'quērinaco. Pirnapinta' sē'quēpi. “Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhue' cotioro'sa' a'chintarai,” itohuachinacoira, “Noyahua',” itērai. ¹⁰ “Ama sa'ahuro'sa' naniantocosohue'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quētacaso',” itērinacoi. “Co'chi naniantaraihuē paya. Nosororai quiyarinta',” itērahuē.

Paonori Pitro pēnēninso'

11 Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristoíchin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tēhuërin. Napoaton niyontonpiquë chachin pēnēnahuë. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. 12 Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpisopita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihuë'. Napopináchin coshatopi. Pitronta' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhuë'. Ina quëran a'napita cotioro'sa' Quirosarin quëran canquipi. Santiago imarinsopita inahuaso'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', iráca pēnēntopiso' yonquiatona, ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca pa'yatopisopita tē'huataton, nisha coshatërin. 13 Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipsisopita Pitro nicatona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. 14 Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë Pitro chiniquën pēnēnahuë. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pēnēntërinso' naniantëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporaso' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nicaton, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pēnēntërinson'ta' natëcaso' ya'huërin, ta'tona', nonanarinēnquën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natëhuatëhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

15 Canpoaso' hua'huatërehua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninëhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërehua'. 16 Napopirëhuahuë', Moisésë pēnēntërinso' natëhuatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërehua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tēranta' pēnēntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

17 'Quisocristo nicha'ësarinpoa', ta'tëhua', imarihuarahuë', iráca pēnēntërinso' imaantahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuaninpoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. 18 Iráca pēnēntërinso' nani naniantërehua'. Naquëranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. 19 Iráca canta' pēnēntërinso' imapirahuë', co nanitërahuë' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato

noya cancantërahuë'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahuë. Napoaton iráca pënëntërinso' naniantërahuë Yosëíchin yonquica'huaso marë'. ²⁰ Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahuë. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarinco noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarinco,' ta'to, noya cancantërahuë. Inaso' pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin. ²¹ Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahuë'. Inasáchin imarahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërehuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë', itërahuë.

3

Iráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

¹ Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. ¿Inta' ahua'yantatëinquëma', anishacancantërinquëma'? ténahuë yonquiato. "Quisocristo corosëquë patanantopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'ninquëchin quënanëso pochachin sha'huitohuatëinquëmara, natanama'. "Ina pochin chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. ² Isoíchin yanitotërahuë. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¿Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma' "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma', na'con catahuarinquëma'. ³ ¿Onpoatomata' iporaso' co huachi no'tëquën yonquiramahuë'? Naquëranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nan imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonënuë ya'conacamaso'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huanta' co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamaso'. ⁴ Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapirinquëmahuë'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'. ⁵ "Quisocristoíchin anoyacancantërinco," topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achinicananinquëma'. Catahuarinquëma'

ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahuë'.

6 Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. "No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparín," topachina, Yosëri noya ni'nin. 7 Iporaso' canpoanta': "Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahuë," topatëhua', Apraan pochin cancantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'. 8 Co cotioro'saráchin Yosëri nohuantërinhuë'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'intarínhuë'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: "Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuaarahuë," itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin. 9 Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

10 Moisésë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahuë' ni'ton, Yosë ana'intarínquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: "Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohuë', chiníquën ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma'," ténin. 11 "Pënëntërinso' natëto cha'ësarahuë," co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': "Cancanënpoa quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa ni'ton, noya nanpimiatarihua'," ténin quiricanënguë. 12 Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhuë'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina', inasáchin natëcaso' ya'huërin. Moisésë sha'huitërinpoa': "No'tëquën natëcaso' ya'huërin. No'tëquën natëhuatëhua', noya nanpimiatarihua'," ténin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahuë'.

13 Co nanitërehuahuë' no'tëquën natëcaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristoso nipirínhuë' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: "Piyapi pa'pi co noyahuë' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiníquën ana'intëre'. Nani Yosëri a'porin," ténin quiricanënguë. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirínhuë', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa marë' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. 14 "Yosë no'tëquën nontërinco," ténin Apraan. Ina téninso marë' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo chiminin. Ina natëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo

ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosë sha'huirinso pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosë sha'huirinso'

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquëma' yonquicamaso marë'. Ma'sha mapatëra, quirica quëtërinënpo'. Quëtohuachinënpora, hua'ani nininën acorahuaton, hui'sharin. Ina quëran co insonta' nanitërinhuë' canpiacaso'. Co aquëtë' ninshitacaso' ya'huërinhuë'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huërinhuë'. Ya'nan ninshitërinSORÁchin ya'huëmiatarin. ¹⁶ Inapochachin iráca Yosëri nontaton, Apraan sha'huitërin: "Caora nohuanto, nóya catahuanranquën. Quëma shiparionta' catahuanahuë ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantacaso marë'," itërin. A'naíchin shiin yonquiaton, naporin. Quisocristo ninoton, napotërin. ¹⁷ Iráca Apraanë' anoyataton, itapon: "A'na tahuëri quëma shiparin ya'huëhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancantarin. Caora nohuanto, nicha'ësarahuë. No'tëquën nontaranquën. Co onporonta' naniantarahuë'," itërin Yosëri. Ina quëran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huëhuachina, cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso marë'. Pënënpirinhue', Apraanë' iráca anoyatërinso' co naniantërinhuë'. Yosëri nani sha'huito huachina, co onporonta' nonpininhue'. ¹⁸ Iráca Yosëri sha'huitërin. "Caora nohuanto, piyapi'sa' nicha'ësarahuë," itërin. Iráca pënëntërinso' natëtë' cha'ëcaso' ya'huërin naporini, co inaora nohuanton Yosë nicha'ëitonpoahuë'.

¹⁹ ¿Ma'marëta' nipachin pënëntërinso nanan ya'huërin? Co topinan quëran cotioro'sa' pënënhue'. Oshahuanëhuaso' anitotinpoaso marë' pënënin. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin imacaiso'. Quisocristo nasitohuachina, iráca Apraan sha'huitërinso chachin o'marin. Yosë pënëntohuachina, anquëniro'sa' a'paimarin Moisësë sha'huitacaso marë'. Ina quëran Moisësëri piyapi'sa' sha'huitërin. ²⁰ Nipirinhue', Apraan nontohuachina, co anquëni a'paimarinhue'. Co piyapi tëranta' a'parinhue' sha'huitacaso marë'. Inaora chachin no'tëquën sha'huitërin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quëhuarë' Moisësë pënëntërin ni'ton, ¿Yosëri Apraan sha'huitërinso' tapirin ti? Co naporinhue'. Pënëntërinso' noya noya nicon, anoyacancantërinpoa' naporini, ina natërehuaso marë' Yosë noya ni'itonpoahuë'. ²² Nipirinhue', co insonta' nanitërinhuë' no'tëquën natëcaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin, tënin Yosë quiricanën quëran. Napoaton

Quisocristoráchin nanitaparín anoyacancantínpoaso'. Inasáchin imapatéhua', Yosé noya ni'sarínpoa'.

²³ Co'huara Quisocristo imacaso' tahuéri naniyatérasohué' Moisésé pēnētērinso' hua'anētātē pochín nitērinpoa' ama aquētē' oshahuanacaso marēhué'. Oncorapirínpoaso pochín nitērinpoa'. Quisocristo nasitaquē huarē' pēnētērinsoachín ya'huērin ama Yosé naniantacaso marēhué'. ²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquipihué' ni'ton, na'con pēnēnacaso' ya'huērin. Inapochachín iráca Moisésé na'con pēnēninpoa'. Maistro pochín pēnēninpoa' oshahuanēhuaso' ayonquiinpoaso marē'. Co pēnētērinso' natēcaso' nanitērēhuahué' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiarēhua'. Ina imapatéhua', anoyacancantarínpoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marín ni'ton, co huachi maistro pochín nininso' nohuantarihuahué'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatéhua', hui'ninpita pochín Yosé ni'ninpoa'. ²⁷ Ya'ipinpoa' Quisocristo natēhuatéhua', huēntonēnquē chachín aya'coninpoa'. Ya'conpatéhuara, "Quisocristoíchín imasarahué huachi," ta'téhua', aporihuanéhua'. Nasha a'morēso pochín ninéhua' ni'ton, Quisocristo pochín yonquiaríhua'. ²⁸ Yosēso' co nisha nisha yonquirínpoahué'. A'naquēnpoa' cotio piyapínpoa', a'naquēonta' nisha piyapi'sa'. A'naquēonta' patrono'sa', a'naquēnso' piyapínēnpita. A'naquēn sanapi'sa', a'naquēnpoa' quēmapínpoa' nipurēhuahué', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatéhua', a'na huēntoínchin pochín ninéhua'. ²⁹ Quisocristo imapatéhua', Apraan shinpítanpoa' ninéhua' canpoanta'. Apraan sha'huitērinso pochachín na'con catahuarínpoa'.

4

¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanēnpita, coriqui, inapita ayananpirín. Hui'nin mashotohuachina, inarí ya'huērētērin. Hua'huataponso nipurínhué', co a'naroáchin manínhué'. Inaora ma'shanēnpita nipurínhué', piyapínēn pochín nicaton, co a'naroáchin hua'anētērinhué'.

² Hui'napitaquē huarē' a'napitari a'pairín. Hua'huasha ni'ton, natēcaso' ya'huērin. Ina quēran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anēntarín. Pa'pin sha'huirínso tahuéri chachín nanihuachín, hua'anēntarín. ³ Inapochachín canpoanta' co'huara Quisocristo nanamēn nitochatērarihuahué', hua'huaro'sa pochín yonquirēhua'. Nani ma'sha natētacaso' yonquiconéhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huitērinēnpoa'. Inasáchin yonquipirēhuahué'. ⁴ Ina quēran tahuērínēn nanihuachina, Yoséri hui'nin a'paimarín. Sanapi quēran nasitaton, piyapi chachín ninín. Cotio quēmapi ni'ton, iráca pēnētērinso' natēcaso' ya'huērin.

⁵ Iráca pēnētērinso' natētoi, piyapinēn pochin nipiraihuē', Quisocristo nicha'ēinpoaso marē' o'marin. Ina imarēhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosē ni'ninpoa'. ⁶ Hui'nin pochachin nicatorpoa', Ispirito Santo aya'coancantērinpoa'. Ina quēran Yosē nontohuatēhua', Ispirito Santo nohuanton, "Tata" itērēhua'. ⁷ Napoaton co huachi pēnētērinso' hua'anētērinpoahuē'. Hui'ninpita pochin Yosē ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huitērinpoaso' acotaripoa'.

Iráca pēnētōpiso' co natēcaso' ya'huērinhuē'

⁸ Iráca co Yosē nohuitēramahuē'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita tē'huatatoma', mosharama', co inapita yonquicasohuē' nipirinhūē'. ⁹ Iporaso' Yosē nohuitērama'. Inanta' hui'ninpita pochin nicatorquēma', noya nohuitērinquēma'. Nani nicha'ēpirinquēmahuē', ¿ma'marēcha naquēranchin iráca pēnētērinso', a'napita piyapi'sa' natētopiso', inapita natētoma', tē'huachinachin cancantantarama'? tēnahūē. Inapita natēapomarahūē', co ina marē' noyápiachin cancantēramahuē'. ¹⁰ Cotioro'sa pochin sahuato tahuēri chinotērama', yoquia'huarai tahuēri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontōpiso tahuēri'sa' na'huērama'. "Ina marē' Yosē noya ni'ninpoa'," topiramahuē', co ina marē' noya ni'ninquēmahuē'. ¹¹ No'tēquēn iyaro'sa' a'chintōpiranquēmahuē', naniantērama' nimara, tēnahūē. "Topinan quēran a'chintērahuē nimara," ta'to sētērahuē.

¹² Canta' iráca ya'ipi pēnētērinso' natēpirahuē', Quisocristo imaca'huaso marē' co huachi ina yonquirahuē'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', "Co iráca pēnētērinso' nicha'ēsarinpoahuē'," ta'toma', Quisocristoíchin imaco huachi. Iráca nicapēnquēma' pa'patēra, co no'huiramacohuē', noya nontēramaco. ¹³ Ya'nān a'chintapēnquēma', caniorahuē. Canioto, hua'qui' yacapatēnquēma', a'chintēranquēma'. Ina nitōtērama'. ¹⁴ Chiníquēn caniōpirahuē', co nocanamacohuē'. Noya natanamaco. "Anquēni pochin Yosē nanamēn a'chintērancoi," itēramaco. Quisocristo noninso pochachin natanamaco. ¹⁵ A'chintohuatēnquēmara, pa'yatērama'. Na'con nosororamaco. Nanitērama' naporini, ya'pirama chachin quēchitōmacohuē'. ¿Onpoatomata' iporaso nisha yonquirama'? ¹⁶ No'tēquēn pēnēnanquēma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷ Nisha a'china'piro'saso canpitataquē paatona' noyásha nontōpirinēnquēmahuē', co tēhuēnchachin yacatahuarinēnquēmahuē'. Yaocoiarinēnquēma' inapita pa'yatamaso marē'. "Ama Paono natēcosohuē'," itērinēnquēma'. ¹⁸ Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso'

ya'huërin. Nipirinhüè', co noyahuë' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Canpitataquë ya'huasoco, nóya nontëramaco. Iporanta' co ya'huëpirahuë', noya yonquirapico, topirahuë'.¹⁹ Na'con iyaro'sa' nosororanguëma'. Hui'nahuëpita pochachin ni'nanguëma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiníquën parisitërin. Inapochachin canta' na'con yonquiatënguëma', chiníquën parisitarëso pochin cancantërahuë. Canpitanta' Quisocristo pochachin cancantacamaso' na'con nohuantërahuë. Quisocristoráchin imapatama', oshaquëran ina pochachin cancantarama'. Ina marë' na'con yonquiáranquëma'.²⁰ Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitërarahuë. ¡Inaquë ya'huërahuë naporini, ninontërhua' noya noya niitonhuë'! Aquë ya'huërama' ni'ton, "¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marë' nicaya?" tënahüë yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹ Natanco iyaro'sa' Moisësë pënëntërinso' yanatëramasopita. ¿Co ya'ipi Moisësë ninshitërinso' natanamahuë' ti? ²² Apraan cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' cosonanën hua'huin. A'naso' nipirinhüè' sa'in chachin hua'huin, tënin. ²³ Cosonanënso' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huanin. Sa'in chachinso' nipirinhüè' Yosë nohuanton, hua'huanin. Co'huara hua'huayantëraponhuë', Yosëri itërin: "Ca nohuantonëhuëquë hua'huanaran," itërin. Yosëri catahuarin ni'ton, hua'huanin. ²⁴⁻²⁵ Iso cato' sanapi'sa' yonquiatoma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huërin. Inapochachin cato' anoyatërinso' ya'huërin. A'naso' iráca pënëntërinso', itopi. A'naso' nipirinhüè', Quisocristo quëran anoyatërinpoaso'. Iráca pënëntërinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'taso', Moisësë pënëntërin. Sinai motopiquë canconpachinara, pënëntërin nani ma'sha natëcaiso'. "Co no'tëquën natëhuatëhuahuë', Yosë ana'intarinpoa'," ta'tona', të'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquë ya'huatona', pënëntërinso' nanan imasapi. "Ana'intoahuachinpoa'," ta'tona', të'huarë'na' ya'huapi. ²⁶ Apraan sa'inso' nipirinhüè' co ina pochinhuë'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anën pochin camairinhuë'. Inapochachin inápaquë nasha Quirosarin ya'huërin. Inatohua' co nisha nisha natëcaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatëhua', Sara hua'huin pochin ninëhua'. ²⁷ Iráca Yosë quiricanënguë ninshitaton, naporin:

"Co hua'huana'pinquënhüë' niponahuë', nóya cancantëquë'. Co hua'huanaton iquitaponahuë', capa cancantëquë'. A'na'ton so'yaton, hua'huanin.

Quëmaso nipirinhüë', na'con na'con amiparinpita ya'huëtarinquën. Ina marë' capa cancantëquë'," itërin.

²⁸ Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosë nohuanton, ya'huëtërin. "No'tëquën Yosë nontërinco," topachina, ina nohuanton, Isaco nasitërin. Canpoanta' Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, huëntonënuë ya'conarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ²⁹ Apraan hui'ninpitaso' co noyahuë' nini'tona', ya'huëpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitërin. Cosona' hua'huinso nipirinhüë', apiraton Isaco aparisitërin. Inapochachin ipora huanta' iráca pënëntërinso' nanan imapisopita aparisitërinënpoa'. ³⁰ Cosona' hua'huinso nipirinhüë', co ya'huëmiatërinhuë'. Ina'ton nasitaponahuë', Yosë co nohuantërinhuë' pa'pin ma'shanënpita hua'anëntacaso'. Apraan nontaton, itapon: "Isaco ya'ipi hua'anëntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinë chachin a'paquë' pa'ina'," tënin. ³¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo nanamën imapatëhua', co pënëntërinso' nanan imacaso' ya'huërinhuë'. Yosëso' co patron pochin piyapitërinpoahuë'. Huëntonënuë' chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

5

Quisocristo ocoirinpoaso'

¹ Quisocristo nicha'ërinpoa' inasáchin yonquiatëhua' noya cancantacaso marë'. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquëranchin iráca pënëntërinso' imahuasohüë'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

² Ca Paonoco no'tëquën sha'huitëranquëma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoíchin yonquiamahuë'. Ina quëran co anoyacancantarinquëmahuë'. ³ Naquëranchin sha'huitantaranquëma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁴ "No'tëquën natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topatama', co Quisocristo imaramahuë'. Yosë inaora nohuanton, nosoropirinquëmahuë', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquëmahuë'. ⁵ Nipirinhüë', ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa', tënëhua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', tëhuëenchachin noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina ninarëhua'. ⁶ Quisocristo imapatëhua', co marca yonquiarihuahuë'. A'naquënso' nani niacotopi. A'naquënso' nipirinhüë' co niacotopihuë'. Co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Cancanënpoa' quëran huarë' imacaso' ya'huërin. "Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa'

quëran natëahua'. Ina natëhuatëhua', catahuarinpoa' nóya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁷ Canpitaso noya imasapiramahuë', ¿inta nonpin-tatënguëma', nisha ayonquirinquëma'? tënahuë. ⁸ Co ina pochin Yosë a'chintërinpoahuë'. Huëntonënguë aya'coninpoa' ni'ton, cancanënpoaquë nontarinpoa'. No'tëquën yonquicaso' nohuantërin. ⁹ Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acotohuachinara, ya'ipi së'cotërin. Inapochachin pi'pian tëranta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quiya quëranhuë' ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ¹⁰ Caso nipirinhüë' natëranquëma'. No'tëquën yonquiarama', tënahuë. Sinioro catahuarinquëma' ama nisha nisha yonquicamaso marëhuë'. Nipirinhüë', inso tëranta' nisha a'chintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin. Chiniquën nanantopirionta', nonpintohuachinquëma', Yosëri ana'intarin.

¹¹ A'naquën nonpinapirinaco. —Paononta' quiya pochin a'chinin. “Marca niacotoco'. Co iráca pënëntërinso' natëhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë',” tënin Paononta', toconpi. Co napopirahuë', nonpinapirinaco. Ina pochin a'chinahuë naporini, co cotioro'sa' no'huiitonacohuë'. “Quisocristo corosëquë chiminin. Inasáchin imapatëhua', anoyacancantarinpoa',” itërahuëso marë' ipora huanta' aparisitarinaco. ¹² Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquipi ni'quëhuarë', ya'ipi niyashitëtochinapi naporini, noya noya niitonahuë'.

¹³ Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquëma'. Canpitaso' Quisocristo nohuantërinquëma'. Nicha'ërinquëma' ama huachi të'huarë'quëma' ya'huëcamaso marëhuë'. Co huachi ya'ipi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huëpirinhüë', co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacamaso'. Quisocristo imapatama', co noyahuë' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huërin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marë'. A'napita na'con na'con yonquico'. ¹⁴ Iráca Yosë pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. “Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin. ¹⁵ Nino'huihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niquëtëpiso pochin cancantarama'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapicancantama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹⁶ Ispirito Santo natëco' catahuainquëma', tënahuë. Ina catahuahuachinquëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito

Santo noyasáchin ayonquiinpoaso' nohuantopirinhue', ipora huanta' co noyahue' yonquirêhua'. Ispirito Santoso nipirinhue' pênêninpoa' ama ina pochin cancantacaso marêhue'. Co noyahue' yonquihuatêhua', co nanitêrêhuahuê' Ispirito Santo natêcaso'. Cato' cancán pochin ya'huêtêrinpoa'. Itohuara capini nipatêtatê pochin nipi. Noya cancantacaso' nohuantopirêhuahuê', canpoara co nanitêrêhuahuê' noya nicacaso'.¹⁸ Cancanênpoaquê Ispirito Santo nontêrinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natêhuatêhua', co huachi iráca pênentêrinso' camairinpoahuê'. Ispirito Santo nohuantêrinso chachin yonquiarihua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahuara co nanitopihuê' Yoséichin yonquicaiso'. Co noyahue' yonquipisopita nitotêrêhua'. Co noyahue' yonquihuachinara, co noyahue' nipi. Yamonshihuanpi, taparo' nonpi, sanapi sê'huachinachin cancantopi.²⁰ Co noyahue' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pênotopi, co nanan anoyatopihuê', co napopianachin yonquipihuê'. A'pitatona', a'naroáchin no'huítopi, nipinopi. A'na huênton a'na huênton co noyahue' ninicatona' ya'huêpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huêpi.²¹ Co noyahue' yonquihuachinara, a'napita ma'shanênpita noyapatona', no'huipi. No'pipi, pitaro'saquê ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pênënanquêma'. Iporanta' pênëntaranquêma'. Inapohuatama', co Yosê hua'anëntêrinquê ya'conaramahuê'. Ina pochin nipsisopita co Yosê'pa' pantarapihuê'.

²² Nipirinhue', Ispirito Santo natêhuatêhua', catahuarinpoa' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosê nohuitatêhua', capa cancantarihua'. "Yosê noya ni'sarínco," ta'têhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatêhua' ya'huarihua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuênta', co yano'huirihuahuê'. Ma'sha onpohuatêhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatêhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'têquên nontarihua'; co pi'pisha têranta' nonpintarihuahuê'.²³ Ispirito Santo natêhuatêhua': "Caso' noya noyaco," co têcarihuahuê'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahue' nicacaso' yonquipirêhuahuê', ina catahuarinpoa' naniantacaso'. Inapohuatêhua', Yosê noya ni'sarínpoa'. Co pênëinênpoaso' ya'huaponhuê'.²⁴ Quisocristo corosêquê chiminaton, oshanênpoa' inquitêrinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatêhua', co noyahue' yonquirêhuasopita corosêquê patanantatê pochin nitatêhua', naniantacaso' ya'huêrin. Co huachi nohuantarihuahuê' sopai pochin cancantacaso'.²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicacaso' ni'quêhuarê', ma'sona têranta'

sha'huitohuachinpoa', noya natëahua'.

²⁶ Ama noya ninëhuaso marë' a'napita nocahuansohuë'. Ninocanpatëhua', a'naroáchin nino'huiarigua'. Itohuara capini ninoyapatëhua', nino'huiarigua'. Ama ina pochin cancantahuasohuë'.

6

Nicatahuacaso'ya'huërinso'

¹ Ispirito Santo natëtoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cancanchina'. A'nasoco noyahuë' nipachin, ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënënatoma', catahuaco' co noyahuë' yonquirinsopita nanianchin. Ni'cona canpitanta' sopai minsëchinquëma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuëri ma'sha onporëhua'. A'na tahuërinta' sopai yanonpintërinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marë'. Panca pë'pëto nicatahuarëso pochin catahuahua'. Inapohuatëhua', Quisocriso natëarigua'. "Ninosoroco'," itërinpoa'.

³ "Caso' noya piyapico," topatan, quëmaora ninonpintaran, co no'tëquën yonquiranhuë'. Co insonta' Yosë pochachin cantërinhuë'. Co Yosë catahuarinpoahuë' naporini, co manta' noya niitërihuahuë'. ⁴ Ama a'napita napopiso' nicatoma', nitantiacosohuë'. Quëmaora naporanso yonquiaton, nitantiaguë'. Noya cancantohuatan, Yosë noya ni'saringuën. Ina quëran "Yosë noya ni'sarinco," ta'ton, capa cancantaran. ⁵ A'naya a'nayanpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. Canpoara pë'pëtonënpoa' quëparëso pochin niahua'. A'na tahuëri sacai' nipirinhuë' ahuantatëhua', imamiatahua'.

⁶ A'naquën paatona', nani tahuëri Yosë nanamën a'chinápi. A'chintohuachinquëma', ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

⁷ Ni'cona sopai nonpintochinquëma'. Co Yosë tëhuacaso' ya'huërinhuë'. Co insoari tëranta' nanitërinhuë' Yosë nonpintacaso'. No'tëquën yonquico'. Ma'sha sha'patëra, inachachin nitërin. Co nisha nitërinhuë'. ⁸ Inapochachin co noyahuë' yonquirápatëhua', co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Nipirinhuë', Ispirito Santo natëhuatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina quëran Yosë'pa' noya nanpicontarigua'. ⁹ Ama Yosë naniantatëhuahuë', noya niahua'. Noya nicacaso' ama amiahuasohuë'. Chiníquën cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' tahuëri nanihuachin, acanaarinpoa'. ¹⁰ Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatëhua', catahuahua'. Quisocriso imarëhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

¹¹ Ca Paonoco apira pi'pian tëranta' caora imirahuë quëran ninshitaranquëma'. Panca ninshiquë ninshitaranquëma'.

¹² A'naquën ipora huanta' marca yaacotarinënuëma'. A'napita cotioro'sari noya nicacaiso marë' inapopi. "Quisocristo corosëquë chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Inasáchin nicha'ërinpoa', topatëhua', cotio hua'ano'sa' aparisitarinënuëma'," topi. Ama inapitari no'huicaiso marëhuë' napopi.

¹³ Co inapita tëranta' ya'ipi pënëntërinso' natëpirinahuë', marca yaacotarinënuëma'. Niacotohuatama', pa'yatapi. "Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natëtënënuëma', marca niacotopi," tosapi.

¹⁴ Caso nipirinuë' piyapi'sa' pa'yata'huaso' co yonquirahuë'. Quisocristo chimininoáchin yonquirahuë. Corosëquë chiminaton, anoyacancantërinpoa'. Ni'ton, inaro'co chiminahuëso pochin co ma'sha isoro'paquë ya'huërinso' yonquirahuë'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohuë'.

¹⁵ Marcos' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co ina marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatëhua', nasha cancan quëtërinpoa'. Ina marë' tēhuëinchinso' noya ni'ninpoa'.

¹⁶ Nani no'tëquën a'chintëranquëma'. Ina imapatama', Yosë piyapinën chachin nisarama'. Yosë nosoroatënuëma', noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma', tēnahuë.

¹⁷ Quisocristo no'tëquën natërahuë ni'ton, ahuërinaco. Ipora huanta pē'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huëarin. Napoaton ama insonta' aquëtë huarë' asëchincosohuë' tēnahuë.

¹⁸ Ya'ipinquëma', iyaro'sa', yonquiáranquëma'. Inaora no-huanton, Siniro Quisocristo catahuainquëma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Ipiשוֹקֶּ ya'huëpisopita ninshitérinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitérinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ipiשוֹקֶּ ya'huëramasopita ninshitaranquëma'.
² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Iráca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuarinpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërarihuarahué', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Siniro," itahua'.
⁴ Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohué', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'.
⁵ Iráca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënuë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'.
⁶ Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa paya," tosarëhua'.
⁷ Quisocristo corosëquë chiminaton, nicha'ërinpoa'. Huënaïnën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'.
⁸ Nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquinën chachin anitotërinpoa'.
⁹ Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahuë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Iráca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'.
¹⁰ Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita inapita

hua'anëntarin. A'na huëntoínchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹ Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya acoarinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' ni'ton, huëntonëinquë aya'coninpoa'.
¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarínpoa'," ta'toi imarai. Noya imapatoí, a'napitanta' niconacoí, Yosë yonquiapi inahuanta': "Ma noyacha Tata Yosëso paya," tosapi. Ina ta'caiso marë' acorincoi. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarínquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonëinquë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Iráca sha'huirinso chachin napotërinquëma'. ¹⁴ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoa'. Ina'ton quëtërinpoa' ni'ton: "Tëhuëinchachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoa'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoa' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa' quëpantarinpoa'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso yonquirinpoa paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocristo anoyacancantërinpoa'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', natantërahuë. Ina natantato, nóya cancantërahuë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahuë. "Noya imarinëinquën ni'ton, 'Yosparinquën, Sinioro,'" itërahuë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. Quisocristo isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoa'. Ina yonquiato, canpita marë' Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinëinquën. Noya nohuitohuachinëinquën, quëma yonquiranso chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Sinioro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonëinquë chachin aya'conancoi noya cancanta'huaiso marë'. Catahuaquë' ina yonquiatona', noya cancanchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'.
¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuarancoi. Chini chiníquën nanantaton, nicha'ërancoi. Catahuacoí ina yonquiatoí, chiníquën cancanchii. ²⁰ Iráca chiníquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuatón, inchinan

quëran ahuënsëran ni'ton, chini chiniquën nanantarin," itërahuë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiros'sa', copirnoros'sa', inapita chiniquën nanantopi. Inapaquënta' chiniquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocrisoso nipirihuë', inapita quëran chini chiniquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napitari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocrisoto nanan quëtërin ya'ipi ya'huërin sopita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'aquënpoa' nipirëhuahuë', a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoa pochin nicator, ya'ipiya hua'anëntarinpao'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpao'. Napoaton na'con yonquirinpao'. Nani ya'coancantërinpao' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpao', ya'ipi cancanënpao quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpao'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

2

Inaora nohuanton nicha'ërinpao'

¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicatora', oshahuanama'. Co Yosë nohuitatomahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocrisoto imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpaoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'ipinpao' co Yosë natërehuahuë'. Co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Canpoara nohuantërehuasoráchin ninëhua'. Yano'huitohuatëhuara, no'huitërehua'. Yano'pihuatëhuara, no'pirëhua'. Yaahuëtohuatëhuara, ahuëtërehua'. Ina marë' ya'ipinpao' ana'intinpaoaso' ya'huërin. ⁴ Yosëso nipirihuë' na'con nosororinpao'. Nosoroatonpao', yanicha'ërinpao'. ⁵ Oshahuanëhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpaoahuë', oshanënpao' inquitërinpao'. Iporaso huachi Quisocrisoto imarëhua' ni'ton, nanopiantarinso pochin Yosë ni'ninpao'. Anoyacancantërinpao' noya noya cancantacaso marë'. Nosoroatonpao', inaora nohuanton, nicha'ërinpao'. ⁶ Iráca Quisocrisoto pa'pitopirinhua', Yosëri ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin. Canpoanta' imarëhua' ni'ton, inarë'quënpao' nanopiantarëhuaso pochin anoyacancantërinpao'. Quisocrisoto ya'coancantërinpao' ni'ton, ipora chachin inápaquë ya'huarëhuaso pochin Yosë ni'ninpao'. ⁷ Yosë inaora nohuanton, na'con nosororinpao'. Quisocrisoto

impatèhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuëri a'napitanta' nicatènènpoa', Yosë chinotapi: "Ma noyacha Yosëri nosororin paya," tosapi. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'ërinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantèrinpoa'," topatèhua', oshanènpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co canpoara nanitèrèhuahuë' Yosë imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanènpoa quëran natëcaso'. ⁹ Co canpoara nanitèrèhuahuë' cha'ëcaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'. "Caso' noyaco ni'to, Yosë'pa' pa'sarahuë'," co ta'caso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Yosë anoyacancantèrinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Quisocristo catahuahuachinpoa', noya nisarèhua'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' nicha'ërinpoa'.

Quisocristo nanan anoyatèrinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tëranta' Yosë nohuitèramahuë'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquëma' ni'ton, cotioro'sa' nocaninènquëma'. "Quiyaso' Yosë piyapinènpitacoi. Canpitaso' co marca tëranta' nonëmaquë niacotèramahuë'," itèrinènquëma'. ¹² Tèhuënhachin co'huara imashatèrapomahuë', co Quisocristo nohuitèramahuë'. Iráca Yosëri israiro'sa' huayonin piyapinènpita nicacaso' ni'ton, "Nicha'ësaranguëma'," itèrin. Co inapita pochin ni'ninquëmahuë'. Shimashonënapitarë' anoyatèrinso' sha'huítópirinhuë', co nitotèramahuë'. Topinan quëran ya'huërama'. Co Yosë'pa' pacamaso' ninaramahuë'. Co pi'pian tëranta' Yosë nohuitèramahuë'. ¹³ Co Yosë nohuitatomarahuë', áquë pochin nisapiramahuë'. Iporaso' Quisocristo imatoma', nohuitèrama huachi. Oshanëma marë' huënainèn pa'nin ni'ton, Yosë anohuitèrinquëma'. Ya'caritèramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocristo chiminin ni'ton, nanan anoyatèrinpoa'. Iráca cotioro'sacoi co noyahuë' ni'nainquëma'. Nisha piyapinquëma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquëmahuë'. Inaso' chiminaton, paira pochin ya'copirinpoaso' nani chi'huincarin. Iporaso' ya'ipinpoa' Quisocristo imarèhuasopita a'na huëntoínchin ninèhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quëtèrinpoa'. Co huachi iráca pënëntèrinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatèhua', nasha huëntonquë aya'coninpoa'. Quisocristo huëntonènquë ya'conatèhua', co huachi nisha chinotèrèhuahuë'. Nisha nisha piyapinpoa' niriuharahuë', noya nini'tèhua' ya'huërehua'. ¹⁶ Naporahuaton, co huachi Yosë inimicotèrèhuahuë'. Quisocristo corosëquë chiminaton, nanan anoyatèrinpoa'. Cato' huënton pochin nipirèhuahuë',

Quisocristo imapatēhua', noya ninicatēhua' ya'huērēhua'. A'na huēntoíchin ninēhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquē o'maton, noya nanan sha'huitērinpoa'. "Ya'ipinquēma' nicha'ēsaranquēma'," itērinpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tēranta' Yosē nohuitatomarahuē', áquē pochin nipiramahuē', nanan anoyatērinquēma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatērincoi. ¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitērēhua' Tata Yosē nontacaso'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ina nontohuatēhuara, noya nataninpoa'. ¹⁹ Napoaton iporaso' iyaro'sa', Yosē nohuitērama'. Co Yosē'pa' pa'shatērapomarahuē', nani huēntonēnquē aya'coninquēma'. Ya'huēhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquēmahuē'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imarēhuasopita hui'ninpita pochachin nóya ni'ninpoa'. ²⁰ Ya'ipi imarēhuasopita ina naponpoa chachin a'na pēi pochin ninēhua', na'pi quēran nipiso'. Na'pi quēran yapēihuatēra, acopo' ihuatahuatē', siminto'ton acorē'. Inapochachin canpoanta' Yosē pēinēn pochin ninēhua'. Siminto acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamēn a'chintērinēnpoa'. Ina quēran pēnēntona'piro'santa' no'tēquēn a'china'piapi. Na'pi quēran yapēihuatēra, pēi' taconoringuē na'pi noya noya nininso' acorē' tantiacaso marē'. Ina acohuatēra, a'napita na'piro'sa' no'tēquēn apanshinē'. Na'pi noya noya nininso pochachin Quisocristoso' achiniripoa'. ²¹ Quisocristo imapatēhua', Yosē acoarinpoa' ina pēinēn pochin nicacaso marē'. Catahuahuachinpoa', noya nini'tēhua' ya'huērēhua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocristo imapachina', ya'conapi anta'. Nóya pēi' Yosē chinotacaso marē' acorēso pochin nisarēhua'. ²² Canpitanta' Quisocristo imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninēhua' pēi' nanicaso marē'. Ya'ipi imarēhuasopita Yosē pēinēn pochin ninēhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', Yosē chachin canpoarē' ya'huērarin huachi.

3

Nanamēn a'chinacaso marē' acorinso'

¹ Napoaton isonahuato, canpita marē' Yosē nontarahuē'. Nisha piyapi'sanquēma' nipomarahuē', Quisocristo nanamēn a'chintēranquēma' ni'ton, tashinan pēiquē po'morinaco. ² Inaora nohuanton, Yosē chachin acorinco a'chinta'huanquēmaso marē'. Na'con catahuarinco ni'ton, nanamēn sha'huiárahue, natantērama'. ³ Iráca quēran huarē' Yosē yonquirin nicha'ēinquēmaso'. Napoaponahuē', co piyapi'sa' anitotērinhuē'. Iporaso

nipirinhue' inaora nohuanton, anitotërinco ni'ton, nani pi'pian ninshitëranquëma'. ⁴ Ina nontohuatama', Quisocristo nanamën anitotërinco' canpitanta' nitotarama'. ⁵ Iráca co iso nanan nitotopihue'. Iporaso' Quisocristo acorincoisopita nitotërai. Pënëntona'piro'santa' nitotopi. Ispirito Santo anitotërincoi a'china'huaiso marë'. ⁶ Na'a pi'ipi cotioro'saráchin Yosë chinotopi. "Nicha'ësaranguëma'," itaton, Yosëri na'con catahuarin. Iporaso nipirinhue' nisha piyapi'sanguëmanta' catahuarinquëma'. Noya nanan natanatoma', Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Napoaton a'na huëntoínchin pochin ninëhua'.

⁷ Yosë nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso marë'. Co acoincosohue' nipirinhue', acorinco. Na'con catahuarinco ni'ton, noya a'chináruhuë. ⁸ Caso' a'napita imapisopita quëran na'con na'con co noyahuë' nipirahuë', anoyacancantërinco. Ina quëran nosoroatonco, acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Quisocristo nanamënso' noyápiachin. Ma inacha ni'ton, nosoromi-atërinpoa paya, ténahuë yonquiato. ⁹ Iráca Yosëri ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantinpoaso marë'. Napoaponahuë', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitërinhuë'. Ipora huarë' anitotërinco ni'ton, sha'huitëranquëma'. ¹⁰ Na'con Yosë yonquirinpoa'. Ina nohuanton, oshaquëran a'naya a'nayanpoa' imarëhua'. Iporaso' na'aquënpoa' imapatëhua', Quisocristo huëntonënnquë ya'conëhua'. Inápaquë chiníquën nanantopisopitanta' nicatënnënpoa': "Ma noya Yosë yonquirin ni'ton, anoyacancantaton, huëntonënnquë chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirinpoa' imacaso marë'. Quisocristo o'maton, huëntonënnquë aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. ¹² Ina imarëhua ni'ton, natëtëhua', Yosë nontarihua'. "Anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya natanarinpoa'," ta'tëhua', co tē'huatarihuahuë'. Noya cancantatëhua', ina nontarëhua'. ¹³ A'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. Parisitapirahuë', chiníquën cancantoco'. Canpitanta' Quisocristo imacamaso marë' parisitëruhuë. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin.

Quisocristo nosororinpoaso'

¹⁴ "Ma noyacha Yosë yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosë nontëruhuë. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'naquën inápaquë ya'huërapa. A'naquënpoa' isoro'paquë chachin ya'huëarëhua'. ¹⁶ Napoaton canpita yonquiátënnquëma', Yosë nontëruhuë. "Quëmaso' Siniro chini chiníquën nanantëran. Noya noyanquën ni'ton, imarinënsopita nosoroaton, catahuaquë'

chiníquën cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaïn noya noya imainëñquën. ¹⁷ Ya'ipi cancanëna quëran natëtatona', Quisocristoíchin yonqui'ina'. 'Cancanëhuëquë ya'huërarin,' ta'tona', noya noya nohuichinën. Catahuaquë' noya nosoro'inën. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara itëquën acopo' pa'pachina, co inpaninhuë'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con nosororincoi,' ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina', Ispirito Santori catahuararin chiníquën cancantacaiso'. ¹⁸⁻¹⁹ Inapohuachina', Quisocristo nosoromiatërincoiso' nitotapi. Pi'iro'të' pancantërinso', naporopitërinso', inaparinso', acoporinso' inapita co naninahuanhuë' yonquirai. Inapochachin Quisocristo nosoromiatërincoisonta' co nitotochináchinhuë nipirinhue', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi quihuítërancoisopita ya'huëtapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina'," itërahuë.

²⁰ Tata Yosëso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Hua'yanën chachin nani ya'coancantërinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuëri achinicancaïnpoa' ni'ton, cancanënpoa quëran huarë' Yosë yonquia'ahua'. Ina nontohuatëhua', "Catahuaco," itohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopirëhuahuë', na'con na'con inaso' nanitaparin nicacaso'. Co nitotërehuasohuënta' nanitaparin. ²¹ "Ma noyacha Tata Yosëso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatëhua', a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Ipora quëran huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

4

A'na huënton pochin ninëhuaso'

¹ Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', iporahuanta' pënënáranquëma'. Yosë nicha'ëtëñquëma', huëntonëñquë aya'coninquëma'. Napoaton noyasáchin nico'. ² "Yosëíchin catahuarinpoa' noya nicacaso'," ta'toma', ama a'napita nocancosohuë'. Sanoanan quëran nontatoma', ama no'huicosohuë'. A'napita ma'sha onpotohuachinëñquëma', ama ya'huërëtosohuë'. Co noyahuë' nipirinhue', nosoroatoma' noya nontoco'. ³ Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinquëma' napopináchin yonquicamaso marë'. Ina catahuahuachinquëma', co pi'pian tëranta' nino'huiaramahuë'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴ Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' a'na huëntoínchin pochin ninëhua'. A'naíchin Ispirito Santo ya'huërinso'

ya'coancantërinpoa'. Imarëhuasopita nicha'ësarinpoo' ya'huërinquë chachin quëpanta'inpoaso marë'. Inasáchin ninarëhua'. ⁵ Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nanamënáchin natërëhua'. "Quisocristo imarahüë," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Co nisha nisha imacaso marë' aporintërinënpoahuë'. ⁶ Tata Yosëíchin chinotërëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarinpoa' ina marë' sacatacaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷ Quisocristo catahuarinpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'. ⁸⁻⁹ Iráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nanpiantaton, inápaquë panantarin. Iráca quiricanëinquë naporin:

"Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapinënpita catahuarin nóya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarin," ténin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuaton, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantinpoaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin.

¹¹ Naporahuaton, nisha nisha acorinpoa' nicatahuacaso marë'. A'naquën Quisocristori chachin a'parin a'chinacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirin. A'naquëonta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarin. A'naquëonta' ina nohuanton, ya'huëpiquë ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquëonta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi.

¹² Nisha nisha acorinpoa' noya nicatahuacaso marë'. Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa' noya ina marë' sacatacaso'. ¹³ Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiarihua'. Yosë hui'nin chachin nóya nohuitarihua'. Ina quëran noya noya cancantarihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

¹⁴ Ina quëran no'tëquën yonquiarihua'. Co huachi hua'huaro'sa pochin cancantarihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapihuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi. Canpoaso nipirinhuë' chinotënpoa pochin no'tëquën yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huë'pachina, poti niquëran niquëran ohuërerin. Co

no'tëquën yanponinhuë'. Inapochachin a'naquën nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonquipi. Co Quisocristo nanamënáchin yonquipihuë'. A'naquën nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinënquëmahuë', ama pi'pian tēranta' natëcosohuë'. ¹⁵ Quisocristo nanamënso nipirinhüë' no'tën nanan. Noya ninosoroatëhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatëhua', oshaquëran Quisocristo pochin cancantarihua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anëntarinpoa'. Inaora nonën pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁶ Ina natëhuatëhua', noya nini'tëhua', ya'huarinhua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huërin. Nisha nisha nicatahuarinhua' noya noya imacaso marë'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya nicatahuarinhua'. Ina quëran ninosoroatëhua', ya'ipinpoa' noya noya cancantarihua'.

Nasha cancan quëtërinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸ Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Na'a piyapi'sa' co imatonaraihuë', topinan quëran ya'huërapí. Somaraya pochin cancantatona', nisha nisha yonquipi. Co natantochináchinhüë' cancantopi ni'ton, co Yosë nanamën nitotopihuë'. Co Yosë yonquiatonaraihuë', co manta' Yosë nohuitopihuë'. Ama inapita pochin nicosohuë'. ¹⁹ Inapitaso' nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' noya nicacaiso'. Co noyahuë' nisáponaraihuë', co nitotapanpihuë'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahuë' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰ Co ina pochin Quisocristo a'chintërinpoahuë'. ²¹ Inaso' no'tëquën anitotërinpoa'. Nanamën nani natanama'. ²² Iráca pa'pi co noyahuë' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquirama'. Inapohuatamara, "noya cancantarëhua'," topiramahuë', ninonpintërama'. Co tēhuëenchachin noya cancantëramahuë'. Iráca naporamaso' chanatërinso pochin Yosë ni'ninquëma'. Iporaso' ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco huachi. ²³ Ina naniantatoma', nóya cancantoco' noya noya yonquiamaso marë'. ²⁴ Nasha cancan Yosë quëtërinpoa' ina pochin cancantacaso marë'. Napoaton nasha a'morëso pochin nasha cancantoco'. No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵ Ya'ipi imarëhuasopita Yosë huëntonënuë chachin ya'conëhua'. Iyanpoa pochin ninëhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohuë'. No'tëquënáchin ninontahua'.

²⁶ A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantërasohuë', nanan anoyatoco'.

27 Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsëarinquëma'.

28 A'naguëma' iráca ihuatërama'. Ama huachi ihuatocoso-huë'. Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ina quëran nanitërama' pahuantërinso-pita quëtacamaso'.

29 Ama taparo' noncosohuë'. Ama ma'toma ma'toma noncosohuë'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanatënguëma', Yosë yonqui'ina'. Noya noya imacaso marë' catahuaco'. 30 Co noyahuë' nipatama', Ispirito Santo sëtarin. Quisocristo imapatamara, sichoquë marca acotërëso pochin Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' a'paiarinquëma'. Naporo' noyá nicha'ësarinquëma'. Napoaton ama Ispirito Santo asëtocosohuë'.

31 Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohuë'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. Ama no'huitacamaso' nohuantocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama iquiinan quëran ninontocosohuë'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ama pi'pian tëranta' co noyahuë' nicosohuë'. 32 Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuachinënguëma', ama ina yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoyatërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuachinënguëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

5

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

1 Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina nonahuan'. 2 Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoaton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'ninpoa'.

3 Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshihuanacosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohuë'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohuë'. 4 Ama taparo' ninontocosohuë'. Ama narinacasoachin yonquicosohuë'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhuë'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': "Yosparinquën Siniro," itahua'. 5 Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonënguë ya'conamahuë'. Taparo' nininso' nipatama', co imaramahuë'.

Ma'sharáchin yonquihuatama', co tēhuēnchachin Yosē yonquiamahuē'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquēn yanonpintatēnēnquēma', napopi: "Quisocristo imapomarahuē', ma'sona nohuantēramaso' nico', co ana'intarinquēmahuē'," itopirinēnquēmahuē', ama pi'pian tēranta' natēcosohuē'. Co Yosē natēpisopitahuē' chiníquēn ana'intarin. ⁷ Napoaton ama inapitarē'quēma' nipayacosohuē'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahuē', iporaso' Yosē imarama' ni'ton, anoyacantērinquēma' tahuēri pochin nica-camaso marē'. Napoaton tahuēri pochin nico'. ⁹ Tahuēri pochin cancantohuatama', nóya nisarama'. No'tēquēnáchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosē nohuantērinso' nitotoco'. Ina nitotohuatama', ya'ipiya natēco'. ¹¹ A'naquēn tashi pochin cancantatona', co noyahuē' nipi. Topinan quēran ya'huērapí ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohuē'. No'tēquēn sha'huitoco' co noyahuē' nipsisopita naniantacaiso marē'. ¹² Pa'pi co noyahuē' nipi. Po'oana quēran a'naratipita nipi. Napopiso a'ninquēchin sha'huirahuē' naporini, pa'pi tapaintērihuahuē'. ¹³ Noyasáchin nipatēhua', oshahuano'sa' oshaquēran yonquiapi. "Tēhuēnchachin co noyahuē' ninēhua'," tosapi. ¹⁴ Tahuēri nípachina, ya'ipi quēnanē'. Ninshitatona napopiso chachin ninin.

"Co noyahuē' nipatama', huē'ērēso pochin cancantarama'.

Ama ina pochin cancantatomarahuē', Yosē yonquico'.

Chimipi pochin cancantohuatama', Yosē nontoco' nasha cancan quēchinquēma'. Ina quēran nanpiantarēso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquēma' noya nicacamaso marē'," topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huēco'. A'naquēn co manta' yonquipihuē'. Ama inapita pochin cancantocosohuē'. No'tēquēn yonquico'. ¹⁶ Ama tahuēri chiniacosohuē'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuē' cancantopi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosē yonquicaiso marē'. Onpopionta' nanamēn anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quēran ya'huēcosohuē'. Yosē nohuantērinso' nitotatoma', natēco'. ¹⁸ A'naquēn no'picasoáchin cancantopi. "Huēco' no'piahua'. Capa cancantahua'," nitopirinhahuē'. Ama canpitaso' no'picosohuē', nishacancantotama'. Yosē nontoco' Ispirito Santo noyá ya'coancanchinquēma'. Nani tahuēri ya'coancantomiachinquēma'. Ina quēran co no'pipomarahuē', tēhuēnchachin capa cancantomiatarama'.

19 Yosë quiricanënquë cantapiso' yonquiatoma', nisha huitoco'. Yosë cantanën cantaco'. Nisha nisha cantanën cantatoma', ya'ipi cancanëma quëran Yosë chinotoco'.²⁰ Nani tahuëri Tata Yosë nontatoma': "Yosparinquën," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Sinioro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, nontaranquën," ta'toma' Yosë nontoco'.

Quëmapi'sa' sa'inarë chachin pënëninso'

²¹ Quisocristoso' hua'anëma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquëma' nipënënatoma', ninatanco'.²² Sanapi'sa' Sinioro natëtona', so'inanta' natëina'.²³ Imarëhuasopitaso' Quisocristo nonën pochin ninëhua'. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita nicha'ësarinpoo'. Napoaton inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina quëran chini chiníquën nanantërin. Napoaton sanapi'sa' so'ina' natëina'.²⁴ Imarëhuasopita Quisocristo natërëhuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natëina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocristoso' imarëhuasopita na'con nosororinpoo'. Nosoroatonpoo', ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina nosororinpoo' pochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'.²⁶ Quisocristo chiminin anoyacancantinpoaso marë'. Nanamën natëhuatëhuara, noyápiachin cancan quëtërinpoa'. I'quë amarëso pochin oshanënpoa' inquitërinpoa'.²⁷ Ya'ipi imarëhuasopita noya noya acoinpoo' marë' naporin. Co pi'pian tëranta' n'huëtërinso pochin cancantacaso' nohuantërinhuë'. Napoaton ya'ipi co noyahüë' yonquirëhuasopita inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.²⁸ Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. Inahuara nonëna pochin nicatona', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin.²⁹ Co insonta' inaora nino'huirinhüë'. Tanahuachina, coshatërin. Canotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocristo imarëhuasopita nosororinpoo' pochin ninin.³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'ninpoo' ni'ton, a'naya a'nayanpoo' nosororinpoo'.³¹ "Napoaton quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhüë', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin," tënin quiricanënquë.³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirinhüë' Quisocristo noya yonquirinpoo' sha'huitaranquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërehua' ni'ton, a'naíchin pochin Yosë ni'ninpoo'.³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con nosoroco'.

Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicatoma', natëco'.

6

Hua'huaro'santa' pënëninso'

¹ Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocriso imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ²⁻³ Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. "Tatama' noya nicatoma', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama'," tënin quiricanënquë. Ina pochin nicacaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënëncó'. Ama apira apira no'huicosohuë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochináchinhuë' cancantapona'. Co noyahuë' ni-pachina', sanoanan quëran pënëncó' noya nicacaiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocriso imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵ Patron marë' sacatohuatama', noya nicatoma', natëco'. Ama nonpintocoso'huë'. Quisocriso marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶ A'naquënso' patroni ni'pachina', chiníquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiroton co sacatërinhuë'. Canpitaso nipirinhüë' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocriso noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷ Co piyapi marëáchin sacataramahuë'. Sinioro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸ Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë nipon, piyapinënpitahuë nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiatoma', noya nico'.

⁹ Patrono'saquëmanta', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocoso'huë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhuë'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰ Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinicancainquëma'. Inaso' chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanítaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹ Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhüë' chini chiníquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'.

Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. ¹² Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahuë'. Sopai hua'anso' yaminsëerinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahuë', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquipi. ¹³ Sopai chiníquën sacatarin minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoatoma', chinitoco'.

¹⁴ Napoaton chiníquën cancantatoma', panca sintoronquë nitonpotopiso pochin no'tën nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tëranta' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Hua'na coton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'. ¹⁵ Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihuë', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cancantarihua'. ¹⁶ Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinërë masahuatona', yaqui' noya orotërinso' nininquë pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinquë aquë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinërë inaquë tacopiquirin. Panca shinërë orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë naniantacaso marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. “Yosë ni'sárinco. Co onporonta' naniantarincohuë',” topatama', achinicananarinquëma'. Co pi'pian tëranta' sopai natëaramahuë'. Iscoto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiarinpoa'. ¹⁷ Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihuë' naporini, a'naroáchin inimiconënpitari motën acochitonahuë'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahuë' naporini, co cha'ëitërihuahuë'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸ Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiníquën nontoco'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahuë', ni'sáco'

ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'. ¹⁹ Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiníquën cancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahuë', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihuë'. ²⁰ Quisocristo chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacohuë', Yosë nontoco' ama të'huaisohuë'. Chiníquën cancantato, a'ninquëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinsó'

²¹ Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinquëma' nitotamaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochín ni'nahuë. Siniro nanamën noya a'chinarin. ²² Canpitataquë a'paarahuë onpohuinsona ya'huëraiso' sha'huitinquëmaso marë'. Ina natanpatama', chiníquën cancantarama'.

²³ Quisocristo imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. ²⁴ Quisocristo hua'anëntarinpóa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitaranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ² Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³ Co naniantëranquëmahuë'. Canpita yonquiatënuquëma', Yosë nontárahüë. "Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinënuquën ni'ton, 'Yosparinquën, Sinioro,'" itërahüë, Yosë nontato. ⁴ Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahüë. ⁵ Iráca Yosë nanamën a'chintohuatënuquëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuanta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiato, noya cancantërahüë. ⁶ "Quisocristo imasarahüë huachi," topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantëranquëmahuë', tënahüë. Ipora huanta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo' Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷ Na'con nosororanquëma' ni'ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohüë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahüëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapurinacohüë', co tapanatohüë', Yosë nanamën no'tëquën sha'huitërahüë. Canpitanta' "Yosë catahuarinpoa'," ta'toma', co tapanaramahuë'. Napoaton canpita yonquiatënuquëma', noya cancantërahüë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸ Quisocristo nosororinpoaso pochachin carinquëmanta' nosororanquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sárinco no'tëquën nontaranquëma'. ⁹ Canpita marë' ina nontërahüë. "Catahuaquë', Sinioro, noya noya ninosoro'ina'. Quëma nohuanton, nanamën noya nitochina'. Catahuaquë', Sinioro, no'tëquën

yonqui'ina'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁰ Yosë nanamën na'con yonquihuatama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquën yonquihuatama', noyápiachin cancantarama'. Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'sarinquëma'. Co ana'intarinquëmahuë'. ¹¹ Quisocristo catahuahuachinquëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicatëinquëma', Yosë yonquiapi. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya," tosapi.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuininso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohuë', inanta' noya, tënahuë. Ina sha'huichinquëma'. Tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', ina marë' na'con na'con piyapi'sa' Yosë nanamën natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isëquë ya'huëpisopita natanapi. "Paono co manta' onpopirinhüë', Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi," topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pëiquë po'mopirinacohuë', chiníquën cancantërahuë. Ina natanatona', na'a imapisopita co huachi aquëtë' tē'huapihuë'. "Quisocristo catahuarincoi quiyanta'," ta'tona', chiníquën cancantapi. Chiníquën cancantatona', Yosë nanamën na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquën noya nosororinaco ni'ton, noya cancantatona', a'chinapi. "Paono tashinan pëiquë ya'huëpirinhüë', Yosë nohuanton, inaquë po'mopi Quisocristo nanamën no'tëquën sha'huicaso marë'," ta'tona', noya a'chinapi. A'naquënso nipirinhüë', co nosororinacohuë'. Apiratatë pochin nitërinaco. "Quiyaso' noya noya a'chinarai," toconatona', co noyahuë' ni'ninaco. "Paono tashinan pëiquë ya'huaso', quiyaso' a'chinpatëira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninaco. Ina quëran Paonori apiratë pochin nicon, aquë aquëtë' sëtarin," topi natantërahuë. ¹⁸ Ina niponahuë', co no'huirahuë'. Co apiratatë pochin ninahuë'. A'naquën noya cancantatona', Quisocristo nanamën a'chinapi. A'naquënso' co noya cancantaponaraihuë', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantërahuë'.

¹⁹ Nani tahuëri ca marë' Yosë nontërama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuëri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuë'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotërahuë'. Yosëichin nitotërinso'. Ma'sona tëranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, tënahuë. Noyasáchin Yosë yonquirinpoa'. Ina marë' noya cancantarahuë. ²⁰ Co nohuantërahuë' pi'pian tëranta' Yosë nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuë', tënahuë. Coisë ocoiaponco nimara. Tëpaponco nimara. Co ina nitotërahuë'.

Co ina yonquirahuë'. Ocoihuachinco, chiníquën cancantato, a'chiantarahuë a'napitanta' imacaiso marë'. Tëpahuachinaco, piyapi'sa' niconaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', ténahuë. Quisocristo natëca'huasoráchin yonquirahuë. ²¹ Co tēpahuachinacohuë', Quisocristo natëto noya cancantarahuë. Tēpahuachinacoso' nipirinhüë', canamiatarahuë. ²² Co chiminpatohüë', Yosë nanamën a'chiantarahuë. Ina quëran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotërahuë'. ²³ ¿Ma'cha noya noya nicaya? ténahuë yonquiato. Co caso' nitotërahuë'. A'na cancan nohuantërin chimina'huaso'. Chiminpató, Quisocristoro'co ya'huëcontarahuë. Inaso' noya noya. ²⁴ Nipirinhüë', chiminpató, ¿incha a'chintëre'ponquëmaya? ténahuë yonquiato. Canpita a'chinta'huanquëmaso' nohuantërahuë. ²⁵ Napoaton co tēparinacohuë', ténahuë. Yosë nohuanton nanpihuatoso', a'chiantarahuë. Noya noya Quisocristo imacaso marë' a'chinchinquëma'. Nóya natëtohuatama', noya noya cancantarama'. ²⁶ Ocoihuachinaco, nicaponquëma' pa'sarahuë. Pa'pató, capa cancantarama huachi. "Ma noyacha Quisocristoro' ni'ton, Paono a'pairin paya," tosarama'.

²⁷ Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamën yonquiátoma', ina pochachin cancantoco'. Yosë huëntonënguë ya'conama' ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. Nicaponquëma' pa'samarahuë. Co a'na nanitapohüë' nimara. Ina niponahuë', nani tahuëri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquëma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquëma tëranta' nisha yonquicosohüë'. Napopináchin yonquiátoma', Quisocristo nanamën a'chináco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cancantarahuë huachi. ²⁸ A'naquën co Quisocristo imatonahuë', no'huiarinënguëma', aparisitarinënguëma'. No'huipirinënguëmaonta', ama tē'huatocosohüë'. Chiníquën cancantohuatama', yonquiapi. "Ma inacha Yosë imapisopitaso paya. Yosëri catahuarin ni'ton, cha'ësapi. Co imarëhuasopitasohüë' nipirinhüë', co nicha'ësarínpoahuë'," tosapi. Yosëichin catahuarínpoa' chiníquën cancantacaso'. ²⁹ Yosë nosoroatonpoa', noyasáchin yonquirínpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Ina quëran imarëhuaso marë' parisitarëhua'. "Ca marë' chiníquën parisitërin ni'ton, canta' imarahuëso marë' parisichi," ta'tëhua', noya cancantahua'. Inanta' Yosë nohuantërin. ³⁰ Iráca canpitataquë ya'huapo, imarahuëso marë' aparisitërinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marë' parisitarahuë. Canpitanta' imaramaso marë' aparisitarinënguëma'. Niponahuë',

chiníquën cancantatoma', imamiatoco'.

2

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

1 Quisocristo achinicancaninquëma'. Na'con nosororinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', catahuarinquëma'. Catahuahuachinquëma', noya ninosoroarama'. 2 Napoaton ya'ipinquëma' nóya nini'toma', ya'huëco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuë'. Napopináchin cancantoco'. Ina pochin cancantohuatama', noya noya cancantarahuë. 3 A'naquën chiníquën nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiatona', a'napita nocanpi. "Caso' noya noyaco," topi yonquinëna quëran. Canpitaso nipirinhüë' ama ina pochin cancantocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. 4 Ama canpitaora nohuantëramasoráchin yonquicosohuë'. A'napita nohuantërinsona' yonquiatoma', catahuaco'.

5 Noya ninicatoma', Quisocristo pochachin cancantoco'.

6 Inaso', iráca quëran huarë' Yosë'pa' ya'huërin. Yosë chachin niponahuë', co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhüë'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'. Inápaquë chini chiníquën nanantaponahuë', co ina na'con na'con nohuantërinhuë'.

7 Noya noya ya'huërinso' huëshimarahuaton, isoro'paquë o'marin.

Piyapi chachin nasitimarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiníquën nanantacaso' nohuantërinhuë'.

Topinan piyapi pochin cancantaton, a'napita catahuacasoráchin yonquirin.

Canpoa pochachin ninin.

8 Isoro'paquë ya'huëhuachina, Yosëichin natërin.

Ina nohuanton, canpoa marë' chiminin.

Yosë hui'nin niponahuë', corosëquë patanantohuachinara, chiminin.

9 Yosëichin natërin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin.

Inaquë chini chiníquën nanan quëtërin. Yosë nohuanton, ya'ipiya hua'anëntarin. "Sinioro" itarëhua'.

10 Napoaton Quisocristo yonquiatona', ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'.

Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, no'paanahuë ya'huëpisopita, inapitarinta' chinochina'.

11 "Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin," tēcaponá'.

Ina quëran Tata Yosë na'con na'con yonquiarëhua huachi.

Tashi' a'pininso pochin ninëhuaso'

¹² Iráca canpitataquë ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatomaco, Yosë natërama'. Iporanta' iyaro'sa' nosoro-ranquëma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuë', noya noya natëco'. Ya'nan imapoma', Yosë anoyacancantërinquëma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. "Catahuaco Sinioro noya imainquën. Co caora nanitërahuë'," ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosë naniantotama'. ¹³ Co noyahuë' cancantatoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë natëcamaso'. Nipirinhüë', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma' nohuantacaso'. Ina quëran Yosë yanatëhuatama', inari chachin catahuarinquëma' no'tëquën natëcamaso'. Inaso' noya noya ayonquiarinquëma'.

¹⁴ Noya ninicatoma' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohuë'. Ma'sona tëranta' nipatama', noya cancantatoma', nico'. ¹⁵ Noyasáchin nico' a'napita nicatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co Yosë nohuitatonahuë', co noyahuë' cancantopi. Nino'huipi, monshihuanacaisoráchin yonquipi, nonpinápi. Co noyahuë' yonquiatona', tashi pochin cancantopi. Canpitaso nipirinhüë', tayloraro'sa' tashi' a'pintërinso pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tëquën yonquicaiso marë'. ¹⁶ Quisocristo nanamën chachin a'chintoco'. Ina imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacohuë'. "Parisitaporahuë', co topinan quëran Yosë nanamën a'chintërahuë', noya imamiatopi," ta'to, noya cancantarahuë huachi. ¹⁷ Iráca ma'sha Yosë marë' tëpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamaso marë' tëpahuachinaconta', noya nisarín, co sëtarahuë'. A'chintëranquëma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancantërahuë. ¹⁸ Tëpahuachinaco, ama sëtocosohuë'. Ca pochachin noya cancantoco'.

Timotio, Ipapiroto inapita yaa'parinso'

¹⁹ Hua'qui' iyaro'sa' canpitata quëran co nanan natantërahuë' ni'ton, yonquiáranquëma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'qui quëranhuë' a'paarahuë. Ina quëran sha'huitintahuachinco, noya cancantarahuë. ²⁰ Inaso' na'con nosororinquëma'. Cancanën quëran huarë' yacatahuarinquëma'. Ca pochachin nosororinquëma'. Inasáchin ina pochin cancantërin. ²¹ A'napitaso' inahuara

nohuantopisoráchin yonquipi. Co Quisocristo na'con yonquipihué'. ²² Timotioso nipurinhué' nohuitërama'. “Inaso' noya quëmapí,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahuë pochin ni'ton, catahuarinco Yosë nanamën a'china'huaso marë'. Inanta' nitotërama'. ²³ Ma'sona coisë onpotaponco nimara, co caso' nitotërahué'. Nitotohuato, Timotio a'parahuë sha'huitinquëmaso marë'. ²⁴ Yosë nohuanton, tashinan pëi quëran ocoiarinaco, topirahué'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquëma' pa'sarahuë. Co hua'qui quëranhué' pa'sarahuë, tënahué.

²⁵ Iporaso nipirinhué' Iya Ipapiroto a'patantaranquëma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marë'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achinicananinco. Naporahuaton, inanta' Quisocristo nanamën a'chinin. Ina marë' parisitaponahué', noya ahuantërin. Iporaso nipirinhué' canpitataquë pananta'in, tënahué. ²⁶ I'huamiáchin chiniquën caniorin, natantërama'. Nani noyatahuaton, ya'huërin'pa' yapanantarin. Yani'ninguëma'. “Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai,” ta'ton, manorarin. Napoaton “Noyahua'. Panantaquë' nipachin,” itërahuë. ²⁷ Tëhuëenchachin chiniquën caniorin. Pi'pishachin shichiminin. Nipurinhué', Yosëri nosoroaton, anoyatërin. Canta' nosoroatonco, iyahuë anoyatërinco. Ama aquëtë' sëtaca'huaso marëhué' Yosë nohuanton, co chimininhué'. ²⁸ Napoaton manoton a'parahuë. Ina quënanpatama', nóya cancantarama huachi. Noya cancantohuatama', canta' noya cancantarahuë. Co huachi aquëtë' sëtarahuë'. ²⁹⁻³⁰ Canconpachin, noya cancantatoma', nontoco'. “Ma noyacha Siniro catahuarinquën ni'ton, noya huënantaran paya,” itatoma', noya nontoco'. Co canpitaso' nanitëramahué' isëquë huëcacamaso'. Napoaton ina a'patiramaco. Isëquë huëcaton, shichiminin. Chiniquën parisitërin catahuaincoso marë'. Ina pochin cancantopisopita nóya ni'co'.

3

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Quisocristo yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarë' inachachin inachachin pënënapiranquëmahué', co amirahué'. Naquëranachachin natantahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', tënahué. ² A'naquënso' nonpin nanan a'chinapi. “Co marca niacotohuatamahué', co Yosë piyapinënguëma' nisaramahué'” topi nonpinatona'. Ni'nira pochin pa'pi co noyahué' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochnënguëma'. Inapitaso' co noyahué' nisapi. ³ Yosë

marcanën co nonënpoaquë niacotërëhuahuë'. Cancanënpoa' Yosë anoyacancantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marë'. Co canpoara nanitërëhuahuë' noya cancantacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantohuachinpoa', nicha'ësarínpoa', tënëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapínënpita ninëhua'. ⁴ “Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco,” topi a'naquën. Caso nipirínhuë' na'con na'con natërahuë. Ina marë' Yosë nicha'ërinpoa' naporini, ca noya noya cha'ëitohuë'. ⁵ Caso' Israiro piyapico. Mincamin huënton quëmapico. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuë, mamahuë Israiro piyapiráchin. Co nishahuë'. Israiro hua'an ya'conahuë, parisioro'sa' itopiso'. Ya'conato, ya'ipi Moisësë pënëntërinso' imarahuë. ⁶ Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiníquën aparisitërahuë. “Íráca pënëntërinso' no'tëquën natërahuë,” ta'to, noya piyapico, topirahuë'. ⁷ Ina marë' Yosë noya ni'sarinco, tënahuë íráca. Iporaso nipirínhuë' íráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. ⁸ Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Íráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohuë', Quisocristo imapatëra, a'porinaco. No'huipirinacohuë', co ina yonquirahuë'. Íráca yonquirahuëso' amoro pochin nicato, co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë'. Quisocristo nohuita'huasoráchin nohuantërahuë. Ina nohuitacaso' noya noya, tënahuë. Inasáchin hua'anëntërinco. ⁹ Quisocristoíchin imasarahuë huachi. Co caora noya nicato cha'ërahuë'. Co pënëntërinso' natëto, cha'ërahuë'. Quisocristoíchin anoyacancantërinco, ta'to, ina imarahuë. Imapatora, oshanëhuë inquitatonco, anoyacancantërinco. Ina quëran Yosë catahuarinco noya nica'huaso'. Ina marë' noya ni'ninco. ¹⁰ Aquë aquëtë' Quisocristo yanohuitërahuë. Íráca nanopiantarahuatón, chini chiníquën nanantërin. Ya'ipi nanitaparín ni'ton, catahuaincoso' nohuantërahuë. Noya noya nica'huaso marë' catahuainco, tënahuë. Íráca Yosë natëton, parisitërin. Canpoa marë' chiminin. Iporaso' canta' aparisitopirinacohuë', Quisocristo pochin Yosë natëi. Chimininso pochin ya'ipi co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, tënahuë. ¹¹ Ina pochin cancantato, imamiachi a'na tahuërinta' ananpitaantaincoso marë'.

Chini chiníquën imacaiso' ya'huërinso'

¹² Co ya'ipi cancanëhuë quëran noya noya cancanchatërarahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahuë'

yonquirahuë. Co Yosë pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorinco ina pochin cancanta'huaso marë'. Napoaton nani tahuëri yonquiárahue noya noya nica'huaso marë'. ¹³ Co iyaro'sa' Yosë pochachin cancanchatërahue'. Nipirinhue', inasáchin nohuantërahue'. I'hua naporahuësopita naniantërahue'. Iporaso' chiníquën Yosë imasarahue' noya noya cancanta'huaso marë'. ¹⁴ Co nisha nisha yonquirahuë'. Quëmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cancantato, Quisocristoíchin yonquiárahue' ina pochin cancanta'huaso marë'. Nani tahuëri nani tahuëri napoarahue'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' cancontahuato, noya ni'sarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, inápaquë quëpantarinco.

¹⁵ Ya'ipi Yosë imarëhuasopita chinoton pochin cancantohuatëhua', ina pochin yonquiarëhua'. Nisha yonquihuatëhua', Yosë anitotarinpoa'. “Catahuaco no'tëquën yonqui'i,” itohuatëhua', anitotarinpoa'. ¹⁶ Anitotohuachinpoa', ama topinan quëran natahuansohue'. Na'con yonquia'ahua' natëcaso marë'. Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' imahua'.

¹⁷ Ya'ipinquëma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marë'. A'naquën nani quiya pochin cancantapi. Inapitanta' nicatoma', nonanco'. ¹⁸ A'naquënso nipirinhue' “Yosë imarahue,” taponaraihuë', co noyahue' cancantopi. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' corosëquë chiminin. Nipirinhue', co inapitaso' ina yonquipihuë'. Ina nanan a'chinpatora, no'huitopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiníquën sëtato, na'nërahue'. Co inapita nonanacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Inapitaso' co Quisocristo nanamën imapihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Ina marë' tapanacaso' ya'huëpirinhue', co tapanpihuë'. “Nohuantato, napoarahue,” toconpi. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. A'na tahuëri pënquë parisomiatapi. ²⁰ Canpoaso nipirinhue', inápaquë ya'huërinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuaso'. Sinioro Quisocristo nicha'ërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápa quëran o'mantararin. ²¹ Iporaso' nonënpoa' co chinirinhue'. Yacaniorëhua'. Chiminacaso' ya'huërin. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noarihua'. Nanitaparin ni'ton, ya'ipi minsërahuaton, ananpitomiatarinpoa', noya noya acoarinpoa'.

4

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororanguëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanquëma'. Canpita yonquiatënguëma', nóya cancantërahuë. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahuë', tënhuë.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitaso' co noya ninontopihuë', natantërahuë. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohuë'. Catonquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'. ³ Quëmanta' iyasha na'con catahuaranco ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuarinaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuarinco. A'napitanta' catahuarinaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitopirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

⁴ Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichinquëma'. Ma'sha onpoapomarahuë', noya cancantoco', tënhuë. ⁵ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶ Ma'sha onpohuatama', ama pa'yancosohuë'. Ama nisha nisha yonquicosohuë'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuachinquëma', nitoco'. "Ma noya catahuarancoi ni'ton, 'Yosparinquën, Sinioro,'" itoco'. ⁷ Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co sano cancantopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cantarinhua'.

Yonquirëhuasopita

⁸ Isoíchin iyaro'sa' pënënanranquëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nipisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nipiso' yonquiatoma': "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," itoco'. Ina pochin yonquihuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

⁹ Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'namaco. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya catahuarinquëma'. Ina nohuanton, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰ Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantapiramacohuë', co insonta' huë'ninhuë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' catahuantaramaco. ¹¹ Co ma'sha pahuantërinco marë' napotëranquëmahuë'. Yosë nohanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuinta'huaso'. Ma'sha pahuantopirincuhuënta', noya cancantërahuë. ¹² Ma'sha ya'huëtohuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nipachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuintacaso nipirinhüë', Quisocriso catahuarinco ni'ton, noya ahuintërahuë. A'na tahuëri cosharo' ya'huërin, noya ca'nahuë. A'na tahuëriso nipirinhüë' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nipachina, ahuintato, noya cancantërahuë. ¹³ Co caora nanitapapirahuë', Quisocriso achinicananinco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuintërahuë. ¹⁴ Inaso nipirinhüë', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵ Iráca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. "Ma noya quëmaso' catahuanancoi Quisocriso ima'huaiso'," itatomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶ Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantohuachincora, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷ Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canaarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸ Iporaso' nóya i'huëretëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahuë. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' "Yosparinquëma'," itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹ Canpitanta' ma'sona pahuantohuachinquëma', Yosë chachin quëtarinquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton, nanitaparin. Quisocriso imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi pahuantarinquëmahuë'. ²⁰ Ma noyacha Tata Yosë chinotëréhuasoso paya. Ipora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

21 Ya'ipi Quisocristo imaramasopita noya yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'. 22 Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënquëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'.

23 Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. ² Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitaranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴ Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Sinioro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. “Noya imarinëinquën ni'ton, ‘Yosparinquën Sinioro,’ ” itërai. ⁵ Iráca noya nanan natanama'. “Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa',” itohuachinëinquëma', no'tëquën a'chintërinëinquëma'. A'chintohuachinëinquëma', natërama'. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantaripoa',” ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. ⁶ Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. “Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësaripoa',” itërinëinquëma'. Napotohuachinëinquëmara, “No'tëquën sha'huitërinpoa',” ta'toma', natërama'. ⁷ Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóya ninosororaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitëraihuë' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinquëmaso marë'. Co chirorinhuë' a'chinacaso'. ⁸ Ina sha'huitiirincoi. “Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi,” itiirincoi.

⁹ Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: “Quëmaso' Sinioro tëhuëenchachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰ Catahuaquë' Sinioro quëma

nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'. Na'con na'con nohuichinënquën. ¹¹ Quëmaso', Sinioro, chini chiníquën nanantëran ni'ton, catahuaquë' chiníquën cancanchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquë' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisitohuachina', catahuaquë' ama no'huiinasohuë'," itërai, Yosë nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huëntonënquë chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpita pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuëri pochin cancantarihua'. Naporahuatëhua', ya'huërinquë chachin ya'huëcontarihua'. Ina marë' noya cancantatëhua' "Yosparinquën Sinioro," itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinpoa'. Ina natëtëhua', tashi pochin cancantopirëhuahuë', nani Yosë nicha'ërinpoa'. Co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nohuanton, hui'nin hua'anëntërinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhuë', isoro'paquë a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ërinpoa'. Oshanënpoa' inquitërinpoa huachi.

Quisocristo chiminatón, nanan anoyatërinpoaso'

¹⁵ Tata Yosëso' co quënanëhuë'. Nipirinhuë', hui'nin isoro'paquë o'maton, pa'pin anohuitërinpoa'. Inanta' Yosë chachin ni'ton, nóya anohuitërinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', hui'nionta' inápaquë ya'huërin. ¹⁶ Yosë nohuanton, inarë chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquë ya'huërinsopita, isoro'paquë ya'huërinsopita, inapita acorin. A'naquën quënanë'. A'naquënso co quënanëhuë'. Anquëniro'sa', inápaquë chiníquën nanantërinso'pita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristoíchin chinotacaiso marë' ya'ipiya ya'huërin. Ina marë' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huëyátërasohuë', Quisocristo ya'huërin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa', ya'ipiya ya'huërapí. Ipora huanta' co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë'. Ya'ipi ma'sharë'quënpoa chachin ta'huanchitërihuahuë'. ¹⁸ Ya'ipi imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. Inaora nonën pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin nicaton, hua'anëntërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natëcaso' ya'huërin huachi. ¹⁹ Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, Yosë chachin anta'. Co pi'pisha tëranta' pahuantërinhuë' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosë nohuanton, naporin. ²⁰ Iráca oshahuanëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosë inimicotopirëhuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Isoro'paquë ya'huërinsopita, inápaquë ya'huërinsopita, ya'ipiya nohuantërin anoyatacaso'. Canpoa marë' huë'nainën pa'nin.

Corosëquë chiminin ni'ton, co huachi Yosë inimicotacaso' ya'huërinhuë'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosë yonquiramahuë'. Co noyahuë' cancantatoma', Yosë inimicotërama'. Co noyahuë' ninama'.
²² Iporaso nipirinhüë' nanan anoyatërinquëma'. Quisocriso isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Corosëquë chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahuë'. Noya cancantacaso marë' nanan anoyatërinpoa'.
²³ Imamiatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma huachi. Noya nanan natanama'. "Nicha'ësarinhüë'," ta'toma', natërama huachi. Natëmiatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohüë'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohüë'. Ya'ipi parti noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahuë'.

Imapisopita catahuacaso marë' Yosëri acorinso'

²⁴ Imarëhuasopita marë' Quisocriso chiniquën parisitërin. Parisitaton, huëntonënuë aya'coninhüë'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso marë'. Napoaton ipora canta' parisitarahuë canpitanta' imacamaso marë'. Parisitaporahuë', noya cancantërahuë.
²⁵ Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso marë'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso marë' acorinco.
²⁶ Iráca iso nanan co nitotopihüë'. Iporaso nipirinhüë' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'.
²⁷ "Quisocriso chachin aya'coancantaranquëma'," itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinhüë' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Iráca co manta' ina nitotopirinhüë', nani anitotërinpoa huachi. Quisocriso nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinhüë' paya, tënëhua'.

²⁸ Napoaton Quisocriso nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocriso imacaiso marë'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'.
²⁹ Ina marë' pa'sápato, a'chinárahüë'. Quisocriso chachin catahuarinco. Achinicananinco ni'ton, chiniquën cancantato a'chinárahüë'.

2

¹ Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' yonquirahuë. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahuë', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'.

² Ya'ipinquëma' yonquiatëinquëma', Yosë nontárahüë. "Catahuaquë' Siniro chiníquën cancanchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinahuë'. Iporaso nipirinhüë' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tëhuëenchachin noya cancantarai," itërahüë, Yosë nontato. ³ Quisocristo ya'ipi nitotërin. No'tëquën yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitotarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinahuë', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso marë'. ⁴ A'naquënso nipirinhüë' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë' noyásha nontarinëinquëma'. Ni'cona nonpintochinëinquëma'. ⁵ Co canpitataquë ya'huaporahuë', nosoroatëinquëma', nani tahuëri yonquiranquëma'. Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina marë' noya cancantërahüë.

Quisocristo nicha'ërinpoaso'

⁶ Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. ⁷ Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico' achinicancainquëma'. Nani iyasha no'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'toma', nani tahuëri "Yosparinquën Siniro," itoco'.

⁸ A'naquënso nipirinhüë' nisha a'chinpi. Ni'cona os-haquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuaara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihuë'. Nisha nisha isoro'paquë chiníquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocoirinëinquëma'. Canpitaso nipirinhüë' ama inapita natëcosohüë'.

⁹ Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahuë', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhuë' Yosë pochin nicacaso'. ¹⁰ Canpoanta' ina imapatëhua', co manta' pahuantarinpoahuë' noya noya cancantacaso marë'. Yosë chachin nohuitarëhua'. Hua'ano'sa', anquëniro'sa', sopairo'sa', inapita chiníquën nanantopirinahuë', Quisocristoso' chini chiníquën nanantërin. Co ina nohuantohuachinhüë', co manta' nanitapihuë' nicacaiso'. ¹¹ Iráca Yosë chinotopisopita marca

niacotopi. Iporaso nipirinhüè' Quisocristo imapatèhua', nisha acotèrinpoa'. Co nonènpoaquè acotèrinpoahuè'. Cancanènpoa' anoyatèrinpoa'. Co noyahuè' yonquirèhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantèrinpoa' ni'ton, nóya cancantarihua'. ¹² Aporihuanpatèhua', Quisocristo pochin ninèhua'. Chimpachina, pa'pitopirinhüè'. Yosè nohuanton, nanopiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuè' yonquirèhuasopita naniantarihua'. Ina quèran Quisocristo nanopiantarinso pochin ninèhua'. “Yosè ya'ipiya nanitaparin,” topatèhua', catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. ¹³ Iráca canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahuè' nicacasaráchin yonquirama'. Co Yosè piyapinènpita ninamahuè'. Iporaso nipirinhüè' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantèrinquèma'. Oshanèma' inquitatènquèma', nanopiantarinso pochin ni'ninquèma'. ¹⁴ Iráca Moisésè pènèntèrin nani ma'sha natècaso marè'. Co inquènpoa tèranta' nanitaparèhuahuè' ya'ipi natècaso' ni'ton, oshahuanèhua'. Ina marè' ana'intinpoaso nipirinhüè', Quisocristo corosèquè chiminaton, nicha'èrinpoa' ni'ton, Yosè noya ni'ninpoa'. ¹⁵ Quisocristosó' chini chiníquèn nanantèrin. Corosèquè chiminaton, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquèchin minsèrahuaton, atapanin. Co huachi inapita nanitapihuè' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaquè ya'huèrinsopita yonquicaso' ya'huèrin

¹⁶ Napoaton nisha pènènpachinènquèma', ama natècosohuè'. “Nani ma'sha ca'patèhua', o'opatèhua', oshahuanarèhua',” topi a'naquèn. Nani sahuato tahuèri chinotopi. Nani yoquia'huaraiquè chinotopi. Nisha nisha niyontopiso tahuèri'sa' na'huèpi. “Co quiya pochin nipatamahuè', co no'tèquèn imaramahuè',” itarinènquèma'. Nipirinhüè', ama inapitaso' natècosohuè'. ¹⁷ Iráca Yosè ina pochin pènènin. Quisocristo o'maquè huarè' napopirinhüè'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantèrèhuahuè'. Quisocristoíchin natècaso' ya'huèrin. ¹⁸ Nisha a'china'piro'saso nipirinhüè' taponá: “Quiyaso' anquèniro'sa' chinotèrai. Hua'narèso pochin quènanai. Co canpitaso' quiya pochin nipatamahuè', co noya cancantaramahuè',” itohuachinènquèma', ama pi'pisha tèranta' natètosohuè'. Inapitaso' nonpinatona', “Nani ma'sha Yosè anitotèrincoi ni'ton, noya noyacoí,” topirinhüè', inahuara yonquinèna quèran napopi. ¹⁹ Inapitaso' co tèhuèenchachin Quisocristo imapihuè'. Inasáchin motènpoa' pochin nicaton, hua'anèntarinpoa'. Ni'co'. Nonènpoa' nisha nisha ya'huètèrin. Motènpoari ya'ipi camairin

noya sacatacaiso marë'. Inapochachin imarëhuasopitanta' Quisocristoíchin noya camairinpoa'. Achinirinpoa' so'sorëso pochin nicacaso marë'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocristo chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarë'quëma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiniquën nanantopisopita imaramahuë'. Inapitaso' inahuara yonquinëna quëran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natëhuatoi, cha'ësarai," ta'tona', "Ama ina ca'cosohuë. Ama pi'nicosohuë'. Ama së'huayátëracosohuë'," itarinënquëma'. ¿Ma'marëta' ipora huanta' ina natëcamaso' yonquirama'? ténahuë yonquiato. ²² Co ina pochin Yosë pënëninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huëmiatërinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarín ni'ton, co inapitaso' aquëtë' Yosë yonquirinhuë'. Piyapi'sa' inahuara yonquinëna quëran ina pochin nipënëmpi. ²³ Ina pochin nipënëmpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirinahuë'. "Ma'sha a'porahuatoi, parisitërai. Parisitopiraihuë', ahuantërai. Ina marë' Yosë noya noya ni'nincoi," topirinahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. Ina pochin nipirinahuënta', co pi'pian tëranta' nanitopihuë' co noyahuë' yonquipsisopita naniantacaiso'.

3

¹ Quisocristo chiminpachina, Yosëri ananpitaantarín. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. Napoaton Quisocristo yonquirinso chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marë'. Inaso' inápaquë ya'huërarín. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiniquën nanantarín. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huërinsoyopita yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhuë'. Inapochachin canpitanta' Quisocristorë'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiamaramahuë'. A'na tahuëri huachi Quisocristorë'quënpoa' Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocristo chachin ya'coancantërinpoa' Yosë yonquicaso marë'. A'na tahuëri o'mantahuachin, noya noya ya'noarin. Naporo' inarë'quënpoa' ya'huërarihua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Ama monshihuancosohuë'. Ama taparo' yonquicosohuë'. Ama a'na sanapi së'huacamaso' yonquicosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'.

Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipisopita co natëpihuë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahuë' cancantatoma', co noyahuë' ninama'. ⁸ Iporaso nipirinhüë' isopitanta' co noyahuë' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama piyapi naponin yonquirapicosohuë'. Ama yanpitocosohuë'. Ama taparo' noncosohuë'. ⁹ Ama ninonpintocosohuë'. Co noyahuë' yonquiramasopita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Mocarinsó' të'yatërëso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Ina quëran noya noya ina nohuitarama'. Ina marë' nasha cancan quëtërinquëma'. ¹¹ Quisocristo imapatëhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotioro'sa', a'naquënso nipirinhüë' cricoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirinhüë' co niacotopihuë'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapinënpita, a'naquënso nipirinhüë' inahuara marë' sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahüë', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatëhua', ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahuë' noya cancantacaso marë'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso marë'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama no-cantocosohuë'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso marë'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahüë', ahuantoco'. ¹³ Ama yai'huëretocosohuë'. A'napita no'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopirinquëmaonta', naniantoco'. Sinioro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta' nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Noya ninosorohuatëhua', noya noya nisarëhua'. Inapohuatëhua', tëhuëenchachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya ninicatëhua', ya'huarëhua'. Ina marë' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahuë'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Sinioro," itoco'.

¹⁶ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yon-

quico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënenco'. Yosë cantanën nisha nisha nininsopita cantaco'. Sarmo quirica nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquinëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huarë' cantaco'. ¹⁷ Ma'sona tëranta' yanipatama', Sinioro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuanquëma' ni'ton, "Yosparinquën," Tata Yosë itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pënëinso'

¹⁸ Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natëco'. Sinioro Quisocriso imarama' ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama no'huicosohuë'. Sanoanan quëran nontoco'. ²⁰ Hua'huaro'santa' pa'pina' natëina'. A'shinanta' natëina'. Ya'ipi pënënpiso' natëina'. Inapohuachina, Siniorori noya ni'sarin. ²¹ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quëran pënëncoco'. Apira apira no'huihuatama', co huachi nohuantapihuë' natëcaiso'. "Natëpirahuë', no'huiárinco," ta'tona', co huachi natërapihuë'.

²² Patron marë' sacatohuatama', noya natëco'. Ama nonpintocosohuë'. Co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sinioronta' ni'sarinquëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. ²³ Ma'sona tëranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marëáchin sacatëramahuë'. Yosë imarama' ni'ton, ina marë' sacataramaso pochin cancantatoma', nóya sacatoco'. ²⁴ Inaso' no'tëquën acanaarinpoa'. Inápaquë noya noya acoarinpoa'. Quisocriso tëhuënchinso' hua'anëntërinpoa'. Napoaton noya natëco'. ²⁵ Yosëso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'.

4

¹ A'naquëma' patronquëma' ninamaso'. Piyapinëmapita nosoroatoma', no'tëquën pahuërëco'. Ama topinan quëran ana'intocosohuë'. Canpitanta' hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Yosë inápaquë ya'huaponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'.

Piquëran huarë' pënëntërinso'

² Nani tahuëri Yosë nontoco'. Ama amiatomahuë', nontáco'. Ama topinan nontocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' noya yonquiatoma', nontoco'. "Yosparinquën Sinioro," itoco'. ³ Quiya marënta' Yosë nontoco'. Pa'sápato, Quisocriso nanamën a'chinpirahuë'. Ina marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamën nitochátërapihuë'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosë nontohuatama', quiya

marënta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosë nanamën nohuanchina'. ⁴ Yosë nontoco' noya a'chinchino'tëquën nitotacaiso marë'. Ina pochin a'china'huaso' ya'huërin.

⁵ Co imarinsopitasohuë' huë'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuë', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. ⁶ Noya yonquiatoma', sanoanan quëran pënëntoco' noya natinëinquëma'. Yashin yashin nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquëma', noyasha a'panico'. Ina pochin nontacaso marë' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

⁷ Iya Tiquico a'pataranquëma'. Inaso' nóya ni'nahuë. Iyahuë pochachin nosororahuë. Noya catahuarinco. Inanta' Sinioro natëton, noya nanan a'chinarin. Onpopinsona ya'huërahuëso' sha'huitarinquëma'. ⁸ Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marë' a'pataranquëma'. Achinicancainquëmaso marënta' a'pataranquëma'. ⁹ Iya Onisimonta' pa'sarin, canpitataquë ya'huërinso'. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Yosë natëton, noya imarin. Inapita canconpachina', ya'ipi isëquë ya'huëraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarinëinquëma'.

¹⁰ Aristarconta' isëquë ya'huërarin. Quisocristo imarinso marë' tashinan pëiquë po'mopi anta'. Inanta' yonquiarinquëma', saludos a'patarinquëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' Pirnapi quëmopinën. Canpitataquë pa'pachin, noya nontatoma', catahuaco' tënahüë. Nani ina sha'huitëranquëma'. ¹¹ Quisoso Costo itopisonta' yonquiatëinquëma', saludos a'patarinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponaraihuë', Quisocristo imasapi. Ca pochin a'chinapi a'napitanta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina marë' nóya cancantërahuë. Inapitaso' achinicancaninaco. A'napita cotioro'saso nipirinhüë' co catahuarinacohüë'. ¹² Ipapërasënta' canpitataquë ya'huërinso' saludos a'patarinquëma'. Inanta' Quisocristo natëton, noya nanan a'chinarin. Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontárin. "Catahuaquë' Sinioro ya'ipi nohuantëranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachinën," itárin. ¹³ Na'con yonquirinquëma'. Co chirorinhüë' Yosë nontacaso'. Naotisiaquë, Iraporisëquë inaquëpita ya'huëpisopitanta' yonquiaton, Yosë nontárin. Noya Yosë marë' sacatarin. Cari ni'nahuë. ¹⁴ Nocasënta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Timasënta' inapochachin yonquirinquëma'.

¹⁵ Imapisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahuë. Ninpanta' yonquirahuë. Ina pëinëinquë

Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahüë. ¹⁶ Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷ Arquipo sha'huitoco': "Ama chirotonhuë', ya'ipi Sinioro camairinquënso' natëquë'," itoco'.

¹⁸ Ca Paonoco na'con yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'. Tashinan pëiquë ya'huarahuë. Ama naniantocosohuë'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Siniro Quisocriso imarama'. Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocrisonta' inapochachin catahuainquëma', tënahüë.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

²⁻³ Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. “Siniro Quisocriso co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin ninarëhua',” ta'toma', chiniquën cancantërama'. Napoaton yonquiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: “Ma noya Tata catahuan ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëinquën. Ina marë' 'Yosparinquën, itërainquën,” itërai Yosë nontatoi. ⁴ Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵ Quisocriso nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. “No'tëquën nontërinpoa',” ta'toma', ya'ipi cancanëma quëran natërama'. Ina nicatoi: “Tëhuëchachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin,” tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶ Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiniquën cancantërama'. Nonanpatamacoi, Quisocriso chachin nonanarama'. ⁷ Parisitapomarahüë', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' natantopi. “¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocriso imacaso' ya'huërin,” topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸ Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënéinquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti

nahuinin. Co quiyari sha'huitopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹ Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: "Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi. Noya natanatoi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuatoi, Tata Yosëichin chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nanpirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰ Ina chinotatoi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarínpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirínhuë', Tata Yosëri no'huiton ana'intarin huachi, tënama'," topi, natantërai.

2

Paonori noya a'chintërinso'

¹ Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ² Piriposëquë a'chinapiraihuë', no'huitonacoi, chiníquën aparisitërinacoi. Inapotopirínacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirínacoihuë', chiníquën cancantatoi, pënërainquëma'. ³ Co nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. ⁴ Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. "No'tëquën a'chinapona'," ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë' a'chinaihuë'. Yosë noya nicainacoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërehuasonta' nitotërin. ⁵ Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahuë'. Co canaca'huaiso marë' napotërainquëmahuë'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶ Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihuë'. ⁷ Quisocristo a'parincoi ni'ton, chiníquën nanan quëtërincoi. Napoaponahuë', co chiníquën nontërainquëmahuë'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihuë' natëinacoiso marë'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸ Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina marë' parisitopiraihuë', co ina yonquiraihuë'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹ Canpitataquë ya'huasocoi, chiníquën sacatatoi, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhuë'. Quiyaora sacatonëhuëi

quëran coshatërai. Naporahuatoi, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahuë', tënahüë.

10 No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahuë'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. 11 Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso marë'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërinso pochin a'chintërainquëma'. 12 Achinicancanainquëma'. “Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma',” itërainquëma'. Ina acoringuëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

13 Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. “Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahuë'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa',” tënama'. Tëhuëenchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantarinquëma'. Ina marë' nani tahuëri “Yosparinquën,” itërai Yosë. 14 Iráca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocriso imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirinhüë', no'huitona' chiníquën aparisitopi. Iporaso iyaro'sa' canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparisitarinëinquëma'. 15 Iráca cotioro'sari pënëntona'piro'sa' no'huitona', tëpapi. Ina quëran Sinioro Quisocriso chachin o'mahuachina, inanta' tëpaantapi. Quiyanta' aparisitonacoi, a'parinacoi. Napopiso marë' Yosëri co noyahuë' ni'nin. Tëhuëenchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihuë'. 16 Nisha piyapi'sa' cha'ëcaiso marë' yaa'chintopiraihuë', cotioro'saso' co nohuantopihuë'. “Ama a'chintocosohüë',” ta'tona', no'huirinacoi. Ina marë' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiníquën no'huirin. No'tëquën ana'intarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarinso'

17 Hua'quimiáchin iyaro'sa' co ni'pirainquëmahuë', co naniantërainquëmahuë'. Yonquiatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'. 18 Canpitataquë yapa'piraihuë', ipora huanta' co nanitëraihuë'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahuë', Satanasë ya'copirinco ni'ton, co nanitërahuë' paca'huaso'. 19 Na'con yonquiatëinquëma', nóya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', tënai. A'na tahuëri Sinioro Quisocriso o'mantararin. Naporo': “Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi,” ta'toi, noya cancantarai. 20 Tëhuëenchachin noya imarama': “¡Ma noyacha Yosë catahuarinquëma paya!” ta'toi, capa cancantërai.

3

1 Hua'qui' co ni'nainquëmahuë'. Co nanan tēranta' natantēraihuë'. Napoaton co huachi ahuantatoihuë', "Quiyaora Atinasëquë quëparichii," ta'toi, 2 Timotio a'patērainquëma' nitotacaso marë'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocristo nanamën a'chinacaso marë'. Achinicancainquëmaso marë' a'patērainquëma'. 3 Canpitanta' parisitapiramahuë', co nohuantēraihuë' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina marë' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatēhuara, aparisitērinënpoa'. Yosë nohuanton, ina marë' parisitarēhua', nani nitotērama'. 4 Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huitērainquëma'. "Imarēhuaso marë' aparisitarinënpoa'," itērainquëma'. Napotērainquëmaso pochachin iporaso' aparisitarinënquëma'. 5 Napoaton caso' co huachi ahuantatohuë', Timotio a'patēranquëma' onpopinsona imaramaso' nitota'huaso marë'. Sopai yanonpintērinpoa' Yosë a'pocaso marë'. Minsërinquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë'. "Co huachi noya imamaraihuë'," ta'toi, Timotio a'patērainquëma'.

6 Iporaso' nani huënantaton, nanan sha'huitiirincoi. "Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi," itiirincoi. Na'con yonquiramacoi. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacoi. 7 Inanta' sha'huitiirincoi. Ina natantatoi, nōya cancantērai. Ipora huanta' ma'sha onpotērinacoi. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cancantarai. 8 Quisocristo imamiatarama' ni'ton, co huachi sētēraihuë'. Chiniquën cancantarai. 9 Capa cancantērai ni'ton, çonporahuatēicha noya noya: "Yosparinquën Tata Yosë," ichii? ¡Co'chi nanitēraihuë' paya! 10 Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaiso marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochátēramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamaso marë', tēnahuë'.

11 Tata Yosë chachin catahuaincoi onpopionta' pa'ii. Siniro Quisosonta' catahuahuachincoi, pa'sarai nicapoinquëma'. 12 Na'con nosororainquëma'. Inapochachin canpita capininta' ninosorocamaso' ya'huërin. "Catahuaquë' Siniro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina'," itērahuë', Yosë nontato. 13 Noya ninosorohuatama', Quisocristo achinicancainquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

4

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Siniro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëantarainquëma'. Iráca pënënainquëma' noya nicacamaso marë'. "Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'," itërainquëma', natëramacoi. Iporaso' aquë aquëtë' natëtátoma', noyasáchin nico', ténahuë'.

² Siniro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'. ³ Yosë nohuantërin noyasáchin nicacaso'. Ama pi'pian tëranta' monshihuancosohuë'.

⁴ Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma', noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama', inasáchin yonquicaso' ya'huërin.

⁵ A'naquën co Yosë nohuitatonahuë', ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Tëhuëenchachin nosoroatoma', maco'.

⁶ A'na quëmapi sa'in ama së'huacosohuë'. Ama ina pochin ni'toma', so'in nonpintocosohuë'. Së'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'intarinquëma'. Iráca inachachin chiniquën pënënainquëma'.

⁷ Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacaso'. Acorinpoa' noyasáchin nicacaso marë'. ⁸ Co quiyaora yonquinëhuëi quëran pënënainquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', Yosë chachin co natëaramahuë'. Ina nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacaso marë'. Inaso' noyasáchin ninin.

⁹ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Nani nitotërama' ni'ton, co aquëtë' sha'huita'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin cancanëmaquë anitotërinquëma' ninosorocamaso'.

¹⁰ Nani huachi imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë ya'huëpirinahuë', Quisocriso imapachinara, nosororama'. Iporaso', iyaro'sa', na'con na'con ninosoroco', ténai.

¹¹ Nani tahuëri yonquico' sano piyapi nicacamaso marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya sacatoco' ama pahuanchinquëmasohuë'.

Iráca inachachin pënënainquëma'. ¹² Inapohuatama', noya ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya ni'sarinëinquëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Co topinan ma'patacaso' ya'huëaponhuë'.

Chimnispisopita nantiantarinso'

¹³ Chimnispisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'. Quisoso imarëhuasopita chimnpatëhua', nantiantarihua'. Co imapisopitasohuë' nipirinhuë', quëmopinënpita chimninchinara, sëtopi. "Co onporonta' quënantarihuhuë'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochin sëtacaso marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'.

¹⁴ Quisososo' chimnaponahuë', nantiantarinso' nitotërhua'.

Inapochachin imapisopita chiminpachina', Yosëri ananpitaantaranin. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachin, ananpitaantaranin.

¹⁵ O'mantahuachin, co nanpirëhuasopitaráchin pantarihuahuë'. Chiminpisopita'ton nantiantarapi. Siniro Quisoso sha'huitërinpoaso chachin sha'huichinquëma'. ¹⁶ Chiniquën nanantaton, o'mantararin. Anquëni hua'aonta' chiniquën sha'huirarin. Yosë nohuanton, tronpita pihuirarin. Naporo' Quisocristo imatona' chiminpisopita'ton nantiantarapi. ¹⁷ Ina quëran a'naroáchin nanpirëhuasopitarë'quënpoa' chitoro' ya'huërinquë quëpantarinpoa'. Inaquë Siniro nacapiarigua'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarigua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huitoco' noya cancantacaso marë'. Ama sëtacaso marëhuë' ina pochin niachinicancanco'.

5

¹ Onporosona o'mantacaso' tahuëri nanicaso', co ina iyaro'sa' a'chintaranquëmahuë'. ² Iráca sha'huitërinpoaso' nani nitotërama'. Co nitotasoihuë', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co nitotasëhuahuë', ihuatona'pi pëinënpoaquë ya'conin. Inapochachin a'nanaya Quisocristo o'mantararin. ³ Co imapisopitasohuë' o'mantacaso' tahuëri co yonquipihuë'. “Noya ya'huarëhua', co manta' onpoarihuahuë'” topirinahuë'. A'nanaya chiniquën ana'ntacaso' naniarin, co cha'ësapihuë'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotërinhuë'. A'nanaya iquitërin. Inapochachin a'nanaya Yosëri ana'ntarin. ⁴ Canpitaso nipirinhüë', co tashi pochin cancantëramahuë'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. Ihuatona'pi a'nanaya huë'pachina, apa'yaninpo'. Inapochachin Quisocristoso' a'nanaya o'mahuachin, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirinhüë' ina tahuëri ninaarama'. Nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, tahuëri pochin cancantatoma', nitotarama'. Ya'ipinpoa' imarëhuasopita co tashi pochin cancantërehuahuë'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuëri yonquiatëhua', noya ninahua'. A'naquënso' huë'ërëso pochin cancantatona', co ina tahuëri yonquipihuë'. Canpoaso nipirinhüë' no'tëquën yonquiatëhua', sano cancantahua'. ⁷ Yahuë'ëpachinara, tashi' huë'ëpi. Yano'pihuachinaranta', tashi' no'pipi. ⁸ Canpoaso nipirinhüë' tahuëri pochin cancantacaso' ya'huërin. Napoaton noya yonquiatëhua', Yosë imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'pihuë'. Coton hua'na quëran nininso' a'mopi. Casconta' hua'na quëran nininso' yancopi ama

inimicori ohuanacaso marëhuë'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsërinhuë'. Hua'na a'mopiso pochin canpoanta' Yosë natëahua' catahuainpoa'. Ina natëtëhua', noya ninosoroa'ahua'. "Yosë a'paiarinpoa'. O'mahuachin, noyá nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'intinpoaso marë' Yosë acorínpoahuë'. Sinioro Quisocriso imarëhua' ni'ton, nicha'ësarínpoa'. Ina nohuanton cha'ësarëhua'. ¹⁰ Canpoa marë' inaso' chiminin. A'naquënpoa' nanpiarëhua', a'naquënpoa' chimirihuarahuë', o'mantahuachin, ya'ipí imarëhuasopita quëpantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹¹ Napoaton nani tahuëri nicatahuaco' chiníquën cancantacamaso marë'. O'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marë'. Nani noya nicatahuarama'. Aquëtë chachin niachinicancanco'.

Piquëran huarë' pënëninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', tënahuë. Sinioro nohuan-ton, ansiano ya'conpi pënëninquëmaso marë'. Co chiroton-ahuë', a'chintarinëinquëma'. Pëshonpatama', otërarinëinquëma' ni'ton, noya ni'co'. ¹³ Na'con catahuarinëinquëma' noya noya Yosë imacamaso marë'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'.

¹⁴ Canpita capini iyaro'sa' nipënëncó'. A'naquën co yasacatopihuë'. Inapita pënëncó' ama chiroinasohuë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, Yosë yananiantopi. Inapítanta' noya nontoco' chiníquën cancanchina'. A'naquëonta' cancanëna quëran co chinipihuë'. Catahuaco' ama Yosë nanianchinasohuë'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënëncó'.

¹⁵ A'napita ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama yai'huërëtosohuë'. Nani tahuëri noya nontoco'. No'huipirinëinquëmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶ Ama sëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', nani tahuëri noya cancantoco'. ¹⁷ Apira apira Yosë nontoco'. Ama a'na tahuëri tëranta' pahuancosohuë'. ¹⁸ Ma'sha onpotopirinëinquëmahuë', ama sëtocosohuë'. Nani tahuëri "Yosparinquën Sinioro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Inanta' Sinioro noya," itoco'. Quisocriso imarëhua' ni'ton, ina pochin cancantacaso' Yosë nohuantërin.

¹⁹ Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Cancanëmaquë nontohuachinquëma', a'naroáchin natëco'. Ni'co'. Pën noya orotohuachina, noya napëntërë'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ama pën atacopitërëso pochin nitocosohuë'. ²⁰ "Yosë anitotërinco

sha'huichinquëma," itohuachinënquëma', noya natanco'.
²¹ Napoaponahuë', ni'cona nonpintochinënquëma'. A'naquën
 "No'tëquën a'chintaranquëma'," itohuachinënquëma', ama
 a'naroáchin natëtocosohuë'. Ya'ipi napopiso' Yosë quiricanën
 quëran tantiaco'. "Inaora yonquinën quëran a'chinamara,"
 ta'toma', tantiaco'. Yosë nanamënsáchin natëcaso' ya'huërin.
²² Ya'ipi aoshahuaninquëmasopita a'poco'.

²³ Yosëíchin asanocancaninpoa'. Canpita marë' ina non-
 tarahuë noyásha anoyacancanchinquëma'. "Catahuaquë'
 Siniro, ya'ipi cancanëna quëran noyápiachin yonqui'ina'.
 Naporahuaton, ya'ipi yonquinëna quëran noya nininsopi-
 taráchin nohuanchina'. Quëma nohuanton, ya'ipi nonëna
 quëran huarë noyasáchin niina'," itërahuë. Ina quëran Siniro
 Quisocristo o'mantahuachin, nóya ni'sarinquëma'.
²⁴ Yosë nani nontërinpoa' imacaso marë'. Huëntonënquë chachin
 aya'coninpoa'. No'tëquën sha'huitërinpoa'. Co onporonta'
 nonpintarinpoahuë' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵ Quiya marënta' iyaro'sa' Yosë nontoco'.

²⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²⁷ Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita
 nataina'. Siniro nanan quëtërinco ni'ton, nontoco' ya'ipiya
 nataina', tënahüë.

²⁸ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo
 nosoroatënquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma
 huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinsó'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantarinquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Tata Yosë natëtoma', Siniro Quisocriso imarama'. Huëntonënquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'. ² Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocrisonta' inapochachin catahuainquëma', tënahuë.

Oshahuano'sa' ana'intarinso'

³ Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuainquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin. ⁴ Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huitërai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co nani-antarinpoahuë', ta'tona', ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiníquën cancantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵ Imaramaso marë' parisitapomarahué', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëenchachin Yosë catahuainquëma'," tënai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma'.

⁶ Iporaso' a'napita no'huirinënquëma'. Aparisitapirinënquëmahuë', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhüë'. "Oshahuano'sa' ana'intacaso' ya'huërin," tënin. ⁷ Quisocriso o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporo' ya'ipi imarëhuasopita nóya cancantarihua'. Siniro Quisocriso chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiníquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸ O'mantarahuatón, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'intarin. Co Siniro Quisoso nanamën natëpihuë' ni'ton, chiníquën ana'intarin. ⁹ No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë a'pahuachin, chiníquën parisitomatapi, co cha'ësapihuë'.

Inatohua' paatona', co onporonta' Quisocristo nohuitapihuë'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayarapihuë'. ¹⁰ O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarigua'. "Ma noyacha Quisocristoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina'," tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napoarëhua'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹ Napoaton nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai: "Quëma nohuanton Siniro imarinëinquën. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinëinquën ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cancanchina'. Quiyaora co nanitëraihuë'. Quëmasáchin Siniro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinëinquën," itërahuë', Yosë nontato. Noya nipatama', Yosë noya ni'saringuëma'. ¹² Ina quëran a'napitanta' nicatëinëinquëma': "Ma noyacha Siniro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya," tosapi. Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatëinquëma', catahuaringuëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Siniro Quisocristonta' catahuaringuëma'.

2

Yosë inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

¹ Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinquëma'. Siniro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarigua'. ² A'naquënso nipirinhue' co no'tëquën nitotopihuë'. "O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama pa'yancosohuë'. Ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naquën tapon: "Cari ninorahuë. O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama natëcosohuë'. A'nanta' tapon: "Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincoi," itopirinëinquëmahuë', ama ina natëcosohuë'. ³ Ni'cona nonpintochinëinquëma'. Co'huara Quisocristo o'mayátërasohuë', notohuaro' piyapi'sa' Yosë a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatërapihuë'. Naporo' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosë imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nizarin. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiniquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. ⁴ Inaso' Yosë inimicotërin. "Ama Yosë chinotocosohuë'. Ama manta' moshacosohuë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahuë," tosarín. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marë'. Pa'pi co noyahuë' nizarin. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamaiaapon.

⁵ Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? ⁶ Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarin ni'ton, co iporasos huë'shatërarinhuë'. Ina nitotërama'. ⁷ Co Yosë inimiconën ya'noyatëraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirinahuë', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'anëntacaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhüë', Yosë nohuanton, ya'copirinsos capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. ⁸ Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirinhüë', Siniro Quisosori ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharapirinhuë', ata'huantararin. Co huachi nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. ⁹ Nipirinhüë', co'huara ina o'mayatërasohüë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satanasëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nanitapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' nininsos a'notohuachina, natërapí. Ni'pachina', pa'yanapi. ¹⁰ Co noyahuë' nicanon, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihuë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopí naporini, cha'ëitonahuë'. ¹¹ Napoaton, Yosëri tananpitarin nonpin nanan natëcaiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. ¹² Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaisos pa'yatapi. Ina pochin cancantopí ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

¹³ Canpitasos nipirinhüë' iyaros'sa', imarama'. Siniro nosororinquëma'. Iráca quëran huarë' Yosë huayoninquëma' huëntonënuquë ya'conacamasos marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamasos marë'. Ina yonquiatos, Yosë nontërai: "Ma noya Siniro inapitasos nicha'ëran ni'ton, 'Yosparinquën,' " itërai, Yosë nontatos. ¹⁴ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta' imarama'. Yosë acorinquëma' Siniro Quisocristos pochin nicacamasos'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

¹⁵ Napoaton iyaros'sa', chiniquën cancantatoma', ya'ipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamasos marë'. No'tën nanansáchin imamiatoco'. ¹⁶ Siniro Quisocristos catahuainquëma' chiniquën cancantacamasos marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroatonpoa', achinicancomiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë

chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ni-narëhua'. ¹⁷ Ina yonquiatoi, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Siniro catahuaquë', chiníquën cancanchina'. Achinicancanquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

3

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹ Iporaso' iyaro'sa', quiya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'ipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoi, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuatoi, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. ² A'naquënsó nipirinhüë' co yaimapihuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopi. No'huitonacoi, yaahuërinacoi ama a'china'huaiso marëhuë'. Yosë nontoco' inapita quëran nicha'ëincoi. ³ Tata Yosëso nipirinhüë' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicancaninpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. ⁴ Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoi. Co a'poatomahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', tënahüë. ⁵ Yosë catahuainquëma' ina nosororinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicancainquëma' Quisocriso pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

⁶ Siniro Quisocriso nanan quëtërincoi ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënënnainquëma'. A'naquëmaso' imapomarahüë', co sacatatomahuë', nisha nisha yonquirama'. Yosë nanamën no'tëquën a'chintopirainquëmahuë', co natëramacoihuë'. Insosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacoso-hüë'. ⁷ Nani nitotërama' noya nicacamaso'. "Nonancoi," itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huëraihuë'. Co chiroraihuë'. ⁸ Co a'na piyapi cosharonën topinan ma'paraihuë'. Nani tahuëri chiníquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'pata'huaiso marëhuë'. ⁹ Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirinhüë', co topinan ma'parainquëmahuë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoiso marë'. ¹⁰ Canpitataquë ya'huasocoi, pënënnainquëma'. "Insosona co yasacatohuachinhüë', ama coshachinsohüë'," itërainquëma'. ¹¹ Nanan nani natantërahuë. A'naquëma' co yasacatatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuatón, ma'toma ma'toma nonatoma', piyapi'sa' chinotërama', natantërahuë. ¹² Siniro Quisocriso nanan quëtërinco

ni'ton, pënënananquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë', tēnahuë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuantërinquëmaso' pa'anacaso marë'.

¹³ Na'acquëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohuë'. Nani tahuëri noya nico'. ¹⁴ Nani ninshitatoi, pënënaninquëma'. Inso tēranta' co yanatēhuachincoihuë', pënēnco'. Co natētohuachinahuë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë' oshanëna marë' tapaina'. ¹⁵ Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatoma', no'huicosohuë'. Iyaparima pochin nicatoma', sanoanan quëran pënēnco'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶ Sinioroíchin asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷ Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitaranquëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëquë iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatoma', nitotarama': "Paono mini ninshitërinpoa'," tosarama'. ¹⁸ Sinioro Quisocristo inaora nohuanton, nosoroatēnquëma', ya'ipinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitërinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Quisocristo imatëhua', ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. ² Timotionquën ninshitaranquën. A'chintëranquën ni'ton, Quisocristo natëton, ina imaran. Napoaton hui'nahuë pochachin ni'nanquën. Na'con nosororanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoroinquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inapochachin catahuainquën. Inasáchin natërehua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ I'hua Masitoniaquë yapa'patëra, sha'huitëranquën. "I'isoquë ya'huëtaquë' pënëntamaso marë'," itëranquën. Iporanta' inachachin sha'huitaranquën. Inaquëranchin ya'huaton, pënëntáquë'. A'naquën nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitëquë' ama ina pochin a'chi'inasohuë'. ⁴ Shimashonënpita iráca napopiso' yonquíapi. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaiso marëhuë' sha'huitëquë'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quëran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihuë' Yosë nohuitacaiso'. Yosëichin natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'.

⁵ No'tën nanansáchin imapatëhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatëhua', co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Ina quëran cancanënpoa quëran huarë' natëarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya nosoroarihua'. Ina Yosëso' nohuantërin. ⁶ Nisha a'china'piro'saso nipirihuë', co ina pochin yonquipihuë'. Yosë nohuantërinso' naniantatona', topinan quëran nonsapi. ⁷ "Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pënëntërinso' nitotërai," topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'. Chiníquën nonpirinahuë', co nitotopihuë'.

⁸ Moisésë pënëntërinso' noya niponahuë', ma'marë chachinsona pënëntërinso' nitotatëhua', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huërin. ⁹ Noya nipisopita co pënënacaso' ya'huërinhuë'. A'napitaso nipirihuë' pënënacaso' ya'huërin. Co Yosë natëtonahuë', co insonta' yanatëpihuë'. Co natantonhuë' niconpi. Pa'pi co noyahuë' nipi, oshahuanpi.

Yosënta' tēhuapi. Co ina chinotopihuë'. A'naquënso' pa'pina', a'shina' inapita co quë'yatonahuë', yatëpapi. A'naquëonta' tēpatopi. ¹⁰ Nisha nisha nicacaiso' yonquipi. Sa'ina', so'ina' inapita ya'huëtaPONARAIHUë', monshihuanpi. Quëmapi capini, sanapi capini nisë'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso marë'. Nonpintopi. "TēhuëNchachin no'tëquën nonahuë," taponaraihuë', nonpinpi. Yosëso' noya nicacaso' a'chintopirinpoahuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. Ina pochin nipisopita tēhuëNchinso' pënënacaso' ya'huërin. ¹¹ Yosë nanamënso' noya nóya. Ina quëran nicha'ërinpoa'. "Ma noyacha Yosëso paya," itërëhua'. Ina chachin acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'.

Quisocristori catahuarinso'

¹² Ina marë' Siniro Quisocristo achinicananinco. "No'tëquën natëarinco," ta'ton, acorinco a'china'huaso marë'. Napoaton: "Yosparinquën Siniro," itërahuë. ¹³ Iráca caso' nisha cancantërahuë. Quisocristo pinorahuë. Imarinsopita no'huito, aparisitërahuë. Quisocristoso nipirinhüë' nosororinco. Co nohuitatohüë', co natëyatërarahuë' ni'ton, nosororinco. ¹⁴ Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarinco. Catahuahuachincora, "Quisocristoíchin anoyacancantarinco," ta'to, ina natërahuë. Ina imato, nosororahuë canta'. ¹⁵ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocristo isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantërinco. ¹⁶ Yosë nosororinco. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororinco. A'napitanta' natëcaiso marë' napotërinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhüë', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarinco canta'," ta'tona', natëtapí. Natëtohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inápaquë nanpimiatapi. ¹⁷ Napoaton Yosëíchin natëahua'. Nani tahuëriya: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirëhuahuë', hua'anëntomiatërinpoa'. Inaíchin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohüë'. Amen.

¹⁸ Hui'nahuë pochin api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinëNquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotërinso' sha'huitatënën, pënëninëNquën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itërinëNquën. Iporanta' inachachin pënëNaranquën. Quisoso nanamën chachin

a'chinquë' sopai minsëcaso marë'. Tëhuënychachin sopai yacanapirinpoahuë', Quisocristo catahuarinpoa' minsëcaso marë'. ¹⁹ Inasáchin natëton, pënëntëquë'. Quisocristo nohuantërin soráchin yonquiaton, noya niquë'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquë'. A'naquënso nipirihuë' cancanëna quëran noya nicacaiso' nitotopirinahuë', co yanatëpihuë'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipihuë'. Quisocristo a'poatona', co huachi imapihuë'. ²⁰ A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Aricantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiníquën pënënahué. "Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'páinquinemasohué'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itërahuë. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuë' chiníquën pënënahué. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', Yosë pochin cancantantapona' nimara," ta'to napotërahuë'.

2

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹ Ya'ipi piyapi marë' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma': "Yosparinquën Sinioro," itoco'. Ina'ton pënënanarquëma'. ² Copirnoros'a marë' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marë'. Ya'ipi hua'ano'sa marë' Yosë nontoco' noya nicacaiso marë'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huiaipihuë'. Sano yonquiatëhua', noya ya'huarihua'. Ina quëran Yosë yonquiatëhua', noya nisarihua'. ³ Ina pochin Yosë nontacaso' nóya. Inaso' nicha'ërinpoa'. Nontohuatëhua', noya nataninpoa'. ⁴ Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuantërin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵ Yosëichin chinotacaso' ya'huërin. Oshahuanëhua' ni'ton, inimicotopirëhuahuë', Quisocristo nanan anoyatërinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitërinpoa'. Inaso' Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitimarin. ⁶ Quisocristo inaora nohuanton, nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷ Ina nanan sha'huica'huaso marë' Yosë acorinco. A'parinco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'. Ina natëco'," itërahuë. Tëhuënychachin no'tëquën nonahuë, co nonpinahuë'.

⁸ Napoaton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', tënahué. Ama no'huichinasohué'. Ama nisha nisha ninonchinasohué'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹ Sanapi'santa' noya niina'. A'naquën

sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pë'pëpi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirinhüë', ama inasáchin yonquiatonahuë', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso marëáchin nitapainasohüë'.¹⁰ A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohüë'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaíchin chinochina'.¹¹ Yosë nanamën a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natëina'.¹² Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëchina'. Sanapi'saso nipirinhüë', co pënëntacaso' ya'huërinhuë'. Ama quëmapi'sa' camaiinasohüë', ténahuë caso'. Ta'tatona' nataina'.¹³ Atan'ton Yosëri ninin. Ina quëran Ipa ninin Atan catahuacaso marë'.¹⁴ Naporahuaton, sanapi'ton co noyahuë' ninin. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanin. Co Atan nonpintërinhuë'.¹⁵ Sanapi'saso nipirinhüë' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. "Yosë catahuarinco," ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarín.

3

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'conpachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tëhuëncachin catahuarinënpoa'.² Napoaton yaya'conpachina', nóya nipisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marëhuë' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhuë'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohüë'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'.³ Ama no'piinasohüë'. Ama yaahuëchinasohüë'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohüë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohüë'.⁴ Ya'ipi pëinënuë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya natërapí. Pa'pina' noya ni'sapi.⁵ Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinhüë', a'napitarinta co yanatëponhuë'. Napoaton co nanitërinhuë Yosë imapisopita noya catahuacaso'.⁶ Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'. Nasha imarinsó ya'conpachin, co noyahuë' yonquiamara: "Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco," tapon nimara yonquinënuë. Iráca sopai hua'an ina pochin yonquihuachina, Yosëri ana'intërin. Ni'cona inapochachin ana'intochinquëma'.

⁷ Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuënta' noya ni'sapi: "Inaso' noya quëmapi," tosapi. Co noyahué' nicaponahué', ya'conpachin, sopai hua'ani nonpintaton, minsëarin. Piyapi'sarinta' tēhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huërinso'

⁸ Ansiano'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natëtono'sa' niina'. No'tëquénáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohué'. Ama no'piinasohué'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohué'. ⁹ Yosë anitotërinpoaso' nóya nitochina'. Nitotatona', cancanëna quëran huaré' natëina'. Inapohuachina', noyápiachin cancantapi. ¹⁰ Ama a'naroáchin aya'concosohué'. Pi'pian tënítoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. ¹¹ Tiaconaro'santa' natëtono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohué'. Ama pinochinasohué'. Ama no'piinasohué'. Noyasáchin niina'. ¹² Tiacono'saso', a'naíchin sa'ina' ya'huëchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso maré'. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochin cancantërinso'pitarachin ya'coina'. ¹³ Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosë maré' sacatohuachina', chini chiniquën cancantapi. Quisocristo noya natëtona', nanamën a'chinapi.

Yosë huëntonënquë ya'conpisopita

¹⁴⁻¹⁵ Na'con yonquiatënquën api, nicaponquën yapa'sarahué. "Co hua'quiya quëranhué' pa'sarahué topirahué'. Hua'qui quëran a'na' pa'samarahué," ta'to, iso quirica ninshitaranquën pënëna'huanquënso maré'. Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', onpopinsona nicacaso' sha'huitaranquën. Yosëso' nanpiárin. Canpoaré chachin ya'huërarin. Nanamën no'tëquën anitotërinpoa'. Imarëhuasopita niyontonpatëhua', no'tëquën a'chinarihua'. ¹⁶ Iráca co Yosë nohuitopirëhuahué', iporaso' Quisocristo anohuitërinpoa': "Ma noyacha inaso paya," tënëhua'. Yosë hui'nin isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasiti-marin.

Ispirito Santo chachin anitotërinpoa' Yosë hui'nin nininso'. Nanpiantahuachina, anquëniro'sarinta' quënanpi. Imapisopitari ya'ipi parti paatona', nanamën sha'huirapiapi. Na'a piyapi'sa' natëpi. Iporaso' Yosë'pa' noya ya'huërin. Inatohua' Yosëri quëpantarin.

4

Yosë nanamën a'porapiso'

¹ Tëhuënchachin Ispirito Santo ninoton, a'ninquëchin sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri a'naquën piyapi'sa' Yosë

nanamën a'porapi. Sopai natëtona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, naporapi," tënin. ² Naporo' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë' pochin nicatona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³ "Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha cosharo' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahuë', Yosë ya'ipi cosharo' ninin capacaso marë'. Nanamën nitotatëhua', Yosë natëhuatëhua', co a'poarihuahuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', caparihua'. ⁴ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Napoaton nóya. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵ Yosë quiricanën yonquiatëhua', Yosë nontohuatëhua', noya capacaso', tënin Yosë.

Quisocriso marë' noya sacatacaso' ya'huërin

⁶ Nani pënënanquën. Ina nanan a'chinpatan, noya nisan. Quisocriso noya ni'sarinquën. Cosharo' achiniririposo pochin Yosë nanamën natëhuatan, achinicananarinquën. No'tëquën a'chintërainquën ni'ton, noya imasaran.

⁷ Nonpin nanano'saso nipirinhüë' tananpitëquë'. Inahuara yonquinëna quëran naporapi ni'ton, tananpitëquë'. Inapitaso' topinan quëran a'chinapi. Quëmaso nipirinhüë' nani tahuëri yonquiquë' Yosë noya imacaso marë'. ⁸ Nani tahuëriya sacatohuatëhuara, chinipirëhuahuë', noya noya Yosë imacaso' yonquihuatëhua', achinicananinpoa'. Achinicananpachinpoa', noya noya nisarëhua', tënahüë. Noya noya imapatëhua', isoro'paquë noya nanpiarëhua'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' nanpimiatarihua'. ⁹ Caso' no'tëquën pënëntërahuë, ya'ipi piyapi'sa' natëina'. ¹⁰ Ina marë' paatëhua', Yosë nanamën sha'huirärëhua'. Parisitarihuarahüë', a'chinärëhua'. Yosëichin ninarëhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'ëcaso' nohuantërin. Natëhuatëhua', anoyacancantatonpoa', nicha'ësarinpooa'.

¹¹ Nani a'chintëranquën ni'ton, inachachin api a'chinquë'. A'chinaton, pënëntëquë' natëina'. ¹² Co mashonquënhüë' niponahuë', noya pënëntëquë' mashoro'santa' natëinënquën. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontëquë'. Nosoroaton, catahuaquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë natëquë'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantëquë'. Noyasáchin niquë' imapisopita nonainënquënso marë'. ¹³ Niyontonpachina', Yosë quiricanën nontëquë'. Ina nontaton, pënëntëquë'. Quisocriso nanamën a'chintëquë'. Ca cancona'huarë' inapoquë'. ¹⁴ Iráca ansiano'sa' niyontonahuatona', acorinënquën Yosë nanamën

a'chinamaso marë'. Së'huamotorahuatënënquën, nanan quëtërinënquën a'chinamaso marë'. Ina quëran Yosë catahuarinquën nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'huëquësohuë'.

¹⁵ Yosë nanamën na'con yonquiaton, a'chináquë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaquë'. Ina quëran pënënpatan, a'napita noya ni'sarinënquën. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya pënëntërin," tosapi. ¹⁶ Nani tahuëri yonquiquë' nóya imacamaso marë'. Naporahuaton, no'tëquën a'chinquë'. Inapohuatan, Yosë catahuarinquën imamiataton cha'ëcaso marë'. A'napitanta' natanpachinquën, cha'ësapi.

5

A'naya a'naya pënënacaso ya'huërinso'

¹ Mashoro'sa' co noyahuë' nipachina', ama no'huiquësohuë'. Tata pochin nicon, sanoanan quëran pënënuquë'. Napopináchin pi'ipitëramaso', iyaparin pochin ni'quë'. Inapitanta' nosoroaton, sanoanan quëran pënënuquë'. ² Sanapi'santa' pënënacaso' ya'huërin. Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicon, sanoanan quëran pënënuquë' noya cancanchina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitëramaso' oshiparin miáchin pochin ni'quë'. Ama inapita pi'pian tëranta' narintëquësohuë'. Noyasáchin yonquiaton, nontëquë'.

Quëyorono'sa' napopiso'

³ Isonta' api, imapisopita sha'huitëquë' nitochina'. "Quëyorono'sa' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco'," itëquë'. ⁴ Nipirinhuë', hua'huinpita ya'huëtóhuachin, inapita pënënuquë' a'shina catahuaina'. Aminpitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huërétanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosë na'con nohuanterin. ⁵ A'naquën quëyorono'saso nipirinhuë', co hua'huinpita ya'huëtërinhuë'. Yosëichin yonquiarin. "Ina catahuarinco," ta'ton, nani tahuëri Yosë nontarin. Tashirë chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'. ⁶ A'naquën quëyorono'saso nipirinhuë', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuë', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosë yonquipihuë' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Nani api sha'huitëranquën. Ya'ipi imapisopita pënënuquë' natëina'. Ama a'napitari pinocaiso marëhuë' noya niina'. ⁸ Quëmopinëna' tējuenchachin nosorocaso' ya'huërin. Pahuantóhuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpita, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Catahuaina', nocomana'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahuë', co huachi Yosë natëapihuë'. Co

quëmopinëna' nosorohuachinarahuë', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpique quëyoro'na'sa' nininënpita ninshichina' catahuacaiso marë'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitërinso'. A'naíchin so'yatërinso'. ¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochin nipisopita: Hua'huinpita noya aso'sorinso'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, o'shitërinso'. Co manta' apirarinsohuë'. Piyapinën pochin cancantaton, imapisopita catahuarinso'. Parisitopisopita nosororinso'. Noyasáchin nininso'. Ina pochin nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quëyoro'na'saso nipirinhue', ama acoinasohuë'. "Quisocriso marëáchin sacatarahuë, co so'yantapohuë'," taponahuë', oshaquëran ina naniantaton, naquëranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhue', ma'sona Quisocriso sha'huitërinso' co naniantacaso' ya'huërinhuë'. Naniantohuachin, ina marë' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasohuë'. ¹³ A'naquëonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocasohuë' nipirinhue'. ¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', ténahuë. So'yantatona', hua'huaanta'ina'. So'ina', hua'huinpita, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napohuachina', co a'napitari pinosapihuë'. ¹⁵ Ni'quë' api. A'naquën quëyoro'na'sa' nani nisha cancantopi. Quisocriso a'porahuatona', sopai natëpi.

¹⁶ Quisocriso imapatëhua', noya niahua'. Quëyoron quëmopinënpoa' ya'huëhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nanpicaso marë'. Ina quëran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininso'

¹⁷ A'naquën ansiano'sa' noya noya Yosë marë' sacatopi. Paatona', nani tahuëri a'chinápi, pënëntápi. Inapita noya noya ni'co'. ¹⁸ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Toro asacatohuatama', a'caco'. Trico i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohuë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," ténin. "Piyapi asacatohuatama', pahuëre'co'," ténin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosë marë' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohuë'.

¹⁹ Nanan natantohuatan, ama a'naroáchin natëquësosohuë'. A'na piyapiriachin ansiano sha'huirapihuachin, co natëcaso' ya'huërinhuë'. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon, inachachin sha'huirapihuachina', naporo huarë' natëtëquë'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰ Ansiano tēhuēnchachin co noyahuë' nipachina, pënëncasos ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton,

chiníquën pënëncuë'. A'napitanta' të'huatatona', noya nicacaiso marë' pënëncuë'.

²¹ Tata Yosë Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'tëquën pënëncuë'. Ama a'naroáchin ana'intëquësuhuë'. Noya natantëquë' no'tëquën nitotacaso marë'. Ina quëran no'tëquën yonquiaton, pënëncuë'. Inso tëranta' co noyahuë' nipachina, pënëncaso' ya'huërin.
²² Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahuë' nipachina, quëmanta' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³ Apira apira yacanianoran ni'ton, ama api i'sharáchin o'oquësuhuë'. Pi'pian huinonta' o'oquë', aquëtë' caniotan.

²⁴ A'naquën co noyahuë' nipachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina marë' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nipirinhue' oshahuanaponahuë', co a'naroáchin nitotërehuahuë'. Nipirinhue', co cancanën quëran imarinhue' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'.
²⁵ Inapochachin a'naquën noya nipachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' nóya niponahuë', co a'naroáchin nitotërehuahuë'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6

¹ Patron marë' sacatopisopita, pënëncuë' patronëna' noya nicatona' natëina'. Co natëhuachinahuë', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohuë'," taponan nimara. Co ina Yosë nohuanterinhue'.
² "Patronënantan' Quisocristo imapachin, ama ina marë' chiroinasohuë'. Iyaparin pochin nicatona', noya noya sacachina'. Imarinsó' catahuarapi ni'ton, nóya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itëquë'. Ya'ipi carinquën pënëncuë'no', a'chinquë'. Onpopiontan' pënëncuë' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nipirinhue' Sinioro nanamën co natëtonahuë', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi.
⁴ "Ya'ipiya nitotërai," topirinhue', co yonquihue'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huitacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nipinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihue'.
⁵ Nitapicancantatona', co niquë'yapihue'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinhue', ina naniantatona', co huachi no'tëquën yonquihue'. Ma'sha canacaiso marë' Yosë yaimaconpi. Co

ina marë' imacasohuë' nipirinhuë', napopi. Ama inapitaso' natanquësohuë'.

Canamiatërëhuaso'

⁶ No'tëquën Yosë imapatëhua', tēhuēnchachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtöpirinpoahuë', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarihua huachi. ⁷ Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahuë'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanēnpoa' patarihua'. ⁸ Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtöhuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹ A'naquēnso nipirinhuë' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natēpi. Nani ma'sha nohuantatona' huēnsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina marë' Yosëri chiniquēn ana'intarin. ¹⁰ Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquirë'. Co noyahuë' ninë'. Nonpinë', ihuatërë', no'huitërë', ina pochin yonquirë'. A'naquēn coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi. Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihuë'. Sëtatona', chiniquēn parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹ Quëmaso nipirinhuë' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësohuë'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. "Inaso' nosoroatonco, catahuarinco," ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoaponahuë', chiniquēn cancantëquë'. Sano piyapi niquë'. ¹² Iráca imapisopita niyontonpachinara, chiniquēn cancantaton, "Caso' Quisocristo imarahuë," itëran. Napoaton "Yosë catahuarinco," ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huēntonēnquë aya'coninquēn ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran. ¹³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocristonta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiniquēn cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin. ¹⁴ Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën a'chinquë'. Sinioro Quisocristo o'mantaquë huarë' noya natëquë'. ¹⁵ Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirnorosarinta' natëina'. "Ma noyacha Yosëso paya," ichina'. ¹⁶ Inasáchin co ta'huantarinhüë'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huënaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhüë'. Iráca quëran huarë' co insonta' Yosë quënaninhüë'. Ipora huanta' co quënanarihuarahüë', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparin. Amen.

17 A'naquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënëinquë': "Ama a'napita nocancosohuë'. Ama coriquinëmáchin pa'yatocosohuë'. Inaso' co ya'huëmiataponhuë'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahuë'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso marë'. 18 Na'a coriqui ya'huëtöhuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantöhuachina, quëtoco'. Ama manta' apiracosohuë'. Noya nico'. 19 Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama," itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëinso'

20 No'tëquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama naniantatonhuë', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirinhuë' ama natanquësöhuë'. Nisha nisha nonpi. "Ya'ipiya no'tëquën nitotërai," topirinahuë', co no'tëquën nitotöpihuë'. 21 A'naquën nisha nanan imatona', Yosë a'popi. Ama inapita natëquësöhuë'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinsó'

Timotio yonquiaton, nanan a'patêrinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquên. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' isêquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocristo imapatêhua', Yosë nohuitatêhua', nanpimiatarihua'. ² Timotionquên ninshitaranquên. Nosoroatênquên, hui'nahuë pochin ni'nanquên. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquên. Noya nosoro'inquên. Nani tahuëri asanocancainquên. Quisocristonta' inachachin catahuainquên. Inaso' hua'anênpoa' ni'ton, inasáchin natêrêhua'.

Timotio noya imarinsó'

³ Iráca shimashonêhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotêrahuë. Yosë nanamën no'têquên natêto, chinotêrahuë. Ina marë' noyápiachin cancantêrahuë. Nani tahuëri tashirê chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquên. Noya imaranso marë': "Yosparinquên Sinioro," itêrahuë. ⁴ Iráca yapatohuatênquëna, sêtaton na'nêran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquên. Onpopionta' nicato noya cancanchi, ténahuë. ⁵ Cancanên quêran huarë' Quisocristo natêran. Mamapaya'ton natêrin. Noita inaso'. Ina quêran mama Ionisanta' natêton, a'chintêrinquên. Ipora quëmanta' imaran, ténahuë. Ina yonquiarahuë.

⁶ Iráca sê'huamotorahuatênquên, acoranquên pënëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitêrinquên ni'ton, nóya pënëntêran. Imapisopita noya a'chintêran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiníquên cancantêquë'. Ní'quë'. Pënsha yatacopihuachina, pishitohuatêra noya orotaantarín. Inapochachin chiníquên cancantaton, pënëntaantaquë', ténahuë. Napoaton ninshitaranquên achinicancana'huanquênso marë'. ⁷ Yosë co nohuantêrinhuë' tê'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinicancaninpoa' sopai minsêcaso marë'. Inasáchin ananitêrinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancanênpoa quêran no'têquên yonquicaso'. ⁸ Ama tapanatonhuë', Sinioro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morínaco. Ama ina marênta' tapanquësohuë'. Quëmanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinênquên, chiníquên cancantêquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquên noya ahuantamaso'. ⁹ Yosë chachin anoyacancantêrinpoa'. Oshanênpoa' inquitatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso

marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirëhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa' acoyätërasohuë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotërin Quisocristo a'paimacaso'. Ina imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotërinpoa'. Quisocristo o'marin ni'ton, nitotërehua'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. Nanpiantarahuaton, chimirin minsërin. Nanamën natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. Chiminarihuarahuë', nanpiantarihua'. Nanamën quëran anitotërinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pënënta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahuë. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohuë', co tapanato yaa'porahuë'. Quisocristo imamiatarahuë'. Ina nohuitato, inasáchin natërahuë. Ya'ipi nanitaparin. Nani sha'huitërinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'paiarinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarin, tënahuë.

¹³ No'tëquën api a'chintëranquën. Inachachin quëmanta' a'chinquë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," ta'ton inasáchin natëquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'tëquën nitotëran. Amamanta' nisha a'chinquësohuë'. Ispirito Santo catahuarinquën no'tëquën yonquicamaso'. Nani ya'coancantërinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patërinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quëran huarë' napotërinaco. Nani nitotëran, tënahuë. ¹⁶⁻¹⁷ Onisiporoso nipirinhüë', co naniantërincohuë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quënaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achinicancaninco. Ina marë' ya'ipi pëinënquë ya'huërinso'pita Siniorori na'con catahuain, tënahuë. ¹⁸ Ipiisoquënta' na'con catahuarincoso' nani nitotëran. Ina marë' Yosë nontërahuë. "Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë'," itërahuë, Yosë nontato.

2

Sontaro pochin nininso'

¹ Quëmanta' api: "Quisocristo catahuarinco," ta'ton chiniquën cancantëquë'. Ina imapatëhua', inaora nohuanton catahuarinpoa' chiniquën cancantacaso'. Hui'nahuë pochin nicatënuën, pënënananquën. ² Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë nanamën a'chintërahuë. Quëmanta' natanan. Inapochachin quëmanta' caraíchin quëmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya

natërsopita a'chintëquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotëquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantërin. Inapochachin quëmanta' Quisocriso marë' parisitohuatan, ahuantëquë'. ⁴ Sontaro ya'conpatëra, co huachi a'na sacato yonquirëhuë'. Capitanáchin natërë'. Ina nohuantërinsoáchin ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocrisoachin natëcaso' ya'huërin. ⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatëra, ya'nipi hua'an sha'huitërinpo' ma'sona noya nicacaso'. Co natëhuatërahuë', co canatërëhuë'. Inapochachin canpoanta' Quisocriso noninso' natëahua'. ⁶ Iminquë chiníquën sacatërinso pochin Yosë marë' chiníquën sacatacaso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtërin. Cayahuachina, inari'ton manin. ⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocriso catahuaringuën noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocriso na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nãpíantarín. Ina nanan chachin a'chinárahue. Ina imapatëhua', nicha'ësarínpoa'. ⁹ Ina a'chinahuëso marë' parisitërahuë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morínaco. Apina'pi pochin nicatonaco, catinatërinaco. Inapotopirinacohue', Yosë nanamënso' co nanitopihuë' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuínin. ¹⁰ "Yosë nohuanton, huayoninsopita oshaquëran imasapi," ta'to, ya'ipiya ahuantërahuë. Quisocriso imapachina', nicha'ësarín. Oshanëna' inquitahuaton, anoyacancantarín ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nãpíantarapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihuë'.

¹¹ No'tëquën itëranquën.

Yatëpápirinënpoahuënta', imamiatohuatëhua', inarë'quënpoa' nãpímiataríhua'.

¹² Parisitapirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', a'na tahuëri inarë'quënpoa' hua'anëntaríhua'

Nipirínhuë', ina a'pohuatëhua', inanta' a'poarinpoa'.

¹³ Co no'tëquënáchin imapirëhuahuë', inaso' no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, noya a'pairínpoa'.

Nani sha'huitërinpoa' ni'ton, co nanitërinhuë' nonpintínpoaso'. Co onporonta' nisha cancantarínhuë'.

Yosë marë' sacatërëhuaso'

¹⁴ Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquë' yonqui'ina': "Yosë ni'sarínpoa' ni'ton, ama nisha nisha niontocosohuë'," itëquë'. Inahuara yonquinëna quëran nisha nisha ninontohuachinara, topínan quëran nonsapi. Insosona

inapita natanpachina', co huachi noya Yosë imasapihuë'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. ¹⁵ Noyasáchin niquë' Yosë noya ni'inquën. Yosë nanamën ma'sona tapon naporinsopita noya nitotaton, no'tëquën a'chinquë'. Ina marë' noya sacatohuatan, co Yosë'pa' tapanaranhuë'. ¹⁶ Nonpin nanano'saso nipirinhüë' tananpitëquë'. Ama natanquësohuë'. Topinan quëran ninontapi. Inapita imapatëhua', co huachi Yosë pochin yonquiarëhuahuë'. ¹⁷ Ni'quë'. Panca yonitohuatëra, nohuarotëre'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicancaninpoa'. Iminio, Huirito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. ¹⁸ Yosë no'tëquën a'chintopirinpoahuë', co huachi natëpihuë'. "Yosë nani piyapi'sa' ananpitatë pochin nitërin. Co huachi a'na tahuëri ananpitaantaripoahuë'," toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquën imapihuë'. ¹⁹ Yosë nanamënso nipirinhüë' ya'huárin, Yosë chachin acorinso'. Natëricho pëi' achinirinsó' pochin ni'ton, ya'huëmiatarin. Cato quëran chachin ninshitopi. "Ya'ipi imapisopita Yosëri nohuitërin," tënin. "Quisocriso imapisopita nóya cancanchina'. Ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita nanianchina'," tënin anta'.

²⁰ Panca pëiquë nisha nisha ma'sha ya'huërin inaquë o'shitacaso marë'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, nasha minë' ninshirayáchin masahuatë', o'shitëre'. Minëtë', pa'chitë', inapitaso nipirinhüë' co ina marë' ya'huërinhuë'. Në'huëi' acocaso marë', hui'sëcaso marë', inapita marë' ya'huërin. ²¹ Inapochachin co noyahuë' yonquiramaso' naniantohuatama', ninshiraya minë' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosë nohuantarinquëma'. Acoarinquëma' noya nicacaso marë'.

²² A'naquën hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquësohuë'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquë'. Ya'ipi cancanën quëran Quisocriso natëquë'. Ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ya'ipi imarëhuaso capininpoa' noya nini'tëhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatëhua', Siniro nontërehua' catahuainpoaso marë'. ²³ A'naquën co Yosë yonquiatonahuë', nisha nisha ninontapi. Topinan quëran ninontatona', nino'huiapi. Quëmaso nipirinhüë' ama inapitarë'quën chiniquën ninontocoso huë'. ²⁴ Siniro piyapinënpoa' nipatëhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huërinhuë'. Noya nontacaso' ya'huërin. Noya nitotatëhua', a'chintahua'. No'huipirinpoahuë', ama no'huiahuasohuë', ahuantahua'. Sanoanan quëran nontahua'. ²⁵ Nisha nanan imapachina, oshaquëran pënëanahuan'. Ama no'huitatëhuahuë', a'chintahua'. Yosëri catahuahuachin, oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', no'tëquën yonquiapona' nimara. ²⁶ Yonquicaiso marë'

sanoanan quëran pënëanhuan'. Huënsonquë ma'sha manëso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natëpi. Nipirinhüë' pënënpatëhua', sopai quëran cha'ëpona' nimara.

3

Aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapisopita

¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pinosapi. A'shina', pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtopirinahuë', ina marë' "Yosparinquën," co itopihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Ninonpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshítapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuë'api. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Ina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': "Quiyasáchin nitotërai," tosapi. Nipa'yatacasoáchin yonquiataona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co tëhuë'nchachin imapihuë'. Chinotopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhüë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësohuë'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacancantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintapirinahuë', a'naquënso' noya natanpi. "Oshahuanco ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin," ta'tona', co chiniquën cancantopihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquipihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtopi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuitopihuë'. ⁸ Iráca cato' pënotono'sari Moisésë chinitopi. Canisë, Canprisë inapita itopiso'. Moisésë no'huitona', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiataona', co Yosë nohuantopihuë'. No'tëquën noninso' co yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. "Nonpinápi," ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotono'sari nonpintopirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëninso'

10 Quëmaso nipirinhüë' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nän. Yosëichin yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiniquën cancantërahuë. 11 Aparisitopirinacohüë', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nän ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraquë, inaquëpita chiniquën parisitaporahuë', Siniro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. 12 Ya'ipi cancännpoa quëran Quisocristo imapatëhua', aparisitarinënpoa'. 13 Co noyahuë' nipsisopita, nonpintëro'sa', inapitaso' aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Na'con piyapi'sa' nonpintopi quëran, a'napitarinta' nonpintapi.

14 Quëmaso nipirinhüë', Yosë nanamën imamiatëquë'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintërainquën, cancänën quëran huarë' natëran. Noya nohuitërancoi ni'ton: "No'tëquën a'chintëraincoi," ta'ton, imamiatëquë'. 15 Hua'huatapon quëra huarë' Yosë quiricanën nohuitëran. Ina quëran Yosë nontërinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Ina nitotohuatëhua', Quisocristo natëhuatëhua', cancännpoa' anoyacancantërinpoa'. 16 Ya'ipi Yosë quiricanënso' nóya. Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin. Quiricanën quëran a'chintërinpoa'. Pënëninpoa' co noyahuë' ninëhuasopita naniantacaso marë', nóya ayonquirinpoa'. Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'. 17 Quisocristo imapatëhua', quiricanën quëran catahuarinpoa' noya nicacaso marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua', nóya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën quëtërinpoa'.

4

1 Yosë ni'sárinpoa' ni'ton, pënënanquën. Quisocristonta' ni'sárinpoa' ni'ton, "nanamën a'chináquë'," ténahuë. A'na tahuëri inaso' o'mantararin isoro'pa' hua'anëntacaso marë'. Naporo' chiminpisopita, nanpirëhuasopita, ya'ipinpoa' coisë pochin no'tëquën sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'intarin. Natërehuasopitaso' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosë marë' noya sacatëquë'. 2 Nanamën a'chináquë'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintëquë'. Sacai' a'chinacaso nipirinhüë', onpopionta' a'chináquë'. A'naquënso' co yaimapachinahuë', no'tëquën sha'huitëquë' natëina'. Co noyahuë' nipachina', pënënuquë'. Noya nontëquë' chiniquën cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintëquë' noya nicacaiso marë'. Nipirinhüë', ama no'huiquësohüë'. Sanoanan quëran pënënuquë'. 3 A'na tahuëri piyapi'sa' co nohuantapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara

costapisorachin yanatanapi. ⁴ Yosë no'tëquën noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natëapi. ⁵ Quëmaso nipirinhüë', yonquínahuan niquë'. Aparisitohuachinënquën, ama no'huitatonahuë', ahuantëquë'. A'naya a'naya Yosë nanamën a'chintëra'piaquë'. Co imapisopitahuënta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuaquë' noya noya imaina'.

⁶ Ma'sha Yosë marë' tëpapiso pochin co hua'quiya quëranhuë' a'chinahuëso marë' tëpaarinaco. Nani tahuëri naniriarin chimina'huaso'. ⁷ Iráca Yosë sha'huitërinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuë. Chiniquën sacatërahuë pochin Quisocristo nóya natërahuë. Co pi'pian tëranta' a'porahuë'. ⁸ Napoaton Yosë'pa' acanaarinco. Quisocristo o'mantahuachin, coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuëso marë' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuë'. A'napitanta' Quisocristo nosoroatona', "Manóton o'manta'in," topisopitanta' Yosë'pa' canaapi.

Timotio huëcacaso' nohuantërinso'

⁹ Manóton api huëquë' ni'quico. Ama hua'quiquësohuë'. ¹⁰ Timasëso' isoro'paráchin yonquiaton, patërinco. Tisaronicaquë pa'nin. Crisinti Carasiaquë pa'nin. Titonta' Tarëmasiaquë pa'nin. ¹¹ Nocasëíchin isëquë ya'huërarin. Marconta' macaton, quëquë'. Inaso' noya catahuarinco. ¹² Tiqicoso' ya'huëapirinhüë', Ipiquoë a'parahuë. ¹³ Aipi a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricaró'santa' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴ Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiniquën sha'huirapirinco. Ina marë' Siniorori ana'intarin. ¹⁵ Yosë nanamën a'chinahuë ni'ton, chiniquën no'huirinco. "Nonpiánin," tënin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochinquën.

¹⁶ Ya'nán coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincohuë'. Ya'ipiya të'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhüë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Sinioro ana'intëquësohuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷ Ta'ananpipirinacohüë', Quisocristo catahuarinco. Co patërincohuë'. Achinicancaninco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë. Nisha nisha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposo pochin yatëpaporinacohüë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë. ¹⁸ Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarinco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, a'na tahuëri

hua'anëntërinquë quëpantarinco. ¡Ma noyacha Quisocristoso paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

¹⁹ Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰ Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Mirituquë huëshirahuë. ²¹ Ama api hua'quiquësuhuë'. Co'huara o'napi naniyatërasuhuë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëinquën, saludos a'patarinëinquën.

²² Siniro Quisocristo achinicancainquën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitërinso'

Tito yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonënquë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahuë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'tëquën imasarëhua'. ² Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. "Ananpitaantaripoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³ Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitërinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësaripoa'. ⁴ Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatënquëna natëton, imaran ni'ton, tëhuëenchachin hui'nahuë pochin ni'nänquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësaripoa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵ Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: "Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë". Naporahuaton, ya'ipi ninanoro'saquë ansiano'sa' acora'piaquë'," itëranquën. ⁶ Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'naíchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahuë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquínahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinahuë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohuë'. "Casáchin no'tëquën nitotërahuë'," topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. Ama pi'pian tëranta' nonpinatona', canainasohuë'. Insosona ina pochin cancantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸ Ni'toro'sa'

huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërsopita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochin cancanchina'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'. Ina pochin cancantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', ténahuë. ⁹ Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanansáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitaso nisha nanan a'champirinahuë', ansiano'sariso' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtacaiso marëhuë' inapochina'.

¹⁰ Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquinëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa' pënëntërsinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi. ¹¹ Yapënëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënëncinasohuë'. Ma'sha canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquën Yosë nanamën yaa'popi. Quëmopinënpitarë chachin nisha imasapi.

¹² Tëhuëncachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huëpi. A'na Crita quëmapi chachin iráca tapon: "Citaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochin cancantopi. Chiro'tëro'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi," ténin pënëntona'pi. ¹³ No'tëquën nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochin cancantopi. Napoaton chiníquën pënëncuë' ama nonpin nanan a'chinacaiso marëhuë'. No'tëquën natëhuachina', noya cancantapi. ¹⁴ Ama cotioro'sa' iráca napopiso' natëinasohuë'. A'naquën no'tën nanan a'porahuatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinapi. Ama inapita natëinasohuë'.

¹⁵ Noyápiachin cancantohuatëhua', ya'ipiya noya yonquiarëhua'. A'naquënso nipirinhue' co yaimapihuë'. Taparosáchin yonquipi. Co noyahuë' cancantohuachinara, nisha nisha yonquipi. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co huachi no'tëquën yonquipihuë'. Nitapicancanatona', co huachi nanitopihuë' noya yonquicaiso'. ¹⁶ "Yosë nohuitërahue'," topirinhue', co noyahuë' nipi. Ina marë' co tēhuëncachin imapihuë', ténahuë. Co Yosëri noya ni'ninhue'. "Naponpi," ténin. Co manta' yanatëpihuë'. Yosë a'poatona', co pi'pisha tëranta' nanitopihuë' noya nicacaiso'.

2

Quëmapi'sa', sanapi'sa' inapita pënënsinso'

¹ Quëmaso nipirinhüë' Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ina a'chinton, pënënuë' noya nicacaiso marë'. ² Quëmapi'sa' quëmá quëran mashomiachin nipisopita pënënuë' natëtono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohüë'. Noya yonquiatona ya'huë'ina'. Yosë nanamën no'tëquën imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisitopirinhüënta', ama ya'ihuërëchinasohüë', ahuanchina'. ³ Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintëquë' sano yonquiatona' ya'huë'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohüë'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohüë'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso marë'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴ Ina quëran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'huinpita inapita nosoroacaiso marë' pënëina'. ⁵ Noya yonquicaiso marë' pënëina'. Ama manta' so'ina' tēhuananpitacaiso' yonqui'inasohüë'. So'ina' noya nocoma'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natëina' ama a'napitari Yosë nanamën nonapicaiso marëhuë'.

⁶ Hui'napi'santa' pënënuë' sano yonqui'ina'. ⁷ Quëmanta' api, noyasáchin niquë' a'napita nonanainquënso marë'. Noya cancantaton, Yosë nanamën no'tëquën a'chinquë'. Ya'ipi yonquinën quëran huarë' a'chinquë'. ⁸ Noyasáchin nonquë' ama a'napita nonapiinquënso marëhuë'. Ina quëran no'huipirinënquënhüënta', tapanapi. Co manta' pinoinpoaso' ya'huaponhüë'.

⁹ Patron marë' sacatopisopitanta' pënënuë' patronëna' noya nicatona', natëina'. Natëtona', noya sacachina'. Camaihuachina', natëina'. Co a'panicaso' ya'huërinhüë'. ¹⁰ Ama ihuachinasohüë'. No'tëquën natëtona', ama pi'pian tēranta' nonpiinasohüë'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. "Tata Yosë imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosë nanamënso paya," taponá'. Inaso' tēhuënhachin nicha'ësarinpoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Ni'ton, hui'nin chachin a'paimarin nanamën anitotinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso' nohuantërin. ¹² Nosoroatonpoa', pënëninpoa' ya'ipi co noyahuë' yonquirēhuasopita naniantacaso marë'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohüë'. Co monshihuanacaso' ya'huërinhüë'. Sano ya'huatēhua', nōya yonquia'ahua'. Yosë yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuëri Yosë chinotatēhua', noyasáchin niahua'. Ina marë' pënëninpoa'. ¹³ Noya cancantatēhua', Quisocriso ninarēhua'. A'na tahuëri chiníquën nanantaton, o'mantararin. Inaso' Yosë chachin ni'ton, huënaráchin huënaráchin ya'noarin. Ina quënanpatēhua', nōya cancantarihua'. Chiníquën nanantaton,

noyá nicha'ësarínpoa'. ¹⁴ Iráca canpoa marë' chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Anoyacancantërinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Huëntonënquë chachin ya'conpatëhua', noya nicacasoráchin nohuantarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquë'. Noya nontaton, achinican-canquë'. Co noyahuë' nipachina', chiníquën nanantaton, pënënquë'. Co mashonquënhuë' niponahuë', Quisocriso nanamën a'chintëran ni'ton, natëinënquënso' ya'huërin.

3

Imapisopita noya niina'

¹ Imapisopita nani nitotopirinahuë', inachachin quëmarinta' pënëantaquë'. “Copirno natëco',” itëquë'. Ya'ipi copirno acorinsopitanta' natëcaso' ya'huërin. Noya nicacaiso' yonqui'ina'. ² Ama pinochinasohuë'. Ama nino'huiinasohuë'. Noya ninicatona' ya'huë'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quëran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahuë' cancantërehua'. Co'huara Yosë nanamën nitochatërarihuahuë', co yonquirëhuahuë'. Co yanatërehuahuë'. Sopai nonpintërinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuantërehua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirëhua'. A'na piyapi ma'shanënpita noyapatërehua'. Nino'huitëhua', co niquë'yarëhuahuë'. No'huípiro' ninëhua'. Inapoatëhua', topinan quëran ya'huërehua'. ⁴ Yosëso nipirinhüë' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, hui'nin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. ⁵ Co canpoara noya ninëhuaso marë' nicha'ërinpoahuë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Amatëreso pochin ya'ipi oshanënpoa' inquitërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anasitaantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ina pochin cancantërehua'. ⁶ Quisocriso anoyacancantërinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantínpoaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'. ⁷ Napoaton iporaso' Yosë noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuanpirëhuahuë', inaora nohuanton, nosoroatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. “Huëntonënquë aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuëri ya'huërin'pa' ya'huëcontarihua',” ta'tëhua', ninarëhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸ No'tëquën sha'huitëranquën. Quëmanta' inachachin a'chintëquë', ténahuë. Pënënáquë' ya'ipi imapisopita noya nicacaiso marë'. A'chintëranquënsoso' noya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarihua'. ⁹ A'naquën co noyahuë' yonquiatona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran

nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënēntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huipi. Ama inapita natancosohuë'. Ina pochin ninontohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahuë'. Yosë nanaménáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰ A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënēnquë' no'téquēn a'chinchin. Co yanatēhuachinquēnhuë', naquëranchin pënēantaquë'. Ina quëran co yanatēantahuachinquēnhuë', sha'huitéquë' ta'chin. Ama insoari tēranta' ina natēinasohuë'. Ama huachi imarinso pochin ni'cosohuë'. ¹¹ Nisha nisha yonquiaton, nitapicancanarin. Co noyahuë' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹² Artimasë a'pataranquēn. Co ina nanitohuachinhuë', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquēn, manoton Nicoporiséquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë.

¹³ Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquēn, noya nontéquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtéquë' ama pahuanquinasohuë'. ¹⁴ Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitéquë' noya niina'. Pahuantërsopita catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihuë'.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

¹⁵ Ca'taninacosopita yonquiatēnēnquēn, saludos a'patarinēnquēn. Ya'ipi imaramasopita yonquiarainquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', tēnai. Quisocriso imarama' ni'ton, nosororamacoí. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Pirimon ninshitérinso'

Tashinan pëi quëran ninshitaton a'patërinso'

¹ Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquën. Nosororainquën iyasha. Quëmanta' catahuarancoi a'china'huaiso marë'. ² Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquëma'. Arquiponta' yonquirai. Yosë nanamën a'chinpatora, inanta' na'con catahuarincoi. Parisitaponahuë', noya ahuantërin. Ya'ipi imapisopita quëma pëinënuquë niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontëquë' inapitanta' nataina'. ³ Tata Yosë inaora nohuanton, na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Imarinso marë' noya cancantërinso'

⁴⁻⁵ Nani tahuëri iyasha quëma marë': Yosë nontërahuë. Quisocristo noya natëran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantërahuë. Ina marë' "Yosparinquën Siniro," itërahuë. ⁶ Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuaran imacaiso marë'. Napoaton ina yonquiato, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Siniro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itërahuë. ⁷ Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quëmari achinicananan. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' noya cancantërahuë. Achinicanananco canta'.

Onisimo marë' nontërinso'

⁸ Iporaso' pi'pian sha'huichinquën ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Chiniquën nanan quëtërinco ni'ton, nohuantërahuë naporini, camaitënuquënhuë'. Nipirinhüë' co nohuantërahuë'. ⁹⁻¹⁰ Nani caso' mashotërahuë. Quisocristo imarahüëso marë' tashinan pëiquë po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatanco, Onisimonta' nosoroquë', tënahüë. Tashinan pëiquë ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuë chachinhüë' nipirinhüë', pënënpatëra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuë pochin ni'nahuë.

¹¹ Iráca Onisimo pa'anan asacatacaso marë'. Hua'anëntopiranhuë', co noya catahuarinquënhüë'. Ta'ananpirinquën. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imaton, noya catahuarinco. Quëmanta' noya catahuairinquën huachi, tënahüë. ¹² Noya catahuapirincohuë', apira

a'pataranquën. Na'con nosoropirahuë', quëma piyapinën ni'ton, nani sha'huitërahuë ya'huëranquë panantacaso marë'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'quë'. ¹³ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', a'pataranquën. Quisocristo nanamën a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë ya'huarahuë. Quëmanta' isëquë ya'huaran naporini, catahuitoncohuë', tënahüë. Onisimo quëma ya'huërenamën pochin catahuarinco ni'ton, co yaa'paporahuë', a'pataranquën. ¹⁴ Isëquë quëparitacaso' nohuantopirahuë', co quëma nohuantomaranhuë' ta'to, a'pataranquën. ¹⁵ Yosë nohuanton, ta'ananpirinquën nimara Quisocristo nohuitacaso marë', tënahüë. Co hua'qui' patërinquënhüë'. Iporaso' paahuamantarinquën inaquë ya'huëmiatacaso marë'. ¹⁶ Quëma marë' sacatopirinhüë', ama huachi piyapinën pochin ni'quësohuë'. Piyapinën niponahuë', iporaso' noya noya ni'quë'. Quisocristo imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquë'. Cariso' na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', tënahüë.

¹⁷ Canposo' Quisocristo imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo cantonpachinquën, noya nontëquë'. Ca nosorancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhüë nipon, nihuihuachinquënhüë nipon, sha'huitoco carinquën pahuëre'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuënhachin pahuëëaranquën. Isonta' iyasha yonquiquë'. Co a'chintëranquënhüë' naporini, co Yosë anoyacancanchitënhüë'. Napoaton quëmanta' nihuirancoso pochin nipiranhüë', co manta' ma'paranquënhüë', tënahüë. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquën. Quisocristo imaran ni'ton, Onisimo nosoroquë'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahuë. Inapoaton, achinicancanco topirahuë'.

²¹ "Yosë natëton, Onisimo noya nontarin," ta'to, ninshitaranquën. Pi'pian sha'huitopiranhüë', quëmariso' na'con na'con catahuaaran, tënahüë. ²² Naporahuaton, quëma pëinënhüë a'na patoana tapatoco. Ca marë' Yosë nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, tënahüë. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquën pa'sarahuë.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquën. Inanta' Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiatënhüë, saludos a'patarinënhüë. Inapitaso' catahuarinaco Yosë nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitérinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoapita, pënëntona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhue', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'tëquën anohuitërinpoa'. Chiníquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huërarin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Chiminpirinhue', nantantarahuaton, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiníquën nanantaton, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiníquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya.

⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënquë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënquën. Ipora chachin noya nicatënquën, acoaranquën piyapi'sa' hua'anëntamaso marë'” itërin. Ina quëran taantarin:

“Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” ténin. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhue' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiníquën nanan quëtaton, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina,” ténin.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiaton, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” ténin.

⁸ Hui'ninso nipirinhue', noya noya acorin. Ina nontaton, itapon:

“Quëmanta' Yosënquën ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhue'.

Piyapiro'sa' no'tëquënáchin pënënanan ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tëranta' oshahuana-maso' yonquiaranhue'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton, ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran," itërin Yosëri. Quiricanënquë ninshitopi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

"Quëma Sinioro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'të', tayora, yoqui, inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarinso pochin nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

¹² A'morëso si'pirahuatë', të'yatërëso pochin ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochin, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhue' co onporonta' ta'huantaranhue'.

Co nishataranhue'. Inachachin ya'huërápon," itërin.

¹³ Ina quëran hui'nin itantarin:

"Chiniquën nanantaton, inchinanëhuë quëran huënsëquë' ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën," itërin Yosëri. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhue'. ¹⁴ Inapitaso' inpriatonënpita pochin ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marë'. Yosë chachin nicha'ësarinpoa'. Nani ina nitotërama'.

2

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohue'

¹ Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhuë'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotama'. ² Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marë'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuë', Yosëri no'tëquën ana'intërin. ³ Iporaso nipirinhue', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitiinpoaso marë'. Na'con nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuë', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirin. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarinënpoa'. ⁴ Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marë'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marë'. Ina nicatëhua': "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpoa'," tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinso'

5 Iráca quëran huarë' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuanterinhuë' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachin, co inapita hua'anëntarinënpoahuë'. Ina sha'huitaranquëma'.

6 Iráca a'na piyapi naporinso' Yosë quiricanënquë ninshitopi:

“Topinan piyapicoi Sinioro nipiraihuë', na'con yonquirancoi. ¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? tēnai yonquiatoi.

7 Quëma nohuananton, co anquëniro'sa pochin chiníquën nanan-topiraihuë',

co hua'quiya quëranhuë' chiníquën nanan quëtarancoi.

Noya noya acoarancoi.

8 Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai,” itërin. “Ya'ipimiáchin hua'anëntarai,” topirinhue', iporaso' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anëncátërarëhuahuë'. 9 Quisososo nipirinhue' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri chiníquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuananton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'patimarinpoa' ya'huëretinpoaso marë'. Ya'ipi piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

10 Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso marë' nininpoa'. Ina nohuananton, hui'nin parisitërin huëntonënquë aya'coinpoaso marë'. Na'aquënpoa' imarëhua'. Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristo parisitërin ni'ton nanitërin nicha'ëinpoaso'. Napoaton, “noya parisichin,” tēnin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin.

11 Anoyacancantohuachinpoara, hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Canpoarinta' “Tata” itërëhua'. Napoaton Quisocristo co tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'.

12 Quiricanënquë naporin:

“Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Sinioro, a'chintarahuë. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai,” tēnin.

13 Inanta' piyapi ni'ton, itaantarín:

“Canta' Tata Yosë natërahuë. Co naniantaríncohuë', tēnahuë,” tēnin.

Ina quëran itaantarín:

“Yosë nohuananton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë hui'ninpita pochín ni'nahuë,” tēnin.

14 Piyapinpoa' ni'ton, nonënpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta' o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarín. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi chachin niquimaton,

chiminin. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton, chiminarëhua'. Quisocristoso nipirinhue' oshanënpoa marë' chiminin. Canpoa marë' chiminaton, sopai minsërin. ¹⁵ Iráca quëran huarë' chimirin të'huatërëhua'. "Chiminarihua' nimara," ta'tëhua', të'huarë'quënpoa chachin ya'huápirëhuahuë', Quisocristoso' nicha'ërinpoa'. Ina imapatëhua', co huachi të'huatacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Co anquëniro'sa' catahuacaso marë' o'marinhuë'. Piyapinpoa' catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Apraan pochin noya cancantohuatëhua', catahuarinpoa'. ¹⁷ Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasítimarin. Co piyapi pochin nasitërinhuë' naporini, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi pochachin inanta' ni'ton, noyá nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nicaton, canpoa marë' Yosë nontarin nanan anoyatinpoaso marë'. Nosoroatonpoa', chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co nonpintërinpoahuë'. ¹⁸ Inanta' sopairi tēnihuachina, parisitërin ni'ton, yanonpintërinso' ninatanin anta'. Napoaton sopai yaminsëhuachinpoa', ina nanitërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

3

Moisësë quëran noya noya nininso'

¹ Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonënuquë aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocristo na'con yonquico'. Yosëri a'paimarin nanamën a'chintinpoaso marë'. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin acorin. Ina nohuanton, imarëhua'. ² Yosëri acohuachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisësënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapinënpita catahuarin. ³⁻⁴ Quisososo nipirinhue', Moisësë quëran chini chiníquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhuë'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachin Yosëri ya'ipiya ninin ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocristonta' Yosë hui'nin ni'ton, chiníquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntërinpoa'. ⁵ Moisësëso' inpriatonën pochin ninin. Yosëri acorin cotioro'sa' pënënacaso marë'. Ma'sona tēranta' sha'huitohuachina, inachachin piyapi'sa' sha'huitantarin. ⁶ Quisocristoso nipirinhue' co inpriatohue'. Yosë hui'nin chachin ni'ton, chini chiníquën nanantërin. Pa'pin natëton, nóya hua'anëntarinpia huachi. Napoaton chiníquën cancantatëhua', chiminaquë huarë' Quisocristo natëhua'. "Co naniantarinpoahuë'," ta'tëhua', noya cancantahua'. Imamiatohuatëhua', piyapinënpita chachin nisarihua'.

Asanocancaninpoaso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispirito Santo nohuan-ton, Yosë noninso' quiricanënquë ninshitopi:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸ Ama naniantocosohuë'. Iráca Moisësëri israiro'sa' quëpahuachina, shimashonënpoa' co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Inotëro parti ya'huaso', na'con catahuapirahuë', co natërinacohuë'.

⁹ Tënihuachinaconta', ahuantërahuë'.

Catapini shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' nininso nipirahuë', co yanatërinacohuë'. 'Co Yosë catahuarinpoahuë', ta'tona', a'naquën a'porinaco.

¹⁰ Napoaton inapita no'huito, napotërahuë':

Isopita co onporonta' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë pa'topihuë' ni'ton,

¹¹ no'tëquën sha'huitërahuë. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtopirahuë', co imarinacohuë' ni'ton, co huachi nohuantërahuë'.

Co onporonta' inaquë ya'huëcontapihuë'. Co inaquë sano cancantapihuë'," tënin Yosë.

¹² Canpitanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancanëma quëran huarë' natëhuatamahuë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin a'potama'.

Inaso', iporahuanta' nanpiton ni'sárinpoa'. ¹³ Napoaton nani tahuëri nipënëncó'. Ipora chachin co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', nicatahuaco' ama oshahuanacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachinquëma'.

Inapotohuachinquëma', oshaquëran Yosë naniantarama' ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantarama'.

¹⁴ Iráca Quisocristo natërehua'. Chiminaquë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatëhuahuë', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'.

¹⁵ Quiricanënquë naporin:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shimashonëmapita co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'," tënin.

¹⁶ ¿Inpitata' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'? Co'ta cotioro'sa chachin napopi. Moisësëri Iquipito quëran ocoirahuaton, quëpapurinhuë', co yanatëpihuë'.

¹⁷ ¿Insopitata' catapini shonca pi'ipi Yosëri co noyahuë' ni'nin? Co'tana inapita chachin oshahuanpi ni'ton, no'huiton, ana'intërin. Inotëro parti chachin ya'ipiya chiminpi.

¹⁸ Co'huara chimiyantërasoihuë', Yosëri sha'huitërin: "Noyaro'pa' yaquëtopiranquëmahuë', co natëramacohuë' ni'quëhuarë',

co onporonta' inaquë ya'huëcontaramahuë', Co inaquë sano cancantaramahuë'. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'," ténin. ¹⁹ "Co Yosë nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'," topiso marë' co Yosëri catahuarinhuë'. Co ya'conpihuë' ni'ton, co sano cancantopihuë'.

4

¹⁻² Yosë nani sha'huitërinpoa'. "Ipora huanta' yacatahuaranquëma' sano cancantacamaso marë'," itërinpoa'. Noya nanan nani natanëhua'. Iráca natanpirinahuë', co natëpihuë'. "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," co topihuë'. Topinan quëran natanpi ni'ton, co Yosëri anoyacancantërinhuë'. Ni'cona canpitanta' topinan quëran natantama'. Co natëhuatamahuë', co sano cancantaramahuë'. ³⁻⁴ Iráca Yosëri itërin:

"Co cancanëma quëran huarë' yaimaramacohuë' ni'ton, no'huiranguëma'. Co onporonta' sano cancantaramahuë', tënahüë. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'," itërin.

Canpoaso nipirinhuë' cancanënpoa quëran huarë' imapatëhua', huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Ina quëran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatëhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahuë'. Yosëso' isoro'pa' tënirahuaton, chinotërin. Quiricanënuquë sha'huitërinpoa':

"Iráca Yosëri isoro'pa' ninin. Saota tahuëri quëran nani ya'ipi tiquihuachina, tahuëririnquë sano cancantaton, chinotërin," ténin.

⁵ Naquëranchin quiricanën quëran tantarin:

"Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihuë'," ténin.

⁶ Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihuë', co natëpihuë' ni'ton, co ya'conpihuë'. Napoaton ipora huanta' Yosë yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' asanocancainpoaso'. ⁷⁻⁸ Moisësë chimin-pachina, Cosoiri israiro'sa' hua'anëntantarin. Noyaro'paquë quëpapirinhuë'. "Ya'conpatoi, sano cancantarai huachi," topirinahuë', co sano cancantopihuë'. Iráca Yosëri sha'huitërin. "Piyapi'sa' asanocancantarahuë'," itopirinhuë', co cotioro'sa' ina pochin cancantopihuë'. Ina quëran na'a pi'ipi na'huërin piquëran Tapi tapon:

"Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'. A'naquën co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'," ténin.

Cosoiri asanocancantërin naporini, co ina pochin Yosëri pënëintonhuë'. ⁹ Napoaton ipora huanta' Yosë nohuantërin asanocancainpoaso'. Yosë anoyacancantohuachinpoa', sano

cancantarihua'. ¹⁰ Iráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosë chinotaton, sano cancantërin. Canpoanta' cancanënpoa quëran imapatëhua', inapochachin sano cancantarihua'. Yosë noya nohuitarihua'. ¹¹ Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosë huëntonënpquë ya'conacaso marë'. Iráca co natëtonahuë', co imamiatopihuë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'.

¹² Yosë nanamën chiníquën nanantërin. Yosë nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanën quëran nontarinpoa'. Noya natëhuatëhua', nanamën quëran chachin catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahuë', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë acopoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamënso' chini chiníquën ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinpoa'. ¹³ Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipirëhuahuë', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahuë'. Ya'ipi yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita aipitarinpoa'. Naporo' coisë pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin nininso'

¹⁴ Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuaton, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuitërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiníquën cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipon, sopairi na'con yanonpintaton, nisha nisha sha'huitopirinhüë' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'. ¹⁶ "Tëhuëenchachin nosoroatonpoa', catahuarinpoa'," ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuanton, catahuarinpoa' noya ahuantacaso marë'.

5

¹ Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi.

Inaquë corto hua'ani tēparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'ntacaso marëhuë' inaporin. ² A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiníquën nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³ Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tēpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tēpaantarin.

⁴ Co inaora nohuanton, corto hua'an ya'coninhuë'. Yosë nohuanton, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵ Quisocristonta' co inaora nohuanton, corto hua'an chini chiníquën nanantërinso' ya'coninhuë'. Yosëri noya nicatedon, itapon:

“Quëmaso' hui'nahuë chachinquën.

Ipora chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë'” itërin. Quiricanënquë chachin naporin.

⁶ Ina quëran quiricanën quëran itaantarin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa' marë' nontaranco.

Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiaranhuë'” itërin.

⁷ Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarin. Yatēpahuachinara, chiníquën Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco, ama tēpa'inacosohuë'. Nipirinhüë', co quëma nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya,” itërin. No'tëquën yanatërin ni'ton, Yosëri natanaton, catahuarin noya natëcaso'. ⁸ Yosë hui'nin chachin niponahuë', piyapi pochachin parisitërin. Co oshahuanaponahuë', piyapi ni'ton, parisitërin quëran noyá nitotërin Yosë natëcaso'. ⁹ No'tëquën natëton, canpoa marë' chiminin. Napoaton nanitërin anoyacancantinpaso'. Ina natëhuatëhua', noya nicha'ësarinpao' nanpimiatacaso marë'. ¹⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo corto hua'an chini chiníquën nanantërinso pochin ya'conin. Miriquiso pochin ninin.

Ama Yosë a'pocaiso marëhuë' pënëninso'

¹¹ Iráca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantatoma', co yanatantëramahuë' ni'ton, sacai' a'chinta'huanquëmaso'. ¹² Hua'qui

Yosë nanamën natanapomarahuë', co nanitëramahuë' Yosë no'tëquën natëcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhüë', co no'tëquën yonquiyátëramahuë'. Ya'nan a'chintëranquëmaso' naquëranchin a'chintanta'huanquëmaso' ya'huërin. Co inapita tëranta' cancanëma quëran huarë' yanatëramahuë'.

Hua'huaro'sa pochin cancantatoma', co nanitëramahuë' ya'ipi Yosë nanamën yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitërinhuë' coshatacaso'.¹³ So'soquë huarë' coshatërin. Canpitaso' co noyahuë' yonquiatoma', canopia'huaya pochin yonquiconama'. Co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'.¹⁴ Chinotono'saso nipirinhüë', cosharmia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tëquën yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahuë' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6

¹ Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocriso nanamën yonquia'ahua'. Ya'nan a'chintohuatëinquëmara, co sacaihuë' nininsopita'ton a'chintërainquëma'. “Co noyahuë' nipatama', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yosëichin natëco',” itërainquëma'.² Ina quëran aporihuanacasonta' a'chintërainquëma'. Naporahuaton, “Nani imapachina', së'huamotorahuatoma', Yosë nontoco' inari catahuacaso marë',” itërainquëma'. Ina quëran Yosë ananpitaantainpoaso ya'huërinsona' a'chintërainquëma'. “Ayaró' tahuëri ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipsisopita ana'intomiatarin,” itërainquëma'. Ya'nan imapoma', inapita'ton anitotërainquëma'. Inaso' noya nipirinhüë', co inaíchín yonquicaso' ya'huërinhuë'.³ Ya'ipi Quisocriso nanamën yonquia'ahua' noya noya imacaso marë'. Yosë nohuantohuachin, oshaquëran ina a'chintanta'inquëma'.

⁴ Ama Quisocriso a'pocosohüë'. Ina a'pohuatama', co nanitërinhuë' anoyacancantinquëmaso'. A'naquën Quisocriso nanamën nani nitotopi. “Quisocriso nicha'ësarinpoa',” ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitopi. Ispirito Santori chachin catahuarin.⁵ Yosë nanamën noya natanpi. Yosë chiniquën nanantaton catahuarinsona' nicaponaraihuë',⁶ Quisocriso a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantëre'poiya? Co huachi nanitapihuë' cha'ëcaiso'. Yosë hui'nin chachin canpoa marë' chiminin. Co ina nohuantohuachinahuë', naquëranchin corosëquë patanantopiso pochin cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tëhuapona'.⁷ Ni'co'. Ya'pirin sha'patëra, o'nan ya'huëhuachina, papotërin. Hua'anënso' inaquë sacatarin. Noya nitohuachina, noya cancantërin. “Yosë nohuanton, noya papotërin,” tënin.⁸ Nipirinhüë', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitërinhuë'. “No'pa' napoonin,” topatëra, tananpitëre huachi. Inapochachin Yosë na'con

catahuarinpoa'. Noya imapatèhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. A'naquënso nipirinhüè' nahuan, shihuarin, inapita papotërinso pochin nicatona', topinan quëran ya'huëpi. Co Yosë yonquipihuè'. Inapitaso' Yosëri tananpitërin. A'na tahuëri parisitopiquè a'parahuaton, pën quëran ana'intarin.

Co Yosë nianiantërinpoasohuè'

⁹ Chiniquën iyaro'sa' pënënpiranquëmahuè', nosororanquëma'. Co Yosë a'poaramahuè'. Noya imatoma', cha'ësarama' ténahuè. ¹⁰ Yosë co topinan ana'intarinquëmahuè'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marè'. Ipora huanta' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosë nianiantarinquëmahuè'. ¹¹ Chiniquën cancantatoma', ya'ipinquëma' imamiatoco'. “Yosë co nianiantarinpohuè'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquë huarè' nóya imaco'. ¹² Ama amitomarahuè', na'con Yosë yonquico'. Noya natëpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', noya natëapi. Ma'sha onpoaponaraihuè', noya ahuantapi. Iráca Yosëri sha'huitërinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴ Apraan yonquico'. Iráca Yosëri itërin: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën. Quëma na'con catahuaaranquën. Ca nohuanto, a'na tahuëri hui'nan ya'huëtarinquën. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huëtarinquën,” itërin. Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co a'na' ya'huërinhuè' ina quëran chini chiniquën nanantërinso'. Napoaton: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,” itërin. ¹⁵ Itohuachina, Apraani Yosë natërin. Hua'qui' co hui'nin ya'huëtopirinhüè', noya cancantaton, ninarárin. “Co Yosë nonpintërincohuè',” ta'ton, natërin. Napoaton napoin quëran hui'nin nasitërin. ¹⁶ Co piyapi yanatëhuachinpoarahuè', “Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontëranquën,” ténëhua'. Ina pochin nontohuatèhua', natërinënpoa'. “No'tëquën nontërinpoa',” topi. ¹⁷ Yosë co onporonta' nonpintërinpoahuè'. Sha'huitërinpoaso' co onporonta' nishatërinhuè'. Napoaton noya nanan sha'huitoahuachinpoa': “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma'. Nicha'ësaranquëma',” itërinpoa'. ¹⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa'. Naporahuaton “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma',” itomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintërinpoahuè'. Co pi'pian tëranta' nishataponhuè', ténëhua'. Ina yonquiatèhua', chiniquën cancantahua'. Iráca Yosëíchín imarèhua' catahuainpoaso marè'. “Nicha'ësarinpoa',” ta'tèhua', ya'ipi cancanënpoa quëran imahua'. ¹⁹ Ni'co'. Nanchaquë pa'pachinara, a'na tahuëri panca ihuan nacapi. Chiniquën co'sacaitërin. Naporo'

hua'na quëquën nininso' a'sonahuatona', tē'yaitopi. Acopoi' no'paquë ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi tēranta' chi'huincarinhüë'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuëri ma'sha onporëhua', parisitërhua', sëtërhua', naporëhua'. Inapohuatëhua', Yosë yonquia'ahua'. “Inaso' no'tëquën nontërinpoa'. Nicha'ësarinhoa'. Co onporonta' naniantarinhoahuë'” topatëhua', sano cancantarihua'. Yosëso' co quënanarihuarahuë', inápaquë ya'huárin. Ina yonquiatëhua', ninarëhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquë panantarin tapatinpoaso marë'. Inaquë ya'huëmiatarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhüë'.

7

Quisocristo Miriquiso pochin nininso'

¹ Miriquisoso' iráca ya'huërin. Co cotio piyapihuë' niponahuë', noya Yosë imarin. Sarimoquë ya'huëpisopita hua'anëntërin. Naporahuaton, Yosë nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marë' Tata Yosë nontërin. Iráca Apraani nohuitërin. Inimico copirnoros'a' minsërahuaton, o'mantahuachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontërin. Ina quëran corto hua'an ni'ton, Yosë nontërin Apraan noya noya ya'huëcaso marë'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quëran diesmo Yosë marë' acorinso' quëtërin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininën chachin “hua'an noya nicacaso' yonquirinso'” tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, “hua'an sano cancantërinso'” tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonënpita, inapita co nohuitërhuaahuë'. Onporosona nasitërinso', onpo pi'ipi quëransona chiminso', inapita co nitotërhuaahuë'. Co Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoahuë'. Piyapi marë' Yosë nontárin. Co Yosëri ocoirinhüë' ni'ton, pi'pian Yosë hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantërhua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huëpirinahuë', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipirinhuë' nisha piyapi. Co cotio quëmapihuë' niponahuë', a'napita corto hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantërin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosëri acorin piyapinënpita nicacaso marë'. Inaso' chiniquën nanantërin, tënëhua'. Napoaponahuë', inimiconënpita ma'shanëna' matërin quëran, diesmo ocoirinso' Miriquiso quëtërin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huënton Nihuiros'a' itopiso'. Iráca Yosë nohuanton, Moisësëri

sha'huitërin. “Nihuiro'saráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pëiquë pa'pachina', piyapi marë' Yosë nontapi,” itërin. Ina quëran piyapi'sa' itantarin: “Yosë nohuanton, nani ma'sha ya'huëtarinquëma'. Napoaton diesmo quëtoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquëma', quëtoco',” itërin Moisësëri. Quëmopinënpita niponahuë', Yosë nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quëmapihuë' niponahuë', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marë' Yosë nontahuaton, “Yosë noya catahuainquën,” itërin. Yosëri chachin Apraan nani sha'huitërin noya catahuacaso marë'. ⁷ “Chini chiniquën nanantohuatëra, a'napita marë' Yosë nontërë', 'Yosë noya catahuainquën,' itërë',” tënëhua'. Napoaton Apraan quëran Miriquisoso' chini chiniquën nanantërin. ⁸ Isoro'paquë corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuë', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso nipirinhue' nanpiarin pochin cancantërëhua'. Yosë quiricanën nontërëhua' quëran, naporëhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiro'saso nipirinhue' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuë', co Miriquiso pochin chiniquën nanantopihuë'. Co'huara Nihui shinpita nasichátëraponahuë', Apraani Miriquiso quënanahuaton, diesmo quëtërin. Nihuiro'sa' ya'huërënamën quëtërin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huënton quëran niya'huërëtëra'piapi. Naporo' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi israiro'sa' imacaiso marë'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcacaso' ya'huëitonhuë'? ¹² Nisha corto hua'an ya'conpachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocrisoso' co Nihui huëntonquë nasitërinhuë'. Cota huëntonquë nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihuë'. Co ina pochin Moisësë pënëntërinhuë'. Napoaton Quisocrisoto co corto hua'an ya'coninhuë', tënahue'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhue'. Ina yonquihuatëhua', naporinso' no'tëquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'conpiso pochin nininhue'. Inaso' chiminaponahuë', nanpiantarahuaton, ya'huëmiatarin. Napoaton chiniquën nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huërëtacaso marë'.

Ya'ipi piyapi'sa marè' nontaranco. Miriquiso pochin nisaran.

Co onporonta' pipiaranhuè'," itèrin Yosèri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntèrinso' nanan imapirinahuè', co oshanëna' inquitèrinhuè'. Co tèhuënchachin catahuarinhuè'. Napoaton co imacaso' ya'huèrinhuè'. ¹⁹ Moisèsè pënëntèrinso' nanan co manta' anoyatèrinhuè'. Quisocristoso nipirinhuè' anoyacancantèrinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitèrèhua' Yosè nohuitacaso'. Huëntonènquè chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, tènèhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosèri acopirinhuè', co ya'huèmiatopihuè'. Nipirinhuè', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon:

"Caso' Yosèco ni'to, no'tèquèn nontaranquèn.

Ipora quèran huarè' corto hua'an chini chiniquèn nanantèrinso pochin nicaton, piyapi marè' nontaranco huachi.

Ya'huèmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquènhuè'," itèrin Yosèri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quèran canpoarè' anoyatèrin. Co nonpintarinpoahuè'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahuè'. Ina anoyatèrinpoaso' noya noya. Pënëntèrinso' nanan iráca imapisoso', co onpopinchin noyahuè'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuè', niya'huèrètèra'piapi. A'na chiminpachina, a'na ya'coantarin. Ina chimiantahuachina, a'nanta' ya'coantarin.

²⁴ Quisocristoso nipirinhuè' nanpiantarahuatón, ya'huèmiatèrin ni'ton, canpoa marè' Yosè nontárin. Co incari tèranta' ya'huèrètèrinhuè'. ²⁵ Napoaton nanitèrin noyá nicha'èinpoaso'. "Quisocristoíchin anoyacancantèrinpoa'," ta'tèhua', Yosè imarèhua'. Iporahuanta' Quisocristo nanpiárin catahuainpoaso marè'. Nani tahuèri canpoa marè' Yosè nontárin.

²⁶ Quisocristoíchin nanan anoyatèrinpoa'. Inaso' corto hua'an chini chiniquèn nanantèrinso pochin nicaton, nóya ninin. Co pi'pian tèranta' oshahuaninhuè'. Co nè'huètèrinso pochin nininhuè'. Co oshahuano'sa pochin cancantèrinhuè'. Inápaquè panantahuachina, Yosèri chini chiniquèn nanan quètèrin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhuè'. Inapitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna marè'ton ma'sha tèpapi. Ina quèran piyapi'sa' oshanëna marènta' ma'sha tèpaantapi. Nani tahuèri naporápi. Quisocristoso nipirinhuè' co oshahuanatonhuè', co ma'sha tèpacaso' ya'huèrinhuè'. Inaora nohuantón, canpoa' ya'huèrenamènpoa' chiminin. A'naroíchin chiminatón, nanitèrin ya'ipi oshanènpoa' inquitinpoaso'. ²⁸ Iráca Moisèsè pënëntèrin quèran na'a quèmapi'sa' corto hua'an ya'cona'piapi.

Inahuanta' co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso' hui'nin chachin acorin. “Co onporonta' nisha acoaranquënhuë',” itaton, oshanënpoa' inquitinpoaso marë' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co onporonta' oshahuanaponhuë'. Napoaton nóya catahuarinpoa'.

8

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsërin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ² Iráca cotioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi. Quisocristoso nipirinhüë' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë' ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³ Iráca corto hua'ano'sa' ma'sha tëpapi piyapi'sa' oshanëna marë'. Quisocristoso nipirinhüë' inaora nohuanton, chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ⁴ Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini, co corto hua'an ya'cointonhuë'. Cotioro'sa' iráca nanan imatona', corto hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tëpacaiso marë'. ⁵ Corto hua'ano'saso chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin nonanpiso'. Iráca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisësë itërin: “Chinotamacoso marë' në'mëtë pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso chachin niquë',” itërin. ⁶ Quisocristoso nipirinhüë', Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' iráca anoyatërinso imapirinhüë', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa'. “Oshanëma' inquitatënhüëma', anoyacancantaranquëma',” itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, tënahüë.

⁷ Iráca anoyatërinso natërhua quëran noyápiachin cancantërhua' naporini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhuë'. ⁸ Iráca anoyatërinso imaponaraihuë', co noya cancantopihuë' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri sha'huitërin: “A'na tahuëri ca nohuanto, ya'ipi piyapinëhuëpitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹ Iráca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinhüë', imiranpo quëran së'quërëso pochin nosoroato, nicha'ërahuë. Naporo' inapitarë'co anoyatopirahuë', co natantochináchinhüë' cancantopi ni'ton, tananpitërahuë' tënin Yosë.

¹⁰ Ina quëran itantarín:

“Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë.
 Naporo' anoyacancantarahuë noya yonquicaíso marë'.
 Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancantacáíso marë'.
 Casáchin chinotarínaco ni'ton, noya a'paiarahuë.

Ca pochin cancantatona', piyapínëhuëpita chachin nisapi.

11 Iráca a'naya a'naya yanohuitohuachinacora, a'napitari
 a'chintopi.

'Yosë nohuitoco', itopirinahuë', co ya'ipi nanamëhuë ni-
 tochátërapihuë'.

A'na tahuëriso nipirínhuë' nitotapi. Nasha cancan
 ya'huëtöhuachina', cancanëna quëran chachin
 nohuitarinaco.

Insopita tëranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina',
 nohuitarinaco.

Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuanto-
 huachina', nohuitarinaco.

12 Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita in-
 quitarahuë'.

Co huachi oshanëna' yonquiarahuë', tënin Yosë.

13 Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' iráca
 ya'huërinso' ya'huëretërin. Napoaton iráca anoyatërinso' na-
 niantacaso' ya'huërin. Co huachi ina imacaso' ya'huërinhuë'.

9

Iráca chinotopiso pëi' nininso'

1 Iráca anoyatërinso sha'huitohuachina, Moisésë nani
 ma'sha sha'huitërin onporahuatonsona Yosë chinotacáíso
 marë'. Ina marë' chinotopiso pëi' nipi. 2 Në'mëtë',
 sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin.
 Ya'natimarínsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca
 nanparin pochin nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin.
 Inaquë pan acorin, Yosë marë' acopiso'. 3 Nëmëtëquë
 patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya noya
 patoana itopiso'. 4 Nëmëtë' ya'cariya a'na misa'huaya
 ya'huërin, oro quëran nipiso'. Inaquë yonarin pochin
 pimóchin nininso' a'pëpi tomontacaso marë'. Yosë
 caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro
 quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran
 nipiso' ya'huërin. Inaquë pi'pian cosharo' Yosëri inápa
 quëran a'paimarinso' po'morin, mana itopiso'. Aaron
 pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahuë',
 Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarin piyapínënpita
 yonquicaíso marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta'
 inaquë acopi. Inaquë Yosë pënëntërinso' nani ninshitopi.
 Iráca anoyatërinso' itopiso'. 5 Caposo a'tanamënuë' cato'
 anquënia'huaya pochin nonanatoná', acopi. Yosë huënaráchin

nininsó' ayonquínpoaso maré' napopi. A'na inchinan quéran, a'na ahuénan quéran ninotéepi. Naporahuaton anpianténa quéran, caposo a'tanamén imotaté pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquémaso' ya'huépirinhué', co apira aquété' sha'huitaranquémahué'.

6 Ina pochin ma'sha chinotopiso péiqué acohuachinara, noya patoanaquésó' ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuéri ya'conpi Yosé chinotacaiso maré'. 7 Noya noya patoanaquésó' nipirinhué', co ya'ipi ya'conpihué'. A'naíchín chini chiníquén nanantérinsoáchin ya'conín. Co ina tēranta' nani tahuéri ya'coninhué'. Nani pí'ipiqué a'na tahuériáchin ya'conahuaton, ma'sha huénainén quéparín. Inaora oshanén maré' quéparín. Naporahuaton, piyapi'sa' co yonquiatonahué oshahuanpiso marénta' quéparín. 8 A'napita piyapi'saso' co onporonta' inaqué ya'conpihué'. Ina yonquihuatéhua', Ispirito Santo anitotérinpoa'. Iráca anoyatérinso' imapachina', piyapi'sa' co nanitopihué' Yosé nohuitacaiso', ténéhua'. 9 Iporahuanta' ina yonquihuatéhua', nitotarihua'. Iráca pēnētērinso' co natéhuachinahué', ma'sha tēpapi ama Yosēri ana'intacaso maréhué'. Nipirinhué', co ina maré' oshanén inquitērinhué'. 10 Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasonta' a'popi. Co noyahué' nipachinara, "Oshanéhué inqui'i," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatéhua', Yosé noya ni'sarinpoa'," topirinahué', co ina maré' noya cancantopihué'. Yosēri nasha nanan sha'huitaton, anoyataqué huaré' inapocaiso' ya'huérin.

11-12 Iporaso nipirinhué', Quisocriso nani o'marin. Corto hua'an chini chiníquén nanantérinso pochin nicaton, nóya catahuarinpoa'. Co chinotopiso péiqué ya'conaton, nanan anoyatérinpoahué'. Co isoro'paqué nipiso péiqué ya'coninhué'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tēparinhué' huénainén macacaso maré'. Inaora huénainén chachin a'parín. Chiminaton, oshanénpoa' inquitérinpoa'. Ina quéran Yosé ya'huérinqué chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso maré'. Inaqué noya noya catahuarinpoa'. Canpoa maré' chiminín ni'ton, anoyacancantarinpoa'. Ina imapatéhua', nicha'ésarinpoa'. 13 Cotioro'sa' co ya'ipi Moisésē pēnētērinso' natéhuachinahué', né'huétērinso pochin ni'tona', co nanitopihué' chinotopiso péiqué ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toroa'huaya, inapita chinotopiso péiqué quépapi. Inaqué corto hua'ani tēparahuaton, huénainén manín. Huénainén masahuaton, ohuaca'huaya huiquitērinso' yanonén ayontérin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satérin. Inapotohuachina, né'huétērinso' inquirinso pochin

ninin ni'ton, naquëranchin nanitërin chinotopiso pëiquë ya'conacaso'.¹⁴ Quisocristo huënainënso nipirinhüë' noya nóya. Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, co pi'pisha tëranta' oshahuaninhüë'. Ispirito Santo ya'huëmiatërinSORI catahuarin ni'ton, canpoa marë' chiminaton anoyacancantomiatërinpoa'. Inaso huënainën a'parin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inapoaton noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Ina quëtohuachinpoa', Yosë noya chinotarihua'. Inaso' nanopiarin ni'ton, canpoanta' ina marë' noya sacatarihua'.

¹⁵ Napoaton nasha quëran anoyatërinso nani sha'huitërinpoa'. Ya'nan anoyatërinso na'a piyapi'sa' imapirinhüë', co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huënainën quëran oshanëna' inquimiatopihüë'. Nipirinhüë', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanëna' inquitacaso marë'. Ya'nan anoyatërinso imapisopita oshanënanta' inquitërin.¹⁶⁻¹⁷ Ni'co'. Quëmapi yachiminpachina, quiricatërin ma'shanënpita macacaiso marë'. Co'huara chimiyantërasohüë', co macacaiso' ya'huërinhuë'. Chiminpachina, naporu huarë' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitërinpoaso' acotërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya catahuarinpoa'.¹⁸ Napoaton ya'nan anoyatërinsona' sha'huito huachina, ma'sharo'sa' tëparahuatona', huënainëna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatërinso' imapi.¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moisésëri pënënin. Nani ma'sha sha'huitërin natëcaiso marë'. Nani sha'huito huachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tëparahuaton, huënainëna manin. Ina quëran narasë'pa' isopo itopiso' masahuaton, quëhuan huaitaquë so'quëtahuaton, i'sharë chachin ta'satërin. Pënëntërinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satërin.²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatërinso Yosë sha'huitërinpoa' natëcaso marë'. Iso huënai' pa'nin ni'ton, Yosë canpoarë anoyatërinso anitotërinpoa'," tënin Moisésë.²¹ Ina quëran chinotopiso pëi', ma'sha inaquë ya'huërinso'pita, inapitanta' huënaiquë ta'satërin.²² Iráca pënëntërinso imapachinara, nani ma'sha huënaiquë ta'satopi anoyatacaiso marë'. "Co huënai' ta'satohuatëhuahuë', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'," topi. Tëhuëinchachin co huënai' pa'pachinhüë', Yosë co onporonta' oshanënpoa' inquitërinpoahuë'.

Quisocristo oshanënpoa' inquitërinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquë ya'huërinso'pita nonanpiso', huënai quëran ta'satopi anoyatacaso marë'. Ma'sha inápaquë ya'huërinso'pitaso nipirinhüë', noya noya huënai' nohuantërin.²⁴ Iráca chinotopiso pëi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaquë ya'coninhüë'. Yosë ya'huërinquë

chachin pantarahuaton, canpoa marë' Yosë nontárin. "Oshanëna' inquitahuaso marë' nani chiminahuë," ta'ton, nontárin. ²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huënainën masahuaton, noya noya patoanaquë ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso nipirinhüë' co na'aro' inaporinhüë'. ²⁶ A'naroíchin chiminaponahuë', ya'ipi piyapinpita marë' chiminin. Co a'naromarëáchin nanitërinpoahuë' naporini, iráca quëran huarë' na'aro' chimianta'itonhuë'. Iporaso' nani ayaro tahuëri ya'cariapirinpoahuë', a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. ²⁷ Yosë nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naroíchin chiminëhua'. Ina quëran Yosë chachin coisë pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'tëquën sha'huipon. ²⁸ Quisocristonta' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarin. Nani oshanënpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuëri o'mantalarin. "¡Ma noyacha Quisocristoso' ni'ton, nicha'ërinpoa paya!" ta'tëhua', ina ninarëhua'. O'mantahuachin, imarëhuasopita maquimarinpota huachi.

10

¹ Iráca pënëntërinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' tēpapi. Oshanëna' yonquiatona', napopi ama Yosëri ana'ntacaso marëhuë'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yosëri sha'huitërin ma'sharo'sa' huënainëna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca nani pi'iquë ma'sha tēpapurinahuë', co tēhuëenchachin piyapinpita oshanëna' inquitërinhuë'. ² Oshanëna' inquipi naporini, co nani pi'iquë naquëranchin naquëranchin ma'sha tēpa'itonahuë'. Cancanëna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahuë'. ³ Nani pi'iquë ma'sharo'sa' tēpahuachinara, yonquiantapi. "Tēhuëenchachin oshahuanëhua'," topi. ⁴ Ma'sharo'sa' tēpapurinahuë', ina huënainën quëran co onporonta' oshanëna' inquitërinhuë'.

⁵ Napoaton Quisocristo isoro'paquë yao'mahuachina, pa'pin itapon:

"Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso', ofrenda quēcacaiso', inapita co nohuantëranhuë'.

Quëma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahüë natëa'huanquënso marë'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi.

Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhuë'.

⁷ Ina quëran itërahuë: 'Napoaton tata, nani o'marahüë nohuantëranso' nica'huaso marë'.

Quiricanëñquë ninorancoso chachin nisarahuë,' itërahuë,"
tënin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' tēpacaiso' co nohuantëranhuë'. Nisha nisha ma'sha oshanëna marë' tēpapurinahuë', co inapita marë' noya ni'nanhuë'," itërin. Iráca pēnëntërinso natëtona' inapopirinahuë', naporin. ⁹ Ina quëran itantarin: "Ma'tana nani o'marahuë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'," itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tēpapiso pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochin Yosë chinotacaso anitotërinpoa'. ¹⁰ Quisocristo piyapi chachin nasitimarahuaton, oshanënpoa marë' chiminin. Yosë nohuanton, a'naroíchin chiminin. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa huachi.

¹¹ Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchin naquëranchin ma'sharo'sa' tēpapurinahuë', co oshanëna' inquipihuë'. ¹² Quisocristoso nipirinhuë' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsëarin. ¹³ Inimiconënpita minsëaquë huarë' inaquë ninarin. ¹⁴ A'naroíchin chiminaponahuë', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatonpoa', noyápiachin cancan quëtërinpoa'. ¹⁵ Ispirito Santonta' inachachin anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶ "A'na tahuëri piyapinëhuëpitarë'co anoyatohuato, iso pochin nisarahuë:

Nasha cancan quëtarahuë natëtochináchin cancantacaiso marë'.

Anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'.

¹⁷ Co huachi oshanëna' yonquiarahuë'.

Ya'ipi co noyahuë' nipisopita naniantarahuë," tēnin.

¹⁸ Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tēpacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitëréhuaso'

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', iporaso' nanitëréhua' Yosë chachin nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochin nohuitëréhua'. Piyapinpoa' niriuharahuë', chiníquën cancantatëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huënainën pa'nin ni'ton, ²⁰ nasha ira pochin nininso' acorin Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya patoanaquë Yosë ya'nopirinhuë'. Në'mëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari nohuitopihuë'. Iporaso' Quisocristo

o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Chiminin ni'ton, nanitèrèhua' Yosè nohuitacaso'. ²¹ Chiníquèn nanantaton, noya noya corto hua'an pochin canpoa marè' Yosè nontárin. Ya'ipi imarèhuasopita catahuarinpoa'. ²² Napoaton Quisocristoíchin natètèhua', ya'ipi cancanènpoa quèran Yosè nontahua'. Nani oshanènpoa' inquitèrinpoa' ni'ton, noya cancantarèhua'. Quisocristo anoyacancantèrinpoa' ni'ton, noya i'què amarèso pochin noyápiachin cancantarihua'. ²³ "Yosè no'tèquèn sha'huitèrinpoa'. Quisocristoíchin nicha'èsarinpoa'," ta'tèhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tèranta' nisha yonquia'huasohuè. Nani sha'huitèrinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahuè'. ²⁴ A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatèhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosorocaiso marè'. Nipènèahuan' noya nicacaso marè'. ²⁵ A'naquèn co huachi niyontonpihuè' Yosè chinotacaiso marè'. Ama inapita pochin cancantahuasohuè'. Siniro o'macaso' tahuèri naniriarin ni'ton, niyontonatèhua', na'con na'con nicatahuahua' chiníquèn cancantacaso marè'.

²⁶ Quisocristo nanamèn nani nitotèrèhua'. Nitotar-ihuarahuè', naquèranchin naquèranchin co noyahuè' nipatèhua', a'popisopita pochin cancantararihua'. A'pohuatèhua', co insonta' nanitarinhuè' oshanènpoa' inquitinpoaso'. ²⁷ Ina quèran pa'pi tè'huatacaso' ya'huèrin. Yosè chiníquèn ana'intarinpoa'. A'na tahuèri inimiconènpita pènquè a'pararin. ²⁸ Iráca Moisésè pènèntohuachina, a'naquèn co yaimapihuè'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisèquè quèparahuatona', sha'huirapipi. Catoya'pihuè nipon, caraya'pihuè nipon inachachin sha'huirapihuachinara, co nosoropihuè'. "Tèpaquè"," itopi. ²⁹ Yosè hui'nin chachin a'pohuatama', jaquè aquètè' ana'intinquèmaso' ya'huèrin! Quisocristo canpoa marè' chiminin. Huè'nainèn a'parin anoyacancantinpoaso marè'. Inapoaton, nasha quèran anoyatèrinso sha'huitèrinpoa' imacaso marè'. A'naquènso nipirinhue' imapirinhue'. Ina quèran Quisocristo a'popi. Huè'nainèn quèran anoyacancantopirinhue', nisha cancantatona', ina huè'nainèn chachin nocanpi. Ispirito Santori nosoropirinhue', co pi'pian tèranta' yanatèpihuè'. Inapitaso' Yosèri chini chiníquèn ana'intarin. ³⁰ Yosè nohuitèrèhua'. Inaso' ya'ipiya nitotèrin. "Co noyahuè' nipachina', cari ana'intarahuè. No'tèquèn ana'intarahuè huachi," ténin Yosè. "Piyapinènpita tèranta' co yanatèhuachinahuè', Siniorori ana'intarin," ténin anta'. Quiricanènuè naporin. ³¹ Yosèso' nanpiárin. Chiníquèn nanantèrin. Co noyahuè' nipatèhua', pa'pi tè'huatacaso' ya'huèrin. Ana'intarinpoa'.

³² Ya'nan imaramaso' tahuëri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamën a'chintohuachinënquëmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marë' parisitapomarahuë', co yaa'poramahuë'. Noya ahuantërama'. ³³ Imaramaso marë' a'ninquëchin tëhuarinënquëma', no'huirinënquëma'. A'na tahuëri ahüëpirinënquëmahuënta', noya cancantërama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴ Tashinan pëiquë po'mohuachinara, co të'huatomarahuë', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marë' ma'shanëma' osërëtopirinënquëmahuë', co sëtëramahuë'. “Yosë chachin nohuitërëhua'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë' inaso' osërëtinpoaso',” ta'toma', nóya cancantërama'. ³⁵ Ya'nan imapoma', noya imarama'. Ama iporaso' yaa'pocosohuë'. “Yosë naniantërinco,” ama tocosohuë'. Chiniquën cancantoco' Yosë nóya acanainquëma'. ³⁶ Ma'sha onpopiramahuënta', noya ahuantoco'. Noya natëhuatama', na'con catahuarinquëma'. Nani sha'huitërinquëma' ni'ton, co nonpintarinquëmahuë'. Noya nicha'ësarinquëma'.

³⁷ Quiricanënquë naporin:

“Tëhuëchachin o'macaso' nininso' o'mapon.

Co hua'quiarinhuë'.

³⁸ Cancanëma quëran huarë' natëhuatamaco, noya ni'saranquëma' ni'ton, noya nanpimiatarama'.

Nipirinhuë' a'pohuatamaco,

pa'pi co noyahuë' ni'saranquëma',” tënin.

³⁹ Insosona a'pohuachina', parisitopiquë pa'sapi. Canpoaso nipirinhuë', co a'poarihuahuë'. Natërëhua' ni'ton, nicha'ësarinpoa huachi.

11

Ya'ipi cancanëna quëran huarë' natëpisopita

¹ “Co Yosë quënanpirëhuahuë', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa',” topatëhua', tëhuëchachin ina natërëhua'. Na'con Yosë sha'huitërinpoa'. Co ipora naniyatërarinhuë'. “Os-haguëran naniarin huachi,” ta'tëhua', noya ninarëhua'. ² Iráca quëran huarë' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'nin.

³ “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tëhua', natërëhua'. Inaora yonquinën quëran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huëpirinhuë', “Ya'huë'in,” topachina, ma'sha ya'huërin. Ya'ipi ni'nëhuasopita co inaora ya'huërinhuë'. Yosëri nininso'. Quiricanën quëran anitotërinpoa'.

4 Iráca Apiri Yosë natërin. “Yosë catahuarinco,” ta'ton, ma'sha tēparahuaton, Yosë chinotërin. Inapotohuachina, noya ni'nin. “Noya natërinco,” tēnin. Cainoso nipirinhue' co ina pochin cancantërinhue'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhue', ipora huanta' “Ma noya Apiri natëtërin,” tēnhua'.

5 Iráca Inoco noya natërin ni'ton, Yosëri inápaquë quēpantarin. Napoaton co chiminhue'. Piyapi'sari yonisápirinhue', co quēnanpihue'. Co'huara inápaquë quēpantayátërasohue', “Inoco nóya ni'nahuë,” tēnin Yosë quiricanēnquë. 6 Yosë yonquihuatēhua', natëtacaso' ya'huërin. “Yosë ya'huárin. No'tēquēn nontërinpoa'. Ina nontohuatēhua', natanatonpoa' catahuarinpoa',” topatēhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin cancantohuatēhuahuë', co onporonta' noya ni'sarinpoahuë'.

7 Iráca Nointa' ya'huëpirinhue', a'na tahuëri Yosëri itapon: “Co hua'quí quëranhue' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohue' ni'sarama'. Naporó' ya'ipi oshahuano'sa' ii' quëran ata'huantarahuë,” itërin. Co'huara o'nayantërasohue' napotopirinhue': “Yosë no'tēquēn nontërinco,” ta'ton, Noi natëtërin. Sha'huitohuachina, natëton, panca nancha ninin. Ina quëran sa'in, hui'ninpitarë chachin cha'ëpi. A'napitaso' natanaponaraihue', co yanatëpihue'. Napoaton na'inpi. Noiso nipirinhue', ya'ipi cancanën quëran natëtërin. “No'tēquēn nontërinco,” topachina, Yosëri noya ni'nin.

8 Apraanta' Yosëri itërin: “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë,” itërin. Co no'pa' nohuitaponahuë', Yosë natërin. “Co nonpintarincohuë,” ta'ton, pa'nin. 9 Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponahuë', nē'mëtë' pëiquéráchin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatërinhue'. Isaco, Cacopo, inapitanta' nē'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. “Iso no'pa' chachin quëchinquëma',” itopirinhue', co hua'anënachátërapihue'. “Co Yosë nonpintarinpoahuë'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua',” ta'tona', Yosë natëpi. 10 Apraan yonquiárin. “A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso',” ta'ton, ina ninararin.

11 Inaso', chiníquën Yosë natërin. “Nani máshoco. Saranta' co hua'huana'pihue' nipirinhue', Yosë sha'huitërinco ni'ton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco,” tēninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. 12 Apraan nani másho niponahuë', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátërahuë shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya

ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohuë'.

¹³ Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chiminaquë huarë' Yosë natëpi. "Nani Yosë sha'huitërinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'. Pahuanarin nipirinhue', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon," ta'tona', nóya cancantopi. "Co hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Isëquëso' topinan yacapatërëhuaso pochin ninëhua'," topi. ¹⁴ "Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë'pa' tëhuëncinso' ya'huëmiatarihua'," ta'tona', napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporini, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhue', co isoro'pa' na'con yonquipihuë'. Yosë na'con na'con nohuantopi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahuë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahuë. Nani tapatërahuë ya'huëcaiso'," ténin.

¹⁷⁻¹⁸ Apraan tëhuëncachin Yosë natërin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërin. Nasitohuachina, Isaco itërin. Naporo' Yosëri sha'huitërin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahuanarin anta'. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shinpita ya'huëtarin," itopirinhue'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosëri itantarín: "Hui'nan quëparahuaton, motopi'pa' paquë'. Inaquë hui'nan tëpaquë' chinotancoso marë'," itërin. Tënicaso marë' napotërin. ¹⁹ "Yosë co nonpintërincohuë'. Ananpitaantacasonta' nanitërin," ta'ton, Apraan natëtërin. Paaton, Isaco yatëparahuachina, Yosëri itaantarín: "Tananpitëquë'. Ama tëpaquësohuë'," itërin. Napoaton hui'nin chiminin quëran, nanpiantarinso pochin ni'nin.

²⁰ Ina quëran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosë natëton, nontërin hui'ninpita catahuacaso marë'. ²¹ Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquëaponahuë', Yosë chinotarin. Yachiminpachina, ina natëton, Cosi hui'ninpita catahuacaso marë' Yosë nontërin.

²² Cosinta' chiminaquë huarë' Yosë natërin. Yachiminpachina, quëmopinënpita sha'huitërin: "Iquipito parti ipora ya'huërëhua'. A'na tahuëriso nipirinhue' Yosë nohuanton, ya'ipi israiro'sa' isëquëran pipiapi. No'pa' Yosë quëtërinpoaquë chachin quëpantarin ya'huëcaiso marë'. Naporo' nansëhuëpita quëpa'ina' pa'pitinacoso marë'," itërin. "Yosë co nonpintarinpoahuë'," ta'ton, naporin.

²³ Ina quëran Iquipito copirnorí piyapinënpita camairin: "Israiro sanapi'sa' huaihuachina', quëmapia'huaya nipachin, tëpaco'," itërin. Napopirinhue', Moisésëso' nasitohuachina, a'shini co nohuantërinhuë' hua'huin chiminacaso'. Yosë

natëton, co copirno tëranta' të'huatërinhuë'. "Iso hua'huahuëso' noya," itërin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi.
 24 Ina quëran copirno hui'nini masahuaton, aso'sorin. Napoaponahuë' hui'napitohuachina, Yosë natëton copirno pëinën quëran pipirin. 25 Yosë piyapinënpita catahuacaso marë' pa'nin. Ina marë' parisitopirinhuë', co ina yonquirinhuë'. Yosë natëcaso' na'con na'con nohuantërin. "Co noyahuë' nicatëhua', capa cancantopirëhuahuë', co hua'quiya quëranhuë' ma'sha ta'huantarin," ta'ton, co ma'sharáchin yonquirinhuë'. 26 Copirno hui'nin pochin ni'ton, nohuantërin naporini, Iquipito parti na'con canaitonhuë', co ina nohuantërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquirin. "A'na tahuëri Cristo o'maton, nicha'ësarinpoo'. Iporaso' ina marë' aparisitopirinacohuë', Yosë'pa' noya noya acanarincó," ta'ton, noya ahuantërin.

27 Yosë natëton, Moisësë Iquipito quëran pipirin. Copirnorino' hui'pirinhuë', co të'huatërinhuë'. "Yosë co quënanaporahuë', ni'sárinco," ta'ton, chiníquën cancantërin. Chiníquën cancantaton, Yosë piyapinënpita catahuarin. 28 "Yosë nicha'ësarinpoo'," ta'ton, natëtërin. Napoaton piyapi'sa' camairin: "Ya'ipinquëma' carniroa'hua tēpaco'. Huënainën ya'coanaquë pashitoco' ama anquëniri paninan nininso' tēpacaso marëhuë'," itërin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pëinëna' ya'coanaquë huënaiquë pashitëra'piapi. Napoaton Yosëri catahuarin. Co paninano'sa' chiminpihuë'. Pascoa pitaquë napopi.

29 Ina quëran ya'ipi israiro'sa' Yosë natëtona', noya pipipi. "Yosë catahuarinpoo'," ta'tona', Quëhuai marë aquëtëran pa'pi. Pancai' niponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin nipatomairin ni'ton, panca ira pochin yaniro ya'norin. Ina pa'tatona pëntonpi. Iquipito sontaro'saso nipirinhuë' co nani-topihuë' pëntonacaiso'. Imatapirinahuë', iiri imotërin ni'ton, chimiitopi.

30 Ina quëran israiro'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosë natëtona', inimiconënpita minsëpi. Quiricoso' panca ninano'. Natëricho quëran pairatopiso' inápaquë huarë' pantarin. Yosëri sha'huitërin tahuitacaiso'. "Catahuarinpoo mini," ta'tona', natëpi. Canchisë tahuëri tahuitopi. Inapotohuachinara, Yosë nohuanton, paira a'naroáchin nohuaatërin. 31 Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëton, cha'ërin. Os-hahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tēpacaiso marëhuë'.

32 Co inapitaráchin Yosë natëpihuë'. Quitono, Paraco,

Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pēnēntona'piro'sa', inapitanta' nóya natētopi. ¡Notohuaro' ya'huēpi ni'ton, co'chi nanitērahue' ya'ipiya sha'huita'huaso paya! ³³ A'naquēn Yosē natētona', nisha nisha piyapiro'sa' minsēpi. A'naquēonta' hua'an ya'conatona', no'tēquēn hua'anēntopi. “Yosē sha'huitērinpoa' ni'ton, catahuarinpoa',” ta'tona', a'naquēn natēpi. Napoaton Yosēri catahuarin. A'naquēnso' Yosē natētona', pa'pini' quēran cha'ēpi. ³⁴ A'naquēn pēn chiníquēn nēnē nēnētapaquē tē'yatopirinahuē', co pi'pian tēranta' huēyapihuē'. Noya cha'ēpi. A'naquēonta' Yosē nohuanton, sahuēni quēran cha'ēpi. Yatēpapirinahuē', co chiminpihuē'. A'naquēonta' co chinipirinahuē', Yosēri catahuarin chiníquēn cancantacaiso marē'. Na'a inimicoro'sa' minsērahuatona', a'papi. ³⁵ Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosē natēpi ni'ton, ina nohuanton nanpiantapi huachi.

A'naquēnso nipirinhue' Yosē natētona', chiníquēn parisitopi. “Yosē a'poco' tēpachinēnquēma',” itopirinahuē', co yaa'popihuē'. “Co onporonta' a'poaraihuē'. Yosē noya noya ananpitaantarincoi,” ta'tona', imapiso marē' chiminpi. ³⁶ A'naquēonta' Yosē imapi ni'ton, tēhuapi, huihuipi, catinaquē tonpopi, tashinan pēiquē po'mopi, napotopi. ³⁷ A'naquēonta' na'piquē tē'yaratona', tēpapi. A'naquēonta' sērichoquē yatonatona', tēpapi. “Yosē a'poco', tēpachinēnquēma',” itopirinahuē', co yaa'popihuē'. A'naquēonta' sahuēni quēran tēpapi. A'naquēn co tēpapirinahuē', imapiso marē' chiníquēn aparisitopi. Yatēpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huēmia ya'huēpihuē'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huētē', chipo sha'huētē' inapita a'mopi. Co manta' ya'huētopihuē'. Chiníquēn parisitopi. ³⁸ Motopiro'sa' parti, inotēro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninquē ya'conahuatona', huē'ēpi. Inpioro'sari nocanpi: “Inapitaso' napoonpi,” topirinahuē', Yosēriso' noya noya ni'nin.

³⁹ Yosēichin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuē', co ya'ipi Yosēri sha'huitērinso' naniyatērasohuē', chiminpi. ⁴⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosē ninararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantērinpoa'. Iráca imapisopita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantērinpoa'. A'na tahuērinta' inápaquē pa'patēhua', Yosē noyá nohuitarihua'.

12

Quisocristoíchin yonquia'ahua'

¹ Iráca quēran huarē' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihuē', imamiatopi. “Yosē catahuarinpoa',” ta'tona', natēpi. Napoaton inapita yonquiatēhua', canpoanta' nóya imahua'. Ni'co'.

Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, chiniquën ta'api. Co manta' quëpapihuë'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahuë', co nanitopihuë' chiniquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' naporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhüë', ahuantatëhua', noya imahua'. ² Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëtacaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiniquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tëhuapirinahuë', co ina yonquirinhüë'. "Chiminpato, piyapi'sa' nicha'ësarahuë'," ta'ton, nóya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³ Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiniquën no'huipirinahuë', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohuë'. Chiniquën cancantoco'.

⁴ Sopai yaminsërinquëma' Yosë a'pocaso marë'. Sacai' nipirinhüë', Quisocristo imamiatoco'. Imaramaso marë' aparisitopirinënuëmahuë', co tëparinënuëmahuë'.

⁵ Hui'ninpita pochin nicatorpoa', Yosë pënëninpoa' chiniquën cancantacaso marë'. Nani nitotopiramahuë', ¿naniantërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa':

"Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso marë'.

A'na tahuëri pi'pian ana'intopirinquënhüë', ama sëtëquësohuë'.

Ama yaa'poquësohuë'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶ Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'.

Hui'ninpita pochin nicatorpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso marë'," tënin.

⁷ Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënënë' noya noya yonquicaso marë'. ⁸ Co Yosë pënëninpoahuë' naporini, co tëhuëenchachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahuë'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaiso marë'. Co pi'pian tëranta' ana'intohuachinquëmahuë', co Yosë hui'ninpitanguëmahuë'. ⁹ Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërhua'. Pi'pian ana'intopirinpoahuë', co no'huirëhuahuë'.

Noya nicatorhua', natërhua'. Tata Yosëso nipirinhüë' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanpiarigua'. ¹⁰ Hua'huatarigua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohuë' nipirinhüë',

tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiaton, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso marë'. Yosëso nipirinhüë', noya noya yonquiatonpoa', no'tëquën catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinpoahuë', a'na tahuëri ina nohuanton parisitërehua' ina pochin cancantacaso marë'. ¹¹ A'na tahuëri Yosë nohuanton, ma'sha onporëhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotërinënpoa'. Naporo chachinso' sëtërehua'. Parisitacaso' co nohuantopirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', Yosë na'con catahuarinpoa'. Nirótëatëhua', noya nisarëhua'. Inapoaatëhua sano cancantarihua'.

Ama Yosë a'poa'huasohüë'

¹² Napoaton iyaro'sa', chiníquën cancantahua'. Ama amiatëhuarahüë', chiníquën Yosë imahua'. Ni'co'. Aquë pa'patëra, canotëre', sacai' iratëre'. A'naquëma' ina pochin cancantatoma', co huachi ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaramahuë'. Ama huachi canotëre'so pochin cancantocosohüë'. ¹³ Yosë iranën no'tëquën imapatama', co pëshonaramahuë'. Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. A'napitanta' nicatë'nquëma', chiníquën cancantapi. Co huachi sonpacha pochin cancantapihuë'.

¹⁴ Ama pi'pian tëranta' nino'huicosohüë'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahuë', co manta' Yosë nohuitaramahuë'. ¹⁵ Yosë inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoa'. A'naquë'niso nipirinhüë', co yatahuë'rëtopihuë'. Inahuara yonquipisoáchin imatona', co Yosë yonquicaiso' nohuantopihuë'. Ama inapita pochin cancantocosohüë'. Co Yosëíchin yonquihuatamahuë', oshaquëran nitapicancanarama'. Ina quëran pënanin a'naroáchin së'cotëtërinso pochachin a'napitanta' atapicancanarama'. ¹⁶ Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancosohüë'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'sha yonquiatoma', Yosë naniantocosohüë'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosë yonquirinhüë'. Tanaton, iin nontërin: "¿Yosë na'con catahuainquë'nso' nohuantëran ti? Co caso' ina yonquirahuë'. Cosharo' na'con na'con nohuantërahuë'," itërin. ¹⁷ Ina piquëran yonquiantapirinhüë'. "Yosë na'con catahuainco," tantapirinhüë', co huachi Yosëri nohuantërinhuë'. Chiníquën sëtatón na'nëpirinhüë', iráca a'porinso' co huachi nanitërinhuë' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosë naniantotama'.

¹⁸ Iráca Sinai motopi nicotoanaquë huë'pachinara, cotioro'sa' pa'pi tē'huatopi. Inaquë panca pën nënërin. Co ya'caritacaso' ya'huërinhuë'. Tahuëri niponahuë', tashi pochin ninin. Yara

yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. ¹⁹⁻²⁰ Tronpita chiníquën pihuirinso' natanpi. Naporo' Yosëri chiníquën itërin: “Iso motopiquë pënënaranguëma' ni'ton, ama ya'caricosohuë'. Ma'sharo'sa tëranta' inaquë pa'pachina', chimiina'. Na'piquë tè'yaratoma', tēpaco',” itërin. Ina natanahuatona': “Sacaì' ina nanan natēcaso',” ta'tona', pa'yanpi. “Ama huachi chiníquën nonchincoisohuë',” itopi. ²¹ Ni'sahuaton, Moisésënta' pa'pi tè'huatërin. “Canta' tè'huatato, ropa ropátarahuë,” tēnin.

²² Canpoaso nipirinhue', co ina motopi ya'carirēhuahuë'. Quisocristo imapatēhua', nisha motopi ya'carirēhua', Sion itopiso'. Yosë chachin nohuitarihua'. Co ipora quënanpirēhuahuë', nanpiárin. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin pantarihua'. Nasha Quirosarinquë ya'huëcontarihua huachi. Notohuaro' anquëniro'sa' inaquë niyontonpi. Noya cancantatona', Yosë chinotapi. ²³ Huëntonēnquë chachin Yosë nani aya'coninpoa'. Inápaquë nininēnpoa' nani ninshitërinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso marë'. Inatohua' niyontonarihua'. Yosë chachin imarēhua'. Inaso' ya'ipiya hua'anēntaton, co imapisopitahuë' no'tēquën ana'intarin. A'naquën imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanēnaso' Yosë'pa' ya'huapi huachi. Yosë pochachin cancantopi. Inapitarë'quēnpoa chachin niyontonarihua' ²⁴ Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Huënainēn quëran anoyacancantërinpoa'. Iráca Apiri huënainēn pa'nin. Iini tēpahuachina, huënainēn pa'nin ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo chimininsoso' nipirinhue', noya noya. Huënainēn pa'nin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'.

²⁵ Napoaton Quisocristo nanamēn noya natanco'. Ama pi'pian tēranta' a'pocosohuë'. Pënētërinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquën co yanatētopihuë' ni'ton, a'naroáchin ana'intërin. Quisocristo nanamēnso' noya noya ni'ton, ina naniantohuatēhua', aquë aquëtë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Inaso' inápa quëran pënēninpoa'. ²⁶ Yosëri pënētërinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quëran quiricanēn quëran sha'huitërinpoa': “A'na tahuëri naquëranchin nontaantahuato, co isoro'paráchin nacontarinhuë'. Inápaquë ya'huërinso'pitanta' naco nacóntarin,” tēnin. ²⁷ A'na tahuëri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita ta'huantarin. Ma'sha ya'huëmiatërinso' acohuachinaso', ya'huëmiatarin. ²⁸⁻²⁹ Hua'anēntërinquë chachin aya'coninpoa'. Inápaquë pa'patēhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Napoaton: “Yosparinquë Sinioro,” itahua'. Ya'ipi cancandēnpoa quëran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatēhua', natēahua'

noya nicainpoaso maré'. Ipora huanta' Yosëso' no'tëquën ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Pënuë ma'sha ahuiquitëreso pochin ya'ipi co noyahuë' nininsopita ana'intarin.

13

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

¹ Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ² Co nohuitapomarahué', nosoroco'. Huë'pachina, noya nontatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa' huë'pachinara, "Huëco' ni'quicoi," itërin. Piyapita'ma' topirinhue', Yosë anquëninën chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nontahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohué'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso maré' chiniquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita nitanapiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohué'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tēhuananpichinasohué'. Ama manta' monshihuainasohué'. Monshihuanpatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohué'. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohué'. Yosë chachin nani sha'huitërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahuë'. Co naniantaranguëmahuë'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiniquën cancantatēhua' naporēhua': "Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co të'huarēhuahuë'.

jPiyapi'sa' ma'sha onpotopirinpohuënta', co të'huatarihuahuë'" tēnhua'.

⁷ Ya'nan a'chintërinënquëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinënquëma'. Chiminaquë huarë' noya nicatona', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸ Quisocristo co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huanta' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpohuë'. Inasáchin imahua'. ⁹ A'naquën nisha a'chintohuachinënquëma', ama natancosohué', nonpintochinënquëma'. No'tëquën yonquico'. Nisha nisha nicacaso' pēnēpirinēnpohuë', co ina quëran noya cancantērehuahuë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocristoíchin nanitërin anoyacancantinpaso'. Inaora nohuanon, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

10-11 Quisocristo corosëquë chiminaton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iráca pënëntërinso imapisopitaso nipirinhüë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanëna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanëna marë' ma'sha tēpapi. Tēpahuachinara, corto hua'an chini chiníquën nanantërinsoari ma'sha tēpapiso' huënainën manin. Masahuaton, Yosë ya'norinso' patoanaquë quëparin oshanëna marë'. Noshinënso nipirinhüë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quëpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹² Quisocristonta' ninano' aquëcha quëparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³ Napoaton canpoanta' aparisitohuachinënpoa', ahuantahua'. Iráca pënëntërinso nanan naniantatēhua', Quisocristoíchin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinënpoaonta', ahuantahua'. ¹⁴ Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarēhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihua'. ¹⁵ Napoaton iporaso' co huachi ma'sha tēparihuahuë' Yosë chinotacaso marë'. Nani tahuëri ina chinotatēhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocristoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶ Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatēhua', Yosë noya chinotarēhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷ Ansiano'sa' pënënpachinënquëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marë' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huitapi. Nani tahuëri pënënarinënquëma'. Noya natēhuatama', noya cancantatona', a'chintarinënquëma'. Co yanatēhuatamahuë', sētapi. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸ Quiya marë' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanēhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹ Ca marë' chiníquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'í.

Quisocristo a'pairinpoaso'

²⁰ Yosë catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocristo ananpitaantarín. Iporaso' ohuicanënpita pochin niconpoa', Sinioro Quisoso a'pairinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹ Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso' nica-camaso marë'. Pi'pian tēranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancanchinquëma'. Quisocristo catahuahuachinpoa',

nani tahuëri nóya nisarëhua'. Ina quëran noya ni'sarinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²² Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', tënahuë. Achinicancainquëma', ta'to ninshitërahuë. ²³ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴ Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Itariaro'santa' saludos a'patarinënquëma'.

²⁵ Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitérinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitérinso'

¹ Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Siniro Quisocristoíchin natërahüë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëërahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

² Nisha nisha ma'sha onpoapomarahüë' iyaro'sa', ama sëtocosohüë'. Noya cancantoco'. ³ Yosë tëniarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso marë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naróchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhuë' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantarinpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiniquéen cancantacaso marë'. ⁴ Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso marë'. Chiniquéen cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵ "¿Ma'cha ipora niya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa'. Nontërehuaso marë' co no'huirinpoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ⁶ "Yosë noya catahuarinco. Natëmiatarahuë," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohüë'. "Co catahuarincohüë' nimara," ama tahuasohüë'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhuë'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran niohuëërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquipi. ⁷ Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahuë', co catahuarinquëmahuë'. ⁸ Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahuë', co no'tëquën yonquiamahuë'. Cato' cancan pochin ya'huëtohuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹ Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënuquë chachin aya'coninquëma'. Ina marë' nóya cancantoco'. ¹⁰ A'naquëmaso nipirinhuë' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinsona' ta'huantapona'. Quisocristo na'con

yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹ Ni'co'. Pi'i chiníquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhuë'. Ahuirin huachi. Inapochachin ma'huanosanta' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹² Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehua', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cancantarihua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimiatarihua'. "Tëhuëenchachin nosorohuatamaco, ananpitaantaranquëma'," itërinpoa'.

Sha'huitërinpoa' ni'ton, co onporonta' nonpintarinpoahuë'. ¹³ A'naquënso nipirinhue' ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin co noyahuë' yonquipi. "Yosë nohuanton, co noyahuë' ninahuë. Napoaton co ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Ama ina pochin yonquicosohuë'. Yosëso' noyasáchin yonquirin. Co pi'pisha tëranta' oshahuaninhue'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuë'.

¹⁴ Canpoara nohuanton, co noyahuë' cancantatëhua', co noyahuë' yonquirëhua'. Inachin inachin yonquihuatëhua', chinii' quëparinposo pochin co noyahuë' nicacaso' yonquirëhua'.

¹⁵ Ipora huanta' pi'pian co noyahuë' yonquirëhua'. Co a'naroáchin naniantohuatëhuahuë', co noyahuë' nisarëhua'. Naporahuatëhua', oshahuanarëhua'. Oshahuanpatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarëhua'. Ni'co'. Sanapi hua'huanpachina, oshaquëran oshaquëran hua'huin nanihuachina, huairin. Inapochachin co noyahuë' yonquihuatëhua', oshaquëran oshaquëran co noyahuë' nisarëhua'. Ina marë' oshahuanarëhua'.

¹⁶ Nosororranquëma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinëma quëran ninonpintocoso'huë'. No'tëquën yonquico'. ¹⁷ Yosëso' noyasáchin yonquirinpoa'. Noya noya cancantacaso marë' catahuarinpoa'. Inasáchin noya a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirinhuë', co ya'ipi tahuëri noya a'pininhue'. A'na tashinta' co manta' a'pininhue'. Yosëso nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Nani tahuëriya nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, anasitaantatonpoa pochin nashacancan quëtërinpoa'. Inaso' no'tëquën nonin. Nanamën natëhuatëhua', huëntonënuquë aya'coaninpoa'. Hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantërinpoa'. Ina quëran oshaquëran na'aya'pi anoyacancantarin.

Cancanënpoa quëran huarë' natëcaso' ya'huërin

19 Napoaton iyaro'sa', ama topinan nonacamasoáchin yonquicosohué'. Yosë nanamën na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocosohué'.
20 No'huitohuatëhua', co nanitarihuahuë' noya nicacaso'. Ina marë' co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. 21 Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuancosohué'. Yosë nanamën nani a'chintërinënguëma'. "Caora Siniro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco," ta'toma', nanamën yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ësarinquëma'.

22 No'tëquën yonquico'. Yosë nanamën a'chintohuachinënguëma', ama topinan quëran natancosohué'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëco'. 23-24 Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquë ya'pirin ni'pirinhuë'. Në'huërayatërinso' nicaponahuë', a'naroáchin naniantërin. Co niamirayarinhuë'. Canpitanta' Yosë nanamën topinan natanpatama', co natëhuatamahuë', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'. 25 Nipirinhue', natëhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' nóya. Canpitaora nohuanton, ina natëhuatama', co sopai camaiarinquëmahuë'. Nani tahuëri Yosë nanamën yonquico'. Natanpatama', ama naniantocosohué'. Noya natëhuatama', Yosë catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

26 "Canta' noya Yosë imarahué," topi a'naquën. Nipirinhue', nisha nisha nonin. Co noyahuë' nonpachina, topinan quëran nonsarin, inaora ninonpintarin. Co tëhuëenchachin imarinhue'. 27 Tëhuëenchachin Yosë chinotohuatëhua', piyapi'sa' nosoroarëhua'. Sa'ahuario'sa', quëyorono'sa', inapita catahuarëhua'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohué'. Noyápiachin cancantohuatëhua', noya imasarëhua'. Inapohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

2

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

1 Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama' ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohué'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. 2-3 Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moitëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': "Huëquë' iyasha," itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënso nipirinhue', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': "Inaquë huaniquë'. Nohuantohuatan, no'paquë tëranta' huënsëquë'," itërama'. 4 ¿Co'ta

ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhue', co ina pochin yonquiramahuë'. Co noyahue' yonquirama'.

⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Na'acquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtopirinpoahuë', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatëhua', nóya cancantarihua'. Huëntonënuë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. "Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranquëma'," itërinpoa'.

⁶ Canpitaso nipirinhue', sa'ahua nininsopita co onpopinchin nosororamahuë'. Ma'huano'saso' nonpintatënënuëma', ihuarinënuëma'. Aparisitërinënuëma'. Coisëquë sha'huirapirinënuëma'.

¿Ina nipirinhue' pa'yatarama' ti? ⁷ Quisocrisoto' nóya niponahuë', tēhuapi: "Co noyahue' inaso'," toconpi. Imarëhua' ni'ton, Quisocrisoto piyapinënpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huano'sa' na'con na'con pa'yatocosohue'.

⁸ Yosë quiricanën quëran noya noya pënëninpoa'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," itërinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'.

⁹ Nipirinhue', a'naso' nocanpatama', co noyahue' nisarama'. Co Yosë natëramahuë' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰ Yosë chachin pënëninpoa'.

"Noya natërai," topiramahuë', pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', oshahuanarama'. Ana'intinquëmaso' ya'huërin. ¹¹ "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocosohue'," tēnin Yosë. Naporahuaton, "Ama piyapi tēpacosohue'," tēnin anta'. Co monshihuanaponahuë', piyapi tēpahuatan, oshahuanaran. Co Yosë natëaranhuë'.

¹² Quisocrisoto imapatëhua', nasha nanan sha'huitërinpoa'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, nanitërehua' nóya nicacaso'.

Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuëri Yosë coisë pochin nontarinpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³ Co piyapi'sa' nosorohuatamahuë', ayaro' tahuëri Yosënta' co nosoroarinquëmahue'. Napoaton "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tëhua', a'napita nosoroa'hua'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intarinpoahuë'.

Noya nicacaso' ya'huërin

¹⁴ "Canta' Yosë imarahue'," tapomarahue', co noyahue' nipatama', topinan quëran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'ësaramahuë'. ¹⁵ Ni'co'. A'na quëmapihuë' nipon, sanapihuë' nipon Quisocrisoto imana'pi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huërin.

¹⁶ Co catahuarihuarahue': "Noya ya'huëquë'. Ama sēhuënuësohuë'. Ama tana natanquësohuë'," itapomarahue', co a'mocaiso', cosharo',

inapita quëtohuatëhuahuë', jtopinan quëran napotarihua'!
 17 Inapochachin "Canta' Yosë natërahuë," tapomarahuë', co
 piyapi'sa' catahuahuatamahuë', topinan quëran nonsarama'.
 Co tëhuënychachin imaramahuë'.

18 A'naquëma' tapoma' nimara: "Quëmaso' 'Yosë imarahuë,
 ta'ton, chinotëran. Caso nipirinhüë' noya ninahuë. Quëmaso'
 Yosë chinotaponahuë', co noya nipatanhuë', topinan
 quëran nonsaran. Caso nipirinhüë', noya ninahuëso
 marë' natërahuëso' ya'noarin," tapoma'. 19 "A'naíchin Yosë
 ya'huërin," ¿tënan ti? No'tëquën nonan. "Yosë ya'huarin mini,"
 topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, të'huatatona', ropa
 ropatapi. Napoaponaraihuë', co Yosë imapihuë'. Co napopiso
 marë' Yosë'pa' pa'sapihuë'. 20 ¡Co'chi no'tëquën yonquiranhuë
 paya! Co noya nipatanhuë', "Canta' imarahuë," topiranhuë',
 topinan quëran nonsaran. 21 Tata Apraan yonquiquë'.
 Yosëri nontohuachina, "Ama hui'nän apiratocosohuë',"
 itohuachina, Isaco quëparin. Hui'nin niponahuë', co
 apiratërinhuë'. Yosë chinotacaso marë' yatëpapurinhüë',
 Yosëriso' nicha'ërin. ¡Natërinso marë' Yosëri noya ni'nin!
 22 "Yosë no'tëquën nontërinco," ta'ton, Apraani natërin.
 Natëton, noya noya imarin. Co topinan quëran chinotërinhuë'.
 Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëton, noya imarin. 23 Yosë
 quiricanënuë ninshitërin: " 'Yosë no'tëquën nontërinco,
 tëninso marë' Yosëri noya ni'nin," tënin. "Inaso' Yosëri
 nipayarin," tënin anta'. No'tëquën naporin.

24 Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë', tënahuë.
 Yosë natëtëhua', noya nipatëhua', noya imarëhua'. Ina
 marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. 25 Inapochachin Nacapanta'
 oshahuana'pi niponahuë', Yosë yonquiaton, noya ninin.
 Cosoi a'parinsopita huë'pachinara, noya a'pairin ama
 inimicoro'sari tëpacaiso marëhuë'. Ina quëran po'oana
 quëran catahuarin cha'ëcaso'. Ina marë' Yosëri noya
 ni'nin. 26 Hua'yanënpoa' capa nipachina, co nanpirëhuë'.
 Inapochachin topinan quëran nonpatëhua', co noya
 cancantohuatëhuahuë', co Yosë natërehuahuë'. Chimipi
 pochin cancantatëhua', co tëhuënychachin imarëhuahuë'.

3

Nanamënpoa' nininso'

1 Ama iyaro'sa' na'anquëma' cortoquë pënëntocosohuë'.
 Piyapi'sa' pënënpirëhuahuë' co canpoa tëranta' noya
 nipatëhuahuë', aquëtë chachin Yosë ana'intarinpoa'.
 2 Ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'.
 Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonëhua'
 naporini, Yosë pochachin cancanchitërihuahuë'. Co huachi

aquëtë' tëhuë'itërihuahuë'. ³ Cahuario pa'patëra, pi'pian hua'nayon acatëntërë' no'tëquën pacacaso marë'. Ina quëran motën no'tëquën otëërarë'. ⁴ Nanchanta' panca masho nipirihuë', quëmapiri otëërin. No'soratënën hua'huishin niponahuë', noya otëërarin. Panca ihuani mapirionta', noya otëërarin. Insëquësona yaquëpahuachina, noya quëparin. ⁵ Inapochachin nanamënpoa' pi'pira'huaya niponahuë', nonpatëhua', na'con nocanëhua'. Noya nonpatëhua', piyapi'sa' achinicananarihua'. Nipirihuë', co noyahuë' nonpatëhuara, anishacancantarihua'. Ni'co'. Pën pi'pira'huaya niponahuë', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitërin. ⁶ Nanamënpoaso' pën pochin ninin. Pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' oshahuanëhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuë' nonacaso'. Nanamënpoa quëran nipinorëhua', nino'huirëhua'. Ma'tëhua' ma'tëhua' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhuara, nitapicancanarëhua'.

⁷ Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquë ya'huërinso pita pë'tahuarë'. Pë'tahuahuatëra, co huachi maninpohuë'. Anpantëhuano'sa', i'quë ya'huërinso pita, inapita pë'tahuarë'. Pëhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatëra, pë'tahuarë'. ⁸ Nipirihuë', co insonta' inaora nanitërinhuë' noya nonacaso'. A'naroáchin co noyahuë' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhua', ya'huan tomainën pochin nonëhua'. A'naroáchin yanquëëtërinso pochin na'a piyapi'sa' atapicancanarihua'. ⁹ Nanamënpoa quëran Yosë chinotërehua'. "Tata Yosë hua'anëntërinpoaso' nóya," tënëhua'. Ina nanamënpoa quëran chachin piyapi'sa' pinorëhua'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marë' acopirinpoahuë', nipinorëhua'. ¹⁰ Yosë noya nontapomarahuë', piyapi pinopatama', co noyahuë' cancantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. ¹¹⁻¹² Ni'co'. Quëpa papotohuachina, quëpa nitërin. Co nisha nitërinhuë'. Misëra papotohuachina, misëra nitërin. Co quëpa nitërinhuë'. A'na huinan ya'huëhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirihuë'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquën pipirihuë'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacaso' ya'huërinhuë'. Noyasáchin nonco'.

Yosë noya ayonquirinpoaso'

¹³ ¡Tëhuëinchachin noya yonquihuatama', noya nisarama'! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotërehuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' noya yonquicaso'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴ A'naquënso nipirihuë' a'napita apiratatona', nocanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi.

Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Nonpiánama'.¹⁵ Co Yosë nohuanton ina pochin cancantërehuahuë'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanatona', niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi.¹⁶ Niapiratohuatëhuara, yanino'huirëhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatëhuahuë', nisha nisha cancantarihua'. Inapohuatëhua', pa'pi co noyahuë' nisarëhua'.¹⁷ Yosëso nipirinhuë', no'tëquën ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cancantarihua'. Co manta' no'huitarihuahuë'. Sanoanan quëran nontarihua'. A'napita pënënpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuaton noyasáchin nisarëhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Co nonpintarihuahuë'. Yosëichin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'.¹⁸ Yosë yonquihuatëhua', sano cancantatëhua', nanan anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Noya nipatëhua', a'napitanta' niconpoa', noya nisapi.

4

Ma'sharáchin yonquipisopita

¹ ¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuërama'? ténahuë, yonquiato. Canpitaora cancanëma quëran nisha nisha ma'sha nohuantërama' ni'ton, co noyahuë' cancantërama'. Nipa'yatacasoáchin yonquirama'. Napoaton nino'huirama'.² Nani ma'sha nohuantopiramahuë', co ya'huëtërinquëmahuë' ni'ton, yatëpatopiso pochin cancantërama'. A'na piyapi ma'shanënpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huëtohuachinquëmarahuë', nino'huirama', yaniahuërama'. Co Yosë nontëramahuë' ni'ton, noya nininsopita co ya'huëtërinquëmahuë'.³ A'naquëma' Yosë nontohuatamara, ma'sha nipiramahuë', co quëtërinquëmahuë'. Canpitaora nipa'yatacamaso marë' ma'sha nohuantërama' ni'ton, co quëtërinquëmahuë'.⁴ Canpitaso' co huachi Yosëichin yonquiramahuë'. Yosë yonquipiramahuë', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantërama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatërama'. Ma'sharáchin yonquiato, Yosë inimiconën pochin cancantërama'.⁵ Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa', apirarinpoa' Yosëichin pa'yatacaso marë'," ténin. Co topinan quëran naporinhuë'.⁶ Sacai' Yosëichin yonquicaso nipirinhuë', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. "Caora noya ninahuë,"

topatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Nipirinhüë', "Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro," topatëhua', Yosë catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', ténin Yosë quiricanënquë'.

⁷ Napoaton Yosëichin natëco'. Ama pi'pian tëranta' sopai nohuantocosohüë'. Chiniquën cancantoco'. Yosë nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natëhuatamahuë', patarinquëma'. ⁸ Nani tahuëri Yosë yonquihuatama', inanta' yonquiarinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosohüë'. Noyápiachin cancantoco'. ⁹ Oshanëma' yonquiatoma', sëtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosohüë'. Ama narinamasoachin yonquicosohüë'. Ya'ipi cancanëma quëran oshanëma marë' sëtatoma', na'nëco'. ¹⁰ Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosë chachin ni'sárinquëma'. "Caora Sinioro co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco," topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya noya acoarinpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹ Ama iyaro'sa' nipinocosohüë'. Ama coisë pochin cancantatoma', a'napita no'huicosohüë'. Pi'pisha tëranta' nanan ya'huëhuachin, ama apancatahuatoma', nisha'huirapicosohüë'. Quisocristo imarama' ni'ton, iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoroaramahuë'. Yosë pënënpirinpoahuë'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itopirinpoahuë', "Co nosorocaso' ya'huërinhuë'," ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosë natëramahuë'. ¹² Yosëichin coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'intarinpoa'. Noya cancantohuatëhua', nicha'ësarinpooa'. Co'so' natëhuatëhuahuë', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhüë', co nisha'huirapicaso ya'huërinhuë'.

A'nanaya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³ Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosë yonquiatomahuë', nisha nisha yonquiconama'. "Iporahuë nipon, tashirayahuë nipon, sacatapoi a'na ninanoquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatohuatoi, na'con canaarai," topiramahuë'. ¹⁴ Co tashiraya tëranta' nanitaramahuë' ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotëramahuë'. Co canpitaora nohuanton nanpiramahuë'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquën chiminin. ¹⁵ "Yosë nohuantohuachin nanihuatoi, ma'sha nisarai," ta'caso nipirinhüë'. ¹⁶ "Quiyaora

nohuanton, nani ma'sha nisarai," toconama'. Co Yosë yonquihuatamahuë', co noyahuë' cancantarama'. ¹⁷ Yosë yonquicamaso' nitotapomarahuë', co yonquihuatamahuë', oshahuanarama'. Ma'sona tëranta' noya nicacaso' nitotapomarahuë', co ina nipatamahuë', ina marënta' oshahuanarama'.

5

Ma'huano'sa' pënëinso'

¹ Ma'huano'santa' co Yosë natëpisopitahuë' pënëin. A'na tahuëri canpitaso' chiniquën parisitarama'. Ina yonquiatoma', sëtoco', na'nëco'. ² Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pë'yamarin. ³ Coriquinëmanta' topinan quëran canarama'. Hua'na chi'chirotërinso pochin napoonin nisin. Co canamiataramahuë'. Canpitaora marëáchin coriqui yontonama' ni'ton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. Pënquë parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahuë', nani ayaro' tahuëri ya'caritëriarin. ⁴ Piyapinëmapita nonpintërama'. Iminëmaquë asacatopiramahuë', co no'tëquën pahuërëteramahuë'. Inapitaso' Yosëquë sha'huirapirinëinquëma'. Shanëmapita nitërinso' mapirinahuë', co pahuërëteramahuë'. Inapohuatama', Yosë nitotarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin ni'ton, no'tëquën i'huërëtarinquëma'. ⁵ Isoro'paquë nóya ya'huërama'. Nani ma'sha ya'huëtërinquëma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huëtöpirinquëmahuë', Yosë ana'intarinquëma'. Ohuacaro'sa' tēpacaso pochin nipon. Yatëparinso' co nitotatonahuë', coshatápirinahuë', tahuëri nanihuachina, a'nanaya hua'anëni huëcapairahuaton, tēparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápiramahuë', a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin. ⁶ Pa'pi co noyahuë' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiniquën aparisitopiramahuë', inapitaso' co nanitopihuë' i'huërëtinëinquëmaso'. Napoaton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

Quisocristo noya ninacaso' ya'huërinso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' aparisitochuachinëinquëma', noya ahuantoco'. A'na tahuëri Sinioro o'mantararin. Naporo' ya'ipiya no'tëquën ana'intarin. Ni'co'. Sha'tohuatëra, co a'naroáchin manëhuë'. O'nanpachina, oshaquëran papotarin. O'naantahuachina, cayarin. "Oshaquëran cayahuachin, mapatëhua' ca'sarëhua'," ta'ton hua'anëni ninararin. ⁸ Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Sinioro o'mantacaso' tahuëri ninaco'. Nani ya'caritëriarin. Napoaton ama sëtocosohuë'. Chiniquën cancantoco'. ⁹ Ama pi'pian tëranta' iyaro'sa' nino'huicosohuë', Yosë

ana'intochinquëma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhuë' o'mararin ana'intinpoaso marë'. ¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Iráca pënëntona'piro'sa' Siniro nanamën a'chinpirinahuë'. Pënëntohuachinara, a'naquëni no'huitona', aparisitopi. Parisitaponaraihuë', ahuantopi. Co no'huipihuë'. ¹¹ Noya ahuantopi ni'ton, Yosëri nóya ni'nin, tënëhua'. Coponta' pa'pi parisitërin, nitotërama'. Na'con parisitaponahuë', chiniquën cancantaton, ahuantërin. Ma'sha onpoaponahuë', Yosëri catahuarin noya noya pipicaso'. Ina nohuanton, napoin quëran noya noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', tënahuë. Napoaton chiniquën cancantatoma', ahuantoco'.

¹² Na'con iyaro'sa' yonquico' no'tëquënáchin nonacamaso': "Pa'sarahuë," topatama', paco'. "Co pa'sarahuë," topatama', ama pacosohuë'. Nani tahuëri no'tëquënáchin nontohuatama', co "Yoscoarë," ta'caso' ya'huërinhuë'. Co'ni ma'sha tëranta' isoro'paquë ya'huërinso' a'pitatëhua' nonpinacaso' ya'huërinhuë'. Napoaton nani tahuëri no'tëquën nonco', Yosë ana'intochinquëma'.

¹³ A'naquëma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanën cantatoma': "Yosparinquën Siniro," itoco'. ¹⁴ A'naquëma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. "Quisocristo catahuainquën," ta'tona', pi'pian tomaquë pashichinquëma'. Ina quëran Yosë nonchina' anoyatacaso marë'. ¹⁵ Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëcaso' ya'huërin. "Ya'ipi Siniro nanitaparan," topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin. ¹⁶ Napoaton ma'sona tëranta' co noyahuë' nipatëhua', imarëhuasopita capini nisha'huitahua'. "Ina marë' caso' oshahuanahuë," nitahua'. Itohuan capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', chiniquën ina nontohuatëhua', na'con catahuarinpoa'. ¹⁷ Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiniquën Yosë nontohuachina, natanin. "Na' a piyapi'sa' Siniro co imarinëinquënhuë'. Quëma nohuanton, ama o'nainsohuë'," itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tëranta' o'naninhuë'. ¹⁸ Ina quëran Yosë nontantahuachina: "Quëma nohuanton o'naanta'in," itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarin. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatëhua', chiniquën Yosë nontahua'.

¹⁹ Noya iyaro'sa' nipënëncó'. A'nasó' no'tën nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquëma' pënëncó' no'tëquën yonquianta'in. ²⁰ Natëhuachinquëma', chiminpachina co parisitomiatapihuë'. Ya'ipi oshanëna'

Yosëri inquitarin. Pënënama' ni'ton, noyápiachin cancantan-
tapi huachi. Ina yonquiatoma', nipënëncó'. Nani huachi.

Santiago

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ca Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahuë. Quisocristo a'parinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitaso' aparisitatënëquëma', ayanquërinëquëma' ni'ton, nisha nisha parti ya'huëarama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'pataranquëma'. Tëhuëenchachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihua'. Isëquëso' topinan yacapatatëhua pochin ninëhua'. ² Iráca quëra huarë' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatënnquëma', huayoninquëma' huëntonënnquë ya'conacamaso marë'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso marë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanëma' inquitiniquëmaso marë'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Quisocristo hua'anëntërinpoa'. "Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua'," ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiaterëhua'. ⁴ Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso marë'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahuë'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarin. Canpoa marë' Yosëri acorin. Inari chachin ni'sarin. ⁵ Tata Yosë ya'ipiya nanitaparin. "Yosë co quënanpirëhuahuë', catahuarinpoa'," topatëhua', noya a'paiarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri nóya nicha'ësarinpooa'. Nani yonquirin o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huarë' a'paiarinpoa'.

⁶ Ina yonquiatoma', capa cancantarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipora chachin ma'sha onpotopirinënnquëmahuë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahué', o'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', noya cancantoco'. ⁷ Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuararinpoa' ya'ipi cancanënpooa quëran imacaso marë'. Oro tapacaiso marë' a'irotopiso pochin nitarinpoa'.

Oro inapotohuachinara, noyápiachin pipirin. Ya'ipi në'huë huiquitahuatón, orosachin ninin. Inapochachin iporaso' Yosë nohuantón, pënquë ahuiquitërëso pochin ma'sha onpotërinpoa' noya noya acoinpoaso marë'. Oro pa'tón niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Canpoaso nipirinhuë', Yosë natëhuatëhua', nanpimiatarihua'. Napoatón na'con yonquia'ahua' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso'. Ina Yosë nohuantërinso'. Natëmiatohuatëhua', Yosë noya noya ni'sarinpoa'. Quisocriso o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochin ya'noarihua'.

⁸ Quisocriso co onporonta' quënanapomarahuë', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahuë', "Co nonpintarincohuë'. Catahuarinco," ta'toma', ina natërama'. Cancanëma quëran ina nohuitatoma', nóya cancantërama'. Ina yonquiatoma', capa cancantërama'. ⁹ Imarama' ni'tón, anoyacancantërinquëma'. Nicha'ësarinquëma' huachi.

¹⁰ Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "A'na tahuëri Yosë inaora nohuantón, nosoroatëinquëma', nicha'ësarinquëma' canpitanta'," topi. Ninotona' ninshitaponaraihuë', co nitotopihuë' ma'sona tapon napopiso'. Napoatón cancantatona', Yosë quiricanën nontopi no'tëquën nitotacaiso marë'. Noya nitotatona no'tëquën sha'huitërinënpoa'. ¹¹ Ispirito Santo nohuantón, iráca Cristo ninopi. "Parisitapon. Ina quëran nanopiantarahuatón, noya noya ya'huapon," topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. "¿Ma quëmapita' o'matón, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso?" topi. ¹² Ina quëran Yosëri anitotërin. "Pahuanarin nanicaso'. A'na tahuëri ya'huëpisopita nitotacaiso marë' ca nohuantón, ninorama'," itërin Yosëri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marë' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintërainquëma'. Inápa quëran o'matón, Ispirito Santo catahuarincoi noya a'china'huaiso marë'. Anquëniro'sa quëran huarë' yanitotopirinahuë', co ya'ipiya nitotopihuë'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huërinso'

¹³ Napoatón chiníquën cancantatoma', yonquico' noya nicacamaso'. Sano yonquico'. Quisocriso o'mantahuachin, inaora nohuantón, nicha'ësarinpoa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natëpi. Inapochachin canpitanta' Yosëíchin natëco'. Iráca co Yosë nanamën nitotatomarahuë', co yonquiramahuë'. Yano'pihuatamara, no'pirama'. Co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' ninama'. Iporaso' nipirinhuë' ama inapocosohuë'. ¹⁵ Tata Yosë noyasáchin ninin. Huëntonëinquë aya'coninquëma' ni'tón, canpitanta' ina pochin cancantoco'.

16 Quiricanën quëran Yosë pënëninpoa'. "Caso' noyasáchin ninahuë. Napoaton canpitanta' noyasáchin nico'," itërinpoa'.

17 Yosë nontohuatamara, "Tata," itërama'. A'na tahuëri inaso' coisë pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarin. Co noyahuë' nipsisopita no'tëquën ana'intarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'intarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Chiminaquë huarë' ina yonquiatoma', noya nico'.

18 Iráca shimashonënpoapita topinan quëran ya'huëpi. Moshatopirinahuë', co Yosë nohuitopihuë'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quëran ya'huëpiramahuë', Yosë ocoirinquëma' ina nohuitacamaso marë'. Ocoinquëmaso marë' co coriqui pahuërëterinhuë'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuëri ta'huantarin.

19 Hui'ninso nipirinhüë' noya noya. Ina chiminpachina, huënainën pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahuë' nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tëpapi. Inapochachin Quisocristoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahuë', corosëquë chiminin. Oshanënpoa' inquitatonpoa', ocoirinpocha huachi.

20 Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohüë', Yosë yonquirin hui'nin a'paimacaso marë'. Ipora huarë' ya'norin canpitanta' nicha'ëinquëmaso marë'.

Nani ayaro' tahuëri ya'caritapon chachin ya'norin. 21 Quisocristo anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë nohuitatoma', natërama': "Tëhuëenchachin catahuarinpoa'," tënama'. Quisocristo chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarín. Inápaquë quëpantarahuaton, chiníquën nanan quëtërin. Napoaton Yosëíchin imarama'. "Canpoanta' ananpitaantarínpoa'," ta'toma', ninarama'.

22 Yosë nanamënso' no'tën nanan. Ina natëhuatama', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosë anoyacancantërinquëma' ninosorocamaso marë'. Napoaton imaramasopita capini noya ninosoroco'. Tëhuëenchachin cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

23 Yosëso' co onporonta' chimininhuë'. Nanpimiatarin. Inaso' nasha cancan quëtërinquëma' huëntonënquë ya'conacaso marë'. Nasitantarëso pochin noya cancantërama'. Co piyapi quëran nasitatoma' huëntonënquë ya'conamahuë'. Nanamën quëran anoyacancantërinquëma'. Nanamënso' co onporonta' ta'huantarinhuë'. Ina natëhuatëhua', canpoanta' nanpimiatarihua'.

24 "Panpatëro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chiminarihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirinhüë', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatërin. Inapochachin nani ma'sha ni'nëhuasopita ta'huantarin anta'.

25 Siniro nanamënso' nipirinhüë', ya'huëmiatarin,"

tënin Yosë quiricanënquë.
Ina nanan chachin nani a'chintërainquëma'.

2

¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ninonpintocoso'huë'. A'naquën noyasha nonaponaraihuë', po'oana quëran co noyahuë' nipi. Ama ina pochin nicoso'huë'. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ninontoco'. A'napita noya ya'huëhuachina', ama noyapatocoso'huë'. Ama pinotocoso'huë'. ² Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', hua'huasha nasha huaipiso pochin ninëhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayaran. Sho'shotaton, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosë noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonquihuatama', oshaquëran noya noya nisarama'. Chiniquën cancantatoma', noya cha'ësarama'. Yosë nanamënáchin achinicananinpoa'. ³ "Sinioroso' noya," ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitërama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocristo na'pi pochin nininso'

⁴ Na'pi quëran yapëihuatëra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantë'rë' pëi' achinicaso marë'. Quisocristo ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinahuë', Yosëriso' nóya nica-ton, na'con nohuantërin. Apira apira Quisocristo yonquico'. Inaso' nanpimiatarin. ⁵ Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë acorinpoa' pëinën pochin nicacaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina na'con chinotërëhua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarëhua'. Nani tahuëri ina chinotatëhua', "Yosparinquën Sinioro," itahua'. Nicatahuacason'ta' ama naniantahuasohuë'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁶ Quiricanën quëran ina ninorin:

"Yapëihuachinara, noya noya na'pi nohuantopi pëi' achinicaso marë'. Cristo ina na'pi pochin nizarin. Sionquë acorahuë. Ina natëhuatama', 'Co naniantarinpoahuë'; ta'toma', co sëtërëso pochin cancantaramahuë,'" tënin Yosë quiricanënquë.

⁷ Quisocristo natëhuatëhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquënso nipirinhue' co natëtonaraihuë', co Quisocristo nohuantopihue'. Quiricanën quëran naporin:

"Na'pi quënanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihue'. Të'yatopi. Ina na'piso nipirinhue' noya noya ninin pëicaso marë'," tënin.

Inapochachin Quisocristo noya nipirinhuë' co nohuantopi-huë'.⁸ Quiricanën quëran itantarin:

“Iratohuatëra, na'pi i'patahuatë', anotëre'” ténin. Inapochachin a'naquën co Quisocristo nanamën natëtonaraihuë', nisha cancantopi. Ina marë' Yosë nohuanton, na'inni huachi.

⁹ Imarëhuasopitaso nipirinhuë' nohuantërinpoa'. Huayoninpoa' ina nohuitacaso marë'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatëhua', ina marë' sacatacaso'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. Yosë piyapinënpoa' ninëhua'. Iráca tashi pochin cancantopirëhuahuë', Yosë nicha'ërinpoa' tahuëri pochin cancantacaso marë'. Acorinpoa' Yosë noya nosororinpoaso' sha'huicaso marë'.¹⁰ Iráca co Yosë piyapinënpita nipiramahuë', iporaso' nani huëntonënuquë aya'coninquëma'. Iráca co insonta' tēhuëchachin nosororinquëmahuë'. Iporaso' Yosë nosororinquëma'.

Yosë noya imahua'

¹¹ Nosororanquëma' iyaro'sa' ni'ton, pënënanranquëma'. Quisocristo imatoma', co isoro'paquë ya'huëmiataramahuë'. Yosë'pa' ya'huëmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquicosohuë'. Isoro'paquë no'piápi, monshihuanapi, taparosáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuë'. Ina pochin cancantohuatama', sopai minsëarinquëma', co Yosë pochin cancantaramahuë'.¹² Co imapisopitahuë' pinorinënuquëma'. “Co noyahuë' nipi,” topi. Ina nipirinhuë', noyasáchin nico' ni'inënuquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosëri catahuarin ni'ton, no'tëquën yonquihuachina', yonquiarinënuquëma'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi paya,” tosapi.

Hua'ano'sa' natëcaso' ya'huërinso'

¹³ Siniro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natëco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natëco'. Copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, natëcaso' ya'huërin.¹⁴ Ninano hua'ano'sa', chirinchiros'sa', sontaros'sa', ponisiaros'sa', inapita acorin piyapisa' a'paicaiso marë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya nisapi. Inapitanta' natëco'.¹⁵ Ina Yosë nohuantërin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, a'naróchin yapinorinënuquëma'. Noyasáchin nico' ama pinoinënuquëmaso marëhuë'.

¹⁶ “Yosë nicha'ërinpoa',” ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinhuë', ama ina yonquiatoma'

tëhuëcosohuë'. Yosë hua'anëntërinquëma' ni'ton, ina no-huantërinsoáchin natëco'. ¹⁷ Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Yosë të'huatatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatoma', natëco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸ A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacato-huachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhüë' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhüë', inapitanta' natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Topinan quëran ana'intohuachinquëma', ama no'huicosohuë'. Yosë yonquiatoma', ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰ Co noyahuë' nipatama', ana'intarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë': "No'tëquën ana'intohuachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin," topi ya'ipiya. A'na tahuëriso nipirinhüë' noya nipiramahuë', aparisitarinënquëma'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹ Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuantërin. Quisocristo canpoa marë' parisitërin. Parisitaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²² Inaso' nóya ninin. Co manta' onporinhüë'. Co pi'pian tëranta' nonpininhüë'. ²³ Inimiconënpitari pinopachinara, co yai'huëretërinhuë'. Aparisitopirinhüë', co no'huirinhüë'. "A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'intarin," ta'ton, Yosëichin natërin. ²⁴ Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë parisitaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁵ Ohuica chihuërinso pochin nicatëhua', co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocristo imarëhua'. Inaso' ohuicaros'a' hua'anën pochin ni'ton, noya a'pairinpoa'.

3

So'yahuano'sa' pënëninso'

¹⁻² Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapi'sa' co Yosë nanamën natëyátërapihüë'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tëhuainasohuë'. Yosë yonquiatona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicaton, so'ionta' oshaquëran imapon nimara. Co sa'ini pënënpirinhüë', noya nininso marë': "Noya nanan imasarin," tapon inanta'. ³ Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohuë'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro

quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacadoráchin yonquipi. ⁴ Quisocristo imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohué'. Noyápiachin cancantacamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nipirinhue', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tëranta' no'huitocosohué'. Nóya cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ⁵ Iráca noya sanapi'sa' Yosë natërsopita ina pochin nipi. "Yosë catahuarinco," ta'tona', inaíchin yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶ Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. "Camaihuachincora, natërahuë mini," tënin. Canpitanta' imoyaro'sa' noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co të'huatochinachin cancantaramahuë'.

⁷ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihuë' ni'ton, noya nicatoma', sanoanan quëran nontoco'. Inapitanta' Quisocristo imapi ni'ton, canpitarë'quëma chachin Yosë huëntonënguë ya'conpi anta'. Inapitanta' nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinquëma'.

Aparisitërinënpoaso'

⁸ Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sëtohuachina', noya nontoco' ama aquëtë' sëchinasohué'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'. Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Ama ninocancosohué'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya ninontoco'. ⁹ Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinënguëma', ama i'huërëtacamaso' yonquicosohué'. Pinopachinënguëma', ama canpitariso' pinocosohué'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosë nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatëhua', ina sha'huitërinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatëhua', Yosë noya catahuarinpoa'. ¹⁰ Iráca quiricanën quëran itërinpoa':

"Noya ya'huëcamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohué'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicatoma', ama insonta' no'huicosohué'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'huë'ina'.

12 Noya nipatama', Siniro a'paiarinquëma'. Ina nontohu-
atama', natanarinquëma'. Nipirinhue', co noyahuë'
nipatama', co Siniro tahuëretarinquëmahuë' ténin.

13 ¡Noyasáchin nipatama', co a'napita
yai'huëretarinquëmahuë'! 14 A'na tahuëriso nipirinhue'
imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama
të'huatocosohue'. "Quisocriso marë' parisitarëhua'," ta'toma',
noya cancantoco'. Yosë noya catahuarinquëma' ni'ton, ama
pa'yancosohue'. 15 Ya'ipi cancanëma quëran Quisocriso
yonquico'. Inaso' hua'anëntërinpoa' ni'ton, chinotoco'.
Nani tahuëriya chiniquën cancantatoma', yonquico'
Quisocriso nanamën sha'huicamaso marë'. Ina quëran
"¿Onpoatomata' imarama?" itohuachinënquëma', a'naroáchin
no'tëquën sha'huitarama'. 16 Ama no'huitë pochin chiniquën
sha'huitocosohue'. Sanoanan quëran pënëncó'. Yosë
yonquihuatama', noya sha'huitarama'. Quisocriso imarama'
ni'ton, noyasáchin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina
quëran pinopirinënquëmahuë', "Co'ta noya nisapi. Quëmariso'
nonpinapiran," itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso'
tapanarin.

17 Co noyahuë' nipatëra, parisitacaso' ya'huërin. A'na
tahuëriso nipirinhue' Yosë nohuanton, imarëhuasopitanta'
parisitarëhua'. Noya nipirëhuahuënta', piyapi aparisi-
tarinënpoa'. Ina pochin parisitacaso' Yosë nohuantërin.
18 Quisocrisonta' nóya niponahuë', oshahuanëhuaso
marë' parisitërin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë'
chiminin. A'naromarëáchin chiminin. Noya niponahuë',
oshahuano'sa marë' chiminin. Canpoanta' Yosë nohuitacaso
marë' chiminin. Piyapi ni'ton tëhuëncachin tëpapi.
Chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, noya noya
ya'huantarin. 19 Ina pochin nanpiantaton, pa'nin
chimipiro'sa' ya'huërinquë. Inaquë tashinan pëiquë
ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huitonin.
20 Inapitaso' iráca Noi nanpiso', pa'pi co noyahuë' cancantopi
ni'ton, ina nohuanton, Noi pënëntárin. Pënëntopirinhue',
co yanatëpihuë'. Yosëso' co a'naroáchin ana'intërinhue'.
Noi panca nanca nicaso', ninarapirinhue', co natëpihuë'
ni'ton, ana'intërin. Ipora huanta' parisitapi. Noiso' nanca
tintahuatón, ya'conin. Naporo' posaya'píchin ii' quëran
cha'ëpi. 21 Inapochachin iporasó' Yosë nicha'ësarinpoa'.
Anoyacancantohuachinpoa', aporintërinënpoa'. Co
në'huë inquitinënpoaso marë' aporintërinënpoahuë'.
Aporintohuachinënpoara, Yosë nontërëhua' catahuainpoaso
marë'. "Ya'ipi oshanëhuë inquitoco. Catahuaco noyasáchin
nicato, noyápiachin cancanchi," itërëhua'. Ina marë'

anoyacancantërinpoa'. Quisocristo nanpiantarin ni'ton, nicha'ësarinpoa'. ²² Nanpiantarahuaton, Yosë'pa' pantarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, chini chiníquën nanantarin. Ya'ipi anquëniro'sa', hua'ano'sa', chiníquën nanantërinso pita inapitari natëpi huachi.

4

Iráca naporëhuaso' naniantahua'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, tëhuënychachin parisitërin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocristo yonquiatëhua', noya ahuan-tohuatëhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. ² Napoaton ama iráca naporamaso pochin yonquicosohuë'. Ipora quëra huarë' Yosë nohuantërinsoáchin natëco'. ³ Hua'qui' co noyahuë' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohuë' nipirinhuë'. Iráca co Yosë imatomahuë', inaporama'. Inapoatoma', tahuëri chinarama'. ⁴ Iporaso nipirinhuë' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, amatopirinënuquëmahuë'. Co yano'pihuatamarahuë', no'huirinënuquëma'. "¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihuë'?" itatënënuquëma', pinorinënuquëma'. ⁵ Iporaso' pinopirinënuquëmahuë', ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huitinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminpisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'ntarin. ⁶ A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihuë', co'huara chimiyantërasoihuë', Quisocristo nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nanpimiatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷ Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸ Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahuë' nipirinahuënta', a'naroáchin nanan anoyatarama'. Co noyahuë' nipisopita naniantatoma', co huachi yonquiamahuë'. ⁹ Ama apiracosohuë'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahue'ëtoco'. ¹⁰ Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuar-inpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Ma'sona nitotohuatama',

noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹ A'naquën Yosë nohuanton, nitotopi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuaros'a', inapita catahuapi. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tëranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nicanatënquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocriso catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërëhuaso'

¹² Na'con iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' chiniquën parisitohuatama', ama pa'yancosohuë'. Co topinan quëran ma'sha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoarama' noya noya imacamaso marë'. ¹³ Quisocriso parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiniquën nanantaton o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴ Imaramaso marë' pinopachinënquëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatënquëma' achinicananarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵ A'naquën piyapi'saso' co noyahuë' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'intacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohuë'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin. ¹⁶ Nipirinhüë', imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama tapancosohuë'. "Quisocriso imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya," topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷ Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipora chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro' tahuëriso nipirinhüë' co nanamën natëpisopitahuë' chiniquën ana'intarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, parisitomiatapi. ¹⁸ Yosë quiricanënquë sha'huitërinpoa': "Noya piyapi'santa' parisi quëran cha'ësapi. ¡Oshahuano'saso nipirinhüë' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahuë' nipisopita chiniquën parisitomiatapi," tënin. ¹⁹ Napoaton Yosë nohuanton parisitohuatama', noya nico'. "Catahuaco Siniro chiniquën cancanchi," itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantarinpoahuë'.

5

Ansiano'sa' pënëninso'

1 Ya'ipi ansiano'sanquëmantá' pënënanquëma'. Cantá' ansianoco ni'to, achinicancainquëma', tënahuë. Quisocriso isoro'paquë nipon, nohuitërahuë. Corosëquë parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'huirárahue. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'. Napoaton iporasó' pënënanranquëma' noya nicacamaso marë'.
 2 Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tëranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënëncó' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotomahuë', a'chinco'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chinco'. Ama canacaso marë' a'chincosohuë'. Nóya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'.
 3 Pënëntohuatama', ama chiníquën nontocosohuë'. Ama hua'an pochin cancantatoma', camaitocosohuë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamasso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'.
 4 Quisocriso imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantararin. Noya ansiano'sa' nipatama', naporo' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopirinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Inapaquëso nipirinhue' canahuatama', ya'huëtomiatarinquëma'. Noya noya ya'huëcontarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

5 Hui'napi'sanquëmantá' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa':

“Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahuë'.

Nipirinhue', ‘Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'.

Catahuaco, topatama', inaora nohuanton, Yosë nóya catahuarinquëma',” tënin.

6 Parisitapomarahue', ama Yosë no'huicosohuë'. Chiníquën nanantaton, ni'sárinquëma' ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'.

7 Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohuë'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: “Nosoroatonpoa', co naniantarinpoahuë',” ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

8 Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninpoa' pochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton

noya yonquiatoma', ni'sáco'. ⁹ Ama pi'pian tēranta' ina tahuērētocosohuē'. Chiníquēn cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yoséichin natēco'. Co canpitaíchin parisitaramahuē'. Ya'ipi parti Yosē imarēhuasopita parisitarēhua'. Ina yonquiatoma', chiníquēn cancantoco'. ¹⁰ Yosē pa'pi nosororinpoa'. Quisocristo imarēhua' ni'ton, a'na tahuēri inápaquē quēpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirēhuahuē', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuē'. Ina quēran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achinicancanarinpoa'. Noya noya acoarinpoa'. ¹¹ Yosē chini chiníquēn nanantērin. Ya'ipiya hua'anēntarin ni'ton, co onporonta' pipiarinhuē'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiapon pochin ninshitērinso'

¹² Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquēmaso'. Inaso' noya ni'nahuē. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitēranquēma' pēnēna'huanquēmaso marē'. Yosē yonquirinpoaso chachin nani sha'huitēranquēma'. Noya nosororinpoa', tēnahuē. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohuē'.

¹³ Papironiaquēnta' Yosēri huayoninsopita ya'huēpi. Inapita saludos a'patarinēnquēma'. Marconta' saludos a'patarinquēma'. Inaso' hui'nahuē pochin ni'nahuē. ¹⁴ Ya'ipinquēma' noya ninosoroatoma', nisē'quēco'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosē catahuainquēma' sano cancantacamaso marē'. Nani huachi.

Pitro

Pitrori imapisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, canpitanta' Quisocristo natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocristo anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërehua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ² Yosë inaora nohuanton noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuitohuatama', noya noya cancantarama'. Siniro Quisocristo nohuitohuatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³ Quisocristoso' chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparin. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonënuë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin canpoanta' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuitohuatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴ "Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë'," itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuanë', canacasoáchin yonquirë', co noyahuë' cancantëre'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapicancanë'. Quisocristoso nipirinhue' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵ Napoaton Quisocristo imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶ Ina nitotatoma', co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahue', chiníquën cancantoco'. Chiníquën cancantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷ Noyasha chinotatoma', imaramasopita capini noya ninosoroco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

8 Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cancantohuatama', noya noya Quisocriso nohuitarama'. 9 A'naquënso nipirihuë' co ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapihuë'. Co noyahuë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cancantohuachinara, pëtorayatërëso pochin cancantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënantërëhuë'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëna quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërin sopitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopirinpoahuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cancantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. 10 Napoaton iyaro'sa', na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonatënuëma', nontërinquëma' ni'ton, noyá matërëso pochin imamiatoco'. Inapohuatama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'. 11 Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatamaso marë'. Siniro Quisocriso nóya cancantaton, nicha'ësarinpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahuë'.

12 Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranguëma' noya noya yonquicamaso marë'. 13 Co'huara ca chimiyantërapohuë', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', ténahuë. 14 Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë. Siniro Quisocriso nani anitotërinco. 15 Napoaton ninshitaranguëma'. Naquëranchin a'chintantaranguëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocriso ya'norinso'

16 "Chiniquën nanantaton, Quisocriso o'mantararin," itërainquëma'. Siniro o'mantacaso' tahuëri no'tëquën a'chintërainquëma'. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Co pi'pisha tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Iráca isoro'paquë nipon, nisha pochin ya'notërincoi. Ya'pirahuëi quëran chachin ni'nai. 17-18 Quisocristoro'coi a'na motopi'pa' pa'nai. Inaquë Yosë nohuanton, huënaráchin huënaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quëran Tata Yosë noninso natanai: "Isoyo' hui'nahuë, nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë," ténin. Yosë nohuanton, inaquë quënanatoi, natanai. Inapotatoncoi, Quisocriso chiniquën nanantërinso' anitotërincoi.

19 Ina yonquiatoi: “Ma no'tèquëncha Yosëri ninorin paya,” tënai. Iráca quëra huarë' pënëntona'piro'sa' ninshitërinënpoa'. Yosë nohuanton, co'huara nasichátëraponhuë', Quisocristo napocaso' ninopi. “No'tèquën ninshitopi,” ta'toi, quiricanën na'con natërai. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'tèquën anitotërinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintërinpoa'. Inapochachin Yosë quiricanën quëran a'pintërinpoa' no'tèquën yonquicaso marë'. Tahuërianpitaquë huarë' nanparin noya orotërin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaquë huarë' quiricanën ya'huëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. 20 Iporaso' quiricanën quëran nontërinpoa'. Co canpoara yonquinënpoa quëran ma'sona tapon naporinso' nitotërehuahuë'. 21 Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihuë'. Yosëri acorin nanamën anitotinpoaso marë'. Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin ninshitopi.

2

Nisha a'china'piro'sa' (Judas 4-13)

1 Iráca Yosëri acorinsopita no'tèquën pënëntopi. A'naquënso nipirinhüë' nonpin nanan pënëntatona', israiro'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquën nonpin nanan yaa'chintarinënquëma'. Noyasha nontapirinënquëmahuë', nonpintarinënquëma'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaiso marë'. Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Inaíchín natëcaso nipirinhüë', nisha a'china'piro'saso' co yanatëpihuë'. Ina marë' a'na tahuëri Yosëri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. 2 Co no'tèquën a'chintatonaraihuë', na'a piyapi'sa' nonpintapi. “Noya no'picaso', noya monshihuanacaso',” ta'tona', co noyahuë' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. “Imarai quiyanta',” taponaraihuë', co noyahuë' nisapi. Ina marë' a'napitari nicatona', Quisocristo pinosapi. “Quisocristo nanamën co imacaso' ya'huërinhuë'. Ina imapisopitaso' co noyahuë' nipi,” ta'tona', co no'tën nanan yaimasapihuë'. 3 Nisha a'china'piro'saso' co nosororinënquëmahuë'. Canacaiso marë' nonpin nanano'sa' a'chintarinënquëma'. Inaso nipirinhüë', iráca quëra huarë' Yosëri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuëri no'tèquën ana'intarin. Co naniantarinhüë' ana'intacaso'.

4 Ni'co'. Iráca a'naquën anquëniro'sa' co Yosë yanatëpihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Co inapita tëranta'

nicha'ërinhuë'. Parisitacaiso marë' a'parin. Tashinanquë oncorapipinan ya'huërápi. Inaquë ayaro' ninarapi. ⁵ Iráca ya'huëpisopitanta' co nicha'ërinhuë'. Co noyahuë' nipachinara, Yosë nohuanton, panca pacon pa'nin. Ii' quëran ta'huantopi. Noiso' Yosë imaton, no'tëquën pënëntopirinhüë', co yanatëpihuë' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'ërin. Ya'ipi quëran posaya'píchin cha'ëpi. ⁶ Ina quëran Sotomaquë ya'huëpisopitanta' ana'intërin. Co noyahuë' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitërin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquiinpoaso marë' inapita aninshitërin. “Co noyahuë' nipatëhua', chiníquën ana'intarinpoa',” tënëhua'. ⁷⁻⁸ Sotomaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahuë' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahuë' nipi. Inaquë a'na quëmapiíchin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuëri, nani tahuëri co noyahuë' nipiso nicator, sëtërin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhüë'. Sëtacasoáchin cancantërin. Sacai' niponahuë', inaora Yosë yonquirin. Ina marë' Yosëri nicha'ërin. ⁹ Inapochachin ipora Quisocriso imapatëhua', Yosë nanitërin catahuainpoaso'. Sopai yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'. Oshahuano'saso nipirinhüë' ana'intarin. Nani yonquirin chiníquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰ A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihuë'. Inapitaso' chini chiníquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi. A'naratipita taparo' nisáponaraihuë', co ina marë' tapanpihuë'. “Caora noya nitotërahuë’,” ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihuë'. Chiníquën nanantopisopita Yosëri acorinso' co quënanpirinahuë', pinopi. ¹¹ Anquëniro'saso nipirinhüë' inapita quëran chini chiníquën nanantaponaraihuë', co nohuantopihuë' pinotacaiso'. “Yosëri ana'inchin,” ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparë', co nosororëhuë'. Ina marë' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna marë' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonquipi. A'morëso mancharinso pochin nicatona', nitapicancanpi. Imaramasopita niyontonpatamara, “Quiyanta' imarai,” ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënënuquëma', ichicoshatapirinënuquëmahüë', inahuaso' co noyahuë' nicatora taparo' nipi.

14 Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonquipi. Co nanitopihuë' naniantacaiso'. Co chiníquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacancantapi. Huënsönquë ma'sha manëso pochin nonpintapi. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopi. Napoaton Yosëri ana'intarin. 15 No'tën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopi. Pioro hui'nin inaso'. Iráca pënëntopirinhuë', coriqui na'con na'con nohuantërin. "Nonpinacaso' co noyahuë' nipirinhuë', inapoato, na'con canarahuë'," ta'ton, co noyahuë' ninin. 16 Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiníquën no'huirin. Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita naniantacaso marë'.

17 Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinso pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinënuëma'. Isonta' yonquico'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuani quëpahuachina, co huachi o'naninhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. "Noya noya a'chintarainquëma'," itopirinënuëmahuë', co tëhuëchachin catahuarinënuëmahuë'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanquë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. 18 Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinënuëma'. Nisha nisha yonquipi. Nasha ya'conpisopita a'naroáchin nonpintopi. Ipora huarë' co noyahuë' yonquipisopita naniantapirinahuë'. "Huëco' no'piahua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso'," itopi nonpintatona'. 19 "Co insonta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tëranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama'," itopirinënuëmahuë', co inapita tëranta' inahuara nohuanton ya'huëpihuë'. Sopai nohuanton, no'pipi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Insosona minsëhuachinpoa', hua'anëntërinpoa'. 20 Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinahuë'. "Cha'ësarahuë huachi," ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian naniantopi. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapi. Co noyahuë' niantahuachinara, sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. 21 No'tën nanan nitotaponaraihuë', co imamiatopihuë'. Noya nicacaso' a'chintopirinahuë', ina naniantopi. Co onporonta' natanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popi. 22 Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin nipi:

“Ni'nira imohuachina, co yonquirinhuë'. Imorinso chachin caantarin. Coshinta' i'quë pa'mopirinahuë', naquëranchin shipiroquë quëhuëantaton, në¹huëtantarin,” topi. Inapochachin inahuanta niconpi.

3

O'mantacaso' tahuëri

¹ Nosororanquëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitan-tatënuëma', pënëantaranquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. ² Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninotona', Yosë quiricanënuë ninshitopi, nani nontërama'. Naporahuaton, quiyanta' Quisocristo pënënincoiso' a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësarinpoa'. Ca'tano'sanënpitacoi chachin a'parincoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranquëma'.

³ Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocristo sha'huitërinpoaso' tēhuaapi. ⁴ “¡Ma'pítacha nonama paya! ‘O'mantararahuë', çitërinquëma' ti? Intohuaso' Quisocristoso' nimara, capa. Co o'maarinhuë', tēnai. Tatanënpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarinhüë'” tosapi. ⁵ Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirinhuë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huërinso'pitanta' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirinhuë', ina nohuanton, yaniro' ya'norin. ⁶ Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷ Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri chinotërin ana'intacaso': “A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahüë,” tēnin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantarin. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. “A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui',” tēnhua'. Yosëso nipirinhuë' co canpoa pochin yonquirinhuë'. Huaranca pi'inta' nipirinhuë', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërirë' napopianachin pochin ni'nin. ⁹ A'naquënapopi: “Yosë hua'quiarin. Naniantërinpoa'” topirinahuë', co hua'quirinhuë'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tēranta' parisitopiquë pacacaso'.

Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰ Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Sinioro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiníquën huëntoncahuachin, ta'huantarin. Pi'i, tayora, inapita huëya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huërinso'pita, inapita huiquitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹ Co manta' ya'huëmiatarinhuë'. Ya'ipi ta'huantarin ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'!

¹² O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. "Manoton o'manta'in," ta'tëhua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pita pën quëran ta'huantarin. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin.

¹³ Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë sha'huitërinpoa'. "A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoantapo," itërinpoa'. Ina ninarëhua'. Inaquë noyasáchin nisarëhua'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamaso marë'. "Quisocristo nanan anoyatërinpoa'," ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵ Nosoroatonpoa', hua'qui' Sinioro ninararin na'con na'con piyapi'sari natëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarín. Ama ina naniantocosohuë'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'. Inaso' iyanpoa pochin ni'nëhua'. Yosë nohuanton, no'tëquën nitotaton, ninshitërin.

¹⁶ Na'a quirica ninshitaton, nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita a'patërin. Noya pënënpirinpoahuë', pi'pian sacai' yonquicaso'. Anaquën piyapi co Yosë nanamën nitotatonahuë', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitërinso' nontopirinahuë', co noya yonquiatonaraihuë', ma'sona tapon naporinso' anishatopi. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'ntarin huachi.

¹⁷ Napoaton iyaro'sa' nani pënënanquëma' ni'ton, ni'cona nonpintochinënuëma'. Iporaso' noya yonquipiramahuë'. Co noyahuë' nipisopita yanonpintarinënuëma' inapita pochin nisha nisha nisha cancantacamaso marë'. ¹⁸ Canpitaso nipirinhüë', Sinioro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinquëma' ni'ton, nani tahuëri yacatahuarinquëma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquëran

noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ësaripoa'. Ya'ipi
piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuëriquë huarë' inasáchin
yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitérinso'

Quisocristo no'téquën anitotérinpoaso'

¹ Iso quirica a'pataranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Quiyanta' isëquë noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuitacamaso marë' ninshitaranquëma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuatón, a'chintërincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayarai. Nonën chachin ya'huëtërin, së'huarai. Inasáchin Yosë yonquirinso' anitotérinpoa'. Ina nohuitohuatëhua', nóya nanpimiatarihua'. ² Isoro'paquë o'mahuachina, quiyariso' ni'nai. Nohuitatoi, sha'huitarainquëma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosë chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³ Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitërincoi. Hui'nin nohuitatoi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquëma' canpitanta' Quisocristo nohuitacamaso marë'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso marë'. ⁴ Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina marë' ninshitaranquëma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵ Noya nanan Quisocristo anitotërincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquëma'. “Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë'” itërincoi. ⁶ Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'. “Yosë nohuitërahuë,” tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷ Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihu-atëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chiminin ni'ton, ya'ipi oshañënpoa' inquitariinpoa'. Huëñainën quëran anoyacancantariinpoa'.

⁸ “Co oshahuancohuë'” topatëhua', canpoara ninon-pintërehua'. Co no'téquën yonquirëhuahuë', co tëhuëñchachin imarëhuahuë'. ⁹ Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. “Tëhuëñchachin co noyahuë' nicato, oshahuanco,” topatëhua', Yosë oshañënpoa' inquitariinpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'ton, nanitërin ya'ipi oshañënpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰ “Ya'ipinquëma' co noyahuë' ninama'” itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë', “Noya ninahuë. Co

caso' oshahuancohuë," topatëhua', "Yosë nonpintërinpoa'," tënëhuaso pochin cancantërehua'. Nanamën no'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co tëhuënychachin natërehuahuë'.

2

Nanan anoyatërinpoaso'

¹ Quisocristo imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Ninshitaranquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Nipirinhue', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo catahuarinpoa'. Oshahuanëhua' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhue'. Canpoa marë' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'tëquënachin yonquirin.

² Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'ton, nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. Ya'ipi piyapi marë' chiminin. Ya'ipinpoa' oshanënpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhue'.

³ Yosë nohuitohuatëhua', pënëninpoaso' natëarëhua'. No'tëquën natëcaso' nohuantarihua'. Ina natëhuatëhua', tëhuënychachin Yosë nohuitërehua'. ⁴ A'naquënso nipirinhue' "Nani Yosë nohuitërahuë," topirinhue', pënëninpoaso' co natëtonahuë', nonpiánpi. Co no'tëquën yonquipihuë'. ⁵ Yosë nanamën natëhuatëhua', noya noya Yosë nosoroarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', tëhuënychachin ina nohuitarihua'. ⁶ "Yosë imarahue," topatëhua', Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

Nasha pochin pënëninpoaso'

⁷ Co iyaro'sa' nasha camaitërinso' ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. "Ya'ipinquëma' noya ninosoroco'," itërinpoa'. Inachachin iporanta' pënënaranquëma'. ⁸ Co nasha camaitërinsohuë' niponahuë', nasha pochin ninshitaranquëma' cancanëma quëran huarë' ninosorocamaso marë'. Quisocristo ya'ipi piyapi nosororin. Nosoroatonquëma', a'pintëresó pochin anoyacancantërinquëma' tahuëri pochin cancantacamaso marë'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuë'.

⁹ A'na piyapi no'huihuatama', co Yosë imaramahuë'. "Imarahue," tapomarahue', co tahuëri pochin cancantëramahuë'. Ipora huanta' tashi pochin cancantarama'.

¹⁰ Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'tëquën imarama'. ¹¹ Nipirinhue' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahuë' cancantatoma', co manta' yonquiamahuë'. Co nanitaramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin

cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

¹² Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatënquëma', ninshitaranquëma'. Quisocristo canpoa marë' chiminin. Imapatama', oshanëma' inquitërinquëma'. ¹³ A'naquëma' nani hua'qui' imatoma' a'napita catahuarama' ni'ton, Quisocristo noya nohuitërama'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Canpitanta' hui'napi'sanquëma', nani sopai minsërama'. Napoaton ninshitaranquëma'.

¹⁴ Ya'ipi imaramasopita hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Yosë nohuitërama' ni'ton, ninshitaranquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Quisocristo noya nohuitërama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquëma'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Nani tahuëri, apia'huaro'sa', Yosë nanamën yonquiarama'. Napoaton chiníquën cancantarama'. Chiníquën cancantatoma', sopai nani minsërama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

¹⁵ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquë ya'huërin sopitaráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohuë'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co tēhuëinchachin Tata Yosë nosororamahuë'. ¹⁶ Isoro'paquë nisha nisha ya'huërin aoshahuainpoaso marë': Monshihuanacasaráchin cancantëré'. Ma'sha quënanpatëra, nohuantapatëré'. Ma'huanpatëra, yanocantëré', naporë'. Inapitaso' co Tata Yosë nohuanton ya'huërinhuë'. Sopai nohuanton, ya'huërin. ¹⁷ Isoro'pa' ta'huantarin. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarin. Inasáchin pa'yatohuatëhua', topinan quëran nanpiarigua'. Nipirinhue', Yosë noya imapatëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Ya'huëmiatarigua'.

Quisocristo inimiconën

¹⁸ Co hua'quiya quëranhuë', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantararin. "Cristo yao'mahuachin, inimiconën huë'sarin," itërinënpoa'. Nani natantërama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuëri naniriarin, tēnhua'. ¹⁹ "Quiyanta' imarai," topirinahuë', nani pipipi. Co tēhuëinchachin Yosë huëntonënquë ya'conpihuë'. Ya'conpi naporini, co pipiitonahuë'. Pipipi quëran nitotërehua'. "Co onporonta' cancanëna quëran huarë' imapihuë'," tēnhua'.

²⁰ Canpitaso nipirinhue' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Napoaton no'tëquën yonquirama'. ²¹ Nitotopiramahuë',

naquëranchin pënëantaranquëma' yonquicamaso marë'. No'tën nanan imapatëhua', co nonpin nanan natëarihua huë'.
 22 Tëhuëchachin nonpin nanan sha'huitarinënquëma'. “Quisososo' co Cristohuë'. Co Yosë hui'ninhuë',” ta'tona', yanonpintërinënquëma'. Inapoatona', Quisocristo inimicotapi. Tata Yosënta' a'popi. 23 Yosë hui'nin a'pohuachina', co Tata Yosënta' nohuitapihuë'. “Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin,” topachina', Tata Yosënta' imasapi.

24 Ya'nan imapoma', no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanëma quëran Tata Yosë nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama huachi. 25 Quisocristo chachin sha'huitërinpoa': “Imamiatohuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama',” itërinpoa'.

26 A'naquën yanonpintarinënquëma' ni'ton, ninshitaranquëma'. 27 Canpitaso nipirinhue' Ispirito Santo ya'huëtërinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuanton, ya'coancantërinquëma'. Nani tahuëri a'chintërinquëma'. Cancanëmaquë Yosë nanamën a'chintërinquëma'. Co onporonta' nonpintërinquëmahuë'. No'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, co a'napita a'chintinquëmaso' ya'huërinhuë'. Ina natëhuatama', no'tëquën yonquiarama'. Sha'huitërinquëmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

28 Ipora quëran huarë', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huëtërinquëmahuë'. Co pa'yanaramahuë'. 29 Quisocristo noyasáchin ninin, nitotërehua'. Napoaton Yosë huëntonënuquë ya'conpatëhua', noya nicarigua'. Inpitasona noya nipachina', nani Yosëri anoyacancantërin ni'ton, hui'nin pochin ni'sarin, tënëhua'.

3

Yosë hui'ninpita

1 Ma noya Tata Yosë nosororinpoa' ni'ton, hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhue' co nitotopihuë'. “¿Onpoatonta' Yosë pochin cancantacaso' nohuantopi?” toconpi. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. 2 Na'con, iyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' Yosë hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. A'na tahuëri noya noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicarigua' nimara. Co ya'ipi nitochatërarëhuahuë'. Nipirinhue', Quisocristo o'mantahuachin, nirayarigua'. Ina ni'patëhua', ina pochachin nicarigua'. 3 “A'na tahuëri Quisocristo ni'sarëhua',” ta'tëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarëhua'. Quisocristoso' noyápiachin

cancantërin ni'ton, canpoanta' noyápiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴Yosë pënëninpoa'. Co ina natëhuatëhuahuë', oshahuanëhua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë natërëhuahuë'. ⁵Noya nanan nani nitotërama'. Quisocriso o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co pi'pisha tëranta' oshahuaninhuë'. ⁶Tëhuënchachin imapatëhua', nóya nisarëhua'. Co pa'yatarihuahuë' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitërëhuahuë'. Co ya'coancantërinpoahuë'. ⁷Ni'cona, apia'huaro'sa', nisha a'china'piro'sa' nonpintochinënquëma'. Noya nipatëhua', noya cancantarëhua'. Quisocriso noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸Nani tahuëri co noyahuë' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huarë' sopai co noyahuë' cancantaton, oshahuanin. Inaso' nonpintohuachinpoa', canpoanta' oshahuanarëhua'. Napoaton Yosë hui'nin o'marin sopai minsëaton nicha'ëinpoaso marë'. Ya'ipi oshanënpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'.

⁹Huëntonënquë chachin Yosë aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarëhuahuë' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancantatonpoa', yonquinën chachin quëtërinpoa'. Nasitantarëhuaso pochin ninëhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuahuë' oshahuanacaso'. ¹⁰Co sacaihuë' Yosë hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasáchin nipatëhua', Yosë hui'ninpita pochin nisarëhua'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipachina', co Yosë huëntonënquë ya'conpihuë'. Co imapisopita nosorohuachinahuë', co Yosë hui'ninpita pochin nisapihuë'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahuë' cancantopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarëhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹Ya'nán imapoma quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. “Noya ninosoroco,” itërainquëma'. ¹²Iráca Cainoso' sopai natëton, iin tëparin. ¿Ma'marëta' tëparin? Iinso' noya ninin ni'ton, no'huíton, tëparin. Ama ina pochin cancantocosohuë'.

¹³Napoaton iyaro'sa' co natëpisopitahuë' no'huihuachinënquëma', ama pa'yancosohuë'. ¹⁴Iráca canpoanta' ina pochin co noyahuë' cancantërëhua'. Co Yosë nohuitatëhuahuë', chimipi pochin nipirëhuahuë', Yosë anoyacancantërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Napoaton iporaso' ninosororëhua'. Ina quëran Yosë huëntonënquë ya'conëhuaso' nitotërëhua'. Co ninosorohuatamahuë', co Yosë anoyacancantërinquëmahuë'. Chimipi pochin cancantarama'. ¹⁵A'na piyapi

no'huihuatama', tēpatona'piro'sa pochin Yosē ni'sarinquēma'. Tēpatonapiro'saso', co Yosē pochin nanpimiatacaiso ya'huērinhue'. ¹⁶ Quisocristoso nipirinhue' na'con nosoroatonpoa', nicha'ēinpoaso marē' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotērinpoa'. Inapochachin iyaro'sa, ya'ipi Quisocristo imapisopita nosorocaso' ya'huērin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huērēnamēnpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huērin. ¹⁷ Quisocristo imarēhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huērin. A'napita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quētahua'. Co inapita catahuahuatēhuahuē', co tēhuēnchachin nosororēhuahuē'. Co canpoa capini ninosorohuatēhuahuē', co Yosēnta' nosororēhuahuē'. ¹⁸ "Ya'ipi imapisopita nosororahuē," topatēhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quēran napoa'huasohue'. Cancanēnpoa quēran huarē' nosoroatēhua', catahuahua'.

Co tē'huatatēhuahuē' Yosē nontērēhuaso'

¹⁹ Tēhuēnchachin a'napita nosorohuatēhua', no'tēquēn Yosē nanamēn imasarēhua'. Ina quēran co huachi tē'huatacaso' ya'huētarinpoahuē'. "Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa'," ta'tēhua', noya cancantarihua'. ²⁰ Co noyahuē' nipatēhua', cancanēnpoa quēran nitotatēhua', sētērēhua'. Co noyahuē' ninēhuaso' Yosēnta' nitotērin. Napoaponahuē', cancanēnpoa quēran huarē' yaimapatēhua', inanta' nitotērin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatēhua', noya cancantatēhua', Yosē nontarihua'. ²¹ Napoaton iyaro'sa', cancanēnpoa quēran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. "Yosē noya ni'sarincō," topatēhua', co Yosē tē'huatarihuahuē'. Co tē'huatatēhuahuē', nani tahuēri ina nontarihua'. ²² Yosē pēnēninpoaso' natēhuatēhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantērinsoáchin yonquihuatēhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatēhua', ma'pitaso nipatēhua', quētarinpoa'. ²³ Yosē nani pēnēninpoa' hui'nin imacaso marē'. Naporahuatōn, ninosorocasonta' sha'huitērinpoa'. "Quisocristonta' inachachin sha'huitērinpoa'," ta'tēhua', cancanēnpoa quēran natēahua'. ²⁴ Yosē natēhuatēhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatēhua', ya'coancantomiatērinpoa'. Ispirito Santo quētērinpoa' ya'coancantinpoaso marē'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarēhua'. Ina quēran Yosē nohuitērēhuaso' nitotērēhua'.

4

Nonpin nanan a'chinpiso'

1 Na'con iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, pënënananquëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. "Yosë nanamën a'chinahuë," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Napoaton a'chintohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. "Nonpin nanan nimara," ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënquëmahuë', ama natëtocosohuë'. 2 Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. "Quisocristo Yosë hui'nin niponahuë', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Nonën chachin ya'huëtërin," itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënquëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. 3 A'naquënso nipirinhue' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihuë'. "Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarinhue'," toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina pochin Ispirito Santo anitotërinpoahuë'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantërehua'.

4 Canpitaso' apiá'huaro'sa', Yosë hui'ninpitanguëma' ninama'. No'tëquën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minsëarama'. Sopai nohuanton, nonpin nanano'sa' a'chintopirinënquëmahuë', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiniquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahuë'. 5 Inapitaso nipirinhue', co Yosë nohuitatonahuë', co nanamën chachin a'chinpihuë'. Isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co imapisopitasohuë' nonpin nanan natëpi. 6 Quiyaso nipirinhue' Yosë nohuitatoi, no'tëquën a'chinal. Yosë imapisopita noya nataninacoi. Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohuë' nipirinhue', co yanatërinacoihuë'. Ispirito Santoso' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpihuë'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuitërehua'.

Iráca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

7 Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonënuquë aya'compachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocaso'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. 8 Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahuë', co pi'pisha tëranta' ina nohuitarihuahuë'. 9 Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinpoaso marë'. A'naíchin hui'nin ya'huëtopirinhue', a'paimarin.

Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ¹⁰ Co canpoariso' nosoropirëhuahuë', Yosëso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuanton, hui'nin chachin o'marahuaton, chiminin. Ya'huërënamënpoa' chiminin ni'ton, oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatërinpoa'.

¹¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoroa'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ¹² Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanpirëhuahuë', noya ninosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua', ya'coancantomiatërinpoa'. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tëhua', canpoanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpaso marë'. Hua'yanën chachin ni'ton, cancanënpoaquë ayonquirinpoa'. "Tëhuëchachin Yosë ya'coancantërinpoa'," tënëhua'. ¹⁴ Tata Yosëri hui'nin isoro'paquë a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Quiyarisó' ni'nai. Nani tahuëri piyapi'sa' sha'huitárai. ¹⁵ "Quisocrisoso' Yosë hui'nin. Ina natërahue'," topatëhua', Yosë pochin cancantatëhua', imamiatarihua'. Inanta' ya'coancantërinpoa'.

¹⁶ Yosë nohuitatëhua', natërehua. "Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya," tënëhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Yonquirinsoráchin imasarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. ¹⁷ Yosë noya nohuitohuatëhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quëran ayaro' tahuëri nanihuachin, co tē'huatarihuahuë'. Quisocristo nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroarihua'. Napoaton ayaro' tahuëri co pa'yanarihuahuë'. ¹⁸ Imarëhuasopita capini noya ninosorohuatëhua', co nisitarihuahuë'. Inapochachin Yosëre'quënpoa' ninosorohuatëhua', co tē'huatarihuahuë'. A'naquën piyapi'saso' na'con tē'huapi. "Yosë ana'intarinco," ta'tona', tē'huatochinachin cancantopi. Canpoaso nipirinhue' "Yosë na'con nosoroatonpoa', oshanënpoa' inquitërinpoa'," topatëhua', ya'ipi tē'hua inquitarinpoa'.

¹⁹ Yosë'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosë nosoroatëhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰ A'naquënso' "Yosë nosororahuë," taponahuë', iin no'huirin. Co inaso' no'tëquën noninhue', nonpiánin. Piyapi quënanëhua'. Yosëso nipirinhue' co quënanëhuahuë'. Piyapi quënanarihuarahuë', co nosorohuatëhuahuë', aquëtë huarë' Yosëso' co nanitarëhuahuë' nosorocaso'. ²¹ Quisocristo pënëninpoa'. "Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco'," itërinpoa'.

5

Onporahuatësona Yosë imamiatacaso'

1 Ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," tënëhua' ni'ton, huëntonënuë ya'conëhua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. "Quëmapi tëhuëenchachin nosorohuatëra, hui'ninpitanta' nosororë'," topi. 2 Napoaton Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' noya natëhuatëhua', tëhuëenchachin hui'ninpitanta' nosoroariahua', tënahué. 3 Yosë nosorohuatëhua', pënëninpoaso' no'tëquën natëariahua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparëhua'. 4 Canpoaso' Yosë hui'ninpitana' ni'ton, nanitaparëhua' sopai minsëcaso'. "Quisocristo catahuarinpoa'," topatëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantariahua'. Isoro'paquë na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huërin anishacancantinpoaso marë'. Nipirinhuë', Quisocristo yonquihuatëhua', catahuarinpoa' imamiatacaso'. 5 "Quisocristo Yosë hui'nin chachin," topatëhua', achinicananinpoa' sopai minsëcaso marë'. A'napitariso' co nanitopihuë' sopai minsëcaiso'.

Yosë anitotërinpoaso'

6 Quisocristo isoro'paquë chachin o'marin. O'mahuachina, Yosë nohuanton, i'quë aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitërinso' tiqiaton, corosëquë chiminpachina, huënainën pa'nin. Co topinan aporihuaninhuë'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. Inaso' no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisoso' Yosë hui'nin chachin," itërinpoa'. 7-8 Tata Yosë noya anitotërinpoa' hui'nin natëcaso'. Ni'co'. "Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporo huarë' natëtërë'," topi. Inapochachin cancanënpoaquë Ispirito Santo sha'huitërinpoa'. Quisocristonta' i'quë aporihuanpachina, ya'ipiya Yosë natërin. Naporahuaton, canpoa marë' chiminpachina, huënainën pa'nin. Cara chachin napopináchin anitotërinpoa'. 9 Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina', natëtërëhua'. Yosëso nipirinhuë' noya noya ni'ton, no'tëquënáchin nontërinpoa'. Napoaton ina sha'huitoahuachinpoa', na'con na'con natëtacaso' ya'huërin. Nani Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin. Ina nicha'ërinpoa'," tënëhua'. 10 Yosë nani sha'huitërinpoa' ni'ton, imarëhuasopita nitotërëhua'. Cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. A'napitaso nipirinhuë', co Yosë natëpihuë'. "Quisoso co Yosë hui'ninhuë'. Co nicha'ësarinoahuë'," ta'tona', Yosëri nonpintërinso pochin cancantopi. No'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co natëpihuë'. 11 Yosëso' huëntonënuë aya'coninpoa' ina pochin

nanpicaso marë'. Hui'nin chachin anoyacancantërinpoa' nanpimiatacaso marë', tënëhua'.¹² Yosë hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'. Co'so' ina imapatëhuahuë', co nanpimiatarihuahuë'.

Chiniquën cancantatëhua', imamiatahua'

¹³ Canpitaso' Quisocristo natërama'. “Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, imasarahüë,” topatama', huëntonënguë nani aya'coninquëma'. Ina nohuitatoma', nanpimiatarama. Ina nitotacamaso marë' ninshitaranquëma'.¹⁴ Yosë nontohuatëhua', natanarinpoa'. Ina nohuantërinso chachin natanpatëhua', noya nataninpoa'.¹⁵ “Noya nataninpoa',” ta'tëhua', ina ninahua' nohuantërinso chachin quëchinpoa'. “Co onporonta' nonpintarinpoahuë', acotarinpoa',” ta'tëhua', noya cancantarihua'.

¹⁶ A'naquën Yosë imamiataponahuë', co noyahuë' ninin. Co Yosë a'poaponahuë', oshahuanin. Inapita marë' Yosë nontahua' anoyacancanchin. A'naquënso nipirinhüë' imapirinhüë', co noyahuë' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiatërin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marë' Yosë nontacaso' ya'huërinhuë'.¹⁷ Co noyahuë' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhüë', co Yosë a'pomiatohuachinahuë', cha'ësapi.

¹⁸ Yosëri imarinsopita huëntonënguë aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë hui'nini chachin a'paiarin. Sopairi yanonpintopirinhüë', Quisocristori catahuarin ni'ton, co sopairi minsëarinhuë'.

¹⁹ Imarëhuasopitaso' Yosë hui'ninpitanoa' ninëhua'. A'napitaso nipirinhüë' co imapihuë' ni'ton, sopairi hua'anëntërin. Camaihuachina, ina natëpi. Ina nitotërëhua'.

²⁰ Yosë hui'nin chachin o'maton, no'tëquën Yosë anohuitërinpoa'. Inasáchin no'tëquën yonquirin. Yosë nohuitatëhua', yonquirinsoráchin imasarëhua'. Quisocristo nohuitërëhua' ni'ton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Inaíchín Yosëso' ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Ina nohuitohuatëhua', nanpimiatarihua'.²¹ Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huërinhuë'. Yosëíchín chinotahua'. Nani huachi.

Coansha

Coanshari ninshitaantarinsó'

No'tën nanan imarëhuaso'

¹ Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënguë nani ya'conama'. No'tën nanan imarama' ni'ton, tëhuëchachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënënguëma', nosororinënguëma'. Ya'ipinquëma' yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tën nanan imamiatätëhua', ninosoroarëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴ A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' nóa cancantërahuë. ⁵ Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', ténahuë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahuë'. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶ Yosë nosorohuatëhua', natëarihua'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco," itërinpoa'. Ya'nan imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷ A'naquënso nipirinhüë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaiso marë'. "Quisocristoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhüë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë'," topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocristo inimiconën, ténahuë. ⁸ Ni'cona nonpintochinënguëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaarinquëmahuë'. Nipirinhüë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹ A'naquën co Quisocristo nanamënáchin imapihuë'. "Quiyaso' na'con na'con nitotërai," toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitapihuë'. Quisocristo nanamën imapatëhua', Tata Yosë nohuitarihua'. Hui'nionta' nohuitarihua'. ¹⁰ A'na piyapi huë'pachin: "Carinquëma' a'chinchinquëma'," itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohüë'. Co Quisocristo nanamën a'chintohuachinquëmahuë': "Inca.

Co yanatanainquënhuë," itoco'. Ama ya'huëramaquë aya'concosohuë'. "Yosë catahuainquën," ama itocosohuë'.¹¹ Co Quisocristo natëtonahuë', co noyahuë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohuë'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.

Nicapon yapa'ninso'

¹² Na'con na'con yasha'huitopiranquëmahuë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahuë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë topirahuë'. Canconpato, ninontohuatëhua', noya noya cancantarihua'.¹³ Isëquë Quisocristo imapisopita yonquiarinënquëma'. Yosë nohuanton, huëntonënquë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos a'patarinënquëma'. Nani huachi.

Isonta' Coanshari ninshitaantarinso'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinso'

¹ Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isëquë ya'huarahuë. No'tën nanan imaran ni'ton, tëhuënchachin nosororanquën.

² Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro noya ya'huë'in, ama canioinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in," itërahuë, Yosë nontato.

³ I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitirinaco: "Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin," itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahuë. ⁴ Nani Quisocristo nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'con nosororanquëma'. No'tën nanan imapatama', nóya cancantarahuë. Ina na'con na'con nohuantërahuë.

⁵ Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocristo imapi ni'ton, o'shitanon, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuaran, natantërahuë. Yosë natëton iya inaporan. ⁶ Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaiquë sha'huitirinaco: "Iya Acayo noya nosororincoi," itiirinaco. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuantaquë' noya pa'ina', ténahuë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohuë'. ⁷ Quisocristo noninso' a'chinápi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' ina marë' ma'patopihuë'. ⁸ Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohuë'. Inapitaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatëhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatëhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininso'

⁹ Ya'ipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitëranquëma'. Tiotripisëso nipirinhüë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin. ¹⁰ Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahuë. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincioi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' canconpachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinënuquë aya'coninhüë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinhüë', co ina tëranta' nohuantërinhuë'. "Ama pëinëmaquë aya'concosohüë'," itopirinhüë'. Aya'conpachinara, no'huiton, inapitanta'

niyontonpi quëran yaocoirin. “Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohuë',” toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipisopita nonanquësohuë'. Noya nipisopita nonanquë'. Noya nipatëhua', tëhuë'nchachin Yosë imarigua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.

Imitirio noya nininso'

¹² Imitirioso nipirinhüë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. “Inaso' noya quëmapi,” tënai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha'huitopiranquënhüë', co aquëtë' yaninshitëranquënhüë'. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquën pa'sarahüë, topirahuë'. Pa'pato, niquënanpatëhua' noanhua'.

¹⁵ Yosë asanocainquën. Ina quëran noya cancanta-ton, noya ya'huaran. Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënë'nquën saludos a'patarinë'nquën. Ya'ipi nipa-yaraisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahüë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiago iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'paiarinquëma', nicha'ësarinquëma'. ² Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocancainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa' (2 Pedro 2.1-17)

³ Carinquëma' iyaro'sa' nosororanquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahuë', apira nanan natantërahuë. A'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, tënahüë. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocoso huë', tënahüë. ⁴ Tëhuëenchachin a'naquënso' nonpin nanan a'chintarinëinquëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. "Ma'sona nohuantëréhuaso niahua'. Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë'," ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tëhuëenchachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhüë'. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinëinquëma'. Chiníquën cancantatoma', no'tëquën a'chinco'.

⁵ Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinahuë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinahuë', Yosëri chiníquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha

cancantohuachina', chiníquën ana'intarin. ⁶ Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinahuë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'. "Quiyanta' nóyacoí ni'toi, natëinacoiso' ya'huërin," topiso marë', co huachi Yosë'pa' ya'huëpihuë'. Nani Yosëri yonquirin chiníquën ana'intacaso'. Tashinanquë tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuëri parisitopiquë a'pararin. Co onporonta' cha'ësapihuë'. ⁷ Iráca Sotomaquë ya'huëpisopitanta' pa'pi co noyahuë' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacasohuë' nipirinhüë', napopi. Ina marë' Yosëri chiníquën ana'intërin. Pën inápa quëran a'paimarin ahuiquitacaso marë'. Sotoma, Comora, inapita huiquitopi. Ya'cariya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquiinpoaso marë' ninshitërinpoa'. Inapita yonquiatëhua', "A'na tahuëri oshahuano'sa' pënquë parisitomiatapi huachi," tënëhua'.

⁸ Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', huë'ëiri ahua'yantërinso pochin cancantatona', inahuara yonquinëna quëran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tëranta' yanatëpihuë'. "Co insonta' camaiinpoaso' ya'huërinhuë'," toconpi. Chiníquën nanantopisopita Yosëri acorinso' inapitanta' tëhuapi. ⁹ Iráca Moisésë chiminpachina, Yosëri anquëni hua'an a'paimarin nonën pa'pitacaso marë'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosërëtohuachina, nino'huipi. Naporó' anquëni chiníquën nanantaponahuë', co nohuantërinhuë' sopai pinocaso'. Co inaora ana'intacaso' yonquirinhüë'. "Sinioro ana'inchinquën," itërin. ¹⁰ Nisha a'china'piro'saso' nipirinhüë' Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë', tëhuapi. Ma'sharo'sa pochin cancantatona', co yonquipi huë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Inapoa'ona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huërin.

¹¹ ¡Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosë natëpihuë'. Paramo pochin cancantopi. Iráca Paramoso' coriquiráchin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantërin. Corinta' iráca co noyahuë' ninin. Co hua'ano'sa' yanatërinhuë', no'huirin. Ina marë' Yosë nohuanton, chiminin. Inapita pochin cancantopisopita Yosëri chiníquën ana'intarin. ¹² Quisoso imaramasopita coshatacaso marë' niyontopatamara, nisha a'china'piro'santa' huë'pi. Naporó' Yosë yonquicaso nipirinhüë', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosë të'huatatonaraihuë', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huëpirinhüë', co nosoropihuë'. Inahuara noya ya'huëcasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'qui'

co o'nanpachinahuë', no'pa' yaniromarin. Ina pochin nipachina, yararo'tè' quënanpatamara, pa'yatërama'. "O'nan huë'sarin," topiramahuë', co o'naninhuë'. Ihuana' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pënënpirinënquëmahuë', nonpin nanan a'chintatënënquëma' co catahuarinënquëmahuë'. Nara nitërintonta' yonquico'. Pi'ipi tahuëri nanihuachina, nitacaso' ya'huërin. Co nitohuachinahuë', "Nani chiminin huachi," ta'ton, hua'anëni nishitëterin. Itënë chachin ocoirin ni'ton, noyá chiminin huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocriso nanamën nitotaponaraihuë', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina marë' chiniquën ana'intacaso' ya'huërin huachi. ¹³ Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quënin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton tapanacaso nipirinhuë', co nitotapanpihuë'. Ina marë' Yosëri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirin. Co huachi a'pininhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanquë pa'miatapi. Quisocriso a'pohuachina', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin huachi.

¹⁴ Iráca Inocori chachin inapita ninorin. Atan shiin inaso'. Atan quëran saota shinpita ya'huërin piquëran Inoco ya'huërin. Ninoton, naporin: "Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatërahuë' anquëniro'sarë chachin o'mararin. ¹⁵ Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Yosë no'huipisopita no'tëquën ana'intarin huachi," tënin iráca. ¹⁶ Yosëso' noya nosoropirinpoahuë', inapitaso' ma'sha onpohuachinara, ina no'huipi. Co sano cancantopihuë'. Ma'sona tëranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahuë' cancantatona', napopi. "Quiyaso' noya noya nitotërai," ta'tona', chiniquën nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihuë', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso marë' napotopi.

Chiniquën cancantatëhua', Quisocrisoíchin imamiatahua'

¹⁷ Canpitaso nipirinhuë' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanquëma' ni'ton, pënënanranquëma'. Quisocriso ca'tano'sanënpita sha'huitërinpoaso' ama naniantocosohuë'. ¹⁸ "Ayaro' tahuëri nanirihuachin, co noyahuë' quëmapi'sa' ya'huërapí. Yosë nanamën tēhuaapi. Co noyahuë' cancantatona', a'naratipita nisapi," itërinpoa'. ¹⁹ Inahuara nohuantopiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantërinhuë'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huënton a'na huënton co huachi noya nini'tona', ya'huapihuë'.

²⁰ Canpitaso nipirinhü' iyaro'sa', Yosë nanamën na'con yonquico' noya noya imacamaso marë'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa' Yosë pochin cancantacaso'. Naporahuaton, Yosë nontáco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' cancanëma quëran huarë' noya nontacaso'. ²¹ Inapotatoma', nani tahuëri nóya cancantoco' Yosë nosoro'inquëma'. Ina na'con nohuan-toco'. Quisocriso yonquiatoma', o'mantacaso' tahuëri ni-naco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirin quëran nicha'ësarínpoa'. Yosë'pa' nanpimiatarihua'.

²² A'naquënso' co noya natëyátërapihü'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quëran pënëncó' no'tëquën yonquicaiso marë'. ²³ Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pënquë anotohuachina, a'naróáchin manë' ama huiquitacaso marëhuë'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pënëncó' ama parisitopiquë paacaiso marëhuë'. A'naquënso nipirinhü' nonpin nanan pa'yatatona', co noyahuë' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pënëncó'. Nipirinhü', ama pi'pian tëranta' inapita pochin cancantocosohüë'. Napopiso' ama yonquicosohüë'. Ni'cona sopai minsëchinquëma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵ Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparín. Noya a'paiarinquëma' ama anotërëso pochin tëhuëcamaso marëhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsëarínpoahuë'. Noya noya tapararínpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuëri ya'huërinquë noya ni'sarínpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cancantarihua'. Tata Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nohuanton, Quisocriso nicha'ësarínpoa'. Inasáchin catahuarínpoa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iráca quëra huarë' chini chiníquën nanantërin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natëahua'. Ama onporonta' nani-antahuasohüë'. Amen. Nani huachi.

Cotasë

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitiincoso marë'. Quisocristoíchin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuatón, nani ma'sha a'notërinco.

² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënnquëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuantón, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'.

Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵ Quisocristonta' inaora nohuantón, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuatón, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nanpiantarin. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiníquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huënnainën a'parin. Chiminaton, nicha'ërinpoa.

⁶ Huëntonënnquë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëíchin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantararin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantararin. Naporo' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuënnchachin naporapi. Amen.

⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa': "Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nanpiárahüë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiníquën nanantërahuë," tënin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹ Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahüë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahüë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. ¹⁰ I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë. Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiníquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. ¹¹ Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipiquoë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisiaquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹² "¿Inta' nontarinco?" ta'to, tahuërëtopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. ¹³ Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tëtëtëntaquëchin nitonporin. ¹⁴ Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. ¹⁵ Nantëonta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiníquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. ¹⁶ Inchinan imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷ Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama të'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. ¹⁸ Nanpiárahüë. Chiminaporahuë', nanpiantarahuë. Caso' chini chiníquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso'

cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanpiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë a'pararahuë. ¹⁹ Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuanton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰ Ni'nanso' co quëmaora nitotopiranhüë', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarinaco. Canchisë tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'pairahuë, itërinco.

2

Ipisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahüë. ² Nani nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiniquën ca marë' sacatërama'. Co amiatomacohüë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. 'Yosë a'parincoi, a'chinarai,' itopirinëinquëmahuë', nonpinapi. Inapita natanpatama': 'Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³ Imaramacoso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'nanquëma'. ⁴ Nipirinhüë', co huachi noya nosororamacohüë'. Iráca ya'nan imapomaco, tëhuëenchachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororama'. Iporaso nipirinhüë' co huachi iráca pochin noya ninosororamahuë'. Co huachi canta' noya nosororamacohüë'. Ina marë' sëtato, co noya ni'nanquëmahuë'. ⁵ Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanëma quëran nosoroantaco. Naporahuaton canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahüë', paaparahuatëinquëma', ana'intaranquëma'. Nanparin tacopirinso pochin nisarama'. A'na tahuëri ya'huëramaquë co insonta' imasarinacohüë'. ⁶ Napoaponahuë', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tëranta' nohuantëramahuë', Nicoraitaro'sa'

itopiso'. Co noyahuë' nicacaso' a'chintopirinënquëmahuë', co nohuantëramahuë' natëcamaso'. Carinta' co costarahuë'.⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', Yosë'pa' ya'huëmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara nitërinso' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

Ismirinaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁸ Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Ismirinaquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Chiminaporahuë', nanopiantarahuë.⁹ Imaramacoso marë' na'con parisitëramaso' nitotërahuë. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', Yosë nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantërama'. A'na tahuërinta' Yosë'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Iporaso nipirinhüë' a'naquën chiníquën pinorinënquëma'. 'Yosë piyapinëncoi quiyaso', topirinhüë', Satanasë huëntonënquë ya'conpi.¹⁰ Ipora tahuëri'sa' na'con parisitapiramahuë', ama të'huacosohüë'. Sopai nohuanton, tashinan pëiquë po'moarinenquëma'. Yosë a'pocamaso marë' napotarinënquëma'. Shonca tahuëri pochin parisitarama'. Tëpapurinënquëmaonta', ama a'pocosohüë'. Imamiatohuatamaco, inápaquë acanaranquëma'. Inatohua' nanopimiatarama'.¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', co parisitopiquë paatoma', parisitomiataramahüë'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Pircamoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹² Ina quëran sha'huitaantarinco:

—Ansiano Pircamoquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Chiníquën nanantato, sahuëni cato quëran chachin to'napinan pochin nininso' ya'huëtërinco ana'inta'huaso marë'.¹³ Canpita ya'huëramaquë nohuitërahuë. Inaquë na'a piyapi'sa' co noyahuë' cancantopi. Satanasëri hua'anëntopirinhüë', canpitaso' noya imaramaco. Antipasë natëtonco, noya pënëntopirinhüë', ina marë' tëpapi, ni'nama'. Satanasë chachin inaquë ya'huërin, tënahüë. Parisitapomarahüë', co a'poramacohüë'. Ina marë' noya ni'piranquëmahüë',

¹⁴ co ya'ipinquëma' no'tëquën imaramacohuë'. A'naquëma' Paramo pochin cancantërama'. Iráca inaso' Yosë nanamën nitotopirinhüë', Yosë piyapinënpita nonpintërin. Inimiconënpita hua'anën sha'huitërin anishacancantacaiso marë', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi marë' acopisonta' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquëma' nisha cancantërama'. Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinëinquëmara, a'naquëma' natëtoma', Nicoraitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Insosona co naniantohuachinhüë', chiníquën ana'intarahüë. Nanamëhuë quëran sahuëni inëshin nininso' ya'huëarin oshahuano'sa' ana'inta'huaso marë'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsëhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca israiro'sa' Yosëri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuëso' carimanta' quëchinquëma' sano cancantacamaso marë'. Imaramaco ni'ton, nasha nininëma' a'naya a'nayanquëma' aco'inquëma'. Canpitaora nitotarama'. Huiiri na'piquë ninshitahuato, quëchinquëma'. Cancanëma quëran noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Tiatiraquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁸ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Yosë hui'ninco quirica a'pataranquëma'. Ya'pirahuë pën nënërinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quëran huarë' nitotërahuë. Nantëhuënta' sha'pi hua'na pënquë a'përëso pochin ni'ton, huënaráchin ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya natëtomaco, ninosororama'. A'naquëma' pahuantohuachinquëmara, nicatahuarama'. Ma'sha onpoapomarahüë', noya ahuantërama'. Ya'nan imapomaco, noya ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina marë' noya ni'piranquëmahuë', ²⁰ co ya'ipi cancanëma quëran imaramacohuë'. A'na sanapi corto pëiquë chachin nonpin nanan a'chintopirinquëmahuë', co a'paramahuë'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuë' sanapi niponahuë', chiníquën nanantaton, piyapinëhuëpita anishacancantërin. Inapochachin iporaso' ina sanapi pënënarinquëma' co noyahuë' nicacamaso'. 'Noya monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso marë' nosha

acohuachina, noya capacaso'. Ca'co,' itohuachinquëmara, a'naquëma' natëtoma', monshihuanama'. Nosha mamanshi marë' acopiso' ca'nama'. Ina pochin ina sanapi nonpintërinquëma'. ²¹ Co a'naroáchin ana'intërahuë'. Hua'qui' pënënpirahuë', co pi'pisha tëranta' nohuanterinhuë' natëincoso'. Oshahuanacaso' co yaa'porinhuë'. ²² Iporaso nipirinhüë' ana'intarahuë huachi. Chiniquën aparisitarahuë. A'napitanta' anishacancantërin sopita co oshanëna' a'pohuachinahuë', chiniquën ana'intarahuë. ²³ Sanapi imarinsopitaso' co natërinacohuë' ni'ton, ata'huan tarahuë. Ina nicatona, ya'ipi imarinacosopitanta' yonquiapi. 'Tëhuëenchachin Sinioro nohuitërinpoa'. Yonquirëhuasonta' nitotërin. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa,' tosapi. ²⁴ A'naquëmaso nipirinhüë' co nonpin nanan natëramahuë'. 'Noya noya nitotërai,' itopirinëinquëmahuë', 'Sopai imatona', napopi,' ta'toma', co ina natëramahuë'. Iporahuanta' noya imaramaco ni'ton, co aquëtë' pënëna'huanquëmaso' ya'huërinhuë'. ²⁵ Chiniquën cancantatoma', o'manta'huaquë huarë' imamiatoco. ²⁶ Sopai minsëhuatama', a'na tahuëri chiniquën nanan quëtaranquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' natëhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. ²⁷ Tata Yosë nohuan ton, chiniquën nanantërahuë. Canpitanta' catahuaramaco copirnoros'a' co natërinacosopitahuë' ana'inta'huaso'. No'pa huë'ëta hua'naquë pa'quirëso pochin oshahuano'sa' ana'intarihua'. ²⁸ Naporahuaton, huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin quëchinquëma'. Noyápiachin a'pintaranquëma'. ²⁹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

3

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran Quisoso sha'huitaantarinco:

—Ansiano Sartisiquë ya'huërinsona' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco ninshitaranquëma'. Caso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso' canta' camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa' acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita nitotërahuë. A'napitaso' nicatënëinquëma',

'noya imapi,' topirinahuë', co tēhuēnchachin imarama-cohuë'. Chimipi pochin cancantërama'. ² Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' topiramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahuë'. Huë'erëso pochin cancantërama' ni'ton, co yonquiramahuë'. Pënsha yatacopirinso pochin cancantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitërë' noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta' chiniquën Yosë yonquiantaco'. ³ Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën no'tëquën a'chintërinënuëma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuë', a'naroáchin ana'intaranquëma'. Ihuatona'pi huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'. Co nitotasënuëmahuë', o'mantarahuë. ⁴ Napoaponahuë', caraichinquëma' noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin noya nicatoma', co në'huëtërinso pochin cantantaramahuë'. Ina marë' canpitaso' noya ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa' ichiya'huëcontaranquëma'. Inatohua' nóya cantantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵ Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cantantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiatarama'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahuë'. Tata Yosë sha'huitarahuë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahuë. Anquëniro'santa' natanapi. ⁶ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷ Ina quëran itaantarinco:

—Ansiano Piratiripiaquë ya'huërinsonata' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huitërin. 'A'na tahuëri quëma shiparinquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahuë Yosë huëntonënuë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatënuëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'. ⁸ Cari nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahuë' nípomarahuë',

noya ninama'. Co chiníquën nanantapomarahuë', nanamëhuë noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatërëso pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca nohuanton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinquëmaso'. ⁹ A'naquën nonpintatënëinquëma', 'Yosë piyapinënpitacoi quiyanta', itopirinëinquëmahuë', Satanasë huëntonëinquë ya'conpi. A'na tahuëri ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinëinquëma'. 'Tëhuëenchachin no'tëquën imarama'. Quisocristo nosororinquëma', itarinëinquëma'. ¹⁰ Chiníquën cancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'. Natëramaco ni'ton, carinquëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiníquën aparisitarahuë tënica'huaso marë'. Co naporó' parisitaramahuë'. Nicha'ësaranguëma'. ¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. Ama naniantatomacohuë', imamiatoco. Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë canaaramahuë'. ¹² Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin pantarama'. Piyon pëi' achinirinsó pochin na'con nohuantaranquëma'. Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta' a'poarinquëmahuë'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri panca ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato, nasha nininëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranquëmahuë'. ¹³ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹⁴ —Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato, no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa' natëinacoso' ya'huërin. ¹⁵ Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotato, co noya ni'nanquëmahuë'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'. Ahuaihuatëranta', yashin o'orë'. Co noya huairinsohuë' nipirinhüë' o'opatëra, amirotërë', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco naporini, noya ni'itëinquëmahuë'. A'naquëonta' të'nai

pochin nipi. Co nitochátërapihuë' ni'ton, nosororahuë.
¹⁶ Canpitaso nipirinhue' co noya ahuairëso pochinhue'
 ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi cancanëma
 quëran imaramacohue' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha
 amirotatë' yaimorëso pochin ni'nanquëma'. ¹⁷ Canpitaso'
 naporama': 'Na'a ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya
 ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi. A'napita quëran
 noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë';
 topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancanëma
 quëran yonquiramasopita nitotërahuë. Sa'ahuaya pochin
 ni'nanquëma'. Coriqui pahuantërinso pochin canpitaso'
 na'con pahuantërinquëma' noya cancantacamaso'.
 Somaraya pochin cancantatoma', co tëhuënychachin
 nohuitëramacohue'. Sa'ahua capa a'mocaso' nininso pochin
 co noyápiachin cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'.
¹⁸ Napoaton pënënanquëma'. Chiníquën nontoco
 catahuainquëma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi në'huë
 inquiren. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'.
 Inapochachin canpitanta' nontoco catahuainquëma'
 noya yonquicamaso marë'. Na'con pahuantërinquëma'
 Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin yonquico Yosë noya
 ni'inquëma'. Yonquihuatamaco, huiríchin a'morëso
 pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama'
 ni'ton, co tëhuënychachin nohuitëramacohue'. Nimirioquë
 acorayatëreso pochin anoyacancanchinquëma' cancanëma
 quëran nohuitamacoso marë'. ¹⁹ Nosoroatëinquëma',
 chiníquën nontëranquëma'. Ana'intëranquëma' noya
 cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita
 a'porahuatoma', casáchin tahuërëtantaco huachi.
²⁰ Cancanëmaquë yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' non-
 taranquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin ninaranquëma'.
 Natanahuatamaco: 'Ya'coancantoco,' itohuatamaco,
 ya'coancantaranguëma'. Niichicoshatëreso pochin
 nóya ninohuitarihua'. ²¹ Nani sopai minsërahuato, Tata
 Yosë'pa' ya'huarahuë. Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta'
 sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya acoaranquëma'.
 Canpitaro'co hua'anëntarahuë. ²² Imaramaco ni'ton, Ispirito
 Santo chachin nontëranquëma'. Huëratëhuanpatama',
 noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë'
 ninshitohuatan, itërinco Quisoso.

4

¹ Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nan nontërinco' nontaantarinco. Tronpita pihuipiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

² A'nanaya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso' quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranënuquë a'nara' huënsëarin, ni'nahuë. ³ Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëarin. Yahua'tan niponahuë', huëron pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. ⁴ Inaquë cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin miáchin huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso' yancopi. ⁵ Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso' pipiarin. Huënsha huënsha'tarin. Huiratantarinso pochin nonpiso' natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë. Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', tënahué. ⁶ Shira notënanquë panca sono pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantërë'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi, nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi. ⁷ Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian pochin ya'norin. ⁸ Nisha nisha niponaraihuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota saota ya'huëtapi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtapi. Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'. Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapí.

⁹ Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itahua'. Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhue',” topachinara, ¹⁰ ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuëinchachin hua'anëntërinpoa'. Co onporonta' chimianinhue',” ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: “Quëmasáchin nóyanquën,” itatona',

Yosëri ayancotërinso', shiranën notënanquë acoantapi. Chinotatona', itapona':

11 "Quëmasáchin Siniro imarainquën. Noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën. Nani tahuëri natëinënquën. Ya'ipi nanitaparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quëma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin," itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patërinso'

1 Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë ya'huërinso' quënanato, quirica ni'nahuë, so'nanpinan. Inchinan imirin quëran Yosëri së'quërarin. Cato quëran chachin nani ninshitërin. To'niquë noyá achinpitërin. Canchisëro' achinpitërin. 2 A'na anquëninata' ni'nahuë. Chiniquën nanantaton, chiniquën nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huëtërin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? tënin.

3 Ya'ipiro'paquë yonisápirinahuë', co insonta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinacaso'. Inápaquë ya'huëpisopitanta' co nanitopihuë'. Acoporonta' yonípirinahuë', co inso tëranta' nanan ya'huëtërinhuë' oporinatón nicacaso'. 4 Co insonta' nanitohuachinhuë', chiniquën sëtato, na'nërahuë. Na'nëapirahuë', 5 a'na ansiano sha'huitërinco.

—Ama na'nëquësohuë'. Ni'quë'. Tapi shiin nani ya'ipi minsërin. Cota huëntonënquë nasitaton, chini chiniquën nanantërin. Inari nanitërin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itërinco.

6 Itohuachincora, Quisoso quënanahuë. Huancanachin Yosë huënsërinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahuë', carniroa'hua nani tëpapiso pochin ya'norin. Canchisë pomohuan nisahuaton, canchisë ya'pirin ya'huëtërin. Chiniquën nanantaton, canchisë ispiritoro'sa' a'parin ya'ipiro'paquë nicainpoaso marë'.

7 Ina quëran ya'cariconahuaton, Yosë inchinan quëran quirica ma'parin. 8 Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' së'quëpi pi'niatona' chinotacaiso marë'. Sënaonta' a'naya a'naya quëpapi, oro quëran nininso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huërin tomontacaso marë'. Tomontërinso pochin imarëhuasopita Yosë nontërehua'. "Nontohuatëhua', noya nataninpoa'," ta'tona', Yosë chinotapi.

9 Chinotatona', inahuara yonquinëna quëran nasha cantanën cantarapi.

“Noya noyanquën, Siniro, ni'ton, nanan ya'huëtërinquën quirica ni'camaso'. To'ni i'shotohuatan, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca tēparinēnquën. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quëran ocoiran Yosë imacaiso marë'. Napoaton quëmasáchin nanitëran ya'ipiya hua'anëntacaso'. Nisha nisha parti ya'huëpirinahuë', imarinēnquën, Siniro. Nisha nisha nananquë nonpisopita imarinēnquën. Nisha nisha copirnorí hua'anëntërinsoyita niponaraihuë', natërinēnquën.

10 Hua'anëntëranquë aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yosëíchin yonquicaiso marë'. A'na tahuëri no'paquë chachin ichihua'anëntaran huachi. Ma noyanquëncha quëmaso paya,” itopi, cantatona'.

11 Ina quëran hua'huayátërahuë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë shiranën, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi. Hua'huayátërahuë ya'huëpi, co pichinahuanhuë'. Inapitanta' chiníquën naporapi:

12 “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanëna' inquitacaso marë' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Nani ma'sha ya'huëtërin, ya'ipi hua'anëntarin. Ya'ipi nitotërin. Napoaton ya'ipinpoa' natëahua'. 'Yosparinquën, Siniro,' itahua',” tosapi.

13 Ina quëran ya'ipi Yosëri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuë. Inápaquë ya'huërinsoyita, isoro'paquë ya'huërinsoyita, chiminpisopita, marëquë ya'huërinsoyita, ya'ipiya Yosë chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Hua'anëntarinpoa' ni'ton, 'Yosparinquën' itahua'. Inasáchin natëahua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparin. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quëra huarë' ina natëahua',” tosapi.

14 —Naporinchi paya. Tëhuënhachin inasáchin natëahua', topi catapini ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

1 Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Quirica so'nanpinan nininso' quënantarahuë, canchisë to'niquë achinpitërinso'. Naporo' Carniroa'huari ya'nan achinpitërinso' i'shotërin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininso' chiníquën nonin, huirá pochin natanahuë.

—¡Huëquë huachi! itërin.

² Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuë, huiríchin nininso'. Ina aipi quëmapi huënsëarin. Pë'chinan quëparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochin yancotëtaton, pa'sarin minsëcaso marë'.

³ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoarinta' përantarin.

—¡Huëquë huachi! itërin. ⁴ Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quëhuashin nininso'. Ina aipi a'na quëmapi' huënsëarin. Panca sahuëni së'quëarin. Chiniquën nanan ya'huëtërin quira nicacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë na'a piyapi'sa' niahuëatona', nitëparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuë'.

⁵ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin.

—¡Huëquë huachi! itoahuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuë. Quëmapi ina aipi huënsërinso' paransa së'quërin cosharo' pë'tënacaso marë'. ⁶ Naporo' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuë:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuë', co ina pochin pa'topirinhue', inanta' pa'tarin. A'na tahuërira' i'huaquë huarë' sacatopirinahuë', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', tënin.

⁷ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotërin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari përantarin, ya'natomarinso'.

⁸ —¡Huëquë huachi! itoahuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quëmapi ina aipi huënsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chminatona', chimipiro'sa' ya'huëpique pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën tanari tëpaarin. Naporahuaton, chiniquën caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tëparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquë un cuarto itopi.

⁹ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, artaro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inápaquë ni'nahuë. Inaanaquë na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nóya imapi. Co të'huatonaraihuë', Yosë nanamën a'chinpi. Ina marë' tëpapi. ¹⁰ Tëpahuachinara, hua'yanëna' inápaquë ya'huëcontarahuatona', Yosë nontápi.

—Quëma Sinioro chini chiniquën nanantëran. Noyasáchin nicaton, no'tëquën nonan. ¿Onporo huarëta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tëparinacoiso marë' no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tosapi.

¹¹ Napotihuachinara, Yosëri itërin:

—Ninataco'. Oshaquëran ana'intarahuë. Co tahuëri naniyatërarinhuë'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pënëntapi. A'naquën tëpaantahuachina', isëquë chachin huëantapi anta'. Naporo huarë' tëparinënquëmasopita no'tëquën ana'intarahuë, itërin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quëtërin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motërin.

¹² Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotaantarín. Inarë' nani saotaro' i'shorin. Inapotihuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuë'. Nincoan huë'saponahuë', quëhuashin huënai pochín nisarin. ¹³ Naporahuaton, tayoraro'santa' anotapi. Iquira nara nitërinso' canora niponahuë', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatërinso pochín nisapi.

¹⁴ Pi'iro'tënta' capa nisarin. Quirica so'nanëso pochín co huachi ya'noarinhuë'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copirnoros'a', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiniquëno'sa', inapita Yosë të'huatatona', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi nanino'saquë ya'conapi na'picaíso marë'.

Patrono'sa' piyapínënpitarë chachin panca na'pianaro'saquë na'pirapi. ¹⁶ Ya'ipi piyapi'sa' të'huatatona', motopi nontapirinahuë':

—Panca na'piro'sa' notarintatona', ya'copiinacoi ama Yosë quënanaincoiso marëhuë'. Inápaquë hua'anëntarin. Carniroa'huanta' chiniquën no'huirincói. ¹⁷ Nani ana'intacaso' tahuëri nanirin. Ana'intohuachincói, co insonta nanitarinhuë ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosë marcanën acotopiso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochín niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarínco. Catapini anquëni ya'nopi, ni'nahuë. A'naso' pi'i pipirínso' parti huaniarin. A'nanta' pi'i ya'conínso' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotërapí. Inaquëpita Yosëri acorín isoro'pa' ana'intacaiso marë'. Oshaquëran Yosë nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquëniro'sari ihuan ya'copirapi ama marëquë, isoro'paquë inaquëpita ma'sha

onpocaiso marëhuë'. Ama nararo'sa tëranta' oyanacaiso marëhuë' ya'copirapi. ² Ina quëran a'nanaya a'na anquëninata' ya'noantarin. Pi'i pipirinsó' parti quëran huë'sahuaton, hua'na'huaya quësarín Tata Yosë marcanën acocaso marë'. Inaso' catapini anquëniro'sa' sha'huitërin:

³ —Ama apiramiáchin ana'intocohuë'. Ninataco Yosë piyapínënpita catahuai. Co Yosë marcanën acochátëraraihuë'. Të'yainaquë acotëra'piapi. Nani acotohuatoi, ya'ipiro'pa', marë, nararo'sa', inapita ana'intoco', itiirin.

⁴ Ina quëran të'yainaquë Yosë marcanën acotëra'piapi a'napitari nohuitacaiso marë'. Notohuaro' acotë'yatëra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotërai, ténin, natanahuë. Ya'ipi Israiro huëntono'saquë napotërin. ⁵⁻⁸ Shonca cato' huëntono'sa' ya'huërin, israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huëpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Cosi, Mincamin, inanapo huëntono'sa' ya'huërin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotë'yatëra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹ Ina quëran hua'narëso pochín niantarahuë. Hua'huayatërahuë' piyapi'sa' Yosë'pa' quënanahuë. Co pichicasohuë'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosë hua'anëntacaso' shiranën notënanquë huaniapi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Nisha nisha parti quëran huëcatona', Carniroa'hua yamotatona', notërapí. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Mërëmë pochín nininsó' së'quërahuatona', Yosë chinotapi.

¹⁰ “Tata Yosëíchin nicha'ërinpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Carniroa'hua anoyacantërinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiníquën nonatona'.

¹¹ Inaquë Yosë chachín hua'anëntacaso' shiranënquë huënsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochín nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirínquë notohuaro' anquëniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi:

¹² “Tëhuëinchachín Siniro, piyapi'sa' nicha'ëran. ¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Ya'ipiya chinochinënquën. Ya'ipi nitotëran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparan ni'ton, ya'ipi natëinënquën. ‘Yosparínquën, íchinënquën. Na'con natëmiatarínquën. Co onporonta' a'poarínquënhuë'. Amen,” itapi.

¹³ Ina quëran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quërantá huëntapi? ¿Nitotëran tí? itërinco.

¹⁴ —Co caso' nitotërahuë'. Quëma nitotëranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatëra, sha'huitërinco:

—Isopitaso' chiníquën parisitaponaraihuë', co Yosë a'popihuë'. Carniroa'huari huënainën quëran anoyacancantërin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵ Napoaton Yosë ya'huërinquë huëntapi. Tahuërirë chachin tashirë chachin ina chinotapi. Yosëri ichiya'huëaton, ni'sarin. ¹⁶ Co huachi tanaponahuë', co yamoroponahuë'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuë'. Noya ya'huëintarapi. ¹⁷ Ni'co'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'paiarin. Quëchitërahuaton, noya ii' a'notërin o'ocaiso marë'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'paiarin. Yosë'pa' noya noya nanpiapi. Yosëri chachin na'nëi' amitarin ni'ton, co huachi sëtaponahuë', itërinco.

8

Sënan oro quëran nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco, ni'nahuë. Ipora huanta' Carniroa'hua quirica së'quëarin. Nani saota to'niquë achinpitërinso' i'shotërin. A'naíchin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina, ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'. ² Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtopi pihuicaiso marë'. ³⁻⁴ Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninata' huëcaton, Yosë chinotopiquë artarora'huaya notënanquë huaniconin. Apëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina nontápi. “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoí, Sinioro,” itohuachinara, noya natanin. ⁵ Ina quëran anquëni Yosë artaronënuquë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. Apëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë tē'yatërin. Tē'yatohuachina, a'naroáchin huira pochin natanahuë. Chiníquën tēnëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'intarin, tēnahuë.)

Tronpita pihuipiso'

⁶ Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopianachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷ Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanton, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarín. Huënaire chachin anotarín. Pancana huiquitarín. Patoma pochín huiquitarín. [Cacharonquë un tercero, topiso'.] Nararo'sa', panpatëro' inapitanta napochachín huiquitarín.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarín. Pihuiantahuachina, panca motopi pochín nininso' ni'nahuë. Pën pochín orotërimarín. Yosë nohuanton, marëquë anoitërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochín marë huënai taranín.

⁹ Patoma pochín ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochín ta'huantopi.

¹⁰ Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochín iiro'sa' tapiarin. ¹¹ Ina tayloraso' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochín main nisarín. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

¹² Nani cara anquëni pihuirín. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochín pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochín tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

¹³ Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochín noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiníquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', tënin.

9

¹ Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso' pochín a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiníquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarín.

² I'soatohuachina, acopo quëran conai' pipiarín. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso' pochín pipiton, pi'i ya'copiarín. Ya'ipi parti tashiarín. ³ Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca sëquërë pochín ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi të'huatoro'. Sëquërë pochín niponaraihuë', yonpinca pochín huitapi. ⁴ "Ama panpatëro', nara mono', nitërinso' inapita pë'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën të'yainquë ya'huëtöhuachinarahuë', inapita aparisitoco'," itërin. ⁵ Co tëpaponaraihuë', a'natëräpo yoqui pochín aparisitapi. Yonpincari huininsö pochín niponahuë',

co sanoaponhuë'. Pa'pi iquin natanaponaraihuë', co chiminaponahuë'. ⁶ Na'con parisitatona': "Chimiin nipachin," tosapirinahuë', co chiminaponahuë'. Chiminacaiso' nohuan-topirinahuë', co nanitapihuë'.

⁷ Panca sèquërë pochin ya'notona', chiníquën pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso marë' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotë pochin oro quëran nininso' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi. ⁸ Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa'pini' pochin natëtopi. ⁹ Sha'huëtëonta' tachiton. Hua'na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhuë'. Pa'pachinara, anpianhtëna quëran chiníquën tënëntërapí. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinso pochin tënëntapi. ¹⁰ Naporahuaton, yonpinca pochin hui'notopi. Iquin huitatona', a'natërápo yoqui pochin aparisitapi. ¹¹ Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inari camairinso', sopairo'sa' oncorapirinsó' parti quëran huë'nin. Cotio nananquë Apatono itopiso'. Crico nananquë Aporiono itopi. Tiquitona'pi tapon naporin.

¹² Na'con parisitacaiso' ninoton, nani a'notërinco. Ina ni'pirahuë', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica'huaso'.

¹³ Yosë nohuanon, nani a'natërápo anquëniro'sa' tronpita pihuipi co noyahuë' nipsisopita ana'intacaiso marë'. Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, inápaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpita huáncana quëran nontaton, pihuitona'pi itapon: ¹⁴ "Catapini anquëniro'sa' i'quiritëquë pa'ina' piyapi'sa' aparisitacaiso marë'. Panca i' yonsanquë nani ninarapiso', Iyopiratisii' itopiquë," itërin.

¹⁵ Itohuachina, anquëniro'sa' a'parin piyapi'sa' ana'intacaiso marë'. Iráca inaquë acopirinhaüë'. Nani ora nanirin ni'ton, a'parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tēpacaiso marë'. ¹⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë sontaro'sa' huë'sapi, ni'nahuë. Cahuarioro'sa' aipi huënsëriapi. "Cato pasa michon huë'sapi," tënin, natanahuë.

¹⁷ Hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' quënantarahuë. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopiso pochin a'mopi. Pënsha pochin huënaráchin nipi. A'naquë caninchin. A'nanta' sha'píchin. Cahuarioro'santa' nisha ya'nopi. Pa'pini' pochin mototopi. Nanamën quëran pën, conai', sha'pi mo'shi', inapita pipiapi. ¹⁸ Cahuarioro'sa' nanamëna quëran inapita pipirahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tēparapi. Notohuaro' chiminapi. ¹⁹ Nanamëna quëran tēparapi. Huinamëna quëraonta' ya'huan pochin quëtëtatona', tēparapi.

20 Na'a piyapi'sa' chiminpirinahuë', co naporo tēranta' a'napitaso' yonquiapihuë'. Ni'saponaraihuë', inachachin co noyahuë' cancantapi. Aquëtë chachin sopairo'sa' chinotapi. Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quëran, prata quëran, hua'na quëran, na'pi quëran, nara quëran, ina quëranpita nipiso'. Co inapitaso' quënantopihuë', co natantopihuë', co iratopihuë'. Co nanpipirinahuë', mosharapi. 21 Pa'pi co noyahuë' cancantatona', tēpatapi, pēnotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosëri ana'intërinso' ni'sáponaraihuë', co naporo tēranta' nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'.

10

Quirica'huaya oporininsó'

1 Ina quëran hua'narëso pochin a'na anquëninta' niantarahuë, chiníquën nanantërinso'. Chitoro' huancana inápa quëran o'mararin. Motën yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin. Tonainta' pën pochin ya'noarin. 2 Quirica'huaya së'quërin. So'nanpinan nipirinhüë', nani oporininsó' së'quërin. O'marahuatón, inchinan nantën quëran marëquë i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin. 3 Chiníquën nanantatón, chiníquën nonsarin. Pa'pini' përarinsó pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi. 4 Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: "Ama naporinsó' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë'," itërinco.

5 Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquë anquiontarin. 6 "Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuëinchachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. 7 A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinahuë', ipora huarë' nanirin. Inimiconënpita ana'intahuaton, hua'anëntarin," ténin panca anquëni.

8 Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco'so' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya së'quërinso' ma'paquë',

9 itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponahuë', nani ni'ipatan, main nisarin, itërinco.

¹⁰ Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatëra, main natanahuë. ¹¹ Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëantaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquën. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirnoros'a', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquën ninshitamaso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹ Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pëi' a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'. ² I'iratëso nipirinhüë', ama a'niquësohüë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³ Naporos tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahüë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquën nanan quëtarahuë no'tëquën sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴ Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparinos'a' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵ Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶ Iráca pënëntona'piros'a' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso marë'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhuë'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioros'a' acorapi Yosë yonquicaiso marë'. ⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëtë' pënëntacaso' ya'huaponhuë'. Naporos' ma'sha pa'pi të'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporos' quëran huë'sarin. Huë'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahuatón, tëpararin. ⁸ Quirosarinquë chachin tëpararin. Inaquë iráca Quisosonta'

tēpapi. Inaquē ya'huēpisopita pa'pi co noyahuē' cancantopi. Sotomaquē, Iquipitoquē inaquēpita ya'huēpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tēpahuachina', cachiquē tē'yatapi. Co pa'pitapihuē'. ⁹ Cara tahuēri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquē nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihuē', co nohuantapihuē' pa'pitacaiso'. ¹⁰ Tēpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanēnanta' topinan a'naya a'naya niquētapi. "Hua'qui' pēnēnatonpoa', apininpoa' nipirinhue', iporaso' nani chiminpi," ta'tona', capa cancantapi. ¹¹ Cara tahuēri miria napoápirinahuē', a'nanaya Yosē nohuanton, nanopiantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi tē'huatapi. ¹² Naporo' inápa quēran nontērinso' natanapi.

—¡Isēquē huēntaco huachi! itarin. Napotohuachina, inimiconēnpitari nicasoi', catoya'piso' inápaquē paantapi. Chitororē chachin paantapi. ¹³ Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' pēiro'sa' ohuatarin. Cancisē huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi tē'huatapi. "Yosē nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparin paya!" tosapí.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuē. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narēso pochin ni'nahuēso' sha'huichinquēma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quēran ya'natontarinso' anquēninta', pihuiantarin. Pihuihuachina, inápaquē chiníquēn nonsapi, natanahuē.

"Íraca quēra huarē' na'a copirnoros'a' ya'huēpirinahuē', iporaso' Yosēri ya'ipiya hua'anēntarin. Quisocristorē chachin hua'anēntomiatarin. Co onporonta' pipiapihuē'," tosapí.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosē'pa' ya'huēpiso' isonahuatona', Yosē chinotapi:

"Yosparinquēn, Sinioro. Quēmasáchin ya'ipi nanitaparan. Íraca quēran huarē' ya'huaton, ipora huanta' nanopiaran. Chini chiníquēn nanantaton, ya'ipi hua'anēntaran.

¹⁸ Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinēnquēnsopita ana'intaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tēquēn ana'intaran. Imarinēnquēnsopitaso nipirinhue', acanaaran. Inso tēranta' natēhuachinquēn, inápaquē quēpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinēnquēn, acanaaran. A'napitaso nipirinhue' piyapi'sa' aparisitatona tēpapi ni'ton, chiníquēn ana'intaran," itapi.

19 Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiníquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

1 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë ayonquiinpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca cato' tayoraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin. 2 Inaso' cayoron. Nani yahuaiarin ni'ton, chiníquën iquitaton, parisitárin. 3 Ina quëran a'na ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahuë. Panca ya'huan pochin niponahuë', ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisë motën ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuquë hua'an pochin yancotë yancorin. 4 Huinamën quëran inápaquë huihuicontahuachina, tayoraro'sa' a'tëntontarahuaton, isoro'paquë të'yatimarin. Patoma pochin të'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahuë. Panca ya'huan pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin. "Huaihuachin, hua'huin matahuato, ca'sarahuë," ta'ton, ninararin. 5 Ninaso', huairin. Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiníquën nanantaton, a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani yatëparin. Ina marë' ninarápirinhuë'. Nani nasitohuachina, Yosëri nichaërin. Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'. 6 A'shinso nipirinhue', co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo' quëtapi.

7 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë quira nisapi. Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopitarë chachin ahuëtopirinhue', 8 co nanitopihue' minsëcaiso'. Miquiri anquëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi. 9 Inapotatona', panca ya'huan pochin nininso' inápa quëran të'yatopi. Inaso' sopai chachin, Satanasë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', anquëninënpitarë chachin isoro'paquë të'yatopi.

10 Ina quëran inápaquë chiníquën noninso' natanahuë.

“Tēhuēnchachin sopai yaminsēpirinpoahuē', Yosē nicha'ērinpoa'. Quisocristorē chachin hua'anēntarinpoa'. Sopairi Yosē nontaton, na'con sha'huirapirinpoa'. 'Oshahuanpi,' itēra'piarinpoa'. Tahuērirē chachin tashirē chachin sha'huirapiápirinpoahuē', nani Yosēri minsērin.

11 Carniroa'hua chiminatōn, huēnainēn quēran anoyacancantērinpoa' ni'ton, sopai minsērēhua'. Nanamēn sha'huitatēhua', minsērēhua'. Yatēpapirinēnpoahuēnta', co a'porēhuahuē', tosapi.

12 Napoaton inápaquē ya'huēpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquē, marēquē, inaquēpita ya'huēpisopitaso nipirinhue', parisitapi. ¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsēcaso marē'. 'Co hua'quiya quēranhuē' Yosē ana'intarinco,' ta'ton, chiníquēn no'huitērin. No'huitaton, piyapi'sa' yaminsērin.”

13 Ina quēran Yosē nohuanton, hua'narēso pochin niantarahuē. Ya'huan pochin nininso' nani isoro'paquē tē'yatopi. Tē'yatohuachina, sanapi huairinso' aparisitapirinhuē', 14 Yosēri catahuarin cha'ēcaso marē'. Panca onian pochin anpiantēhuanaton, ta'arin. Co piyapi ya'huērinquēhuē' pa'sahuaton, cara pi'ipi miria pochin inaquē na'piarin. Yosē nohuanton, ma'sha ya'huērin capacaso'. 15 Chiníquēn no'huiton, ya'huani yamapirinhuē'. Nanamēn quēran panca ii' pipirin. Tēquēin pochin pipirin sanapi quēpacaso marē'. 16 Ii' tē'yatopirinhuē', no'pa' huēncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimíitērinhuē'. 17 Napoaton sopairi chiníquēn no'huirin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuēapon. Yosē natēpisopita tēpacaso marē' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarin. 18 Ina yonquiaton, marē yonsanquē huaniarin.

13

Ma'sha marē quēran pipirinso'

1 Ina quēran hua'narēso pochin niantarahuē. A'na ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' marē quēran pipiarin. Canchisē motohuan nisahuaton, shonca pomonēn ya'huētērin. A'naya a'naya pomonēnquē yancotē' ya'huētērin. Hua'an pochin chiníquēn nanantērin ni'ton, naporin. Motēnaquē nininēnpita nani ninshitērin, Yosē pinorinso'. “Yosē quēran chini chiníquēn nanantērahuē,” ta'ton, ninshitērin. 2 Yarani pochin niponahuē', tocani pochin nantētērin. Nanamēnso' pa'pini pochin nanantērin. Panca ya'huani chachin chiníquēn nanan quētaapon ni'ton, chiníquēn nanantaton, copirno ya'conapon. 3 A'na motēn ahuētohuachina', chiminatē pochin niponahuē', noyatantarin. Noyatohuachin, ya'ipi

piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi. ⁴ Panca ya'huan chinotatona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: “Ma noyacha inaso paya. Chini chiniquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?” tosapì.

⁵ Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinsò' na'con Yosë pinosarin. “Yosë quëran chini chiniquën nanantërahuë. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë,” toсарin. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirnoros'a' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin. ⁶ Na'con Yosë pinosarin. “Caso' Yosëco,” toconapon. Yosë ya'huërintosonta' nocanarin. Inaquë ya'huërintosipitanta' pinosarin. ⁷ Yosë imapisopita co quë'yarinhuë'. Sopai nohuanton, aparisitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananguë nonpisopita hua'anëntarin. ⁸ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopitaichin co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. “Canpoa marë' Carniroa'hua chiminin,” ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipirinhue' co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huërinhuë' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinsò' chinotapi.

⁹ Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

¹⁰ “Mapachinënuquëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënuquëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. ‘Yosë catahuarinpoa', ta'toma', imamiatoco’.”

Ma'sha no'pa quëran pipirinsò'

¹¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipiarinsò' ni'nahuë. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huan pochin chiniquën nonsarin. ¹² Inanta' chiniquën nanantapon. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinsò' chinotacaiso marë'. Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatantarinso' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³ Ma'sha no'pa quëran pipirinsonta' nani ma'sha nanitaparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina nohuanton, pën inápa quëran anotarin. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴ Nisha nisha acoarin, sacai' nininsò'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsò' ni'tonënuquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': “Tëhuënhachin inaso'

Yosë,” tosapì. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: “Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapirinahuë', noyataantarinsò' nonanatëhua' chinotahua',” itohuachina', nisapi. ¹⁵ Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinso pochin ya'noarin. Noninso pochin natanapi. “Insosona co moshahuachincohuë' tëpaco',” tosarín. ¹⁶ Ina quëran camaiantarin. “Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhuë nipon, inchinan imiramaquëhuë nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyapinëpitarë chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tëranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë',” tosarín. ¹⁷ Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'anatona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tëranta' nanitapihuë'. Ma'sha marë quëran pipirinso' marcanën niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'naquënso nipirinhuë' nomironën niacotapi. ¹⁸ No'tëquën yonquiamaquë huarë' nomironën nitotarama'. “Piyapi niponahuë', inasáchin natërëhua',” ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënantarahüë. Sion motopiquë huaniarin. Inarë' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininëonta' niacotopi. ² Ina quëran inápaquë chiníquën tënëntërinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiníquën huira pochin natanpirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³ Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminaton, anoyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nanitopi ina cantacaiso'. ⁴ Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' monshihuana'pi pochin cancantopihuë'. Yosëichin yonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nan cayarinsò macatë' Yosë quëtërëso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵ Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶ Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷ —Yosë të'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëniri chiníquën nontaton.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huirarin:

—Íraca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipirinhüë', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochín cancantopisopita ya'huantapirinhüë', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahuë' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, tënin.

⁹ Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiníquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëcosohüë'. Ama mamanshinën moshacosohüë'. Të'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohüë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'.

¹⁰ Chiníquën no'huitënuquëma', main huino o'shitërëso pochín ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënuquë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'.

¹¹ Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', tënin.

¹² Ina yonquiatoma', chiníquën cancantoco'. Yosë nanamën natëtoma', Quisocristo imamiatoco'. Aparisitopirinënuquëmahüë', ama a'pocosohüë'.

¹³ Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë:

—Apira sha'huichinquën ninshitëquë': Insosona Sinioro imarinso marë' chiminpachina, noya cancanchina', tënin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuëenchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, tënin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴ Ina quëran hua'narëso pochín niantahuato, chitoro' quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochín ya'norinso'. Chiníquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni së'quërin nitërinso' macacaso marë'. ¹⁵ Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporaso' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin. ¹⁶ Itohuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷ Ina quëran a'na anquëni ya'huërë Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸ A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huitërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquëni.

¹⁹ Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiníquën no'huítan, no'tëquën ana'intarin. ²⁰ Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpíquë to'poipi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitërinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton, isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapooton, ana'intërinso' naniarin.

² Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono' niantarahuë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapí. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'. ³ Iráca Moisésë Yosëichin natëton, inimiconënpita minsërahuaton, cantarín. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarínsonta' cantarapi. "¡Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitapan. Ma noyacha catahuanancoi paya. Chiníquën nanantaton, noya ninan. Noya

hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinënquën.

⁴ Ya'ipiya Siniro të'huachinënquën. Ya'ipiya yonqui'inënquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuanosa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinënquën," topi cantatona'.

⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë. ⁶ Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'tëtënquë oro pochin ninqüë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marë'. ⁷ Ina marë' canchisë minëro'sa' pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. "Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiníquën ana'intarin huachi," ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'.

⁸ Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparín. Ina të'huatacaiso marë' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'into huachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantopiso'

¹ Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. Të'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiníquën no'huiton, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

² Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantërin. Të'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'piapona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuanton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë të'yaitarin. Inaquë të'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huërainën pochin anën nisarin. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso'pita taquiapi.

⁴ Ina piquëran a'na anquëninta' pa'nin. Minëquë ya'huërinso' iro'saquë të'yaitohuachina, inapitanta' huënai' taranarin. Tëquëin, i'sharo'sa', inapita napoapi.

⁵ Napohuachina, anquëni ii' a'pairinsoari Yosë nontaton tapon:

“No'tëquën Siniro ana'intaran. Iráca quëra huarë' ya'huaton, ipora huanta' nanpiaran. Noyasáchin ninan.

⁶ Na'a imarinënsopita tëpapi. Noya pënëntopirinahuë', tëpapi ni'ton, i'huëretaton, ana'intaran. Iiro'sa' huënai' atarantëran ni'ton, ina tëranta' o'ocaiso' ya'huërin. No'tëquën ana'intaran,” itërin.

⁷ Artaro quëraonta' noninso' natanahuë: “Tëhuëenchachin Siniro quëmasáchin ya'ipi hua'anëntëran. Chini chiníquën nanantaton, no'tëquën nonan. No'tëquën ana'intaran,” ténin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' pa'nin ana'intacaso marë'. Minëquë ya'huërinso' pi'iquë të'yanantohuachina, pi'i chini chiníquën pi'catarin. Pën pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiníquën aparisitarin. ⁹ Panca huëyaponaraihuë, co nirotapihuë'. Yosë no'huitona', pinosapi: “Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora,” tosapi. Parisitaponaraihuë', co nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'. Co Yosë yayonquiapihuë'.

¹⁰ Nani catapini anquëniro'sari ana'intapona' pa'pi. Ina quëran a'nanta' ma'sha marë pipirinso' ya'huërinquë pa'nin. Hua'anëntacaso' shiranënquë chachin paaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantararin. Të'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiníquën parisitatona', tarëtapí. ¹¹ Yosëso' chini chiníquën nanantopirinhue', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. “Pa'pi co noyahuë' ni'ton, aparisitarinpoa',” topi pinotona'. Co naporo tëranta' oshanëna' yaa'poapihuë'.

¹² Ina quëran a'na anquëninta' pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' panca i'quë të'yaitërin, Iyopiratisii' itopiquë. Inaquë të'yaitohuachina, pancai' niponahuë', huinquintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pëntonacaiso marë' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quëran huë'sapi quira nicacaiso marë'.

¹³ Ina quëran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuë. Ma'sha marë quëran pipirinso', nonpin nanan pënëntona'pi, inapitanta' niantarahuë. Cara chachin nanamëna quëran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'. ¹⁴ Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natëcaiso marë'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'pia'pona' quira nicacaiso marë'. Ana'intacaso' tahuëri nani ya'caritëriarin ni'ton, niyontonapona'. “Canpoari Yosë minsëahua',” ta'tona',

napoapona'. ¹⁵ Nani Quisoso sha'huitërinpoa': "Ni'co', iyaro'sa'. A'nanaya o'mantararahüë. Ihuatë pochin nicato, co nitotasënquëmahuë', o'mantararahüë ni'ton, nani tahuëri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosë noya ni'sarinquëma'. Noyápiachin a'morëso pochin noyasáchin nico'. Ina quëran o'mantahuato, co tapanapomahuë'. Noya cancantarama'," itërinpoa'. ¹⁶ Ana'intacaso' tahuëri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marë'. Armaquitono itopiquë niyontonapi. Cotio nananquë napopiso'.

¹⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantarin. Ihuanguë të'yanantohuachina, inápaquë Yosë chinotopiso pëi quëran chiníquën nonin. Hua'anëntërinso shiranën quëran "¡nani huachi!" tosarín.

¹⁸ Napohuachina, o'coritarin. Huirá pochin chiníquën tënëntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quëran huarë' co onporonta' ina pochin pa'chininhuë' niponahuë', napoarin. ¹⁹ Co Yosë natëpisopitahuë' ya'huëpíquë nocharotarin. Panca ninano' niponahuë', huëncharoaton, cararo'të huarë' niacoarin. Nisha nisha ninanoro'saquë ta'huantapi. Co Yosëri naniantërinhuë' ana'intacaso'. Papironiaquë na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co noyahuë' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, ana'intërin. Inapochachin a'na tahuëri chiníquën no'huiton, ata'huantarin. ²⁰ Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahuë'. ²¹ Inápa quëran ocai' anotapon. Panca masho ni'ton, quëquën. Catapini shonca quiro pochin quë'ninso'. Na'a anotohuachin, piyapi'sa' chiníquën parisitapi. Napoaton Yosë chiníquën no'huitona', pinosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochin nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëni minë' së'quëna'pi nininso' huëcapairahuatonco, itërinco: "Huëquë' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huërinso' a'nochinquën. Pasëquë a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huënséarin. Inaso' pa'pi co noyahuë'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacancantërin. ² Ya'ipi copirnoros'a' ina natëtona', co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin cancantatona', Yosë naniantapi. Piyapinënpitanta' ina imatona', co noyahuë' nicacaisoáchin yonquiapi," itërinco.

³ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahüë. Ispirito Santo nohuanon, co piyapi ya'huërinquëhuë' quëparinco. Inaquë co noyahuë' sanapi ni'nahuë. Ma'sha pa'pi të'huatoro'

nininsonta' quënanahuë. Iporaso' quëhuanën ya'norin. Canchisë mototahuaton, shonca pomon ya'huëtërin. Nisha nisha nininën ya'huëtërin, Yosë pinorinso'. Ya'ipi nonënguë ninshitëra'piarin. Ina aipi sanapi huënsëarin. ⁴ Inaso' noyápiachin a'moponahuë', co noyahuë' cancantërin. A'morinso' pa'ton ninin. Quëhuashin, quëhuanën, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pë'tënin. Monshihuana'pi pochin nitaparin. Minë oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë taparo' nininsoráchin ya'huërin. O'shitërinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantërin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotërin ⁵ Nininën pochin nininso' tē'inquë ninshitopi. Ninshitopirinahuë', ma'ta' tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihuë'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUË YA'HUËpisopita POCHIN

CANCANTËrin. PA'PI MONSHIHUANTË' NITON, INA A'CHININ QUËran MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO NOYAHUË' YONQUIPI topi, ninshitatona'. ⁶ Tëhuëenchachin ina sanapi pa'pi co noyahuë' cancantërin. Quisoso imapisopita co quë'yarinhuë'. "Quisoso imarai," topachinara, atëpatërin. Notohuaro' atëpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatërin. Ina nicato, panca pa'yanahuë.

Ina quëran anquëni itërinco: ⁷ "¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquën anitochinquën. Sanapi, ma'sha ina aipi huënsërinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquën nitotëquë'. Ina ma'shaso' canchisë mototahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. ⁸ Iráca isoro'paquë ya'huërin. Iporaso' co ya'huërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'noantarin. Acoporo' quëran huëantarin. Ayaro' tahuëri nanihuachin, parisitopiquë pa'sarin. Nipirinhuë', co'huara pa'shátërasohuë', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihuë' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporini, iráca quëran huarë' nininënpita nanpirin quiricaquë ninshichitonhuë'.

⁹ No'tëquën yonquiamaquë huarë' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisë motohuaninso', canchisë motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huënsërinso'. Naporahuaton, canchisë copirnoros'a' ayonquirinpoa'. ¹⁰ A'natërápo nani iráca hua'anëntëra'piapirinahuë', chimina'piapi. Iporaso' a'nari hua'anëntantarin. A'naíchin pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anëntacaso'. A'na tahuëri ya'noarin. Nipirinhuë', co hua'qui' hua'anëntaponhuë'. ¹¹ Ina piquëran ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininsoari hua'anëntapon. Nani canchisë copirnoros'a' ayaponahuë', inapita pochin nicaton, hua'anëntapirinhuë', a'na tahuëri Yosëri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiquë a'pararin.

12 Shonca pomontërinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anënchatërapihuë'. Tahuëri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anëntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' hua'anëntapon. Napoaponahuë', co hua'qui hua'anëntapihuë'. 13 Shonca copirnoros'aso' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' natëpona'. Piyapinënpitanta' camaiapona' ina natëcaiso marë'. 14 Inapitaso' Carniroa'hua yaminsëatona', quira nisapirinahuë', co nanitapihuë' minsëcaiso'. Inari minsëapon. Inaso' Quisocriso chachin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipiya hua'anëntarin. Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Piyapinënpitari imasapi. Yosëri huayonin ni'ton, natëmiatapi," itërinco anquëni.

15 Ina quëran a'chintaantarinco.

—Panca irosanta' ni'nan, ina aipi sanapi huënsërinso'. Inanta' a'chinchinquën nitotëquë'. Inapochachin a'na tahuëri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananquë nonpisopita. Hua'huayatërahuë' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros' hua'anëntërinso'pita. 16 Oshaquëran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso', inapita co huachi sanapi nohuantapihuë'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiniquën aparisatona', tëparapi. Ina quëran ahuiquitapi. 17 Yosë nohuanton, copirnoros'a' yonquiapi ma'sha të'huatoro' nininso' natëcaiso marë'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihuë' nininso' atahuantapi. Yosë nohuantërinso chachin nisapi. 18 Sanapi panca iros'a' aipi huënsërinso pochin panca ninano' ya'huapon. Ya'huëhuano'sa' pa'pi co noyahuë' cantantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros'a', inapita anishacancantapona' ma'sharáchin yonquicaiso marë'. Yosë a'pocaiso marë' yanonpintapi. Nonpintápirinahuë', Yosë nohuanton, atahuantapi anta'.

18

Papironia ta'huantërinso'

1 Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë, chiniquën nanantërinso'. Huënaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintërin. 2 O'marahuatón, chiniquën nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarín. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarín. Inaquë nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'tërosanta' inaquë pa'sapí.

3 Papironiaros'sari notohuaro' piyapi'sa' anishacancantopi. Ina pochin cancantatona', copirnoros'a', piyapinënpita, inapita co noyahuë' nisapi. Monshihuaninso pochin

nicatona', Yosë naniantopi. Ma'huano'santa' inaquë pa'anatona', nani ma'sha canapirinahuë," tënin anquëni.

⁴ Ina topachina, inápa quëran a'nari itërin:

—Ya'ipi imaramasopita pënënananquëma', natanco. Ni'cona papironiaro'sa' anishacancantochinënquëma'. Ina quëran pipiramaso pochin nicatoma', ama inapita pochin cancantocosohuë'. Co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma' canpitanta'. ⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yosëri naniantarinhuë' ana'intacaso'. ⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin. Na'con na'con i'huërëtacaso' ya'huërin. Pa'pi co noyahuë' nipi. ⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. "Quiyaso' nóya ya'huërai. Hua'an pochin nicatoi, co manta' pahuantërincoihuë'. Co quëyeron pochincoihuë'. Co onporonta' sëtaraihuë'," topirinahuë'. ⁸ A'nanaya Yosëri ana'intarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sëta'pona', tanarotapona', napoapona'. Yosëri chini chiníquën nanantaton, ana'intarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnorosanta' anishacancantërinso' sëta'pona'. Huiquitërinso' nicatona', na'nëpona'. Yosëri ana'into'huachin, na'nëpona'. ¹⁰ Aquë quëran quënanpachina', pa'pi të'huatapi.

"¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuë', a'naroáchin ata'huantopi. Yosëri ana'intërin," tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'piro'santa' sëtatona', na'nëpona'. Nani ma'sha pa'anacaso marë' ya'huëtopirinahuë', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhuë'. ¹² Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita ya'huëtopirinahuë', co incari tëranta' pa'antarinhue huachi. Nisha nisha pimonontëro'sa', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëro'sa' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'pihua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso ya'huërin. ¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina, nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaqui', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marë'. Piyapi chachin nipirinhuë', ma'sharo'sa' pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huëpirinhue', co huachi pa'anapihuë'. ¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itapona':

“Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huëtopirinënquëmahuë', capa nisarin. Co huachi noya ya'huapomahuë',” tosapi.

15 Ma'sha pa'ana'piro'sa' na'con canapirinahuë', sëtapi huachi. Të'huatatona', aquë quëran notërapì. Na'nëpona pochìn 16 itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuë', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinsò pochìn nipirinhüë', co huachi ya'huërinhuë'. Morin, caninë'mëtë', quëhuanë'mëtë', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininsò', inapita pë'pëpirinhüë',

17 a'naróachin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

Nanchahuano'santa' marë pa'tatona', na'a ma'sha aquë quëran quëpirinahuë'. Inapoatona', na'con canapirinahuë', co huachi pa'sapihuë'. Piyapinënpitanta' inaquë sacatona', canapirinahuë', co huachi canapihuë'. Inapitanta' aquë quëran ni'sapi. 18 Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. “Co onporonta' a'na ninano' iso pochìn ni'chinëhuahuë'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huëtopirinahuë', ta'huantopi,” tosapi.

19 Chiníquën sëtatona', mo'shiquë nipashimototapi. Iráca sëtohuachinara, inachintopiso'. Na'nëpona pochìn itapona':

“¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhüë', ayarin. Marë nancaquë pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihuë', a'naromaróachin ma'shanënpitarë chachin ta'huantërin huachi,” tosapi.

20 Ya'ipi inápaquë ya'huëramasopitaso nipirinhüë', ama ina marë' sëtocosohüë'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinënquëmahuë', nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cancanchina'.

21 Ina quëran hua'narëso pochìn niantarahuë. A'na anquëninta' ya'noantarin, chiníquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë të'yaitërin.

“Pancara'pi të'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Yosëri chiníquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

22 Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pihuipirinahuë', iporaso' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacatoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi cosharo' nipiso' natanapihuë'.

23 Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinahuë', noyá ta'huantapi. Na'con pënotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinahuë', Yosëri ana'intarin huachi," ténin.

24 Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tēpapi. Ina marë anta' chiníquën ana'intarin huachi.

19

1 Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantatona', chiníquën nonsapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiníquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

2 Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tēpapi ni'ton, i'huërëtërin,” topi.

3 Ina quëran itantapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhuë'. Conainta' tomontápon,” tosapi.

4 Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: “¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranënuë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin,” tosapi. 5 Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso' natanahuë.

“Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanguëmahuë nipon, piyapinënpitanquëmahuë nipon, inasáchin yonquico'. Ina nóya nicatoma' natërama' ni'ton, ‘Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya,’ itoco’,” ténin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinsó'

6 Ina quëran hua'huayátërahuë piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëëntarin. Chiníquën huira ahuëtërinso pochin natanahuë.

“Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

7 Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin. Ni'co'.

Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin. Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

8 Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuëenchachin inari catahuarin noya nicacaiso marë," tosapi.

9 Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë: "Carniroa'hua sa'acaso' pita nininquë përapachinquëma', nóya cancantarama'," itërinco. Ina quëran itaantarinco: "Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitëquë'," itërinco.

10 Naporo' isonahuato, yachinotopirahuë'. "Ama chinotocohuë'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëichin yonquiquë'," itërinco.

Quisoso nanamënáchin a'chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatërinso'

11 Ina quëran Yosë nohuanon, hua'narëso pochin niantarahuë. Pi'iro'të' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huënsëarin. No'tëquën nona'pi itërehuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nicaton, inimicoro'sa' minsëarin. 12 Ya'pirin pën nënërinso pochin huënaratarin. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorin. Inaquë a'na nininëonta' ninshitërin, inaora nitotërinso'. 13 A'morinso' huënaiquë a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin. 14 Notohuaro' inápaquë ya'huërinso'pitarí masapi, huiríchin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa' pochin pa'sapi. 15 Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicaton, topinan noncharapirinhüë', co noyahuë' nipisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiníquën ana'intarin. 16 Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËmapi CHINI CHINÍquËn NANANTATON, YA'IPI
COPIRNORO'SANTA', HUA'ANËntarin. INASÁchin NATËcaso'
YA'HUËrin

tënin. Tonamënuquënta' ina chachin ninshitërin.

17 Ina quëran a'na anquëninta' quënantarahuë. Inápaquë pi'i a'pininquë huanirahuaton, soporo'sa' përsarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiníquën përsarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'. 18 Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa',

chiniquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'ano'sa' piyapinënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuario'sa', inapitanta co cha'ësapihuë', tënin anquëni.

¹⁹ Ina quëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' quënantarahüë. Na'a copirnoros'a' sontaro'sanënpitarë chachin niyontonapi. Huiiri cahuario aipi huënsërinso' minsëcaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'. ²⁰ Quira nipachinara, huiiri cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuaton, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën moshapirinahuë', minsëarin huachi. Minsërahuaton, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinahuë', parisitopiqué të'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'. ²¹ Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya ata'huantarin. Chiminpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaquë huarë' noshinëna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininso'

¹ Ina quëran a'na anquëninta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita së'quërin. Niahuiso' sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soacaso marë' së'quërin.

² O'marahuaton, panca ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanasë itopiso'. Ina masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhüë' co ni'quiritarinhüë'.

³ Tonporahuaton, nanin acoporo' niningüë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhüë', co hua'qui quëranhuë' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahüë. Na'a piyapi'sa' quënanahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaiso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoíchin imapi. Yosë nanamën a'chinpi ni'ton, tēpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. "Quisosoíchin imarai," topachinara, nishitëconotëra'piapi.

Inapotopirinahuë', Quisosori ananpitaantarahuaton, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi. ⁵ Inapita'ton ananpitaantarín. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantarín ana'intacaso marë'. ⁶ Quisoso imarëhuasopita'ton ananpitaantarínpoa'. Noya nicatëhua', nóya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaiso marë'. A'na tahuëriso nipirínhuë', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiatërinso'

⁷ Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸ Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochín co pichicasohuë'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaiso marë'. ⁹ Nisha nisha parti quëran niyontónahuatona', Yosë piyapínënpita ya'huëpíquë huë'sapi. Huë'sahuatona', ninanonën tancapítapi. Imapisopita yatëpápirínahuë', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotóhuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaíchin cha'ësapi. ¹⁰ Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiárinhuë'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin chiníquën parisítapi. Co onporonta' sanoárinhuë'. Co onporonta' pipiápihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

¹¹ Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huíríchín nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiníquën nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nisarin. ¹² Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri ana'intacaso marë' ayontónarin. Naporo' quirícaro'sa' inápaquë ninshítërinso' a'naya a'naya oníriarin. A'naso' nanpirin quiríca itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita ninínënpita nani ninshítopi. A'na quirícantá ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita ninshítërinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahuë' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshítërinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³ Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'ítatona', marëquë chimiitopi

quëran huarë' ananpitaantarín no'tëquën ana'intacaso marë'. Insëquëso tëranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'. ¹⁴ Chimirin, chiminpisopita ya'huëpiquë, inapita panca sono pën orotárinquë të'yatapi. Inaquë parisitomiátápona'. ¹⁵ Co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochín niantarahuë. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanon, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon. Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarin. ² Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochín niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochín noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³ Inápa quëran chiníquën noninso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapínënpitarë chachin ya'huërarin. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarin. ⁴ Yosëri chachin na'nëi' amirayatarin. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochín ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', tënin.

⁵ Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitëquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶ Ina quëran itantarinco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahuë. Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiníquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiníquën cancantëre'. Inapochachin canta' catahuanranquëma'. Yamororëso pochín cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso marë'. Caora nohuanto, catahuanranquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanquinquëma'. ⁷ Sopai minsëhuatama', ya'ipi tapatëranquëmasopita quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochín ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramaco.

⁸ A'napitaso nipirinhüé' parisitápona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënquë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtochináchinhuë' cancantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitápona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirinhüé', co onporonta' pipiapihuë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

⁹ Ina quëran a'nara' anquëni huëcapairinco, ana'intacaso marë' minë' quëtopiso'. Huë'sahuaton, itërinco: "Huëquë', nasha ninano' a'nochinquën. Inaquë Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marë' nitaparinso pochin noyápiachin ninin," itërinco.

¹⁰ Itohuachincora, hua'narëso pochin niantarahüë. Ispirito Santo nohuanon, panca motopi'pa' quëparinco. Inaquë noya ninano' a'notërinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosë ya'huërin quëran chachin o'mararin. ¹¹ Yosëso' noya noya ni'ton, ina pochin nicator, huënaráchin huënaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huënaratarin. Caspi itopiso'. Isihuico pochin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹² Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huëtërin. A'naya a'naya ya'coanaquë a'na anquë'niri ni'sarin. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huëpi. Nisha nisha ya'coanaquë nininën nani ninshitopi. A'naya a'naya israiro'sa' huëntonën ninintërinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi. ¹³ Pi'i pipirinso' parti quëran pairatopiso' cara ya'coana ya'huëtërin. Pi'i ya'coninso' partinta' cara chachin ya'huëtërin. Huancana yonsanquëchin inapochachin cara cara ya'huërin. ¹⁴ Pairatopiso' shonca cato' na'pique paquëërin, panca nininso'. A'naya a'naya na'pique Quisoso ca'tano'sanënpita nininëna' ninshitopi. Shonca cato' ya'huërin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quëran nininso' anquëni ya'huëtërin a'nicaso marë'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitërinso'. Inapochachin pancanatërinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin. ¹⁷ Pairatopisonta' a'nirin. Anquëni niponahuë', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: "Saota shonca a'natërápo mitro ya'huëtërin," tënin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quëran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quëransáchin ninin. Oro niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantërë'. ¹⁹ Paira paquëëmarinquë noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton nininsopita quëran

nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huërin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quëran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quëran caninton niponahuë', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquëran canora niponahuë', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰ Ina quëran quëhuanën nisahuaton, pi'pian hui'ri hui'riton hui'shatërin. Onisi itopi. Ina quëran niantarinsonta' quëhuashin, cornarina itopi. Ina piquëranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quëran caninton, piriro itopi. Ina quëran niantarinso sha'píton, topasio itopi. Ina quëranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquëranso' caninton niponahuë', pi'pisha pi'pisha quëhuanën ya'huëtërin. Casinto itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quëran shonca cato' ya'huërin. ²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca hui'ri na'pi quëran nipi. Cachinta' oro quëran chachin ninin. Orosachin niponahuë', i'hua i'huanánshin quënantëre'.

Yosë chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquëso' co Yosë chinotacaso' pëi' ya'huërinhuë'. Yosë chini chiníquën nanantërinso chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³ Inatohua' pa'patëhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuë'. Tata Yosë chachin huënaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴ Inaquë nisha nisha piyapinpoa' napopianachin yonquiarihua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copirnorosanta' isoro'paquë chiníquën nanantaponaraihuë', naporo' Yosëichin yonquirapi. "Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya," tosapi. ²⁵ Inatohua' co huachi tashiarinhuë'. Ya'coanaro'santa' co huachi oncotapihuë'. ²⁶ Naporo' nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatëhua', inaquë ya'huarihua'. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa paya," ta'tëhua', inasáchin yonquiarihua'. ²⁷ Noyasáchin inaquë ya'huapona'. Co manta' osha ya'huërarinhuë'. Co noyahué' nipsisopitaso', co ya'conaponahuë'. A'naquën nonpinatona': "Imarai quiyanta'," topirinahuë', co inapitaso' ya'conaponahuë'. Carniroa'hua imarëhuasopitaráchin inaquë ya'huëcontarihua'. Nanpirin quiricaquë nininënpoapita nani ninshitërinpoa'.

22

Nanpirin ii'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Nasha Quirosarin niantahuato, anquëni pancai' a'notërinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin

ii' itopiso'. Yosë hua'anëntërin quëran pipirarin. Inaquë Carniroa'huanta' hua'anëntarin. ² Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yonsan quëran chachin nara papotërin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoro' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquëonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huëcaiso marë' ya'huërin. Co huachi canioponahuë'. ³ Inaquë co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhuë'. Tata Yosë Carniroa'huarë chachin hua'anëntarin huachi. Nani tahuëri piyapinënpoapita ina chinotáparihua'. ⁴ Inaquë pa'patëhua', Yosë chachin nirayarihua'. Inasáchin natëarihua'. Ina piyapinënpita nisarihua' ni'ton, nininën tē'yaquënpoaquë acotarínpoa'. ⁵ Co onporonta' tashiaponhuë'. Co huachi pi'i nohuantarihuahuë'. Co nanparin tēranta' nohuantarihuahuë'. Tata Yosëichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anëntarinpoa'. Co onporonta' pipiarihuahuë'.

Quisocristo o'mantacaso' tahuëri

⁶ Ina quëran anquëni sha'huitërinco: "Íráca quëra huarë' Yosë nohuanton, a'naquën ninopi. Iporaso' anquëninëncó a'paimarinco ninoca'huaso marë'. A'notëranquën ni'ton, ninshitéran Yosë piyapinënpita nitotacaiso marë'. No'tën nanan nani sha'huitëranquën. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin. Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarin," itërinco.

⁷ Quisoso chachinta' naporin: "¡Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë! Nani ma'sha anitotëranquën ninshitacamazo marë'. Insoquëma tēranta' natëhuatama', noya cancantarama'," itërinco.

⁸ Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahuë, natanahuë. Anquëni sha'huitohuachincora, isonahuë chinota'huaso marë'. ⁹ Yachinotopirahuë', sha'huitërinco. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Íráca quëran huarë' a'naquën Yosë nanamën pënëntërin. Quëmanta' pënëntëran. A'napita iso quirica natanahuatona', natëapi. Ya'ipinpoa' Yosë natërëhua'. Napoaton inasáchin chinotëquë'," itërinco.

¹⁰ Ina quëran itantarínco: "Ya'ipi Yosë anitotërinquënso' nani ninshitéran. Ama topinan ninshitéquësohuë'. Ninorínso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patëquë' nitochina'. ¹¹ A'naquën natanaponaraihuë', co natëapihuë'. Co noyahuë' nipsisopitaso', aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Co nishinahuën cancantopisopitanta', aquë aquëtë' niina'. Noya nipsisopitaso' nipirihuë', noya noya nisapi. Yosëichin cancantopisopitanta', noya noya imaina'," itërinco.

¹² Ina quëran Quisoso chachin itërinco: "Tëhuëenchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipiya no'tëquën i'huërëtarahuë. Co noyahuë' nipsisopita

ana'intarahuë. Noya nipisopitaso' acanaarahuë. ¹³ Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', ya'huárahüë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huárahüë. Co onporonta' ta'huantarahuë'” ténin.

¹⁴ Huënaïnën quëran anoyacancantërsopita nóya cancantapona'. A'mopiso' pë'sarëso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huëtopi nanpirin nara nitërinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquë noya ya'conapi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüë', co onporonta' Yosë ya'huërinquë pa'sapihuë'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pënotono'sa', monshihuana'piro'sa', tëpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huëmiatapi. A'naquëonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihuë' no'tën nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosë'pa' pa'sapihuë'.

¹⁶ “Ca Quisosoco anquëninëhuë a'patimaranquën. Nani nanan sha'huitërinquën ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marë'. A'naya a'naya niyontonpiquë a'patëquë' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosëri sha'huitërin: ‘A'na tahuëri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ësarín, itërin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintaranquëma'” itërinco Quisoso.

¹⁷ Ya'ipi Quisoso imarëhuasopita: “O'mantaquë' Siniro,” itërhua'. Ispirito Santonta', inachachin ténin. Natanamasopitanta', “O'mantaquë' Siniro,” itoco'. Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' nanpirin ii' quëchinquëma'. Achinirinpoaso pochin quëtarinquëma' noya cancantacamaso marë'. Co manta' pa'tërinhuë'.

¹⁸ Nani no'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipi ninorinso' no'tëquën ninshitëranquëma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huërin. Iso nanan apancatohuatama', iso quiricaquë sha'huirínso chachin nisha nisha quëran Yosë ana'intarinquëma'. Na'con na'con ana'intarinquëma'. ¹⁹ Iso quirica quëran nani no'tëquën anitotëranquëma'. A'na nanayan tëranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuitaramahuë'. Co Yosë ninanonëinquë pa'saramahuë'.

²⁰ Quisoso chachin anitotërinco'so' ya'ipi ninshitëranquëma'. “Tëhuëinchachin co hua'quiya quëranhuë' o'mantararahüë,” ténin. ¡Inapoquë' Siniro! A'naroáchin o'mantaquë', itërahuë.

²¹ Siniro Quisoso noya catahuainquëma'. Ya'ipi imarasopita nosoroatëinquëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Coansha